

ھەریمی کوردستان - عیراق

پەرلەمانی

کوردستان - عیراق

پروۆتۆکوۆلەکان

۱۱۲

سالی / ۲۰۱۹ - بەرگی سەدو دوازدە

چاپی یەكەم / سالی ۲۰۲۲

پېرېست

- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۹) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - شه ممه ۲۰۱۹/۱۲/۱۰ ل ۵
- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۰) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - دوو شه ممه ۲۰۱۹/۱۲/۱۶ ل ۱۱۷
- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۱) ى خولى پېنجه مى هه لېژاردن - چوار شه ممه ۲۰۱۹/۱۲/۱۸ ل ۲۲۷
- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۲) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - سى شه ممه ۲۰۱۹/۱۲/۲۴ ل ۳۷۳

پېرۇزبايى لە گەلى كوردستان دەكەين بە بۆنەى دەرچوونى ئەم ياسايە زۆر سوپاس، دەچينە سەر بېرگەى سېيەمى بەرنامەى كار.
بەرپىزان دەستەى سەرۆكايەتى لىژنەكانى كاروبارى ياسايى و كاروبارى كۆمەلەيەتى و داكۆكىكردن لە مافى مرۆف كاروبارى تەندروستى و ژينگە و لىژنەى ناوخۆ و ئاسايش و ئەنجومەنە خۇجىيەكان، بە لايەنى كەم لە ھەر لىژنەيك دوو كەس....
بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان دەست بە جىبەجىكردى بېرگەى سېيەمى بەرنامەى كار دەكەين، كاك (جەلال)، فەرموون.

بەريزجالال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وہك دەزانرى بابەتى ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكرە ئەقلىيەكان بابەتتىكى ھەستيارە، بابەتتىكە خگورەى بۆ ناو كۆمەلگا ھەيە، پېشنىيار دەكەين وەكو لىژنەى تايبەتمەند وە لىژنەى ياسايى ئەم بابەتە لە پەخشى راستەوخۆ پەخش نەكرى، بۆ ئەوہى زيان و ئاسەوارى خراپى نەبىت بۆ نىو كۆمەلگا سوپاس بۆ بەريزتەن.

بەريز د.رئواز فائق حسين /سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس بەريزان ئەندامانى پەرلەمان داواكارىك ھەيە بۆ ئەوہى كۆبوونەوہى تايبەت بە ئەم موناقلەشەكردى پرۆژە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە ھەريمى كوردستان –عيراق بكرىتە نھيىنى، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەوہى ئەو كۆبوونەوہى بكرىتە نھيىنى با دەنگ بدات؟ پەخشى راستەوخۆ بوەستى بۆ ئەوہى لە پرۆتۆكۆلدا وەلام و مناقشەكان بىمىنيتەوہ بەلى، زۆر زۆر سوپاس بە دەنگى (٦٢) ئەندامى پەرلەمان پەخشى راستەوخۆ ئەم كۆبوونەوہى رادەوہستى، بەلام لە ئەنصات تۆمار دەكرى و گفتوگۆكان تۆمار دەكرىت، ئىستاش بە گەرمى بەخىرھاتنى بەريز وەزىرى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان دەكەين كە لە كۆبوونەوہكەمان ئامادەيە، بىورن درەنگ زانيمان و وەزىرى تەندروستىش بېيارە بىت فەرموون.

بەريز بزار خالد عبداللہ:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بابەت راپۆرتى لىژنە لىژنەى كاروبارى ياسايى و لىژنەى كاروبارى كۆمەلەيەتى و داكۆكى كرىن لە مافى مرۆف و لىژنەى كاروبارى تەندروستى و ژينگە و مافى مرۆف، لىژنەى ناوخۆى و ئاسايش و ئەنجومەنە خۇجىيەكان بە ئامادە بوونى دكتورە قالا فرىد ابراھىم وەزىرى ھەريمى كوردستان بۆ كاروبارى پەرلەمان رۆژى پىنج شەمە رىكەوتى (١٢-١٢-٢٠١٩) كاتژمىر (١٠) و نىو كۆبوونەوہى ھاوبەشيان ئەنجامدا بە مەبەستى نووسىنى راپۆرتى ھاوبەش، سەبارەت بە خويىندەوہى دووہم تايبەت بە پىشنىيازى ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە

ھەرىمى كوردستان – عىراق كە لەلايەن سەرۆكايەتى ئەنجومەنى ۋەزىرائى ھەرىمى كوردستان – عىراق ۋە پېشكەشكراۋە دواى خوڭىندەنەۋى يەكەم يەكەمى لە دانىشتىنى ژمارە (۸)ى ياساى رۆژى چوارشەمە رېكەۋتى (۲۰۱۹-۱۲-۴) رەۋانەى لېژنەكان كراۋە دواى گەتوگۆكردن ۋە تاۋتوڭكردن لېژنەكان گەيشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارەۋە.

بەريژ د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريژان لەبەر ئەۋەى زۆر زۆرە ماددەكانى ماددە دەيخوڭىنەنەۋە دەيخەينە موناقتەشەۋە، يەنى ئىستا بە تەنھا لە عىنۋانەۋە فەرموون، بەريژان ئەندامانى پەرلەمان بە گۆيرەى ماددەى (۸۷) لە پەيرەۋى ناخۆى پەرلەمانى كوردستان بركەى يەكەم لە خوڭىندەنەۋەى دوۋەما ئەبى بە خوڭىندەنەۋەى دەقى پرۆژە، يان پېشنيازەكە دەست پى بكا دواتر راپۆرتى لېژنەى تايبەتمەن دەخريئە روو واتا ئەگەر ئەم دەقە ۋەكو خۆى جيبەجى بكەين، ئىستا دەبى كۆى ياساكە كۆى پرۆژە ياساكە لە حوكمەتەۋە ھاتوۋە، بەريژان لېژنەى تايبەتمەندو لېژنەى ياساى بيخوڭىنەۋە دواتريش ماددە بە ماددە ئەۋەى كە خۆيان رېكيان خستۆتەۋە بيخوڭىنەۋە ۋە دواى خوڭىندەنەۋەى ھەردووكيان ئيمە برياربدەين كاميان بكەين بە بنەماى گەتوگۆ، ئيوە بەريژان پرۆژە ياساكەتان پېشتر لەبەر دەست بوۋە ۋە راپۆرتى لېژنەى ياسايش لە رۆژى شەمەۋە دەزانم شەمە دەوام نەبوە لە رۆژى شەمەۋە لە ناو سندوقەكانتانە ئەگەر پېتان باشبى راستەخۆ ئىستا بى ئەۋەى ئەو كارە بكەين دەزانين كارىكە لە رووى پەيرەۋە دەبى ۋەكو خۆى جيبەجى بكەين، بەلام ۋەختىكى زۆر زۆر دەبات رەنگە دوو سەعات زياتر بخايەنيت ئەگەر پېتان ئاسايە ئيمە يەكسەر ئەيخەينە دەنگدان، چونكە گۆرانكارىيەكى ئەوتۆ لە نيوان راپۆرتەكەى لېژنەى ياساى ۋە خودى پرۆژە ياساكە كە لەلايەن حوكمەتەۋە ھاتوۋە نەكراۋە، بۆ ئەۋەى يەكپىكيان بكەينە بنەماى گەتوگۆ ۋە ئەۋكات رېگە بە بەريژان بدەين ماددە ماددە بيخوڭىنەۋە، بۆ ئەۋەى گەتوگۆى لەبارەۋە بكەين، ئەگەر ھىچ كەسيك ئيعترازى لەسەر ئەمە نيبە ئيمە ئەو پرۆسەيە بەو شيوەيە بەريۆە دەبەين، بەلى بەريژان ئىستا راپۆرتەكە لەگەل دەقى پرۆژە ياساكە كە چەند رۆژىكە لەلاتانە ھەردووكى لەبەر دەستى بەريژتانە دەيخەينە دەنگدان كاميان بكەين بە بنەماى گەتوگۆكردن، بفرموون ئەو بەريژانەى كە لەگەل ئەۋەن دەقى ياساكە پرۆژە ياساكە ببورن بخريئە دەنگدان با دەنگ بدەن؟ ئەو بەريژانەتان كە لەگەل ئەۋەن كە راپۆرتى لېژنە ھاوبەشەكان بخريئە گەتوگۆ با دەنگ بدەن؟ بەريژان زۆر سوپاس (۶۶) ئەندامى بەريژى پەرلەمانى كوردستان لەگەل ئەۋەيە كە راپۆرتەكە بكريئە بنەماى گەتوگۆكردن فەرموون. كاك بزار ۋەبزانم نوقتە نيزامىەك ھەيە كاك دكتور ريبوار فەرمون.

بەريز د. ريبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من نوقتە نيزاميه كەم لەسەر ماددهى (۷۷) پەيرەوى ناوخۆى پەرلەمان كە ئاماژەى بە شپۆه كانى تەشرىع دەكات، يان ياسا دانان دياره هەموومان پيداگيرين و موكرين لەسەر ئەوهى كە پيوسته ياسايەك هەبى بۆ مادده هۆشبه رەكان و ئەو ماددانەى كە پىي دەلپن كارتىكاره عەقلىيه كان و قوربانىيه كانى ئەم ياسايە، بەلام لە هەمانكاتيشدا پرسياره كە ئەوهيه كە ئەم پرۆژه ياسايە كە هاتوو پىم وايە ياساى ژماره (۵۰)ى سالى (۲۰۱۷)يه، بەلام بە نوسخه كوردىيه كەى، بۆيه پرسياره كە ئەوهيه؟ داواى تەوزىحيش لە ئپوهى بەريزىش دەكەم كە ئايا ئەمه بە عىنوانى ئىنفاز هاتوو بۆ ياسا ياسايەكى فيدرالى، يان ئەمه پرۆژهيه كى خۆيه لەبەر ئەوهى كە خۆتان ئەزانن بە پىي مادده (۷۷).

بەريز د. ريبواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

دەبى نوقتەى پەيرەوى يەك نوقتە بى.

بەريز د. ريبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پىي ماددهى (۷۷) ئىستا ئيمە نازانين ئەم پرۆژهيه ياسايە پرۆژه ياسايەكى خۆمانه؟ يان دەقى ياساى ژماره (۵۰)ى سالى (۲۰۱۷)ى ياساى فيدرالىيه.

بەريز د. ريبواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس ئەمه پرۆژه ياسايەكى پيشكەشكراوه لە لايەن حوكومهتى هەرئيمى كوردستان كوردستانيه بەركاركردى ياسا فيدراليه كە نييه، بەلام هەندىك ياسا هەن لە عىراق و هەر ولايتىكى ترمصر و رەنگە لە ئوردن و رەنگە لە قەتەر و رەنگە لە زۆربهى ولات هەندە تەخە صوسين هەند پسپۆرى تپدا بەكار هپندراوه لە هەر شوپنپكبن مادده كانى لە يەك دەچن، رەنگە تەنها لە هەندىك سياغاتا فەرقى هەبى، لەبەر ئەوه بە دەست خۆشپيه وه ئەگەر راسته وخۆ ئەوهى فيدرالىش بپت و كرابى بە كوردى بە هەندىك دەستكارىيه وه دامەزراوه كانى دەولەتى فيدرالى حوكومهتى فيدرالى كرابن بە دامەزراوه كانى هەرئيمى كوردستان جيبه جپكردى برپارىكە كە ئيمە بۆخۆمان داومانە وهى بونىيه كى تەشرىعى كوردستانى بۆخۆمان دروست بكەين، وه هپندەى دەكرى ئيمە لە پرۆسهى بەركاركردى ياسا فيدرالىيه كان دوربكه وينه وه و برپارى ئەنجومهنى وهزيرانيشه و بەرپەبنای ئەو برپارهى خۆيان ئەو پرۆژهيان بۆ ئيمە ناروووه و برپارى ئيمه شه لە پەرلەمانى كوردستان كە دەمانه وئى بەو ئاراستهيه كار بكەين، فەرموو كاك بزار ناو نيشانى پرۆژه ياسا كەمان بۆ بخوينه وه بۆ ئەوهى بخهينه گفتووگۆ.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پرۆژە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە ھەريىمى كوردستان –عيراق.

بەريز د. رىواز فائق حسيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى بەريزان ئەندامانى پەرلەمان چ بەريزيك دەيهويىت لەسەر ناوئيشانى پرۆژە ياساكە قسە بكات؟ بەرايزان (كاك مەم، حسيبە خان، د.گەلاويژ، نەجات خان، ليزا خان) كاك مەم فەرموون.

بەريز مەم برھان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوەى كارتىكارە عەقلىيەكان لە پيئاسەكانا ھاتووە لە ھەوتەميشا و، پيىم وايە مەرج نيىە ئەوەى لە پيئاسەكانا ھاتووە ھەموويان لە ناو ئيشانا زەق بكرىتەو، پيشنيازي من ئەوہيە ناوئيشانەكە بەم شيوہيە بيت بە تەنيا پرۆژە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان لە ھەريىمى كوردستان – عراق زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، حسيبە خان فەرموو.

بەريز حسيبە سعيد ابراھيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

چونكە ماددە ھۆشبەرەكان تەنھا كاريگەرى لەسەر عەقلى مرۆقەوہ نيىە، بگرە بە شيوہيەكى راستەوخۆ كاريگەرى لەسەر ھەم جەستەو ھەم لەسەر مييشكى مرۆقەوہ ھەيە، بۆيە پيشنيار دەكەم عيئوانەكەى بگۆردريت ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلى و جەستەبيەكان لە ھەريىمى كوردستان –عيراق.

بەريز د. رىواز فائق حسيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

دكتۆرە گەلاويژ فەرموو.

بەريز د. گلاويژ عبید عثمان :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بۆ ئەوەى ناوئيشانى پرۆژە ياساكە تەعبير لە ناوەرۆكى ياساكە بكا، پيىم باشە وشەى بەرنگاربوونەوہى ماددە ھۆشبەرەكانى، يەعنى بيىتە پرۆژە ياساى بەرنگاربوونەوہى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە ھەريىمى كوردستان –عيراق.

بەريز د. رىواز فائق حسيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

خەديجە خان فەرموو.

بەريز خديجه عمر طه:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

راستى منيش پيم وايه كه ليره دا پيوسته كه ووشه ي بەرنگار بوونه وه زياد بکەين، پرۆژه ياسا ي بەرنگار بوونه وه ي مادده هۆشبه ره کان، له بەر ئەوه ي كه ده مانه وي ت به و پرۆژه يه رووبه رووي پرسه كى مه ترسيدار بيينه وه كه ئەوه ش، بۆيه پيوسته ئەو بەرنگار بوونه وه يه ش زياد بکري، بۆيه پشتگيري له دکتۆره گلاويژ ده کم.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليزا خان فەرموو.

بەريز ليذا فلك الدين صابر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەر هتا نوقته نيزاميه كم هه يه، جه نابتان باستان له وه كرد كه ئەم پرۆژه يه ئى حكومه ته و له حكومه ته وه هاتوه، به لام به پي پي پيره وي ناوخۆ ههر پرۆژه يه ك كه له حكومه ته وه بي به پرۆژه ياسا ناو ده برت، به لام ليره به پيشنيازه ياسا ناوبراوه لاي ئيمه وايه پيشنيازه ياسا ي مادده هۆشبه ره كان....

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

له راپورت راسته دروسته.

بەريز ليذا فلك الدين صابر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوه وهك نوقته نيزامى خاليكى تريش پيشنياز ده كم كه ئەگەر بيت و ئيمه به م شيويه يه پيشنيازي ياسا ي مادده هۆشبه ره كان، ياخود پرۆژه ياسا ي مادده هۆشبه ره كان به م شيويه يه دهنگى له سەر بدهين ئەوه ياسايه ك دەر ديين بۆ مادده هۆشبه ره كان، پيشنياز ده كم به م شيويه ناو نيشانه كه ي هه بيت بەرنگار بوونه وه ي خراب به كار هينانى مادده هۆشبه ره كان و كارتيكاره عه قليبه كان له هه ريمي كوردستان – عيراق.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئوميد فەرموو.

بەريز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسه كانى من له لايه ن ههر چوار خاتون حسيبه خان گلاويژ خان و خديجه خان و ليذا خان کران، ده كرى ووشه ي بەرنگار بوونه وه يان دژ وه ستانبوونه وه زياد بکري، چونكه ئەوه ناکري

ياسا دەرېكەين بۇ بەكارھېنان، يان ياسايەك كە ھىچ بەرنگار بوونەوہ يا وەستانەوہى تيا نەبېتن، تەنھا بە ناوى ياساى ماددە ھۆشبەرەكان بېت زۆر سوپاس.

بەرېز د. رېواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرېز وەزىرى ھەرېم بۇ كاروبارى پەرلەمان قسەبەكتان نىيە؟ لېرە نىيە! چۆتە دەرەوہ نايىبىنم بەراستى سوپاس ماددەى دواى ئەوہ بخوئەنەوہ.

بەرېز بزار خالد عبدالله:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم:

بۇ مەبەستەكانى ئەم ياسايە مەبەست لەم دەستەواژەو زاراوانەى خوارەوہ ماناكانى بەرامبەريانە.

۱- ھەرېم ھەرېمى كوردستان – عىراق.

۲- وەزارەت وەزارەتى تەندروستى لە ھەرېم.

۳- وەزىر وەزىرى تەندروستى لە ھەرېم.

۴- سەندىكاي دەرمانسازان سەندىكاي دەرمانسازان لە ھەرېم.

۵- سەندىكاي پزىشكان سەندىكاي پزىشكان لە ھەرېم.

۶- ماددە ھۆشبەرەكان ھەر ماددەبەكەى سروشتى يان پېكھېنراو لەو ماددانەى لە خشتەكانى يەكەم و دووہم سېيەم و چوارەمى ھاوپېچى ئەم ياسايەدا ھاتوون.

۷- كارتېكارە عەقلىيەكان ھەر ماددەبەكەى سروشتى يان پېكھېنراو لەو ماددانەى لە خشتەكانى پېنجەم و شەشەم و حەوتەم و ھەشتەمى ھاوپېچى ئەم ياسايەدا ھاتوون.

۸- پېشېنە كېمىايەكان ئەو توخوم يان پېكھاتە كېمىايانەى دەجنە ناو دروستكردنى دەرمانى پزىشكى خاوەن كاريگەرى دەرۋانى ئەوانەى وردەكارىيەكانى لە ھەردوو خشتەى نۆبەم و دەيەمى ئەم ياسايەدا ھاتوون.

۹- بازارگانى پېكردن بەرھەم ھېنان و دروستكردن دەرھېنان و گرتنە بەردەست بوون پېشكەشكردن و خستەروو بۇ فرۆشتن و پېدان و دابەشكردن و كرىن و فرۆشتن و رادەستكردن بە ھەر سىفەتېك بېت دەلالى كرىن ناردن و پېدا رۆيشتن بە ترانزېت و گواستەنەوہ ھاوردەكردن و ھەناردەكردن و نېوہندگىرى كرىن لە نېوان دوو لايەن يەكېك لەو پرۆسانە لەم بېرگەيا باسكراون.

۱۰- بازارگانى ناپرەوا چاندنى ماددە ھۆشبەرەكان يان بازارگانى كرىن پېيان يان بازارگانى پى كرىن بە كارتېكارە عەقلىيەكان يان پېشېنە كېمىايەكان بە پېچەوانەى حوكمەكانى ئەم ياسايە.

۱۱- ھاوردەكردن ھېنانى ماددە ھۆشەرەكان و كار تېكارە عەقلىيەكان و پېشېنە كېمىايەكان بۇ ناو ھەرېمى كوردستان – عىراق.

۱۲- ھەناردەكردن بردنە دەرەوہی یان گواستنەوہی ماددەھۆشبەرەكان و كار تىكارە عەقلىيەكان و پېشىنە كىمىيائىيەكان لە ھەريئى كوردستان - عىراق بۇ دەرەوہى ھەريئى لە ناوہوہى عىراق يان بۇ ولاتانى دىكە بە ريئگەي پيدا رويشتن ترانزىت دەستەواژەي ھەناردەكردن دووبارە ھەناردەكردنىش دەگرىتەوہ مەگەر بەلگىنەيەك قەرىنە ھەيئەت لەسەر پېچەوانەكەي.

۱۳- دەست پيداگرتن و بەردەست بوون دەست دانان لەسەر ماددە ھۆشبەرەكان و كار تىكارە عەقلىيەكان و پېشىنە كىمىيائىيەكان بە ھەر سىفەتەك يەك و بۇ ھەر مەبەستەك بى.

۱۴- دروستكردن گشت ئەو پرۆسانەي ماددەي ھۆشبەرەكان يان كار تىكارە عەقلىيەكان و پېشىنە كىمىيائىيەكان يان پى دەست دەكەويئ ئەمەش فلتەر كردن و گۆرىنى ماددە ھۆشبەرەكان يان كار تىكارە عەقلىيەكان لە شىوہەيەك بۇ شىوہەيەكە دىكە دەگرىتەوہ و پرۆسەي گۆرىن برىتییە لە گۆرىن و بنەچەي ماددەكە لە شىوہەي يەكەمى دروستكردنى لە شىوہەي دووہەي.

۱۵- بەرھەم ھىنان جىاكردنەوہى ماددە ھۆشبەرەكان يان كار تىكارە عەقلىيەكان و پېشىنە كىمىيائىيەكان لە بنەجەي روہكى خويان.

۱۶- گىراوہ ھەر تىكەلەيەكەي رەق يان شل يان گازى ماددەيەكەي ھۆشبەرەكان لە خو بگرى بە پىي ئەوہى لە خشتە ھاويپچەكان ياسا لە ماددەي يەك و دوو و سى باسكراوہ.

۱۷- روہكى ھۆشبەرى ھەمواركارا لە روى جىناتەوہ ئەو رووہكە خۆرسكانەي لەرووى جىناتەوہ دەستكارى ھەموار دەكرىن بە مەبەستى دەستكەوتنى ماددە ھۆشبەرەكان لىيان.

۱۸- پزىشك پزىشكى مۆلەتدارو بە پىي ياساى سەنديكاي پزىشكانى بەركار بەلاى كەم بروانامەي بە كالورىيۇسى لە پزىشكى لە زانكۆيەكەي عىراقى يان ئەوہى ھاوتايەتى بە دەستى ھىنايەت.

۱۹- دەرمانساز دەرمانسازى مۆلەتدارو بە پىي ياساى سەنديكاي دەرمانسازانى بەركار كە بەلاى كەم بروانامەي بە كالورىيۇسى لە دەرمانسازى لە زانكۆيەكەي عىراقى يان ئەوہى ھاوتايە بە دەستى ھىنايەت.

۲۰- رادەستكردنى چاودىرى كراو ريئگە دان بە تىپەربونى بوارى نارەوا يان گومان لىكارا لە ماددە ھۆشبەرەكان يان كار تىكارە عەقلىيەكان يان پېشىنە كىمىيائىيەكان بە ناو خاكى دەولەت بەرەو دەولەتەكەي دىكە بە ئاگادارى دەسەلاتە تايپەتمەندەكانى لە ژىر چاودىريان بە مەبەستى زانىنى كۆتا شوينى مەبەستى ئەم بارەو بەدوا گىران لە تاوانەكەو ئاشكراكردنى ناسنامەي ئەنجامدەران و ئەو كەسانەي دەستيان ھەيە لە لەو كارەو دەستگىر كردنيان.

۲۱- لىژنەي بالالى لىژنەي بالالى بەرەنگاربونەوہى ماددە ھۆشبەرەكان و كار تىكارە عەقلىيەكان پىكھىنراو بە پىي ھوكمەكانى ئەم ياسايە لە ھەريئىدا.

بەريئ د. رىواز فائق حسيئ / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەريئان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەريئەك دەيەويئ گفتوگۆبكات سەبارەت بە ماددەي يەكەمى پرۆژە ياساكە با بفرمويئ با دەست بەرز بكاتەوہ؟

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامان ئەم پەرلەمانتارە بەريزانە داوايان کردوہ گفتووگوۆ بکەن لەسەر ئەو ماددەى کە بەريز سەرۆكى ليژنەى ياسايى خویندییەوہ (کاک ديارى، د.اسماعيل، کاک کاروان، ئاشنا خان، کاک مەم، کاک سيروان، کاک زانا، خەدیجە خان، گوليزار خان، د.شپرکوۆ، سەرچنار خان) کەسى تر ھەى؟ ئاشنا خان فەرموو.

بەريز ئاشنا عبداللە قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە شپۆھەى کى گشتى لە رووى زمانەوانیەوہ کیشەى زۆر زۆرى تيايە نازانم ئەگەر قەرارىت لەمەو دوا پسپۆرەکانى زمان پيداچونەوہى پيدا بکەن، بۆيە ئيمە لە قاعەى پەرلەماندا ئەوہندە تەريکيز نەکەينە سەر گۆربىنى وشەکان ئەوکاتە لەوہ دەچى مناقشەکانى ناو پەرلەمانيش ئەوہندە دريژە نەکيشيت، ئەوہندە تەريکيزەشى لەسەرمان ھەبوو لەسەر گۆربىنى وشەکان لاجى بۆيە بە شپۆھەى کى گشتى من باسى ئەو وشانە ئەوانە ناکەم ئەگەر بپارە لە ئايندەدا پسپۆرەکانى زمان پيداچونەوہى پيبکەن، بەلام ئەگەر نا بەراستى ھەندیک وشەى تيايە کە پيويستە لەسەرى بوہستين، چونکە ماناکان بە تەواوہتى گۆراون ھەرچەندە من زۆر بە سەريعى ئامازە بە ھەندیک ووشە دەکەم، بەلام لە رووى ناوہرۆکەوہ تيبينيم ھەيە لەسەر بپگەى نۆيەم و بپگەى دەيەم، لە بپگەى دەيەم دانەيەکیان لە بپگەى نۆيەم نووسراوہ بازرگانى پيکردن، دەيەميش نووسراوہ بازرگانى نارەوا، ئيمە کە باسى بازرگانى دەکەين بەريز سەرۆكى پەرلەمان، ئەندامە بەريزەکانى پەرلەمان باسى بازرگانى دەکەين بە ماددەى ھۆشبەر و کارتپکارە عەقلىيەکان و ئەو ماددانەى کە تەئسیر لە سەر با بلين تەئسیرى ماددەى ھۆشبەريان ھەيە لەسەر بەکار ھینەرەکانيان، بۆيە بازرگانى پيکردنى بازرگانى نارەوايە، ئيتەر پيويست ناکا ئيمە بيبين باسى ئەوہ بکەين کە بازرگانى ئەمەيە بازرگانى پيکردن نارەوايە، يەک تيبينى تر لەسەر ووشەيە کە بەريز سەرۆكى پەرلەمان دەست دانان، نازانم مەبەست لە دەست دانان چيە؟ و بپگەى شانزەھەمى ئەلن گيراوہ شت کە گيراوہ بوو يا ھەر ماددەيەک کە گيراوہبوو، يەعنى ماددەيەکى شل دروست دەکات، بەس ئەم ھەر دەلى تیکەلەيەکى رەق کە گيراوہبوو رەقە کە نازانم چ مانايەکى دەدات ئەوہ چاک بکرى سوپاستان دەکەم.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

کاک سيروان فەرموو.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بپگەى (۸) من ييم باشە کە باس لەو توخم و يان پيکھاتە کيمياييانە دەکات ديړيکى بۆ زياد بکرى، وەکو ئيستا باسى دەکەم ئەگەر لە داھاتووشدا ھەر ماددەيەکى تر دۆزرايەوہ، چونکە ئيمە

دەزانين له ماده بى ھۆشبهراكانە دروستکردنى ئەم شتە بەردەوام دەبى، يەنى ئىستا لە كۆلۆمبىيا مەسەلەن ميسا پيسامين دەدۆزنەو ئەو كاتە لەو ماددەيا نەماوہ يەكى بەكارى ئەھبىنى، ياساكانى ئەمە يەكە وەك بېرگەى (۸) ئەگەر پىتان باش بوو بە نوسين دەتان دەمى، لە بېرگەى (۹) دا كۆتا دىر ئەلى ھاوردەكردن و ھەناردەكردنى ئىوہندگىرى لە نىوان دوو لايەن، من پىم باشە بنوسرىت دوو لايەن و ھەروەھا زياترىش يەنى ئەگەر دوو كەس بوون ماددەكە ئەيانگىرئەو، ئەگەر چواركەس بوون نايان گرىتەو، زياترى بۆ بكرى، بېرگەى (۱۳) وەكو ئاشنا خان ئىشارەتى پىدا.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

يەك دەقەو (۳۷) سانىيە نەك (۳۰) سانىيە سوپاس فەرموو كاك زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من لە پىناسەكانەو دەست پى دەكەم لە بېرگەى (۶) م ماددە ھۆشبهراكان پىناسە كراوہ و لە بېرگەى (۷) م دا كارتىكارە عەقلىيەكان من دەمەوئىت ئاماژە بەو بەكەم كە ئەگەر بە پىي تەعريفى مەوادى موخەدەبى لە روانگە زانستىيەكەيەو ئەيمە دوو تەعريفمان ھەيە، بۆ بەرچاو روونى يەكيان ئەو تەعريفەيە كە بە پىي پەيمان نامەكانى نەتەو يەكگرتووہكان دەيكا كە پىكىدئىت لە مەوادى موخەدرەى تەبيعى و نەسنى سناعى و سناعى وە ئەوہى (who) دەيكات تەوزىع دەبئىت بەسەر سنى تەعريفى ئەساسى، يەكيان مەواد موخەدر تەبيعىيە وە يەكيان سناعىيە و يەككىكى دىكەيان كە لە (۲۰۱۹) دا (who) رايگەياند مەوادى موخەديرەكان ئىدمانە پىي دەوترئىت مەوادى رەقەمى دىجىتەلن، ئەوانەى ئەلەبەكان ئەوانەى ھىتفونە ھەندىك لەو بابەتانەى خستوپانەتە ناو ئەو تەعريفەيە، بۆيە وا باشترە ئەم پىناسەيە رىك بخرىتەو، ئىمە ئايە ئىعتما دەكەينە سەر تەعريفى نەتەو يەكگرتووہكانى يان (who) و لە ھەرسى خستەدا بەريز سەرۆكى پەرلەمان ئەو زەرورە باسى بەكەم ببورە لە كۆبونەوہى لىژنەدا باسمانكردبوو پىشتر، بەلام ديارە لە كۆبونەوہى ھاوبەشى دەستەى سەرۆكايەتى لىژنەكان تەزبىت نەكراوہ، بۆيە مەجبور بووم لىرەدا باسى بەكەم، خستەكان وەكو پىويست نىيە، من داوادەكەم پىداچوونەو بە خستەكاندا بكرى، چونكە كە ئاماژە بە خستەى يەكەم و دووہم و سىيەم و چوارەم دەكرى كە تىكەلەوى تىدايە لە بەينى ھەردوو تەعريفدا زۆر زۆر سوپاس.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شىركۆ.

بەريز د. شىركۆ جودت مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ناوى خواى گەورەو مەرەبان تىبىينىيەكانم بەعزىكى وردەكارى لوغەويە زۆر بە ئاسانى تى ئەپەرى، ئەوہى تى ناوہرۆكى بېرگەكانا ماددەى (۱) بېرگەى (۹) م ئەلى بازارگانى كردن را ئەپەرىنى

و له ويا گرتنه وه وهى تيا نيبه، به لام له نه خيرا كه نه لى نيوان دوو لايه ن يه كيك له و پرؤسانه و دوو لايه نه كه بكهين به لايه نه كان، چونكه جهند لايه نيك نه گريته وه تيبينيه كي تر كه له برگه ي (۱۲) م كه نه لى بو دهره وهى هه ريم ناوه وهى عيراق بيت نه بيتيكي نو قستانه، ئينجا ته وزيحيك داوا نه كه م له ليژنه ي به ريز كه دهسته واژه ي هه نارده كردن دووباره به هه نارده كردنيش ده گريته وه، مه گه ر به لگينه يه ك قه رينه هه بيت له سه ر پيچه وانه كه ي نه م دي ره مان ته وزيحى بو بدهن، چونكه وا زح نيبه پيچه وانه كه ي برگه ي (۱۴) م گشت نه و پرؤسانه ده گريته وه كه نه و ده گريته وه نو قسانه برگه ي (۱۷) م نه ويش هه ر زمانه وانيبه كه ده لى جيناتى ده سكارى و هه موار كرده كه ي تيا نيبه له زانكو كانا له برگه ي (۱۸) م زانكو كانى هه ريمى تيا بيت نه ك هه ر عيراق، چونكه به عزه زانكو له هه ريم هه يه و له عيراق په سه ند نه كراوه له به ر نه وه مو عته مه ده له هه ريم، بو به هه ريمى تيبكه ين له برگه ي (۱۹) م ئاخير هه ر به هه مان شي وه مه وزوعى زانكو كانى هه ريمى مه وجودين.

به ريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سه رو كي په رله مان:

سو پاس ته نها پيشى نه وهى دهر فته بدهم ته نها داوا له ليژنه تاي به تمه نده كان به ريزان هه ر ويستم ان ئا گادارتان بكه ينه وه ده سته ي سه رو كايه تى و راپورته كه و باب ته كه، له به ر نه وهى زور دوورو دريژه و باب ته يكي فراوانه رهنگه هه نديك غه له تى ئيملايى يان غه له تى چاپى تيا بى نه وه به نه زه رى ئيعتبار وه ر بگرن له كاتى مونا قه شه كائنانا به ريز ليژنه ي تاي به تمه نده نه گه ر شت يكتان هه يه، چونكه داواى ته وزيحيكى ليكردن كاك دكتور شي ركو فه رموو.

به ريز د. شايان كاكه صالح محمد:

به ريز سه رو كي په رله مان.

سه باره ت به بازرگانى پي كرده له لايه ن ئاشنا خان و دكتور شي ركو باسكرا بازرگانى پي كرده ر هواس هه يه، به لى له به ر نه وهى كه له مادده ي هوش به ر به كار دى بو هه روه ها كار تي كاره عه قليب ه كانيش هه ردووكى له رووى ته ندروستيه وه به كار دى، بو به ده توانى به ره وا يى بازرگانى پي بكه ي نه مه ئاسايه، له به ر نه وه ده بى جيا بكر يته وه بازرگانى پي كرده له گه ل بازرگانى ره وا، به ريز سه رو كي په رله مان يه ك شتى تر هه يه كاك سيروان باسى كرد ده لى نه گه ر له داها تو وشدا نه وا له مادده ي (۴۹) له برگه ي دووه م ئاماژه ي پي كرده كه دووه م به يانيك هه موار كرده خشته كانى هاوپيچ به م ياسايه له خو بگريت، و اتا ده بيت نه بديت بكر يته وه خشته كه.

به ريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سه رو كي په رله مان:

فه رموو كاك ديار.

به ريز ديارى انور حمه رحيم:

به ريز سه رو كي په رله مان.

مادده ي (۱) م برگه ي (۹) م بازرگانى پي كرده به ره م هي نان و دروست كردن دهر هي نان و گرتنه وه و به رده ست بوون و پيشكه ش كردن و خستنه روو به فرو شتن و ره وا جى پيدان و دابه ش كردن و

كربن و فرۆشتن رادەستكردن با سيفه تېك بى و دەللى كىردن و ناردن و پىدا رۆيشتن بە ترانزىت و گواستىنە، لېرەدا زائىدەن رادەستكردن بە ھەر سيفه تېكىن ئەم دوو دەستەواژىيە كە لەم بىرگە يەدا ھاتوۋە پىۋىستى بە چارەسەركردن يان لابرەن يان دىتېلوو ناوەرۆكى وزياترە، بۇ نمونە ناكىت ئەگەر كەسك ئاگادار نەبە و بىت كرابىتە ۋە ئۆتۆمبىلە كە يە ۋە بۇ نمونە ئەگەر ئەمە نەسەلمىندىت يان مەسەلەن روون نەكرىتە ۋە يان بۇ نمونە را دەستكردن بە ھەر سيفه تېك بى ئەكرىت ھەموو رادەستكردنە كان، بۇ نمونە لە روى ياسايىيە ۋە ھەمان ھىنيان ھەبىت ھەمان سزايان ھەبىت ئەمە يەكك لە خالە كان، بىرگە (۲۰) م لە بىرگە (۲۰) مدا لە ئاخىردا دەلېت تا شوپىنى مەبەستى ئەم بارو ۋە دوا گەران بە شوپىن ناسنامە ئىجامدەرانى ئەو كەسانە دەستيان ھەيە لەم كارە ۋە دەستگىر كىردىيان و لە ناو بىردى ئەو ۋە بۇ زىاد بىرە لە ناو بىردى ماددە كان ئەو كەسانە كە بە دوا ئەو بارە ۋە، پىۋىستە نوپىنەرى ھەر يەك لە ۋەزارەتە كانى ناوخۆ ۋە ۋەزارەتى تەندروستى و ۋەزارەتە پەيوەندىدارە كانى تىدابى زۆر سوپاس.

بەرىز ھىمىن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو كاك كاروان.

بەرىز كاروان عبدالرحمان عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ناوى خواى گەرە ۋە مېھرە بان، بە نىسبەت ماددە يەكەم لە بىرگە كانى يەكەم و دوو ۋە لە ناو ھىنانى ۋە زىرە كان دوو بارە من تىبىنىم ۋە كۆ پىشتىرىش تىبىنىم لەسەر ئەوانە ھەبوو و ھەق بوو ناوى ۋە زىرە كە بە تەنيا بەندىت، من پىم واىە بىرە بە ۋە زىرە پەيوەندىدارە كان و لە بىرگە دواى ئەو ۋە ۋەزارەتە پەيوەندىدارە كان، چونكە من پىم واىە ئەمە ۋە ۋەزارەتى ناوخۆش دەگرىتە ۋە، رەنگە ۋە ۋەزارەتەش بىگىرەتە ۋە، داواكارم دواتر بەرىز ۋە زىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان رونى بىكەتە ۋە، بۇ بىرگە نۆيەم پىشتىوانى قسە كانى تەواوى كاك دىارى دەكەم، و بۇ بىرگە پانزە ھەم كاتىك كە باس لە ۋە دەكرىت جىا كىردنە ۋە ماددە ھۆش بەرە كان يان كارتىكارە عەقلىيە كان پىشىنە كىمىايىيە كان لەسەر بىچە روى كى خۇيان ئەمە كافى نىيە، ھەقە ئەمە ي بۇ زىاد بىرە، پىشنىياز دەكەم ئەمەشى بۇ زىاد بىرە خۇيان و ھەر ماددە يە كى دىكە كە لىيان دروست دەكرىت، چونكە تەنھا ھەموى ئەو نىيە روى كە بىچىنە كە دروست بىرە، ھەمانە لە ماددە تىر دروست دەكرىت، بۇيە پىشنىياز دەكەم ئىزافە ي بۇ بىرە، زۆر سوپاس.

بەرىز ھىمىن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىز ۋە زىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان ئەگەر تىبىنى و سەرنجىكتان ھەبىت فەرموون.

بەرىز د. قالا فرىد ابراهيم / ۋە زىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىمان باشە ھەموو پەرلەمانتارە كان قسە بىكەن، كۆتا قسە بىدەن بەمە زۆر سوپاستان دەكەين.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى باشە بەسەر چاۋ فەرموو خديجە خان.

بەريز خديجە عمر طه:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من كران زور سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك مسلم.

بەريز مسلم عبدالله رسول:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئيزافەتەن بۇ ماددەى يەكەم كە بەشيكي قسەكانم بەريز كاك ديارى كردى منيش ھاو پشتيوانم، چونكە پيويستە وەزارەتى ناوخۇ زياد بكرى ئەوان مەعنين لە چۆنيەتى لە كاركردى ئەم ياسايە، ھەر لە ھيزەكانى ناوخۇ ھيزەكانى ئاسايش و پۆليس و ھاوکارەكانيان لە خالە سنوريەكان، بۆيە پشتيوانى برگەى دوەم لە وتەكانى كاك ديارى دەكەم، زور سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان :

گليزار خان فەرموو.

بەريز گليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من رەخنەيەكم ھەيە ماددەى يەكەم نەھاتە پيناسە كردنى ماددە ھۆشبەر، بەلام خستەكى چەند ماددە ھۆشبەرى تيدا ديارى كرديا ئەقە والى دەكات دادگا پابەند بيتن حوكمى خۇدا قى خستى و ھەرچەندە دزائين مادى ھۆشبەر بەرەو گەشە كردنى دايبە ھەندىك مادى ھۆشبەرى قانونى مەكافە حاتى موخەدەراتى عيراقى يا سالا (70) يا مەلغى نەھاتىبى ماددە ماددە كريستاليا اوەش وەختى ديتە تەسليح كردنى وەكى بيژم بە بلاف بيا لە كۆمەلگەھا، ئەز پيشنيارى دەكەم ئەم پيناسەكى بكەين ئەق پيناسەكى حەز دەكەين ئەز بۆوہ بخوينين يا بنوسم باشە سوپاس ھەر وەھا پشتيوانى كاك زاناش دەكەم.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

ئەگەر دەتوانى بە نووسين بۇ ليژنەى تايبەتمەند بنيرە، سوپاس بۇ بەريزتان فەرموو سەرچنار خان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى بيستەم كە ئەلى رادەستكردى چاوديريكراو ريگە دان بە تپپەربوونى بارى نارەوا يان گومان ليكراو لە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتيكارە عەقلىيەكان و لەسەر ئەو بە ريگەدان

هیناویه تی ریگه دان له دیری سیمیشا دهلی به ئاگاداری دهسه لاته تایبه تمه نده کان، که دهسه لاته کهی ته حدید نه کردوو، ئینجا ئەمه برپگه یه کی زۆر خه تهره، چونکه ئەمه دهرگای بازرگانی ئەکاته وه له کارمه ندانی ئەو دهسه لاته، چونکه دهلی ئەو دهسه لاته یه عنی به ئاره زووی خویان بین له و ولاتیکه وه بۆ ولاتیکی تر، دهسه لاته کهش ته حدیدی بکات، ئەمه جگه له وهی ره قابهی دادگا و داواکاری گشتیش ناهیلیت و له هه مان کاتیش له گه ل قانونی عقوباتیش له گه ل ئوسولی ته حقیقیشدا ئەمه موخالیفه و، پیویسته چاره سهر بکری و ورده کاربه کی تیا بکه ن لیژنه ی یاسایی زۆر سوپاس.

به ریژ هیمن احمد حمه صالح / جیگری سه روکی په رله مان:

دکتۆر اسماعیل فهرموو.

به ریژ د. اسماعیل علی طه:

به ریژ سه روکی په رله مان.

ئەز پشتگیریا دکتۆر شیرکو دکه م بۆ جونی ویدا له سهر نوқта نۆو دیسا هه فدیو هه ژده دا سوپاس.

به ریژ هیمن احمد حمه صالح / جیگری سه روکی په رله مان:

شادی خان فهرموو.

به ریژ شادی نوزاد وهاب:

به ریژ سه روکی په رله مان.

بۆ ئەو مادده یه ئەو تیبینیانه ی که من هه مبوو هه موی و ترا، بۆیه پشتگیری له قسه کانی کاک سیروان، کاک زانا، دکتۆر شیرکو، سه رچنار خان ده که م، سوپاس.

به ریژ هیمن احمد حمه صالح / جیگری سه روکی په رله مانی:

کاک مه م فهرموو.

به ریژ مه م برهان محمد قانع:

به ریژ سه روکی په رله مان.

یه که م جار من رونکردنه وه یه کم هه یه بۆ جه نابتان به پیی مادده ی (۵۴) برپگه ی (۴) خالی یه که م په رله مانتار سی ده قیقه ی هه یه قسه بکات نه ک یه ک ده قیقه، دووه میان ئەوه ی سه رنجی منه له و بواره یه وه ته بعن ده زگایه ک هه یه ناوی ده زگای ئاسایش له هه ریمی کوردستان، به ریوه به رایه تیه کی گشتی و مادده هۆشبه ره کان، من پێشنیازم هه یه له بهر ئەوه ی ده زگای ئاسایش که په یوه ندی به ئاسایشی گشتیه وه هه یه هۆشبه ر پیناسه یه ک ئیزافه بکری به ناوی ده زگای ئاسایش ئەگه ر هین بیت و برپگه ی دووه میان ئەلی وه زاره تی ته ندروستی له هه ریما نییه وه زاره تی ته ندروستی هه ریمی کوردستان –عراقمان هه یه، سییه میشیان وه زیر ته ندروستی له هه ریمی کوردستان –عیراق و سه ندیکایه ک نییه

له هەرێم ناوی سەندیكای دەرمانسازان له هەرێم بـ سەندیكایهك ههیه به ناوی سەندیكای دەرمانسازانی هەرێمی كوردستانه و سەندیكای پزیشكانی كوردستانمان ههیه نهك پزیشكان له هەرێم، هیوادارم ئەم چه‌م‌كانه سەندیكایانه وه‌كو خۆی له ناو پیناسه‌كان بـیت، ده‌یه‌م ئەوه‌ی كه ئیشكالبه‌تێكی تیا ئە‌بینم بازرگانی نار‌ه‌وا ته‌بعه‌ن چاندنی مادده هۆشبه‌ره‌كان بازرگانی كردن پـی‌یان بازرگانی كردن به كارتێكاره عه‌قلیه‌كان پـیشینه كیمیاویه‌كان به پـیچه‌وانه‌ی حوكمه‌كانی ئەم یاسایه، ته‌بعه‌ن ئەم بازرگانییه نار‌ه‌وایه پ‌ا‌پ‌شته به حوكمه‌كانی ئەم یاسایه بازرگانی كردن به‌وه به پـی حوكمه‌كانی ئەم یاسایه، پـیم وایه له جیاتی به پـیچه‌وانه‌وه، سوپاس.

به‌ریز هیمن احمد حمه‌صالح / جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌ریزان ته‌نها روونکردنه‌وه‌یه‌ك ئیمه له به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان پـیشتر ئەوه‌ی خسته‌روو ئە‌گه‌ر ئیمه به پـی په‌یره و كارمان بكردایه، ئە‌ب‌وایه ده‌قی پرۆژه‌كه‌مان وه‌كو خۆی بخویندایه‌ته‌وه كه نزیكه‌ی دوو سه‌عاتی پـ ئە‌چوو، ده‌قی راپۆرتی لیژنه هاوبه‌شه‌كانمان بخویندایه‌ته‌وه، ئینجا دوايه بمانخستبا ده‌نگدان کامی بكرابا گفتوگۆ، به‌لام به زۆرینه‌ی ده‌نگی ئیوه‌ی به‌ریز ده‌نگتاندا به گه‌رانه‌وه‌ی كات سود له‌وه وه‌ربگرین، بۆیه زۆر ئاسایه ئە‌گه‌ر په‌رله‌مانتار رێگه‌ی پـبده‌ین ته‌نها یه‌ك ده‌قه قسه‌ بکات، بۆئه‌وه‌ی گفتوگۆ‌كان چر بكریته‌وه سوود له كات وه‌ربگرین، ئیستا داوا له وه‌زیری هەرێم ده‌کە‌ین، چونکه هه‌موو په‌رله‌مانتاره به‌ریزه‌كان كه ناویان نوسیبوو ره‌ئی خۆیان ووتوه، ئە‌گه‌ر لیژنه‌ی تایبه‌تمه‌ند ته‌وزیحیك بده‌نه دکتۆر شیروكو ئینجا به‌ریز وه‌زیری هەرێم بۆ کاروباری په‌رله‌مان فهرموون.

به‌ریز جلال محمد امین:

به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

دیاره ب‌رگه‌ی (١٢) هه‌نارده‌کردن بردنه دهره‌وه یان گواستنه‌وه‌ی مادده هۆشبه‌ره‌كان كارتێكاره عه‌قلیه‌كان پـیشینه كیمیاویه‌كان له هەرێمی كوردستان – عیراق بۆ دهره‌وه‌ی هەرێم له ناوه‌وه‌ی عیراق یان بۆ دهره‌وه‌ی ولاتانی دیکه، له‌به‌ر ئە‌وه‌ی ئیمه بۆخۆت ده‌زانی یاخود گواستنه‌وه‌و ترانزیت لێره ده‌سته‌واژه‌ی هه‌نارده‌کردن دووباره بۆته‌وه، ته‌نها مه‌به‌ست له ئە‌وه‌یه ده‌سته‌واژه‌ی هه‌نارده‌کردن ده‌گریته‌وه، ئە‌گه‌ر به‌لگینه قه‌رینه هه‌بیت له‌سه‌ر پـیچه‌وانه‌كه‌ی، یه‌عنی دووباره به هه‌نارده‌کردنه‌وه‌ی ده‌سته‌واژه‌ی دووباره به هه‌نارده‌کردنی ده‌گریته‌وه، مه‌گه‌ر به‌لگینه قه‌رینه هه‌بیت له‌سه‌ر پـیچه‌وانه‌كه‌ی، ئە‌مه لێره مه‌به‌ستی له جیه قه‌رینه هه‌بیت ئە‌گه‌ر بۆخۆت ده‌زانی له روی قانونیه‌وه ئوسولێ محاکه‌ماتی جه‌زائی ته‌حیدیدی به‌لگه‌ی کردوو و ته‌حیدیدی قه‌رینه‌ی کردوو به سـ قه‌رینه یه‌ك به‌لگه ده‌کات كه به به‌لگه‌یه‌کیش کافیه، بۆ ئە‌وه‌ی كه كه‌سێك پـی بـه‌لمینێ كه ئەم بابته‌ی پـی مه‌سه‌له‌ن یاخود گواستنه‌وه‌ی پـی ده‌کات یاخود کردوو به‌کێك له‌مانه‌كه‌واته ته‌نها بوونی کافیه بۆ ئە‌و بابته‌، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

دکتۆرە شايان فەرموو ئەگەر شتيكى زياتر ههيه.

بەريز د.شايان كاكه صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

باس لەوێ كرا كە خشته كان ههلهى تيدايه، بهلى ههلهى تيدايه خشته كان ئيمه وهكو ليژنهى و باس لەوێ كرا كە گوايه ليژنهى هاوبهش ئاماژهى پينهدا ئاماژه مان پيداوه، بهلام من دويني كۆبوونه وهم دانا وهكو ليژنهى تەندروستى ژينگه و مافى بهكاربه بۆ قسه كردن، تەنها لەسەر خشته كان، لەبەر ئەوهى دەبى زۆر بهووردى كاري لەسەر بكرى بەداخه وه كهس ئاماده نهبوو، بهس خۆم و راويژكاره كان بوو، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز وهزيرى ههريم بۆكاروبارى پەرلەمان فەرموون.

بەريز د.قالا فريد ابراهيم / وهزيرى ههريم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى بەريزى پەرلەمانى كوردستان، دياره پرۆژه ياسا كه پرۆژه ياساى حكومه ته و لەبەر گرنكى تەئسیراتی ماده هۆشبه ره كان، خۆتان دهزانن و بلاو بوونه وهى به شيوه بهكى ناره واو بازگانى پيكردن و مه ترسييه كانى لەسەر گه نجان له كۆمه لگاي ئيمه دا حكومه ت به گرنكى زانيوه ئەم پرۆژه ياسايه به زوترين كات ريك بخاته وه و بينيريت بۆ پەرلەمانى كوردستان، مه سدهرى ئەوه لو ئەخيري ئەو پرۆژه ياسايه ياساى ژماره (۵۰) سالى (۲۰۱۷) يه عيراقه، بهلام سياسه ت وايه كه سياسه تى تەشريعى وايه كه پيويسته له شيوهى پرۆژه ياساى ههريمى كوردستان ريكبخريته وه و، بۆيه به و شيوه به ريكمان خستۆته وه و ناردوو مانه و گونجان دو مانه و ئەو موسته له حانه ش پيويسته بگۆردى تيدا گۆردراوه، بهلام دلناتان ده كه ينه وه كه مه جلسى شوراو پرۆژه ياسايه بينيوه و خه لكى موخته س ئەو پرۆژه ياسايه بينيوه و هه ر وه زاره تيك كه په يوه ندى هه بيت به شيوه بهكى موباشرو غير موباشر به پرۆژه ياسا كه، پرۆژه ياسا كه بينيوه و ليژنهى بۆ دروست كردوو و خویندنه وهى بۆ كردوو و تيبينيه كانى خۆى داوه، بهلى من له گه ل ئەوه م كه پرۆژه ياسا كه پرۆژه ياسايه كى موعه قه ده، چونكه ئيختساسى كى عيلمى سه رفى هه يه و ئەو موسته له حانه ش كه له ناو پرۆژه ياسا كه به كار هاتوون، زۆر جار له وان هيه به كه م جار بيتن بۆ پەرلەمان تاران و بۆ خه لكيكى زۆريش كه له بوارى ياسا ئيش ده كات گويبستى ئەو موسته له حانه بى به تايبه تى به زمانى كوردى به تايبه تى به زمانى كوردى بۆيه ته رجومه كردنيشى كاريكى ئاسان نه بوو و دلنياشتان ده كه ينه وه كه خه لكى موخته س له ياسا ته رجومه كەشى كردوه، بهلام ده وله مه ندرديشى له لايه ن پەرلەمان تاران وه كاريكى باش ده بى بۆمان يه كه ميان له سه ر زياد كردنى وه زاره ته كانى تر، وه زاره تى تەندروستى و وه زاره تى مه عنيه

و ئىشە ره ئىسىيەكە ئەو دەكات ئەو لىژنەيەش كە بۇ بەرەنگار بونەوہ دروست دەكرى بەسەرۆكايەتى وەزىرى تەندروستى ھەموو وەزارەتەكانى تر كە پەيوەندىدارن دوا جار ئىشوكارەكانيان لە ناو پرۆژە ياساكە رىكخراوہ، بۆيە باشتر وايە وەك خۆى بىمىننيتەوہ ماددە ھۆشبەرۆ كارتيكارە عەقلىيەكان و پىشينيە كىمىياويىيەكان بە ھىچ شىوہيەك تەعريف نەكراون، نەك ھەر لەو ياسايە لە ياساى ولاتانى تريبش تەعريف نەكراون، بەلكە تەنھا ئىشارەت دەدرى بەو خشتانەى كە لە ئومەمى مۆتەحيدە دەر دەجىتن سالانە گۆرانكارى بەسەردا دى چ ماددەيەك ماددەى ھۆشبەرە چ ماددەيەك ماددەى كارتيكارە عەقلىيەكانە و چ ماددەيەكيش پىشينيەوى كىمىياويە، بۆيە ئەو جەدوہلانە ھەتا ئەگەر مۆسادەقەش بكرىن لە لايەن پەرلەمانەوہ ئەو جەدوہلانە سالانە پىويستە مواكەبەى ئەو تەتەوەرە بكا كە لەسەر مستەواى دەولى روو دەدات، ئەويش بە تايبەتى لە ايەن مۆنەزەماتى مەعنى، بۆيە تەعريف نەكرديان كە مۆكورتى نىن، بەلكو تەنھا ئىشارەت دەدا بەو ماددانەى كە بە ماددەى ھۆشبەر يان كارتيكەرى عەقلى يان پىشينيەى كىمىياوى دادەنرى، بركەى (۱۳)م دەست دانان مەبەست دەست بەسەر داگرتنە مەبەستى دەست بەسەر داگرتنە لە عەرەبىكە پىي دەلین (وضع اليد المواد المخدرة) دەست بەسەر داگرتنە ھىچ كىشەيەكى نىيە، بىستم قسەى لەسەر كرا كە ئەو بازرگانى كردنە يانىش ئەو گرووپە رىگايان پىدەدرى بە پىي ياسا ئەو ياسايە رىگايان پى دەدات، بەلام لە ژىر چاودىرى ووردى دەسەلاتە تايبەتمەندەكان دەبن كە دوايە دىينە سەرى، كى دەسەلاتى تايبەتمەند چ وەزارەتيكە دەزگای ئاسايشە وەزارەتى ناوخۆيە، بەلام ئەو لە ھەموو ياسايەك ئەو باندانە بە ئاسانى ئىكتشاف ناكرىن، بە ئاسانى كەشف ناكرىن، بۆيە ياساكان رىگا دەدەن كە ئەوانەى لە ناو بازرگانى كردن و خەلكانىك رىگايان پىدەدرى بچىتە ناو ئەو گرووپانە بە مەبەستى ئاشكرا كردنى باندەكەو وەرگرتنى مەلومات پىناسەى دەزگای ئاسايش لە ياساى ژمارە (۵)ى سالى (۲۰۱۱)ى ھەرىمى كوردستان دەركراوہ، بۆيە لىرانە تەعريف نەكراوہ تەوہ ئىمە وەكو حكومەت داواكارىن لە پەرلەمانى كوردستان كە ياساكە وەكو خۆى تىپەرى، بۆيە ئەو ماددە پىمان باشە دەسكارى كردنى ھەندىك مۆستەلەحات لە رووى زمانەوانىيەوہ ئاسايە، بەلام دەستكارىكردنى لە رووى علمىيەوہ كارىكى قورس دەبىتن، پىمان باشە وەكو خۆى تىپەرى و ماددەكەو زۆر سوپاس.

بەريز ھىمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۇ وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان بەريزان ئىمە گفتوگو لەسەر ئەو بەردەوام دەبن بۆيە بىپارماندا وەك دەستەى سەرۆكايەتى دانىشتنەكە ھەلدەگرىن بۇ كاتژمىر ۲:۴۵ دەقە و گفتوگو كردن لە ماددەى دووہوہ دەست پىن دەكەين.

ياش پشوو

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان فەرموون لە شويینی خۆتان دانیشن، دەست بە گفتوگو دەکەین لەسەر ماددەکانی تری پرۆژە ياساىه که، بە گوێرهی پەپرەوی ناوخوا ئەم دانیشتنە پيويستی بە نىصاب نییه، لەبەرئەوه دەتوانین راستەوخۆ دەست پى بکەین، بەريزان لە لیژنەى ياسایى و لیژنەى تەندروستى و لیژنەى ناوخوا و لیژنەى کاروبارى کۆمەلایه تی فەرموون وەرئە شوینەکانى خۆتان، پەخشى راستەوخۆ رادەگیرى، لەبەرئەوهی پيشتر دەنگمان لەسەرى دابوو، فەرموون، کاک شاخه وان ماددەى (۲) بخوینەوه بى زەحمەت.

بەريز شاخوان رۇوف مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە/۲

ئامانجەکانى ئەم ياساىه بریتیه لە مانەى خوارهوه:

یەكەم/ خۆ پاراستن لە ئالودەبوون بە ماددە هۆشبهره کان یان کارتیکەرە عەقلىه کان، خراب بەکارهینان و چاره سەر کردنى، کەسانى ئالودە بوو بە هەر یه کێك لە نه خۆشیه کانى ئامادە سازکراو.

دووهم/ پەرەپیدانى دەزگاكانى هەريم ئەوانهى پەيوەندارن بە بەرەنگار بوونەوهى بازرگانى پى کردن نارهوايه بە ماددە هۆشبهره کان یان کارتیکاره عەقلىه کان، پيشينه کيمياييه کان یان خراب بەکارهینان.

سپيهم/ چرکدرنه وهى رپکاره کانى بەرەنگار بوونەوهى بازرگانى پيکردن و ئالوگۆر کردنى نارهواى ماددە هۆشبهره کان یان کارتیکاره عەقلىه کان یان پيشينه کيمياييه کان و سنووردار کردنى بلاو بوونەوهيان.

چوارەم/ مسۆگەر کردنى جى بەجى کردنى کارای پەيماننامە نيوده وه لتيه کان پەيوەندار بە ماددە هۆشبهره کان و کارتیکاره عەقلىه کان و پيشينه کيمياييه کان ئەوانهى کۆمارى عىراق پەسەندى کردوون و یان تياياندا ئەندامه لە هەريمى کوردستان.

پينجهم/ دەستەبەر کردنى سەلامه تی مامه له کردن بە ماددەى هۆشبهره کان و کارتیکاره عەقلىه کان و پيشينه کيمياييه کان بۆ مەبهسته کانى پزىشكى و زانستى و پيشه سازى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، بەخپرهاتنى د.سامان وهزيرى تەندروستى و بەريز د.قالا وهزيرى هەريم بۆ کاروبارى پەرلەمان دەکەين، جەنابيان حازر دەبن لەگه لمان بۆ ئەوهى ئەگەر پيويستمان بە روونکردنه وهيهك بوو فەرموون هەر بەريزيك دهيهوى گفتوگو لهسەر ماددە (۲) ي ئەم پرۆژه

ياسايە بىكات با ناوى خۇي بنووسى، بەرپىزان د.اسماعىل، كاك كاروان، سەوسەن خان، لەنجە خان، ئاشنا خان، كاك زانا، د.اسماعىل فەرموون.

بەرپىز اسماعىل على طە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز پىشنيار دكەم ئىكا دى ئارمەنجەكا دى زياد بىيت، بىيتە شەشەم، قى ئاوايى رىگىرى كردن لە كارىگەرىيە نەرىنيىيەكانى ئالودەبوون بە ماددە ھۆشبەرەكان لەسەر ھىزىر و مىشكىيان ۋەك ھاندەرئىك بۇ ئەنجامدانى تاوانە جۇراۋجۇرەكان لە كوشتن و لاقە كردن و دىزىن و تاوانە ۋەكو تىرۆرستەكان، يەنى ئەمەش ئىزافە بىي بۇ ماددە ھۆشبەرەكان، چونكە ئەمە تەئسىراتى ئەۋە.

بەرپىز د.رېۋاز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى دەقەكە بگەيەنيتە لىژنە تايبەتمەندەكان زۇر باش دەبى، كاك كاروان فەرموون.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبەن ماددە دى دوو ھەم يەككە لە ماددە موھىمەكانى پىرۆزە ياسايەكە بەشىۋەيەكى گشتى، بۇيە من دوو تىبىنىم ھەيە لەسەرى، تىبىنى يەكەم لە بىرگەي (۳) كاتىك باس لەۋە دەكرى مسۇگەر كىردى جى بەجى كىردى كاراى بەياننامە ئىودەۋلەتئىيەكانى پەيوەندار بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان و پىشنىنە كىمىيائىيەكان ئەۋانە كۆمارى عىراق پەسەندى كىردوون يان تىياندان ئەندامە لە ھەرىمى كوردستان، پىشنىياز دەكەم ئەمە چونكە ماددەيەكە لە ئەساس دا زۇر موھىمە جى بەجى كىردى ئەم كارانە و پىشترىش بەرپىز ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان ئامازەي بەۋە كىردى بەشىكى جى بەجى كىردى ئەم پىرۆزە ياسايە لەسەر كارنامە ئىودەۋلەتئىيە و بۇ خۇي عورفىكى دىنبايىشە ئەمە، داۋا دەكەم لە رىگەي دامەزىراندنى فەرمانگەي بەدواداچوون بۇ ماددە ھۆشبەرەكان زياد بكرى كە ئەمە دەكرى لە تەعريفەكانىش جىگەي بكرىتەۋە دواتر، واتا فەرمانگەيەكى تايبەت بەمە دابىرى كە ئەساسە ياخود بەشىك يان ھەر شتىك موھىم موئالەجە بىكات، لەبىرگەي چوار دەستەبەر كىردى سەلامەتى مامەلە كىردن بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان و پىشنىنە كىمىيائىيەكان بۇ مەبەستى پىزىشكى و زانستى و پىشەسازى لەژىر چاۋدىرى لىژنەي بالا كە بە پىيى حوكمەكانى ئەم ياسايە دادەمەزىرنىن، يەنى ئەمە ئەگەر دروست بكرىت دەستەبەرى سەلامەتى چۇن دەكرى، كى چاۋدىرى دەكات؟ كى زامنى ئەۋە دەكات كە ئەم دەستەبەرى سەلامەتئىيە ماددە ھۆشبەرەكان دەكرى ئەۋانەي كە بەكاردىن خاسەتەن بۇ پىزىشكە بەرپىزەكان، يەك شتى تر كە بەلامەۋە موھىمە لەبىرگەي يەكەم ھاتوۋە خۇپاراستن لە ئالودەبوون باس لەۋە دەكات خەلەل لە نەخۇشخانەكانى ئامادەسازكراۋ بۇ چارەسەرى كىردن، ئىمە نەخۇشخانەمان ھەيە ئامادەكراۋ بى لە ھەرىمى

كوردستان بۇ چاره سەركردنى ماددە ھۆش بەر؟، ئەم پىرسىيارەم ئاراستەى بەرپىز وەزىرى تەندروستى ھەيە يان دادەمەزرى لە پىرۆژە ياسايەكە؟ زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رپىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، سوسن خان فەرموو.

بەرپىز سوسن محمد مىرخان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش لە برگەى يەكەمى ماددەى دووھم تىبىنىم ھەيە، سەبارەت بە خۇپاراستن لە ئالوودەبوون، من پىموايە لە شوينى ئالوودەبوون ئەگەر گىرۆدەبوون ياخود تووش بوون بنووسىن باشتەرە، لە برگەى كۆتايى كە دەلپت بە ھەر يەككىيان لە نەخۇشخانەكان ئامادەسازكراو، ئەمە وشەيەكى گونجاو نىيە من پىموايە ئەمە لە جياتى ئامادەسازكراو ئەگەر ئىمە بەم شىوازەى لى بکەين خۇپاراستن لە گىرۆدەبووان بە ماددە ھۆش بەرەكان يان كارتىكەرە عەقلىيەكان و خراپ بەكارھېنانيان چارە سەركردنى كەسانى گىرۆدەبووى ياخود تووش بوو بە ھەر يەككىيان لە نەخۇشخانەكانى پەيوەندار بە ماددە ھۆش بەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان بۇ چارە سەركردنى تووشبووھەكان ياخود گىرۆدەكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رپىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لەنجە خان فەرموون.

بەرپىز لىنجە ابراهيم عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى دووھم لە ئامانجەكانى ئەم ياسايە لە خالى دوو، پىم باشە و پىشنىيار دەكەم كە پەرەپىدانى دەزگاكانى ھەرپم ئەوانەى پەيوەندارن بە بەرەنگارىبوونەو و سزاي بۇ زياد بکرى، چونكە مەبەست لىرە تەنھا بەرەنگارىبوونەو نىيە، بەلكو دەبى سزاش ھەبى بۇ ئەوانەى كە بازگانى بەو بابەتەو دەكەن، لە خالى سىيەم كە باس لە كارتىكارە عەقلىيەكان يان پىشنىيە كىمىاييەكان و سنوودار كىردنى بلاو بوونەو ھەيان لە جياتى سنوودار كىردن وشەى رپىگرى كىردن لە بلاو بوونەو ھەيان بەكاربى، سوپاس.

بەرپىز د.رپىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئاشنا خان فەرموو.

بەرپىز ئاشنا عبداللە قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەندىك لە تىبىنىيەكان و ترا، بەلام بە دىارى كراوى لەسەر برگەى يەكەم ھى ماددەى دووھم لەسەر وشەى ئامادەسازكراو، بەراستى ئەو وشەيە وشەيەكى نامۆيە و نازانم ھەر بەر گويم

نەكەوتوو، ئامادەكراو لەو دەچى كافي بى، نەخۇشخانەى ئامادەكراو بۇ مەبەستى چارەسەر كرىن، زۆر سوپاس.

بەپىز د.رېواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەپىز زانا خالد سمايل:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىگىرى لە رايەكانى بەپىز كاك كاروان دەكەم بۇ ئەم رايانەى كە دەرى بىرى لەسەر دوو بىرگەى ئەم ماددەى، لەسەر بىرگەى يەكەم من پىم باشە ديارە ھەر ھاوپىكانى تىرىش مولاخەزەيان لەسەر ئەم بابەتە ھەبوو كە ناوى نەخۇشخانە دەھىنەىن بەپىز وەزىرى تەندروستىش لىرە ئامادەى و نەخۇشخانە خۇى تايىبى خۇى ھەىە رەنگە سىپىشەلتى بى، رەنگە تەخەسوسى بى يان عام بى، ئەمە دەمان باتە ناو جەدەلىكى دىكە، بۇىە و اباشترە دىرى كۆتايى بەم شىوہىە بگۆرىن، بۇ چارەسەر كرىنى كەسانى ئالودەبوو بە ھەر يەكپىكان لە سەنتەرەكانى چارەسەرى كە لەلایەن وەزارەتى تەندروستى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بە ھەماھەنگى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتى دەكرىتەو، چونكە سەنتەرەكانمان نىيە لە ئىستادا پىويستە لىرە تەسبىت بىرى، لەبىرگەى (۴) دا مسۆگەر كرىن وشەىەكى زىادە بۇى، چونكە ئىمە جى بەجى كرىنى كارنامە و پەيماننامە نىودەولەتەىەكان، ئەو پەيماننامانەى چ ئەوانەى لە نەتەوہ يەكگرتووہكان ھەىە تايبەت بە كارتىكەرە عەقلىەكانى سالى ۱۹۷۱ و موادە موخەدىرەى ۱۹۶۱ و ھەردووكان ئىمە دەبى مولزەم بىن پىيانەو، چونكە كۆمارى عىراقى فىدرال وازووى لەسەر كرىوو، بۇىە ئەمە تەنھا لە جى بەجى كرىنى ئەو دەست پى بىكات، زۆر زۆر سوپاس.

بەپىز د.رېواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەپىز وەزىرى تەندروستى قسەىەكتان ھەىە؟ فەرموون.

بەپىز د.سامان حسىن بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىزان ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان، چەند تىبىنەىكى بچووك ھەىە، رەنگە درەنگ گەىشتم بە خویندەوہكە، ماددەى (۲) بەپىز د.اسماعىل باسى رىگەى كارىگەرى ئالودەبوون دەكات لە بىرگەى رىگەرى گرتن، تەبەن خالى پىنجەم لە پىرۆژە ياسايەكە ھەر خۇى خۇپاراستن لە ئالودەبوون ماناى رىگەرى كرىن، واتا (وقا)، دامەزراندنى فەرمانگەى بەدواداچوون بۇ ئەم بابەتە لىژنەى بالا ھەىە، ئەو لىژنەىە ھەموو فەرمانگە پەىوہندارەكانى تىداىە، بەلام ئەگەر فەرمانگەىەكى تايبەت دابمەزىت ئەو كات بەدەر دەبى لە فەرمانگە پەىوہندارەكان بە بىرواى من لىژنەى بالاىەكە باشترە لەبەرئەوہى ھەموو پەىوہندارەكانى وەزارەتەكان و لایەنە پەىوہندارەكانى تىداىە، لەژىر چاودىرى لىژنەى بالا بە تاكىد لە خالى چوارەم باسى

دەستەبەركردنى سەلامەتى مامەلە كىردن لە كۆتايىپەكەى باس دەكات لەژىر چاودىرى لىژنەى بالە، ماددەى تايىپەتى ھەيە لەم ياسايە، گومان لەو دەننەى ھەموو ئەو دەستەبەركردن و ھەموو ئەو رېكارانە لەژىر پاسپاردە و بېيارەكانى لىژنەى بالە دەبى، بۆيە دانان و دەنەنانى و ابزانم زۆر تاسىرى لەسەر كوردىپەكە ناكات، ئايا نەخۆشخانە ھەيە، نەخۆشخانەى تايىپەت بە ئالودەبوون نىيە لە ھەرىمى كوردستان، بەلام ئەو ھەيە تايىپەت بە شىكى بچوو كە لە نەخۆشخانە دەرونىيەكان چ قەرەوئىلەيەك بۆ ئەو نەخۆشخانە دابىن كراو، بەلام لەبەرنامە داىپە سەنتەرى ئالودەبوون و راپھىنانەو دەبىرەت، بەرپىز سوسن خان باسى تووش بوون دەكات، تووش بوون، ئالودەبوون لە بۆ ماددە ھۆشبەرەكان زىاتر بەكار دىت، تووش بوون بۆ نەخۆشەكانى تر، نەخۆشە گوزارەو ھەيە، بەلام ئالودەبوون واتا (إدمان)، بۆيە ئالودەبوونەكە پىم شىاوترە، لە ئەسلى ياسايەكەدا نىيە، لەنجە خان باسى سنووردار كىردن دەكات، بىرەتە رېگە گرتن، دەكرىت رېگە گرتن بىت، لە جىيى سنووردار كىردن، سنووردار كىردن ھەندىك ماناكەى، بۆيە رېگە گرتنەكە فراوانترە، ئامادەسازى لىرە لە ئەسلى ياسايەكەدا وشەى ئامادەسازى نىيە، ديارە لىرە بۆى زىاد كراو، بەلام لىرە ئامادەسازى لەبەرئەو ھەيە لە ئەسلى ياسايەكەدا نەبوو و زىاد كراو پىم باشە بىرەتە راپھىنانەو، چونكە (تأهيل) بە كوردى راپھىنانەو ھەيە، دەكاتە (Rihabiltation) واتا راي بھىنەو ھەكو مرۆقەىكى ئاسايى، نەك ئامادەسازى كە دەكاتە ئامادەكارى، بەرپىز كاك زانا باسى ئەو ھەي كىرد كە ئەمنىش لەگەل ئەو ھەمە كە باسى نەخۆشخانە يان سەنتەرى جىاوازى نىيە، بەلام باس بىرە، چونكە نەخۆشخانە بى يان سەنتەرى بى تەنسىب دەبى بە چارەسەركىردن و راپھىنانەو ھەي ئەوانەى ئالودەبوون بەم ماددە ھۆشبەرەنە، سىيەم/ مسۆگەركىردن ئاسايە مسۆگەركىردن ھەلبىگىردىت، چونكە كە جى بەجى كرا و تا خۆى مسۆگەركىردن، بۆيە ئاسايە ئەگەر ھەلبىگىردىت، سوپاس.

بەرپىز دىرپواز فائق حىيىن/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ماددەى (۳) لىژنە فەرموون كەرەمكەن، ھەر بەرپىزىكتان بى فەرموو.

بەرپىز شاخوان رۇوف مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى دوو ھەم:

لىژنەى بالەى بەرەنگارىبوونەو ھەي ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىەكان.

ماددەى/۳

لە وەزارەت لىژنەيەك بەناوى لىژنەى بالەى بەرەنگارىبوونەو ھەي ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىەكان دادەمەزى.

۲/ لىژنەى بالە پىك دىت بە سەرۆكايەتى وەزىر و جىگرايەتى جىگىرى ئاسايشى ھەرىم.

۳/ لىژنەى بالە ئەندامىتى ئەمانەى خوارەو ھەي پىك دىت:

۱. بەرپۆبەرى گىشتى فەرمانگەى كاروبارە تەكنىكىيەكان لە وەزارەت.
۲. بەرپۆبەرى چاودىڧرى تەندروستى دەروونى.
۳. بەرپۆبەرى پەيمانگەى پزىشكى دادى.
۴. بەرپۆبەرى دەستەى گومرگەكان.
۵. بەرپۆبەرى پۆلىسى گومرگ.
۶. نوپنەرىكى ئەم لايەن و وەزارەتانەى خوارەو وە پلەكەى لە بەرپۆبەرى گىشتى كەمتر نەبى:

أ/ديوانى ئەنجومەنى وەزيران، وەزارەتى داد، وەزارەتى دارايى و ئابوورى، وەزارەتى كاروبارى كۆمەلايەتى و وەزارەتى كشتوكال و سەرچاوە ئاوييەكان، وەزارەتى ناوخو و دەزگەى ئاسايش، نوپنەرىكى ھەرىكە لە سەندىكەى پزىشكان و دەرمانسازان، چوارەم/ وەزىر فەرمانبەرىكى وەزارەت وەك بپاردەرى لىژنەى بالا دەست نيشان دەكات، پىنجەم/ سەرۆكى لىژنەى بالا بۆى ھەيە ھەرىكە زاپەك لە بوارى بەرەنگار بوونەو ھى بازرگانى پى كرنى ناپرەوا بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىەكان بانگھېشت بكات بۆ وەرگرتنى بۆچوونى بە بى ئەو ھى مافى دەنگدانى ھەبى، سوپاس.

بەرىز د.رپواز فائق حسيڧ / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەرى ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان دەپەوئ گفوتوگۆ لەسەر ئەم ماددەيە بكات فەرموو ناوى خوئ تۆمار بكات، بەرىزان كاك كاروان و د.شېركۆ و د. اسماعيل و كاك زانا و كاك محمد و د.گلاويژ گوليزار خان و كاك نزار و كاك مەم و كاك عبدالستار و كاك بەلىڧن و كاك ويسى، لە كاك ويسى دەست پى دەكەين، فەرموو.

بەرىز ويسى سعيد ويسى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيشنيار دەكەم لە ماددەى (۳) لە بركەى (۶) كە نوپنەرىكى ئەم لايەن و وەزارەتانەى خوارەو وە دەست نيشان كراون نوپنەرى وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئايينى تيدا بىت، چونكە بە دلنييايەو ھەفتانە لە مزگەوتەكان كۆبوونەو ھى جەماوەرى كە وتارى ھەيىنيە بەرپۆبەرى، زۆر گرنگە لايەنى وشيار كرنەو ھى ھاوولائىنايش رەچا و بركى، بۆيە پيشنيار دەكەم نوپنەرى وەزارەتى ئەوقافىش لەم بركەيە زياد بركى و زۆر سوپاس.

بەرىز د.رپواز فائق حسيڧ / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، كاك بەلىڧن فەرموو.

بەريز بەلین اسماعیل حاجی ابراهیم: بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۳) پيشنياز دەكەم بېرگەى دووهم و سېيەم بکريته يەك بېرگە، ليژنەى بالا پيک ديت لەم ئەندامانەى خوارەوہ: سەرۆکی ليژنەكە بەريز جەنابى وەزير دەبى، من نازانم لېرەدا كە وشەى جيگرایەتى هاتووہ بەراستى روون نيبە، يەعنى جيگرى وەزيرە يان کيى ترە؟ لەگەل جيگرى ئاسايشى هەريم؟ يەعنى ماددەى دووهم و سېيەم بکريى بە يەك ماددە و بەو شيوازە دابريژنەوہ: ليژنەكە بە سەرۆکايەتى وەزير و جيگرەکانى و لەگەل جيگرى ئاسايشى هەريم و بەريۆبەرى گشتى فەرمانگەى کاروبارە تەکنیکيەکان تا خالى ۵، خالى شەشەم بکريىت بە بەريۆبەرى ديوانى هەريەكە لە ئەنجومەنى وەزيران و وەزارەتى داد و وەزارەتى دارايى و ئابوورى و وەزارەتى کاروبارى کۆمەلايەتى و وەزارەتى کشتوکال و سەرچاوەکانى ئاو و وەزارەتى ناوخۆ و دەزگای ئاسايش، يەعنى ئەو (أ و ب و ج) لابيىرئ لە قەوسپک دا بەريۆبەرى ديوانى هەر يەك لەم وەزارەتانە، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

بەلئ زۆر سوپاس، د.شيرکۆ فەرموون.

بەريز د.شيرکۆ جودت مصطفى:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۳) بېرگەى (۱ و ۲ و ۳) تەبعەن بېرگەى (۱) تەشکيلى ليژنەكەيە، لە بېرگەى (۳ و ۲) دا پيکھاتەى ليژنەيەكە، بۆيە پيشنيارى ئەوہ دەكەم كە بېرگەى (۳ و ۲) دەمج بکريى يان هەر سيکی يەكەم و دووهم و سېيەم دەمج بکريى بە ببيتە تەشکيل و پيکھاتە، بۆ نموونە لە بېرگەى دووهم دا كە دەلئ جيگرى ئاسايشى هەريم، جيگرى چى ئاسايشى هەريم؟ دەبى بلئى جيگرى سەرۆکی ئاسايشى هەريم، چونکە موئەسەسەكە وايە، لە بېرگەى سېيەم دا كە دەلئ بەريۆبەرى چاوديري تەندروستى دەروونى دەبى بلئ کويى؟ تەحديدى نەکردووہ، بۆيە دەبى بلئ لە وەزارەت، بۆ سېيەم هەر بە هەمان شيۆە وەزارەتى بۆ زياد بکريى، چوار / جياوازه بەريۆبەرى دەستەى گومرگەکان ئەمەيان لە وەزارەتى دارايى و ئابوورى، پينج / بەريۆبەرى پۆليسى گومرگ لە وەزارەتى ناوخۆ، لە بېرگەى چوارەم دەلئ وەزير فەرمانبەريکى وەزارەت وەك بپياردەرى ليژنەى بالا دەست نيشان بکات، فەرمانبەريکى وەزارەت ناکريى هەر فەرمانبەريک بى، بۆيە پيشنيارى ئەوہ دەكەم بوتريى كە لە ئاستى بەريۆبەر كەمتر نەبى، چونکە ئەم پيکھاتەكەى بەريۆبەرى گشتى و بەريۆبەرن، بۆيە ناکريى هەر فەرمانبەريک بپياردەر بى لە و ليژنەيە، دەبى لە بەريۆبەر كەمتر نەبى، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابت، گوليزار خان فەرموو.

بەريز گليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيشنيار دەكەم لە خالى شەشەم نوينهري وەزارەتى پەرەردە و وەزارەتى رۆشنيبريشى تيدا بى، چونكە ئەمە پەيوەستە بە زياتر بە خەلكەو و زياتر بە تەربيه بليين تەلەبە و ئەوانە تووش دەبن، رۆشنيبرى ھەر ئەوھيە بۆ راگەياندن، سوپاس.

بەريز د.رئواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك عبدالستار فەرموون.

بەريز عبدالستار مجيد قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش رەئيم وايە بۆ ماددەى سيبەم بپرگەى (۳) لە خالى شەشەم كە باس لە نوينهري وەزارەتەكان دەكات، نوينهري وەزارەتەكانى پلانداان و كە پەيوەندى بەو بابەتەو ھەيە، و نوينهري وەزارەتى بە تايبەتى بازگانى كە پەيوەندى زۆر بە ليژنەى بالاي بەرەنگاربوونەو ھەيە زياد بكرى.

بەريز د.رئواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان، كاك نزار فەرموو.

بەريز نزار ملا عبدالغفار:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۳) يەكەم دەلى لە وەزارەت ليژنەيەك بە ناوى ليژنەى بالاي بۆ خووى لە قانونى موخەدەراتى عيراقى ھەيئەيە، ليژنە نيە، پيم باشە بچووك نەكرتتەو بە ھەيئە بمينيئتەو، ئەمەيان يەك، خالى دووھم ليژنەى بالاي پيك ديت بە سەرۆكايەتى وەزير و جيگرايەتى (و)ەكە لابردريت ببیتتە (بە) بە جيگرايەتى (فاريەكە) ھەلگيرى و ببیتتە جيگري ئاسايشى ھەريم، سوپاس.

بەريز د.رئواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك محمد فەرموو.

بەريز محمد سعدالدين انور:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بپرگەى يەك نووسرايە لە وەزارەت ليژنەيەك پيك ديت، لە بپرگەى دووھم نووسرايە بيكھيئەرانى وەزارەت ليژنەكە نووسرايە جيگري ئاسايشى ھەريم، ئاسايش سەر بە وەزارەت نيە، بۆيە پيوستە بنووسرى ليژنەيەك بە ناوى ليژنەى بالاي دابمەزريت، نەنووسن لە وەزارەت ليژنەيەك، چونكە ئاسايش سەر بە وەزارەتى ناوخو نيە، سەبارەت بە بپرگەى ۴ پالپشتى

قسه كانى د.شېركۆ ده كه ين، ههروه ها پېكه پنه رى ليژنه ي بالا كه پالېشتى قسه كانى گوليزار خان ده كه م سه باره ت به وهى پيويسته وهزاره تى پهروه رده و وهزاره تى رۆشنبېرى و لاوان ههردووكيان مه عنينه به م مه به سته نوينه ريان هه بى سوپاستان ده كه ين.

به پيژ د.رپواز فائق حسين / سه روكى په رله مان:

به لى سوپاس بۆ جه نابت، كاك كاروان فهرموو.

به پيژ كاروان عبدالرحمن عبدالله:

به پيژ سه روكى په رله مان.

له مادده ي سبيهم له بره گى يه كه م، كاتيك كه باس له وهزاره ت ده كرى ليژنه يه كه له وهزاره ت پيك بيت حه قه ئه م ليژنه يه راسته وخۆ سه ر به ئه نجومه نى وه زيран بى، چونكه له زۆربه ي وهزاره ته كان خه لكى تيدايه، زۆربه شيان پله ي به رپوبه رى گشتيان هه يه، حه ق نبيه ئه مه سه ر به وهزاره تى ته ندروستى بى حه ق وايه سه ر به ئه نجومه نى وه زيран بى و نموونه شمان هه يه، وهكو ده سته ي ده سته پاكى و ده سته ي ژينگه و كۆمه لپك ده سته ي تريش كه به ياسا جيگاي كراوه ته وه و راسته وخۆش سه ر به ئه نجومه نى وه زيران، هه تا ئه گه ر له وهزاره تىكى مه عنيشه وه كه سيك به رپوه ي بيات، ئه مه بره گى يه كه م، بره گى چواره م كاتيك ده توانين قسه كانى كاك د.شېركۆ ده كه م كه باسى فه رمانبه ر ده كرى حه قه ته عريفى وه زيفى بۆ بكرىت، چونكه ناكرى له وى هه موويان به رپوبه رى گشتى بن و لپره فه رمانبه رىكى زۆر ئاسايى بيت و بى به ياريدده رى ليژنه، حه قى خۆيه تى ته عريفى وه زيفى ديارى بكرىت، له بره گى (5) كه ده لى سه روكى ليژنه ي بالا بۆ هه يه، حه ق نبيه هه ر سه روكى ليژنه ي بالا بۆ هه بى، ئه مه حه ق پيدائىكى باشه، به لام سه روكى ليژنه ي بالا زائيدهن دووله سه ر سبي ئه ندامانى ليژنه (3/2)، حه قه ليژنه خۆشى به م هه موو پيكه اته باشه يه وه ئه م هه يكه ليه باشه مافى ئه وهى هه بى كه سيك بانگ بكات بۆ ئه وهى بتوانى شاره زا بى ياخود ئه و مافى كه دراوه به سه روكى ليژنه، زۆر سوپاس.

به پيژ د.رپواز فائق حسين / سه روكى په رله مان:

به لى زۆر سوپاس، كاك زانا فهرموو.

به پيژ زانا خالد سمايل:

به پيژ سه روكى په رله مان.

ئه گه ر سه يرى ئه م مادده يه بكه ين ده بينين فراوانيه كى زۆرى پپوه دياره نوينه رى هه موو ئه و وهزاره ت و ده ستانه ي كه زه رورن له م پرسه كه وه كو ئافاتى سه رده م ناوده برىت تپيدا به شدار بن، په نگه ده سته ي مافى مرؤف زه رور بى، وهزاره تى پهروه رده و وهزاره تى خوئندى بالا، وهزاره تى رۆشنبېرى بۆ ده رباز بوونمان له م جه ده له من پيشنيارىكى تازهم هه يه كه به م شيوه يه لى بكرىت: ليژنه ي بالا پيك دىت به سه روكايه تى وه زيرو جيگرايه تى جيگرى

سەرۆكى ئاسايىشى ھەرىم و بە ئەندامىتى نوپىنەرى وەزارەتەكانى تر و لايەنە پەيوەندارەكان بە مەرچىك پەلە وەزىفەكانيان لە بەرپۆبەرى گشتى كەمتر نەبى، رەنگە ئىمە سالىكى تر دوو سالى تر ئىستىحاسى مۇئەسسەسەيەكى تر بکەين لەم ولاتە، رەبتيشى بە ماددە ھۆشبەرەكانەو ھەبى، ئەگەر ئىستا ئىمە لە قانون دا ھەموو جىگايەكان تەشخىس بکەين، ئەو كات دەبى ئىمە بىين ياساى بۇ تەعدىل بکەين، بۇيە ئەم دەسەلاتە بدرىتەو بە لىژنە بالايەكە ئەوانەى كە زەرورن و پەيوندارن لەوئ دا دەبى نوپىنەرايەتى بکەن، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.رپواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ زۆر سوپاس، كاك د.اسماعيل فەرموو.

بەرپۆز اسماعيل على طه:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئەو ھەلەن ئەز پىشتىگىريا د.شېركۆ دكەم د بۆچوونا وى دا، ئىزافەتەن ئەز پىشنيار دكەم نە لىژنە بيت دەستەيەكا تايەت بى بۆ رپگرتنى لە ھۆشبەرى، لىژنەيەت دەورى خو وەكو دەستەيى ناينى، دەستەيەكا مۇستەقل بيت، وەكو ھەيئە، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.رپواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ زۆر سوپاس، د.گەلاوئ فەرموو.

بەرپۆز گلاوئ عبید عثمان :

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سىيەم/ دووهم/ لىژنەى بالايىك دىت لە وەزارەت لىژنەيەك بەناوى لىژنەى بالاي بەرەنگار بوونەو ھى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان دادەمەزرىت، وشەى دادەمەزرىت نابى، چونكە لىژنە پىك دە ھىنرىت، دانامەزرىت، ئەو مۇلاخەزەيە، وەكو نوپىنەرى وەزارەتەكان پىم باشە وەزارە تى پەرودە و خویندى بالاي نوپىنەرى ھەبى، چونكە ئەو بلاو بوونەو ھى ئافات و رىكلام كردنە كە لە ناو بلاو بوونەو ھى ماددە ھۆشبەرەكان لە ناو قوتابيان و زانكۆكان دا بلاو بووتەو ھەملى مكافحە كردنى دەكەوئتە سەر ئەو دوو وەزارەتە، بۇيە پىم باشە نوپىنەريان ھەبى، نوپىنەرى راگەياندن و رۆشنىبىرىش ھەبى، ئەو یش باشە، چونكە لە پرووى ئىعلامەو ھۆشيار كردنەو ھە باشە ئەو نوپىنەرانەى تىدا بى، پىشتىگىرى گوليزار خان دەكەم كە پىشنيارەكانى پىشكەش كرد، سوپاس.

بەرپۆز د.رپواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ زۆر سوپاس، بەرپۆزان وەزىرە بەرپۆزەكان بە گوپرەى ماددەى (۸) دەتوانن لە ماو ھى دوو دەقەيا ئەو شتانەى كە پىتان وايە جۆرىكە لە گۆرانكارى لە پرۆژە ياسايەكە تەنھا وەلامى ئەوانە بەدەنەو، فەرموو.

به پڙ د. سامان حسين به رزنجی / وه زیری ته ندروستی: به پڙ سه روکی په رله مان.

سه بارهت به ټیپینه کان ماده دی (۳) زور باسی ئه وه کرا که وه زاره ته په یوه ندره کان، وه زاره ت زوره بو ئه وهی کاری له سه ر بکړی، وه کو ئه وقاف و کاروباری ئایینی، په روه رده و خویندنی بالا و روشنبیری و راگه یانندن، له وانه یه هندی وه زاره تی تریش هندی کاری تایهت ئیشمان پی بیت وه کو شاره وانی و کومه لیک ریکاری تر له هندی وه زاره ت ده کړی، بویه به پیویستی نازانین که بو هر کاریک، چونکه شهرت نییه هه موو جاریک له لیژنه ی بالا ئاماده بن، که بو کاری په یوه ندره، لیژنه ی بالا ده توانی ئه و کات برپار بدات به ئاماده بوون، به پیی برکه یاساییه کان، به پڙ کاک به لاین باسی و ابزانم دوو، سی به پڙی تر باسی ماده دی دووهم و سییه م ده کړیت ده مچ بکړی ته نانه ت له گه ل یه که میش، چیگرایه تی (و) ه که بکړیته (ب) مه به ست لیره چیگرایه تی وه سفی چیگرایه تی ده کات له پاش وی ده لی چیگری ئاسایشی هه ریم، ده زگای ئاسایشی هه ریم، باسی خالی شه شه م، به پڙ کاک به لاین باسی ده کات به پڙوبه ری گشتی دیوان به پیچه وانه وه، چونکه له هه موو وه زاره تیک ئه و کاره ی که ده که ویتته ئه ستوی شهرت نییه له ئه ستوی به پڙوبه ری گشتی دیوان بی، چونکه زیاتر کاروباری هونه ری ده بی، بویه له هندی شوین ناوی کاروباری هونه ریبه و له هندی شوین به پیی وه زاره ته که ده گوردریت، ده کړی وه زاره ته که به گویره ی په یوه ندری که سه که برپار بدات، به لام له به پڙوبه ری گشتی که متر نه بی پله که ی، به پڙ د. شیرکو باسی ئه م ده مچ هی کرد، باسی ئه وه ده کړی که له وه زاره ت نه بی، چونکه ئه مه لیژنه ی بالای ئه نجومه نی وه زیران نییه، به لی لیژنه ی بالاتر هه بووه پیشتتر بو بابته تی تر بو نمونه بلاو بوونه وهی چنه نه خو شیه ک وه کو ئه نغله وه نزا له سالانی پیشو لیژنه ی بالا هه بووه، وه زیره کان ئه ندام بوونه تییدا، بویه لیژنه ی بالای ئه نجومه ن بووه، لیژنه ی بالای حکومت نه بووه، به لام ئه وه لیژنه ی بالای له وه زاره تی ته ندروستی به ئاماده بوونی ئه و به پڙانه، فه رمان به ر ده کړی پله که ی دواتر له په یوه ودا یان لیژنه ی بالا له رینماییه کان دا برپار بدات که سی په یوه ندر له سکر تاریه ت یان برپار ده ری ئه و لیژنه یه خاسیه تیکی هه بی، گولیزار خان دیسان باسی ته ریبه و ئیعلام و زور وه زاره ت و لایه نی تر هه یه ئه گه ر بیینه سه ر ئه وه ده بی ئه و کات (NGO) یه کانیش باس بکه یین، باسی یه کیتی زانایانی ئایینی و زور لایه نی تر هه یه رولی ده بیت، به لام به پیویستی نازانین باس بکړی له یاساییه که، کاک عبدالستار باسی پلاندانان و بازرگانی و به هه مان شیوه یه، کاک نزار باسی ئه وهی کرد (و) ه که بکړیته (ب)، کاک محمد لیژنه یه ک پیک به پڙیت، باسی ئه وهی کرد به لی ده کړی و د. گه لاویژیش باسی ئه وهی کرد بکړیته پیکه یینان، به پڙ د. اسماعیل باسی لیژنه ی بالای حکومتی کرد، جوابم داوه، لیژنه ی مافی ۳/۲ ئاساییه ده کړی مافی ۳/۲ ی برپار بدات، کئ به شدار بی کاک زانا باسی ئه وهی کرد که پیم باش نییه لیژنه که زور کراوه بی، ته حدید بکړی له یاساکه باشتره، ئاخر به پڙ کاک د. عثمان ده سته یه کی تایهت هه بی، ئیمه له برکه ی یه که میش له پیناسه کان و ئامانجه کان باس مان کرد، باشتره لیژنه ی بالا بی، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، لىژنەى ياساى قسەيەكتان ھەيە؟ كاك جلال فەرموو.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دىسانەو ھەر سەبارەت بە فراوانکردنى لىژنەكان ديارە ئەو ھى بە باسكرا نوينەرى پەرودە و خويىندى بالاي تىدايىت، تەنيا بە پىويستى دەزانم بۇ ئەو ھى روونى بکەمەو نوينەرايەتى ھەريەك لەو بەريزانە ئەگەر ئەھلى ئىختىساس نەبن ھىچ سودىكى نيە، لە کاتىك دا نوينەرى خويىندى بالا پىموايە ئەھلى ئىختىساس نين، بۇيە ئەگەر لەناويشيدا ھەبن، تەنھا چۆن دەليى قەرەبالغ کردن و کۆکردنەو ھى بابەتەكەيە و تۆزىك مەھامە رەئىسيەكەيان لەسەر لادەچى، سەبارەت بەو ھى کەوا نوينەرى ئەوقافى تىدا بى، ئىمە لە ماددەى ۷ ئاماژەى پىدراو ھەم ياسايە ئەگەر تىپەر بوو، کەوا رىنوئىيەكەرى ئايىنى رۆلى دەبن، کەواتە پىويست نيە لىژنەكە لەو ھى کە ھەيە فراوانتر بى بۇ ئەو ھى بتوانين مەھامى خۆيان بىيكن، لىژنەكە ئەو ھەدەدەى بۇى دانراو ھە عىراقىش ھەر بەو شىوازەيە، پىمانوايە بەو شىوازە دروست ترە، نەو ھەكو نوينەرايەتى بۇ زياد بکرى، ياخود ھى کەسى تر ئىزافە بکرى بۇ لىژنە، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر زۆر سوپاس، نوقتە نىزاميە؟ نا ناتوانى روون کردنەو ھەسەر روون کردنەو ھەدەى، د.قالا فەرموو.

بەريز د.قالا فريد ابراهيم / وەزىرى ھەريم بۇ کاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر بىرگەى دوو ھەم، پاست کردنەو ھەيەك بکرى، بە سەرۆکايەتى وەزىرە و جىگرايەتى جىگىرى سەرۆكى دەزگاي ئاسايشى ھەريم، لەبەرئەو ھى جىھازى ئاسايشە، دەزگاي ئاسايشى ھەريم، لەسەر بابەتى زياد کردنى مودىر عامەكانى وەزارەتەكانى تر کە ئىشارەتى پىدرا وەكو لەگەل وەزىرى تايبەتمەند ھاوپاين کە زياد نەكرىت بۇ ئەو بابەتە، لە بابەتى سىيەم کە سەرۆكى لىژنە بۇى ھەبى خەلك بانگ بکات، سەرۆكى لىژنە و دوو لەسەر سىيى ئەندامان ئەو ھى کە كاك ھاوپى پىشنيارى کرد، ئىمە پازين کە دوو لەسەر سىيى ئەندامانىش حەقى ئەو ھەيان ھەبى خەلكى بانگھىشت بکەن بۇ لىژنەكە، لەسەر ئەو ھى لىژنە بىى بە دەستە حكومت خۆى پىاريزى لە ھەموو كارىك كە بىيتە بارگرانى دارايى لەسەرى، بۇيە لە دەستە خۆمان پاراستوو، بابەتەكەمان کرد بە لىژنەيەكى بالاي سەر بە وەزارەتى تەندروستى، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، بىورە، فەرموو، كاك مەم فەرموو.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەو سۆنگەيەووە كە لە ماددەي (۵) ي ياسايەكەدا بپرگەي (۱۲) ئەرکەكانى ديارى كردوو، كە پيكيهينانى ليژنەي تايبەتمەند لە ھەر كاروباريك لە كاروبارى ماددە ھۆشبەرەكان، واتا ليژنەي تايبەت دەتوانى ئەم ئەنجومەنە پيكيهينى، بەراستى ئەم ھەموو بەرپۆبەرە گشتى و ئەم ليژنە فراوانە پيويست ناكات، ئەم ليژنەيە (۱۷) ئەندامى ھەيە بە سەرۆك و جيگرەو، (۱۷) ئەندامى ھەيە، بى لەوھى دەعوەتى خەلكانى پسيور دەكەن بۆ ئەوھى لە موناقيەشات دا بەشدار بن، دەورپكى ئيستشارى دەبينن ئەو كەسانە، بۆيە ئەمە قەرەبالغايەكى زۆرە ئەم ليژنەيە بەراي من، من ئيستا پيشنيازەكانم لەمبارەيەووە دەخەمەرپوو، لەبەرئەوھى ليژنەي تايبەتمەند دەتوانن لەبوارى جياجيدا پيكي بينن، مەسەلەن ليژنەكە نابى لە وەزارەت بى، فعەلەن وەكو ھەندى لە ھاورپيان پەرلەمانتارە بەريزەكان ھەندپكيان باسيان كرد، ليژنەيەك پيكيهينى بەناوى ئەو، جيگرپك بۆ ئەو ئەو ئيزافەيە دەبى جيگرى ئاسايشى گشتى ھەريمە واتى ئەگەم نەوەك ئاسايشى ھەريم، پيشنيازى من ئەوھىە لە بەرپۆبەرى گشتى فەرمانگەي كاروبارە تەكنيكيەكان حيكەت چيە تياي بى لەناو ئەم ليژنەيە؟، ئەگەر ليژنەي فەرعيمان پيكي ھينا پسيورپكى تەكنيكي تۆ دەتوانى لەناو ليژنەيەكى فەرعى بۆ ئەرکپكى موحەدەد پيى بسپيرى، بەرپۆبەرى چاودپرى تەندروستى ئەمە بەرپۆبەرى چاودپرى گشتيمان نيە، حالەتى ماددە ھۆشبەرەكان بەشپكى پەيوەنديان بە بارى تەندروستى گشتيەو ھەيە، بوعدپكى، لايەنيكى پەيوەندي بە لايەنى دەرونيەو ھەيە، بۆيە ئەولەويەت دراو بە لايەنە دەرونيەكە، لايەنە تەندروستىە گشتيەكە فەرماوش كراو، بۆيە پيموايە لايەنى گشتى و تەندروستى گشتى رەچاوبكرى لەناو ليژنە فەرعيەكان دا دەروونيش بە ھەند وەرپيگردى لەناو ليژنە فەرعيەكان دا بەرپۆبەرى پەيمانگاي پزيشكى دادى كە پەيوەندي بە مردوو و فەحسى مردوو و ئەو شتانە ھەيە پيموايە ئەگەر تۆ داتا و بوئ لە توب عەدلى پيويستت ناكات لە توب عەدلى ئەو بى، ئەم نوينەرايەتى پەيمانگاي دادى ھەست دەكەم حيكەت نيە لەم ھينە، بەرپۆبەرى ماددام دەستەي گومرگەكان ھەيە و بەرپۆبەرى پۆليسى گومرگيش پيويست ناكات يەكپكيان ساغ بيئەو ھەيە كە پيويست دەكات ئەو بيت، نوقتەيەكى ديكە ھەيە، بە زيادەي دەزانم نوينەرى ئەنجومەنى ديوانى چاودپرى، خالپكى تر ئەگەر پيگەم بەن، گرنگە ئەمە بەراستى، ئەوھى كە پەيوەندارە بەوھى وەزارەتى كشتوكالى و سەرچاوەكانى ئا نوينەرايەتى ئەبى، كشتوكال پەيوەندي بە مؤلەتى رەسمى بواری زراعتەو ھەيە، ئەمە ئەگەر زراعت بى لە كوردستان دا شتى ناقاچاغە، پەيوەندي بە ئاسايشەو ھەيە نەك كشتوكال، سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، ماددەي (۴) بخويننەو ھەرموو.

بەريز شاخوان رۇوف مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە ۴ /

يەكەم / ليژنەي بالا بەلاي كەم مانگى جاريك كۆدەيىتەو لەسەر بانطهيشتى سەرۆكەكەي، سەرۆكەكەش بۇي ھەيە بانگهيشتى كۆبوونەو بەكات ھەر كاتيك پيويست بى.
دووھم / ژمارەي ياسايى كۆبوونەو ھەي ليژنە بە ئامادەبوونى دوو لەسەر سىيى (۳/۲) ئەندامانى تەواو دەيىت و لە حالەتى ئامادەبوونى سەرۆك ئەوا جيگرەكەي سەرۆكايەتى كردنى كۆبوونەو ھەكە لەئەستۆ دەگرىت.

سىيەم / بريارەكانى ليژنەي بالا لەريگەي دەنگدان و بە زۆرينەي ژمارەيان ئامادەبووانى دەنگدەر وەردەگيرى، ئەگەر دەنگەكان يەكسان بوون ئەوا ئەو لايەنە پيش دەخرى كە سەرۆك دەنگى لەگەل دەدات.

سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، ھەر بەريزيك كە دەيەوئ لەبارەي ماددەي چوار قسە بەكات؟ بەلى بەريزان حسيبە خان، د.شېركۆ، د.اسماعيل، روپاك خان، كاك بەلېن، كاك كاروان، كاك ھاورى، حسيبە خان، روپاك خان فەرموو.

بەريز رووپاك احمد رحمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەي چوار باسى كۆمەليك ئەركى سەرۆك كراو، بەلام لە ماددەي (۳) باسى سەرۆك نەكراو ئەيا كى دەيى، كى ھەلى دەبزيى؟ ديارى نەكراو ئەيا سەرۆك كيبە؟ سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، كاك ھاورى فەرموو.

بەريز ھاورى بنا محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

(ماددە ۴) برگەي يەكەم، دەلى ليژنەي بالا بەلايەنى كەم مانگى يەكجار كۆدەيىتەو لەسەر بانگهيشتى سەرۆكەكەي، ھەلبەتە لەگەل ماددەي دووھم پيچەوانەيەكى تيايە، ئەبوو لە برگەي يەكەم بليت بە ھەماھەنگى لەگەل جيگرەكەي بانگهيشتى ئەندامان دەكات بۆ كۆبوونەو، لەبەرئەو ھەي لە برگەي دووھم دا ئەلى ئەگەر سەرۆك لەوئ نەبوو جيگرەكەي سەرپەرشتى كۆبوونەو ھەكە دەكات، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، د.اسماعيل فەرموو.

بەريز اسماعيل على طه:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو تيبينى هه‌بوون، يه‌ك/ ئەز ديبينم خالا دوين ژمارا ياساي كۆبوونه‌وه‌ى ليژنه ئاماده‌بوونى ۳/۲ ى ئەمه ده‌بيته ئاسته‌نگ معوق، مومكينه دوو له‌سەر سى حازر نه‌بن، ئەز ئيقتراح دكهم ببينه ۱+۵۰ زۆرينه، ئەوه خالى يه‌كهم، خالى دووهم/ نوقتا سى سه‌ترا ئەخيري ريزا ئەخيري ديپزيتن پيش ده‌خري كه سەرۆك ده‌نگى له‌گه‌ل ده‌دات، باشه ئەگه‌ر جيگره‌كه‌ى ريناسه‌تى جه‌لسه‌كه بكات ئەو كات ده‌بيت ئيزافه بن كه سەرۆك يان جيگره‌كه‌ى.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

به‌لى زۆر سوپاس، حسيبه خان فەرموو.

بەريز حسيبه سعيد ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من له‌سەر بره‌گه‌ى يه‌كهم ته‌نها پيشنيار ده‌كهم له‌سەر شيوازي دارشتنى بره‌گه‌كه به‌م شيوه‌يه‌ى لى بيت، له‌به‌رئه‌وه‌ى ليره ئامازه به‌وه كراوه كه ليژنه‌ى بالا به‌لاى كه‌م مانگى يه‌ك جار كۆده‌بيته‌وه، پيم باشه به‌و شيوه‌يه‌ى داى برپزينه‌وه، ليژنه‌ى بالا مانگانه كۆبوونه‌وه‌ى ئەنجام ده‌دات له‌سەر بانگه‌يشتى سەرۆكى ليژنه و سەرۆك ليژنه‌ش بوى هه‌يه داواى كۆبوونه‌وه بكات هه‌ر كاتيک پيوست بن، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

به‌لى زۆر سوپاس، كاك به‌لين فەرموو.

بەريز به‌لين اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سه‌باره‌ت به‌ مادده‌ى (٤) بره‌گه‌ى (١) پيشنياز ده‌كهم به‌م شيوازه دابريژريته‌وه: ليژنه‌ى بالا به‌ لايه‌نى كه‌م مانگى يه‌كجار كۆده‌بيته‌وه له‌سەر بانگه‌يشتى سەرۆك يان دوو له‌سەر سىي ئەندامانى ليژنه، هه‌ر كات پيوست بكات سەرۆك ده‌توانى بيچگه له‌و كۆبوونه‌وه ره‌سميه ئەوه‌ى كه مانگى جاريكه، سەرۆك ده‌توانى بانگه‌يشتى هه‌موو ئەندامان بكات هه‌ر كۆبوونه‌وه‌يه‌كى تر له‌كاتى پيوست، سه‌باره‌ت به‌ بره‌گه‌ى سىيهم برپاره‌كانى ليژنه‌ى بالا له‌ ريگه‌ى ده‌نگدان و به‌ ده‌نگى زۆرينه‌ى ئەندامانى ليژنه نه‌ك ئەندامانى ئاماده‌نه‌بوو له‌كاتى يه‌كسانى ده‌وره‌كاندا ئەو لايه‌نه‌ى ده‌نگى سەرۆكى له‌گه‌لدايه به‌په‌سه‌ندكراو داده‌نریت، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (د.شيركو)، فەرموو.

بەريز شيركو جودت مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتوانى لە ھەردوو بۆچوونەكەى (د.اسماعيل) دەكەم لەبرى من قسەكانى كرد، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (كاروان)، فەرموون.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من كرا پشتوانى كاك (ھاورى) و (د.اسماعيل) و پشتوانى كاك (بەلین) دەكەم بۆ

ئەوھى دوو لەسەر سى لىژنەش مافى بانگکردنى كۆبوونەوھيشان ھەيە، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريزان وھزيرەكان، ئەگەر قسەيكتان ھەيە، فەرموون.

بەريز د. سامان حسين بەرزنجى / وھزيرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تيرپرواينمان لەسەر تيبينىيەكان سەرۆك و ايزانم لە ماددەى پيشوو باسكرا كپيە پيناسە كرايە، بە

تەئكىد بە ھەماھەنگى دەبيت، سەرۆك ئەگەر ليرە نەبوو جيگر رۆلى سەرۆك دەبينى لە

دەنگدانەكە، پەنجا زايد يەك ئيمە لە ماددەى پيشوو باسمان كرد، ئەگەر دوو لەسەر سى بيت،

بۆيە ليرەش ھەر دوو لەسەر سىيەكە رەنگە پەسەند تر بيت باشتتر بيت، مانگى يەك جار ھەر

كاتيك كاتيك دەلى بەلايەنى كەم مانگى جارېك رۆتين، بەلام بەلايەنى كەم واتە كراوھ دەبيت،

ئەگەر ھەر چەند پيوست بكات، ئەندامانى لىژنە ئەندامانى ئامادە بوو لەسەر كۆبوونەوھەكە

ئەندامانى ئامادەبوو دەنگ دەدەن، ۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (۵)، فەرموون

بەريز د. شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى گەورە بەريز سەرۆكى پەرلەمان ماددەى (۵) لىژنەى بالآ ئەمانەى خوارەوھ لە

ئەستۆ دەگرى:

۱-دانانى سياسەتى گشتى بۆ ھاوردەکردنى ھەر جورېكى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتېكارە

ئەقلىيەكان و پيشينە كيمياييەكان و ھەناردەكرن و گواستەنەوھ و بەرھەم ھينان و

دروستکردن و گيرانەوھ و شيكردەنەوھ و چاندن و بە خاوەن بوون و بەردەستبوون و دەست

بەسەر داگرتن و بازرگانى پيكردن و كرين و فرۆشتن و رادەستکردن و وھرگرتن و نووسينى

به راجيئتهى پزىشكى سەرف كىردنى لەرووى دەرمانسازى و ھېنانەوھى بە ھەر رېگەيە كيان نپوھندگىرى لە ھەر يەككە لەم پرۆسانە بۆ مەبەستەكانى پزىشكى يان زانستى يان پېشەسازى بەم مەرجەى بەپېى مۆلەت بېت كە وەزىر دەرى دەكان لە چوارچىوھى سىياسەتى گىشتى ھەرېم.

۲- ھەماھەنگى كىردن و ھارىكارى لەگەل وەزارەت و لايەنەكانى دىكەى تايبەتمەند لە كاروبارى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان لە ھەرېم بۆ ھېنانەدى ئامانجەكانى ئەم ياسايە.

۳- ھەماھەنگى لەگەل لايەنە تايبەتمەندەكانى حوكمەتى ئىتىھادى بە وەزارەتى تەندروستىشەوھ بۆ ھېنانەدى ئامانجەكانى ئەم ياسايە.

۴- دانانى ستراتىژىيەتى نىشتمانى گىشتگىر بۆ بەرەنگار بوونەوھى بازىرگانى پىكىردنى ناپەواى ماددە ھۆشبەرەكان و خراب بەكارھېنانى كارتىكارە ئەقلىيەكان و پېشەسازى كىمىيەكان و ئامادەكىردنى پلان و پرۆگرام بۆ جىبەجى كىردنىان لە ھەرېم.

۵- گىرتنە بەرى رىكارى پىويست بۆ بەرەنگار بوونەوھى دىياردەى بەكارھېنانى ماددە ھۆشبەرەكان خراب بەكارھېنانى كارتىكارە ئەقلىيەكان بەپېى مېتوھدى زانستى چاكسازى چارەسەركىردنى كەسانى ئالودە بوو.

۶- سالانە دىيارىكىردنى برى ئەم ماددە ھۆبەرە كارتىكارە ئەقلى و پېشەسازى كىمىيەكانەى دەكىرت ھاوردە بكىرېن يا ھەناردە بكىرېن يا بگوازىرېنەوھى يان بەرھەم بەپېنرېن يان بچىنرېن بۆ مەبەستەكانى زانستى و پزىشكى.

۷- سالانە سوود وەرگىرتن لە رۆژى جىھانى بەرەنگار بوونەوھى ماددە ھۆشبەرەكان بە ئامانجى بلاوكىردنەوھى ھۆشپارى گىشتى دەربارەى ترسىيەكانى بەكارھېنانى ماددە ھۆشبەرەكان ياتن بازىرگانى پىكىردنى ناپەواى يان خراب بەكارھېنانى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان و پېشەسازى كىمىيەكان.

۸- ھاندانى لىكۆلېنەوھى و توپۇلېنەوھى زانستىيەكان لە جۆرەھا بوارەكانى بەرەنگار بوونەوھى بازىرگانى پىكىردنى ناپەواى بە ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكارە ئەقلىيەكان و خراب بەكارھېنانىان، ئەنجامدانى پېشەسازىيەكى سالانە كە تىيادا پاداشتى ماددى و ھاندەر و خەلاتى نەختىنە بېخىرى بە كەسانى براوھ.

۹- پېشەسازى كىردنى دامەزىراندن و پەرەپىدنى دامەزىراوھى تەندروستى تايبەت بە چارەسەركىردنى كەسانى ئالودە بوو بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان و دەست بەسەركىردنى پىداوېستىيە بىرەتېيەكانى لە مىلاكى ھاتوو بۆ ئەم چارەسەرىيە لەگەل ئامپىر و كگەرەستەى پىويست.

۱۰- ھاندانى رېڭخراۋەكانى گۆمەلگاي مەدەنى پەيوەندىدار بە پرسەكانى بەرەنگار بوونەۋەى بازىرگانى پېكىردى ناپەۋا بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان يان خالاچ بەكارھېنانىان ھەرۋەھا كۆمەككردىيان لەروۋى ماددەى و مەعنەۋىيەۋە.

۱۱- گرېبەست كىردن لەگەل شارەزايانى خاۋەن لېھاتوۋى زانستى و پراكتىكە بۆ سوود ۋەرگرتن لېيان لەھەر بوارىك لەو بورارانەى بەشدار دەبىت لە ھېنانە كاپەى ئامانجانى ئەم ياساپە.
۱۲ پېكھېنانى لىژنەى تايبەتمەند لەھەر كاروبارىك لە كاروبارەكانى ماددە ھۆشبەرەكان ۋە كارتىكارە ئەقلىيەكان.

۱۳- ھاندانى كادىرە پزىشكىيەكان و كۆمەلەيەتتەيەكان بۆ كار كىردن لەو دامەزراۋانەى پەيوەندارن بە بەرەنگار بوونەۋەى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان و چارەسەر كىردى ئالودە بوو بە ماددە ھۆشبەرەكان.

۱۴- نوپىكردنەۋەى ئەو خىستانەى ھاۋىپېچى ئەم ياساپەن لە (۱) بۆ (۱۱) بەم شىۋەيەى گونجاۋە و رېك دەبىت لەگەل ئەو رېكەۋتتە نىۋدەۋلەتپانەى لەلايەن كۆمارى عىراقى فېدرالەۋە ۋاژوو كراۋن و پەيپەرە كراۋن.

بەريز د. رىۋاز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريزان ھەر كەسك دەيەۋى لەسەر ئەم بابەتە گفتوگۆ بىكات با ناۋى خۆى تۆمار بىكا، بەريزان ناۋەكان ئەخوېننەۋە، كاك ظاھر، كاك زانا، كاك عبدالستار، كاك كاروان، رويپاك خان، كاك دابان، كاك بەلېن، شىرىن خان، كاك رىزگار، بدريە خان، كاك د. اسماعيل، د. گلاۋىژ، كاك د. شىركۆ، كاك ظاھر، فەرموۋن.

بەريز ظاھر محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى گەرە، پېشنىياز دەكەم ھەردوۋ بېرگەى (۲،۳) بىكرىتە يەك بېرگە بەم شىۋەيە (ھەماھەنگى كىردن و ھارىكارى كىردن لەگەل ۋەزارەت و لايەنە پەيوەندىدارە تايبەتەكان لە كاروبارى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان لە ھەرىم لەگەل لايەنى ئىتھادى تايبەتمەند بە ۋەزارەتى تەندروستىشەۋە، رېڭخراۋە كۆمەلگاي مەدەنى تايبەتمەند بۆ بەدېھىنانى ئامانجى ئەم ياساپە).

بەريز د. رىۋاز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (بدريە) خان، فەرموۋن.

بەريز بدريە اسماعيل محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى بەخىشندەى مىرەبان، پېۋىستە بۆ ماددەى پېنچەم ئەم بېرگەيە زىاد بىكرىت بەم شىۋەيە بخوېنرىتەۋە (بە پلانېكى سالانە ئەنجامدانى ھۆشيارى كۆمەلگايى لە رېگە مېدياكان و

مېمبەرى مزگەوتەكان و ناوھەندەكانى خويىندىن و بۇ ناساندنى مەترسى ئەم ماددانە و كارىگەرە خراپەكانى لەسەر تاك و كۆمەلگا)، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريوافائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (دابان)، فەرموون.

بەريز دابان محمد حسين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر بېرگەى يەكەم قسەم ھەيە ئەويش ئەوھيە ئەم بېرگەيە زۆر دوور و دريژە، خالبەندى بە ھيچ شيوھيە تيا نييە، ھەوت بۇ ھەش دېر دەبیت وە دووھ دانانى سياسەتى گشتى بۇ ھاوردەکردن ھەر ماددەيەكى ھۆشبەر، داواى روونکردنەو ھە وەزىرى تەندروستى دەكەم كە ئايا ھەموو جۆرە ماددەيەكى ھۆشبەر لە بواری پزىشكى و پيشەسازيا بەكار دەھيئىرى، چونكە ئىستيسنا نەكراو ھەموو جۆرە ماددەيەكى ھۆشبەرى ھيئاوھتەو، ئەگەر ليستى ئەو دەرمانانە يا ماددەكان لەناو ئەم ھينەيا ھاتووه، ئايا گۆرانكارى بەسەر دادپت؟ تاكو ئەو سەلاحياتە بە بەريز وەزىرى تەندروستى لە كاتىكا ھينانى ھەموو جۆرە ماددەيەكى ھۆشبەر ھەموو بەبى ئىستيسنا ھاتووه مۆلەتەكەى دراو ھە وەزىرى تەندروستى، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريوافائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (شيرين) خان، فەرموون.

بەريز شيرين امين عبدالعزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خوا، سەبارەت بە بېرگەى ھەوتەم لە ماددەى (۵) سالانە سوود لە وەرگرتنى رۆژى جيهانى بەرەنگار بوونەوھى ماددەى ھۆشبەرەكان بە ئامانجى بلاوکردنەوھى ھۆشيارە لەبواری سيمينار وۆرك شۆپ، بايەخدان بە ئاستى رۆشنىرى و ئەقلى و فكري گەنجان بە بلاوکردنەوھى ناميلكەى سالانە لە چوارچيۆھى خۇپاراستنى و مەترسيبەكانى ئالودە بوون، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريوافائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (زانا)، فەرموون.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

داواى روونکردنەوھى زياتر لە بېرگەى يەكەم دەكەم لە ليژنە ياسايى تايبەتمەندەكان لە دېرى پيىنجەم كە دەلى (ھينانەوھى بەھەر رېگا نيۆھنگيرى لەھەر يەككەم لەم پرۆسانە)، ئەمە مەبەست چيىە؟ ھەز دەكەين روون كەردنەوھيەك ئاماژە پيىكەن، لە بېرگەى ھەوتەم ئيمە دەزانين سالانە ھەفتەى بەرەنگار بوونەوھى دادەنرى يان (۱۴) رۆژ دادەنرى، ھەقە لەم ياسايەدا چيگاي بکەينەوھ

بلىن (سالانە ماوہى چالاکىيەکان) ئەمەى بۇ زىاد بکرىت بە سوود وەرگرتن لە رۆژى جىھانى بەرەنگار بوونەوہى ماددە ھۆشبەرەکان دىارى دەکرىت، ئەوہى دىکە تەکمىلە بکرىت لەگەلى، بىرگەى دەيەم ھاندانى رىکخراوہکانى کۆمەلگای مەدەنى پەيوەندىدا بە پرسەکانى بەرەنگار بوونەوہى بازىرگانى پىکردنى نارەوا بە ماددە ھۆشبەرەکان و کاتىکار ئەقلىيەکان يان خراپ بەکارھىنانيان، ھەر وەھا کۆمەککردنيان لە رووى ماددەى مەعنەووييەوہ، لەرووى ماددى پىم وایە زىادە دەرگايەكى دىکە بکاتەوہ بەرەو روومان لەگەل رىکخراوہکانى گۆمەلگای مەدەنى، ئەم وشەيە لە رووى ماددى زىادە لابىرىت، بىرگەى سىزدەيەم باس لە ھاندانى کادىرە پزىشکىيەکان دەکات ئەم بىرگەيە بەم شىوہيەى لىبىکرىت (ھاندانى و پەرەپىدان بە تواناکای کادىرە پزىشکىيەکان)، يەعنى ئىمە ئەگەر لەرىگای راھىناني بەردەوام نەتوانىن پەرە بە تواناکانيان بەدەين رەنگە نەتوانىن ئەم دامەزراوانە سەرکەوتوو بن کە دەکرىنەوہ لە ئايندەدا، بىرگەى چواردەيەم کە باس لە نوپکردنەوہى خشتەکان دەکات کە ئەم دەسەلاتە بە لىژنەى بالآ دەدرىت لە کۆتايىيەکەى دىرىک زىاد بکرىت وە ھەر گۆرانکارىيەک لەلایەن رىکخراوى تەندروستى جىھانى سالانە لە خشتەکان دىارى دەکرىت، چونکە رىکخراوى تەندروستى جىھانى مەعنىيە بەم بابەتە سالانە ئىعلانى خوى دەکا کە چ ماددەيەک مەوادى مەخدرە، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (د.گلاوىژ)، فەرموون.

بەرىز گلاوىژ عبىد عثمان :

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۵) بىرگەى ھەشتەم ھاندانى لىكۆلىنەوہ و توپۆلىنەوہ زانستىيەکان لەجۆرەھا بوارەکانى لىرە پىم باشە بنوسرى (لەبوارە جىاوازەکانى بەرەنگار بوونەوہى و بازىرگانى پىکردنى نارەوا بە ماددە ھۆشبەرەکان و کاتىکارە ئەقلىيەکان و خراپ بەکارھىناني و ئەنجامدانى پىشبرکىيەكى سالانە)، لىرە نووسىنەکەى ھەلەيە بەس چابکرى، بىرگەى سىزدەم ھاندانى کادىرە پزىشکىيەکان و کۆمەلایەتییەکان، پىم باشە ھاندان و پەرەپىدانيان کادىرە بزىشکىيەکان و کۆمەلایەتییەکان بۆکارکردن، بەرەنگار بوونەوہى ماددە ھۆشبەرەکان کاتىکار لىرە بەھەلە نووسراوہ چابکرىتەوہ (کارتىکارە ئەقلىيەکان)، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، مامۆستا (عبدالستار)، فەرموون.

بەرىز عبدالستار مجىد قادر:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى پىشنيارەکەى (بدریە) خان دەکەم، سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (بەلین)، فەرموون.

بەريز بەلین اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى لە قسەكانى (شيرين) خان دەكەم، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (د.شيركو) فەرموون.

بەريز شيركو جودت مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى لە قسەكان (بدریه) خان و (شيرين) خان دەكەم سەبارەت بە ھۆشيارکردنەوھى كۆمەلگا لەسەر ماددە ھۆشبەرەكان و ھەر ھەر ھەما لە ماددە (5) لە بېرگەى يەكەم پيشنيارى زيادکردنى دوو سى وشە دەكەم كە ديارە ئەم بېرگەى يەكەمە باس لە دانانى سىياسەتى گشتى بۆ ھاوردەکردنى ھەر جۆرئىكى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان دەكات، ئىتر بە ھەموو شىوازەكانى مامەلە كردنى وە لە كۆتايشا ئەلئى بە و مەرجهى بە پىيى مۆلەتئىك كە وەزىر دەرى دەكات لە چوارچىوھى سىياسەتى گشتى ھەرئىم، بەلام باسى كوالىتى كۆنترۆلى تيا نىيە، كوالىتى كۆنترۆل ئەو مەرجهە زانستىيە بە بۆ تحاليل و بۆ شىكار و زەمانەتکردنى ئەوھى كە ئەو ماددەىە چىيە، بۆيە من پيشنيارى ئەو ئەكەم كە ئەمە ئەبى جىيى بىكرىتەوھ لە مۆلەت پىدانى وەزىر دواى پەسەند كردنى بەرپۆھەرايەتى گشتى كۆنترۆلى جۆرى كە سەر بە وەزارەتى پلان دانانە، چونكە ئەو ھاوکارىيەكى باشى بېيارەكەى وەزىر ئەكا لەسەر ئەوھى كە مۆلەتى پىدا يان نا، چونكە ئەو مۆئەسسەسەىە كە تەحالىلەكان ئەكا لەناو ھوكمەتا بۆ ئەم جۆرە حالەتانە، سوپاس.

بەريز ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (كاروان)، فەرموون.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددە (5) بېرگەى دووھم زيادەىە خۆى لە ئەساسدا لىژنەى بالآ و جوودى ھەيە ھەموو ئەو رىبەرەنەى كە بەژدارن لە وەزارەت جىيا جىياكانەوھ ھاتوون، واتە ئۆتۆماتىكىيەن لىژنەى بالآ پابەند ئەكا، بۆ ئەوھى لە وەزارەتەكان ئەمە بكا، پىم وا نىيە لە ئىستادا ھەق بىت ئەمە جىگەى بىكرىتەوھ وەكو بېرگەىيەكى سەربەخۆ، ھەقە ئەمە لىبىرئىت داوا ئەكەم لىبىرئى، بېرگەى پىنجەم گرتنە بەرى رىكارى پىويست ناروونە من داوا ھەم لە وەزىرى تەندروستى وە ھەم لە سەرۆكى لىنەى ياسايش دەكەم كە روونکردنەوھەمان پىيدات، من پيشنياز ئەكەم ئەگەر روونکردنەوھەش

بدریت ئەم بېرگەيە جيا بکریته وه بکریته ماددەيەکی سەربەخۆ، چونکە خۆی ریکاره پيويستییەکان مھیمە بۆ بەرەنگار بوونەوه، بۆیە بکری بە ماددەيەکی سەربەخۆ بە تەواوی روون دەکریته وه، بېرگەي حەوتەم تەواو پشٹیوانی لە قسەکانی کاک (زانا) دەکەم، لە بېرگەي چوار دەيەم کە زۆر مھیمە ئەمە ئیمە لە جیھانیکی مەتەتە وردا دەژین بەردەوام ئەم ماددە هۆشبەرانی زیاد دەکەن، بە بەردەوام گۆرانکارییان بەسەر دادیت دەبی موودەکە دیاری بکریت کە کەي نوئ دەکریته وه ئەو خشتەيە، ئەمە رەنگە اختصاصی وه زیری تەندروستیيە، رەنگە ئەو وه لام بداتە وه من پيشنیازی (٦) مانگ بۆ (١) سال دەکەم کە نوئ بکریته وه خشتەکە، زۆر سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک (د.اسماعیل)، فەرموون.

بەریز اسماعیل علی طه:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشٹیگریا (د.شیرکو) دکەم، سوپاس.

بەریز ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (روپاک) خان، فەرموون.

بەریز روپاک احمد رحمن:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

پشٹیگری لە قسەکانی (بدریە) خان دەکەم، وه لە خالی چوار دەيەم پشٹیگری لە قسەکان کاک (زانا) دەکەم، لە بېرگەي نۆیەم کە دەلی پيشنیار کردنی دامەزراندن و پەرەپیدانی دامەزراوەی تەندروستی، واتا لەلایەن ئەو لیژنەيە وه ئەگەر لە بېرگەکانی پيشووتر لە ماددەکانی پيشووتر نەخۆشخانەي دەرونی تايبەت بە چارەسەری ئالوودە بوون دابمەزین؟ ئایە ئەم ماددەيە چی لیدیت؟ سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەریز لیژنەي یاسایی دوو پرسیارتان ئاراستە کراوه وه لامیان بدەنە وه، ئەگەر پەيوەندی بە بەریزتەن نییە ئەوه دەرفەت دەدەین بە وه زیرەکان، فەرموون.

بەریز جلال محمد امین:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە وهی کاک (زانا) داواي روونکردنە وهی کرد هینانە وهی لەسەر ئەوهی بە هەر ریگایە ک دیارە مەبەست لە سیاسەتی گشتی هینانی ئەو دەرمانانەيە، با بلین ئەو ماددانەيە کە بۆ وهزارەتی تەندروستی دیت بە هەر ریگایە ک بی، ئیتر ئەو ریگایە وه کو دکتور ئاماژەي پيدا بەریگای کوالیتی کۆنترۆل بی یان بە هەر ریگایە ک بی، کە هات بە نیوهندگیری بیت یان بە

ئەو دەق لە عىراقەوہ بۆمان دەق يان لە ھەر جىڭگايەك كە بۆمان دەق وە لە يەككە بۆ مەبەستەكانى پزىشكى بەكار دەق، تەنيا مەبەستەكە لەو ھەندەيە بە ھەر يڭگايەك يان ھەر دەرمانىك بۆ بواری پزىشكى بەكاردەق داخە دەبەت، لېرە ھەر رىڭگايەك لە رىڭگەكان بۆ مەبەستى پزىشكى لېرە تەنھا مەبەستى ئەو ھەيە لە ھەر رىڭگايەك لە رىڭگەكان، سوپاس.

بەريز دە. رىواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىژنە تايبەتمەندەكان قسەيكتان ھەيە، دكتۆرە، فەرموون.

بەريز دە. شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە يەككە لە پيشنيارەكان بپرگەي چوار دەيەم نوپکردنەو ھەي ئەم خشتانە ھاوپيچى ئەو ياسايەن لە (۱) بۆ (۱۱)، ئەگەر دەرفەت ھەيە دەمەوئ تۆزەك قسە لەسەر خشتەكان بکەم، گەر نا كە گەيشتەنە خشتەكان لەوئ روونکردنەو دەدەم لەسەرى.

بەريز دە. رىواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

لەوئ دەتوانى، بەريزان وەزىرەكانمان، فەرموون.

بەريز دە. سامان حسيڭ بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ھەماھەنگى كەردن ماددەي دوو ھەم و سبيەم بکريتە يەك، جياوازە دوو ھەم و سبيەم، دوو ھەم مەبەستى ھەماھەنگى كەردنە لەگەل لايەنە پەيوەندىدارەكانى ناو ھەريمى كوردستان، سبيەم ھەماھەنگى كەردنە لەگەل ھكومەتى ئىتحادى، لەبەر ئەو ھەي ياساكانى ماددە ھۆشبەرەكان پەيوەستە بە ھكومەتى عىراقى وە بەتايبەتەيش لەسەر رىكخراوى (INCB) نيودەولەتى كە تەعامول لەگەل دەولەتى عىراق دەكات، بۆيە دوو ماددەي جياوازن ناکريت بکريتە يەك بەراى من، ھەموو ماددەبەكى ھۆشبەر بەكاردەت راستەوخۆ يان ناراستەوخۆ راستەوخۆ وەكو دەرمانىك بەكاردەت بۆ چارەسەر كەردن، يانەيش ناراستەوخۆ وەكو مەوادى خام وەكو ترياك بۆ دروستكەردنى دەرمانى تر بەتايبەتى لە كارگەكانى دەرمان و پيداويستى پزىشكى، لىستى دەرمان دەگۆريت بە تەئكىد دەگۆريت لىستى دەرمان كە دەرمانىكى نوئ دەردەچەت بەريزىك باسى ئەو ھەي كەرد (۶) مانگ تاسالىك ديارى بکەن ئەو ديار نيە، سنووردار نيە، ناتوانين چونكە رەنگە ھەفتەيىكى تر دەرمانىكى نوئ لە عىراق ئيقرار بکري ليجنەي موقير ھەيە، ئەو لىژنە ئيقرارى پەسەند كەردنى دەرمانى دا يان ھەندىك جارەيش دەرمان زۆر لەمىژە دەرچوو بەلام لە عىراق يان لە ھەريمى كوردستان ئيقرارا نەكراو لە لىژنەي بالاي پەسەند كەردنى دەرمان بۆيە ئەو دەرمانە ھەر داخلى لىستەكان ناکري، باسى نيوہندگيرى كەرد نيوہندگيرى مەبەس ئەو ھەيە كە لە لايەنيك بە لايەنيكى تر ئەو ماددە ھۆشبەرە دەگوازريتەو، مەبەستى وەزارەتى تەندروستى لىژنەي بالاي نيوہندگيرى دەبئ لە كەردنى نوسراو وەكو

وہسیتہك دەبیت، بۇ ئەوہى قابىلى فەرمى خۆى وەربگرى، سالانە ماوہى چالاكییەكان مەبەست لپرە ئەوہىيە دەكرىت دىارى بكرىت، بەلام تەنھا چالاكییان لەو رۆژەدا كۆنەكەپنەوہ ئەو رۆژە تەنھا بۇ بەبىرھېئانەوہى گرینگە بابەتەكەپە بۇ بىرپار بەدەستان بۇ كۆمەلگا، ئەگەر نا ھەموو رۆژىك چالاكییەكان بۇ بەرەنگار بوونەوہ دەكرى، ھاندان سەد لە سەد لەگەل ئەو رايەى بەرپىز كاك (زاننا) باسى ماددەى كرد دەرگايەكى گەورەمان لى دەكاتەوہ، ئەگەر باسى ھاندانى ماددى بكەين، چونكە ئەوہ كارى حكومت دەبىت دەكرىت لە رىگە حكومەتەوہ كارەكان بكەن، ھاندانى كادىرە بزىشكییەكان لپرە مەبەست ئەوہ نىيە تەنھا توانا بەرز كردنەوہ، چونكە لە بەشەكانى تر لە برگەكانى تر باسى توپىزىنەوہ و ئاست بەرز كردنەوہ و تونا زانستییەكان كراوہ، لپرە مەبەست ئەوہىيە كادىرى پزىشكى كارمەند و ئەوانەى لە سەنتەرەكە ئەگەر دروستكرا بۇ ھاندانىك، چونكە لەرووى دەروونىيەوہ ئەستەمە وەك چەند بەشپكى تر كە كارمەند تپدا ئىش بك، بۇيە لەرووى ھاندانى دەرمالە يان لەھەر روويكەوہ ھەوافزىك ھەبىت، نوپكردنەوہى خشتەكانى دەرمان بە تەئكىد نوپكردنەوہ خشتەكان دەكرىت، ئەمن تىببىنيەكى تەواوم لەسەر ئەو بابەتەيە بەتاييەتى لەلایەن دوو سى ئەندامى بەرپىزى پەرلەمان باس كرا ھەر نووسراوئىك لە وەزارەتى تەندروستى بە تەئكىد بە فلتەرى كوالىتى كۆنترۆل دا چووہ، كوالىتى كۆنترۆل بەشپكە لە پرۆسەى دەرمان، چونكە ھەلگرتنى كۆگا كردنى بە كام دەروازەدا دىت ئەمانە ھەموو بەشە، ئەگەر ھاتىنە سەر تەفصىلى ناوى كوالىتى كۆنترۆل دەبى ناچار بىن باسى چۆنىيەتى ھەلگرتنەكە و كۆگا و بە كام دەروازە دىتە ژوورەوہ، بۇيە بە برۆاى من ماددەم باس لەوہ دەكات وەزىرى تەندروستى رىگە پىدەدات بە تەئكىد ئەوہ بە فلتەرى كوالىتى كۆنترۆلدا تپدەپەرىت قابىلە بەبى كوالىتى كۆنترۆل دەرمانەكە ھىسابە قاچاغى بۇ دەكرىت، ئەگەر ھەتا وەزىرىش بۇى بك، ماددەى سەربەخۇ خالى پىنجەم بە برۆاى من لە ماددەكانى دواتر سزاكان وازحە گرتنە بەرى رىكارى پىويست بۇ بەرەنگار بوونەوہ ھەم لە سزاكان ھەم لە رووى رىكارەكانى ئىجرائات بۇ بەرەنگار بوونەوہ، بۇيە وازە لە ماددەكانى داھاتوو، لىستەكە كەى دەكرى باسەم كرد، دامەزراوہى تەندروستى بەرپىزان مەبەستى مەئسەساتى صحىيە يەعنى سەنتەر و نەخۇشخانەكەپە بۇ ئالوودەبووان، زۆر سوپاس.

بەرپىز رىواز فائق ھسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددە (٦)، فەرموون.

بەرپىز. شايان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (٦) لە دەزگای ئاسايش بەرپۆەبەرايەتى گشتى نەھىشتنى ھۆشبەر ئەمانەى خوارەوہ لە ئەستۆ دەگرىت:-

- ۱- بەرەنگار بوونەوہی ئەو تاوانانہی ئەم یاسایی سزای لەسەر داناوہ و دەزگەر بکردنی ئەنجامدەراننیان.
- ۲- گرتنی ئەو ماددە ھۆشبەرانہ و کارتێکارە ئەقلیانہی پێشینە کیمیایانہی بە شپۆہیہکی سەرپێچیکار بۆ حوکمەکانی ئەم یاسایہ بازگاننیان پێ دەکرێت.
- ۳- ھاوکاری کردنی لەگەڵ لایەنە پەيوەندیدارەکان لە ھەرئیم و کۆماری عیراق ئەوانہی تاییہتمەندن بە کاروباری ماددە ھۆشبەرەکان کارتێکارە ئەقلییەکان بە ھەماھەنگی کردنی لەگەڵ لیژنہی بالآ.
- ۴- دۆکیۆمێنتکردنی داتای تاییہت بەو کەسە عیراقی و بیانیانہی لەسەر تاوانی بازگاننی پیکردنی نارەوزان بە ماددە ھۆشبەرەکان و کارتێگەرەکان ئەقلییەکان و پێشینە کیمیاییەکان حوکم دراوان و بەدواداچوونی چالاکییەکانی ئیستیان بۆ خۆپاراستن لە دووبارە گەرانەوہیان بۆ ئەنجامدانی تاوانی نوێ و گرتنە بەری رێوشوونی یاسایی پێویست بوو ئەم خۆپاراستنہ.
- ۵- چاودێری کردنی ئەو کەسانہی بەپێی ئەم یاسایہ مۆلەت دراوان بە ھاوردە کردنی یان ھەناردەکردنی یان گواستنەوہ یان دروستکردنی یان بەردەست بوونی ماددە ھۆشبەر یان کارتێکاری ئەقلى بۆ دنیای بوون لە پابەندبوونیان لە سنووری ئەو رێکسازیانہی لەو مۆلەتانہ دیاری کراوان و گرتنە بەری رێکاری یاسایی دەرھەق بە کەسانہی سەرپێچیکار وە ئەو پرۆسە ھەری پێچیکردنہی لەم بەرگە ھەق لەسەر کراوہ بە ھەماھەنگی بەشداری بوون لە نیوان وەزارەت و سەندیکای دەرمانسازان ئەنجام بدرێت.
- ۶- چاودێری کردنی نیوہەندەکانی گواستنەوہ بۆ مسۆگەر کردنی بەکارنەھێنانی ئامرازەکانی گواستنەوہ ئەم تاوانہی بەپێی ئەم یاسایہ سزادراوان و بە ھەماھەنگی لەگەڵ لایەنە پەيوەندیدارەکان.
- ۷- ئالوگۆر کردنی زانیارییەکان لەگەڵ لایەنە پەيوەندیدارەکان لە عیراق و ولاتە دراوسێکان و لایەنە عەرەبی و نیوہەولەتییەکان و پەيوەندیدارەکان بە کاروباری ماددە ھۆشبەرەکان بۆ زانیانی تۆرەکانی بازگاننی پیکردنی بە ماددە ھۆشبەرەکان کارتێکارە ئەقلییەکان.
- ۸- جێبەجێکردنی حوکمە دادگەرییەکان و فەرمانەکانی دەستگیرکردنی دەرکراو لە لایەنە عیراقییەکان ئەوانہی لەرووی یاساییہوہ بە تەخمیل کراوان دەرھەق بەو تۆمەتبار و حوکم دراوانہی لە ھەرئیم.
- ۹- جێبەجێکردنی رێکەوتن نامەکانی ھاوکاری یاسایی و دادوہری و ئاسایشی و رادەستکردنی تاوانباران لە نیوان عیراق و ولاتانی دیکە لەوہی تاییہت بە تۆمەتباران و حوکم دراوانی غەیرە عیراقی ئەوانہ لە ھەرئیم دەستگیر کراوان لەسەر پرسەکانی

بازرگانی پېكردن به مادده هۆشبهرهكان و كارتېكاره ئه قليببهكان يان خراب به كارهينانان ئه وئيش به پيى ئه و ريسايانه پيره و كراون له م باره وه به هه ماههنگى له گه ل لايه نه ئيتيحادى و په يوه ندره كان.

۱۰- هاوكارى كردن له گه ل وه زارته له چوارچيويه ستراتيجيه تى نيشتمانى گشتگير بۆ بهرنگار بوونه وهى مادده هۆشبهرهكان و كارتېكاره ئه قليببهكان له وه زارته بۆ رېكخستنى خولى راهينان بۆ ميلاكى ئاسايشى ئه م بهرپوه بهرايه تيبه گشتيه به و شيويهى لپى هاتوون په ره پيده دات و ئه زموونيان گه شه پيده دات له بوراي بهرنگار بوونه وهى بازرگانى پيكردى نارهوا يان خراب به كارهينانى كارتېكاره ئه قليببهكان.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

زور سوپاس، بهريزان ئه ندامانى په رله مان هه ر بهريزيك دهيه ويئت له سه ر ئه م مادديه قسه بكات، كاك (به لپن)، (شنۆ) خان، كاك (زان)، (ئاشنا) خان، (شنۆ) خان، فرموون.

بهريز شنو اشقى عبدالله:

بهريز سهروكى په رله مان.

له ماددهى شه شه م ئه و خالهى باسكراوه ئه ركه كانى بهرپوه بهرايه تى گشتى نه هيشتمنى ماددهى هۆشبهره له ده زگاي ئاسايش، به لام له پيشه كيبه كهى ئاماژهى پينه دراوه، من پيشنيار ده كه م به م شيويه دابريزي (بهرپوه بهرايه تى گشتى نه هيشتمنى ماددهى هۆشبهره ئه م ئه ركانهى خواره وه له ئه ستۆ ده گريت)، سه باره ت به برگهى دووه مى گرتنى ئه و مادده هۆشبهرانه و كارتېكاره ئه قليببهانه پيشينه كيميائيانهى به شيويه كهى سه ريپچيكار بۆ حوكمه كانى ئه م ياسايه بازرگانىيان پيده كريت، گرتن باشتر وايه بكرتته (دهستبه سه راگرتن) نه ك (گرتن)، سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

زور سوپاس، (ئاشنا) خان، فرموون.

بهريز ئاشنا عبدالله قادر:

بهريز سهروكى په رله مان.

ماددهى (6) برگهى هه شته م جارېكى تر له سه ر ووشه كان كيشه مان هه يه ئه لى (جيبه جيكردى حوكمه دادگه ريبه كان و فه رمانه كانى ده ستگير كردنى ده ركراو لايه نه عيراقيبه كان ئه وانهى له رووى ياساييه وه به ته خويل كراون به ته خويل كراون ده رحه ق به و تۆمه تبار و حوكم دراوانهى له هه ريمن)، به ته خويل كراون بگوريت به (راسپي دراون) گونجاوه و ئه و وشه يه لپره يا گونجاو نيه، من پيشتريش ئاماژه م پيدا بهريز سهروكى په رله مان، به راستى پيوسته ئه م ياسايه له ريگهى پسپوره كانى زمانه وانيبه وه وردبينييه كهى باشى بۆ بكرتت، ئينجا بلاو بكرتته وه له رۆژنامهى وه قايع، زور سوپاس.

بهريز د. ريواف فائق حسين / سهروكي په رله مان:

زور سوپاس، كاك (زانا)، فهرموون.

بهريز زانا خالد سمايل:

بهريز سهروكي په رله مان.

ئهم ماده زياتر ته عريف و مه هامة كاني ئه و بهرپوه بهرايه تيبه گشتييه ديارى دهكات، كه ئيستا ههيه له ههر يمي كوردستان له ناو دهزگاي ئاسايشى ههر يمي كوردستان كه به ياساي ژماره (5) سالي (2011) ته نزيه كراوه، ئايا پيتان وا نييه كه ئهم پرسيايه بول ليژنه ي ياساي وه بهريز وه زيري ههر يمي ليره ئامادهيه، ئه گهر ئيمه باس له مه هامة كاني ئه و موديريه عامه دهكهين پيتان وا نييه ته عدلي قانونيكي ديكه مان پيوسته كه ياساي ژماره (5) سالي (2011) يه كه له ويدا مه هامة كاني ئه و موديريه عامه يه ديارى نه كراوه، تنها باس له وه دهكات كه له ناو ئه و موئه سه سه يه موديريه عامه ي مو كافه حه ي مو خه دهرات ته تشكيل ده كړي، له هه مان ماده برپگه ي (9) باس له وه دهكات كه چپه چيكردي ريكه و تنامه كاني هاوكاري ياساي و دادوهري و ئاسايشى و راده ستركردني تاوانباران دهلي (له نيوان عيراق و ولاتاني ديكه) و اباشتره واي ليكهين (له نيوان ههر يمي و حكومه تي ئيتحادي و ولاتاني ديكه) رهنگه له ته رجه مه ي عه ره بيبه كه وه نوسرابي راست بكره ته وه، زور سوپاس.

بهريز د. ريواف فائق حسين / سهروكي په رله مان:

زور سوپاس، كاك (به لين)، فهرموون.

بهريز به لين اسماعيل حاجي ابراهيم:

بهريز سهروكي په رله مان.

دياره بهرپوه بهرايه تي گشتي نه هيشتنى هوشبه ر ئه و ئهركانه ي بوي ديارى كراوه، بول ئه وه ي هه ماهه ننگ بيت له گهل ليژنه ي بالاكه، پيشنياز ده كه ميان ليره له ماده ي (6) وا دابريژرته وه، (له دهزگاي ئاسايش بهرپوه بهري گشتي نه هيشتنى هوشبه ر كه ئه ندامه له ليژنه ي بالا) يان برپگه ي (ز) خالي شه شه مي ماده ي سييه م له وي دهستكاري بكره تي كه نوسراوه نوينه ري دهزگاي ئاسايش هه ر له وي بكره ي به بهرپوه بهري گشتي نه هيشتنى هوشبه ر، به عني بول ئه وه ي هه ماهه ننگييه كه له نيوان ئهم بهرپوه بهرايه تي له گهل ليژنه كه يا بيت يان بهرپوه بهري گشتي ماده ي هوشبه ر نه هيشتنى ماده ي هوشبه ر بيبته ئه ندام له ليژنه ي بالاكه، زور سوپاس.

بهريز د. ريواف فائق حسين / سهروكي په رله مان:

زور سوپاس، بهريز (قالا)، فهرموون، سه باره ت به پرسيايه كه ي كاك (زانا) وه لامپكتان هه يه.

بەپىز د. قالا فرید ابراهيم / وهزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:
بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىيى ياساى ژمارە (۵) ى سالى (۲۰۱۱) لە دەزگای ئاسايش بەرپۆه بەرايە تىيەكى گشتى ھەيە پىيى دەلپن بەرپۆه بەرايە تى گشتى نەھىشتنى ھۆش بەر، بۆيە ئىمە لپرە يە كسەر ئىشارە تمان داوھ نەمان گوتووھ بەرپۆه بەرايە تىيەك دادەمە زرى يە كسەر گوتومانە لە دەزگای ئاسايش بەرپۆه بەرايە تى گشتى نەھىشتنى ھۆش بەر ئەمانەى خوارەوھ لە ئەستۆ دەگرپت، نەمان گوتووھ دادەمە زرى تەوھ لە بەر ئەوھى دامە زران دەنە كەى لە ياسا يە كى دىكە ئىشارە تى پىدراوھ، بەلام لە بەر ئەوھى لە ياساى تايبە تەمەند ياساى سالى (۲۰۱۱) يە بە ھىچ شپۆھ يەك ئىختصاصى ئەو لىژنە يەى ديارى نە كرىوھ وھ ئەو ياسا يە زياتر پەيوەستە بە تە حدىد كرىنى ھەم لىژنەى بالاً، ھەم لىژنەى ديارى كراویش كە بەرپۆه بەرايە تى نەھىشتنى ماددەى ھۆش بەرە لە ئاسايشى ھەرىم، بۆيە بە گرپنگى دەزانپن كە ئەو ماددە يە وھ كو خۆى بمپنپتەوھ، زەر سوپاس.

بەپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۇ جە نابتان، لىژنە تايبە تەمەندە كان، فەرموون.

بەپىز جلال محمد امين:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ھەر لە سەر قسەى كاك (زانا) بۇ ئەو برگە يە پىشووتر لە قانونە كە بابلىپن لەوھ بەغدا كە وھ گرپراوھ دامە زراندى بەرپۆه بەرايە تىيەك بوو، بەلام ئىمە ئەو بەرپۆه بەرايە تىيەمان ھەبوو، بۆيە بە زەروورمان نەزانى، يە عنى دابمە زرى ئەم بەرپۆه بەرايە تىيە ھەيە، ئەوھى كە بۆى ئىزافە كراوھ تەنھا ئەركە كانىە تى، ئەركيش كاتىك بۇ بەرپۆه بەرايە تىيەك كاتىك و جوودى ھەيە ئەركى بۇ ئىزافە دەكە بن ئىعتىادىيە كە بەم قانونە بۆى ئىزافە دەكە بن لە قانونە ئەسلە كە تە حدىدى نە كرىوھ ئەركە كانى، بۆيە ناپن تە تە عدیل و شتىكى نۆرمە لہ و بە گرپنگ زانرا لە لايەن لىژنەى تايبە تەمەند وھ بەرپۆه وھ زىرى ھەرىميش لەوئى ئامادە بوو بە شپۆازە ھىشتمانەوھ، سوپاس.

بەپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (د. سامان) سەبارەت بەوھى كاك (بەلپن) داوا ئەكا كە بەرپۆه بەرى گشتى ماددەى ھۆش بەر لە دەزگای ئاسايش راستەوخۆ خۆى ئەندام بپت لە لىژنەى بالاً بۇ ئاسان كرىنى ھەماھەنگى رەئىتان بپزە حمەت، فەرموون.

بەپىز د. سامان حسين بەرزنجى / وهزىرى تەندروستى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

جپگرى ئاسايشى گشتى ھەرىم ئەندامە دەزگای بە پلەيكى بەرزتر، سوپاس.

بەپېز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ماددەى دواتر بەپېزان لىژنە تايبەتمەندەكان، كاك (بەلپن)، فەرموون.

بەپېز بەلپن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس بۇ بەپېز وەزىرى تەندروستى، ئەوھى زياتر من مەبەستم بوو لە خالى شەشەم لە برگەى سېيەم ئىشارەتى داوھ بە نوپنەرى دەزگای ئاسايش، يەعنى بېجگە لە جېگرەكە كە لە لىژنەى بالا دەبى ئىشارەتى داوھ بە نوپنەرى دەزگای ئاسايش، مەبەستم ئەوھ بوو نوپنەرى دەزگای ئاسايشەكە يەكلایى كەينەوھ كە بەپېوھبەرى گشتى ماددەى ھۆشبەرە بى، سوپاس.

بەپېز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (د.سامان) رەئىتان، فەرموون.

بەپېز د. سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ھەر لەو لىژنەى بالايەكە بەپېوھبەرى گشتى ئەندامە و نوپنەرىشى ھەيە ئاساييە، بۇيە ھەر خۇى ھەيە.

بەپېز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، موقىيەى كاك (بەلپن)، فەرموون.

بەپېز بەلپن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

يەك قسە ئەكەى، بەلام لىكتىنەگە يىشتنە مەبەستم ئەوھيە تەحديد بكرى، بەپېوھبەرى گشتى ماددەى ھۆشبەر بېيتە ئەندامى لىژنەكە ھەر شوپنى ھەيە، بەس ناوى نەھپنراوھ، يەعنى لە خالى شەشەم (ز) كە نوپنەرايەتى ئەو شوپنەنى دەستنيشان كرددوھ ئى ديوانى ئەنجومەنى وەزيران، وەزارەتى داد، دارايى ئابوورى، كاروبارى كۆمەلايەتى ھەمووى، دەزگای ئاسايش دەزگای ئاسايشەكە لپرە تەحديد كەين كە بەپېوھبەرى گشتى ماددەى ھۆشبەرە، يەعنى بەس ئەوھ تەحديد بكەى.

بەپېز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەپېز جەنابى وەزىر، فەرموون.

بەپېز د. سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پرواى من بۇ لىژنەى بەجىيىلپن، چونكە ئەو ماددەيە تپپەرى، سوپاس.

بەپىز د. رىياز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، راستى بىرگە (۱۰) من خۇم پىرسىيارم ھەيە بەپىز جەنابى ۋەزىر بىرگە (۱۰) جەنابتان ھەر كامتان ئەتوانن تىپى ناگەم ئەو بىرگەيە ماناى چىيە، فەرموون.

بەپىزد. سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەبەست لە ھاوکارى كوردنى ئەو بىرگەيە ھەموو بىرگەكان باسى دەزگاي ئاسايش و بەپىو بەرايەتى گىشتى نەھىشتىنى ماددە ھۆشبەرەكان دەكات لە دەزگاي ئاسايش، كە كارى چ دەپىت، لە بىرگە (۱۰) ئەو دەزگايە ھەماھەنگ و ھاوکار پىت لەگەل ۋەزارەتى تەندروستى، مەبەست لىرە ئەو ۋەيە ۋەزارەت لە ۋەزارەت لە چوارچىوۋى ستراتىيەتى نىشتمانى كار بۇ بەرەنگار بوونەوۋى ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكارە ئەقلىيەكان لە ۋەزارەت، بۇ رىكخستى خولى راھىنان بۇ مىلاكى ئاسايش ئەم بەپىو بەرايەتتەيە گىشتىيە بەم شىوۋەيە، بۇ نمونە زۇر باسى نەخۇشخانە و سەنتەرى تايبەتمەندمان كىر دىروست بىرگە بۇ ئالودەبووان تاوھەك و ئەوۋى كە بازىرگاني پىوۋە دەكرىت، ئەوۋى ئالودە بوو بەكارى ھىناوۋە لىك جيا بىرگەتەوۋە، لىرە پىوۋىستى بە ھاوکارى ھەماھەنگىيەكى تەواو لە نىوان دەزگاي ئاسايش و ۋەزارەتى تەندروستى دەپى، خالى (۱۰) ئەو ۋەيە، زۇر سوپاس.

بەپىز د. رىياز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، ماددە (۷)، فەرموون.

بەپىزد. شايان كاكە صالح محمد:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (۷):

۱- لە ۋەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلەيەتى سەنتەرى شىاندنى كەسانى ئالودەبوو بەكارھىنانى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە ئەقلىيەكان دادەمەزىت، ئەوانەى بىرپارى ئازاد كىردىنان دەدرىت بە بىرپارىكى دادوۋەرى يان لە فەرمانگەى چاكسازى يان فەرمانگەى چاكسازى نەوجەوانان ئازاد دەكرىن كە كۆتايى پىھاتى ماوۋى ھوكمەكانى يان ھىنانە دەرەوۋەيان لە نەخۇشخانە يان راگىرتنى ھاموشو كىردىنان بۇ نۆرگەى دەروونى و كۆمەلەيەتى و ئەو لىژنانەى پەيوەندارن بە بارەكانىان بىرپارى ملكەچكىردىنان دەدەن بۇ پىرۇگراممىكى شىاندن بە ھەماھەنگى لەگەل ۋەزارەت و كىردنەوۋى سەنتەرى دىكە لە پارىزگاكان بەپىپى پىوۋىست.

۲- ئەو سەنتەرى كە بىرگەى يەكەمى ئەو ماددەيە دەقى لەسەر كراوۋە ھەلدەستى بە لەئەستۇ گىرتنى پىرۇگراممىكى گونجاو بۇ شىاندنى ئەوانەى بە نىازن پىشەيكى دىياركراو فىربن كە لەگەلى ھاتوو يان بگونجىت و بەكارىان بىخەن بە شىوۋەيەى سەرچاۋەى داھاتىكى

گونجاويان بۇ دەستەبەر دەكات بەدواداچوونى جىبەجىڭىردىنى پىرۇگراممەكانى چاڭدېرى كىردى
دواترى بىرىدرا بۇيان.

۳- سەنتەر بۇ ھەپە بۇ جىبەجىڭىردىنى ھەر پىرۇگراممەكى پىشت بېستى بە پىسپورى دەرونى و
كۆمەلەيتى و رىنوئىنىكارى ئاينى لېھاتوو بۇ چارەسەر كىردى كەسانى ئالودە بوو بە ماددە
ھۆشبەرەكان يان كارتىكار ئەقلىيەكان.

۴- سەنتەر لە ئاستى بەرپوۋەبەرايەتى دەپىت و فەرمانبەرىكى خاوەن شارەزايى پىسپورى
سەرۆكايەتى دەكا كە راژەكەى لە (۱۰) سال كەمتر نەپىت.

بەرىز د. رىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەر بەرىزىك دەپەوئىت گىفتوگۇ لە بارەى ئەو ماددەپەوۋە بىكات با دەست بەرز كاتەوۋە،
(بدرىيە) خان، (سەرچىنار) خان، (روپاك) خان، مامۇستا (ئابدالستار)، كاك (دىيارى)، كاك (زانانا)،
(حىسبىيە) خان، كاك (وئىسى)، (سەرچىنار) خان، فەرموون.

بەرىز سەرچىنار احمد محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لە خالى چوارەما تىبىنىكىم ھەپە سەنتەر لە ئاستى بەرپوۋەبەرايەتى دەپىت و فەرمانبەرىكى
خاوەن شارەزايى و پىسپورى سەرۆكايەتى دەكا كە راژەكەى لە (۱۰) سال كەمتر نەپىت و ئەم
مافەى بۇ بىكرى، لەبەر ئەوۋەى كارەكەى ھەساسە، بروانامەكەى كەمتر لە بەكالورىيۇس كەمتر
نەبى لە زانستى كۆمەلەيتى، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك دىيارى.

بەرىز دىيارى انور ھمە:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا ئەكەم لە دروست كىردى ئەو سەنتەرە كات دىيارى نەكراوۋە، پىشنىياز ئەكەم ماددەى يەكەم
بەو جۆرەى لى بىكرى لە كۆتايى ئەوۋەى بۇ زىياد بىكرى (كىردنەوۋەى سەنتەرەكان ھەم ھىكومەتى
ھەرىمى كوردستان و ھەزارەتى پەپوۋەندىدار لە ماوۋەى (۶) مانگ سەنتەرەكان بىكاتەوۋە و پابەند
بن بە كىردنەوۋەى سەنتەرەكان)، خالى چوارەمىش ھاورام لەگەل سەرچىنار خان ھەمان سەرنجى
منى ھەبوو، ئەبى ئەو كەسە بروانامەى لە (۱۰) سال كەمتر نەبى و بروانامەى لە بەكالورىيۇس
كەمتر نەبى و شارەزايى يان كۆمەلەيتى يان پىزىشكى تەندروستىش گىرنگە، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو ھەسبىيە خان.

بەريز حسيبە سعید ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۷) برگەى يەكەم لە وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلایىيەتى، سەنتەريكى شياندى كەسانى ئالودە بوو بە بەكارهينانى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە ئاقلیەكان دائەمەزرى، پيم باشە ئەو بەشە بەو شپوھى لى بى (لە وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلایىيەتى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى تەندروستى سەنتەريكى شياندى بۆ كەسانى ئالودەبوو بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلیەكان دادەمەزرى)، چونكە پەيوەندى ھەيە لە نيوان ھەردوو وەزارەت، ئەبى وەزارەتى تەندروستى ئيشەكە بكات، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۆستا.

بەريز عبدالستار مجيد قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيارەكەى ئيمە حەسيبە خان ئاماژەى پىن كرد، ئەو بابەتە چەندە پەيوەندى بە وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلایىيەتوھەيە لە دروست كردنى ئەو سەنتەرە دوو ھيندە و سى ھەندەش پەيوەندى بە وەزارەتى تەندروستىوھەيە، بۆيە يان ئەبى لە ژير ئيشرافى وەزارەتى تەندروستى بى، يان بە ھەماھەنگى ھەردوو وەزارەت بى، پشتگيرى پيشنيارى سەرچار خانىش ئەكەم.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى راکەى حەسيبە خان ئەكەم، پيوستە بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى تەندروستى بى.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەدریە خان.

بەريز بەدریە اسماعيل محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۷) برگەى يەكەم پشتگيرى قسەكانى مامۆستا عبدالستار ئەكەم، لە برگەى سبيەم لە ماددەى (۷) پيوستە پسپورى پزىشكى ورد لە چارەسەرى تووش بووان زياد بكرى، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك وەيسى.

بەريز ويسى سعيد ويسى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۷) برگەى يەكەم پشتگىرى پيشنيارى حەسىبە خان ئەكەم، پيشنيار ئەكەم لە وەزارەتى كار و كاروبارى كەمەلايەتى سەنتەرىكى شياندنى كەسانى ئالودە بوو بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە ئەقلىكەكان لەسەر ئاستى پارىزگاكان دابمەزرى، لە برگەى چوارەمىش پشتگىرى پيشنيارى سەرچنار خان ئەكەم كە گرنگە ئەو كەسەى ئەو سەنتەرە بەريو ئەبات بروانامەى ھەبى و لە بوارى كۆمەلايەتى يان دەروونزانى يان كۆمەلناسى بى، چونكە ئەويش وەكو جۆرە راھپىنانىكە، بۆ ئەوھى لو ماددانە دووركەونەو، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو روپاك خان.

بەريز روپاك احمد رحمن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەى پشتگىرى قسەكانى كاك عبدالستار و حەسىبە خان ئەكەم، ھەر لە ماددەى (۷) برگەى چوارەم پشتگىرى قسەكانى سەرچنار خان ئەكەم.

بەريز د. رىواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور زىدان.

بەريز زىدان رشيد خان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەكانى حەسىبە خان و سەرچنار خان و كاك ديارى ئەكەم، كە پىويستە ئەو پىسپورىانەى دەستنيشان ئەكرين بەريز مەلا وەيسشى ئاماژە پى كرد ئەبى دەروونزان بى ئەو وردەترە بۆ بوارى كۆمەلناسى بۆ ئەو حالەتانەى تووش ئەبن، بەلام لەوانەيە كيشەش دروست بى دەرچووى ئەو بەشانە زۆر كەمن بەتايبەت لەو چەند سالەى رابردوو دەرچوو لەوانەيە دامەزراو نەبن، لەو كاتە ئەتوانرى سوود لەو كەسانە وەرگىرى كە پيشتر ھەمان پىسپورىان ھەيە لە زانكۆكان، ئەگەر مەرج نەبى وەكو سەرۆك، بەلام ئەندامى ئەو پىسپورىە لە ناو ليژنەكە ھەبى.

بەريز د. رىواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساىي فەرموو.

بەريز رۆژان ابراهيم على طه:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۷) ھەقائىت پەرلەمانتار گوتى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت بيت، ديارە ئەم سەح كەين وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلايەتى سەنتەرىكى شياندنى لە كۆتايى برگەى يەكەم ھەيە بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بزار قسەيەكتان ھەيە؟

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەيەكم ھەيە لەسەر قسەي رۇزان خان، وەزارەت ليرە ھاتووہ لە كۆتايى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت، ليرە تەنيا وەزارەتەك ھاتووہ، بۆ؟ چونكە لە پيناسەكان تەعريفى وەزارەت كراوہ كە وەزارەتى تەندروستىيە.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وەزيرى تەندروستى.

بەريز د. سامان حسين بەرزنجى / وەزيرى تەندورستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنيا يەك كۆمىنت سەبارەت بە سەنتەرەكان، ئەوہ سەنتەريكى كۆمەلايەتيش شياندنەوہيە بۆ راھينان بۆ سەر پيشەيى خۆى، بۆيە جياوازە لە سەرنتەرى چارەسەرکردن، لە خواروہ نووسراوہ ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت، پشتگيرى ئەوہ ئەكەين كۆمەلناسى و دەرووناسى و بەريوہبەرايەتى ئەو سەنتەرە بكات، ئەكىد لە قەزار و ناحيەكانيش ئەگەر ئيمكانىيەت ئەبى پيوستە، سوپاسن بەلام لەگەل شەش مانگەكە نين چونكە بارگرانى دارايى لەسەر حكومەتە، بۆيە بە كراوہيى جى بيلين، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى دواتر.

بەريز جلال محمد امين احمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى سىيەم:

مۆلەتدانى ھاوردە كردن و ھەناردە كردن و گواستنەوہ و مەرچەكانى بەخشينى مۆلەت:

ماددەى (۸):

۱ ھاوردە كردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلىيەكان و پيشينە كيميائيەكان و ھەناردە كردنيان و گواستنەوہيان بە مۆلەتيان بە رەزامەندى وەزير ئەبى، دواى وەرگرتنى رەزامەندى لايەنە تاييەتمەندييەكانى ئاسايش.

۲- مۆلەت بۆ ماوہى يەك سالى شياو بۆ نوئى كردنەوہ ئەبەخشريت و لە (۳۱) ى كانوونى يەكەمى ھەموو ساليك كۆتايى پىن دى بە كارپيكردى.

۳- له به خشینی مؤلەت بری دیاری کراوی ئەو ماددەى ھۆشبەرە یان کارتیکەرە ئەقلیە یان پېشینە کیمیایانە رەچاوە ئەکرێ کە لیژنەى بالآ بە رەزامەندى داوا لەسەر ھاوردە کردنیان یان گواستنەوہ یان ئەو سالەى مؤلەتەکەى تیدا بەخسراوہ.

بەرێز د. رێواز فائق حسین / سەرۆکى پەرلەمان:

کى قسەى ھەيە؟ (کاک سىروان، شادىە خان، کاک مەم، کاک دیارى، کاک کاروان، کاک دابان، کاک زانا، کاک زیدان، بەدریە خان، دکتۆر محى الدین، کاک مسلیم، کاک یاسین)، فەرموو کاک یاسین.

بەرێز یاسین خسر طه:

بەرێز سەرۆکى پەرلەمان.

وابزانم من تاکە ئەندامم کەم قسە ئەکەم، بەلام لەسەر ئەو برگەى ئیستا ئەلى ھاوردە کردن و گواستنەوہى و مەرجه کانى بەخشینی مؤلەت، پیم وایە ئەو ماددانەى ئیستا دینە کوردستان، پېشنیار ئەکەم بۆ حکومەتى ھەریم ئەو ماددانە بۆ خۆى بېنى، نەک بازگان، لەبەر ئەوہى ئەو ماددانە ھەر ھەمووى بە وەرەقەى سەیدەلیەکان دینە کوردستان، ترامالە، فالیۆمە، حەز ئەکەى ھەمووى ئەخوینمەوہ و بە جەنابى وەزیریش ئەلیمن ئەو دەرمانخانەى ئیستا ھەنە کە بازگانیک ئەو دەرمانە دینى، راستە بۆ چارەسەرى نەخۆشە، بەلام دین لیرە دروستى ئەکەم، پېشنیار ئەکەم حکومەتى ھەریم و وەزارەتى تەندروستى ئەو ماددەى ئەو شتانە لى دروست ئەکرى بۆ خۆى بېهینى، کەس نەبھینى، ئەو پرسیارە لە بەرێز وەزیر ئەکەم، ئایا (۸۰۰) کارتۆن ترمال لە بازگانیک بگيرى لە سەیدەلیەيەک و دوايى لە وەرەقەى سەیدەلیە ئەلى ئەوہ بۆ ئەو ھاتووە، کوردستان ئەو ھەموو ترامالەى بۆ چيە ئەگەر بۆ ئەو دەرمانە نەبى، بۆیە پېشنیار ئەکەم و دوا ئەکەم پشنگیریم بکەن کە ئەو ماددانەى ئەو شتانە لى دروست ئەکرى تەنیا حکومەتى ھەریم بھینى کەس بۆ نەبى بھینى بە بى ھىچ پاساویک، سوپاس.

بەرێز د. رێواز فائق حسین / سەرۆکى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو کاک مسلم.

بەرێز مسلم عبدالله رسول:

بەرێز سەرۆکى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەيە ھاوردە کردنى ماددە ھۆشبەرەکان و کارتیکەرە ئەقلیەکان تا کۆتايى دیارە مؤلەتەکە نووسراوہ بە رەزامەندى وەزیر ئەبى، لە دواى وەرگرتنى لایەنە تايبەتمەندیەکانى ئاسایشیش، پیم وایە ئەو برگەيە لەگەل برگەى سېيەم کە ھەمان بەخشینی مؤلەتە دیارە نووسراوہ بە رەزامەندى وەزیر، دوايى نووسراوہ بە رەزامەندى لیژنەى بالآ، بۆیە پیم وایە تیکھە لکیش بکرى و ریکبخریتەوہ، دووہمیش کە ماوہى سالیک دیارى کراوہ، پیم وایە ماوہى سالیک بۆ ھاوردە کردنى ئەو ماددانە بۆ ھەر کۆمپانیایەک یان ھەر جیھەتیک زۆرەن شەش مانگ کافيە، سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك محى الدين.

بەريز محى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو پرسىيارم ھەيە، بەتايبەت ئەوھى يەكەم، ھاووردە كردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلىيەكان و پيشىنە كىمىيايەكان و ھەناردە كردنيان و گواستەنەوھەيان بە مۆلەتيان بە رەزامەندى ۋەزىر ئەبى، دواى ۋەرگرتنى رەزامەندى لايەنە تايبەتمەندىەكانى ئاسايش، ئەزانين ۋەزىرى تەندروستى سەرۆكى لىژنەكەيە كە ئەو مۆلەت بدات نازانم حكومت چىيە كە دواى ۋەرگرتنى روخسەتە لە دەزگاكانى تايبەتمەندى ئاسايش، ئەوھى تر دووھەمە، مۆلەت بۆ ماوھى يەك سالى شيابو بۆ نوئى كردنەوھە ئەبەخشرىت و لە (۳۱) ى كانوونى يەكەمى ھەموو سالىك كۆتايى پى دى بە كاريپكردنى، ئەى ئەگەر كەسى لە نيوھى شەشەمى مانگى يەكەم ۋەريگرت، مادام بۆ يەك سالى ۋەرئەگرى لە ۋرژەى ۋەريگرتووه لە ۋرژە كۆتايى پى بى، ئەك خەلك لە مانگى شەشەيان نو ۋەرئەگرى دواتر لە (۳۱) كۆتايى سالى كۆتايى پى دى، سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور زىدان.

بەريز زىدان رشيد خان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە پيشنيارى كاك ياسين و دكتور محى الدين ئەكەم، سەبارەت بۆ مۆلەتى يەك سالى ھەمان رەئىم ھەيە، ئايا لە مانگى (۱۱) يان مانگى (۱۰) مۆلەت بدەى بە كەسى چۆن ئەتوانى لە (۳۱) كۆتايى پىيىنى؟ بۆيە ۋاباشترە لە ۋرژەيە بلىين مۆلەت بۆ خودى ھاوردەكە ئەدەين بۆ ماوھى سالىك، ئەك سالىكە دىارى بكرى، ئەو ماددەيە ھاوردەكەى دى بۆ ماوھى سالىك بى مۆلەتەكە.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سيروان.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان،

بىگومان ماددەى (۸) رەنگە لە ھەموو ماددەكان خەتەر و گرنگتر بى، چونكە ھاوردە كردن و مۆلەتەكەيەتى، ئەو كەسانەى ئەوھە ئەفرۆشن بە ناياسايى بابل فەرەج بى، نووسراوھ گواستەنەوھە بە مۆلەت يان بە رەزامەندى ۋەزىر بى دواى ۋەرگرتنى رەزامەندى ئەوھە زۆر زۆر زيادەيە، پىم وايە ئەبى تاكە كەس بۆ ئەو شتە بەرپرسىيار بى ۋەزىر بى، كەسى تر نەبى، مادام

پەخشىش راستەوخۇ نىيە با ئەو ھەش بلىم ئەگەر بە موزايەدەش حسيب بى، لە سنوورەكانى كوردستان ئىستا تەبەقى ھىلكە بە ئىمزاى فلانكەس دىتەو بە پارە، ئەو بەلایەى بەسەر مىللەتان ھاتوو بەسەر ئىمە نەيەت، پىم وایە ئەو كەسەى مۆلەت ئەدات تەنیا بەرىز وەزىر بى بۆ ئەو ھى ئەو بى لە بەرپرسىارىبەتین ھىچ جىھەتتىكى تى تىدا نەبى، دىسانەو ە پىشتىگىرى لە قسەكانى كاك ياسىن ئەكەم، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسيب / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك دابان.

بەرىز دابان محمد حسن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە لە دوو ماددەى دواى ئەو ھە ئەو لایەنەى دىارى كوردوو كە مۆلەتیان پى ئەدرى، ئەوانىش خاوەن كارگە و كۆمەلنى شوپىنى ترن كە ئەشى مۆلەت وەرگرن، لەو ماددەى ئىستا داوا ئەكەم برگەيەكى بۆ زیاد بكرى ئەویش قەدەغە كوردنى كرىن و فرۆشتنە بە مۆلەت، چونكە ئىمە لە ماو ھى رابردوو ئەزموتى خراپمان ھەيە لەسەر ئەو لایەنەى مۆلەت وەرئەگرن و ئەيفرۆشنەو بە لایەنى تر، داوا ئەكەم ماددەيەكى بۆ زیاد بكرى ئەویش قەدەغە كوردنى مامەلەى كرىن و فرشتنى مۆلەت نەكرى، پىشتىگىرى قسەكانى كاك ياسىن ئەكەم.

بەرىز د. رىواز فائق حسيب / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان.

بەرىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۸) پىشتىوانى ھاورىمانم ئەكەم، ھەقە ئەو مۆلەتە تەنیا وەزىرى تەندروستى مافى ھەبى، چونكە لە دواى كپشەى گەورە دروست ئەكات، پىشتىوانى قسەكانى كاك ياسىن ئەكەم ھەرچەند لە ماددەى (۳۰) ئەو پرسە ھاتوو كە ئەكرى لەوئى زياتر موناقتەشەى بكەين لە ماددەكانى تىرىش ھاتوو، بىرگەى سىيەم، پىم وایە ئەو بىرگەيە دووبارەى بىرگەى شەشەمى ماددەى پىنجەمە، پىويست ناكات بەخشىنى مۆلەت بلىى دىارى كراو، چونكە ئەو بىرە خوى لىژنەى بالآ دىارى ئەكات، كاتى لىژنەى بالآ دەستەلاتى ئەو ھەيە كە بىرەكە دىارى بكات ھەق نىيە دووبارە لىرە ئاماژە پى بكرىتەو، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسيب / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى دووهم پشتگيرى راکەى کاک محى الدين و دکتور زیدان ئەکەم، مۆلەت پيويستە بۆ ھەر ھوردەيەك بۆ ماوہى ساليك نەبى، بۆى ھەبى داواى نوئى کردنەوہ بکات، ئەو تاريخەى دەستنيشان کراوہ لا برى، برگەى سىيەم باس لە بەخشيىنى مۆلەت ئەکات، لە بەخشيىنى مۆلەت برى ديارى کراوى ئەو ماددەى ھۆشبەرە يان کارتیکەرە ئەقلىيە يان پيشينە کيميايانە رەچاو ئەکرى کە ليژنەى بالآ بە رەزامەندى داوا لەسەر ھاوورده کردنيان يان گواستەنەوہ يان ئەو سالىەى مۆلەتەکەى تيدا بەخشاوہ، ئيزافەيەکى بۆ بکەين بە پشت بەستن بە حوکمى برگەى شەشەم لە ماددەى پينجەمى ئەو ياسەيە، چونکە لەوئى ديارى کراوہ کە ليژنەى بالآ سالانە ئەو برانە ديارى ئەکات کە پيويستن بۆ ھاورده کردنى.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو کاک ديارى.

بەريز ديارى انور حمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى يەكەم پيشنيار ئەکەم بەو جۆرە بى، ھاورده کردنى ماددە ھۆشبەرەکان و کارتیکەرە ئەقلىيەکان و پيشينە کيميايەکان و ھەناردە کردنيان و گواستەنەوہ يان بە مۆلەت يان بە رەزامەندى وەزير ئەبى دواى وەرگرتنى، ئەو دواى وەرگرتنە بە رەزامەندى وەزير ئەبى لەگەل رەزامەندى لايەنە تايبەتمەندەکانى ئاسايش و ئەنجومەنى بالآى ماددە ھۆشبەرەکان، لەبەر ئەوہى ئەوہ بابەتتيكى گشتگيرە، بۆ ئەوہى دەرەفەت دروست نەکات بۆ قورخ کارى يان بۆ نمونە ھەرشتتيكى تر، بۆيە پيويستە ئەو ئەنجومەنە ئاگادار بى و لايەنى پەيوەنديدار و وەزيريش، واتە بە گشتى ئەنجومەنەکە ئاگادار بى نەك بەس خودى وەزير يان لايەنيك، لە خالى دووهم پشتگيرى قسەکانى کاک دکتور زیدان و دکتور محى الدين و کاک دابان ئەکەم، پيشنيار ئەکەم خالى دووهم بەو جۆرە لى بکرى (مۆلەت بۆ ماوہى يەك سالى شياو بۆ نوئى کردنەوہ ئەبەخشرىت و لە (٣١) ى کانوونى يەكەمى ھەموو ساليك كۆتايى پى دى بە کارپيکردنى، ئەبى دەرەفەتى يەكسان بۆ ھەموو خوازياران وەکو يەك واييت، واتە لەوہ قورخكارى نەكرىت، يان چەند كۆمپانيايەك و چەند دەرمانخانەيەك ئەو مۆلەتە وەرگرن، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو کاک مەم.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى يەكەم و برگەى سېيەم جۆرپك له دژ يەك ئەبينمەوه، يەكەميان كه هاوورده كردنى ماددەى ھۆشبەرەكان له دەستەلاتى ۋەزيرە، له برگەى سېيەم له دەستەلاتى ليژنەى بالايە، بۆيە پيشنيارپك ئەخەمە روو بۆ دارشتنەوهى ئەو دوو برگەيە و ليك گريدانى ئەو دوو برگەيە پيگەوه، يەكەم بەو شپووهى لى بگرى (له بەخشينى مۆلەت و هاورده كردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتپكەرە ئەقلىەكان و پيشينە كيميایەكان و ھەناردە كردنيان و گواستنەوهيان بە مۆلەت يان بە رەزامەندى ۋەزير ئەبى دواى رەزامەندى زۆرينەى ئەندامانى ليژنەى بالايە، ئيمە ليژنەيەكى بالامان پيگھيناوہ ئەبى ئيعتيرافى پى بگەين، رەئى زۆرينەى ليژنەكە يەكلايى ئەكرپتەوه، بۆ دووھميش پشتيوانى ئەو ھاوريپانە ئەكەم كه (۳۱) ى كانوون لابرئ، مەنتق نيە له مانگى (۱۱) مۆلت بەدى بليى له (۳۱) كۆتايى دئ، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەدریە خان.

بەريز بدریە اسماعيل محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى يەكەم بۆچى ريگا دراوہ بۆ هاوورده كردنى ماددەى ھۆشبەر بە رەزامەندى ۋەزير و دەزگای ئاسايش؟ له كاتپكدا له ھەردوو ماددەى (۸ و ۹) پيچەوانەى يەكن، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ليژنەى ياسايى و ليژنەى تايبەتمەند ئەگەر قسەيەكتان ھەيە.

بەريز د. شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ۋەلامى بەدریە خان، بۆچى مۆلەت ئەبى بە ماددەى ھۆشبەر؟ لەبەر پيڊاويستى پزىشكى و زانستى.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ۋەزيرى تەندروستى.

بەريز د. سامان حسين بەرزنجى / ۋەزيرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆربەى پرسيارەكان نزيكن له يەك، سەبارەت بە برگەى يەكەم، هاوورده كردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتپكەرە ئەقلىەكان و پيشينە كيميایەكان و ھەناردە كردنيان و گواستنەوهيان بە مۆلەتيان بە رەزامەندى ۋەزير ئەبى، دواى ۋەرگرتنى رەزامەندى لايەنە تايبەتمەنديەكانى

ئاسايش، باسى مۆلەت ئەكات، ئەوھى مۆلەتى ھاوردە كىردنى ھەيە يان بە رەزامەندى ۋەزىر، مەبەست لەوھە نىيە بە رەزامەندى ۋەزىر و ئەوھى تر بە رەزامەندى ۋەزىر نىيە، مەبەست ئەوھىيە ھالەت ھەيە لەگەل دەستەۋاژەي ئەخىرىتى كە ئەلى گواستەنەۋەيان، چونكە بەپىيى ياساى گواستەنەۋەي ماددەي ھۆشبەر لە ناو شارەكانىش نەك تەنيا لە دەروازەكان بىتتە ژەورەۋە تەنانەت ئەگەر دەرمانسازىك بىت و ھەندى ماددەي ھۆشبەر يان دەرمانى سرکردنى پى بى ئەگەر نووسراۋىكى رەسمى پى نەبى بەپىيى ياسا بە تاوانبار لە قەلەم ئەدرى، لىرە رەزامەندى ۋەزىر مەبەستى لە گواستەنەۋەيە كە ھالەتى تايبەتمەند ھەيە، لە برگەي ماۋەي سالىك، باسى (۳۱) ي كانوونى يەكەم كرا، راي خۆشم وايە ۋەك بەرپز كاك زانا باسى كرد ھەر ھاوردەيەك مۆلەتى پى بىر يى باسى سال نەكەين، لەبەر ئەوھى رەنگە نىسبەي تەسەرۋب كىردن زياتر بكات، ۋەكو ئىستا ھەر ھاوردەيەك مۆلەتى پى ئەدرى، سەبارەت بە ئاخىر خالى سىيەم لە بەخشىنى مۆلەت باسى ئەوھە ئەكات لىژنەي بالآ رەزامەندى داۋا ئەوھە مەبەستى لە لىژنەي بالآۋە برى دىارى كراۋ مەبەستى تەقدىر حاجەيە لە كەرتى تايبەت و كەرتى گشتى چەند دەرمان و ئايتم دەگرىتەۋە، چونكە تەقدىر ھالە گرنگە، بەرپزىك باسى ئەوھى كرد حكومەت خۆي ھەلسى، كە حكومەت رىگە پىدان و ھاوردە كىردن نەدات خۆي نايەت ئەو ماددەيە، بۆيە كۆمپانىا ھىنانەكەي بەس ۋەسىلەيەكى گواستەنەۋە بى، چونكە لە برى ھاوردە كىردن دىارى ئەكرى بۆ كام نەخۆشخانەيە و بەچى و چەندى بەكارى، چونكە كارگەي ۋەبەر ھىنان بۆنموونە (جى ئىس كەي) لە ۋلاتى بەرىتانيا ئەسلەن نايەتە كۆمپانىا ئەگەر شوپىنى دىارى كراۋى دىلقەرىيەكە لە كويىە و بۆ ئەۋى نەبى، بۆيە كۆمپانىا بەس دەۋرى گواستەنەۋەي ئەبى، سوپاس.

بەرپز د. رىۋاز فائق حسىن / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دىكتۇرە شايان.

بەرپز شايان كاكە صالح محمد:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

يەك لە ئەندامان باسى ئەوھى كىرد نابى مۆلەت بفرۆشرىتەۋە، ئەوھە لە ماددەي (۱۵) بىرگەي سىيەم و چوارەم ئاماژەي پى دراۋە، سوپاس.

بەرپز د. رىۋاز فائق حسىن / سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپز شادى نوزاد ۋەاب:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

تەنيا ۋىستەم پىشتىگىرى راي ھاوكارم كاك زانا بكەم، ئەوھى ھەيە بىرپكى دىارى كراۋ كە دىتە ناۋەۋە بۆ مەبەستىكى دىارى كراۋ مۆلەت پى بىر، نەك ئەوھى مۆلەت بۆ سالىك بى، چونكە ئەگەر بۆ سالىك بى بۆ ھەر كۆمپانىا و لايەنىكى دىارى كراۋ كە ماددە بىنن ئەگەرى ئەوھە زۆرە كە

تىجارەت زۆرتر بېى، بە و برە ديارە كراوہى دى ئەگەر ھەيە شتى تىرى لى بکەوئتەوہ، لەبەر ئەوہ ھاوپاى ھەموو ئەو بەرپزانەم ئەو رايەيان ھەبوو، سوپاس.

بەرپز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددەى نۆ.

بەرپز رۆمىۆ حزيران نيسان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۹):

ئابى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پيشينەى كيميائى ھاوردە بکرى يان ھەناردە بکرى يان بگوازىتەوہ يان بپيندرىت يان بەرھەم بپيندرى يان دروست بکرى، يان بە خاوەن بکرى يان بەكاربھينرى يان بەردەست بکرى يان دەست بەسەر داگرتنى بکرى، سوپاس.

بەرپز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ديارى فەرموو.

بەرپز ديارى انور حمە رحيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دەيەم برگەى (۲)م پيشنياز دەكەم دەلى وەزير بە برپارىكى ھۆدار بۆى ھەيە بەخشينى ئەو مۆلەتە رەتبكاتەوہ، ئەگەر ئەو مەرجانەى لەم ياسايەدا دەقيان لەسەر كراوہ نەيەتە دى، پيشنياز دەكەم ئەم بەتەنھا دەسەلاتى وەزير نەبى، بەلكو وەزيرو ئەو ئەنجومەنە بالايەى ماددەى ھۆشبەر ھەردووکیان پیکەوہ، کەواتە وەزيرو ئەنجومەنى بالا، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس بەدریە خان فەرموو.

بەرپز بدریە اسماعيل محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيم باشە ماددەى (۱۰)لابيرىت، چونكە پيچەوانەى ئەو خالەيە:
يەكەم: نادەستورىيە و تيك دەگيرىت لەگەل ماددەى (۲)ى دەستورى كۆمارى عىراق بۆ ئەوہى كە پيچەوانەيە لەگەل بنەما نەگۆرەكانى ئاينى ئيسلام.
دووہم: تيك دەگيرىت لەگەل پرەنسيپى نيزامى ئام و ئاداب ئاسايش و ئاشتى كۆمەلايەتى.
سپيەم: كردنەوہى دەرگای بازرگانى سنوردار ھەرگيز ناتوانى كە ئيستغلال بوەستينىت، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس كاك بەلپن فەرموو.

بەريز بەلین اسماعیل حاجی ابراهیم:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

لە خالی یەكەمدا هاتوووە ئەلی فەرمانگەکانی هەریم و پەیمانگا زانستییەکان ناوەندی تووژینەوێ زانستی دان پینراو، هەر وەها وو شەیه کی بۆ زیاد بکەین، بیجگە لە فەرمانگەکانی هەریم دەتوانن ئەو پەیمانگا زانستییە ناوەندی تووژینەوێ زانستی مۆلەت پیدراو، چونکە ئەمانە ئەهلیشن و ئەوانە پسرۆرییەکانی بەکارهینانی ماددە هۆشبەرەکان یا کارتیکەرە ئەقلییەکان ئەخوای پسراری ئەکەم لە دوای کەلیمە ئەوانە ئەو دیرە کە هاتوووە وو شەکانی کە ریز بوو بەدوای ئەوانە بۆ فەرمانگەکان و بۆ پەیمانگا زانستییەکانیشە، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکە ی من کرا زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

د. اسماعیل فەرموو.

بەريز د. اسماعیل علی طه:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

من بەس پسرارا قی ئەز بزنام مەقسەد قی کەلیمە چییە؟ نو سینگەکانی راگەیانندی داودەرمان راگەیاندن مەبەست چییە؟ حەتا تەسپیت بیت مۆلەتی پیدەن.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەريز وەزیری تەندروستی فەرموو.

بەريز د. سامان حسين برزنجی / وەزیری تەندروستی:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس سەرۆکی پەرلەمان، جەنابی سەرۆکی پەرلەمان باسی مۆلەت وەزیر نەبێ و لیژنە ی بالآ سیاسەت و رینمایي بە دوا داچوون دەکات، بەلام مۆلەتی رۆژانە و کاروباری رۆژانە، بۆیە لە دەسەلاتی وەزیرە کە مۆلەت بدات یان بەخشینە کە وەر بگریت کە باسکراو، مۆلەتی باسی ئەو هیانکرد کە ئەوانە مۆلەتیان هەیه، فەرمانگەکان یان پەیمانگەکان و ابزنام نووسراو دانیپینراو دانیپینراو، واتا مۆلەتی هەیه لە حکومەتی هەریم باسی ئەوانە دەکات ئەوانە بە سیفەتی ئەوانە پشەو هیه فەرمانگەکان پەیمانگەکان پەیمانگاکانی ناوەندەکانی تووژینەوێ فەرمانگەکانی هەریمیش مەبەستی هەمو ئەوانەیه کە ئەو ماددەیه پیویستە ئەو ماددەیه بەکار

بېنى، كەواتە پىسپۇرىيە كانىيان لە بەكارھېنانى لە ماددە ھۆشبەرەكانە، واتا ئەگەر پىسپۇرى بەكارھېنانى ماددە ھۆشبەرى نەبوو پىسپۇرىيە ناكا رېنگاى پىن بىرى، مەكتەب ئىعلامى مەبەستى مەدخەل و يەنى كۆگاي دەرمان و شەرىكاتى دەرمانە بە عام باس دەكات، بەلام پىشنيار دەكەم لېرە كۆمپانىيا و نوسىنگەكانى داودەرمان باس بىكەين وشەى داودەرمانىش بىكەينە دەرمان و پىداويستى پىزىشكى، چونكە كۆمپانىياكان ناونىشانىيان وايە كۆمپانىياى دەرمان و پىداويستى پىزىشكى، ھەرچەندە مەكتەب ئىعلام ئىستە لە ھەرىمى كوردستان كارى پى ناكرى بەس لە بەغدا ھەيە، بۆيە باشترە ووشەى كۆمپانىياش بىخەينە پىشى كۆمپانىيا و نوسىنگەكانى راگەياندىن مەكتەب ئىعلامى، زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز جەنابى وەزىر نوسىنگەكانى راگەياندىن داو دەرمانى مۆلەت دراو، بەراستى من خۆشم تىناگەم مەبەست چىيە؟

بەريز د. سامان حسين برزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە عىراقدا سەيدەليەمان ھەيە، كۆگاي دەرمان ھەيە، كۆمپانىيا ھەيە، كۆمپانىيا داو دەرمان و پىداويستى پىزىشكى دىنى بە گوڤرەوى پىسپۇرىيەكەى، ھەندەك كۆمپانىيا ھەيە بەس ئامپىرى پىزىشكى، ئامپىر دەھىنى ھەندىك كۆمپانىيا ھەيە بەس دەرمانە، ھەندەك كۆمپانىيا ھەيە بەس پىداويستى پىزىشكى، واتا ئەوانەى كە يەك جار بەكارديت و فرى دەدرىت، ھەندى كۆمپانىيا ھەيە دەرمان و پىداويستى پىزىشكىيە، ئەو ھەندىك كۆمپانىيا دەى ھىنىت سىدەليە دەيفرۆشيت، ئەو ھەيە لە ناو بازارە لە نيو ئەوانەدا كۆگا وەسيتىكە لە بەينىيان كە زۆر راي جياوازى ھەيە ھەندىك لە رايەكان چاكسازى كردنىيان لە چاكردنى سىستەمى تەندروستى پىيان زيادە كۆگا، مەبەستم مەدخەلە ئەو مەدخەلانەى كە لە بازاردا ھەيە لە كۆمپانىيا دەكرىت، جارىكى تر دەيفرۆشيتەو ھەندەك سىدەليەكان لە بەغدا كاتى خۆى بە برپارىك كۆگا نەما، مەدخەل نەما، مەكتەب ئىعلامىيان دانا بە ناوى مەكتەب ئىعلامى ناوہكەى وايە، مەكتەب ئىعلامى ئىشى مەدخەل دەكات، ئىستاش لەوئ مەدخەل ھەيە و مەكتەب ئىعلامى ھەيە لە ھەرىمى كوردستان تا ئىستا مەكتەب ئىعلامى نيە، زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

پىشنيارى جەنابتان ئىستالاي بەدين ئەو برگەيە.

بەريز د. سامان حسين برزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

باشترە كۆمپانىيا ئىستا ئىشەكە دەكات، كۆمپانىيا مەكتەب ئىعلامى نەوہك لە داھاتودا بكرىتەو ھەيە كارى پى بكرى، چونكە دووراي جياواز ھەيە لە سەندىكاي دەرمانسازان لە وەزارەتى تەندروستى

له چاكردىنى سىستەمى تەندروستى مەكتەبى ئىعلامى ھەيئەت، يان كۆگاكان مەدخەل ھەيئەت له كاتى ئىستادا داخستنى ھەموو مەدخەلەكان خەلكىكى زۆر بىن كار دەبىن نان براو دەبىن، بۆيە رەنگە له داھاتوودا كۆگا نەمىنەيت پىويست ناك، چونكە نرخەكەش ھەرزانتەر راو دەستەيت كۆنترۆلكردنى ئاسانتەر دەبىت، سىلسىلەى كەمتر دەكاتەو ھەم موباشر سەيدەلپە له كۆمپانىا بىكرى، بەلام له كاتى ئىستادا تەنھا كەرتى گشتى نەخۆشخانەكان و ھەزارەتى تەندروستى حكومەتى ھەريم لەگەل كۆمپانىا تەھەمول دەكات لەگەل مەدخەل نايكات، بۆيە مەكتەب ئىعلامى ئەگەر بىكرىتەو ھەريمى كوردستان ئەو كات حكومەتى ھەريم دەتوانى نەخۆشخانەكان لەگەل مەكتەب ئىعلامى، بۆيە پىم باشە كەلیمەى كۆمپانىا زيادبەكەين له پىشى زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز د.قالا بەراى جەنابتان ھەك قانونىيەك شتىك ئىستا وجودى نەبىت، ئىمە ئەتوانىن لەناو ئەو ياسايە داى بنىين؟

بەريز د.قالا فرید ابراهيم / ھەزىرى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەلئ دەتوانىن بە پىى ئەو ياسايەى ھەيە دادەمەزرى ئەو دەزگايە، ئەگەر بونى زەرورە شتىك دەبىتن لە بابەتى چاكسازى لە بوارى تەندروستى، ئىمە لەگەل ئەو ھەين كە بىمىنەتەو.

بەريز د. رىواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ زۆر سوپاس ماددەى (۱۱) بخوینەو ھەيە كسان ھەيە، بەريز سەرۆكى لىژنەى ياسايى قسەيەكى ھەيە.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پرسيارىك ئاراستەى لىژنەى ياسايى كرا بەو شىوہيە كە دەرکردنى ئەم ياسايە يان ئەم ماددەيە تەعاروزە لەگەل ماددە (۲) دەستورى عىراق، ئەم ياسايە بۆ ئەو پەسەند ناكريت كە بەكارھيئان و خواردنى ماددە ھۆشبەرەكان موباح بىكرى لەناو خەلك، بەو ئەندازەيە كە تەعاروز دروست بكا لەگەل ماددە (۲) دەستورى عىراق ئەمە لە شەريەى ئىسلاميشدا، يەنى ھەرشتىك بۆ مەسلەحتەى عاميش بىن لە چوارچىوہى تايبەتمەندى بۆ مەسلەحتەى عام و داودەرمان بەكاربىين تەعاروز لەگەل شەريەى ئىسلاميش نىيەو لەگەل دەستورى عىراقيش نىيە.

بەريز د. رىواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس ماددەى دوای ئەو ھەرموون كاك بەلئىن نوقتەى نىزاميە؟ ھەرمو كاك بەلئىن.

بەريز بەلئىن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر روونکردنەو ھەكانى جەنابى ھەزىر، ديارە ئەوہى كە ھەردوو بەريزان جەنابى ھەزىرو ھەزىرى تەندروستى و ھەزىرى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان باسيان كرد، ئىمە ئاسان

جېبە جېكردنى ئەمەي ئەو دەقانى لەم ماددەيا ھاتوو، بەراستى و اباشترە كەمترين شوين مۆلەت و ھەربىگرى، راستە ئەوانەي يەك شوين ھەبى بۆ ئەو ھى مۆلەت و ھەربىگرى، ئىمە ئەو مەكتەبى ئىعلامى داودەرمانە كە ئىستا نەبى و جەنابى و ھەزىر باسىكرە كە ئەتوانى دروست بىكرى، بەلام ئىمە بۆچى رېگە بدەين بە دروستكردنى لە كاتىكا ھەبوونى ئەو مەكتەب ئىعلامىيە ھىچ لە ھۆكارەكان ناگۆرى، ئەو ھەكار ئاسانكارى نىيە ئالۆزكردنە، مادام كۆمپانىياكان ئەتوانن بىدەن بە سىدەلىيەكان لەم بەينەيا ئەم و ھەسیتە بۆ ھەبى، بەراستى يەغنى ئەمە مەجال ئەكاتەو ھە بۆ زۆر شوين كە مۆلەتى پېيدىرى ماددەي ھۆشبەر بەكاربېنى و، پىم وایە بۆ جېبە جېكردنى ئەھكامەكانى ئەم ياسايە قورستر ئەبى و زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز جەنابى و ھەزىر قسەيەكتان ھەيە؟

بەريز د. سامان حسين برزنجى / و ھەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

نەخىر زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

ماددەي دواي ئەو ھە بخوینەو ھە.

بەريز رۆژان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۱۱).

۱- پىيوستە لەسەر ئەو كەسەي مۆلەت دراو ھە ھاووردەكردنى يان ھەناردەكردن يان گواستەنەو ھەي ماددەي ھۆشبەر يان كارتىكراوى ئەقلى يان پىشىنەي كىمىيى يان داواكارىەك پىشكەش بكات بۆ و ھەزارەت تىايدا ناو ناو نىشانى كارەكەي و ناوى ئەو ماددە ھۆشبەرە يان كارتىكارە عەقلىيانە بخاتەروو كە بە نىازە ھاوردەيان بكات، يان بىانگوازىتەو ھە لەگەل سروشەت و بپەكانيان و ئەو مۆلەتى ھاووردەكردنىان ھەناردەكردنىان گواستەنەو ھەي پىي بەخشاو ھە لە حكومەتى ئەو و لاتەي لى ھاووردە كراواو ئەو ھۆيانەي دەبنە پاسا بۆ كارەكەي رىكەوتنەكەي بە شىو ھەي نىكەي لەگەل گشت ئەو داتايانەي و ھەزارەت لىي داوا دەكات.

۲- و ھەزىر بۆي ھەيە داواكارىەكە قبولىبكات يان رەت بكاتەو ھەي يان ئەو بپەي تىايدا دىارى كراو ھەم بكاتەو ھە لەگەل رەچاوكردنى ئەو مەبەست و ھالەت و مەرجانەي لەم ياسايەدا دەقيان لەسەر كراو ھە سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان دەيەوئى قسەبكات لەسەر ماددەي (۱۱) با دەستى بەرز بكاتەو ھە تا ناو ھەكان تۆمار بکەين (كەك دىارى، شادىە خان، كەك ھاوئى) شادىە خان فەرموو.

بەريز شادي نوزاد وھاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پييم باشە لە ماددەى (۱۱)دا خاڤىك زيادبكرى بەم نەسەى خوارەوہ:

دامەزراندنى داتا بەيسىك بۇ پشتراستكردنەوہى مۆلەت و برى ريگە پيدراو بۇ خالەكانى پشكنين لە ھەريمى كوردستاندا، چونكە كاتىك كە بە ئەوراق مۆلەت پيدان ئەدرىت بە لايەنىكى ديارى كراو ياخود بە كۆمپانىيەك بۇ گواستنەوہى برىكى پيوست ماددەى ھۆشبەر يا كارتىكەرى ئەقلى، ئەگەرى ھەيە كە ئەو كلىشەيە ياخود ئەو شىوازى نوسينە تەزويرى تيدا بكرى، بتوانرى بەكاربھنرى بە بى بوونى مۆلەت، واتا مۆلەتتىكى ئەوئى رەسمى كۆمپانىيەكى ديارىكراو موزەيەف بكرى بۇ بازگانى پيكردن، بۆيە پيوستە لە رووى تەتەورى كۆمەلگاكەشمان و ھەريمى كوردستانىش وا پيوست ئەكا ئيمە ئەم مۆلەت پيدانە راستە بەوەرەقە ھەبى، بەلام بە داتا پەيسيش ھەبى لە خالەكانى پشكنينا بۇ ئەوہى مۆلەتەكە پشتراستبكاتەوہ كە جەنابى وەزير ياخود كەسى لايەنى پەيوەنديدار مۆلەتى پيداوہ و بەر بگرى بەوہى كە تەزويرە تا ريژەيەكى كەم كەم بكاتەوہ، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ھاورى فەرموو.

بەريز ھاورى بنا محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۱) برىگەى دووہم وەزير بۆى ھەيە داواكارىيەكە قەبول بكات يان رەت بكاتەوہ يان ئەو برى تيايدا ديارىكراوہ كەم بكاتەوہ، لەگەل رەچاوكردنى ئەو مەبەست و حالەت و مەرجانەى لەم ياسايەدا دەقيان لەسەر كراوہ، راستىەكەى من پيشنياز دەكەم وەزير لەگەل ليژنەى پەيوەنديدار دەسەلاتيان ھەبىت، ئەو داواكارىانەى قبول بكن يان رەت بكنەوہ، لەبەر ئەوہى ئەو ليژنەيە لە كۆتايدا ئيشيان چيە؟ راستىيەكەى زۆربەى زۆرى ئەو دەسەلاتانە لاي وەزيرە، ئەبى ئەو ليژنەيە رەچاو بكرى كە لەكاتى برپاردانە برپارەكان ھاوبەش بىت، زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ديارى فەرموو.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۱)پيشنياز دەكەم ئەو كۆمپانىيانەى كە ئەو داواكارىە دەنيرن لەگەل ئەوہى دەليت كە تپيدا ناونيشانى كارەكەى ناوى ئەو ماددە ھۆشبەرە يان كارتىكارە ئەقلىانە بخاتەروو كە بە نيازە ھاوردەيان بكات، لەگەل ئەوہدا ناوى ئەو كارمەندەى ئەو كۆمپانىيە ئەو كەسەى ھەلدەستىت بەھينان و ھاوردەكردنى ئەو ماددانە خالى يەكەم.

خالى دووهم: هه مان ئه و سهرنجه ي كه له خالى مادده ي پيشوترا وتم وهك كاك هاوريش ئاماژه ي پيكرد پيشتر پيم وتيت بهريز سهروكي په رله مان، پيشتر پيم وتي كه ئه توانم پرسيار له وهزير بكه مه وه دواي دهرفته ت نه دا له سهر وه لامه كه، وه لامه كه وه لامكي موقنه عكه ر نه بوو، له بهر نه وه ي وهزير ئه و دهسه لاتة ره هايه بو وهزير به تايهت له ولاتيكي وهك هه ريمي كوردستاندا رهنكه زور جار تووشى كيشه و گرفتمان بكاته وه، پرسياره كه له وه يه بويه پيشنياز ده كه م كه ئه م ليژنه بالايه مادده ي هوشبهر له گه ل وهزيرا پيكه وه بتوانن برپارى لپسه ندنه وه، يا ئه م بابته بدن يان ئه و مؤله ته بدن يان بره بدن، بو ئه وه ي هاورده ي بكات يان هه نارده ي بكات، ئه و بابته يه عنى په يوه ندى به وه هه يه ئه گه ر روژنيك له روژان وهزير سهر به پارتيكي سياسى بيت يان سهر به لايه نيكي سياسى بيت هه مان كو مپانيايي بو نمونه داواكار سهر به پارتيكي سياسيه يان سهر زونيكي دى سياسى بيت و له م كاته يا ئه شكاليهت دروست بكات بو ئه م دهرمانانه، بويه پيشنياز ده كه ين كه ليژنه كه وه وهزير پيكه وه ئه م دهسه لاتة يان هه بيت، سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

به لى سوپاس دواچار ئه و بوچوونانه ي جه نابي وهزير له كو بوونه كاني په رله مان ده لى، بوچوونه و رايي وهزاره ته، راي حكومه تي هه ريمي كوردستانه و برپارى كو تايي بو په رله مانى كوردستانه، جا ئه وه موقنيعه قسه كاني جه نابي وهزير يا موقنيع نييه، ئه وه جه نابتن دواتر حوكمى له سهر ده دن، به لام ئه وه ئيتر ره ئى خو ي ده لى فهرموون كاك جلال.

بهريز جلال محمد أمين:

بهريز سهروكي په رله مان.

سه باره ت به قسه كاني بهريز شادى خان كه ئه لى داتا په يسيك دروست بكرى، دياره له مادده ي (٢٤) له برگه ي يه كه م ئه گه ر ديقه ت بده ين بزه بت باسى ئه وه ي كردو وه داتا په يسيك دروست ئه كرى بو ئه و بابته تانه ي كه بهريزيان باسيكرد، بويه شويني خو ي مادده ي (٢٤) ه نه ك ئه و شوينه ي پيشنيارى كردو وه، سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

ليژنه تايه ته منده كان كپي تر هه يه قسه بكات بهريز جه نابي وهزير فهرموون.

بهريز د. سامان حسين برزنجى / وهزيرى ته ندروستى:

بهريز سهروكي په رله مان.

سه باره ت به سيسته مى ئه ليكترونى بهريز ليژنه ي ياسايى جوايى داوه، كه له شوينيكي باسى داتا په يس ده كرىت وه جگه له وه ش من نازانم باسم كرد يان نا ريكر او يكه ي نيو ده وله تي ئاي ئين سى بى هه يه كه له هه موو ولاتاندا به شپوه ي داتا په يس له گه ل كارگه كاني به ره م هيئان له سهر ئاستى ولاتاندا موتا به عه ي هه موو حه ره كه به كى مادده هوشبهره كان ده كات، ئه وه ي كه ريگه ي پيده دري ت ئه وه ي كه ده فرو شري ت، بويه ئاشكراو روونه ئه وه كيشه يه كه له و كيشانه ي كه

ئىستا له عىراقدا، عىراق هەولەدەتات وەزارەتى تەندروستى عىراقى فیدرال تەنھا ریگا بىت بۆ
ئەوہى ریگا پیدان بەدات، بەلام ئیمە له هەریمی کوردستان تا ئىستا ریگا پیدراو بوو، ئەوہش
کېشەبەکە سەبارەت بە قەرار لای وەزیر بى یان لای لیژنەى بالآ بىت وەك و باسم کرد دیارە من
واقیەكە باس دەكەم و له رووی یاساییەوہ هەر لەم یاسایە (۱۴) دەسەلات دراوہ له ماددەى
پینجەم كە وەزیر تاكە بەر پرسیاریەتى هەلدەگرئ له هاوردەکردنى له پیدان.

۲- له کارى رۆژانەو رۆتیندا، چونکە لیژنەكە رەنگە مانگی جارێك ئەگەر زۆر كۆبیتەوہ مانگی
جارێكە، بەلام ئەوہ کارى رۆژانەبە كە نەخۆشخانەبەك كەسێك داوا دەكات و مامەلەكەى رایى
دەكری، بۆبە بەرپرسیاریەتەكە له لای وەزیرە، بۆبە وەكو هەموو هاوردەكانى تر ریگا پیدان و
نووسراو له كۆتايدا هەر وەزیر نووسراوہكە واژوو دەكات، زۆر سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس فەرموو وەزیری هەریم.

بەریز د. فالآ فرید ابراهیم / وەزیری هەریم بۆ کاروبارى پەرلەمان:

بۆ ئەو تەوزیەى بەرپرسیارییەتەكە بەریزان ئەندامانى پەرلەمان، داوا دەكەن كە بابەتى
مۆلەتدان و ئەوانە تەوزیع بكرئ له بەینى وەزیرو یان بدرئ بە وەزیرو بە ئەندامانى تر له لیژنە
بالآكەى كە پیکهیندراوہ، عادەتەن پەرلەمان تەركیز دەكاتە سەر ئەو شەخسە زیاتر بەر
پرسیاریەتى دەداتە بەو شەخسەى كە له بەرانبەر پەرلەمان بەرپرسە، ئەگەر بگەرینەوہ بۆ
لیژنەكە ئەوانەى كە له ئەندامانى لیژنەن، بەریوہبەرى گشتین، بەرپرس نین بە شیوہبەكەى
راستەوخۆ لەبەردەمى پەرلەمان ئەوہى كە بەرپرسە بە شیوہبەكەى راستەوخۆ لەبەردەمى
پەرلەمان بریتییە له وەزیری تاییەتمەند، بۆ ئەوہى بتوانئ پەرلەمانى كوردستان لەسەر هەموو
كارێك، لەسەر هەموو مؤلەتێك، هەموو ریگا پیدانى نایاسایی شەخسە بەرپرس بانگ بكات بۆ
پەرلەمانى كوردستان، دەبئ تەركیزی لەسەر ئەوہ بئ كە ئەو مؤلەتانه هەمووى لەلایەن وەزیری
تاییەتمەندەوہ، چونکە وەزیری تاییەتمەند بەرپرسە لەبەردەم پەرلەمانى كوردستان و پەرلەمانى
كوردستان لئ پیچینەوہ لەگەل دەكا، بۆبە تكایە بەعنى ئەو بەرپرسیاریەتانه تەوزیع مەكەن،
مەیدەن بەو كەسانەى كە بەرپرس نین له بەرانبەر پەرلەمان، زۆر سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (۱۲) بخوینەوہ

بەریز رۆژان ابراهیم علی:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۲)

يەكەم: نابىت ئەو ماددە ھۆشباشەرانە يان كارتىكارە عەقلىيانە يان پېشېنە كېمىيائىيانە دەگەنە ھەر فەرمانگە يەيەكى گومرگى رادەست بىكرېن، تەنھا بە مۆلەتى راکېشانى نەبىت كە ۋەزىر يان ئەۋەي راي دەسپېرېت دەرى دەكات و گشت داتا پېۋىستىيەكان لەسەر نوسراۋبېت. دوۋەم: پېۋىستە لەسەر فەرمانگەكانى گومرگ لە دەروازە سنوورىيەكان و فرۆكەخانەكان لە ھالەتەكانى ھاوردەكردن يان ھەناردەكردن يان گواستەنەۋە بە پېدا رۇيشتن ترانزىت، مۆلەتى ھاوردەكردن يان ھەناردەكردن يان گواستەنەۋە لە كەسانى پەيوەندىدار ۋە رېگرن و رەۋانەي ۋە زارەتى بىكەنەۋە ۋېنەيەك لەم مۆلەتە بېارېزىت لە لاي فەرمانگەكانى گومرگ يان فرۆكەخانە ۋە كەسى پەيوەندىدار بە ۋە مەرجەي ھېنانەۋەي بۇ لايەنى ھاوردەكراۋ بە پاسەۋانى گومرگى بېت.

سېيەم: مۆلەتەكە بە ھەلۋەشاۋ دادەنرېت ئەگەر لە ماۋەي (۹۰) رۇژ لە رېكەۋتى دەرچوۋنى كارى پېنەكرېت و ۋەزىر يان ئەۋەي رادەسپېرېت بۇي ھەيە ئەۋە ماۋەيە دواتر لە كاتى پېۋىستى بۇ ماۋەيەك ھاۋشېۋە درېژ بىكاتەۋە.

بەريز د. رىۋاز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر بەريزىك دەيەۋىت گىفتوگۆبىكات لەبارەي ئەم ماددەيەۋە، با ناۋى خۇي تۆمار بىكات فەرموو كاك دىكتور.

بەريز د. رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ھەردوو بېرگە دا ھاتوۋە دەلى لە كاتى مۆلەت راکېشانى دەبېت كە ۋەزىر يان ئەۋەي راي دەسپېرېت لە ھەردوو ھالەت دا ھاتوۋە، ئەۋەي راي دەسپېرېت پېۋىستە لېرە ئامازەي پېبىكرېت ئەۋە كەسە كېيە سەرۆكى ئەۋە لېزىنەيە دەبېت كە مەعنىيە يان كەسېكى دېكەيە لە دۋاي ۋەزىر يان بەريۋەبەريكى گىشتىيە كە مەعنىيە، لېرە دا ھەيە يان بەرپىرسى يەكەمە گومرگە بۇ نمونە ئامازەي پېبىكرى.

بەريز د. رىۋاز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەي (۱۲) ئەم بېرگەيە دەبېت جېگاي بىكرېتەۋە بە ھەر شېۋەيەك، چۈنكە ئەۋانەي مۆلەت ۋەر دەگرن بۇ ھېنان رەنگە ھەندىك جار دوۋچارى كارى نا ياسايى دەبنەۋە، يان لە مەرجەكان لا دەدەن، ئايا ئەم ماۋەيەيەي كە كېسەكەي ھەۋالەي رەۋانەي دادگا دەكرېت، چۈنكە لېرە ئامازەي پېكراۋە لە ھالەتېكدا كە كېسەكەي رەۋانەي دادگا دەكرېت، پېۋىستە لەم ماۋەيە مۆلەتەكەي

ھەلپەسىردىڭ، يەنى كارپى نەكات ھىچ مەوادىكى دىكە داخىل نەكات، تاوھەكو كېسەكەي لەلەين دادگا يەكلەي دەكرېتەو، زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەي تايبەتمەند، ليژنەي ياسايى.

بەرىز جلال محمد امين:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دياربوو ئەو بابەتەي كاك زانا باسى نەكات لە ليژنە موناقلەشەمان لەسەرى كرد، يەك لەوھيا ئەوھي كاك زانا مەبەستىتەي مەرحەلەي تەحقيق، ئايا ئەو كەسە كە رەوانەي دادگا كرا بۇ تەحقيق تا تەحقيق تەواو دەبېت و يەكلا دەبېتەو تاوانبارە يان نا؟ مۆلەتەكەي رابگيرى ديارە ئەو دەسلەت لە قانون عقوباتيش زۆربەي كات دراوھە تە قازىبەكان، قازىبەكان بۇخويان لەو فەترە زرفى قەزىبەكە نەكات، ئەگەر پىيى واپى پىويستە مۆلەتەكەي راگيرى لە پال ئەو بربارەي كە داوبەتەي بە راگرتنى تۆمەتبار، بريارىكيش ئەدات بە راوھستانى مۆلەتەكەي تاوھەكو يەكلەي دەبېتەو، بۇيە ئەو سولتەيە سولتەي قازىبە و ئەگەر لېرە جىيى بكرېتەو تەببەيە، جىشى نەكرېتەو قازى بۇخوي ھەر وەكو قانونى عقوبات مامەلەي لەگەل دەكات گرتى نىيە، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىز وەزىرى تەندروستى فەرموو.

بەرىز د. سامان حسين برزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەوھي كى رادەسپىرېت، ئەو دەوھەستىتە سەر ھەندىك كارووبار، رەنگە بەرپوھبەرى گشتى كاروبارى تەندروستى لە ديوانى وەزارەت، يانىش بەرپوھبەرى گشتى پارىزگاكان، لە كاتى پىويستە ھەندىك دەسلەت يان پى راسپىردىڭ، كاتى ئەو كۆمپانىيە مۆلەتەي ھەيەو مەوادەكەي ھىنايە لە مەتارە يان لە دەروازە سنوورىبەكانە رىگەي پىبدرېت بە پىيى بەكارھىنان داخىلى بكات.

دوو: باسى مۆلت رادەگىرېت ئىمە كۆمپانىيا ھەيە ئىستا لىكۆلېنەوھي لەسەر بووھ بە ئامادەبوونى داواكارى گشتى راسپىردراوھ، كە مۆلەتەكە نەك رادەگىرېت، بەلكو كاروچالاكى كۆمپانىياكە رادەگىرېت، تا دۆسيەي لىكۆلېنەوھ تەواو دەبېت، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

مادەھي دواي ئەوھ بخويئەوھ ماددەي (۱۳).

بەريز بالانبو محمد علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۳):

يەكەم: نابىت ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پىشىنەى كىمىيائى ھاوردە بكرىت تەنھا ئەگەر تۆماركرايىت لە تۆمارەكانى وەزارەت لە رىكەوتى دەرچوونى مۆلەتى ھاوردە كوردنەكەو شىاو بوونى بۆ بەكارھىنراو چەسپىندراويىت و وەكو يەك بىت لەگەل ئەو ئاگادار و داتاي ھات و لە مۆلەتى ھاوردە كوردن بە پىي راپۆرتىكى تاقىگەكانى چاودىرى كوردنى داودەرمان.

دووھم: وەزارەت رىكارەكانى دلىيا بوون لە شىاو بوون وەك يەكى و رىنمايى رىك دەخات كە وەزىر دەرى دەكات.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى بەريزان ئەندامانى پەرلەمان لە سەر ماددەى (۱۳) د.مخى لىدىن، كاك زانا بەلى د. مخى الدين.

بەريز د.مخى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنھا ووشەيەكەم ھەيە ئەويش لە دىرى سىيەم دەلى وەك يەك بىت لەگەل ئاكارو داتاي ھات و ئاكار، پىم وايە مەعناى ئەخلاق دەگەپەنپت ھەرجى لە عەرەبىيەكەيە مواسەفات ھاتىە، بۆيە داواكارم لە رووى زمانىيەو ئەو ووشەى ئاكارە بگۆرى يەكانگىربى لەگەل ووشەى مواسەفات، زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ووشەيەى باسى دەكەم لە ھەندەك ماددەى تىرىش ھاتوو، بۆيە داوا دەكەم ئەگەر لىژنەى تايبەتمەند پىيان باشبىت لىژنەى ياسايى لايبەرن، چونكە داو نىيە لە تەرجمەدا داودەرمان، دەرمان بىنپىتەو بە تەنيا چاكتەرە.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا پەخش نىيە، زۆر باشە ھەر ووشەيەك ئەگۆرن ئەبى لە لىژنەكان بىگۆرن، من بە شەخسى يەك وشە ناخەمە دەنگدانەو ئەو بۆ ئاگادارىتان، ئەم پرۆژە قانوونە كە دەبى بە قانوون زۆر زۆر گرنگە نامانەوئ لە ئەھمىيەتەكەى كەم بكرىتەو لەبەر ووشەيەك، ھەچ گۆرانكارىيەك ئەكەن

و قەناعەتەن پېيە لە لىژنەكان بېگۆرن، دواى لە كۆبوونەوھى پەرلەمان كەس نەلى ئەو ووشەيەو ئەو ووشەيەتەن داناوە لەگەل لىژنەكان بۇخۆتان رىك بکەون، چونكە بۇ دلىيايتان ووشە ناخەمە دەنگدانەو ە فەرموو كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشتر لە كۆبوونەوھى لىژنەى ھاوبەشەكان بە ئامادەبوونى جەنابى وەزىرى ھەريم گۆريومانە لە زۆر جيگا، بەلام لەبەر ئەو ە ياسايەكى زۆر نوسىنى تىدايەى موحتمالە لە تەبع ھەموويان دروست نەکردبى وا حساب بکەن لە ھەموو جيگايەك دەرمان ھيئاو.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريز جەنابى وەزىرى تەندروستى بھەرموون.

بەريز د. سامان حسين برزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ئاکارو يەكخستنى شياو بوون، مەبەستى لىرە فەحسى موتابەعەو كوالىتى كۆنترۆل، نەتىجەى فەحسى دەرمانە كوالىتى كۆنترۆل، ئەوھى كە بەريز د. شىركۆ لە ماددەكانى پېشوو ئىشارەتى پيدا ئەو ە لىرەيە باسى كوالىتى كۆنترۆل.

دوو: داودەرمان منىش تىبينىم ھەبوو كە بکرى بە دەرمان و پيداويستى پزىشكى، نەك تەنھا دەرمان، چونكە پيداويستى پزىشكى ووشەيەكى فراوانترە دەرمان و پيداويستى پزىشكى، پيداويستى پزىشكى تاقىگەش ھەلدەگرىت ئەو بابەتەنەى كە بەكارىش دىن دەرمان و پيداويستى پزىشكىن، زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، سەلما خان نوقتەى نىزامىت ھەيە؟ فەرموو.

بەريز سلمە فاتىح توفيق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم پرۆژە ياسايە پرۆژە ياسايەكى گرنگە (۵۱) ماددەيە، پىم وايە ئەگەر ھەستى پى بکەى تووشى مەلەل بوين، ئەگەر بکرى جەلسەكە ھەلبگرى زۆر سوپاست ئەكەين، ئىتر نوقتە نىزاميە نازانم چىيە.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

با بگەينە ماددەى (۱۵) دواى ئەو ە ماددە (۱۴) فەرموون بىخويئەو.

بەريز بالانبو محمد علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئابىت ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى ئەقلى پيشىنەى كىمياوى ھاوردە بكرىت، يان ھەناردە بكرىت، يان بگوازىتەو ھە ناو پاكىچىك كە مادەى دىكەى تىداپىت و پىويستى بە ناردنى ھەتا ئەگەر نمونەشپىت لە ناو ئەو پاكىچانە پىت كە دلىيا بوونى لەسەر كراو، پىويستە بە تەواوئەتى ناوى ماددەى ھۆشبەرەكە يان كارتىكەرە عەقلىيەكان كە لەسەرى نووسراو پىت لەگەل سروسشت و پرو رىژەو رىكەوت و بەرھەم ھىنان و رىكەوتى تەمەنى و نەمانى كاريگەرەكەى.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى بەريزان ھەر بەريزىك دەيەو پىت قسە بكات لەسەر ماددەى (۱۴) كەس قسەى نيە؟ بيورە فەرموو كاك ياسين.

بەريز ياسين خضر طە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

يەك وشە لەلای من زور گرینگە ھەر ھەمووتان دەلین ماددەى ھۆشبەر، ئاخىر ماددەى ھۆشبەر كامە ماددەى، بەس پىم بلین ئاخىر ھەر ھەموو دەلین ماددەى ھۆشبەر.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لە بەشى ئەخىر لە پاشكۆكانى ئەم پرۆژە ياسايە دەيان ماددە ناونراون.

بەريز ياسين خضر طە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ھۆشبەر دەبى ديارى بكرى چيە؟ ئايا حەشيشە، ترياكە، كرىستالە ئاخىر يەنى چيە؟ ئىوہ بەس دەلین ماددەى ھۆشبەر، ماددەى ھۆشبەر پىاوى چاك بن بەريزان ئەندامانى پەرلەمان برواتان ھەبى لە سالى (۱۹۹۲) پەرلەمان ھەيە لەو ياسايە گرنگتر نەھاتوو، كورە پىاوى چاكبن ئەم دەزانم لە چ ئازارىكى دام، پىمەكەنن بەوانە پىبەكەنن كە رۆژانە لەسەر جادە كەوتوون، سجنەكانمان پىبوو ھەموو گەنجەكانمان ھەلا ھەلابوون، بەس ئەمەن يەك تەعريفەى ماددەى ھۆشبەرم بۆ بكن، جەنابى ھەزىر يان لىژنەى پەيوەندىدار ماددەى ھۆشبەر كامانە دەگرىتەو.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز ھەزىرى تەندروستى فەرموون قسەى خۆتان بكن لەو بوارەيەو.

بەريز د. سامان حسين برزنجى / ھەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىناسەكان لە ماددەى يەكەم ماددە ھۆشبەرەكان ھەرماددەيەكى سروسشتى يان پىكھىندراو لە ماددەى يەكەم خالى شەشەم بىرگەى شەشەم ھەر ماددەيەكى سروسشتى يان پىكھىندراو لەو

ماددانهى له خشتهى يه كه م و دووهم و سېيهم و چوارهم له هاوپېچ هاتوو كار تيكر اووه
عه قليبه كان، خشته كاني پېنجه م و شه شه م و حه فته م و هه شته مه پېشینه كيمياوييه كانيش
نؤيه م و ده يه مه، زؤر سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

ماددهى (۱۵) بخوينه وه فهرموون.

بهريز بالانبو محمد على:

بهريز سهروكي په رله مان.

ماددهى (۱۵):

يه كه م: نابيت ئه و مؤله تهى له ماددهى هه شتهى ئه م ياسايه ده قى له سه ر كراوه بيه خشرېته وه
ئه مانهى خواره وه.

أ- ئه وهى حوكم دراوه له سه ر تاوانى جينايت يان كه تنيكي ئابروو بهر.

ب- ئه وهى حوكم دراوه به تاوانيك له و تاوانانهى له م ياسايه دا ده قيان له سه ر كراوه.

دووهم: مؤله ت به هه لوه شاوه داده نرېت ئه گه ر حوكمى بنېر له سه ر خاوه نه كهى ده ربچېت به
يه كيك له و تاوانانهى يان سزايانهى له بره گه ي يه كه مى ئه م ماددهيه ده قيان له سه ر كراوه.

سېيهم: مؤله تى بازرگاني پيكردن به مادده هؤشبه ره كان و كار تيكره عه قليبه كان و
پېشينه كانيان نابه خشرېت ته نها به كه سيكي ده رمانسازى مؤله ت دراو نه بېت يان دروستكارى
ده رمانبېت يان بؤ ئه و لايه نانهى له ماددهى (۱۰) ي ئه م ياسايه ده قيان له سه ر كراوه.

چوارهم: خاوه نى ئه و شوپنانهى مؤله ت دراوون به بازرگاني پيكردن به مادده هؤشبه ره كان يان
كار تيكره عه قليبه كان يان پېشينه كيمياوييه كان بؤيان نيه شوپنه كانيان بؤ ئه و ماددانه
تياياندا بفرؤشن يان راده ستى بكن يان ده ستى لى هه لېگرن ته نها بؤ ئه و لايه نه نه بى كه له
بره گه ي يه كه مى ماددهى (۱۰) ي ئه م ياسايه ده قى له سه ر كراوه يان بؤ ئه و كه سانهى مؤله ت
دراوون به بازرگاني پيكردن به و ماددانهى به پيى ياسايه پياده كردنى پېشينهى ده رمانسازى
به ركار ژماره (۴۰) ي سالى (۱۹۷۹) يان هه ر ياسايه كى جيگه ي بگرېته وه به و مه رجه ي لايه نى
په يوه نديدار له وه زاره ت له و باره يه وه ئاگادار بگرېته وه و ئه و لايه نانهى له م مامه له به ژدارن
بخرينه روو.

پېنجه م: وه زير ريئمايى ده رده كات بؤ ديارى كردنى ئه و مه رجاننهى پيويستن له و شوپنهى
به ينه دى كه مؤله ت ده درى بؤ بازرگاني پيكردن به ماددهى هؤشبه ره كان و كار تيكره عه قليبه كان
و پېشينه كيمياوييه كان.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

هه ر ئه نداميكي به ريزى په رله مان ده يه ويېت له سه ر ماددهى (۱۵) گفغوگؤ بكات فهرموون (كاك

زانا، كاك مه م، د. محى الدى، د. شيركو، كاك شيخ زاهر)

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى سېيەمى ئەم ماددەيە مۆلەتى بازىرگانى پېكرىن بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتېكارە عەقلىيەكان و پېشىنە كېمىاوييەكان نابەخشىرئ، تەنھا بە من پېشنىار دەكەم كەسېكى دەرمانسازى مۆلەت پېدراو يان دروستكراوى داودەرمان لادىرئت، چونكە ئەو پرسە بە ياسا رېكخراوہ ئەوہى دەرمانسازەكارو وەزىفەى چىيە لە ياساى ھاتووہ، ئەو بابەتە كارى ئەو ماددە ھۆشبەرەكان نىيە وای لېيكرئ تەنھا بەو لايەنانەى كە لە ماددەى (۱۰)ى ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراوہ، تەنھا ئەو لايەنانە مۆلەت وەرىگرن و باس لە برگەى چوارەم ئاماژە بە ياساى پىادەكردنى پېشەى دەرمانسازى بەركار ژمارە (۴۰)ى سالى (۱۹۷۰)دەكات، راستە تەواو كراوہ لەگەل ئى دەرى ھەر ياسايەك جىگەى بگرئتەوہ و باشتەرە ئىمە دوو ياسامان ھەيە ئاماژەى پېيكرئ ياساى ژمارە (۴۰)ى سالى (۱۹۷۰)، لەگەل ياساى سەندىكاي دەرمانسازانى كوردستان سالى (۱۹۹۹) زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس بۆ جەنابت د.مى الدين فەرموو.

بەريز د.مى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم نايبت ئەو مۆلەتەى لە ماددەى (۸)ى ئەم ياسايە دەقى لەسەر كراوہ، يەعنى ئەوانە نابى مۆلەتيان پى بدرى، برگەى يەكەميان الف و با كېشەمان نىيە، بەلام ئى دووہميان برگەى دووہميان مۆلەتەكە بە ھەلۆەشاوہ دادەنرئت، حوكمىكى بنېر لەسەر خاوەنەكەى دەرىجىت بە يەكېك لەو تاوانانەى يان سزايانەى برگەى يەكەم ئەم ماددەيە دەقيان لەسەر دراوہ، پېشنىار دەكەم و ابى، چونكە ئەمە مۆلەتەكەى ھەلدەوہ شىندىرئتەوہ مۆلەتى نادىرئتى بەوانە و دارشتنەوہشى بۆ دەكەين، خاوەن مۆلەت پېدراو ئەگەر حوكمى بنېرى لەسەر دەرچوو مۆلەتەكەى بە ھەلۆەشاوہ بۆ ھەژمار دەكرئت، برگەى سېيەم مۆلەتى بازىرگانى كردن بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتېكارە عەقلىيەكان پېشىنە كېمىاوييەكان نابەخشىرئتە تەنھا بە كەسېكى دەرمانساز مۆلەت دراو نەبئت يان دروست كراوى داو دەرمان نەبئت، يان بۆ ئەو پلانانەى لە ماددەى (۱۰) ھاتون، ئىمە دەلېين مۆلەت نادىرئتە ئەوانە لە ماددەكانى رابردوو پېشتر باسى ئەوہمانكردووہ تەنھا ئەوانەى مۆلەتيان پى دەبەخشىرئ كە ئەوانەى دەرمانسازن، ئەوانەى دەرمان دەھيئن، بۆيە ئەو برگەيە پىم و ابى زيادە لە ناو ئەوہ ھاتوہ، چونكە مۆلەتەكان نابەخشىنە ئەوانە، بەلام لېرە دەلېين دەبەخشىرئتە دەرمانسازەكان، كەواتە زيادەيە لە ناو ئېرە ھاتوہ، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك مەم فەرموو.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنيا دوو تيبينيم هەيه، ئەگەر ديقتە بەدين لە ماددەى (۱۰)يا كه پەسەندكرا كهسى تيا نيبه دەلى مۆلەت دەدریته لایەن نادریتە كهس، دەدریته لایەن، بۆیه پيشنيز دەكەم لە برپگەى چوارەمدا كه ئەلى ئەو كهسانەى مۆلەت دراون بكریتە ئەو لایەنانەى مۆلەت دراون، بەنسبەت برپگەى ئەلف لە برپگەى يەكەم ئەوەى حوكم دراوه لەسەر تاوانى جینایەت یان كهتنیكى ئابروبهەر تاوان هەر تاوانه جینایەتە یا بوتریت و تاوانیش هەیه تاوانى ئەنقەستیش هەیه، تاوانى نا ئەنقەستیش هەیه كه حوكم دەدری، خەلكيك هەیه گوللەیهك لە دەستى دەردەچیت منالیک ئەكوژیت، وەكو تاوان حوكمیش دەدریت، بەلام ئەنقەست نيبه، پيم وایه ئەم مەسەلەى مۆلەتە بەم شیوهیهى لیبرکری ئەوەى حوكم دراوه لەسەر تاوانیكى بە ئەنقەست یان كهتنیكى ئابروبهەر، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابتان، د.شیرکو فەرموو.

بەريز د.شیرکو جودت مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە مۆلەتى بازرگانى پیکردن، من پيشنيزارى ئەو ئەكەم كه تەنها حكومهتى هەريم بۆى هەبى بازرگانى بكا بە ئەم مادده هۆشبهرانە و، لەگەل ئەو هەشا پشتیوانى لە بەريز كاك زانا دەكەم كه ووشەى دەرمانسازى لەگەل دروستكارى داودەرمان يەك شتە لە رووى تیگەيشتنەوه، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شيخ ظاهر فەرموو.

بەريز ظاهر محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ناوى خواى گەورە، من پيشنيز دەكەم برپگەيهك زياد بكرى كه بازرگانى كردن لە مادده هۆشبهرهكان بە تاوانى ئابروبهەر، بۆ ئەوەى بيتە رەدە بۆ بازرگانان كه بازرگانى بە مادده هۆشبهرهكان دەكەن.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز ليژنەى ياساى ئەگەر قسەيهكتان هەيه فەرموون.

بهريز بزار خالد عبدالله:

بهريز سهروكي په رله مان.

له سهر برگه يه كه م ئه لف ئه وه ي حوكم دراوه له سهر تاواني جينايات يان كه تنيكي ئابروبه ر، ليره باس له سهر ئه وه كرا كه جينايات بې يان جنح بې، ئه گهر به عه مدي نه بې جينايات تاوانيكي گه وره يه كه هره گه وره كانه ئه وه ده بيت هه بې، ئه وي تر جنح جنحى ئابروبه ر مه سه له ن موخلف بشه ر هف ئه مه عه مدي و نا عه مدي تيدا نييه، له بهر ئه وه ئه مه له هه موو جارې له هه موو ياساكاندا كه باس ده كړې موخلف بشه ر ف استسنا ده كړې، يه عني ئه وه نييه جنحكا ئه وه ليره ته حديد كړدووه جنح موخلف بشه ر ف، يه عني ئه وه ته حديد كراوه، ئه گهر به ته نيا نوسرابا جنح ئه وكات قسه زور مه عقول بوو، به لام ليره ته حديد كراوه جنح موخلف بشه ر ف، زور سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

بهريز وه زيري ته ندروستي فهرموون.

بهريز د. سامان حسين برزنجي / وه زيري ته ندروستي:

بهريز سهروكي په رله مان.

سه باره ت به برگه يه كه م له بهر خالي ئه لف و با وه لامى پرسيارىكي پيشتر ده داته وه كه بيرمانچوو جوابده ينه وه، باس ده كرا بوچى ئاسايش ريگه بدا پيش ئه وه ي برپارى وه زير، له بهر ئه وه ي به راعه ي ئه منى ده وپت ئه و كه سه ي له بهر يوه به رايه تي گشتي تاوان پيشتر سه وابقى هه بيت تاوه كو ريگه ي پينه درپت، سه باره ت به خالي سبيهم له له م مادديه ته نها به كه سيكي ده رمانسازى مؤلت پيدراو نه بې يان دروستكارى داو ده رمانبې دروستكار ده كړې هه لېگيرې، يان داى نه نيپن يان ئه گهر داماننا بلپين كارگه ي به ره م هپنى مؤلت پيدراو، وانا ئه و مه عمه لانه ي ده رمان دروست ده كهن له هه ريمى كوردستان كه سى ده رمانساز بمپنې يان نه مپنې خوى كؤمپانيا به ناوى ده رمانسازه ليره، بوپه حه سري كړدو ته وه تاوه كو نه كه وپته ده ستي تر ده رمانساز به رپرسياريه ته كه هه لېگيرې، زور سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

زور سوپاس بو جه نابتان، بهريز وه زيري هه ريم فهرموون ئه گهر قسه يه كتان هه يه.

بهريز د. قالا فريد ابراهيم / وه زيري هه ريم بو كاروبارى په رله مان:

بهريز سهروكي په رله مان.

پشتيوانى له قسه كاني وه زيري تايبه تمه ند ده كه م.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەريزان ئەندامانى پەرلەمان دەزانم زۆر ماندوون، بەلام هاوکارمانبن بگەينه ماددهى (۲۵) زۆر باش دەبيت، كاك د. سامان كاك د. شيركو دەيه وييت زياتر وەلامى دەست بگه وييت.

بەريز د. سامان حسين برزنجى / وەزيرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

مەبەست چييه بەس تەنها حكومەت؟ خوئى بەريگە پيدانى حكومەت دەكرى.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د. سامان مەبەستى ئەو هيه كه تەنها حكومەت ئەو مەوادانە بيئييت كاك د. شيركو وا دەلى دەكرى؟

بەريز د. سامان حسين برزنجى / وەزيرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسيستەمى ئيستەى دەرمان پيداويستى پزيشكىدا حكومەت كۆمپانياي حكومى بۆ داودەرمان و پيداويستى پزيشكى نيبه له كاتى ئيستادا.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان ئەگەر دەتوانن هاوکارمانبن بگەينه مادده (۲۵) زۆر باش دەبي نا دەنگدانى ناوى هەنديكى تر دەروين، باشه چوارشەممە سەعات (۱۰) ئەم دانىشتنە بە كراوهيى دەبي، چوارشەممە سەعات (۱۰) دەبي نەك سەعات (۱۱) داواتان لى ئەكەم له وەختى خويا ئامادەبين، بۆ ئەوهى سبەينى ناتوانين لەبەر ئەوهى كۆبوونەوهى هەرسى سەرۆكايەتى هەيه بەم شيوهيه دانىشتنەكەمان هەلدەگرين بۆ چوارشەممە سەعات (۱۰) زۆر سوپاس ...

هيمن هەورامى
جيگرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان – عيراق

د. ريواز فائق حسين
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان – عيراق

منى نبى قهوچى
سكرتيرى پەرلەمانى
كوردستان – عيراق

بەريز سوسن محمد ميرخان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دوای ئەوێ که چوار لیژنەى نوێى پەرلەمان پیکهات هەندیک گۆرانکاری له لیژنەکانى تریش کرا، لیژنەى شههیدانیش شمول بوو به ئەوانه بەريز مهلا هه ورامان به و پیهی که ئیستقالهى داوه به دهستهى سەرۆکایهتى پەرلەمان داوا دهکات که ئەمه بخریته بهرنامهى کارهوه، چونکه تا ئیستا له کۆبوونهوهکانى لیژنەى شههیدان ئامادهنابى، بۆیه من داواى پروونکردنهوه له دهستهى سەرۆکایهتى پەرلەمان دهکهم که ئایا ئیمه به مۆلەت بۆى حساب بکهین یاخود وهکو ئامادهبوو ههژمار بکری بەريزبان، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

تا ئەو کاتهى که به تهواوهتى له پەرلەمان دهنگى لهسەر دهدرى و کهسێكى تر له شوینى دادهنرى بەريز مهلا هه ورامان دهبى پابهند بى به کۆبوونهوهکانى لیژنە ئەگینا به ئامادهنهبوو ههژمار دهکرى، یان دهبى مۆلەت وهريگری، گولستان خان فرموو.

بەريز گلستان باقى سليمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

والله من رهخهيهكم ههيه ئەگەر لیمی قبول بکهن، راستیهکەى ئیمه هه موو که رهتیک دهلیین لهسهعات (۱۱) و ئەمرۆ له سهعات (۱۰) ئاماژه درا بهوهى که بهرنامهى کار دهست پى بکات، یهعنى هیوادارم ئەمه دوا کۆبوونهوه و دوا کهرەت بى که پەرلەمانتاران له کات و ساتى خۆیدا ئامادهنەبن، چونکه ئەرکێكى میژوووی و نیشتمانى گهورهمان له ئەستۆیه خه لکی کوردستان چاوى له هیمهتى ئیمهیه، زۆر پێویسته لیرهوه له کاتى خۆیدا ئامادهبین له جیاتى ئەوهى که ئیوارهیهكى درهنگ برۆینهوه، من زۆر سوپاست دهکهم.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ئیمه بۆیه کۆبوونهوهى رۆژى چوارشه ممه مان کرده سهعات (۱۰) بۆ ئەوهى له و کیشهیه رزگارمان بى و زوو ئامادهبین، لهسەرتهای قسهکانیشمان وتمان داوا له بەريزان ئەندامانى پەرلەمان دهکەین له کاتى خۆیان ئامادهبن، بهر مه بنای ئەو دهنگدانهى که له کۆبوونهوهى (۱۰) کردوو مانه، دهبى پهخشى راستهوخۆ رابگری بۆ موناقه شه کردنى پرۆژه ياسای ماده هۆشبه رهکان و کار تیکه ره عه قلیه کان، به لى ئیستاش داوا له لیژنه تايبه تهکان دهکهم بفرموان بۆ سهر مه نه سه که، به لى شیرین خان.

بەريز شیرین امین عبدالعزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

له دیدى ئەندامانى لیژنەى دهستپاکى پرۆژهى چاکسازى رهنگه په یوهست بى به لیژنەى دهستپاکیهوه، بۆیه داوا له بەريزتان دهکەین هه رپرستیک هه ر مادهیهکى نيو ئەو پرۆژهیه په یوهسته به لیژنەى دهست پاکیهوه ئاراستهى لیژنەى ده ستپاکى بکریت.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى شايان خان فەرموو.

بەريز د.شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري قسه كاني گلستان خان ده كهم، ده بووايه ئەمرۆ هەموومان لە كاتژمير (۱۰) ئاماده بووبايين، بە تايهه تي كه له دانيشتنى پيشوو ئاماژه به وه دا كه بەريزت پيوستى به نىصاب نىيه، باشتر وابوو سەرۆكايه تي پەرلەمان ئەمرۆ سەعات (۱۰) حازر بوونايه، بۆ ئەوهى پەرلەمانتارانيش پابه ند بوونايه، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

د.شايان خان، بۆ ئىنعتاد پيوستى به نىصابه، بۆ ئەوهى ئيمه جەلسه بكهينه وه ده بى نىصاب هەبى، بەلام له دواى ئەوهى كه ئىنعتاد ده بى يه عنى جەلسه پيك ديت ئەو كات نىصابيش نه ميني ئاساييه، له بهرئوه هه تاوه كو هۆله كه (۵۶) ئەندامى بەريزى پەرلەمانى تيدا نه بى ئيمه ناتوانين جەلسه بكهينه وه، بەلام دواى كردنه وهى جەلسه له خویندنه وهى دووهم ده كرى نىصاب نه بى، له مادهى (۱۶) بووين، ليژنهى ياسايى فەرموون.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بهري ماددا (۱۶) بخوينين هه ز دكه م تيبينيه كى ئاماژه پى بدهم، د راپورتا دوماهيكى دا ئەفه بهردهستى ئەندامى پەرلەمانيت هەى، ماددا (۱۶) و ماددا (۱۹) دووباره بوويه له گه ل ماددا (۱۶) ئەف ماددا (۱۹) لسەر قى وه ره قى بهري ده ستپيكرنا دانيشتنا ئەقرۆ جهى هەمى ئەندام پەرلەمانا هاتيه دانان و لبه ر دهسته، هه ز دكه م ئەف تيبينيه لبه ر چاف بيته وه رگرتن، عه فو موهيم (۱۹) به ديلى وى، لبه رده ستى هه ميا هەى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس فەرموو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بهشى چوارهم

نووسينى راپچيتهى پزيشكى و سهرف كردنى دهرمانسازان بۆ مادده هۆشبه ره كان و يان كارتيكه ره عه قليه كان

مادهى ۱۶/

يەكەم/ پزىشك بۇ نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى بۇ ھىچ نەخۇشېك بنووسرى تەنھا بە مەبەستى چارەسەر كىردنى پزىشكى نەبى و بە پىيى ئەو رېنمايى و رېكسازيانەى ھەزارەت لەم بارەپەو دەريان دەكات.

دووھم/ قەدەغەپە پزىشك ھىچ بىرېك لە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە عەقلىيەكان بۇ خۇى بنووسى بۇ بەكارھېنانى تايبەت.

بەپىز د.رېواز فائق حىيىن/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، ئەندامانى بەپىزى پەرلەمان، ھەر بەپىزىك دەپەوئى گىفتوگۇ لەبارەى ئەو ماددەپەو بەكات بىفەر موون ناوى خۇى تۆمار بەكات، كاك كاروان، كاك زانا، حىيىبە خان، دىزىدان، بەپىز دىزىدان فەر موو.

بەپىز زىدان رشىد خان اودل:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تېببىنى من لەسەر ئەو ماددەپە بە گىشتىيە كە ھەر دووخال دەگىرئەتەو، كاتى دەلى پزىشك بۇى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بۇ ھىچ نەخۇشېك بەكاربېنى يان بنووسىت، دەتوانىن لېرە شوئەكە تەحدىد بەكەين، لەوانەپە ھەندى جار پزىشكمان ھەپە عىادەى تايبەتى ھەپە لە دەرەوھى نەخۇشخانەكانە، بۇپە لەو شوئەنە بى كەلەژىر چاودىرى دان لە نەخۇشخانەى حكومىيە يان ئەو نەخۇشخانەى كە پىوېستەن ئەو چارەسەرىيانەى لى ۋەرىگىردىت.

بەپىز د.رېواز فائق حىيىن/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك كاروان فەر موو.

بەپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خوداى گەرە و مېھرەبان، ماددەى (۱۶) بىرگەى يەكەمى حەساسترىن بىرگەى ئەم پىرۇژە ياساىيەپە، كاتىك كەباس لەو دەكات پزىشك بۇى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەر راپچىتەكەى بنووسى، ئەمە لە ئەساسدا خۇى دلئىيى دانى موھىمە، بەلى ئەمە لە ماددەى (۳۰) باس لە سزاكانى كراو، ئەگەر پزىشكىك بە پىچەوانەى ياساۋە بىنووسى سزاكەى چى دەبى، بەلام سزاكان بەجۇرىكن كە ناتوانى موعالەجەى بەكەين، لە ماددەى (۳۰) تېببىنيمان دەبى، بەلام ۋەك كاك دىزىدان ناماژەى پىي كىرد پىشتىوانى لە قسەكانى دەكەم لەوھى كە دەبى لەژىر تەدقىق دابى، لەژىر چاودىرىك دابى كە لە شوئىكى رەسمى بى بۇ ئەوھى كە پزىشك نەتوانى ھىچ كاتىك لە ياسا لابتات، سوپاس.

بەپىز د.رېواز فائق حىيىن/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەر موو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى يەكەمى ماددەى (۱۶) ناروونىيەك ھەيە، چونكە وازحە كە پزىشك چارەسەر دەنووسى تەنھا بۆ مەبەستى چارەسەرى پزىشكىە، بۆيە ليرەدا ئەم (بۆى نىيە) دەكرى سياغەى ئەم برگەيە بەشپۆەيەكى تر بكەينەوہ كە پالپشت دەبى بۆ پيشنيارەكەى كاك د.زىدان و كاك كاروان، وای لى بکەين پزىشك پسپورى تايىتمەند، چونكە ھەموو پزىشكىك ناتوانيت ئەم چارەسەريە بنووسى، پزىشكى پسپورى تايىبەتمەند بۆى ھەيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بۆ نەخۆش بنووسى بە مەبەستى چارەسەرى پزىشكى و تەنھا لەناو نەخۆشخانەكان دا، زۆر سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەلام ئەوہ ھەيە، ئەمە ئەو ھالەتەيە كە بۆى نىيە، ئەو ھالەتەى كە رى پيدراوہ تيايەتى لە ناو ھەموارەكانى تردا ئەمە بەس بۆ ھالەتى رى پينەدانە، ئەبى سياغەى بکەينەوہ بۆ ھالەتەى كەى بۆى نىيە، بەلى حسيبە خان فەرموون.

بەريز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۶) برگەى يەكەم، من تيبينىەكى ترم لەسەرى ھەيە، ئەوہى كە دەلى پزىشك بۆى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى، ليرە موفرەدى كردهوہ، ليرەش پيم باشە زيادەيەك بكرى بەوہى پزىشك و ياريدەدەرى پزىشكى ياريدەدەرەكانيش دەبينين زۆرجار لاي خۆيانەوہ كە دەرمان بۆ نەخۆشەكان دەنووسن ئەوانيشيان لەگەل بيت، پزىشك و ياريدەدەرى پزىشكى بۆيان نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرە عەقلىيەكان بۆ ھيچ نەخۆشك بنووسن بۆ مەبەستى چارەسەرى، لە دووہم لەبرى شوينى قەدەغە بكرىت بە رپگە پيدراو نىيە، زۆر سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، خۆى لەراستى دا لەناو ئەم پرۆژە ياسايە لەھەر شوينىك كە ھاتووە دەلى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىەكان دەبى چاك بكرى، دەبى بوترى ماددە ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلىەكان دوو جەمع بەدواى يەك دا نايەن، دەبى لە ھەر شوينىك كە ئەمە ھەيە لە ھەمووى چاك بكرى نەك تەنھا لەويا، شادى خان فەرموو.

بەريز شادى نوزاد وھاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھاوپاى ھەر يەك لە د.زىدان و كاك كاروان و كاك زانام لەسەر ئەوہى كە پزىشك بۆى نەبى لە ئەو شوينى تايبەتى خۆى لە كاتى نەخۆش بينين دا ماددەى ھۆشبەر و كارتىكەرى عەقلى بنووسى، تەنيا شوينە رەسميەكان و نەخۆشخانەكان نەبى، پيويست نىيە پزىشك لە دەرەوہ بتوانى كارتىكەرە عەقلىەكان و ماددە ھۆشبەرەكان بنووسى، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريزان لە ليژنە تايبەتمەندەكان قسەيەكتان ھەيە؟ دكتورە فەرموو.

بەريز د.شاھان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەوھى كە ئايا پزىشك بۇ مەبەستى ديكە ماددەى ھۆشبەر دەنووسى بەلى ھەندىك لە پزىشكەكان بۇ مەبەستى ديكەش دەينووسن بە تايبەتى نەخۆشەكانى با بليين ھەندىك نەخۆش ھەيە ئىدەمان دەبن، لەسەر ئەوانە، دكتورەكە دەبى رى لەوہ بگرى، بۇيە ناكرى يەعنى ھەر كەسيك ھەر چەندىكى ويست بنووسى، بۇيە بۇى نييە پزىشك بەو شيوہيە بينووسى، تەواو، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريز د.سامان فەرموو.

بەريز د.سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريزان ئامادەبووان بەيانيان باش، سەبارەت بەو تيبينيانەى ھەيە تەنھا لە نەخۆشخانە بيت، لەرووى پراكتىكى و چارەسەرى و زانستيشەوہ ناكرى، بەلام بەرپنمايى رپكخراوہ چ جۆرە، چونكە پۇلين كراوہ ماددە ھۆشبەرەكان يان ماددە دەرمانەكانى سركردن، كە كامەيان لە نەخۆشخانەيە و كامەيان دەكرى لە كلينيك، ئەوہ دواتر لە رپنمايى پۇلين دەكرىت، تەنانەت لە ناو نەخۆشخانەش، لەناو نەخۆشخانەيەكى گشتيش ھەموو جۆرە دەرمانىك نادريتە ھەموو بەشيك، بۇ نموونە ھيچ دەرمانىكى سركردن نادريتە قاوشەكان، بەلام لە بەشەكانى چاوديرى چر و لە ھۆلەكانى نەشتەرگەرى بەكارديت و رپنمايى زۆر ورد و تايبەتمەند ھەيە بۇ وەرگرتنەوہى شوشەى بەتالى دەرزىەكە و وەرگرتنەوہ و تەسفيە كردن و ئىستلام و تەسليم، بۇيە ئەوہ بە رپنمايى رپك دەخرىت، بەلام عەمەلى نييە لە ياسايەكەدا بليين بۇى نييە لە كلينيكى تايبەت، چونكە ھەندى ماددە ھۆشبەرەكان لە كلينيكيش وەكو چارەسەر بەكارديت، كلينيكەكەش كلينيكىكى لەرووى ياسايەوہ رپگەپيدراوہ و حسابى نەخۆشخانەى بۇ دەكرىت، لەوئ لەناو بازاريش بە پپى ياسا دەرمانسازيش نابى لە دەرمانخانەكەى ئەو ماددانەى سەرف بكات بە بى راپچتەى پزىشك، دوا تيبينيم لەسەر زيادكردى ياريدەدەرى پزىشكە، ياريدەدەرى پزىشكى ھەر بەخوى رپگە نادري بۇ نووسينى چارەسەر، بۇيە ئەگەر لپرە باسى ياريدەدەرى پزىشكى بكەين واتا بە پپچەوانەوہش جگە لە ماددە ھۆشبەرەكان دەتوانى دەرمان و شتى تر بنووسى، بۇيە پپويست ناكات ياريدەدەرى پزىشكى، چونكە تەنھا پزىشك دەرمان و چارەسەر دەنووسى زۆر سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

قسەتان ھەيە؟ كاك جلال فەرموو.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى بەريزى پەرلەمان، ئەوھى كە ئيمە وەكو ليژنەى تايبەتمەند ھەمانە ئەوھى كە بەراستى ئەم پرۆژەيە ياسايە بەخۆتان دەزانن پرۆژە ياسايە كە كە زياد لە پەنجا ماددەيە و وەرگىراو، پەنگە ھەندى ھەلەى لوغەوى تىدابى، بۆيە داوا لە ئەندامانى بەريزى پەرلەمان دەكەين ئيوە دەتوانن دواى جەلسەش ئەوھى كە ھەلەى لوغەويە بىدەنە ئيمە بە بى پىشتگىرى ئيمە گۆرانكارى تىدا دەكەين چاكي دەكەين، دەمانەوى چاك بكرى، بۆيە سوود لە كاتەكە بىنيرى و زياتر تىبىنيەكانتان لەسەر ئەوھى نەبى مەسەلەن ئەم وشە لەو شوپنەدا دووجار ھاتوو، لەسەر جەوھەرى بابەتەكە بى، ئەگەر لەسەر جەوھەرى بابەتەكە بى گرفت نىيە، بەس ئەگەر لەسەر وشە بى ئيوە دەتوانن دواى جەلسەش بۆ ليژنە تايبەتمەندەكان تىبىنيەكانتان بىنيرن ئيمە دەبى ھەر چاكي بەكەين كاتىك سىاغەى دەكەينەو، ئەگەر گرفتەكە لە وشەسازى بوو، بۆيە سوپاستان دەكەين بۆ ئەوھى سوود لە كاتەكە بىنيرن وا بەكەين تەنھا تىبىنيەكانتان لەسەر جەوھەرى بابەتەكە بى نەك ئىستا لەسەر ماددەى (۱۷) لە دوو شوپندا وشەى تەنھا ھاتوو، مەسەلەن ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان دەلى ئەوھى لىرە دوو جار ھاتوو، ھەتمەن دواترىش پىمان بلى ئيمە چاكي دەكەينەو، يەئنى پىويستى بەوھى نىيە لىرە سوود لە كاتەكە بىنيرن سوپاستان دەكەين.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ماددەى دواى ئەوھى كاك د.بزار فەرموو.

بەريز بزار خالد عبداللە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى/۱۷

تاكە كەسەكان بۆيان ھەيە چارەسەرى پىزىشكى تايبەت بە خۆيان كە ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارى عەقلى لەخۆ دەگرىت و بەردەست بەكەن تەنھا لەبەر ھۆكارى تەندروستى، لە سنوورى ئەو برانەى پىزىشك دەيان نووسى نابى دەستى لى ھەلبىگرن بۆ كەسانى دىكە، لەبەر ھەر ھۆيەك بى.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەر بەريزىك دەيەوى گەتوگۆ بكات لەبارەى ئەو ماددەيەوھى؟ كاك كاروان، د.زاننا، د.رپوار، سوسن خان، كاك د.رپوار فەرموو.

بەريز ريبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هەلبەت سەبارەت بە وشەى تاكە كەس پيموايه لەبرى ئاماژەدان بە تاكەكەسەكان بليين ئەو كەسانەى كە كارتىكارە عەقلى و ماددە ھۆشبەرەكان كاريان تيدا كرددوو، چونكە وشەى تاكە كەس ھەموو كەسپك دەگریتەو، ئەوھى كە ئالودە بوو بە ماددە ھۆشبەرەكان، ئەوھى كە ئالودە نەبوو، ئەمە لەلايەك، لەلايەكى تروش ھەست دەكەم نەسى ماددەى (۱۷) كەمپك تەقدیم و تاخیری ھەيە، بەرپەئى من لە دەست پيەكەكەى ئاوا بنووسرى كە پزیشك بوى ھەيە چارەسەرى بۆ ئەو نەخۆشە بنووسى لەبرى ئەوھى كە لە دەستپيەك دابيت تاكە كەسەكان بوى ھەيە، من پيشنيار دەكەم كە لەبرى تاكە كەسەكان بنووسرى (ئەو كەسانەى كە كارتىكارە عەقلى)، يەعنى ديار بى تەشخيص بكرى، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، كاك سيروان فەرموو.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كۆتا خالى ماددەى (۱۷) كە دەلى نابی دەستی لى ھەلبگرن بۆ كەسانى ديكە بەھەر ھۆكارپك، بەرپای من ئەو زۆر ناروونە، ئەگەر مەبەست ليرە ئەو بى ئەو مەوادانە بۆ كەسپك كە دەنووسرى بۆ مەبەستى چارەسەرى دەبى سياغەپەكى وابكرپت كە نابی مامەلە و سەوداى پى بكرى و بدرى بە كەسى دووھم يان بە كەسى سيبەم، جا ليرە بەرپای من ناروونە، ئەگەر سياغە بكریتەو شتيكى باشە، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى دەستتان خۆش بى، كاك كاروان فەرموو.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۷) لە بەشى كۆتايى نابی دەستی لى ھەلبگرى بۆ كەسانى ديكە، ئەمە بەھيچ شيوھيەك گرەنتى تيدا نييه، واتا نەخۆش دەتوانى وەرى بگرى، دەستيشى لى ھەلبگرى و ھيچ گرەنتى و تەدقيقيش نييه لەوھى كە ئايا بەراستى دەيكا يان نا، بۆيە من پيشنيار دەكەم كە برگەيەكى ديكە بۆ ئەو ماددەيە ئيزافە بكرى، باس لەو بكرى لە كاتى پابەند نەبوونى نەخۆش ھوكمەكانى ماددەى (۳۱) ى ئەم ياسايە بەسەر دا جى بەجى دەكرى، چونكە ھوكمەكانى ماددەى (۳۱) باس لەوھى دەكات سزاكانى كەسپك كە بازرگانى بە ماددەى ھۆشبەرەوھە بكات كە سزاكانى چۆنە و وردەكارەكانى چۆن دەبيت، من پيشنيار دەكەم كە ئەم برگەيە ئيزافە بكرى بۆ ئەوھى

ئەو كەسەي كە وەرىشى دەگرى ئەگر بە مەبەستى پزىشكىش بى ترسى ئەوئى ھەبى كە
نەتوانى بە ئاسانى دەستى ھەلبىگرى بۇ كەسانى دىكە، سوپاس.

بەرىز د.رېواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرىز زانا خالد سمايل:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىموايە ئەم ماددەيە ھەر سەرلەبەرى زيادە، چونكە ئەم ماددەيە خۇي بە رېنمايى لەلايەن
ليژنە بالاكەو و لەلايەن وەزارەتى تەندروستىيەو و پىك دەخرى، تۇ ناتوانى ھىچ زەمانەتپىك بەدى
لەوئى كە كەسپىك علاجەكە وەردەگرى لەمالەو وە نەيداتە ھاوورپىيەكى خۇي، نەيداتە كەسپىكى
دىكە، ئەو وە زەماناتى تىدا نىيە ئەو، بۇيە لە ياسادا شتپىك ئەگر ئىمە تەسبىتى دەكەين دەبى
زەمانەتى تىدا ھەبى، بۇيە ئەم پرسە بەپاي من بە رېنمايىيەكانى وەزارەت پىك دەخرى، ئەو
پزىشكە چەند بر دەنووسى بۇ چارەسەرى، لەوئىدا ئايا چارەسەرىيەكان دەپىتە دوو بەش
بەشپىكيان ئەوئىيە كە لەناو نەخۇشخانە خۇي پەرسەتارەكە دەيدات بە نەخۇش بۇ نمونە لە ھەر
ژەمپىكى خواردن دا يەك دەنكە ھەبى دەداتى، دووى ناداتى بۇ ئەوئى زياد بەكارى بىنى،
بەشەكەي دىكە ئەوانەي كە كارتپىكەرى عەقلىن يان بۇ نمونە موھەدئاتە، مونەوماتە ئەوانە
دەيداتى كە لە مالەو بەكارى بەپىنى، كە لە مالەو بەكارى ھىنا ھىچ زەمانەتپىك نىيە لەوئى كە
دەيداتە كى، بۇيە ئەم بابەتە پىويست بەو ناكات لە ماددەيەك دا ئىمە تەسبىتى بكەين، ئەمە
بەرپىنمايىيە لەلايەن وەزارەتى موختەسەو و پىك دەخرىتەو، زۆر سوپاس.

بەرىز د.رېواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، د.كاظم فەرموو.

بەرىز د.كاظم فاروق نامق:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

تېببىيەكەي من زۆر كورتە، تەنھا بەستەنەوئى دوو ووشەيە پىكەو و ئەويش باسى ئەو كراو
تەنھا و تەنھا لەبەر ھۆكارى تەندروستى، ئەو كەسەي لەبەر ھۆكارىكى تەندروستى چارەسەرىك
بەكارىبىنى كەواتە گرفتى تەندروستى ھەيە، كەسپىكىش كە گرفتى تەندروستى ھەبى ماناى وايە
نەخۇشە ناساغە، لەبەرئەو وە تاكە كەس ئەگر بگۆردى بە وشەي نەخۇش يان كەسى ناساغ
پىموايە زياتر ماناكە ئەبەخشى وەك لەوئى كە تاكە كەس ھەموو كەسپىكى ساغ و نەخۇش
دەگرىتەو، بەلام كە كرا بە نەخۇش يان كەسى ناساغ ئەو كاتە مەبەستەكە روونە، دەست
خۇش.

بەرىز د.رېواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، سوسن خان فەرموو.

بەريز سوسن محمد ميرخان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتيوانى كاك سيروان دىكەم، كە ئەم ماددەيە بەراستى ناروونە پيويستە سياغەيەكى نوپى بۇ دابريزبەتە، ھەر ھەلە سەر تاكە كەسەكان پشتيوانى د.رېيوار و د.كاظم دىكەم، زور سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زور سوپاس، ليژنەى تايبەتمەند قسەيەكتان ھەيە؟ كاك د.سامان فەرموو.

بەريز د.سامان حسين بەرزنجى / ھەزيرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وابزانم ئەو ماددەيە لەناو بەشى سزاكان زور جەوھەرەكەى تىكرار بۆتەو، بۆيە ئەگەر ھەلىش بگيرى بەراى من ئاساييە، بەريزىك باسى كرد كە ئەو ماددەيە ئەسلەن زيادە لەبەرئەوھى جەوھەرى ماددەكە لەناو سزاكان زور تىكرار بۆتەو، ئەگەر كەسەك بيدات بە كەسەكى تر سزا ھەيە، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زور سوپاس، ماددەى دواى ئەو كاك بزار فەرموو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى / ۱۸

يەكەم / كەسى دەرمانساز بۆى نيبە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىەكان سەرف بكات، تەنھا بە پىي راپچىتەيەكى بنەمايى نووسراو لەلايەن پزىشكىكەو نەبىت، يان بە پىي پەسولەى مۆلەتى دەرکراو لەلايەن ھەزارەت كەماددە ھۆشبەرەكە و كارتىكارە عەقلىەكە و برەكانيان ديار دەكات.

دووم / ھەزير بەيانىك دەرەكات بەو مەرجانەى پيويستە بەينە دى بۆ بەدەست كەوتنى ئەو پەسولانەى مۆلەت كەلە برەگەى يەكەمى ئەم ماددە دەقيان لەسەر كراو، لەگەل ئەو داتايانەى پيويستە ھەبن وئەو لايەنە كاريگەرەى تايبەتمەند دەبى بە دەرکردنى و ئەو برانەى نايىت زياتر لىيان سەرف بكرى بۆ خاوەنى پەسولەكە.

سپيەم / نابى پەسولەى مۆلەت بەخەشەتە ھىچ كەسەك جگە لەمانەى خوارەو:

۱- پزىشك

۲- ئەو پزىشكانەى كە نەخۆشخانە و بنكە تەندروستىيەكان ناويان دەھينن، ئەوانەى كە

دەرمانسازيان لى نيبە.

بەرىز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، كى دەيهوئى لەسەر ئەو ماددەيە قسە بكات؟ كاك سىروان، كاك ديارى، د.كاظم، كاك ياسين، د.رېبوار، كاك زانا، د.زىدان، كەسى تر ھەيە؟ كاك ياسين فەرموو.

بەرىز ياسين خضر طە:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددانەى كە باس دەكرين كە ماددەى ھۆشبەرن، كە لە خەستەخانەكان دەدرين، لە ئەساس دا ماددەى ھۆشبەرنين، ئەو ماددانە دروست دەكرين، يەنى دروست دەكرين، كيشەكە لەو دەايە ئەو ماددانە كە تۆ ئىستا كە لەوانەيە زۆر كەسمان كە ھەيىكى پاراستۆل دەخوين تۆزىكى تىدايى، بەلام كيشەكە لەو دەايە دروست دەكرين، ئىمە دەبى رى لە بازگانىيەكەى بگرين، دەنا ئەو نەخۆشەى كە چەند دكتورمان لەگەلن كە بۆ خويان دەزانن ئەو كەسەى كە وەرى دەگرىت دەنكە ھەيىك وەرى دەگرى يان بيست دەنكى وەردەگرى دكتور بۆى دەنووسى بە سى جەمە، ئەو كيشە نىيە كيشەكە لەو دەايە كە دروست دەكرىت، كيشەكە لە دروست كردنەكەى دا، بۆيە من دەلئىم بەھىچ شىوہەيەكى بە قەناعەتى خۆم بەھىچ شىوہەيەكى ھىچ صيدليەك بۆى نەبى بيفرۆشى تەنھا حكومەت بۆ خۆى سەرپەرشتى بكات، لەبەرئەوہى بە يەك پارچە ھىچ نابى، بەلام ئەوانەى لە مەدخەلەكان دىن پرسىيارم بۆ جەنابى وەزىر ھەيە، كى گويم لى بوو دەلئىن دوو ھەزار قصور صيدليە لە كوردستان ھەيە، دەلئىن بە ھەمووى ھەزار صيدليە مۆلەتى نىيە، پرسىيارىكى دىكە لە لىژنەى ياسايى ئەو دەرمان فرۆش يان دەرمانساز، ساز يەنى دروستى دەكات، فرۆش يەعھنى دەفرۆشى، ھەموو دەلئىن دەرمانساز، كەواتە ئىمە ئەگەر خاوەنى ئەو كارگانە بين والله راستى باشترين دەولەتەين كە دەرمانى دروست بكەين، سوپاس.

بەرىز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، كاك ديارى فەرموو.

بەرىز ديارى انور حمە رحيم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۸) بىرگەى يەكەم، كەسى دەرمانساز بۆى نىيە ماددە ھۆشبەرهكان يان كارتىكەرە عەقلىيەكان سەرف بكات تەنھا بە پىي رەچەتەى بنەمايى نووسراو لەلايەن پزىشكىكەو نەبىت، لىرەدا دەمەوئ پىشنىيازى ئەو بەكەم و ئەوہى بۆ ئىزافە بكرى لەلايەن پزىشكى تايبەتمەندەوہ، بۆ نموونە ناكرى، يەنى ھەموو پزىشكىك نابى بۆ نموونە ئەمە رىچەتە بنوسى يان ئەم دەرمانە ھۆشبەرانە يان كارتىكەرە عەقلىانە، دكتورىكى جوانكارى نابى ھەر لەبەرئەوہى دكتورە ئەمە بنووسى، يان دكتورىكى بۆ نموونە مەجالەكانى دىكە، بۆيە پىويستە لىرە دا ديار بكرى لەلايەن دكتورى تايبەتمەندەوہ يان بە پىي پسولەى مۆلەت دەركراو لەلايەن وەزارەتەوہ، خالى يەكەم بە ھەمان شىوہ لە خالى سىيەم دا دەلئى، يەكەم/ پزىشك، دووہم/ ئەو پزىشكانەى نەخۆشخانە و

بىنكە تەندروسىتىيەكان ناويان بەيىنن ئەوانەي كە دەرمانسازيان لى نىيە، ئەو پزىشكانەي كە تايىبەتمەندىن، يەئنى دەبى لىرەدا جارىكى دىكە تەخسىس بكرىت و ئاماژەي پى بكرى، زۆر سوپاس.

بەريز د.رئواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، د.كاظم فەرموو.

بەريز كاظم فاروق نامىق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دىيارە تىببىنى من لەسەر ئەوئەيە كە ئەو پىسولەيەي كە لە ماددەي (۱۸) بىرگەي يەكەم لە دىرى دووهم دا باسى ئەوئەيە دەكات و دەلى يان بە پىي پىسولەي مۆلەتى دەركراو لەلايەن وەزارەت، پىشنىيازى من ئەوئەيە كە ئەو مۆلەتى پىسولە مۆلەتە رىگە پىدراو لەلايەن وەزارەتەوئە ھەر ھەمان ئەو پىسولەيە دەبى كە لە نۆرىنگە و كلينىك و لە عىادە پزىشكىەكان دا بەكاردەھىنرى، پزىشك نەتوانى لەسەر راپىتەي تايىبەتمەند بە خۆي ماددەي ھۆشبەر بنووسى، بەلكو لەسەر پىسولە بىنوسى، بەلام پىسولەكە بلىين قىمەتى ماددى لەسەر نەبى يان پارەي لەسەر نەبى و سەر بە وەزارەتى دارايى بى بەلكو پىسولەيەكى تايىبەتمەند بى لەلايەن وەزارەتى تەندروسىتىيەوئە كە بۆ نووسىنى دەرمانى ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلىيەكان بى، كەواتە بە كورتى ئەوئەيە كە پىسولەي نووسىنى دەرمانە ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلىيەكان لە نەخۆشخانە و نۆرىنگەكان موئەھد بى، بۆ ئەوئەي ھىچ كەس نەتوانى لەسەر پىسولەيەكى ئاسايى يان وەرەقەيەك ئەو دەرمانانە بنووسىت و سوپاستان دەكەم.

بەريز د.رئواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، كاك د.رئىبوار فەرموو.

بەريز د.رئىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بىرگە (۲) ي ماددەي (۱۸) وشەي بەيان ھاتوئە، بەپىي ئەدەبىياتى نقىمى سىياسىيە تەنھا سەرۆك و وەزىرى بەرگرى دەتوانى بەيان دەربكات، بەياني رىئاسى و بەيان موئەسسەسەي عەسكەرى، ئەگەر لىزىنەي تايىبەتمەند يان جەنابى وەزىر تەوزىحەك لەسەر وشەي بەيان بدات، ئەوئەيەك، دوو/ ھەست دەكەم كە بەپاستى ئەم تەرجومە كوردىيەي كە كراو زۆر رەككە، مەفھوم نادات بە دەستەوئە، تەرجومەي حەرفى كراو، بۆيە ئەگەر پىدراوئەوئەك بە دەقى ئەم ماددانە بكرى لەرووى لوغەويەوئە بۆ ئەوئەي مەفھوم بدات بە دەستەوئە نەك تەرجومەي حەرفى بكرى، سوپاس.

بەريز د.رئواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، كاك سىروان فەرموو.

بەريز سىروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى ۱۸/ سىيەم كە دەلى يەكەم/ ئەو كەسانەى كە پسولەكە وەردەگرن ۱/پزىشك، ۲/ ئەو پزىشكانەى كە نەخۇشخانە و بنكە تەندروستىيەكان ... ەتد، يەنى لىرە لە دووهم دەستنىشانى كرددوو ئەو پزىشكانەى كە لەو بنكە تەندروستىيانەدان دوايىش لە يەكەم دا وتوويەتى پزىشك، خۇى كە وتت پزىشك ەموو پزىشكىك دەگرىتەو، يەنى من پىموايە يەكەم زىادەيە، گشتگىرە ئىمە باس لە پزىشكى تايبەتمەند دەكەين، يەنى پزىشكى ئاسايى دەتوانى دەرمانىكى وا بنووسى كە بۇ كەسكى خزمى خۇى يان يەككى خۇى كەواتە من پىموايە بە كورت و موختەسەرى يان يەكەم زىادەيە يان دووهم زىادەيە، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىموايە ئەم ماددەيە لە زۆرەى ماددە كانى دىكە گرنگنرە، چونكە ئىمە لىرەدا دەتوانين كۆنترۆلى ئەو بەكەين كى دەرمان وەردەگرى، بزگەى يەكەم/ تەواو پىشتگىرى قسەكانى كاك د.كاظم دەكەم كە نابى ئەم (يان)ەى تىدا بىت، دەبى لىرەدا ئىمە دەبى يەكلايى بەكەينەو كە كى دەرمان دەنووسى و صيدليە بە راچىتەى كى و لەسەر چ پسولەيەك دەرمان سەرف دەكات، دەرمانى ماددەى ھۆشبەرە و كارتىككەرە عەقلىەكان، سىغەكە واى لى بى كەسى دەرمانساز بۇى نىيە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىەكان سەرف بكات، تەنھا بە پىى راچىتەيەكى بنەمايى نووسراو لەلايەن پزىشكى تايبەتمەندى رىگەپىدراو، بە پىى پسولەى مۆلەتى دەركراو لەلايەن وەزارەت، كەواتە ئەم پزىشكە دەبى رىگەپىدراو بى لە بىدايەتىش لە تەعريفەى پزىشك باسما كرددوو كە پزىشك ئەو يە كە رىگەپىدراو لەلايەن سەندىكا، سەندىكاى تايبەتمەند، بىرگەى سىيەم لەم ماددەيەدا زىادە، چونكە لە ماددەى يەكەم وەسەف دەكرى، پىشتگىرى لە رايەكەى كاك سىروان دەكەم، بىرگەى سى بە تەواوى ھەلبىگىرى، چونكە لە خالى (أ) باس دەكات كە پزىشك كىيە، لە خالى (ب) دا ئەم دەرگايە نەكەينەو، بىرگەى (ب) ئەم دەرگايە نەكەينەو، چونكە ھەندىك بنكەى تەندروستىمان ھەيە كە جەنابى وەزىرى تەندروستى لىرە ئامادەيە ھەندىك بنكەى تەندروستى كە پزىشكى لى نىيە، دەرمانسازى لى نىيە، كەواتە ئىمە دەرگايەكى دىكە دەكەينەو، بۇيە بەراى من بە تەواوتى بىرگەى سى ھەلبىگىردىت، چونكە لە بىرگەى يەكەم دا تەعريفەكە روونترە، زۆر سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، كاك د.زىدان فەرموو.

به پيژ زیدان رشید خان اودل:

به پيژ سه روکی په رله مان.

له سه ره تادا من پشتگيري له قسه کانی هه ربه که له به پيژان کاک د. کاظم و د. زانا و کاک سيروان ده که م، به لام هه موو کيشه کان بو ئه وه ده گه رېنمه وه که ده قی ماده عه ربه بيه که م له به رده سته، هه موو ماده کان کيشه له سه ر ئه وه بيه له سه ر شيوازی وه رگېرانه که بيه که به پيژ کاک جلال باسی کرد، ئيمه ليړه ئه گه ر عه ربه بيه که ده قاو ده ق بخوینينه وه کيشه له سه ر ئه وه ماده بيه نابې به تاييه ت له برگه ی بيه که م دا، بو بيه ئيمه و امان پي باشه له کاتي پيداچوونه وه ی ليژنه تاييه تمه نده کان ده قی عه ربه بيه که ئيعتمادي له سه ر بکه ن و دارشتنيکی جوانی بو بکه ن له کوردي دا، ريک بې، چونکه ئه گه ر به پيې عه ربه بيه که بې ده لي (لايجوز للصيدي صرف مواد مخدره او مآثرات عقلية الا بموجب وصفه الطبية الاصولية من طبيب) که واته ليړه کيشه دروست نييه له عه ربه بيه که ته و او، به لام له کورديه که ی ئه گه ر بيخوینينه وه ده بې بلېين پزيشکی رېنگه پيدا، وه کو هاوکارانم ئاماژه يان پي کرد، بو بيه له هه موو ماده کانی تر ئه و کيشه بيه مان بو دروست ده بې هيوادارم ئيعتماد له سه ر عه ربه بيه که بکري، ئينجا پيداچوونه وه ی به سه ر دابکريت.

به پيژ د. رپواز فائق حسين / سه روکی په رله مان:

به لي زور سوپاس، ليژنه تاييه تمه نده کان قسه بيه کتان هه بيه؟ کاک جلال فه رموو.

به پيژ جلال محمد امين:

به پيژ سه روکی په رله مان.

سه باره ت به وه ی پرسياریکمان ئاراسته کرا وشه ی ده رمانساز به کارنه هينريت، دياره ئه مه ياسای سه نديکای ده رمانسازان ژماره (۸) ی سالی ۱۹۹۹ به و شيوازه ته عريفی کردوه، بو بيه ئيمه ناتوانين ليړه ده ستکاری بکه ين، له به رئه وه ی ئه وه به قانون رېکخراوه سوپاس.

به پيژ د. رپواز فائق حسين / سه روکی په رله مان:

به لي زور سوپاس، کاک د. سامان فه رموو.

به پيژ د. سامان حسين به رزنجی / وه زيری ته ندروستی:

به پيژ سه روکی په رله مان.

به بروای من باسی ئه وه کرا که (يان) ه که زياده له عه ربه بيه که ش وازحی، مه به ستي ئه وه بيه يان راپچيته ئاساييه که ی خو ی پزيشک به کاری به يني يان راپچيته بيه کی تاييه تمه نده که ده کري دواتر پولي يی ماده کان بکري، هه ندي ماده ی زور که له عه ربه بيه که ش پولي کراره به رهنه گه کانی سوور و زهرد و که سک و ئه و ماددانه جياوازن له بابه تيک بو بابه تيکی تر، ده کري کاميان به پسوله ی ئاسايی سه رف بکري و کامه شيان پسوله ی تاييه تمه ندي بو بکريت بو نمونه ئيستا بوتلی خوین له نه خو شخانه ئه هليه کان ته نانه ت ئه گه ر پسوله بيه کی تاييه تمه ندي موه حد هه بيه به و پسوله بيه نه بې که س ناتوانی له خو بيه وه خوین وه ربرگري، بو بيه ده کري له رينمايی زياتر

تەفسىلى بدهىنى، بەلام (يان)ەكە بمىنى باشتىرە، لەبەرئەوھى رۆتىن لاي ھاوولاتى زياتر دەبى، بېتتە يەك راپچىتە و لە كاتىك دا لەوانە يە (۴، ۵) ئايتىمى بۆبنووسى پزىشكەكە، ناكرى لەسەر پىسولە يەكيان ئايتىم بنووسى پىسولە يەككى تىرىش ھەبى يەك ئايتىمى بۆ بنووسى لەبەرئەوھى مەوادى تەخدىرى تىايە، بە برواى من ئەوھ بەجى بەئىلەين باشتىرە، باسى پزىشكى تايبەتمەند بلىين پزىشكى پىسپور باشتىرە، جگە لە پزىشكى پىسپور پزىشكى گىشتى يان شارەزاي گىشتى يان پزىشكى نىشتەجى ناتوانىت بينووسى، بۆيە تايبەتمەندىەكان پىسپور بى باشتىرە، باسى دىكتورى جوانكارى ناتوانىن ئىختىساسەكان لىپرە لە قانون تەحدىد بىكەين، لەبەرئەوھى پزىشكى جوانكارى لە سوتان زۆرتىن مەوادى تەخدىر بەكار دەھىنى، تەنانەت لە دواى ھۆلەكانى نەشتەرگەرىش پزىشكى پىسپور ئەوھندەى ئەوان مۆلفىن وپىسىدىن و ترامال و ئەوانە بەكار دىن پزىشكى نەشتەرگەرى ئاسايى بەكارى ناھىنى، لەبەرئەوھى گىيانى ئازارى زۆرە نەخۇش، بەيانەكە وازحە لىپرە مەبەستى بەيان فەتحە بۆ كىردنەوھى بەو شىروتانە وەكو رىنمايى، رىنمايى پى دەرىجى، ھەرۋەھا باسى بىكەى تەندروستى زۆر دەكرىت، بىكەى تەندروستى ئەو بابەتانە وەرنەگرى، لىپرە وەكو سىغەى نووسىنەكە دەنووسى نەخۇشخانە و بىكەى تەندروستى، بەلام بە شىوھىيەكى سەرەكى ئەو شىوئانەى پزىشكى لى تىيە ئەسلەن ئەو بابەتانەيان لە تەلەبىيە دەرمان ناياندرىتى، چونكە تەلەبىيە دەرمان لە شىوئىك بۆ شىوئىكى تر دەگۆرپ و جىاوازە، زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، ماددەى دواى ئەوھ، فەرموو.

بەرىز د. شايان كاكە صالح محمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى/۱۹

وھىزىر رىنمايى دەردەكات بۆ دىارى كىردى ئەو داتا و مەرجانەى پىوېستە بەئىنەدى لە نووسىنى راپچىتەى پزىشكى و پىسولەكانى مۆلەت كە بە پىى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى لە دەرمانخانەكان سەرف دەكرى، بۆى ھەيە ئەو ماددە و برانەى نابىت مانگانە زياتر لىيان سەرف بىرى بۆ ھەر نەخۇشىك دىار بىكات، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، ھەر بەرىزىك دەيەوئى لەسەر ئەو ماددەيە قسە بىكات، بەلام لەسەر سىاغەكەى نا، چونكە زۆر زۆر خراپە سىاغەكەى، ئەگەر لەسەر ناوھەرۋكەكەى قسەيەك ھەيە؟ دىزدان، كاك زانا، كاك دىارى، كاك مەم، كاك سەروان، كاك سەروان فەرموو.

بەريز سەروان محمد علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستىمادەدى (۱۹) ئەوھى لەسەر نەكرا، ماددەى (۲۰) خوڭنرايەوھ تازە.

بەريز د.رپواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوھ خەلەلپك ھەيە، ماددەكە دووبارە بوو، فەرموو.

بەريز سەروان محمد علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى ماددەى (۱۹) تېبىنىم لەسەر ماددەكە ھەيە، ماددەكانى تىرىش بەراستى، چونكە ئەوانەى پېشتر خوڭندراينەوھ، لە زۆربەى ماددەكان نووسراوھ تاكە كەسەكان، كەچى لە ماددەى يەكەم ئاماژە بە ھەموو ناوھكان كراون كە وھزىر، پىزىشك يان ھەمووى بە دروستى كراوھ، بەلام تاكە كەس ئەوھى كە نەخۆشە، يەئنى ئاماژەى پى نەكراوھ، لە ماددەى يەكەم تا ماددەى (۱۹) ئىستىمادەى خوڭندووھتەوھ، ھەر تاكە كەس ناويان ھاتووھ، تووشبووى نەخۆش، يان نەخۆشى تووشبوو بە ماددەى ھۆشبەر، نەك تاكە كەس بە گشتى، سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر زۆر سوپاس بۇ جەنابت، كاك مەم، فەرموو.

بەريز مەم برھان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېشنىياز مەيە ماددەى (۱۹) لاپىرېت، لەبەر ئەوھى لە ماددەى (۱۸) بىرگەى دووھم ئاماژە بەوھ كراوھ كە وھزىر بەيانپك دەردەكات، تەبەئىشى وھزىر نىيە بەيان دەرىكات، بەياننامە دەركردن نىيە ئەم مەسەلەيە رېئىمايى دەركردنە، پېشنىياز مەيە بەم شىوھى لى بىرېت ماددەى (۱۹) ھەلبىگىن لايىبەين، چونكە لە ماددەى (۱۸) بىرگەى دووھم دا ھاتووھ دواتر دەلئى رېئىمايى پىويست دەردەكات، يان نەلن بەياننامە، بلن رېئىمايى پىويست دەردەكات، لە ناو رېئىمايىھەكان دا تەھىدى ئەو مانگە بكات بلن ئەو مانگە ئەو نەخۆشە بۇى نىە جارىكى تر دووبارە بىتتەوھ، دەلن بە پىى پىويستە لە ناو رېئىمايىھە، ئەو كاتە لە ناو رېئىمايىھەوھ پوون بىرېتتەوھ، پىموايە باشترە و پىويست دەكات تۆزىك خۇمان لە درىژدەردى ماددەكان بپارىزىن، زۆر سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلن، زۆر سوپاس، كاك زانا، فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هاورام لەگەڵ رايەكەى كاك مەم، ئەم ماددەيە زيادە، جگە لەوہى لە ماددەى (۱۸) دا باس دەكرى
لە ماددەى (۴۹) ى ئەم ياسايەش باس دەكات كە وەزير پيئمايى بۆ ئاسان جيەبە جيكردى
حوكمەكانى ئەم ياسايە دەردەكات، زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، زۆر سوپاس، كاك ديارى، فەرموو.

بەريز ديارى انور حەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى پيشنيازى ھەريەك لە ھاورپيان كاك مەم و كاك زانا دەكەم، پيموايە ئەم ماددەيە
پيويست نيبە، لە ماددەى يان لە برگەى دووہم لە ماددەى (۱۸) ئاماژەى پيكراوہ، بەلام پيشنياز
دەكەم لەويش بەم جۆرەى لئى بكرى دەسەلات بۆ وەزير بۆ نموونە پيشنياز دەكەم كە واى لئى
بكرى (ليژنەى بالاي بەرەنگار بوونەوہى ماددە ھۆشبەرەكان لەگەڵ وەزارەتى تەندروستى
بەسەرپەرشتى وەزير) بۆ ئەوہى فرەرەنگى و فرە بريارى تيدا دروست بيت و ھيچ
قۆرخكارىيەك يان بريارىكى ئەوتوى تيدا نەدرى، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، سوپاس، د. زيدان فەرموو.

بەريز زيدان رشيد خان اودل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش ھاورام لەگەڵ ئەو يەكە لە بەريزان كاك مەم و د. زانا و كاك ديارى، بۆيە وا پيويستە
ئەحكامەكانى كە دەسەلات و پيئمايى وەزارەتن، يان خودى جەنابى وەزيرن لە يەك ماددەدا
كۆبكرىتەوہ و بەگشتى ئاماژە بە ھەموو ئەو خالانە بكرى كە لە يەكە يەكەى ماددەكان ھاتوہ.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، زۆر سوپاس، بەريز د. سامان، پەئيت چيبە لەسەر ئەوہى دەلئين لابيئى؟ فەرموو.

بەريز د. سامان حسين بەرزنجى / وەزيرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاسايى يە لابيئيت، چونكە لە پيشەوہ باسى بەيان دەكات، ئەوہ بەيان فەتخە، ئەو بەيان
مەبەستى بەيان فەتخە، دەكرى بكرىتە پيئماييش، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

خۆتان چى دەكەن عادەتەن كاك دكتور لەو حالەتانە؟

بەريز د.سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پېنمايى ھەيە و بەيان ھەيە، بەيان فەتخ بۇ شوپىنىك كە بەياني پى دەردە چىت لە پرووى ھەيكەليپھە دەتوانى ئە و كارە بكات، چونكە زور جار وەزارەتى دارايى ئەگەر بەيان فەتخى ناردە ئە و شوپىنە، كارى لەگەل ناكات و تەبعەن وەكو ئىجازەيەكە، بۇ نمونە شوپىنىك بەياني پى دەردەكەي كە ئە و شوپىنە بتوانىت ھۆبەي نەخۆشپەكانى ئافرەتان بىينى بۇ نمونە، پىي دەليپىن بەيان فەتخ، ھەر ناوہكەشى بە بەيان دەنووسن لە ئەمرە وەزارىەكەش نانوووسرى فەرمان وەزارى دەنووسرى بەيان، ئەو مەبەستى بەياننامە نيە بەياننامەي راگەبەندراوى، دەشكرى وەكو پېنمايىش بىت، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، سوپاس، بەخىرھاتنى بەريز وەزىرى ھەريم د. قالا دەكەين، ماددەي دواي ئەو، فەرموو.

بەريز د. شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۲۰):

بە بەيانىك كە وەزىر دەريدەكات لە پىگەي ئالوگوركدنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىپەكان لە نەخۆشخانە و بنكە تەندروستىپەكان و ئەو يەكانەي سەر بەوانن لە كەرتى گشتى و تىكەلاوہ تايبەتپەكان بۇ رىكخراوئىكى ناكومى كە خزمەتگوزارىي و چاودىرى تەندروستى دەبەخشىتە نەخۆشەكان ديار دەكرىت، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، سوپاس، ھەر بەريزىك دەيەوي قسە بكات لەسەر ئەو ماددەيە، كاك سىروان و كاك زانا، كاك شىخ ظاھر، فەرموون.

بەريز ظاھر محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنياز دەكەم بېرگەيەك يان ماددەيەك زياد بكرىت، بۇ ئەوہي دكتورەكان ئىلزام بكرىن لە كاتى نووسىنى عىلاج يان چارەسەرى نووسىنەكەيان بە تەبع بىت، زور جار ئەو ئىشكالە دروست دەبىت مەسەلەن عىلاجەك نووسرايە چەندىن صەيدەليپە دەكەي نازانى خەتەكەي ناخوئىندرىتەوہ، ئەوہ لە عىراقىش ئەو بېرارە دەرچووہ، بۇيە داوا دەكەم بېرگەيەك يان ماددەيەك زياد بكرىت دكتورەكان ئىلزام بكات بەو بابەتە، زور سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زور سوپاس، كاك سىروان، فەرموو.

به پڙ سىروان فرج محمد:

به پڙ سهروكى په رله مان.

من پيموايه هم ماددهى (۲۰) هه مان له ماددهى (۱۸) دا يان جيى كراوه ته وه يان جيى بكرېته وه، ليره تۆزىك قارسىان كړدووه، جا له بهر نه وهى موشه ريع كه ياسايه ك داده نى بو نه وهى نه وان هى پاش خوئى كه ده يخويننه وه لپى تېبگه ن، نه وه نده نه گه پښنه وه سه رياساى ماددهى (۱۷) و (۱۸) هر به هه مان شپوه چو ن له ماددهى (۱۸) بږگهى دوو هم نووسراوه (وه زير به يانېك درده كات) جيى نه وه ش بكرېته وه تۆزىك واقيعى تر ده بېت، سوپاس.

به پڙ رپواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

به لى، سوپاس، كاك زانا، فېرموو.

به پڙ زانا خالد سمايل:

به پڙ سهروكى په رله مان.

به يانېك كه وه زيرى ته ندروستى، (ته ندروستييه كه) پيوسته لابرېت، چونكه وه زير ته عريف كرايه له ماددهى يه كه مى هم ياسايه، سوپاس.

به پڙ د. رپواز فائق حسن / سهروكى په رله مان:

به لى، تيدا نييه (به يانېك كه وه زير دريده كات)، سوپاس، ليژنهى تاييه تمه ند قسه يه كتان هه يه؟ به لى دكتوره، فېرموو.

به پڙ د. شايان كاكه صالح محمد:

به پڙ سهروكى په رله مان.

سه بارهت به ماددهى (۲۰) به به يانېك كه وه زير دريده كات، ته ندروستى له گه ل نييه، سه بارهت به وهى كه به كو مپيوته ر بنووسرېته وه، له سالى ۲۰۱۲ كو نووس كراوه، وه زاره تى ته ندروستى به هه ماهه ننگى له گه ل سه نديكا پزيشكييه كان رپنمايى در كراوه كه ده بېت پزيشكان پابه ند بن به نووسينى ر اچيته به كو مپيوته ر، به لام له وه ده چى جييه جى نه كرابي ت، سوپاس.

به پڙ د. رپواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

به لى، سوپاس، به پڙ وه زيرى ته ندروستى، فېرموو.

به پڙ د. سامان حسين به رزنجى / وه زيرى ته ندروستى:

به پڙ سهروكى په رله مان.

زور سوپاس، سه بارهت به پرينت كړدى به ته يع كړدى ر اچيته كان به پرواى من پيوست ناكات ليره باسى بكه ين، چونكه بو هه موو درمانيك بپارى سه رو كايه تى نه نجومه نى وه زيران هه يه كه پارسال در چووه، ده بېت ر اچيته هه مووى بېته پرينت، ئيستا هم پرؤسه يه ده ستى پي كړدووه، سه ره تايه ك هه يه، جه خت ده كه ينه وه له ئاينده يه كى نزيك كه هه موو عياده كان

راچېتە كانيان به كۆمپيوتەر و لاپتۆپ بنووسنەو، بۆيە به برواي من نەك تەنھا بۆ ماددەى
ھۆشبەر بەلكو بۆ ھەموو دەرمانىك، زۆر سوپاس.

بەريز رېواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ، سوپاس، د.قالا قسەيەكتان ھەيە؟ فەرموو.

بەريز د.قالا فريد ابراهيم / وەزيرى ھەريّم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريز د.رېواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ، سوپاس، ماددەى دواتر، فەرموو.

بەريز د. شاين كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى پېنجەم:

دروست كردنى ئەو گيراوہ پزىشكياىنەى ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارى عەقلى يان پيشينەى
كىمياىي لە خو دەگرئت.

ماددەى (۲۱)

۱-كارگەكانى دەرمان بۇيان نيبە ئەو گيراوہ پزىشكياىنەى دروست بكەن كە ماددەى ھۆشبەرى يان
كارتىكارى عەقلى، يان پيشينەى كىمياىي دەچيتە ناو پېكھاتەكەى تەنھا لە دواى وەرگرتنى ئەو
مۆلەتە نەبئت كە لە ماددەى (۸)ى ئەم ياسايە دەقى لەسەر داوہ.

۲-كارگەكانى داو و دەرمان بۇيان نيبە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى يان پيشينەى
كىمياىي كە بە دەستيان كەوتووہ بەكارى بھيّن تەنھا لە دروستكردنى گيراوہى پزىشكى نەبئت
بە پىي رېنماىي كە وەزير دەريدەكات.

سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ، زۆر سوپاس، ھەر بەريزئىك دەيەوى لەسەر ئەو ماددەيە قسە بكات كاك مەم و كاك گۆران،
كاك گۆران، فەرموو.

بەريز گۆران عمر على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نيسبەت بەشى پېنجەم كە باسى ماددە گيراوہكان دەكات، من پيشنيارىيكم ھەيە بۆ بەريز
وہزيرى تەندروستى، كەوا ليژنەيەكى تايبەت و كارا دروست بكرئت بۆ پشكنينى ئەو
كافتريايانەى كە نەرگەلەى تپدا دەكيشن، لەبەر ئەوہ ھەندىك لەوانە ماددەى ھۆشبەر تپكەلى
توتنى نيرگەلە دەكەن بۆ ئەوہى ئالودە بن و بەردوام سەردانى ئەو كافتريايانە بكەنەوہ، زۆر
سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، زۆر سوپاس، كاك مەم، فەرموو.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيزى من ئەوھىيە بۇ ئەم بەشە ھەر بەشى پينجەم لايبرييت (دروست كردنى ئەو گيراوھ پزيشكيانەى ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارى عەقلى)، ماددەى (۲۱) بەم شپوھى لى بكريت (برگەى يەكەم/ تەنيا دروست بكن و بەكارى بھينن) (بەكارى بھينن) ئيزافە بكريت، بۇ ئەوھى برگەى دووھم لايبرييت، چونكە ديسان ھەمان شتە (كارگەكانى دەرمان وھ وھ وھ وھ وھ. دروست بكن و بەكارى بھينن) بەس تەنھا وشەى (بەكارى بھينن) برگەى يەكەم و دووھم بەس تەنيا وشەى (بەكارى بھينن) لە برگەى يەكەم دا بليى كارگەى دەرمان بۇيان نييە ماددەى گيراوھ پزيشكيانە دروست بكن و بەكارى بھينن كە ئەوھندە ئەوھندە باسى دەكات، ئەوھ يەك، دوو/ پيشنيز دەكەم ماددەى دووھميش ھەلبوھشيتەوھ ئەوھى سەرەوھ بھى بە برگەىيەك لەوھ، ماددەى دووھم كە بەيانىك دەرەكات وھزير، بھى بە برگەى دووھم، برگەى دووھم لادەبرييت، ئەوھى سەرەوھ دەخريتە خواروھ، زۆر سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەلئى، بەريز وھزيرى تەندروستى، فەرموو.

بەريز د.سامان حسين بەرزنجى / وھزيرى تەندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە تيبينى د.قالاش ھەر لەسەر ئەوھى كافتريايەكە بوو، كافتريا بە پەيرە و پينمايى لە ياساى تەندروستى گشتى رپكخراوھ، واتا پيويست ناكات ليرە باسى كافتريا بكەين، ئەوھ لە پرووى پشكينيى ياساى چاوديري گشتى تەندروستى ھەيە، سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ليژنە تايبەتمەندەكان ماددەى دواى ئەوھ، فەرموو.

بەريز رۆميو حزيان نيسان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى شەشەم: ئەو پرووھكانەى چاندنيان قەدەغەيە.

ماددەى (۲۱):

چاندن يان ھاوردەكردنى يان ھەناردەكردن يان بە خاوھنبوون يان دەستپيداگرتن يان بەردەستبوون يان كرين يان فروشتن يان گواستنەوھ يان پادەستكردن يان گورپنەوھ، يان دەست لى ھەلگرتنى ئەو پرووھكانە قەدەغەيە كە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى

دەقنوووس كراو لە خشتەى يەكەمى ھاوپىچى ئەم ياسايە دىننەتە بەرھەم لە گشت قۇناغەكانى گەشەكردن، ھەروەھا تۆبەكانىشى يان گۆرپنەو پىيان يان نىوہندگىرى ھەر شتىكى لەم بابەتە تەنھا بۇ مەبەستەكانى پزىشكى يان زانستى نەبىت و لەو ھالەت و مەرجانەى لەم ياسايەدا دەقيان لەسەر كراو، لەوانەش خەشخاش و ئەفيون و رووھكى گوش (قنب) و دەوہنە كۆكا (جنبە الكوكە) و قات و ئەو رووھكانەى ئەوانە لە خو دەگرن و ئەوانەى لە پوو جىناتەو ھەمواركاروان كە كارىگەرى ھەمان ماددە ھۆشبەرەكەيان ھەيە، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ھەر بەريزىك دەيەوى قسە بكات لەسەر ئەو ماددەيە، كاك كاروان، ئاشنا خان، كاك مەم، كاك زانا، د.گەلاويژ، كاك ديارى، د.گەلاويژ، فەرموو.

بەريز گەلاويژ عبید عثمان :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ئەو رووھكانەى كە دەچىندرين يان ھاوردەكردنى يان ھەناردەكردن يان گۆرپنەو ھەروەھا تۆوھكانيان بەكاردەھىندرين، لە زۆربەى شوپنەكان ئەو رووھكانە ناسراو نىيە لە نىوان خەلكى، بۆيە من خۆم لە باخچەى كۆليژىك ئەسلەن ديومە ئەو رووھكە خەشخاش كە چىندراو، بۆيە پىويستە كە رووھكەكان دەدەنرين لە جەدوھەكە پىم باشە وپنەى رووھكەكانىش دابنرى، ئەو رووھكانە، تاكو شارەزا ھەبى و خەلكەكە شارەزاييان لەسەرى ھەبى، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، كاك كاروان، فەرموو.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۲۲) لە كۆتايى ديپى سىيەم و تا كۆتايى ديپى چوارەم ئىشكالمان بۇ دروست دەكات دواتر، باس لەو دەكات ئەو رووھكانە قەدەغەيە كە ماددەى ھۆشبەرى يان كارتىكارى عەقلى دەقنوووس كراو لە خشتەى يەكەمى ھاوپىچى ئەم ياسايەدا دىتە بەرھەم لە گشت قۇناغەكانى گەشەكردن، وەكو ھەموومان دەزانين كە بەريز وەزىرى تەندروستىش پىشتر لە جەلسەى پىشوو ئامازەى بەو كە ئەم رووھكانە بەردەوام لە گەشەكردن، بۆيە من پىشنياز دەكەم ئەو ھەروەھا تۆوھكانيان بەكاردەھىندرين، لە زۆربەى شوپنەكان ئەو رووھكانە ناسراو نىيە لە نىوان خەلكى، بۆيە من خۆم لە باخچەى كۆليژىك ئەسلەن ديومە ئەو رووھكە خەشخاش كە چىندراو، بۆيە پىويستە كە رووھكەكان دەدەنرين لە جەدوھەكە پىم باشە وپنەى رووھكەكانىش دابنرى، ئەو رووھكانە، تاكو شارەزا ھەبى و خەلكەكە شارەزاييان لەسەرى ھەبى، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، ئاشنا خان، فەرموو.

بەريز ئاشنا عبدالله قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تېبىنىيە كەي منىش نىزىكە لە تېبىنى كاك كاروانەو، ناوھىنانى ئەو پووھكانە، چونكە ئەو پووھكانە بەردەوام لە گەشە كردندان و جوړه كانىشيان زياد دەكات، رەنگە پيوستى بە ھەموار كورنەو ھەبى بە زياد كورنى بى بۆ ئەو لیستانەى لە دواوھىيە و ئەو ماددانەى تېدايە كە ماددەى ھۆشبەر و كارتىكەرى عەقلىن، بۆيە ئەو نمونانە لابىرېت باشتەرە، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، كاك زانا، فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش ھەمان تېبىنىم ھەيە، پشستگىرى لە پايەكەى ئاشنا خان و كاك كاروان دەكەم، لە ھەمان كات دا بەپاي من ئەم ماددەيە دەرگايەكى دىكەمان لى دەكاتەو كە خەلكانىك بە ياسايى لەمەودا ئەم پووھكانە بچىنن، چونكە ئاماژە بەو دەكات لە دىپى پىنجەمى دا تەنھا بۆ مەبەستەكانى پزىشكى يان زانستى نەبى، خەلكىك دەيچىنى دەلى بە مەبەستى زانستى يە، پرسىار لىرەدا ئەوھىيە، ئىمە لىرە لە ھەموو كوردستان كارگەى دەرمانمان ھەيە، ھەتا وەكو ئىستا ئايتمەكانى ئەو دوو كارگەيە كە بەرھەمى دەھىنن رەنگە بەشېكى زۆر كەمیان پيوستيان بەو پووھكانە ھەبى، بۆيە ئىمە بە ياسا رىگا نەدەين بە خەلكىك چونكە تاوھكو ئىستا موخالەفەى قانون بوو، كەس بۆ نەبووھ بىچىنى ئەم رووھكە بە ياسا رىگاي پى دەدەين، بۆيە بەپاي من ئەم دىرە ھەلبگىرئى، چونكە دەرگايەكمان لى دەكاتەو، رەنگە خەلكىك بىانەوئى بە بىانووى ئەوھى بۆ مەبەستى زانستى و پزىشكى ئەم پووھكانە بچىنن، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر زۆر سوپاس، كاك ديارى، فەرموو.

بەريز ديارى انور ھەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش ھەمان پىشنىيازى ئەو ھاوپىيانەم ھەبوو، پىشنىيازى ھەريەك لە كاك كاروان و كاك زانا و ئاشنا خان دەكەم، لەو خالەش دا كە باسى دەكات تەنھا بۆ مەبەستى زانستى نەبىت، ئەگەر داندرا ھەرچەند من پشتيوانى ئەو پىشنىيازەى كاك زانا دەكەم كە ناىت ئەمەش بە ياسا رىگاي پى بدرئى، بەلام ئەگەر بە ياسا رىگەى پى درا دەبىت ئەوھى بۆ زياد بكرىت بۆ نمونە (لەلايەن

وہزارہتی تہندروسستیہوہ) بہ مؤلہتی وہزارہتی کشتوکال بۆ نمونہ، یان بہ ہماہہنگی لہ نیوان
وہزارہتہکان، سوپاس.

بہرپز د.رپواز فائق حسین/ سہرۆکی پەرلہمان:

بہلئ، سوپاس، کاک مہم، فہرموو.

بہرپز مہم برہان محمد قانع:

بہرپز سہرۆکی پەرلہمان.

پشتیوانی لہ پای ئہو پەرلہمانتارہ بہرپزانہی ہاورپم دہکہم کہ پیویست ناکات دہستنیسانی
ئہو ناوانہ بکرئت، ہەر بلئ ئہوانہی بہ پیی لیستی ہاویپچ قہدہغہکراوہکان، ئہوہ یہک، دوو/
ئہم ہہموو (یان) ہ زیادہ بہراستی، یان یان یانی ناوی، ہەر فاریزہ دابنریٰ حہل دہکریٰ، ئہگہر
وہلامم دراہوہ دوایی پیت دہلیم بۆچی فاریزہ جیگای یان دہگریتہوہ.

بہرپز د.رپواز فائق حسین/ سہرۆکی پەرلہمان:

ئئ ئیستا بیلئ.

بہرپز مہم برہان محمد قانع:

مہسہلہی (یان) وہکو ئہوہی بلئ من دہچم بۆ بازار، من یان کامہران یان فلان یان فلان دہچین
بۆ کۆبوونہوہیہک لہ بازار مہسہلہن، کہ وتم من، سیروان، کامہران، فتاح، عمر، ئہوہ دہچین بۆ
ئہو کۆبوونہوہیہ بۆ بازار، ئہم فاریزانہ لہ رووی زمانہوانییہوہ وہزیفہی جیگہی یان
دہگریتہوہ، ہەر لہ رووی زمانہوانییہوہ ئہو رپک بخریتہوہ، باشتہرہ، سوپاس.

بہرپز د.رپواز فائق حسین/ سہرۆکی پەرلہمان:

بہلئ، زۆر سوپاس، کاک جلال، فہرموو.

بہرپز جلال محمد أمين:

بہرپز سہرۆکی پەرلہمان.

تہنہا بۆ وہلامی کاک مہم، لہ رووی قانونی (یان) ئہو ناوہی کہ لہ پییشی دئ ئہفزہلترہ لہوہی کہ
لہ دوای دئ، ئہگہر (،) فاریزہ جیگای (و) دہگریتہوہ، یہعنی من و کاک مہم و کاک کئ ہەر
سیکمان لہ یہک ئاستی ئہوہداین، بۆ نمونہ کاتئ بریارپک دہردہکریٰ بہ تاییہت لہ برپارہ
سہربازیہکان دہووترئ فلان کہس قیادہی ئہم جیگہیہ دہکات یان لہ حالہتی غاییی ئہوہ ئہو
دئ، کہواتہ بۆ حوکمہکان ئہفزہلیہت بۆ ناوی یہکہمہ، دواتر کہ (یان) دہلئ ئہوجا ناوی دووہم
و ئہوجا ناوی سیبہم، ئہو کاتہ ئہو (یان)ہی ئاخیر زہعیفتہرہ لہ (یان)ی یہکہم، بۆیہ وشہی (و)
لہ ہہموو ئہو ناوانہی کہ دہیہینئ لہ یہک ئاستدان، بہلام (،) فاریزہ شوینی (و) دہگریتہوہ،
بہلام بۆ (یان) فاریزہ شوینی ناگریتہوہ، سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريز د.شايان، فەرموو.

بەريز شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەلابردنى خەشخاش و ئەفيون و واتا ناوى پووه كەكان لە ماددەى (۲۲)دا، ئەوه وهكو نمونه هیناويتییه وه دەلى له وانهش، كه واته ئەوه بەشیکه له زۆر پووه كیدیكه، ههروهها له موعهاده ئیوده و له تییه كانیش زۆر به روونی باسى ئەو چەند نمونه یه دهكات، بۆیه وا باشتهرم بمیئیتتهوه.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، سوپاس، كاك د.سامان، فەرموو.

بەريز د.سامان حسين بەرزنجى / وهزيرى تەندروستى:

سوپاس زۆر پهيوه ندى به وهزارهتى تەندروستى نيبه، راي وهزارهتى كشتوكال وهرگيراهه، بەريز د.قالا دهتوانى قسهى له سەر بكات.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

دكتۆره، فەرموو.

بەريز د.قالا فريد ابراهيم / وهزيرى ههريم بو كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان.

دياره ئەو بابەتهى پهيوهسته به چاندى و هاوردەکردن و هەناردەکردن بە تايبهتى چاندى، هه مووى به راپورتىك راي وهزارهتى كشتوكال وهرگيراهه و وهزارهتى كشتوكال په سندنى كردوو كه ئەو مادديه وهكو خوى بمیئیتتهوه، ئەوهى كه ناوهينانى هەندىك مادده ههيه و هەندىك ماددهى تر نيه، ئەو ماددانهى كه ناوى هاتوو له ئيرانه سهوابتن، گورانگاريان به سەردا ناييت، ئەوانه دەبن به ماددهى هۆشبههه و ماددهى هۆشبههريان لى دروست دهكرى، به بى هيج تىكه لاوييهك، ئەوانهى تريس گورانكارىيهكان له جەدوه لهكان دهكرى هيج كيشهى ئيزافه تان نه بى ههه مادديهك به نوئ ئيستىحداس دهكرى و ماددهى هۆشبههه لى دروست دهكرى ئەوه مونهزه مهى صحهى عاله مى سالانه خشتهكانى خوى نوئ دهكاتوه، كه نوئى دهكاتوه ئيمه له ماددهى دووهم په سندان كرد ئەو مادديه تپهههه و موناقه شه كه ليژنهى بالا سالانه پيوسته خشتهكان (update) بكاتوه به پيى ئەو گورانكارىيههه كه له سەر مستهواى دوهلى روو ددهن، بۆيه منيش ته ئيدى رايه كهى د.شايان ده كه م كه ئەوانه ههه وهكو نمونه هاتوو به وهى كه سهوابتن، بۆيه هه بوون و نه بوونيان وهكو به كه، به لام هه بپت باشتهه، رىگاشى داوه كه هه موو

ئەو ماددانەى كە نوئ ئىستىجداس دەكەن كە ھەموو (update) بىرئەتەو، ۋەزىرى كشتوكالىش پەئى خۇئ لەسەر ئەو بابەتەنە داو، دواییش دېئىن كە كئ بەرپرسە لە چاندنى ئەوانە؟ و چۇن قەلەئ ئەو زراعتەتەنە دەكئ كە ئەو ماددانەئى تېدا زەرە دەكئ؟ ئەوئش ھەر حەقەكە دراوہ بە ۋەزارەتى كشتوكال لە ماددەكانى دوای ئەو پەسند كراو، زۇر سوپاس.

بەپئز د.رئواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددەئى دوای ئەو، فەرموو.

بەپئز رۇمىو حزيران نىسان:

بەپئز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى حەوتەم:

تۇماركردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و پېئشىنە كىمىيەكان و چاودئرى كردن و پشكىنيان.

ماددەئى (۲۳):

پېوئستە لەسەر بەرپرسانى دەرمانخانەكان و ئەو شوئنانەئى مۇلەت دراون بە ھاوردەكردنى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان يان پېئشىنە كىمىيەكان يان بەكارھئنانيان لە خشتەپەكى واژووكراو بە وردەكارىيەوہ بو ئەو لایەنە كە ۋەزارەت ديارى دەكات بنئرن، بەو ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكانى ۋەريان گرتووہ و سەرفيان كردووہ ئەوہئى ماوہتەوہ لە ماوہئى حەوت رۇژ لە بەسەرچوونى وادەئى ئەو (۹۰) رۇژەئى لە بىرگەئى سئىيەمى ماددەئى (۱۲)ئى ئەم ياسايەدا دەقى لەسەر كراوہ بە پئى ئەو نمونانەئى ۋەزارەت بو ئەم مەبەستە ئامادەئىان دەكات و بەسەر دامەزراوہ تەندروستىە حكومى و ناحكومىيەكان و نۇرپىنگەكانى پزىشكانئش پيادە دەكئ.

بەپئز د.رئواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، ھەر بەرپئزئىك دەپەوئ لەسەر ئەو ماددەپە قسە بكات، كاك زانا، كاك موسلىم، كاك موسلىم، فەرموو.

بەپئز مسلم عبدالله رسول:

بەپئز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە لە ماددەئى (۲۳) لە بەشئىكى دا باس لەوہ دەكات ئەو بپەئى كە دەمئئتەوہ لە دەرمانخانەكان بە پئى بىرگە سئى ماددەئى (۱۲) كە باس لەوہ دەكات ئەگەر ئەو (۹۰) رۇژە تئپەرى دەتواندئى ماوہكەئى درئبىكئتەوہ كە ھاوردە بىرئت ياخود بىرئكى زياتر بدئى بە دەرمانخانەكان، من پئموايە لئرە ئىشارەت بەوہ بدئى ئەگەر ھاتو بىرئكى زۇر يان بىرئىك مابووئەوہ لە دەرمانخانەكە نەتواندئى بىرئى زياترى بئى بدئى، چونكە ئەو كاتە پئموايە دەرئفەتئىك

دەرەخسى بەۋەى بەشىكى زۆر لە بىرى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىبەكان لە دەرمانخانەكان دابىرى بۇ لايەنى تر سوودى لى بىبىرئىت، سوپاس.

بەپىز د.رېۋاز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، كاك زانا، فەرموو.

بەپىز زانا خالد سمايل:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەى من پىموايە دەكرى بە رېنمايى رېك بخرى، بەپىز ۋەزىرى تەندروسىتىش لىرە ئامادەيە، بابەتى ماددە ھۆشبەرەكان ئەۋە باس لە ماددەى (۱۲) دەكات كە ئەۋانەى مۇلەتپان پىدراۋە، بۇ نمونە چەند كۆمپانىيەك كە ئىمە ناتوانىن باسى چەند كۆمپانىيەى دەرمان بكەين، چونكە ئەۋە پەرلەمانى كوردستانە، دەبى بزائىن كۆمپانىيەى دەرمان بە قانون رېكتەخراۋە لە كوردستان، چونكە ئىمە نالىين كۆمپانىيەى مۇلەت پىدراۋ، كۆمپانىيەى دەرمان بە قانونى تىجارە كۆمپانىيەىكانى عام يەنى بازىرگانى گشتى مۇلەتپان ۋەرگرتوۋە، بۇيە ئەۋانەى كە ئەۋ ماددانە ھاوردە دەكەن دەكرى ۋەزارەت يان لىژنە بالايەكەى كە تەشكىلمان كىردىە لە ماددەكانى ئەم ياسايە (database) يىك دابىئىت چەند ماددە ھاوردە دەكەن؟ بىرى چەند ھاوردە دەكەن؟ ۋە تەۋزىيەى كىي دەكەن؟ تەۋزىيەى چەند دەرمانخانەى دەكەن؟ لە ۋە (database) دا ھەر بىر يىك لەۋ ماددەيە سەرف دەكرى ئەۋە لە (database) ەكە لە رەسىدەكەى دىتە خوارى، كەۋاتە كۆنترۆلى ماددە ھۆشبەرەكان ۋە سەرف كىردن تەنھا بە سىستەمىكى داتا بەيس دەكرى كە لىژنە بالاكە يان ۋەزارەت دابىئىتى ۋە خۇيان چاۋدىرى بكەن، ئەگەر نا لىرەدا ئىمە لە ماددەيەكى قانونى دا جىگى بىكەينەۋە، نەك (۹۰) رۇژ، (۱۸۰) رۇژىش دابىئىتىن كۆنترۆلكىردن ۋە مۇتابەعەكىردن بۇ تىمەكانى ۋەزارەت قورس دەبى لەۋ بابەتەدا، زۆر سوپاس.

بەپىز د.رېۋاز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەپىز ۋەزىرى تەندروسىتى، فەرموو.

بەپىز د.سامان حىيىن بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروسىتى:

سوپاس، بە تەكىد پىشتىگىرى رايەكەى كاك زانا دەكەم كە بە داتا بەيس، بە پىۋىستى نازانم لە ياساكە داتا بەيس بكەين، بەلام لە پەيرەۋدا دەكرىت، (database) رۇلى سەرەكى دەبىئىت، لە ماۋەى ئەۋ (۹۰) رۇژەش باس لەۋە دەكات نەك تەنھا مەبەست ئىكسپايەر ۋە مانەۋە بىت، بەلكە دەكرىت لەۋ (database) ە مۇناقەلە بكرىت، ۋاتا لە شۋىننىك پىۋىستە بە فەرمى مۇناقەلە بكرى لەۋى زىادە، لە نەخۇشخانەيەك بۇ نەخۇشخانەيەكى تر، لە پارىزگايەك بۇ پارىزگايەكى تر، ھەر ۋەك ئەۋەى ئىستا رۇژانە لە ھەموو عىراق دا پىرۇسەى مۇناقەلە پەيرەۋ دەكرىت، سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، لىژنەى تايىبەتمەند، فەرموو دكتور، فەرموو.

بەريز د. شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە داتابەيس ماددەى (۲۴) بىرگەى يەكەم لە وەزارەت (database) يىك رىك دەخرىت تايىبەت بەو كەس و دەستانەى مۆلەت دراون بەهاوردەکردن و ھەناردەکردن و گواستەنەو و دروست کردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و پىشىنە كىمىيائىيەكان، خشتەى ماددەى ھۆشبەرەكان بە پىي پىوەرە نىودەولەتبيەكان تىادا جىگىر بىرىت، سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاكە دكتور، فەرموو.

بەريز د. زانا مەلا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بىوورن ئەو پەخشى راستەوخۆ نىيە، بۆيە ھەندىك جار بۆ مەصلەحەتى ياساكە قسەى دىكە دەكەين، سەبارەت بەم روونکردنەو ھى لىژنەى تايىبەتمەند ئىمە باس لە داتا بەيسى ئەو ناكەين كە خشتەكانى تىدا بى ئەوانەى كە مۆلەت دراون، ئىمە باس لە داتا بەسىك دەكەين كە رەسىدەكان ديارى بىكات، چەند ماددەى ھىنايە؟ چەندى سەرف كرديە؟ ئەو دەبىت بە رىنمايى رىك بخرىت، بۆيە لە ياسادا ئەگەر جىگاشى نەكرىتەو ئەركى لىژنەكەيە لىژنەى بالا كە تەشكىل دەبى، زۆر زۆر سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ماددەى دواى ئەو، فەرموو.

بەريز رۆمىو حىزان نىسان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۲۴)

يەكەم/ لە وەزارەت داتابەيسىك رىك دەخرىت تايىبەت بەو دەست و كەسانەى مۆلەتدراو بە ھاوردەکردن و ھەناردەکردن و گواستەنەو و دروستکردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و پىشىنە كىمىيائىيەكان و خشتەى ماددە ھۆشبەرەكان و بە پىي پىوەرە نىودەولەتبيەكان تىادا جىگىر بىرىت.

دووھم/ ئەو داتايانەى لە بىرگەى (يەكەم)ى ئەم ماددەيە دەقيان لەسەر كراو بۆ ماوھى بىست سأل لە رىككەوتى دوايىن ئەو نووسىنەى تىادا ئەنجام دراو دەپارىزىن.

سېيەم/ ئەو نووسىنى راجىئە پزىشكىيانهى له ماددهى (۱۸) ى ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراوه
بۇ ماوهى (۵) سال له و رېككەوتى لەسەرى چەسپاوه بپارېزىن، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، هەلەز خان، سەرچنار خان، شادى خان، فەرموو سەرچنار خان.

بەريز سەرچنار أحمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى يەكەم دەلئى (له وهزارهت داتابهيسىك رېك دەخرىت) ئەو داتابهيسە يەعنى نازانم ئەو
كەليماتە ئىنگليزيانه چيە دەهيئدرىتە ئەم ياسايانه وه؟

بەريز د.رېواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەديلهكەى؟

بەريز سەرچنار أحمد محمود:

بانكىكى زانيارى، يەعنى بۇ (داتابهيس)؟ ئەوه خالىك، خالىكى تر برگەى دووهم ئەو داتايانهى له
برگەى يەكەمى ئەم ماددهيه دەقيان لەسەر كراوه بۇ ماوهى بيست سال، هەدەف چيە له وهى بۇ
ماوهى بيست سال؟ يەعنى ئەم ماوهيه لەسەر چ ئەساسىك دانراوه؟ دواى بيست سالهكە يەعنى
تەواو ئەم بانكى زانيارى يە كۆتايى پى دەهيئرى؟ هەر دەتوانى تا ئەم ماوهيه خەزن بكات؟
برگەى سېيەميش بە هەمان شپوه ئەم پيئنج ساله لەسەر چ ئەساسىكى زانستى دانراوه؟ زۆر
سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، هەلەز خان، فەرموو.

بەريز هلز أحمد محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو تيبينىيەت من دقيان بيژم ماموستا سەرچنارى گۆتن، مەمنون.

بەريز د.رېواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، شادى خان، فەرموو.

بەريز شادى نوزاد وهاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من له خالەكانى پيشوودا ئاماژەم بەم خالەى خۆم كرد و ليژنهى تايبهتمەند ئاگاداريان كردمه وه
كه له ماددهى (۲۴)دا له مەسەلهى داتابهيسى تيدا چيگە كراوه تەوه، پشتگيرى رايهكەى سەرچنار
خان دەكەم كه ناوهكەى بگۆرپت بۇ بانكى زانيارى، هەروهها ئەو تيبينىيهى من هەمه ئەم بانكى
زانيارى يە له گەل خالەكانى پشكنين (share) بكرى ياخود ئاراستهى ئەوانيش بكرى و هەر

لايه نيك كه مؤلته تي پيدر اووه مؤلته كه ي ئه و بره ي كه له مادده هوشبهره كان و كارتىكاره
عه قليبه كان ده توانى بيهيئته ناو ههرىم و ده توانى له شوينيكه وه بيگوازيته وه بؤ شوينيكى
ديكه هه مووى خاله كانى پشكنين به پيى داتابهيس له لايان بيت، ياخود ده بي بانكى زانيارى
له لايان بيت، نهك به ئه وراق، چونكه له و كاته ش ئاماژه م پيكرد له و خاله ش ئاماژه م پيكرد
ئه وراق مه سلاتى ته زوير كردنى تيدا رهنه گه ئاسانتر بي له داتابهيس و بانكى زانيارى، بويه
ده كرى ئه م بانكه زانيارى يه له خاله كانى پشكنينيش هه بي و به پيى ئه وه مؤلته ته كان لاي
خاله كانى پشكنين روون بيهته وه، نهك به مه سه له ي ئه وراق، زور سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

سوپاس بهريز وه زيرى ته ندروستى، فهرموو.

بهريز د. سامان حسين به رزنجى / وه زيرى ته ندروستى:

بهريز سهروكى په رله مان.

سوپاس هيج تيبينيه كم نييه بهريز سهروكى په رله مان.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

بهريز د. قالا، فهرموو.

بهريز د. قالا فريد ابراهيم / وه زيرى ههرىم بؤ كاروبارى په رله مان:

بهريز سهروكى په رله مان.

له عه ره بيه كه ي (قاعده بيانات) هاتيه، ده بي ئه وه كه ليمه يه كي ديكه ي بؤ بدوزينه وه به زمانى
كوردى له جياتى داتابهيس، ئه وه دوايى له گه ل ليژنه تاييه تمه نده كان كاتى كه پرؤژه ي ده نگدان
ئاماده ده كهن، ئه و كاتى هينيان له گه ل ده كهن، سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

به لى، سوپاس مادده يه كي تر.

بهريز هلز احمد محمد:

دكتوره، عه فوو من ته له با ته وزبجه كي كردبوو سه ر ئه و پينج ساله يه عنى له سه ر چ بنه ما و
بيست سال له سه ر چ بنه ما هاتينه ده ستنيشان كرن؟

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

كاك د. سامان، ئه و پرسياره ي سه ر چنار خان و هه له ز خان كردبوويان، ئه و بيست ساله و ئه و
پينج ساله.

بەريز د. سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:
بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

مەبەست لېرە ئەو ھەلىياتى ئەوراقە لە فەرمانگە حكومىيەكانىش مودەيەك ديارى كراوہ پاش ئەو مودەيە رېگە پېدراوہ بە لېژنەيەكى لېكۆلېنەوہ تەحقيقى بېيار لەسەر فەوتاندنى دەدرېت، بۆنمونە ئەوراقى ئىزبارەى بېست سال سى سال پېش ئېستا ئەوانەى كە زيادن رېگە دەگرن بە فەرمى لە فەرمانگەكان دەفەوتېندرېت، بۆيە تا ماوہى بېست سال دانراوہ دەفەوتېندرېت، بۆ نمونە دوای دە سالى تر لەبەسەرچوونى ئەوہ قەزىيەيەك لە مەحكەمە دەكرېتەوہ، دادگا داواى ئەوراق و ئەو ھەلىيات دەكات لەسەر پزىشكېك، لەسەر نەخۆشكېك، ئەو كاتە ئەگەر موددەيەكى بېست سالى نەبېت نامېنېتەوہ، بەلام لە بېست سال زياتر و ابزانم بېستېش زۆرە، زۆر سوپاس.

بەريز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:
بەلى، نوقتەى نىزامى.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبداللە:
بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەند من ھىنى قسەكردنم و ھەرنەگرت بەلام ئەگەر دەرفەتم بەدەيتى لەسەر بېست سالەكە يەك شتى بەسەيت دەلېم، عورفېكى نېودەوئەلتى ھەيە لەسەر پاراستنى ئەو دۆكيومېنتانەى ئاسايشى ئەمنى قەومىن و ئەم عورفە لە راستى دا لە ۱۵ سال تېپەر ناكات، يەعنى بېست سالەكەش ھەر زۆرە، ئەم پازدە سالە لەوہ ھاتووہ پېموايە، سوپاس.

بەريز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:
بەلى سوپاس، مەبەستى ئەوہيە خۆى پازدەيە، بېستەكەش زۆرە، ماددەى دوای ئەوہ.

بەريز شاخەوان رۇوف مصطفى:
بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۲۵)

يەكەم/ وەزارەت پابەند دەبى بە ئاگادار كوردنەوہى لايەنى تايبەتمەند لە دەروازە سنووربەيەكان و دەسەلاتەكانى گومرگى لە ھەريمى كوردستان دەربارەى سروشت و جۆر و بېرى ئەو ماددە ھۆشبەرانەى دەويستريئ ھاوردە بكرين لەگەل پارسپاردەكانى كەسيكى دەرمانساز لە ھەر دەروازەيەكى سنوورى بۆ پشكنينى ئەو ماددانەى دەويستريئ ھاوردە بكرين و وەك يەككردنيان لەگەل مۆلەتى ھاوردە كردن و ئامادەكردنى كۆنووسكېك لەم بارەيەوہ كە وېنەيەكى پادەستى ھەر يەك لە لايەنى تايبەتمەند لە دەروازەكان و دەسەلاتەكانى گومرگى لە ھەريم و يپراى وەزارەت. دووہم/ ئەو ماددە ھۆشبەرانەى بە پېى ئەو رېكارانەى لە بېرگەى يەكەمى ئەو ماددەيە دەقيان لەسەر كراوہ و ھەرگىراون رەوانە دەكرين بۆ كۆگاكانى دەرمانى سەر بە وەزارەت و ئىنجا پادەستى لايەنە ھاوردەكان دەكرېت. سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەسەر ماددەى (۲۵) قسەى ھەيە، د.مىحى الدين، كاك زانا، د.گەلاويژ، د.مىحى الدين، فەرموو.

بەريز د.مىحى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۲۵) بېرگەى يەكەم باس لە دەروازە سنووربىيەكان و دەسلەتەكانى گومرگى دەكات، ئىمە رەنگە لە ئەوھى بە تايبەتى ئەوھى پەيوەندى بە عىراقەوھە ھەيە نە دەروازەى سنووربىمان ھەيە، نە دەسلەتەى گومرگىمان ھەيە، زۆر جار ئەو ماددانە ھاوردەى ھەريم دەكرين، نازانم چۆن موعالەجەى ئەو خالە دەكرى كە لەبەينى ئىمە و ناوھند دا ھەيە، خالى دووھم ئەوھەيە لە دېرى سىيەم نووسرايە لەگەل راسپاردەكانى كەسىكى دەرمانسان، پىموايە تەرجومەكەى ھەلەيە چونكە لە عەرەبىيەكەى نووسرايە تكليف، نەك راسپاردەكانى كە بە ماناى تەوصىيە، بە ماناى ئەوھە دى كە تەكلىفى كەسىكى دەرمانسان دەكرى لە دەروازە سنووربىيەكان پشكەين بۆ ئەو دەرمانانە بكات، زۆر سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلن، سوپاس، د.گەلاويژ، فەرموو.

بەريز د.گەلاويژ عبىد عثمان :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من دەمەويت لە بارەى ئەو پووەكانەى كە ھەمواركرانەوھە لەبارەى جينات، پوونكردنەوھەيەك بەدم لەلايەن زۆربەى ھەقالانمان لەوانەيە ناسراو نەبيت، ئەو پووەكانەى كە موخەسەنە جينيان لە موختەبەرات ئامادە دەكرى بە ھۆى گۆرپىنى جينەكەيان كە ئەو نەباتە پىشتەر ماددەيەكى موخەدير نيە، بەلام كە جينەكى بۆ ئىزافە دەكەن ئى ئەو ماددەيە دەبيتە ماددەيەكى موخەدير، ليرە لە ماددەى (۲۵) وەزارەتى تەندروستى پابەند دەبن بە ئاگاداركردنەوھەى لايەنى پەيوەنديدار و دەروازەكان سەبارەت بەوھەىچ بېرگەيەكى تىدا نيە بلن ئەو پىكھاتانە يان ئەو جيناتانەى كە بۆ ئەو نەباتانە كە دەيەوئ تەغىرى جينى لى بكرىت، رىنگرى لى بكرىت لە دەروازە سنووربىيەكان، چونكە ئەوھە گرنگە، ئەو ماددانەش زياتر لە دەرەوھە دىت، چونكە ئەو پووەكانە لە (plant tissue culture) ئامادە دەكرىت، تاقىگەى (plant tissue culture) بۆيە تاقىگەمان ھەيە لە ھەريمى كوردستان لە سەنتەرەكانى لىكۆلېنەوھەى پزىشكى كە لە زانكۆى دھۆك (plant tissue culture) مان ھەيە، نەباتات ئامادە دەكرى جينەكانىشيان دەگۆردىت، بەلام پىويستە لە دەروازە سنووربىيەكان ئەوانەش ناسراو بىت، زۆر سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابت، كاك زانا، فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برگه‌ی يه‌كه‌مى مادده‌ی (۲۵) بە‌پای من بە‌شيكی زۆرى له‌ مادده‌ی (۵)ى ئەم ياسا‌يه‌دا هاتوو‌ه كه‌ كاره‌كانى ليزنه‌ی بال‌ا ئە‌مانه‌ی خواره‌وه له‌ ئە‌ستۆ ده‌گرئ كه‌ زۆربه‌ی برگه‌كان باس له‌م ناوه‌رۆكه‌ ده‌كات، پيموايه‌ دووباره‌يه‌ برگه‌ی يه‌كه‌م، ئە‌سلى مادده‌كه‌ به‌ برگه‌ی دووهم بمينئته‌وه كه‌ ئە‌وانه‌ی مادده‌كان هاورده‌ ده‌كەن بۆ كوگاكانى ده‌رمانى وه‌زاره‌ت بگوازينئته‌وه‌ پاشان دابه‌ش بكرئت، كه‌واته به‌ پاي من ته‌نها برگه‌ی دووهم له‌م مادده‌يه‌دا بمينئته‌وه، زۆرسوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەريز وه‌زيرى ته‌ندروستى، فەرموو.

بەريز د.سامان حسين به‌رزنجى/ وه‌زيرى ته‌ندروستى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس جه‌نابى سەرۆكى پەرلەمان.

بەريز د.رپواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس جه‌نابتان داواتان كر دووه له‌ به‌شى هه‌شته‌مه‌وه ده‌تانه‌وى ده‌رفه‌ت وه‌رگرن، چونكه‌ زياتر په‌يوه‌ندى به‌ مه‌سه‌له‌ى سزاكانه‌وه هه‌يه، سوپاست ده‌كەين بۆ ئاماده‌بوونت.

بەريز د.سامان حسين به‌رزنجى/ وه‌زيرى ته‌ندروستى:

زۆر سوپاس بەريزان.

بەريز د.رپواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ ئاماده‌بوونت، مادده‌ی دواى ئە‌وه.

بەريز شاخه‌وان رۆوف مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

به‌شى هه‌شته‌م/ سزاكان

مادده‌ی (۲۶)

هەر كه‌سێك يه‌كێك له‌م كردارانه‌ی خواره‌وه ئە‌نجام بدات ئە‌وا به‌ له‌ سي‌داره‌دان يان زيندانى كردنى هه‌تا هه‌تايى سزا ده‌درئت:

۱- مادده‌ی هۆشبه‌ر يان كارتىكارى عه‌قلى يان پيشينه‌ى كيميائى هاورده‌ كرديئت يان هينابئيتى يان هه‌ناردەى كرديئت به‌ مه‌به‌ستى بازرگانى پيكردى له‌ ده‌ره‌وه‌ى ئە‌و حاله‌تانه‌ى ياسا مۆله‌تى داوه‌.

۲- مادده‌ی هۆشبه‌ر يان كارتىكارى عه‌قلى به‌ره‌م هينابئيتى يان دروستى كرديئت به‌ مه‌به‌ستى بازرگانى پيكردى له‌ ده‌ره‌وه‌ى ئە‌و حاله‌تانه‌ى ياسا مۆله‌تى داوه‌.

۳- پووه كېكى چاندىيىت كە ماددەى ھۆش بەرىيان كارتىكارى عەقلى پى بەرھەم بىت يان پووه كېكى لەو پووه كانە لە ھەر قۇناغىك لە قۇناغە كانى گەشە كەردنى ھاوردە كەردىيىت يان ھەناردە كەردىيىت بە مە بەستى بازىرگانى پى كەردن بە تۇپە كانى لە دەرە ھەى ئەو ھالە تانەى ياسا مۇلە تى داوھ.

سو پاس.

بەرىز د. رىواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلە مان:

بەلى، زۇر سو پاس فەرموون ئەو بەرىزانەى دەيانە ھۆ قسە بکەن، شادى خان، سەرچنار خان، كاك مەم، مامۇستا عبدالستار، پووپاك خان، كاك كاروان، كاك رىزگار، كاك شىخ ظاھر، حىببە خان، مامۇستا عبدالستار، فەرمو.

بەرىز عبدالستار مەيد قادر:

بەرىز سەرۆكى پەرلە مان.

سەبارەت بەو ماددەى بە گشتى ئەو ماددەى زۇر تەماشام كەردو ھە پەراستى سەرنەجم بۇ دروست بو ھە، لەو پۇزانەش بەراستى ھەندى خەك پىو ھەندىيان پىمو ھەردو ھە وانەى كە كەس و كارى ھەىە گىراو ھە سەر ماددەى ھۆش بەر، جا بە شىكى نايشارمە ھە، ئىمە مرۇقىن دەكە وىنە ژۇر كارىگەرى عاتىفە و شت، بە شىكىشى لە پووى واقىبەشە ھە تەماشە دەكەم ھەندىك زولم دەكەرى لە ھەندىك خەك، مەسەلەن گەنجىگ گىراو بىست سالى، ھەژدە سالى ئىستا ئە ھەى پەيو ھەندىيان پىو ھە كەردم يە كىكىيان (۱۷) سالى لە سەنە، وا تەمەنى دەبىت (۳۷) سالى بەرە ھە (۴۰) سالى واتا ھەموو ژيانى سەن بو ھە كە كەمىكى پى گىراو، بەلام بە قسەى خۇيان مە نازانم يەنى، دەلىن بە خوا تاجىر نەبو ھە و بازىرگان نەبو ھە و بازىرگانى گەورە دىارە كى بو ھە، جارى يەكەم بەراستى مە پىم گوناحە زۇر پى تىكچووم، ئە ھە پەخشى راستە و خۇش نىبە، يەنى پىم گوناحە دوو گەنجى ئەم ولاتە فەقىرەى يەنى بىست سالى، بىست و پىنج سالى لە وانەى سەد گرام يان كە مەتر يان زىاتر پىو ھە گىراو مە پىمو ھە بازىرگانە ئەسلىبە كە رەنگە دىار بى، بەلام دەسەلات نەبى كە بىگەن، مەسەلەن خۇى بە شىو ھەىەك لە شىو ھەىەك لە شىو ھەىەك دەرچو واندو ھە، ئىمە بەراستى شتىكى وا بکەين، ئە ھە پىمو ھەىە عىلاجى لى بکەين، مە لىرە پىسىارم ئاراستەى دەقالات يان كاك دەبىزار، كە بەراستى مەن ھەز دەكەم بەمانگە ھەننە قەناعەت كە چۇن كەسە ئەسلىبە كە بدۇزىتە ھە و ئەو فەقىرە و ھەزارەى كە ھەلخە لە تاون، مەندالىك ھەلخە لە تاو ھە ئاوا سزا نەدرى، ئە ھە يەك، دوو/ باسى سىدارەى تىداىە، بەراستى مەن بە قەناعەتى خۇم دەلىم يەنى شتىكىش لە شەرع دەزانم ھەرچەندە ئەگەر جەنابى بەرىزت ئىجازە نەشفەرمووى مامۇستا پىم خۇش نىبە ھەر كات بەسە كفاىە تە.

بەرىز د. رىواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلە مان:

بەسەرچا و.

بەريز عبدالستار مجيد قادر:

چاوت خۆش بى ياخو، ئەوھى كە من تىگەيشتم لە قورئان، بەراستى قورئان تەنها لە يەك
حالت دا كوشتنەوھى داناوھ، لە يەك حالت، قەناعەتشم پيپەتى بەراستى باقىيەكەى
كوشتنەوھ نپە، يەنى كوشتن نپە كەسپك بىنى بىكوژى لەسەر هېچ شتىكى ترغەيرى ئەوھى
كە (و من يقتل مؤمناً متعمداً إلا..) ئەوھ، يەنى كەسپك كەسپكى زۆر بە ناحەق كوشتبى
ئەويش ئەگەر عەفوو نەكرى، ئەگەر خوینی وەرئەگيرى تەبعەن، بۆيە بەراستى من پيموايە ئەو
حوكمەش لپرە لە سپدارەدان بەراستى من بە زيادى دەزانم پيموايە حوكمەكە توندە، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، بەريز سەرۆكى لپژنەى ياسايى، فەرموو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەر ئاخافتنييت كاك عبدالستارى، يەكى ژ گرنگيا پەسەند كردنى قى ياسايى ئەوھى وى ياسا نوکە
بەركارە لە ھەرئىما كوردستانى ياسا ژمارە (٦٨) ھ ساڵا ١٩٦٥ ھەرقى ئەو ياسايە دگەل قى پرۆژە
ياساي كۆ لەبەر دەستى مەيە و ئەمە دەبينن گرنگى بۆ ھەرئىما كوردستانى لە چ دايە؟ ئەف
پرۆژە ئەوھى كە لەبەر دەستى مە ھەرقيا كرى ناڤەرا ئەو كەسەى بازرگانياييت ماددەى ھۆشبەر
دكا ئەو كەسەى ئيدمان بوو يان بە كارھينانى شەخسى بوو، لپرە ماددەى (٢٦) بەحسنى
بازرگانىي و ھەندىك حالت دەكات و سزايەكى توندى بۆ داناي بە ديشدا لە ماددە (٣١) ھى
يان ھەرق كردنى ئەو كەسەى كە بۆ خۆى بەكارى ھيناي عقوبەى گەلەك سووكتەر، ژبەرھەندى
گرنگيا قى پرۆژە ياسايى لە ھەندى دايە كۆ كەسنى تاجر تيجارەتى پى دەكات لەگەل كەسپك
تووئشووى عقوبەيا جوودا كرى، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، رووپاك خان، فەرموو.

بەريز رووپاك أحمد رحمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيم باشە دوو خال زياد بكرى بۆ ئەو ماددەبە يەكەميان / ھەر كەسپك كە مۆلەتى دروستكردنى
ماددەى ھۆشبەرى ھەيە ئەگەر فعليك يان تاوانيكي پى ئەنجام بدات ياخود بازرگانى پپوھ بكات،
چونكە ئەو كەسەى كە مۆلەتى ھەيە ئاسانتر دەتوانى تاوانى پى ئەنجام بدات، ئەوھ دەبيتە
چوارەم، پينجەميان / ئەو ھەرمانبەرانی كەوا بە كارى موکافەھەكردنى ماددەى ھۆشبەر
ھەلدەستن ئەگەر ئىستىغلالى بارودۆخەكەيان كرد بۆ خويان، واتا بۆ خويان بەكارىان ھينا و
ئىستىغلاليان كرد، سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك رزگار، فەرموو.

بەريز رزگار عيسى سوار:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە تەئكيد گرنكى ئەو پرۆژە ياسايە بيجگە لەوەى كە پيشتر باس كراوە لە پرووى تەندروستىيەو و بۆ خالى سزاكان خالى ھەرە گرنگ و ھەستيارە كە ئىستا لە ماددەى (۲۶) تەنھا بە يەكەم و دووھەم و سىيەم باس كراوە، بە راي من ئەو زۆر زۆر موختەسەرە، پىويستە زياتر بە تەفاصيل و وردتر باس بكرىتەو، پىمباشە ماددەى (۲۶) و (۲۷) گرنگرە دەمچ بكرىت ئەگەر ئىمكانە لە پرووى ياسايەو، ئىستا لىرەش باسى لە برگەى يەكەم لە ماددەى (۲۶) باسى لە سىدارەدان و ھەتا ھەتايى كرا، پىويستە ئەو زۆر زۆر بە پروونتر باس بكرى، چونكە ئەو پەيوەندى بە ژيان و مردن و ھەم بە تاك و ھەم بە خىزان و ھەم بە كۆمەلگەو ھەيە، بە راي من زۆر زۆر موختەسەرە ئەگەر تەفاصيلى زياترى لى باس بكرى ماددەى (۲۷) ىشى ھەر لەگەل ماددەى (۲۶) دەمچ بكرىت و لەگەل باسكردنى لەگەل ماددەى يەكەم تەفاصيلىشى زۆر بە وردى بە دەقىقى يەك لە دواى يەك بيتن، بە راي من خزمەتى زياتر بەو پيشنيازە ياسايە دەكات، زۆر سوپاس.

بەريز د.رپواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، سەرچنار خان، فەرموو.

بەريز سەرچنار أحمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۲۶) خالى يەكەم ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرە عەقلىەكانى يان ئەو كە باسى كرد و ھىناوئىتى، بە مەبەستى بازرگانى كردن يەعنى بە قەناعەتى من ئەم بازرگانى كردنە وەكو لە برگەى (۱۰)ى ماددەى (۱)ى ياساكە پىناسە گراو، ھەر مەتاتىيە، يەعنى ئەوئەندەى من كارم لە دادگا كرىووە ئەو كيشەيەكى زۆرى بۆ دادوەرەكان دروست كرىووە لەسەر ئەوئە كاتى كە ئەو بازرگانىە بلىين جەرىمەيەك كە كەسيك لە حيازەى ماددەيەكى ھۆشبەر بوو دەيانويست بيكەن بە بازرگانى، نەياندەزانى ئەو چەند غرام لە حيازەى ئەم تۆمەتبارە بيت بە بازرگانى حيسابە، ئايا دوو غرام، سى غرام، (۱۰) غرام، مەسەلەن كيلۆيەك، دەبى تەحديد بكرىت، راستە كۆين و فرۆشتنى پى دەكرى بەلام ھەيە (۱۰) غرامى پى دەگيرى تۆ ناكرى بلىي ئەو بازرگانى پىكرىووە عقوقوبەى ئىعدامى بۆ دابنىي كە عقوقوبەيەكى توندە، يان سجنىكى موئەبەدى بۆ دابنىين، لەبەر ئەو تەحديد بكرىت لە ياساى قانونى موخەدەراتى پيشوودا ئەوئە تيا نەبوو ھى عىراقى، پىم باشە لىرە ئەو كەمىتە تەحديد بكرىت، ئەمە خالىك، بۆ ئەوئە دادوەرانىش بزنان بەرچا و روون بن لەو چوئكە ئەو گلەيى ئەوانيش بوو، خالى سىيەم من پىم وايە ھەر لىرە ھەلبگيرى يان پىناسەيكى ترى بۆ بكرىت، چونكە دەلى رووەكيكى چاندبى لە قانونى

مخەدەراتى پېشوو باسى مەزرە دەكا، يەنى تۆ كېلگەيگە مخەدەراتتە ھەيىت بەس تۆ رووھ كېكت ھېنايىت چاندېيىت مەعقول نىيە بە موقايىلى ئەوھى عقووبەيەكى ئىعدام بىت يەنى ناكرىت ئەوھى ئەبى تەھدېد بكرىت، ھەروەك نمونەيەك بۆ ماوھى نىو دەقە بۆتان باس ئەكەم ئىمە كاتى خۆى دوو تۆمە تبارمان ھەبوو مەزرەيەكپان ھەبوو كۆتريان بەخپو ئەكرد ئەو دانەوئىلەى كە وەكو كۆترەكە بەكارىان ئەھيىنا دوايى ئاسايىش دەستى بەسەردا گرت وتيان ئەمە ماددەى مخەدرى تىايە، چەند مانگ گىران لەسەر ئەوھى بەبى ئەوھى ھەدەفيان ئەوھى بوويىت كە بازرگانى پېوھە بكن، بەلام بەپىيى ماددەى چواردەى مخەدەراتى قانونى عىراقى پېشوو ئەكرا ئەوان ئىحالەى جىنايات بكرىن لەبەر ئەوھى ئەمانە مەتاتىن عقووبەكەشى ئىعدام ئەبى و ئەبى وورددەكارى زىاترى تىا بكرىت، سوپاس.

بەپىز د.رپواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (كاروان)، فەرموون.

بەپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەرەتا پشتىوانى تەواوى لە قسەكانى (سەرچنار) خان و كا (عبدالستار) دەكەم، بۆ ماددەى (۲۶) بركەى يەكەمى، پىم واىە كېشە دروست دەكا تەنھا باس لە بازرگانى دەستى يەك دەكات بازرگانى دەستى دووشمان ھەيە ئەو بازرگانىيەى تەنھا ھەناردە و ھاورددەى دەكەن كىفایەت نىن كە ئەو ھوكمانە بىانگرتتەوھ، بەلام ئەشكالە گەورەكە ئەو بازرگانەيە كە لىرە وەرى دەگرىت و بازرگانى پېوھە دەكات جارىكى دىكە، پىشنىياز دەكەم لە بركەى يەكەمدا ئەوھى زىاد بكرىت يان لەناوخۆى ھەرىمى كوردستان بازرگانى پېوھە كرىيىت لەناوھەراستى دىرى دووھم ئەم ئىزافەى بۆ بكرىت كە بازرگانى دەستى دوو لىرە كارىگەرى زىاترە لەوھى كە تەنھا ھەناردە و ھاورددەى دەكات، سوپاس.

بەپىز د.رپواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (شىخ ظاھر)، فەرموون.

بەپىز ظاھر محمد على:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خوارى گەورە، ماددەى (۲۶) دەلى ھەر كەسك لەم كرددارانەى خوارەوھ ئەنجام بدات، ئەوھە بە لەسپدارەدان يان زىندانى كرىنى ھەتا ھەتايى سزا دەدرى، كە سىن حالەت باس كرىوھ بەراستى لەبەر ئەوھى عقووبەكە عقووبەيىكى زۆر تونددە بەراستى لەسپدارەدان، وا باشە تەھدېد بكرى كام فعل كام جەرىمە بە عقووبەى ئىعدام دادەنرىت، كامىشيان بە سجنى موئەبەد دادەنرىت ب، بە گشتى كە لەو فەقەرەيەى ديارى نەكردىيە، كەواتە وا پىويستە وورد بكرىتتەوھ ماددەكە چ حالەتېك عقوبەكەى ئىعدامە لە چ حالەتېك سجنى موئەبەدە، لىنەگەرى مەسەلەن

تەقدیری قازی قازی مەسەلەن بری فلان ئەو تاوانەت کردییە ئەو وە عقوبەتی ئیعدامە ئەو وە سجنی موئەبەدە، ئەو وە لەگەڵ عقووبەتی ئیعدامیش بەراستی ئەگەر بازرگانیک یەك جار بازرگانی ماددە ھۆشبەرەکانی کردییت عقووبەتی ئیعدام پیم و ابیت زۆرە سجنی موئەبەد بیت، ئەگەر جاری دووھم دووبارەتی کردووھ گەراوھ سەر تاوانەکی ئەو کاتی بکریتە عقووبەتی ئیعدام، سوپاس.

بەرپز د.ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، شادی خان، فەرموون.

بەرپز شادی نوزاد وھاب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز ئەندامە بەرپزەکانی پەرلەمان ھاوکارانم من ئەمەتی کە باسی ئەکەم تەکا ئەکەم زۆر بە ووردی گویم لئ بگرن تەکا ئەکەم، بەرپز سەرۆکی پەرلەمان پیم مەبرە چونکە زۆر گرینگە گرینگیکە خۆشی ھەبە، من تەنیا لەسە رعقوبەتی لەسیدارەدان قسە ئەکەم ئیمە ھەموومان ئاگادارین وە ھەموومان ئاگامان لەوھبە بە تەقیری لە سالە (۱۹۹۸) لە ھەریمی کوردستان چەند حالەتیکی دیاریکراو نەبئ عقوبەتی ئیعدام لە ھەریمی کوردستانا تەنفیز نەکراوھ سەرۆکی ھەریم ئیمزای نەکردووھ وە تەنفیز نەکراوھ ئەمە خالیکە پپووستە لەبەرچاوی بگرین، خالی دووھ راستە حکومەتی فیدرال و عیراق ئیمزای لەسەر معاھەدەتی وەك ئیعدام نەکردووھ، بەلام ولاتانمان زۆرن وە ھەریممان زۆرە لە دونیادا بەپپی ئیمزا کردنی ئەو وە کو ئیعدامی کردووھ لە قانونا ئیعدامی ھەلگرتووھ یاسای سیدرەتی ھەلگرتووھ، بۆ نمونە روسیا و بەشیک لە وولاتانەتی ک لە باشووری ئەفریقا ھەبە، ئیمە شتیکی تزمان ھەبە لە رووی دینیەوھ خوای گەورە لە قورئانی پیرۆزدا دەفەرمویت (ان اعلمونا لا تعلمون) ئیمە ھیچ کات ناتوانین قەرائی ئەو وە بدەین کە مافی ژبان لە ئینسانیکا بۆ ئینسانی بسیننەوھ، مافی ئینسان مافی مرؤفیکە بە یەکسانی بۆبە عقوبەتی سیدارە یاخود سزای سیدارە لەم یاسایەدا زۆر زۆر قورسە، ھەر وەھا لیکۆلینەوھەکان لەسەتاسەری دونیا یا دەریان خستووھ ئەو ولاتانەتی یاساکانیا سزای سیدارەتی تیا بە جەریمە لە وولاتەیا کەم نابیتەوھ بە پپچەوانەوھ بەرز ئەبیتەوھ پپژەتی تاوان کردن لە وولاتانەدا بەرز دەبیتەوھ نزیکترین ولات لیمانەوھ تجارەتی مخادەراتی تیدا بەرپژەتیکی زۆر بەرچاو ھەبە ئیرانە لە ئیران تاجری مخەدەرات حوکمی ئیعدام ئەدری و تەنفیزیش دەکری، بەلام رۆژ بە رۆژ تیجارەت کردن بە مخەدەراتەوھ روو لە بەرز بوونەوھبە و داتاگان دانابەزەوھ، مەولانە جەلالەدین دەلی (حەقیقەت ئاوپنەبەک بوو لە دەستی خودا کەوتە سەر زەوی و بووبە چەند پارچەیک و ھەرھۆزیک پارچەیک بەرکەوت، حەقیقەت لای کەسمان نیبە بە رەھایی حەقیقەت گشتیبە، بۆبە تەکا دەکەم مافی ژبان ئیمە بەو پپیەتی کە روومان لەروومان لەوھبە کە یاسایی سیدارە تەنفیز نەکەین با ئەم ھەنگاوە لە ئیمەوھ دەسپیتیکا لە یاساکانمانا نەمانبیت تەکان لیدەکەم لەم یاسایەدا با عقووبەتی سیدارە ھەلگرتین با نەمینی لەم یاسایەدا یەکەم

ھەنگاۋ بېت بۇ ئېمە، ئەمى سەرۋەرىيە بە ئېمە بېرى بەرامبەر مافەكانى مرۇف بەرامبەر حەقى
ژيان بۇ ھەموو كەسپك بە يەكسانى، زۆر سوپاستان دەكەم.

بەرىز د.رېۋاز فائق حىيىن / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ تۆش، حىيىبە خان، فەرموون.

بەرىز حىيىبە سەيد ابراھىم:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئېمە بىنىمان كە دوو ۋەزىرى بەرىز ئامادە بوونىان ھەبوو ھە دانىشتىنى پىشتروو ئەم
دانىشتنەش، لە بەشى سزاكانىش پىويست بوو كە ۋەزىرىكى تايبەت لېرەدا ئامادە بى، بەپىي
ئەۋەى كە من لەسەر سزايەكان پەيوەندىم لەگەل چەند بىكەپكى چاكسازى كردوو ھەترسى
ماددە ھۆشبەرەكام دەتوانم بلىم بەپىي ئەو لىكۆلىنەۋەى كە لەبەر دەستى مندايە لە ھەترسى
تىرۆر كردن زىاترە بەپىي ئەۋەى كە دىمۇگرافىيى تاوان لە (۲۰۱۸/۳/۱) تاۋەكى (۲۰۱۹) ۋەرم
گرتىيە كە دەلېت (لە كۆى (۱۳۰۴) ھەزار و سى سەد و چوار بەندكراۋ يەكپك لە ۋە چاكسازيانە بۇ
سالى يەكەم (۶۶۷) شەسەد و شەست و ھەوت كەس بە تاۋانى تىرۆر دەستبەسەرداگىراون،
(۱۶۷) كەس ئەوانە بووینە كە ماددە ھۆشبەرەكانىان بەكار ھېناۋە، بەلام لە دوا ئامار بۇ سالى
(۲۰۱۹) لە (۱۳۱۷) ھەزارو سى سەد و ھەتدە كەس (۴۱۶) چوار سەد و شانزە كەس بە ماددە
ھۆشبەرەكان و (۳۶۷) سى سەد و شەست و ھەوت كەسە بە تىرۆر، كەۋاتە دەتوانىن بلىين
ھەترسى ماددە ھۆشبەرەكان بۇ سالى (۲۰۱۹) رىزبەندى يەكەمى گرتۆتەۋە لە يەكپك لە
چاكسازىيەكانى ھەرىمى كوردستاندا، من لەگەل ئەۋەدام كە كاتپك ئېمە بازىرگانان ياخود
كەسانپك بەھۆى تىۋەگلانىان بە ماددە ھۆشبەرەكانەۋە دەست بەسەردا دەگىرىن
پۆلىنكردنەۋەى سزادراۋان بەشىۋەيەكى تەندروست بىرپت بەۋەى ھەترسى كەسەكە جۆرى
تاۋان ماۋەى سزا و تەمەنىان رەچاۋ بىرى، ئەمەنىان لەلەيەك لەلەيەكى تىرىش لەناۋ
چاكسازىيەكاندا پىشنىارى ئەۋە دەكەم كە ھەموو كەسەكان كە بوونەتە بازىرگان و ھاتوونەتە
دەرى ئەوانە بوونە كە لەناۋ سەنتەرەكانى چاكسازى يەكتىيان ناسىيە، بۇيە جياكارى ھەبىت
لەنپو ئەۋە كەسانەى كە ماۋەيەكى زۆرە ھوكمىان ۋەرگرتووۋە لەگەل ئەۋە كەسانەى كە ئىستا بە
بازىرگانى كردن ياخود بە ئالودە بوونەۋە دەستگىر دەكرىن، سەبارەت بە ماددەى (۲۶) پىم باشە
ئەلپت (ھەركەسپك يەكپك لەم كردلارنەى خوارەۋە ئەنجام بدات ئەۋە بە لەسپدارەدانن يان بە
زىندانى ھەتايى سزا دەدرپت، سپدارەدان بەر لە زىندان نايى پىم باشە راست بىرپتەۋە، بۇ
ئەۋەى كە زىندانى كردنى ھەتايى يا لەسپدارەدان، سپدارەدان دەچىتە دوا بىرگە، سوپاس.

بەرىز د.رېۋاز فائق حىيىن / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (مم)، فەرموون.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەراي ئەوھى پشتىوانى لە بۆچوونەكەى (سەرچنار) خان و بەشيكى بۆچوونەكانى كاك (عبدالستار) دەكەم لەسەر سزاكە، دەمەوى ئەوھى بلييم يەككە لەو خالانەى ولاتە ديموكراسيەكان شانازى پيوھ دەكەن نەبوونى ياساى سزاي لەسیدارەدانە، ھەلبەتە دوو راي جياواز ھەيە مەسەلەى سزاي لەسیدارەدان و ھەتا ھەتايى، ئەم پەرلەمانتارە بەريزانە پييم وايە دلرەقى لەكەسيانا نابييم بۆيە مەسەلەى ياسايە ئەگەر جۆرئك لە دل رەقى ھەيئەت نابيئەت بە شانازى بۆ ولاتەكە، مەسەلەى سزاي لە سیدارەدان دلرەقيەكەى زۆر گەورەيە وە حالەتگەلئكەن كە شايستەى ئەوھى نين تەنانتەت بازرگانيشيان كردووھ، ئيمە لە تەدايعيات و مەترسيەكانى چاندنى ماددەى ھۆشبەرۆو بازرگانى پيوھ كردن باش تئئەگەين، بەلام سزاي كوشتن وە كۆتايە ھيئەت بە ژيان سزايەكى دل رەقە ئەمە خالئك، خالئكى ديكە من پيشنيازم ئەوھى دارشتنەوھى ئەم ياسايە بەم شيوھىەى لئبكرئ ئەم ماددەيە، من برواي بەشيكى زۆر بروام بە تەفكيكەت ھەيە بروام بە ھەلۆھشانەى بەشيكى زۆرى لەناو ماددەكان و كەم كردنەوھى رووبەرى درئژدادارى، دەستوورى ئەمريكى حەفتە من چەند جارئك باس كردووھ ئەم ياسايەى ئيمە ياسايەكى زۆر زۆر گەورەيە ئەكرئ كورت بكرئتەوھ، لەناو ئەو ماددەيا من پييم باشە برگەى دووھم و سبيەم لائبرئت ھەر نەميئەى وە دارشتنەوھەكە ئەم پيشنيازە دەكەم، ھيوادارم ليژنەى ياسايى و ھاورئيان ديقتە بدن چونكە لەبەر ئەوھى برگەى دووھم و سبيەم باس لە بازرگانى دەكا برگەى سبيەم باس لە بەرھەم ھيئەت دەكات، ئەمانە لەناو يەك وشەدا يەك برگەدا جيگەى بكەينەوھ واتە برگەى يەكەم بە تەنيا بمئيتتەوھ ببئ بە ماددەى (۲۶) وە پيشەكبيەكەشى لائبرئت، ماددەى ھۆشبەر يان كارتئكەرى ئەقلى ھەركەسيك ئەم كارە بكات يەعنى بەشيوھىەكە لەم شيوھىە ئەوا زيندانى كردنى ھەتا ھەتايى ئەكرئ ئەگەر ماددەى ھۆشبەر يان كارتئكەرى ئەقلى بەرھەم بھيئەى، دروست بكا، ياخود بازرگانى پيوھ بكات ياخود ھاوردە كردبئت، ئەوا بربار دەدرئ بە زيندانى كردنى ھەتا ھەتايى، پشتگيرى لە (شادى) خان ئەكەم، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك د.محي الدين، فەرموون.

بەريز محي الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆربەى دەولەتان ئيستا بەم ئاراستەيە دەروئن كە حوكمى لەسیدارەدان لە ياساكانيان نەھيئەن و، ئيمە دەزانين گرفتى ماددەى ھۆشبەرەكان كيشەيەكى نيودەولتەتيە ئاخير ئامار ئەوھى لە كوردستان لە اموھى رابردوو بلاو كرايەوھ، لە سەرەتا سألەوھ تا كۆتايى مانگى (۱۱) زياتر نزيكەى (۹۰۰) نۆ سەد كەس لە كوردستان گيراو بە ماددەى ھۆشبەر، نزيكەى (۱۱۰۰۰) يازدە ھەزار كەس

تووشبووینە، من بۆخۆم لە گەل حوکمی لەسێدارەدا نیم، لە گەل ئەوهم که زیندانی هەتا هەتایی بکری بەلام بە مەرچیک ئەو که سەهی که حوکمە هەتا هەتایی دە یگریتەو نه لیبووردنی گشتی وه نه لیبووردنی تایبەتی بیانگریتەو، که واتە دەبی هەموو حوکمەکانی خۆی ئەو ماو بەی که حوکم دەدری بە حوکمی هەتا هەتایی بیاتە سەر بەندیخانە، زۆرسو پاس.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سو پاس، خۆی عادیەتەن که عەفوو دەردەچیت لە پەرلەمانی کوردستانەو له شکلی قانونا، ئەوانە بەدەرەکرین بازرگانی بە موخەدەرات بەدەرەکرین، پیشتەر بەکارهێنانەریش بەدەرەکران ئەم جارە ئەخیر ئەوانمان لیبەدەر نه کرد، کاک سروان، فەرموون.

بەریز سروان محمد علی:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشنگیری پیشنیاره کهی (شادی) خان و (سەرچنار) خان و کاک (عبدالستار) ده کهم، به لام ئەمن تەلەبیکم هەبە لە سەرۆکایەتی پەرلەمان هەموو پەرلەمانتارەکان و وەزارەتە موختەصەکان بەراستی ئەمە لە گەل لەسێدارەدانی نیم وەکو (سەروان) چونکە هاوارام لە گەل برایانم خودا روح دەسینیتەو نه ئیمە روح بستینین، بەلام زیندانی کردنی هەتا هەتایی خۆی هەموو رۆژ دەمریت، بەلام که تۆ لەسێدارەت دا ئیتر تەواو مرد، بەلام که لە زیندان بوو ئەو کات هەموو رۆژ دەمریت ئەو ئەو، بە نەسبەت هۆکارەکانی تووشبون ئیستا لە هیچ ولایتیک نەمبینیو هەمەسەو که می که تجارەتی ماددە هۆشەبەر دەکات گیرابیت، ئەوا هەموو پەرلەمانتارن لیڕەنە لە هەموو ولایتەکانی که ژمارە هێ تووشبوون لەولێ زۆرە یەعنی بەراستی تا ئیستا که سی یە کهم نه گیراوه که سی دووهم و سییەم و چوارەم و سەدەم دەگیرێ بەلام که سی یە کهم که س نازانی کێیە، لەبەر ئەو هێ ئەوان ئەو نەندە توانا و دەسەلاتی هەبە، بۆیە لە گەل لە سێدارەدان نیم دیسانیش دەلیم، هۆکارەکانی بییننەو هەلک بۆ تووش دەبیت؟ نمونە لەسەر ئێران هاتەو هە راستە ئێران خەلک لەسێدارە دەدات بۆ ئەوانە هێ که تیجارەت بە ماددە هۆشەبەر دەکات، بەلام هۆکاری تووشبوونی ئەو ولاتە زیاد بوونی ریژە هێ وە کهسانە هێ ئالوودە هێ ماددە هۆشەبەر دەبن هۆکارەکان چین؟ ئیمە وەکو پەرلەمان و وەکو حکومەت ریگری لە هۆکارەکان بکهین بۆ ئەو هێ خەلک روو لە ماددە هۆشەبەر نەکات نەک که تووش بوو لەسێدارە هێ، دیسان هاوارای هەقالاتم که چاولیکەری لەو ولاتانە بکهین که نەرم و نیانن و کاری باش لەوێ دەکری نەک تووندرووی و ئەوانە، من ئاخیر شت دەمەوئ بلیم لەسەر لیبووردنی گشتی یە ئەویش چونکە ئەو باسە کراو و ماددە که لەسێدارەدان باس دەکریت بۆیە موختەصە پیو هێ ئەگەر ریگە بە هێ شتیک بلیم، سو پاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لېرە جار جار لېيوردنى گشتى دەدرچى، بەلام دەرنەنجامەكانى زۆر جار عەكس دەيىنەو، بەداخەو دەوای ئەو دەخیر جار پەرلەمانى كوردستان لېيوردنى گشتى دەركرد وە خەلكىك بەربوون زياتر لەچەند حالەتەكى زۆر ناخۆشمان بينى كەوتيان ئەمانە بەهۆى لېيوردنى گشتى بەربوون، دەوای ئەو تەوانى گەورەتریان كرد ئەمە هی ئەم مەجلیسە نییە، كاك (بالانبو)، فەرموون.

بەريز بالانبو محمد علی:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دەوای ئەو ئەو ماددەیه ئاراستەى لیژنەكەى ئیمە كرابوو، ئیمە لە لیژنەكەى خۆمان وتووێژىكى زۆر زۆرمان لەسەر كرد من وێرەى پشتگیری كردنم بۆ كاك (عبدستار) و (شادى) خان و كاك (كاروان) و (سەرچنار) خان، دیارە ئەمە بابەتێكى گرینگە ئەبى زۆر بە وریاییەوە كارى لەسەر بكەین، ئەم بابەتە كە باس لە سزای لەسێدارەدان ئەكا وە برگەكانى بەهەمان شپۆه ئەلئ ماددەى هۆشبەر یان كارتیکەرى ئەقلی یان پشینەى كیمیاوى هاورده كردهیت یان هینابى، كردهیت بۆ رابردوو، كەواتە یاسا پێویستی بە موستەمسەك هەیه وە شایەت لەم حالەتە مستەمسەك بەدەستەوە نییە وە هاورده كردن ئەكەوێتە سەر شایەد و سزادان، ئیمە خۆمان دەزانین بە داخەو ئەیلیم ئەبى سەیری بكەین ئەم یاسایە بۆ ولاتیک دەبیت كە عدالت (۱۰۰%) تیبدا پیاده كرابیت، ئیمە دەزانین تا ئیستاش كیشەى سیاسى لەناو حیزبەكانا هەیه بەئاسانى ئەتوانرێ خەلك لەسەر كیشەى سیاسى بەم یاسایەو بەگلینریت، لەبەر ئەو بە وردى ئەگەر دیراسەیکى باشى بكەین زۆر زۆر باشترە و رەت نەكرێ لەو پێویستە بەلگەى مەلموس هەبى نەك بە سزادان نەك بە تووشكردن، هەموومان ئەزانین ئیستاش بەداخەو ئەیلیم ئەمەش، سەیتەرەكانى ئاسایش كە لێرەو بەرە سلیمانى ئەرۆى سەیتەرەكانى پارتى سەیر ئەكەن یەكیتیت یان پارتیت كە ئەرۆى.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

نا وانیبە. تەواو.

بەريز بالانبو محمد علی:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وايه، كە لەوێشەو دەبى بەهەمان شپۆه، لەم حالەتەنە ترس هەیه بۆ هەموو كەسێك باشتر وای بە وردى بیری لېبكریتەو، برگەى دووهم ماددەى هۆشبەر كارتیکەرى ئەقلی بەرەم هینابى یان دروستى كردهیت بەمەبەستى بازرگانى كردن و ئەمە كەسى شارەزاو خەبیر نەبیت ناتوانى ئەن ماددانه دروست بكا، لەبەر ئەو پیم وایە پێویستە ئەگەر لە دادگاش بێر لەو بەكریتەو كە كەسێك بە شتێكى واو ئەگیردرێ بێر لە ئاستى رۆشنیری و ئاستى زانیارى ئەو كەسە بكریت،

ئايا ئەم كەسە تواناي ئەوھى ھەيە ئەو ماددانە دروست بكات يان ئەمە كەسېكى كە دروستى كىردوۋە ئەوېشى پېۋە ئېش ئەكرى، بەھەمان شېۋە باس چاندنى رووھك ئەكا تەكنەلۇژيا ئەمرۆ گەپشتۇتە ئەو ئاستە يابان جگەرەى دروستكردوۋە كە تۆۋى گول لەناو فلتەرەكەيايەتى كاتېك كە فرى ئەدرى لە جېى جگەرەكە گولەك سەوز ئەبى، پېۋىستە بېرى ئەو رووھكانەى ئەلئى چاندرابى ديارى بكرىت زۆر زۆر ئاساييە ھەموومان ئەزانين ئەمپۆ ھەموو خەلك خاۋەنى مەزرەعەيە ۋە خاۋەنى خانوو ۋە زۆربەى پەرلەمانتارەكان ئەتوانين بلىين كە لېرەن يان لە جىگايەكى دىكە ھەزاران خەلكى كەى كاسبى ۋەكو ئېمە، لە حالەتېكا ئەگەر مالەكەى چۆل بى من بېرۆم دوو دەنك تۆۋى يەكېك لەو رووھكانە فرېبىدەمە ھەوشەكەيى ۋ سەبى خۆم بېرۆم موخبىرى بكەم بلىم لە مالى فلان كەسا ئەو سەوز بوو ئەم كابرابە ئېمە ئەھېنېن بەھەمان ماددە توۋشى ئەكەين، باشتر وايە بېرى ئەو رووھكانە ديارى بكرى، ئايا ئەم رووھك لە روۋى نەزانىيە ۋە سەوز بوو؟ ئايا ئەم رووھكە بە خۆپسك سەوز بوو؟ يان ئايا ئەم رووھكە رېژەكەى ئەوھندىە بۇ ئەو بەكار ھاتووە كە بازرگانى پېۋە بكرىت، سوپاس.

بەريز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەريز سەرۆكى لىژنەى ياسايى دەيەۋى قسەي ك بكات، فەرموون.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەز كەم ھەدەك تېيىنېيا ديار كەم سەر ئاخفتنېت ئەندام پەرلەمانا سەر سزاي، تەبەن مە ل ياسا سزادانا عېراقى ژمارە (۱۱۱) يا سالأ (۱۹۶۹)، مە ل قېرى ماددە (۲۳) يا ھەى بېژىت (تقسيم جرائمين حيث جسامتها) ل قېرى قانونا عقوباتى يا بەركار نوکە جەسامەت و مەزنى و ختورە ۋ ئەۋىت تاوانا بکەرى دكەت دناف ئەۋى كۆمەلگەھى دا يېت ژېك جودا كرىن ئو يېت تەقسيم كرىن بۇ (جناية، جنحة، مخالفة)، لېرە مە مەرەم پى ئەۋە كو ئەز ئىشارەت پى بدەم دەمى تاوانەك ل جىنايات بيت ختورەيەكا مەزن ھەبىت يان ئەسەرى ۋى تاوانى ئەسەرەكى مەزن بيت سەر ھەقى غەيرى، سەر كۆمەلگەھى، سەر شەخسەكى لېرە قانونى مەرەم ژى ئەۋە يا داناي كو جىنايە ب عقوبەيەكا توند بېتە ئەژماردن و ل قەلەمدان، مە ماددە (۸۶) يى ھەى ژھەر ھەمان ياسايى تەعريفاً عقوبەت ئىعدام يا كرى بېژىت (ھى شنقا محكومة عليه حتى الموت) راستە ئەف نەسە يى ھەيى و مەوجودە، بەلى ئەگەر ئەم سەح كەينى ئىلتىزاماتىت كو ئەم بەشەكىن ژ دەولەتا عېراقى ۋ عېراق ژى ئەسەرېت دەولى و مەعاھىداتىت دەولى سەر خۆ يى پەيدا كرىنە كو ئەف ياسايىا عقوبە ئىعدامە ناچىتە بوارى جېبەجى كرىن ئىلا كىم ھالەت نەبن، د ناحيا دىتتا قانونى قە فەرق د ناقبەرا موشەرەعى قانونى ل رۆژھەلاتا ناھەرەست گەل يا رۆژئاقا چىيە؟ موشەرەعى ل رۆژھەلاتا ناھەرەست پتر عاتفييە دەمى دانانا قاعيدى قانونى يان تەحدىد كرنا سزايى بۇ تاوانەكى، ئىعدام ل وولاتىن پېشكەفتى ژى يا ھەى ئو ئېلغا نەبوۋىە

بەللى ل ھندەك حالەتتە كېم ھندەك ل وان حالەتا ئەوېن ختورە ھەي، ئەرى پرسیار لقیرى ئەو ھەسەك تیجارەتی ب ماددیت موخەدەرانی بکەت ئەفە لقیرى ئەگەر عقوبا وی ئیعدام نەبیت ھەژی چیبە؟ چونکی ئەو بقی فیعلی بقی تیجارەتی یی کۆمەلگە ھی دکوژیت ئەفە مەستەر ژ قەتلی، ئو فەرق چیبە د ناقبەرا قانونی دا، نمونە مە جەریمە ب قەتلا ھەي عقوبا وی یا دیارە جەریمەیا ھەي (قتل خطأ) کو نییەتا سلوکی ئیجرامی نەبوویە، لقیرى فەرق گەلەك یا ھەي د ناقبەرا ھەر دوو عقوبادا ھەر دوو حالەتتە قەتلی، کەواتا لقیرى جەریمەیا کە مەزنە تەھدیده ل سەر کومەلگە ھەي ئو ئیشارەت دان سەر ھندەك ئیتفاقیاتتە دەولی سەر مستەوا ییت دەولی ژى مولحەقی ئیختیاری یی (عهد الدولي الخاصة للحقوق المدني والسياسية) یی سالاً (۱۹۶۶) ھەر وەسا ئیتفاقیا ئەمریکی یا ھەي، مەجموعەیا کە ئیتفاقیاتتە دەولی ژى ییت ھەین کو راستە دژی ئیعدام کرنینە بەللی ھندەك حالەت ژى ییت ھیلاین بۆ ھندی بتە رادع ئەف دیارە یا ئەف تاوانییت ھندی مەزن ییت خەتەر بمین و بگە ھە سزاییت خو، چونکی خەتەرە کە مەزنە سەر کۆمەلگە ھەي، زۆر سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک جەلال، فەرموون.

بەریز جلال محمد امین:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەندامانی بەریزی پەرلەمان دیارە بابەتی لەسیدارەدان و لەسیدارە نەدان ئەمە تەقربەن بۆتە جەدەلێك، ئەتوانین بلیین دوو گروپ دروست بوونە لە زۆربەي ولاتان بەشیک لەگەل مانەو ھەسەك لەگەل نەمانەو ھەي، بەلام من بە تەحیدی قسە لەسەر ئەو یاسایە بکەین وەکو برای بەریز کاک (بزار) ئامارەي پیدایا، لەبەر ئەو ھەي سزای ئیعدام لەناو قانونی عقوبات ھەي قانونی عقووبان لایە زال کاری پینەکرئ ئیمە کاری پینەکەین، ئیمە ھەستین لەم یاسایە ئەم لەسیدارە دانە ھەلگرین، وە لە مقابلا لە قانونی عقوبات ھەبئ کە زۆربەي ئەو کەسانەي دادگایی دەکرئ بۆ خۆتان ئەزانن بەپیی قانونی عقوبات لە مەحکەمەکان ئیجرائاتیان لەگەل ئەکرئ پیم وایە ئەمە تەناقوزیک دروست ئەکا وە من پیم وایە ئەم بایەتە ھەلگرین بۆ دوای ئەم پرۆژەیا کە ئایە پرۆژەیا کی جیا ھەبئ سزای ئیعدام بە شیوازیکی کولی لە کوردستان ھەبیت یاخود نەبئ، لەناو ئەم یاسایەش ھەبئ چونکە ئەم یاسایەش خەتەرکی گەرەبە و ھیچی لە عقوبەکانی قانونی عقوبات کە مەتر نییە و جوودی ھەبیت دواتر ئەگەر پەرلەمانتاران پیکە وەو ھاورا بوون بۆ ئەو ھەي سزای لەسیدارەدان نەبئ ئەو کاتە بە پرۆژەیا کی جیاواز کار بکەین لە کوردستان بە شیوازیکی کولی سزای ئیعدام نەبئ، سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، () خان، فەرموون.

بەريز رۆژان ابراهيم على: بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ژبەر گرنگييا ياسايا مادديت ھۆشبەر ئول سەر را و بۆچوونيت ھەڤالا كو ياسا عقوبال سیدارەدانى ھەبیت يان نەبیت، لقيرى بەحسى بازارگانى پيكردن يى کردى د قى ياسايى دامە پيئاسا بازارگانى پيكردن يا كرى يەنى يا ھەى ماددا نۆيەم بەرھەمھيئان و دروست كردن و دەرھيئان و گرتنەو و بەردەست بوون ئو پەرلەمانتارەكى ئى بەحسى ناف ھەريمى كر ئەگەر نيوەندگيرى ئى يا ھاتى قيچا برپوونى تەعريف بازارگانى پى كردن، ئەگەر ب ھوورتر بخينن ئو ژبەر خەتەرييا قى ياسايى ل سالا (۲۰۱۸) بەريز سەرۆكى پەرلەمان نزيكى دە ھزار كەسا ئالودەى قى ماددەى بوون ل دھۆك و پاريزگەھا دھۆكى، نزيكەى چارسەد كيلويا ييت گرتين ل سنوورى ئو نزيكەى دووسەد شەديت حەبا يى گرتين، بەحس كر گوتى ئەگەر رووھكەك ناف ھەمى مەزرەعا وى ھات چاندنى ئەقە نە مەبەست بۆ بازارگانى پيكردن يەنى ب رووھكەكى بازارگانى پى ناكەت، سوپاس.

بەريز د. ريوافائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، (د.ڤالا)، فەرموون.

بەريز د. قالا فريد ابراهيم / وەزيرى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھلەن ديبجەى ماددەى (۶۲) وازحە دەلى (ھەركەسپك لەو كرادارەنى خوارەو ھەنجام بدات، ئەو بە لەسیدارەدان يان زيندانى ھەتا ھەتايى سزا دەدرىت) يەنى لەناو ياساكەدا نەھاتوو بلى (ئەو حالەتانەى خوارەو تەنھا سزاي لەسیدارەدان يان ھەيە و حاكم يان قازى ئە تۆ بۆت نييە بچى بۆ عقوبەى دووھم كە ھەتا ھەتاتاييە، يەنى لپرانە حەقى ھەلبژاردنى لەبەينى لەسیداردان و زيندانى دان دراو ھە شەخسى قازى بەنەزەرى تەماشاكردنى خگورەتى ئەو جەريمە و ئەو كەسەى كە جەريمەكەى كر دووھ، ئەو حالەتى يەكەم نيمانە، نيمانە يەنى ئيلا بە لەسیدارەدان حوكم بدرى، دووھميان ئەو كەسە كەسپكى بازارگانە لە ھەرسى حالەت مەبەستەكە ديار كراو ھەكەميان دەلى (ماددەى ھۆشبەر ھاوردە كر دى بە مەبەستى بازارگانى) دووھ دەلى (ماددەى ھۆشبەرى دروست كر بە مەبەستى بازارگانى) سپەميان بە ھەمان شپو دەلى (چاندوويەتى بە مەبەستى بازارگانى)، ئەرى ئايا بە مەبەستى بازارگانى كردن لەناو ئينجانەيكى دانى دەرپوئ بە مەبەستى بازارگانى كردن، يان بە سوتفە يەكپك تپدەپەرى تۆبەكە فرېدەداتە ناو ھەوشەى تۆدالە ھەديقەى تۆدا دروست دەبیت ئەو حالەتانە ھەمووى قازى لەسەرى دادەنيشى جەريمە ھەمووى ديارە فەعلى ديارە رووكنى ماددى ديارە رووكنى مەعنەوى ديارە كە قەصدى جينائيبە ھەمووى ديارەسى حالەتەكە دەكرى، دائيمەن لە ياسا ئەو وردەكاربانە بەجى دەھيشترى بۆ صولتەى قەزائى، لپرانە لەسیدارەدان كە دراو ھۆ وەكو رادعپك دانراو بۆ ئەو ھەى ترسيك بى بۆ

ئەوھى ترسیك بۇ ئەوانەى كە بازرگانى پېۋە دەكەن، كەسى بازرگان ئەو كەسانەى كە بازرگانى پېۋە دەكەن ئاخىر ئىحصائى دىكتۆرە ئىشارەتى پېدا دەلېت (۹۰۰) كەس گىراۋە بەلام (۱۱۰۰۰) يازدە ھەزار كەس تووش بوۋە، ئېمە ۋەكو موشەرە، پەرلەمانى كوردستان ۋەكو موشەرە حكومەتى ھەرئىمى كوردستان ۋەكو حكومەت (۱۱۰۰۰) يازدە ھەزار كەسە ئىنقاز بكا يانئىش دىفاعى ئەو چەند كەسە بېت كە بازرگانى پېدەكات، مەعەلەم عقوبەى لەسېدارەدان دەپارئىزى ئەگەر حەقى قەتەى نەھاتوۋە، قازى عادەتەن خۇى لە عقووبەى لەسېدارەدان دەپارئىزى ئەگەر حەقى ئىختىيارت دايى لەبەىنى ھەتا ھەتايى و لەبەىنى ئىعدام عادەتەن خۇى لە ئىعدامەكە دەپارئىزىت و بۇ ھەتا ھەتايىبەكە دى، بەلام ھېندىك حالت ھەن بەراستى يەعنى ھەندىك شەخس ھەن ختوھتەيان دروست كر دوۋە لەسەر ئەو موحتەمەعەى، ياساى پېشتەر كە ياساى بەركارە ياساى سالى شېستەكا بوۋە سالى شېستەكان بەدەگمەن ھەر نەدەبېسترا بلېن ماددەى موخەدر لە سنوورەكان عىراق داخلى دەكرى زۆر بەكەمەى بەلام ئىستا ئېمە لە سالى (۲۰۱۹)ى بوۋە بە زاھىرە لە كوردستان بەرپىزان، ئەم بايەتە دەبى عقوباتى رادەى بۇ دابنرېتن بۇ ئەوھى ئەو كەسانە بگەرېنەوھە لەوھى كە كراۋە، ئىنجا عقوبەكەش لېرەدا بەشېۋەبەكى قەتەى دانەنراۋە ئەوھى بۇ ئەوانەى كە ئەو پرسىيارەيان كر، ئەوھى كە زۆر بە كورتى سزاكان ھاتوۋە ھەر لە ماددەى (۲۶) ھەتا دەگەبە ماددەى (۳۸) ھەر ھەموۋى سزايە ئايا ئەو كەسەى كە مۇلەتى پېدراۋە و بازرگانى پېۋە دەكات دواى مۇلەت دانى دېئىنە سەر عقوبەدانى، ئەوئىش چونكە تەقربەن زىاتر لە دە ماددەبە تەنھا لەسەر بابەتى سزاكان قسە دەكا، بۇبە مەن پېم وايە لېرانەدا لەسېدارەدان زىندانى كرەن ھەردوۋكى بىمىنئەتەوھە حەقى ئىختىيارەكە بدرېتن بە قازى لەوئى قازى خۇى حەكەم بېت و بە دېراسەكرەنى ختورەتى ئەو جەرئىمەبەى كە كراۋە ختورەتى ئەو سەخسە لەسەر موحتەمەع، زۆر سوپاس.

بەرپىز دىپواز فائق حىسېن / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك شاخەوان فەرموون.

بەرپىز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (۲۷):

بەكەم: ھەر كەسېك بەكېك لەم كرادارەنى خوارەوھە ئەنجام بەدات ئەوا بە زىندانى كرەنى ھەتا ھەتايى يان كاتى بە پېئىژاردنىكى كەمتر نەبېت لە (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) دە ملىۇن دىنار كەمتر نەبېت زىاتر نەبېت لە (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) سى ملىۇن دىنار سزا دەدرېت:

۱-ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى يان پېشېنەى كېمىيائى ھاتوۋە لە خشتەى ژمارە (۱)ى ئەم ياسايە يان روۋەكېك لەم روۋەكانەى ماددەى ھۆبەرى كارتىكارى ئەقلى لى بەرھەم دى بەردەست بوۋى يان دەستى پېداگرتبېت يان كرېبېت يان فرۆشتبېت يان بە خاۋەنى بوېت

يان رادەستى كىرىپت يان وەرى گىرتىپت يان گواستىنەۋەى بۇ كىرىپت يان دەستى لېھەلگىرتىپت يان گۆرىنەۋەى تىدا كىرىپت يان سەرفى كىرىپت بە ھەر سىفەتلىك بىت يان نېۋەندىگىرى بۇ كىرىپت لە ھەر شتىك لەمانە بەمەبەستى بازىرگانى پىكردىنى بەھەر شىۋەيەك بىت ئەۋىش لە دەرەۋەى ئەو حالەتەى ياسا مۆلەتى داۋە.

۲- ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى پىشكەش كىرىپت بۇ بەكارھىنان يان بۇ بەشدار بوۋىپت يان ھاندەر بوۋىپت لەسەر بەكارھىنان لەدەرەۋەى ئەو حالەتەى ياسا مۆلەتى داۋە.

۳- مۆلەتدراۋ بە بەردەست بوۋىپت ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى يان پىشىنەى كىمىياۋى ھاتوۋە لە خىشتەى ژمارە (۱)، (۲)، (۳)ى ھاۋپىچ بۇ ئەم ياسايە بۇ بەكارھىنان بۇ مەبەستىكى دىارىكاراۋ بەلام بەپىچەۋانەى ئەم مەبەستە رەفتارى پى كىرىپت.

۴- شوۋىنكى بۇ بەكارھىنانى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە ئەقلىيەكان بەرپۋە بردوۋە يان ئامادەى كىرىپت يان رەخساندوۋە.

۵- نەۋجەۋانىكى گومرا كىرىپت يان ھەر كەسىكى دىكەى ھاندراۋە لەسەر بەكارھىنانى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە ئەقلىيەكان.

دوۋەم: سزا دەرىپت بەبەند كىرىپت توۋندىر و پىبىزاردىك كە كەمتر نەبىت لە (۵.۰۰۰.۰۰۰) پىنج مىلۇن دىنار و زىاتر نەبىت لە (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) دە مىلۇن دىنار ھەر كەسىك.

۱- ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارە ئەقلىيەكان يان پىشىنەى كىمىياۋى ھاتوۋە لە خىشتەى ژمارە (۲)، (۳)، (۴)، (۵)ى ئەم ياسايە بەردەست كىرىپت يان كرى بىت يان فرۆشتىپت يان رادەستى كىرىپت يان وەرى گىرتىپت يان گواستىنەۋەى بۇ كىرىپت يان دەستى لېھەلگىرتىپت يان ئالوگورى تىدا كىرىپت يان سەرفى كىرىپت بەھەر سىفەتلىك يان نېۋەندىگىرى كىرىپت لە شتىك لەمانە بەمەبەستى بازىرگانى پىكردىنى بە ھەر شىۋەيەك بىت لە دەرەۋى ئەو حالەتەى ياسا مۆلەتى داۋە.

۲- بەھەمان سزا ھاتوۋە لە بىرگەى دوۋەم ئەم ماددەبە سزا دەرى ھەر كەسىك ماددەبەكى ھۆشبەر يان كارتىكى ئەقلى يان پىشىنەىكى كىمىياۋى ھاتوۋە يان روۋەكىك لە روۋەكەكانى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى لى بەرھەم دىت بەردەست بوۋىپت يان دەستى پىدا گىرتىپت يان كىرىپت يان فرۆشتىپت يان بە خاۋەنى بوۋىپت يان رادەستى كىرىپت يان وەرى گىرتىپت يان گواستىنەۋەى بۇ كىرىپت يان دەستى لېھەلگىرتىپت يان ئالوگورى تىدا كىرىپت يان سەرفى كىرىپت بە ھەر سىفەتلىك بى نېۋەندىگىرى كىرىپت لە ھەر شتىك لەمانە بەمەبەستى بازىرگانى پىكردىنى بەھەر شىۋەيەك بىت لەدەرەۋەى ئەو حالەتەى ياسا مۆلەتى داۋە بۇ ئەم ماددەى لە خىشتەكانى ژمارە (۴،۵،۶،۷،۸،۹،۱۰)ى ھاۋپىچى ئەم ياسايە ھاتوۋن.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەريزان ھەر پەرلەمانتارىكى بەريز دەيەويى گىفتوگۆ لەسەر ئەو ماددەيە بىكات، با دەست بەرز بىكاتەو، بۇ ئەو دەيە ناوھەكان تۆمار بىكەين، دوايى رىگە نادەين ھىچ بەريزىكى تر گىفتوگۆ لەسەر بىكات، ئەم بەريزانە ناويان تۆمار كراو، كاك (شوان)، (گوليزار) خان، كاك (اوميد)، (خديجە) خان، كاك (كاروان)، (حسيبە) خان، كاك (جمال)، كاك (ياسين)، كاك (مم)، كاك (جمال)، فەرموون.

بەريز جمال حويىز مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۲۷) يەكەم ئو سزايانەم پى كەم چونكە دوو بەشيش لەوانە ئەو دەيە ماددەكە بەكار دەھيىنى ئەو دەيە بارزگانى پى دەكا، بۇ بارزگانەكان راستى دە مليۇن و سى مليۇن زۆر كەمە حەقە سزاي قورستر بدىن، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ھىچ پيشنيارى محدد ھەيە كاك (جمال).

بەريز جمال حويىز مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

نوسرايە لە دە مليۇن سى مليۇن بۇ بارزگان ئەمە زۆر كەمە.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (مم)، فەرموون.

بەريز مم اسكندر مم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تېبىنين ھەبوو لەسەر سزادان و زىندانى ھەتا ھەتايى جەنابى وەزىرى ھەريم روونكردەنەو دەيە دا سوپاس، ھەرچەندە مە كو وەك پەرلەمانتارەكى ليژنەي كاروبارى كۆمەلايەتى.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (مم) ئەگەر تېبىنيەكە لەسەر ئەو ماددەيە ھەيە، گىفتوگۆمان لەسەر ئەو دەيە تر كۆتايى پېھينا.

بەريز مم اسكندر مم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە قسەكانى كاك (جەلال) دەكەم، چونكە بەريز سەرۆكى پەرلەمان ئەو دەيە لە ولاتە پيشكەوتووھەكان كەخەلكى ھەريم ئىلتىزامى سەد لە سەد لە ياسا لە پرائسيپەكانى ئازادى لە مافى مرؤف مەبەست لەو نىيە لە ئىمە باشتر و پيشكەوتوو تر و مرؤف ترن لەبەر ئەو دەيە، چونكە سزاي توندى ھەيە، بۇ بارزگانەك رەنگە سەد مليونىش ھەر چ نەبىتن كە بارزگانى بە ماددەي ھۆشبەر بىكات، پيشنيار دەكەم سى ئەو دەيە ليبيكرىتن، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (اميد)، فەرموون.

بەريز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ويىراي پشتيوانى كردنم لەسەر ھەردوو بۆچوونى بەريزان كاك (جمال) و كاك (مم) منيش تەئكىد لەسەر ئەو دەكەمەو ھەيوازييەكە و فاصيلەكە زۆرە لەنيوان ئەوھى كە لە بەندكردى ھەتا ھەتايى بۆ دە مليۆن دینار، دە مليۆن دینار بۆ ئەو گروپ و بۆ ئەو مافيا و بۆ ئەوم كەسانەى كە ئەو كارە قىزەو ھەنە دەكەن بە ھىچ جۆريك گونجاو نيبە، من پيشنيار دەكەم بىرى پيىژاردن ھەر لايرىت، چونكە وەكو بەريز وەزىرى سەرۆكى ھەريىم باسى كرد لە پيشوودا قازى موخەيەر دەبن لەنيوان دوو عقووبە كە بيدا لەسیدارە يان ھەتا ھەتايى، ليرەشدا ديسان قازى موغخەيەر دەبيت كە لەنيوان پيىژاردن و لەگەل بەند كردنى ھەتا ھەتايى واتە يان لايدىرى يان مەبلەغەكەى ئەو ھەندە زۆر بىت كە خالى يەكەم و دوو ھەميش ديسان ھەمان مەبلەغى كەم دووبارە بوويتەو ھە يان لايدىرى يان مەبلەغەكەى زياد بكرى، زۆر سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (كاروان)، فەرموون.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ويىراي پشتيوانىم بۆ قسەكانى كاك (جمال) و كاك (ئوميد) و برادەران، پرسيارىكم ھەيە لە بەريز وەزىرى ھەريىم بۆ كاروبارى پەرلەمان، لە ماددەى (۲۷) لە بىرگەى يەكەم كاتيك كە باس لەو دەكرىت لە ئەھكامەكان ھۆشبەر كاتيكەرى ئەقلى ھەتا داويى ھەموو يانەكان، ئەم دوو ھوكمەى كە ديار كراو ھە دەستبەسەر كردنى ھەتا ھەتايى بۆ ئەم غەرامەيەى كە بە ماددى ديارى كراو ھوكمەكانى بەسەر كام يەك لەمانە تەگبىق دەبن؟ دەست بەسەر داگرتن بازىرگانى پيوە كردن گواستەو ھە، چونكە ھوكمەكەمان بە تەواو ھەتى بەسەر كاميان دادەسەپيىرى، زۆر سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، (گليزار) خان، فەرموون.

بەريز كليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تيبينيم ھەيە لە ماددەى (۲۷) بىرگەى يەكەم و دوو ھەم بىرگەى يەكەم خالى پيىنجەم باسى نەو ھەوانى كر دوو ھە، تەبەن ئەمەش تەرجومە كراو ھە لە قانونى عيراقى ژمارە (۵۰) ئى (۲۰۱۷)

اغوائى حدپ دەبى لېرەدا ئېمە مەبدەئىكى قانونىمان ھەيە دەلى (مطلق يىجىزى على اطلاق) ئىنجا بە رەئى من ئەگەر ئىغوائى كەم ئەقلەكى بكا دەبىت ئەويشى تېدار لېرە ديار بکەين جار بە راي منەوہ ئەم وشە لېرە لابدرېت بلېن (ھەر كەسپك) ئەوہ كىفايەتە، سوپاس.

بەپىز ھېمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (ياسىن)، فەرموون.

بەپىز ياسىن خىزىر طە:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خوا، بەپىز سەرۆكى پەرلەمان لېرە يەكەم جار پىشتىگىرى كاك (جمال) و كاك (ئومىد) و كاك (مم) و ھەموو ئەو برادەرانە دەكەم، بەلام ئەوانەى ماددە ھۆشبەر دەينن دەفرۆشن يەعنى نەك سى مليۆن يان دە مليۆن كاك (جمال) باسى كرد زۆر لەوہى زياترە، بەلام من دەمەوئ روونكردەنەوہ يەك بەدەم، بەپىز سەرۆكى پەرلەمان ماددەى ھۆشبەر كە گولپىكە يان تەيرىك ك تۆپەكەى ھەلدەگرئ لە شوپىنك بۆ شوپىنكى تر ئەوہ ناپىت بە ماددەى ھۆشبەر، سەدان گول ھەيە لە مالان داتناوہ ماددەى ھۆشبەرە بەس دەبى دروست بكرئ، بۆ نمونە وەكو شەراب لە ترى دروست دەكرئ خۆ ترى ھەلالە بەلام شەرابى لېدروست دەكرئ، من پىم باشە ئەو ماددەيە ھەر لاچئ ئى پارەكەى، لەبەر ئەوہى پارە نەمپنى سزايەك باشتىرېن رېگايە بۆ ئەوہى ھىچ كەسپك نەتوانئ مەعامەلەى پېوہ بكا، سوپاس.

بەپىز ھېمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (شوان)، فەرموون.

بەپىز شوان كرىم محمد:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشتىگىرى كاك (ئومىد) و كاك (جەلال) و كاك (مم) دەكەم بۆ ئەو بىرگەى سزادانى پارەكە يان پارەكە لابدرېت يان بىرپك لە ماددە ھۆشبەرەكە مەسەلەن لە (۳۰-۱۰۰) غم غەرامە دەيگىرئتەوہ، وەك پېبژاردن ئەويش ئەو بىرەى ديار كراوہ زۆر زياتر بكرئ بە دووقات يان سى قات، سوپاس.

بەپىز ھېمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، خدىجە خان، فەرموون.

بەپىز خدىجە عمر طە:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بىرگەى دووہمدا كە باس كراوہ لە خالى دووہم دەلېتن بە ھەمان سزاي ھاتوو لە بىرگەى دووہمى ئەم ماددەيە سزا دەدرېت ھەر كەسپك ئەمە لېرەدا باشتەر كە لايبەين، لەبەر ئەوہ ئەوہى لە دىباجەى بىرگەكەدا باس كراوہ كافىيە وەكو چۆن لە خالى يەكەم بە ماددەى ھۆشبەر

دەستى پېكردييه لېرەش عەينەن لە ماددەى ھۆشبەر دەست پېبكا ماددەىەكى ھۆشبەر يا كارتېكارى لەوى دەست پېبكات، ھەروەھا دەكرېت سياغەكەشى رېكتر بکەين بەم شېوہەى، بە بەند كوردنى تووند و بە پېبژاردنېك كەمتر نەبېت لە (۵،۰۰۰،۰۰۰) پېنج ملېون دېنار و زياتتر نەبى لە (۱۰،۰۰۰،۰۰۰) دە ملېون دېنار سزا بدرېت ھەر كەسېك، بەم شېوہەى، سوپاس.

بەريز ھېمن احمد حمە صالح / جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، حسيبە خان، فەرموون.

بەريز حسيبە سعید ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە سزا كانى ئەو كەسە بازرگانانە يان ئەو كەسانەى كە ئالودەى ماددە ھۆشبەرەكانن ئەگەر بى سەير كەين لە رووى كارىگەرەبەوہ تاوانىكە بۆ تېكدان و روخاندنى كۆمەلگا لە ھەموو روويكەوہ بۆيە بە پېويستى دەزانم لە ماددەى بېست ھەوتەم بېرگەى يەكەم پشنگىرى راي بەرپز كاك (ئوميد) دەكەم كە پېبژاردن نەمپنى، لەبەر ئەوہى پېشتر لە ماددەى پېشوو سزاي سېدارەدان زېندانى ھەتايان بۆ يەكلا بوويتەوہ، لە خالى دووہمېش ھەمان سزا لېردا دەتوانين سزايەكان بۆ ئەو كەسانەى ئالودە بوون لېرە پېبژاردنەكە زياد بکەين كەمتر نەبېت لە (۱۵.۰۰۰.۰۰۰) پازدە ملېون و زياتر نەبېت (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) سى ملېون، لېرەدا ئەگەر سەيرى ھەمان خالى يەكەم بکەينەوہ بازرگانەكان تەنھا بازرگانى ناوخووي نين بگرە ئەوانەى كە ماددە ھۆشبەرەكان بازرگانى پېوہ دەكەن ئەوانەى كە دەستبەسەريش كراون لە چاكسازىيەكاندا و خەلكى دەرەوہى كوردستانن زۆرەيان، بۆيە پېويستە ئەوانەش كە بازرگانى بە ماددە ھۆشبەرەكان دەكەن خەلكى دەرەوہى سنوورى ھەريمى كوردستانن ياخود بيانين كە ھەول ئەدەن ئەو ماددە ھۆشبەرەنە بېننە ناو كوردستان بە سزايەك سزا بدرېن كە سزاي لەسېدارەدان بېت ياخود داخل بوونەوہى ناو كوردستانيان لى قەدەغە بكرېت، سوپاس.

بەريز ھېمن احمد حمە صالح / جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بەرپز وەزىرى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان، فەرموون.

بەريز د. قالا فرید ابراهيم / وەزىرى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بېرگەى يەكەم دىياجەكەى بخوئىنەوہ (ھەر كەسېك يەكېك لەم كردارانەى خوارەوہ ئەنجام بدات ئەوا بە زېندانى كردنى ھەتتا ھەتايى يان كاتى وە بە پېبژاردنېك كە كەمتر نەبى) يەئنى يانەكە لە بەينى غەرامە و عقوبەى سجن نىبە سجنى مئەبەد و موہقەت پېبژاردنەكە لە ھەموو حالەتدا ئەتۆ سجن دەبى سجنەكە ئىما موئەبەدە ئىما موہقەتە ئەوہ قازى دەزانى بەپېى خگورەتى حالەتەكە، سجن دەبى لەگەل سجنەكە ئەو غەرامەشت ھەيە يەئنى يانەكە لە بەينى عقوبە و بەندكردن و عقوبەى غەرامە نىبە ئەوہ واو لە بەينى عقوبەى بەند كردن و لە بەينى

غەرامەكە، يەنى لە ھەموو ھالەتتە ئۇ سىجىن دەپى بەلام ئەتۇ سىجىنەكە يان ھەتا ھەتايىيە يان ۋەقەت كە ئەو قازى بىرپارى لىدەدا ئەو ۋە ئىشى ئىمە نىيە، بە موئەبەد ھوكم بدرى بە ھەتا ھەتايى ھوكم بدرى لە ھەردو ھالەتدا بە موەقەت لە ھەردو ھالەت ئەو پىپىژاردنە ئەو پىپىژاردنە ھەپە ئەو غەرامە پىپىستە بدرى جا ئەگەر غەرامەكە زىاد بىرى ئەو پەرلەمانى بەرپىز پىشنىار بىكات و دابىنىتن، بۇيە لىرانە يانەكە لە بەينى غەرامە و لە بەينى ھىن نىيە تەئكىد دەكەينەو كە يانەكە لە بەينى تەنھا سىجىن بۇ موەقەت و بۇ موئەبەد لە ھەموو ھالەتتە ئەو كەسە دەگىرى، بەلام لە پال گرتنەكە ئەو مەبلەغە پارەشى لىو ھەردەگىرى، جا ئەگەر پىتان كەمە ئەو ھىچ دەگىرىت لەلەينى قازىيەو پىتان كەمە ئەو مەبلەغە دەتوانن لىرانەدا زىادى بىكەن كە بىرى و مەبلەغىكى زىاترىش بدات، زۇر سوپاس.

بەرىز ھىمن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، لىژنەى تايىبەتمەند ماددەى (۲۸)، فەرموون.

بەرىز جلال محمد امين:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (۲۸):

ھاتنە كايەى يەككە لەم ھالەتەنەى خوارەو ھەردو ھوكم توندىن دادىرى بە بارودۇخى توندىن كىردن دادەرى بۇ ئەو سزايانەى لە ھەردو ماددەى (۲۶) و (۲۷) ئەم ياسايەدا دەقىيان لەسەر كراو:

يەكەم: گەرەنەو بۇ تاوان لە سەلماندى گەرەنەو بۇ تاوان گشت ئەو ھوكمە دادگەرى نىشتمانى و بىيانىانە رەچا دەكرىن كە تاوان باركىردنى تىيدا بەو تاوانانەى لەم ياسايە دەقىيان لەسەر دراو.

دوومە: ئەگەر كەسى بىكەر فەرمانبەرىك بىت يان كەسىكى راسپىردراو بىت بە راژەى گشتى ئەو بەرەنگار بوونەو ھى بازىرگانى پىكردىنى يان بەكارھىنەنى نارەوا بە ماددە ھۆشەرەكان و كارتىكەرە ئەقلىيەكان يان ئالوگۇر كىردنى يان بەردەست بوونى پى سىپىردراو.

سېيەم: ئەگەر كەسى بىكەر بەشدار بووبى لە باندىكى نىودەولەتى يان ھۆكارەكەى ھاوكات بى لەگەل تاوانىكى پىشلىكار بۇ ئاسايشى ناوخۇيى يان دەرەكى دەولەت.

چوارەم: ئەگەر كەسى توند و تىزى يان چەك لە ئەنجام دانى تاوانەكەى بەكار بھىرى.

پىنجەم: ئەگەر تاوانەكە ئەنجام درا بىت لە شوئىنىكى خوا پەرستى يان لە دامەزراو ھەپەكى فىركارى يان سەربازى يان مەدەنى يا چاكسازى (سىجىن) يان شوئىنىكى دەستگىر كىردنى يان چاكسازى نىوچەوانانى يان لانىكى لەخۇگرتنى كەسانى بىلانە و دەرۋەزەكار يان بۇ چاودىرى كىردنى ھەتوان يان يانەكى ۋەرزى يان دامەزراو ھىكى كۆمەلگەى مەدەنى.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريزان ھەر پەرلەمانتارىكى بەريز دەيەويىت گىفتوگۆ لەسەر ئەو ماددەيە بىكات با ئىستا دەست بەرز كاتەوہ تا ناوہكان تۆمار بىكەين، ئەم بەريزانە دەيانەويى گىفتوگۆ لەسەر ماددەيە (۲۸) بىكەن، (كليزار) خان، كاك (ريڤنگ)، كاك (سەروان)، كاك (اميد)، (خديجە) خان. كاك (ريڤنگ)، فەرموون.

بەريز ريڤنگ محمد محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

براستى ل ماددا (۲۸) د خالا (۵) دا ھاتىيە ئەگەر تاوانەكە ئەنجام بديت لە شوپىنىكى خواپەرستى يان دامەزراوہيەكى فيركارى سەربازى، مە پى باشە دڤيريدا ئەف فيركارىيا سەربازى نوكة زاراقەيا لەشكرى يى كوردستانى مە تنى ئەو جھيىت ئەكادىمى يىت ھەين كو فيركارىنە، ژبەر ھندى جھيىن ديتري پەيوەنديدار نابن پيڤە، باش بينين ئەگەر تاوانەكە ئەنجام بديت لە شوپىنىكى خواپەرستى يان دامەزراوہيەكى سەربازى و ئەمنىيەكان يان مەدەنى، يەنى ئەو فيركارىيە ژى بيتە راكرن، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئوميد.

بەريز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ويىراي پشتيوانى كردن لە قسەكانى كاك رڤيڤنگ ئەكىد لەسەر ئەكەمەوہ لە ماددەيە (۲۸) برگەي دووہ ھەر كەسى بىكەرى فەرمانبەر بى يان كەسيكى راسپيردراو بى بە راژەي گشتى، پيم باشە كە ھيىزەكانى ئاسايش و پولىسيش ئيزافە بىكەرى، راستە لە ديىرى دواترى كە ئەلى بە چاودىرى ئالوگور كردنى يان بەردەست بوونيان پى سپيردراوہ، واتە تەحسىل حاصلە، بە تەحديديش پيويستە كارمەندانى ھيىزەكانى ئاسايش و پولىس داخلى بىكەرى كە ئەوان سەروكارىان لەگەل ئيجرائەت كردن لە تاوانە ھەيە، زۆرجار پشت ئەستووور بە كارمەندەكانى ئەو دەزگايانە لەوانەيە كارى لەو جۆرە بىكەرى، بۆ برگەي پيىنجەم لە كاتى باسى سجن يان شوپنە گشتىيەكان ئەكات پيويستە قوتابخانە و ناوہندى فيركارىش زياد بىكەرىن راستە لەويى باسى دامەزراوہي فيركارى ئەكات، بەلام بە تەحديد قوتابخانەكان كە ئىستا لە ناوہندەكانى خویندن ئەو حالە ھەبوونە بە تايبەتى لە قوناغەكانى دواناوہندى چەند حالەتيك بوو، بە تەحديد باسى ئەويى بىكەرى تا ريگري بىكەرى لە ئەنجامدەر يان تاوانبار سزاكەي توند بى، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، فەرموو گوليزار خان.

بهريز گوليزار رشيد حاجي:

بهريز سهروكي په رله مان.

تېبينم هه يه له مادده (۲۸) برگه ي يه که م گه رانه وه بو تاوان ته رجوومه کراوه هي قانوني عيراقی (العود)، وشه ي (العود) نه ماوه له قانوني عقوبات له مادده (۱۳۹-۱۴۰) نلغا کراوه، هه نه که ين نه و وشه يه لا بدهن.

بهريز هيمن احمد حه مه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

فهرومو كاك سهروان.

بهريز سهروان محمد علي:

بهريز سهروكي په رله مان.

هاوراي پيشنياري كاك نوميد و كاك ريفنگم، به لام داواش له بهريزتان نه که م نه گه ر دكتوره قالا وه كو وه زيروي كاروباري په رله مان يه که م جار ري به نه و بدرئ، كه مادده كان نه خویندرينه وه شيكردنه وه ي دروست وه رگري له سهري، بو نمونه مادده (۲۶) نه گه ر گويم له و شيكردنه وه يه بوايه كه دكتوره قالا نه يكر له سه ر نه و مادده يه، رهنه گه ناماژهي من به و شيويه نه بووايه كه نه مدا، بويه نه و زياتر له نيمه شاره زايه و له گه ل ليژنه كه بووه و داريژهري نه و پروژهي هه ش بووه، يه که مجار ده رفه ت به و بدرئ له گه ل خویندنه وه ي مادده كان شي كردنه وه له سه ر نه و مادده ي بكرئ نينجا راي په رله مانتار وه رگري، سوپاس.

بهريز هيمن احمد حه مه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

له جه لسه ي پيشوو و امان كرد، له سه ر داواي بهريزيان بوو كه پي خوش بوو په رله مانتار راي خو ي باس بكات، نينجا وه لام ي كو ي گشتي بهريزان نه ندانمان بدانه وه، فهرومو خه ديجه خان.

بهريز خه ديجه عمر طه:

بهريز سهروكي په رله مان.

پيم وايه له برگه ي سييم نه گه ر بكرئ نه وه زياد بکه ين، نه گه ر كه سي بکه ر به ژدار بووبن له بانديكي نيوخويي يان بانديكي نيوده وه له تي، پيم وايه كه سانيك هه ن له سه ر ناستي ناوخوش نه توان باند دروست بکه ن به شيويه يه كي ريخخراو نه و تاوانه نه نجام بدهن و مه ترسيشي گه وره يه، زياتر له بازرگان له وانه يه له سنووري شاريكي دياري کراو به ته نيا نه نجامي بدهن، به س نه گه ر بيته باند له سنووري نه و ولاته هه مووي نه يکه ن، نه وه ش عيني مه ترسيه نه گه ر باندي نيوخويش زياد بكرئ باشتره.

بهريز هيمن احمد حه مه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

مادده (۲۹) فهرومو.

بهريز جلال محمد امين:

بهريز سهروكي په رله مان.

ماددهى (۲۹):

۱ هه ر كه سى ده ست دريژى بكاته سهر فرمانبه ريك يان راسپيردراويك به راژهى گشتى له وانهى هه لئسته سى به جى به جى كردنى ياسا يان روو به روويان بوويه وه به هيژ يان به توندوتيژى يان به چهك له كاتى جى به جى كردنى وه زيفه يان به هوويه وه بى نه وه به حه بس كردنى كاتى سزا نه درى.

۲- له كاتى هاتنه دى يه كى له و حاله تانهى خواره وه نه وه نه بيته زيندانى كردنى هه تا هه تايى، نه گهر نه وه ده سترديژى كردنهى له برگه كى يه كه مى نه وه ماددهى ده قى له سهر كراوه په كه وتنيكى هه ميشه يى لا دروست بى.

۳- نه گهر جى به جى كهر له و فرمانبه رانه بى نه وانهى به نه پيشتنى تاوان يان پاراستنى ئاسايشى گشتيان پى سپيدرابى.

۳- نه گهر نه وه ده سترديژيه له برگه كى يه كه مى نه وه ماددهيه ده قى له سهر كراوه بووه هوى مردنى تاوانليكراو نه وه سزاكه نه بيته له سپيداره دان.

بهريز هيمن احمد حه مه صالح/ جيگري سهروكي په رله مان.

كى قسه ي هه يه؟ جوان خان، كاك ئوميد، فهرموو جوان خان.

بهريز جوان يونس محمد:

بهريز سهروكي په رله مان.

نه گهر ريگه بدن پيشنياريك هه يه پيش نه وهى بيمه سهر نه و بابته، پيم باشه كه كو بوونه وهى په رله مان نه كرى له كو تايى وه ره قه ي ئيمزا كردنى ناوه كان بى، چونكه زوربه يان ناويان ئيمزا كردووه و چونه ته دهره وه و به ناماده بووش له ناو جه لسه ي په رله مان حيساب كراون، له سهر ماددهى (۲۹) مه به ست ليړه نه گهر كه سه كه.....

بهريز هيمن احمد حه مه صالح/ جيگري سهروكي په رله مان:

به س بو روون كردنه وه، له بهر نه وهى كو بوونه وه كان دريژه نه كيشن بو نه و پروژه ياسا يانه ئاسايشه په رله مان تار بو كارى يان پيويسى بچنه دهره وه، به لام له گهل نه وه ين په رله مان تاره به ريژه كان له كو تايى ئماژه پى بدرى كى ليړه بووه، فهرموو.

بهريز جوان يونس محمد:

..... ليړه باس له وه كراوه نه گهر ماددهى هو شبر به كار بپيښت و ده ست دريژى بكات، مه به سته نه وه يه ليژنه ي ياسا يى يه عنى هه م ماددهى هو شبرى خوار د بى و هه م ده سترديژى بكات؟ يان به س باسى ده سترديژيه، دوو، له برگه كى دوو م خالى يه كه ن نه گهر نه وه ده سترديژيه ي له برگه كى يه كى نه وه ماددهى ده قى له سهر كراوه په كه وتنيكى هه ميشه يى لا دروست بى نه وه سزاي

هه تاهه تايي ئه بئى، ئه گهر ده سترىژيشى له سهر ئه كرى ئايا په كه وتنىكى دهروونيشى لا دروست نابئى؟ ئه وهش له دهروونه وه په كه وته نابئى؟ خو بهس له جهسته نييه، سوپاس.

بهريز هيمن احمد همه صالح/ جيگري سهروكى په رله مان:

فهرموو كاك ئوميد.

بهريز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بهريز سهروكى په رله مان.

پشتيوانى بوجوونى جوان خان، پيم وايه ماددهى (29) پيوست به برگه يه كه م ناكات، به تاييه ت باسى ئه وه ئه كات زيندانى كردنى كاتى، زيندانى كردنى كاتى لاي خه لك وا وينا كرايه ته وقيفيكه و له نه تيجه خه فيفه، به لام پيوسته برگه يه كه م لابرئى، ته نيا له و خاله دهست پئى بكا ههر كه سئى ده سترىژى بكاته سهر فه رمانبه ريك يان راسپيدراوى راژه ي گشتى ئه وانهى هه له ستن به جئى به جئى كردنى ياسا به و جوړه يه كسهر بيينه سهر برگه ي دووهم به و ماددانه سزا ئه درئى، تا ئه كاته كو تايين سوپاس.

بهريز هيمن احمد همه صالح/ جيگري سهروكى په رله مان:

فهرموو ليژنه ي ياسايى.

بهريز بزار خالد عبدالله:

بهريز سهروكى په رله مان.

حه ز كه م ته وزيحه كى بدهم، ماددى (85) ژ قانونا عقوباتى عيراقى عقوبات ئه سلى ته حديد كرى، ههر عقوبه كى سزاي بو داناي، زيندانى كرنا موه قهت يان كاتى حوكمى وئى نه كه متر (5) ساله حه تا (15) ساله، ژ بهر هه ندئى ئه قه عقوبه كا ئه سليه و چيچه كا گرانه، وه كو ليژنه ي ياسايى پيشنيار ئه كه م ئه گهر له برگه دوخالآ دووئى ئه گهر كه سى بكه ر له و فه رمانبه رانه بئى ئه وانهى نه هپشتنى تاوانى پاراستنى ئاسايشيش گشتيان پئى راسپيدراپئى ئه وه له ماددهى (28) هه يه، دوو باره يه، له ماددهى (28) له هاتنه دئى ئه وانه ئه بيته يه كئى له حالته تى توند كردن، ئه گهر مه حتاج بكات ليړه نه هيلن، ئيشاره ت پئى بدهم زروف مشه جه د چيه، قانونا عقوباته عيراقى ل هه نده ك مادده به حسى كرى زروف مشه ده ده چييه، عقوبا ئه سلى چيه و ئه گهر وابى عوقبا زيتر ده بن، عه كسى وى زروفئى موخه فه ف، ئه و زروفه پهيدا بين عوقبا ئه سلى كه م به بن، ژ بهر هه ندئى ماددهى (28-29) حه ز دكه م هه نده ك ده سترى بكه ن، هه نده ك برگه و خال تيكرا ن، دشپت باشتريكي بيخين، سوپاس.

بهريز هيمن احمد همه صالح/ جيگري سهروكى په رله مان:

فهرموو كاك جه لال.

بهريز جلال محمد امين:

بهريز سهروكي په رله مان.

ئوهی كاك بزار وتی پشتیوانی به شیکی زوری نه کهم، له یهك خال جیاوازه ئه ویش ئه ویه له مادهی (۲۸) نه گهر کهسی فه رمان بهر یان ئه و کهسهی راسپیردراوه به راژهی گشتی بوخوی موشته رهك بی له تاوانه که، به لام له مادهی (۲۹) نه گهر موته ههم ده سترپیژی بکه نه سهر کهسی راسپیردراو یان فه رمان بهری ده ولت، که وایه هه ردو و حالت جیاوازه و ئه بی بمینی، سه باره ت به پرسیری كاك ئومید ئه لی نه گهر له مادهی (۲۹) برگه ی یه کهم زه رووره هه بی، نه گهر ده سترپیژی کرایه سهر فه رمان بهر یان راسپیردراوی ده ولت، لیره سزا کهی زیندانی کردنی کاتیه، به لام له برگه ی دوو هم نه کهر نه و ده سترپیژی کردنه رهنه که له برگه ی یه کهم نه گهر زله یه کیشی لی بدات هه ر به ده سترپیژی هه ژمار نه کری، به لام له برگه ی دوو هم نه گهر ده سترپیژی بیته هوی په که وتنی، رهنه که له نه تیجه ی ته قه کردن یان لیدانیکی قورس به سهری به شیکی جه سته ی په ك بکه وی له و کاته نه بیته تاهه تایی، بو حالتی یه کهم ده سترپیژی به سیت بی بیته هه تاهه تایی پیم وایه قورسه و دیسانه وه نه و یاسایه له وهی عیراق وه رگیراوه هه ردو و برگه که شوینه کهی گونجاوه و بمینیته وه، سوپاس.

بهريز هیمن احمد حه مه صالح/ جیگری سهروكي په رله مان:

فه رمو و مادهی (۳۰).

بهريز جلال محمد امين:

بهريز سهروكي په رله مان.

مادهی (۳۰):

هه ر پزیشکیک راجیته یه کی پزیشکی بنووسن بو سهر ف کردنی مادهی هوش بهر یان کارتیکه ری عه قلی (بو) یه ك زیاده یه لیره، جگه له مه به سته کاتی چاره سهری پزیشکی له گه ل پیزانینی به و کاره نه و سزا ئه دری به به ند کردن بو ماوه یه ك له شه ش مانگ که متر نه بی و پی بزار دنیك له (۳) ملیون دینار که متر نه بی و (۵) ملیون زیاتر نه بی یان یه کی له و دوو سزایه له گه ل قه ده غه کردن ییاده کردن ی پیشه کهی بو ماوه ی سالیك، هه ر ده رمان سزایك هه لبستی به سهر ف کردن نه و ماده به بی راجیته یه کی پزیشکی به پیی حوکه کانی نه و یاسایه به هه مان سزا سزا ئه دری.

بهريز هیمن احمد حه مه صالح/ جیگری سهروكي په رله مان:

کی قسه ی هه یه؟ به ریزان نه گهر له کاتی گفتوگو ته له فونتان بو هات نه توانن له ده ره وه وه رگرن، سوپاس، (کاک دیاری، کاک سه روان، کاک کاروان، کاک جه لال، کاک ئومید، حه سیبه خان، کاک به ختیار، شادیه خان)، فه رمو و کاک به ختیار.

بەريز بەختيار شكري سليمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

نيسبەتى ئەو پزىشكە ئەو راچيئەتە بنقيسى سزاوئ كيمە، (۵) مليون بيتە (۲۰ تا ۴۰) مليون،
هەروسا برگەك ئيزافە بكرئ، ئەگەر ئەو پزىشكە ئەو هەلەيە دووبارە بكات، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح/ جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك جەلال.

بەريز جلال محمد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري قسەكانى كاك بەختيار ئەكەم، لە هەمان كات دكتور و خاوەن سەيدەلى پەيوەنديان
نەبئ چۆن بۆ خاوەن سەيدەليە ئەنووسئ؟ دوو، با حەبسەكە زياتر بئ، چونكە ئەگەر مەسەلە
غەرامە بئ بئگومان ئەزانين (۲ تا ۳) گرام بە (۴۰۰) هەزارە، ئەگەر كاپرايەك هەزار غەرامى
بفرۆشى ئەبئ چەند سوودى هەبئ، ئەگەر حەبسەكە زياتر بئ، (۳) سأل بئ ئەوكاتە ناتوانئ ئەو
كارە بكات، سوپاس.

بەريز هيمن احمد صالح/ جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري كاك جەلال و كاك بزار ئەكەم، ئەو سزايەى دانراوه كەمە بۆ بنبەر كردنى ئەو دياردەيە،
ييم باشە بەو جورە بئ لە ديري دووهم (لەگەل پيزانينى بەو كارە بۆ جارى يەكەم ئەوا سزا
ئەدرئ بە بەند كردن بۆ ماوئەيەك لە (۶) مانگ كەمتر نەبئ و هيوادارم سەقفە زەمەنى يەعنى
كۆتايى بۆ دابنرئ، بۆ نموونە لە (۵) سأل زياتر نەبئ، لە جارى دووهم دووبارە كرايەووە لە سأل
ونيويك كەمتر نەبئ و لە (۲) سأل زياتر نەبئ، پيشنيار ئەكەم برى غەرامەكەش زياد بكرئ،
سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح/ جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو.

بەريزكاروان عبدالرحمن عبدالله:

پشتيوانى كاك بەختيار و كاك جەلال و كاك ديارى ئەكەم بە تايبەتى شەش مانگ زۆر كەمە،
كيشەكە ليرەووە دەست پئ ئەكات كە پزىشكيك راچيئەتەكە بەكاردينئ بۆ مەبەستىكى ترن
پيشنيار ئەكەم لە سالى كەمتر نەبئ.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ھىكمەت.

بەريز ھىكمەت محمد عبوزيد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى كاك بەختيار و كاك جەلال ئەكەم، ئەو سزايە كەمە، ھەم پارە و ھەم بەند كىردن.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شىرىن خان.

بەريز شىرىن امين عبدالعزىز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەمان بۇچوونم ھەيە، پىويستە رىكارى سزاكان قورس بن، پىشنيار ئەكەم سزاي بەند كىردن بۇ

ماوھى (۲) سال كەمتر نەبى، سزاي ماددى لە (۵) مليون كەمتر نەبى و لە (۱۰) مليون زياتر نەبى.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئومىد.

بەريز ئومىد عبدالرحمن حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ويىراي پشتگىرى كاك بەختيار و كاك جەلال و كاك ديارى و كاك ھىكمەت و شىرىن خان، ئەكىد

لەسەر ئەو ئەكەمەو ئەو كەسەي ئەو تاوانە ئەكات كىيە؟ پزىشك و دەرمانسازن، كەوايە بە

ئەسلى تىگەيشتنى خۇي ئەبى سزادانەكەشى ئەبى بەقەد ئەو قورس بى، شەش مانگ زۆر

كەمە، ئەكرى زياتر بى، غەرامە كەمە، ئەكرى بەرز بىكرىتەو، قەدەغە كىردنى لە پىادە كىردنى

پىشەكەي كە خىانەتتىكە و بەلاريدا بىردنە، سالىك كەمە لاي كەم چەند سالى، ئەو كەسە لە

پىشەكەي دوور بىكرىتەو كە سىقەي لە دەست ئەدات، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وھاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموو ئەو تىبىنيانەي ھەمبوو كاك بزار و كاك جەلال و كاك ديارى و كاك كاروان و شىرىن خان و

كاك ئومىد و تيان پشتگىريان ئەكەم، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك وھىسى.

بەريز ويسى سعيد ويسى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھاورام لەگەل برادەران، بەلام پيشنيار ئەكەم سزاييه كان دووقات بكرين، بۇ نموونه بەند كردن لە شەش مانگ بكریته سالی، غەرامە لە سنی ملیون بكریته شەش، لە (۲۰) ملیون بكریته (۴۰) ملیون، ئەگەر دووبارەشی کردەوه سزاکەى زیاتر بى، لەگەل ئەو شەش پيشنيار ئەكەم حالەتى دووبارە کردەوهى مؤلەتى کارکردنى لى بسەندریتهوه، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سەروان.

بەريز سەروان محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري پيشنيارى كاك بەختيار و كاك جەلال و ھەموويان ئەكەم، بەلام بۇ نيسبەت سزاكان دووقاتيش كەمە، ئەوھى تيجارەت بەو شتە ئەكات يان پزيشكيك ئەتوانى (۳ تا ۵) ملیون بۇ پزيشكيك ئەگەر بە ھەلە بكات دروستە، بەلام بە ئەنقەست بيكات شەش مانگ كەمە شەش سالی بى، (۳) ملیون نا، چونكە ئەتوانى (۳) ملیون بدات تا خوئى لى دەرباز بكات، (۳۰) ملیون بى، ئەگەر سزاكان قورس بن لە كردنى كارى قيزهوهن خویمان ئەپاريژين، بەلام ئەگەر (۳) ملیون و (۵) ملیون بن رەنگە زۆريە شوينەكان بيكەن، چونكە لە سزاكەى ناترسن، ئەوھى تريش ئەگەر جارى يەكەم كردى سالیك نا با (۱۰) سالی نەھيلن كارى پزيشكى يان سەيدەليە بكات، ئەگەر دووھم جار بوو تا ھەيە كارى پزيشكى نەكات، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو حەسيبە خان.

بەريز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري ھاوريپانم ئەكەم پيش من قسەيان كرد، تەنيا تيبينيهكى بچووك، لەبەر ئەوھى ئەو حالەتە ئەچیتە قالبى بازرگانی بە مرفهوه پيم باشە سزاكان قورس بن، بەلام لە نووسينى ھەر پزيشكيك راچیتەيەكى پزيشكى بنووسى پيم باشە بنووسرى ھەر پزيشكيكى دەرمانساز يان تايبەت ماددەى ھۆشبەر بى پيوستى بدەن بە نەخۆش ئەچیتە قالبى بازرگانی بۇ زياد بكرى، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شوان.

بەريز شوان كەريم محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري هەڤالانم ئەكەم، پييم وايله موراعاتى پزىشك كراوه، پيشنيار ئەكەم سزاكه له سنى سال
كه متر نه بى و پيش بژاردن له (۱۵) مليون كه متر نه بى بۆ (۳) مليون، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمه صالح/ جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وه زيرى هەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان فەرموو.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم/ وه زيرى هەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان و حكومهت:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

له گەل ئەوهين مادده كه وهكو خۆى بمينيته وه، له بهر ئەوهى حاله ته كه ديارى كراوه و ناچيته ناو
بابى بازرگاني، نووسيني راچيته كارى بازرگاني نيه له بهر ئەوهى بازرگاني پى كردن شروتي خۆى
ههيه له ياسا، له گەل ئەوهشين كه دكتوره كان، چونكه رهئى وهزارهتى سهحه شمان وه رگرتيه،
عقوبه كان ئەسلەن ئەوان له گەل زياتر له وه حاله ته له گەل هەلگرتنى بوون، بۆ ئەوهى دهستيان
نه گيري له پيدانى وه سفهى توبى، ئەوان وا خويان هين ئەكەن كه سويندى ياسايان خوارديه و
موسته حيله له وه سوينده لابه دن له كاتى ئەنجامدانى كاره كانيانن بۆيه كه تەماشاي تەشرياتى
دوهلى تريبش ئەكهى دائيمەن عقوبه كان، بۆ ئەوهى دهست و پييان نه به سترى بتوانن ئەركى
خويان بكن عقوبه كه يان ئەخه فتره له وه كه سهى كه تيجاره تى پى ئەكات يان له وه كه سهى
دروستى ئەكات، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمه صالح/ جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ليژنهى تايبه تمه ند.

بەريز شاخه وان رۇوف مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

رهئى ئيمه وايله وهكو ليژنهى تايبه تمه ند به ند كردنه كه زياتر بكرى و پيژاردنيس زياد بكرى،
سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمه صالح/ جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

ماددهى (۳۱)، فەرموو.

بەريز شنۆ اشقى عبدالله:

دياره زوربهى ئەندامان قسه يان له سەر ئەوه كرد كه عقوبه كه زياتر بكرى، به لام ئەوه جيهدراوه
بۆ دادوهر، ئەلى له شەش مانگ كه متر نه بى، كه وايله له سەر ووى شەش مانگ وه هەتا پينج سال
ئەتوانى زياد بكرى.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەى (۳۱) فەرموو.

بەريز رۇژان ابراھىم على:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (۳۱):

ھەركەسىك ماددەيەكى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پېشىنەى كىمىيىى ھاوردە بكات يان بەرھەمى بھىنى يان دروستى بكات يان بەردسەستى بكات يان دەستى پى بگىرى يان بگىرى يان روھكېك لەو روھكانەى ماددەى ھۆشبەرى يان كارتىكەرى عەقلى لى بەرھەم دى بچىنىت يان بىكرىتە بە مەبەستى ۋەرگرتنى يان بەكارھېنانى كەسى ئەو سزا ئەدرى بە بەند كردن بۇ ماوھىەك لە يەك سال كەمتر نەبى و لە سى سال زياتر نەبى و بەپى بژاردنىك لە (۵) مليون كەمتر نەبى و لە (۱۰) مليون زياتر نەبى.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ (جوان خان، كاك سەروان، كاك عەلى، دكتورە گەلاۋىژ، كاك پېشەوا، كاك ديارى، كاك سىپان، كاك گۇران)، فەرموو كاك پېشەوا.

بەريز پېشەوا طاھر مصطفى:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۳۱) باسى سزاي ئەو كەسە ئەكات كە ماددەكە بەرھەم دىنى، يان بەردەست ئەكات يان دەستى پى بگىرى يان روھكېك لەو ماددەيە بەرھەم بىنى بۇ خۇى بلاكەرەوھى زەھەرەكە يان سەرى مار ئەو كەسەى كە ئەو ئىشانە ئەكات، ئەو كەسە ئەو ماددەيە پەرش و بلاو ئەكات بۇ ھەموو ئەو پزىشك و ئەو كەسانەى بەكارى دىنى، بۇيە سزاي ئەوانىش كەمە، يەك سال كەمتر و سى سال زياتر نەبى كەمە، (۵ تا ۱۰) مليونەش كەمە، پېشنىار ئەكەم بەرزتر بكرىتەو، (۵) مليون بكرىتە (۵۰) مليون و ئەوھى تر بكرىتە (۱۰۰) مليون، سزاكەشى كەمە لە (۱۰) سال كەمتر نەبى و لە (۱۵) سال زياتر نەبى.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سىپان.

بەريز سىپان سالم حسن:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەكانى كاك پېشەوا ئەكەم كە ماوھى سزادانى ۋى بىتە زىدە كرن، ھەر وسا پارە غەرامە بىتە (۱۰۰) مليون، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عەلى.

بەريز ەلى ھەمە صالح:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيىم وايە ئەو ماددەى تيىكلالوى دروست ئەكات لە بەينى بازرگان و بەكارھيىنەر، لە بنەرەت بەكارھيىنەر نەخۆشە، ئەبريىتە نەخۆشخانە و عيلاج ئەكرى، سيفەتى ئەوھى ھاوردە بۆ بازرگانە، مونتيىج بۆ ئەوھيە ئيىنتاجى ئەكات و بەكارى ديىنى، چونكە ئەلى ھاوردە بكات يان بەرھەمى بەيىنى، يان دروستى بكات يان بەردەستى بكات و دەستى پى دابگرى ھەر نازانم مەعناى چيە؟ يان بكرى يان روھكيىك لەو روھكانەى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى بەرھەم بچى يان بيكرى بە مەبەستى وەرگرتنى كەسى، ئەو سيفەتانە لە عەمەلى ھيچى بۆ وەرگرتنى كەسى نين، بۆ ئەوانەى توجارەتى پى ئەكەن، ھوكمى توجارەت زۆر زۆر قورسە لەھوكمى بەكارھيىنەر، ئەكرى يەكى ئەوانە ھەمووى بكات كە ئەيگىرى بلى لە قانونونەكە ھەيە ئەو بەكارھيىنەرى كەسيەن ھوكمى كەمەن بەلى بەكارھيىنەر كەسى لە زۆر دونيا ھەر ھوكمى نيبە، لە ھەندى شوپىن ھوكمى كەمە، بۆيە پيىم باشە جيا بكرىتەو، ئەوانە سيفەتى توجارن يان مونتيىجن، پيىم وايە نەخۆشە بەكارھيىنەر، كەسى پيويستى بە عيلاجە، بۆيە ئەو دوو برگەيە جيا بكرىتەو و واتاكەى روون بكرىتەو.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتورە گەلاويىز.

بەريز گەلاويىز عبىد عثمان :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەمان تيىبينى كاك عەليم ھەيە، بەلام ماددەى (۲۷) يەكەم ھەر كەسى يەكى لەو كرددارانەى خوارەوھى ئەنجام دابى لە برگەى يەكەم، يەكەم، ئەو ھالەتەى باس كرددوو، ئەو بە دووبارە لپرە سزاكەى كەميش كرددۆتەو، نەفسى شتە، دەست پيداگرتن، فرۆشت، نپوھنگيرى كردن، ھەموو لە ماددەى (۲۷) يەكەم ھاتوو.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو گۆران.

بەريز گۆران ەمر ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى قسەكانى بەريز كاك عەلى ئەكەم، لەگەل ئەوھش لە ماددەى (۳۱) و سەرچەم ماددەكانى تريش سەقفە زەمەنيەكە ديارى كراو بۆ سزاكان كە لە (۳) زياتر زياتر نەبى و لە (۵) كەمتر نەبى، بەلام لە ھى پزىشكان لە ماددەى (۳۰) ئاماژەى پى نەكراو وەكو رۆژان خانيش وتى، ديارى بكرى لە چەند زياتر نەبى.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سەروان.

بەريز سەروان محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيار ئەكەم ئەو پرۆژە ياسايە ھەر نەدرىتە راگەياندن، لەبەر ئەوەى سزاكان ئەوەندە سووكن رەنگە ئەوانەى تىجارەت بە ماددەى ھۆشبەر ئەكەن زياد بىي، ئەگەر ئەو سزا بى زياد ئەكات، گوتيان يەك سال، شەش مانگ كەمتر نەبى، لېرە ئەلئ يەك سال كەمتر نەبى و لە سنى سال زياتر نەبى، يەئنى سنى سال زياتر نەبى، سنى سال و يەك رۆزىش ناتوانى كەسى بەند بكەى كە ماددەى ھۆشبەرى بە دەست گىرابى، ئەگەر واى لئ بى رەنگە روو لە زياد بوون بكات، ھاوراى كاك پيشەوام ئەگەر (۵) مليۆنە بكرى بە (۵۰) ئەگەر (۱۰) مليۆنە بكرى بە (۱۰۰).

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور ھەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى كاك پيشەوا و كاك على و كاك سەروان ئەكەم، پيشنيار ئەكەم وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان لەگەل لىژنەكان وەلام بەدەنەو، پيشنيار ئەكەم رىزبەندى دابنرى بۇ ئەو كەسانەى كە بازرگانى ئەكەن يان بەرھەمى دىنن، بۇ نموونە ئەگەر كەسى چ رىژەيەكى پى گىرا ئەوەندە بۇ ئەوەندە چەئى سزا بدرى و غەرامەكەى چەند بىن بۇ نموونە ناكرى ئەگەر كاك سەروان تەواو وتى ئەگەر بازرگانانى ماددەى ھۆشبەر بزانن كەسى (۱۰) كىلۆ ماددەى ھۆشبەر بەئنى بايى پارەيەكى خەيالە سەير ئەكەى سزاكەى (۵) مليۆنە و عقوبەكەى سالىكە و لە سنى سال زياتر نيە، رەنگە ھەندى خەلك بكرن لەبەر ئەو، بۇيە پيشنيار ئەكەم بەپىي كەمىە و جوړى بەرھەمەينان و جوړى بازرگانى پى كردنى، پىم وابى لە قانونى عقوباتى عىراقى ھەيە، ئەوانە رىژەيان بۇ دابنرى و بەپىي رىژەكە غەرامە و زىندانىەكە ديارى بكرى، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو جوان خان.

بەريز جوان يونس محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو قانونە عىراقىەى ئىستا لەبەر دەستمانە و تەرجوومەى كوردى كراوہ سەرەراى ئەو تەرجوومەى زۆر خەلەلى رىزمانى ھەيە، داوا ئەكەين پىداچوونەو بەكرى لەلەين لىژنەى ياسايى و راويژكارانى رىزمانى كوردى كە بە جوانى بينووسنەو و تىگەيشتنى باشتى ھەبى،

ناتوانين بېين هه مان ياسا كۆپى بكهينه وه و هه ر چ قسه يكمان هه بى له سه رى، به لام ئيمه كه نه و ياسايه هاتوته په رله مان كه وايه هه ندئ سزايه هه يه كه نه بى قورستري بكه ين، بويه رام له گه ل كاك پيشه وا و هه ر هه قالئكى تر كه پشتگيرى له وه كردوه نه و سزايه زياتر بكري.

به ريژ هيمن احمد حه مه صالح / جيگري سه روكى په رله مان:

فه رموو وه زيږى هه ريښم.

به ريژ د. قالا فه ريډ ابراهيم:

به ريژ سه روكى په رله مان.

نه و گله ييه ئيستا له چا كسازييه كان نه كرى نه وه يه له قانونى عقوبات و ياساى سالى (75) ي تايهت به موخه ده رات هيج حاله تيكى له يه كتر جودا نه كردوته وه، نه وه ي تيجاره تى پى نه كات و نه وه ي وه رى نه گرى و نه خوښ، بويه گله يى هه يه نه لى كه ميه كى زور كه م به ده ست كه سيكه وه گيراوه (20) سال حوكم دراوه، نه و كه سه ته نيا خو ي به كارهيښاوه له گه ل بازرگانه كه له يه ك ژوورن كه دپته ده رى نه بپته باند له گه ل نه و بازرگانه، نه و ياسايه يه كى له خاسله ته باشه كانى نه وه يه هه موو حاله ته كانى له يه كتر جودا كردوته وه، لپره مه به ستى هاورد ه كردن كه هاتوو ه نه و هاورد ه كردنه مه به ستى شه خسيه، نه رى حاكم نه بى نه وه له يه كتر نه كاته وه كه بو مه به ستى شه خسى چه ند غه رامپك و بو هاورد ه كردن به كيلويه، نه و كه سه به كيلو له ده ستى بيگيرى حاكم بلئ بو نه غرازي شه خسى به كاردينئ، ناتوانئ له و حاله تانه لابتات، لپره ديارى كراوه، له حاله تى يه كه م باسما ن كرد كه نه غرازي تيجاره يه، لپره بو مه به ستى شه خسيه، كه تو دپيه سه ر مه به ستى شه خسى حاله ته كان ديارن، ديراسه كه سولته ي قه زائى ديارى نه كات، به لام هيج ياسايه كم نه خو يندوته وه به ديراسه و موقاره نه، په رله مانى هيج ولا تئ كه ميه ي ديارى نه كردوه بلئ تو نه ونده كه ميه ت له ده ست گيرا به به كارهيښه رى شه خسى دائه نرى، نه وه ي جئ هيشتوو ه بو سولته ي قه زائى و نه و ييش به ديراسه كردنى خه لفيه تى بابته كه، زور جار تاجيريكى زور گه وره يه، به لام نه و ده قه يه (2) غه رامى لئ ده گيرئ، به لام دوايى به ته حقيق له قه زابو ي روون نه بپته وه نه و كه سه تاجيريكى زور گه وره يه و نه وه ي له ده ستى گيراوه، نه و موسته له حه تانه عه ره بين و به كوردى زور زه حمه ته ته رجومه كردنى، بويه پيشنيار نه كه م ليژنه ي ياسايى له ته نيشت هه ر موسته له خيكي كوردى كه باو نييه به كارهيښانى موسته له حى عه ره بى له ناو قه وس دابنئ بو نه وه ي مه فهوم بپت هه م بو نه و كه سانه ي ته تبيقى نه كهن و هه م بو په رله مان، به لام به كارهيښانى كه سى دوا جار بو په رله مانه ئايا ته حديدى كه ميه نه كات يان نا، به لام ديارى كردنى كه ميه رائه گه ينم نه بپته هوى بازرگانى زور گه وره نه جاتئ بى، چونكه نه وكات بازرگان ديفاع له خو ي نه كات، موحامى ديفاع نه كات، نه لئ قانون ديارى كردوو ه، نه وه ي له من گيراوه (5) غه رامه، كه وايه به پى ماده ي (31) ته نيا يه ك سال هين ناكريم، سوپاس.

بهريز هيمن احمد همه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

فهرموو كاك عهلى نوقتتهى نيزامى.

بهريز على همه صالح:

بهريز سهروكي په رله مان.

مونتيچ مونتيجه، مونتيچ له بازرگانيش حوكمى قورستره، مونتيچ نه بي به به كارهيته، نه لى به رهه مى بيڼى، به رهه مهينه ريه عنى مونتيچ.

بهريز هيمن احمد همه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

سوپاس، فهرموو ليژنهى تاييه تمه ند.

بهريز بزار خالد عبدالله:

بهريز سهروكي په رله مان.

پرسپار ناراستهى ليژنهى ياسايى هاته كرن، كول ماددا (۳۰) شهش مهنگا كه متر نه بيت حدئ
نه علا ديار نه بوويه، وهكو دياره له ماددي (۸۵) ځ قانونا عقوباتى عيراقى جه ريميت ته سليه
ديار كرى، ل څيرئ كه ليما به ند كردن يه عنى حه بس، چاوا ديار بيت حه بس حدئ نه علا و نزم
چهنده؟ څيرئ نقيسيت شهش هه يقئ كي متر نه بيت، كه وايه حه بس به سبت نينه، حه بس
شه ديد، ديار كرنا ماددي (۸۵) دپيژيت حه بسا به سبت څ (۲۴) سه عاتا حه تا (۳) هه يقه، حه بسا
شه ديد (۳) هه يقا پتر بيت و (۵) سآله زياتر نه بيت، كه وايه مادام حدئ نه دنا ديارى نه كرى
شهش هه يقه به مه عنى حه بس شه ديد، راسته گه لك كه مو كورتى سياغى څي پرؤژيت هه بيت،
څ بهر هندئ په رله مانى ب سيفهت ئيستيعجال ناراستهى مه كر بوو، دوون سبت پيشنياژيت
قانونى و پرؤژه ب سيفهت ئيستيعجال، هه روسا څ بهر كو نه ف پرؤژه ل نه نجوومه نا وه زيران
هات، گه لك فلتهرين ياسايى و قانونى ل نه نجوومه نا وه زيران دهر باز بوويه، مه جليس
شوراش پيداچوونا ل سر كرى، كاتئ دپته به رده ستى مه څى، څ بهر هه ندئ گه ر نه ف خه له له
هه بن ببورن، سوپاس.

بهريز هيمن احمد همه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

فهرموو كاك شاخه وان.

بهريز شاخه وان رؤوف مصطفى:

بهريز سهروكي په رله مان.

له ماددهى (۳۱) رهئى ئيمه وايه سزاي به ند كراو زياد بكرئ و پي بزاردنيش زياد بكرئ، سوپاس.

بهريز هيمن احمد همه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

فهرموو ماددهى (۳۲) دوايى پشوويهك وه نه گرين.

بەريز رۆژان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۳۲):

۱ سزا ئەدرى بە بەند كىردن بۇ ماوەيەك لە شەش مانگ كەمتر نەبى و لە دوو سال زياتر نەبى و بە پى بژاردنىك لە (۳) مليون دىنار كەمتر نەبى و لە (۵) مليون زياتر نەبى ھەر كەسى رىگە لبە كەسانى تىرىيات ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بەكاربىنى لە شوينى خۆى ھەتا ئەگەر بەبى بەرامبەرىش بوو.

۲- بگيرىت لە ھەر شوينى كە ئامادە كرابى يان رەخسپندرابى بۇ بەكارھىنانى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى تىدا بەكارئەھىنران لەگەل پىزانىنى بەو كارە و حوكمەكانى ئەو برگەيە پىادە ناكى بەسەر مېرد يان ژن يان بنەچە يان ئەوكەسەى ئەو شوينەى دروست كىردووە ئامادە كىردى يان رەخساندى بۇ كىردى يان ئەوەى تىدا نىشتەجىيە لەگەل رەچاوى كىردى حوكمەكانى ياساى سزاكان دەربارەى بەشدارى پى كىردن و ھەوال نەدان لەسەر تاوانەكان.

۲-۱ سزا ئەدرى بە پى بژاردنىك لە (۲) مليون دىنار كەمتر نەبى و لە (۵) مليون دىنار زياتر نەبى ھەر كەسى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بەبرى زياد لەو بەرى دەرتەنجانم لە فرەى پرۆسەكانى كىش كىردن يان كەمتر لىين بەردەست بكات يان دەستى پىداگرتى بەو مەرجەى جىاوازيەكان لەوانەى خوارەوە زياتر نەبى:

أ ۱۰% برانەى لە يەك گرام زياتر نىن.

ب- ۵% لەو برانەى لە يەك گرام زياتر نەتا ۲۵ گرام بەو مەرجەى رىگە پىدارو لە ۲۵ مىلى گرام زياتر نەبى.

ج- ۲% لەو برانەى لە ۲۵ گرام زياتر نە.

د- ۵% لە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى جا بەرەكەى ھەرچەند بى.

۲- لە حالەتى گەرانەوە بۇ ئەوان سزايەكە ئەبىتە بەند كىردن و بە پى بژاردنىك لە (۵۹) مليون دىنار كەمتر نەبى و لە (۱۰) مليون دىنار زياتر نەبى يان بە يەكى لەو دوو سزايە.

۱- ھەر كەسى بزانى بە بوونى ئەو روو كە ھۆشبەرانە لەو ياسايە دەقيان لەسەر كراو كە لە شوينى چاندرابن بۇ مەبەستى ناپەوا و دەست پىشخەرى نەكات بۇ ھەولدان لەسەرى، ئەوا سزا ئەدرى بەو سزايەى لە خالى يەكەمى برگەى دووەمى ئەو ماددەيە دەقى لەسەر كراو.

بەريز ھىمن احمد حەمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ (كەك سەروان، كەك جىھاد، گوليزار خان، كەك جەلال، كەك ديارى، سەرچنار خان، حەسبىە خان، دكتۆر گەلاويژ)، فەرموو سەرچنار خان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قەسەم لەسەر بەرگەي سېيەمى ئەو ماددەيە، بە بەرگەيەكى زىادە ئەزانم، چونكە قانوونى عقوبات بايىكى هەيە باسى (الحجام عن الاخبار) ئەكات ئەو هەوالدەرانهى كه ئەخبار نادەن، خۆى عقوبەى بۆ دانراوه، لە هەمان ماددەى يەكەمى ئەو ياسايە لە بەرگەى دووهميش ئەلى رەچاوى لە هەوالدان ياساى سزادان بکرى، ئەو هە ر لابرئ ئاسايە، چونكە لە ياسايەكى تر هاتوو، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك جيهاد:

بەريز جهاد حسن ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيارا من ل سەر قان سزايە وهكى ديار كو ئەف كه سانيت شۆلى موخەدەر اتيت كه ن، ژ بۆ هەنديە كو خۆ بگەهنيە وان كه سېت دەوله مەند كو كاريت وان بينە دەرى، هەگەر ئيحتيماله فقير و هەزار موخەدەرى ناكيشن، ئيلا ناديرەن ئيك تووش بيتن، ئەف سزايەت هەن راستى كيمن بۆ كه سى دەوله مەند كو ئەفى دياردە هەن، ئەز دگەل هەنديمە كو ئەف سزايە زىادە بيتن، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك جلال.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري قسەكانى كاك جيهاد ئەكەم، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو حەسيبە خان.

بەريز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (٣٢) كه سەكه ديار نيبه سزا ئەدرئ، چ سزا ئەدرئ؟ سزا ئەدرئ بە بەند كردن بۆ ماوه يەك لە شەش مانگ، ئەگەر مەبەست لە كه سەكه كه سى ئالوده بووه شەش مانگ كه مە، پيوسته بەلای كەم سالىك و شەش مانگ بى، بۆ ئەوهى بە دروستى جەستەى پاك بيتەوه لەو ماددەيه لە ژير چاوديرى، دووهم، سەبارەت بە سزاكان لە هەموو كۆى بەندى سزاكان ئەو پى بژاردنانهى دانراون و ئەو ماوهيش دانراوه كه مە، بۆيه پشتگيري ماموستا جيهاد دەكەم، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور ھەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى سەرچنار خان و ھەسببە خان و مامۇستا جىھاد ئەكەم، ماددەى يەكەم و برگەى يەكەم ديارى نەكراوہ كىيە؟ دووہم، تكا ئەكەم ئەو سزايانە زۆر ئاسان و زۆر سووكن، عيبرەت لە دەركردنى ياسا بۇ ئەوہيە ئەو دياردەيە كەم بكرىتەوہ يان بنبر بكرى ئەبى سزاي قورسى بۇ دابنرى، بۇ دكتورەكە وتمان بۇ كاروبارى خويان، بەلام بەراستى بۇ بەكارھينەر تاحەديك، بەلام بۇ بازركان و ئەوانەى ھاوردەى ئەكەن و ئەوانەش بەرھەمى دىنن زۆر زۆر كەمن، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك سەروان.

بەريز سەروان محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھاورپاى پيشنيارى مامۇستا جىھاد و ھاورپيانم، بەلام لە ماددەى (۳۲) ھەموو سزاكان زۆر سووكن، چونكە لە ماددەى (۳۲) و ماددەى (۲۶) ئەگەر سەيرى بكەى ئەرز و ئاسمانى فەرەقە، لەولا لە سىدارە ئەدرى، لىرە بە سى يان پىنج مليون زياتر نەبى، ديسان ئەلېم ئەگەر سزاكان ئەوہندە سووك بن ھەم سالاكان و ھەمو مەبلەغەكان بەراستى روو لەزياد بوون ئەكات، ئەگەر ئىستا (۱۱) ھەزار تووش بوو ھەيە دلنيام ئەبىتە (۱۱۰۰۰۰)، بۇيە ھەندى قورس بى بۇ ئەوہى لىي بترسى، ھەم لە مامەلە كردن ھەم تووش بوون.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو گليزار خان.

بەريز گليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دووہم، خالى دووہم نەفسى تىبينم ھەيە، لە حالەتى گەرانەوہ بە راى من ئەگەر وشەى دووبارە كردن بنووسين باشترە، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمە صالح / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتورە شايان.

بەريز شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۳۲) برگەى سېيەم، ھەر كەس بزانى بە بوونى ئەو رووھەكە ھۆشبەرانبە لەو ياسايە دەقى لەسەر كراوھ كە لە شوينى چاندراين بۆ مەبەستى نارەوا، پيشنيار ئەكەم بە بوونى بەرھەمھينانى ئەو رووھەكانەى كە بۆ ھيلەكانى ھەموار كراوھ بۆ بەرھەمھينانى ماددەى ھۆشبەر، چونكە ئەو رووھەكانەى كە كە بۆھيلەكانى ھەموار كراوھ بۆ ماددەى ھۆشبەر بەس لە قەدەغە كراوھەكان ھاتوو، ھيچ لە سزاكان نەمبينيو، سوپاس.

بەريز ھيىم احمد ھەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وەزيرى ھەريىم.

بەريز د.قالا فەريد ابراھيم / وەزيرى ھەريىم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموو ھالەتەكان جيانە، ئيمە لەگەل ئەوھين وەكو خۆى بمينى، كەسەكانيش ديارى كراون كينە، لە ماددەكانى تريس كەسەكان كين عقوبە ئەدرين.

بەريز ھيىم احمد ھەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ليژنەى تايبەتمەند.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە برگەى يەكەم ديارە كى سزا ئەدرى، لە كۆتايى جوملەكە ديارە، سەبارەت بە غەرامە، راستە عقوبەيەكى ئەسليە بەپيى قانونى عقوباتى عيراقى، بەلام عقوبەيەكى ئيزافى ليرە، وەكو پيشتر جەنابى وەزير باسى كرد، ئەو نەيە بس عقوبەكەى غەرامەيە كەمە يان نا، عقوبەيەكى ئيزافىە لەگەل عقوبەى تر كە بەند كردنە يان زيندانى كردنە، سوپاس.

بەريز ھيىم احمد ھەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بالانبۆ.

بەريز بالانبۆ محمد على:

ئيمە وەكو ليژنەى ئاسايش و بەرگري ويراى ئەوھى لەگەل ئەوھين سزاكان قورس بكرى، بەس جياوازي نيوانى ماددەى (۲۶) و (۳۲) ئەوھيە ماددەى (۲۶) بۆ ئەو كەسانەيە بەكارئەھينن و بازرگانى پيوە ئەكەن، ماددەى (۳۲) بۆ ئەو كەسانەيە ريگە خوشكەرن بۆ كەسانيك ئەو ماددەيە بەكاردين، سوپاس.

بەريز ھيمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەگەر سەرنجى تر ھەيە، دانىشتنەكە ھەئەگىرىن بۇ سەعات (۲-۴۵) تەكايە لە كاتى خۇي ئامادە بن بۇ ئەوھى لە ماددەي (۳۳) ھوھ دەست پى بىكەينەوھ.

بەشى دووھم

بەريز د. رىواز فائق ھىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

دانىشتنەكەمان دەست پى دەكەينەوھ، فەرموو كاك رۇمىو ماددەي (۳۳) بخوئەوھ نىسابى ناوئ جەلسەي گىتوگۇ بەس بۇ ئىنقىقاد پىويستە فەرموو.

بەريز رۇمىو ھىزان نىسان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي ۳۳:

يەكەم: پىويستە لە سەر دادگاي تايبەتمەند برپارى گلدانەوھى ئەو مايە گوئىزراو و نەگوئىزراوانە بدات بۇ ھەر كەسك يەكك لەم تاوانانەي ئەنجامدا بىت كە لە ھەردوو ماددەي (۲۶) و (۲۷) ئەم ياسايە دەقيان لەسەر دراوھ.

دووھم:

۱- پىويستە لە سەر دادگا دئىبايئەتەوھ لە سەرچاوەي راستەقىنەي ئەو مايانەي لە برگەي يەكەمى ئەو ماددەيە دەقيان لە سەر كراوھ لىكۆلئەنەوھش مايەكانى گوئىزراو و نەگوئىزراوانەي مېرد و ژن و مندالكانيان يان جگە لەوان كە لە ناوھوھ يان دەرەوھى ھەريم دەگرئەتەوھ.

۲- دادگا برپارى دەست بەسەر داگرتنى مايەكانى تۆمەتبار و ھاوسەر و مندالكانى يان جگە لەوان دەدات ئەگەر بۇي سەلمئىنرا كە دەرئەنجامن بۇ يەكك لەم تاوانانەي لە ھەردوو ماددەي (۲۶) و (۲۷) ئەم ياسايە دەقيان لەسەر دراوھ.

۳- بانكە عىراقىيەكان يان بيانىيەكان ئەوانەي لە ھەريم كار دەكەن پابەند دەبن بەوھى گشت داتايكان بدەنە دادگاي تايبەتمەند بۇ ئەوھى بزائى چىيان لەلايە لە رەسید و ھەلگىراوھ سپاردە و پشك و سەنەد و ھەر مايەكى دىكە كە خاوەندارىتى دەكا دەگرئەتەوھ بۇ ئەو كەسانەي لىكۆلئەنەوھيان لەگەندا دەكرئ لە سەر ئەو تاوانانەي لەم ياسايەي دەقيان لە سەر كراوھ لەگەل جىبەجى كردنى برپارەكانى دادگا بە گلدانەوھ يان دەست بەسەر داگرتئىيان.

بەريز د. رىواز فائق ھىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

كى ئەيەوئ لە ماددەي (۳۳) قسە بكا؟ فەرموو گوليزارخان.

بەريز گليزار رشید حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۳۳) يەكەم پىويستە لە سەر دادگاي تايبەتمەند تەبەعن ئەمە تەرجهمەي مەحكەمەي موختەسە، بە رەئى من تايبەتمەند لېرە وشەيەكى قانونى نىيە، بە رەئىمن بنووسىن لە سەر دادوهر لە لىكۆلئەنەوھ، يەعنى قانونى تر دەبن، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سروان،

بەريز سروان محمد علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بيوره له هه موو مادده كان ئه وهى ئه و پرۆژهى بليين راپورتى هاوبهش و ئه وانه ئه وهى كه مه حكه مه كه ده كات دادوهره كه تا ئيستنا ئاماژهى پى نه كراوه، ئه دى ئه گهر بۆ نموونه من دادوهر بم، به لام بريارىكى ميزاجيم دا بليين سزاي دادوهره كه چى ده بى؟ له وه ئه گهر ئيزافه بكرى زور باش ده بى سزاي ئه و كه سهى كه به هه له مه حكه مه كه ده كات، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

له ماددهى (٣٣) له برگهى سيبه م باس له وه ده كات، بانكه عيراقيبه كان يان بانكه بيانيبه كان ئه وانهى كه له هه ريم كار ده كهن پابه ند بن به وهى كه ره سيده كانيان ئاشكرا بكهن، كه شفى حيسابى كه سى ليكو له وهر بكهن، ئه و كه سهى كه ليكو لينه وهى له گه ل ده كرپت، به لام له ئه ساسدا پيم وايه ئه و له گه ل ياساى (پايقه ر بانكينگ) ته ناقوزات ده كات، ئايا ئه و بانكانه كه لير كار ده كهن به ياساكانى خويمان ئه وهى كه من عيلمم پى هه بيت زانيارى نادهن، داوا له به رپزتان ياخود له ليژنهى ياسايى و ابزانم كه سيان ليره نيبه ئه گهر روونكر دنه وه بدن له سه ر ئه و بابته، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وهاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وشهى مايه له م مادده يه دا له هه موو برپه گه كاندا دووباره بوته وه، كه به عه ره بيبه كهى ئه موال مه نقوله يه، ئه موال مه نقوله مايه ناكات وشه يه كى تر ده كات له كورديدا كه ئه ويش مولكى گوازاوه يه، پيوسته ئه وه بگورپت، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنه تايبه تمه نده كان جه واب ده ده نه وه، ده ته وئ قسه بكهى يان ده ته وئ جه واب بده يته وه وه كو ليژنهى تايبه تمه ند نا قسه نابيت، چونكه ناوت نه نووسيوه به رپزان ئه ندامانى ليژنه تايبه تمه نده كان له سه ر مينه سه ئه گهر ويستان قسه بكهن، ده بى له گه ل ئه ندامانى به رپزى

پەرلەمان دەست بەرز بکەن، دەر فەتی جۈاب دانەو دەرفە تیکی مومەییەزە، بەلام دەتوان ئیستیفادە لی بکەن، بەلام بۇ قسە کردن دەبی دەست بەرز بکەن وەکو ھەر ئەندامیکی تری پەرلەمان، سەبارەت بە عقوبەتی دادوەر، لە راستیدا دادوەر ئەرکی خوئی جیبە جی ئەکات لە بواری دادبینی یاسای تایبەتمەند بە خوئیانیان ھەیه، پئویست ناکات لەم یاسایە قسە لی بارە یەو بکەن، ئەو هی که سپی مەسرە فی یان نھینی پاراستنی (عملاء) با بلین ئەو که سانە هی که لە بانقیک یان لە بانقیکدا موعامە لە دەکەن لە ناو قەوانینی عیراقیدا موعتەرە فە بانقە که حکومی بی یان بانقی تایبە تی بی، سپیە مەسرە فی پاریزراوہ یە کیچە لەو مەبادیئانە هی که ئیشی لە سەر دە کری، ئیلا مە حکمە دەتوانی وا بکا که رە سیدی یە کیچ ئاشکرا بکا، یان با بلین قەراریکی دادوەر دەتوانی ئەو بکا، لیژنە کان ھیچ قسە یە کتان نییە، ماددە هی دوای ئەو، فەر موو بالانبۆ،

بەریز بالانبۆ محمد علی:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددە هی / ۳۴

یە کەم: لە گشت حالە تە کان حوکم دەدری ت بە دەست بە سەرداگرتنی ماددە ھۆش بەرە کان و کارتیکەرە عەقلیە کان و پیشینە کیمیا ییە کان و ئەو رووہ کانە هی ماددە هی ھۆش بەر، یان کارتیکەری عەقلی بەر ھەم دە ھینن، لە گەل ئەو کەرەستە و ئامیرو کە لوپەل ولە خوگرتە هی بە کار ھاتووہ و بۇ ئامرازی گواستنە وە هی گیرا و کە لە ئەنجامی تاوانە کە بە کار ھاتوون ئەویش بە پیشیل کردنی مافە کانئە کە سانئە دیکە هی نیاز پاک.

دووہم: گشت ئەو ماددە ھۆش بەر و کارتیکەرە عەقلی و پیشینە کیمیا و ییانە هی گیرا و ن راستە و خو بۇ ئەو لایە نانە هی تایبە تمەندن بە پاراستنیان دە نیردری ت.

سپیەم: حوکم دەدری ت بە داخستنی ھەر شوئی تیکی مۆلە ت درا و بە ھاوردە کردن یان ھە نار دە کردن یان گواستنە وە هی ماددە ھۆش بەرە کان یان کارتیکەرە عەقلیە کان، یان پیشینە کیمیا ییە کان یان بەر دەست بوونیان پالپشت بە حوکمە کانئە ماددە هی ھەشتی ئەم یاسایە بۇ ماوہ یە کە لە یە ک مانگ کە متر نە بی ت و لە یە ک سال زباتر نە بی ت داخستنە کە ش دە بی ت مایە هی قە دە غە کردنی خودی کار کردنە کە یان بازرگانی پیکردنی یان دروست کردنی لە ھە مان شوین چ بە ھوی کە سی ک حوکم درا و وە بی ت یان یە کیچ لە تاکە کانئە خیزانە کە هی یان ھەر کە سی کی دیکە کە سی حوکم درا و شوینە کە هی بە کری پیداییت یان دەستی لی ھە لگرت بی ت بوی دوای روودانی تاوانە کە و قە دە غە کردنە کە ش خاوەن شوینە کە یان ھەر کە سی ک مافی عەینی بە سەردا ھە بی ت ناگرتنە وە، ئە گەر پە یوہندی بە تاوانە کە وە نە بی ت.

چوارەم: پئویستە لە سەر دادگا سەرباری ئەو سزایانە هی لەم یاسایە دا دە قیان لە سەر کرا وە حوکم بدات بە پیشکە ش کردنی کە سی حوکم درا و لە پیدە کردنی کارە کە بۇ ماوہ یە کە لە یە ک سال

زياتر نه بيت و ئەگەر گەراوه بۆ هەمان تاوان لە ماوهی ئەو پینچ سالە دەکەوینتە دواى دەرچوونى حوکمی کۆتایی قەدەغە کردنە کە ئەو دادگا بۆی هەیه فەرمان بکات بە قەدەغە کردن بۆ ماوهی سێ سال زیاتر نه بيت و قەدەغە کردنە کەش لە ریکەوتی کۆتا هاتنی جیبەجیکردنی سزایە کە یان کۆتایی هاتنی لە بەر هەر هۆیەك بيت دەست پێ دەکات. پینجەم: / دەستکردن (شروع) بە ئامانجی هەر تاوانیک لەو تاوانانەى کە لەم یاسا سزادراون ئەوا بە سزای تاوانی تەواو سزا دەدریت هەروەها بە شداری کردن لە تاوان بە هاندان بيت یان ریکەوتن یارمەتیدان یان هەر شوینیکی دیکەش بە شداری کردن ئەوا بە سزای بکەری تاوان سزا دەدریت.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

هەر ئەندامیکی پەرلەمان دەیهوئ لە سەر ماددەى (٣٤) قسە بکات با دەست بەرزکاتەوه؟ فەرموو د. محی الدین.

بەریز محی الدین حسن یوسف:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنیاری ئەو دەکەم بپگهیهك بۆ ئەو ماددەیه زیاد بکری، کە بۆ دادگا هەبيت بریار بدات بە بلاوکردنەوهی یاخود نەشرکردنی پوختەى حوکمە یەکلاکەرەوه کە کە دەرەق بە تاوانبار دەدریتن، ئینجا بە سجن کردن بێ یان بە حەبسکردن کە لەو جەریمانەى کە لەو یاسایەدا هاتوو لە رۆژنامەیه کی فەرمیدا، سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سەرچنار خان.

بەریز سەرچنار احمد محمود:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

بپگهی پینجەم کە باسی (شروع) دەکا و لە قانونی عوقاباتدا ماددەى (٣١) پیناسەى شروعی کردوو، ناکری عقوبەى شروع و عقوبەى جەریمەى تام هەمان شت بێ، یەعنى ئەوا موخالەفەى مەبادئى عامەیه، سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

کاک بزار تەریکیزت هەبوو لە سەر ئەوهی سەرچنار خان یەعنى بە عەزەر بن، فەرموو حەسیبە خان.

بەریز حەسیبە سعید ابراهیم:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

لە دانیشتنی دوینیدا بریاری ئەوه درا کە ئەو دانیشتنە بە شپۆهیه کی داخراو بيت و نەگواستریتەوه لەبەر مەترسییه کانی ئەو بابەتە لە سەر کۆمەلگا، بەلام ئەوهی ئیبره ئەوهی من لە سزاکان بەدی دەکەم لەبەر ئاسانی سزایاکان باشتره، یەعنى ئەو یاسایه زۆر نەرم مامەلەى

کردووه له گه ل ټو كه سانهى كه تاوانبارن، پيم باشتره كو گشتى سزايه كان قورستر بكرين له سر ټو كه سانهى تايبه تن كه بازگانى مادده هوشبهره كان ده كن، به نيسبت خالى دووهم ده لى گشت ټو مادده هوشبهر و كار تيكره ع قلى و پيشينه كيمياوييانهى گيراون راسته وخو بو ټو لايه نانهى تايبه تمه ندى به پاراستنيان ده نيردرېت، نيا ئيمه كاتيك كه مادده يه كى هوشبهر ده ست به سر داده گرېن، بو ټو هيه كه بپاريزرى يا خود لپره دا پيوسته وشه يه كى ديكه ش زياد بكرى تايبه تمه ندى به پاراستنيان تاوه كو له ناو ده برين، پيوسته كو تايى پى بى، سوپاس.

به ريز د. ريواز فائق حسين / سه رو كى په رله مان:

فهرموو كاك شيخ.

به ريز ظاهر محمد على:

به ريز سه رو كى په رله مان.

به ناوى خوداى گوره، برگه ي دووهم گشت ټو مادده هوشبهر و كار تيكره ع قلى و پيشينه كيمياوييانهى گيراون راسته وخو بو ټو لايه نانهى تايبه تمه ندى به پاراستنيان ده نيردرېت، پيشنيز ده كم له ژير چاوديرى ليژنه يه كى تايبه تمه ندى له ناو برين و به شيويه كى ناشكرا و به ژدارى هوكاره كانى راگه ياندى و پشتگيرى حه سيبه خانيش ده كم، سوپاس.

به ريز د. ريواز فائق حسين / سه رو كى په رله مان:

فهرموو شادى خان.

به ريز شادى نوزاد وه هاب:

به ريز سه رو كى په رله مان.

مادده ي (٣٤) برگه ي دووهم گشت ټو مادده هوشبهر و كار تيكره ع قلى و پيشينه كيمياوييانهى گيراون، پيشنيز ده كم له دواى ټو مه ټو مه به شه ي بو زياد بكرى هه موو ټو كه لويه لانه ي له دروستكردنى يان به ره م هينانى مادده ي هوشبهر يا خود كار تيكره ع قليه كان به كار هينراون له مه وقعى جه ريمه كه ټو وانيش ده ستى به سر دابگيرى پشتگيرى رايه كه ي به ريزيان ده كم بو له ناو بردنى به شيويه كى ناشكرا له به رچاوى هه موو هاو لاتيان، سوپاس.

به ريز د. ريواز فائق حسين / سه رو كى په رله مان.

كاك بزار قسه يه كتان هه يه فهرموو.

به ريز بزار خالد عبدالله:

به ريز سه رو كى په رله مان.

له سر شروع ټو ډى د گه ل هنديمه كو شروع عقوبا وى پچه كى سوكتر لى بى وه كو تيبينى كو زانين شروع چييه؟ شروع ټو وه ټو كه سبت تاوانى دكه ت حه زا تاوانى ل ده ف هه ي روكنى ماددى ته حقيق بوى، به لام نه تيجه ته حقيق نه بووه، ب سه به بى زروفه كى خارجى نه كو ئيرادا

ئەو كەس ئىت تائوان ئىت كەت ژ بەر ھەندى مادام نەتىجە تەحقىق نەبووبە پىتتىقىيە فەرقىت ھەبىت ناھبەرە بگەرى ئەسلىدا و حالەتى شىروعىدا ديارە ژى قانون عقوباتى عىراقى مەوقفى سەر ھەى ئەگەر ئىعدام دى تەخفىف بت بۇ سجن مئەبەد ئەگەر سجن كوئەبەد بوو دەبىتە سجن مۇئەقەت و ھەبسى و ھەتا دوماھىكى ئەژى وەكو لىژنا ياساىى من ژى پى باشە فەرقى بگەن ناھبەرە بگرى ئەسلى و حالەتى شىروعى وەختى پەيدا دبت، سوپاس.

بەپىز د. رىواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامىيە؟ وەلامت ھەبى، لە سەر چاوان يەعنى جەوابى پەرلەمانتاران دەدەبەو ھە لە رووى ياساىيەو، ئىعتىادىيە لەوئىش بى، بەلام نابى قسەى خۆت بى، دەبىت جەوابى ئەوان بەدەبەو ھە لە رووى قانۇنىيەو، فەرموو.

بەپىز خدىجە عمر طە:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ھى كە مەسەلەى شىروعى باس دەكرىتن راستە كە لە قانونى عقوباتى عىراقى ژمارە (۱۱۱) ى سالى ۱۹۶۹ لە ماددەى (۳۱ و ۳۲) باسى ئەو دەكات كە ھەر تائوانىك ئەگەر شىروعى تىدا بگرىتن، واتە روكنى ماددىە كە بەتەواوى نەھىتەدى، ئەو عقوبەكەى كە مەتر دەبى لە جەرىمەى تامە، بەلام لەم ياساىيەدا كە باسى جەرىمەى موخەدەرات دەكات بە ئىعتىبارى ئەو ھى كە جرائىم داواش دەكرىت جەرائىم زەرەر و جەرىم خەتەر، ئەوجا ئەو جۆرە تائوانە تائوانى موخەدارەت و تائوانىكى خەتەرە كە تەھدىدى موختەمەع دەكاتە ھەموو، بۆيە پىم وايە لىرەدا ھىچ جىاوازى نەكردىيە لە نىوان شىروعىكەى و ئەو ھى كە بەشىو ھەكى تام ئەنجام دەدرىت، يەعنى لەبەر ئەو ھى كە شىروعى و تامەكە بەيەك جۆر سزا دەدرىت، سوپاس.

بەپىز د. رىواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زاھىر نوقتەى نىزامە؟ فەرموو.

بەپىز زاھىر محمد على:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

راستى شىروعى پىناسەكراو ھە لە قانونى عقوباتى عىراقى (الشىروعى ھو بدە بالتنفىذ الفعل بالقصد ارتكاب جنایة أو جنحة وقد خاب اثره للأسباب لا دخل لأراد الجان) كەواتە عقوبەى شىروعى نىو ھى عقوبەى ئەسلەكەيە، مەبدەئە عامەكەيە، سوپاس.

بەپىز د. رىواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو رۆژان خان،

بەريز رۆژان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس بۇ روونكردنه وەكى ل سەر مادده (۳۴) دووهم ئەو لايەنانهى تايبەتمەندن بە پاراستنيان، ئەو مادده (۴۱) حوكمى گشتييه كان و كۆتاييه كان، دووهم هاتووہ ئەو ليژنەيهى بپرگهى يەكەمى ئەو ماددهيهى دەقى لە سەر كراوہ هەلدەستيت بە لە ئەستۆ گرتنى ئەركى بەدواداچوون و سەرپەرشتى كردنى گرتن و پشكنين و پاراستنى عەمباركردن و لە ناو بردنى مادده ھۆشبەرەكان، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددهى دواى ئەو فەرموو بالانبۆ.

بەريز بالانبۆ محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى / ۳۵

يەكەم: نايبت ئەوانهى تۆمەتبارن بەو تاوانانهى لەو ماددهكانى (۲۷ و ۲۸ و ۳۰) ي ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراوہ دەستەبەرى ئازاد بكرين، تاوہكو دەعاكەى يەك لايى بكرتتەوہ. دووهم: ئەو تاوانهى لەم ياسايەدا دەقيان لە سەر كراوہ لەو تاوانانە دادەنرپن كە پيويستە بۇ راستكردنەوہى تاوانباران بەپيى ياسا. سيبەم: ئەو تاوانانەى لە ھەردوو ماددهى (۲۶ و ۲۷) ي ئەم ياسايە دەقيان لە سەر كراوہ بە تاوانى ئابروبەر دادەنرپن.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددهى (۳۵) ھەر بەريزيك قسەيهكى ھەيە؟ فەرموو رووپاك خان،

بەريز رووپاك احمد رحمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنھا لە رووى سياغەكردنەوہ پيم باشە بەو جۆرە بى، لە دواى دەستەبەر، بە دەستەبەرى ئازاد بكرين تاوہكو بپرارى دادگا دەربارەى داواكە دەرەچيت، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان،

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددهى (۳۵) لە بپرگهى يەكەم بۇ بپرگهى سيبەم، لە كاتيكدا لە بپرگه يەكدا باس لەوہ دەكرت ئەو تۆمەتبارانە ناكريت بە كەفالت ئازاد بكرين، خووى لە ئەساسدا بۆچى ھەر ئاماژە بە

ماددەكانى (۲۷، ۲۸، ۳۰) ى كراو، ئەى ماددەى (۳۱) بۆچى ئاماژەى پىئى نەكراو، داوا دەكەم لە بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياساىى كە وەلام بداتەو، من پىشنىياز دەكەم كە ئەوەشى بۆ زىاد بكرى و لە ماددەى (۳۵) لە برگەى سىيەم كاتىك دەلپى كە تەنھا ماددەكان (۲۶، ۲۷) بە تاوانى ئابرووبەر دادەنرىن، خۆى ئەوەى لە ئەساسدا ئەوەى پزىشك دەيكا لە ھەمووى ئابرووبەرانەترە، چونكە پزىشك كەسىكى موختەسە لەم بوارە حەقە ئەوەش ئىزافە بكرى ماددەكانى (۳۰، ۳۱) ىش بۆ برگەى يەكەم و سىيەم زىاد بكرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك بزار.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بەس كاك كاروان ئىعادە بكات.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك كاروان.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۳۵) باس لەو دەكات نابىت ئەوانەى تۆمەتبارن بەو تاوانانەى لەو ماددەكانى (۲۷، ۲۸، ۳۰) ى ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراو دەستەبەرى ئازاد بكرىن، تاوەكو دەعواكەى يەك لايى بكرىتەو، ئەى ئەمانەى كە كە لە ماددەى (۳۱) ئاماژەى پىكراو، ئەى ئەمانەى كە پزىشكن كە ئاماژەى پىكراو، لە برگەى سىيەمىش بە ھەمان شىو دەلى ئەو تاوانانەى لە ھەردوو ماددەى (۲۶، ۲۷) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەر كراو بە تاوانى ئابرووبەر دادەنرىن، من لە راستىدا پىم وايە ئەو كەسەى كە پزىشكە پىچەوانەى ياسا كار دەكات و ماددەى ھۆشبەر بە پىچەوانەو دەنووسرىت كە لە رەچەتەيدا لەبەردەست دەتوانى بينووسىت بەكارى بھىنىت، بۆ ئەمەش حەقە ئاماژەى پىئى بدرىت كە تاوانىكى ئابرووبەرانەى و ئىزافە بكرى ماددەكانى (۳۰، ۳۱) ىش بۆ برگەى يەكەم و سىيەم زىاد بكرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بزار.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۳۵) برگەى يەكەم ماددەكانى (۲۷، ۲۸، ۳۰) ى ئەف ماددە عقوبا وا پترە و موختەمەلە ھەكى گەلپك مەجالى دى دا قانون عقوباتا دا ھەكو حالەتتەىت خەتەر و مەترسیدار پتر دینە

سەير كرن موختەمەلە ئەف كەسە بەھتە بەردان يان ب كە فالەت بت، يان موھيم رەقت يەعنى حالەتتى رەقنى پەيدا بت ژ بەر ھندى ئەف بېرگە قى شىۋەى ھاتىە دانان، سەبارەت بېرگە سىيى ژى ئەو تاوانانەى لە ھەردوو ماددەى (۲۶و۲۷) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەر كراوہ بە تاوانى (مخلە بالشرف)، ئەگەر پېشنيارەك ھەبت كو ماددەيەكى دى ئيزافە بت ئەو ژى بېتە زمنى بېتە (مخلە بالشرف) ئەف دى ئيزافەت كەين بەلى قانون عقوبات (مخلە بالشرف) تەحديد كريا ب ھەندى جەرئىمادا، يەعنى تەحديد كرى ئەم نەشىي ھەر تاوانەكە ھەبت بېخنە ل چارچوئى (مخلە بالشرف) دال دىف نەسى قانون عقوبات، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بالانبو.

بەريز بالانبو محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دبارە ئىمە مەبەستمان لەو ياسايە رووبەروبوونەوى ماددە ھۆشبەر و كارتېكر دنە عەقلىيەكانە، تېببىنى من ئەوہيە لە سەر ئەم ياسايە ئەوہيە ئىمە ئەوہندى گرنگيمان داوہ بە سزاكان، ئەوہندە گرنگيمان نەداوہ بە رووبەروبوونەوہ، لەبەرئەوہ رووبەروبوونەوہ ئەركيەكە لە پيش سزادان، بۆيە من پيم باشە جەخت لە سەر ھەلوئىستم دەكەمەوہ لە سەر ماددەى (۲۶و۲۷) دادوہرى تايبەت و بئ لايەن لەم كەيسانەدا ديارى بكرى، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى دواى ئەوہ، فەرموو كاك بالانبو.

بەريز بالانبو محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى / ۳۶

يەكەم: ھەر كەسكە لە نيو تاوانبارەكان دەستپيشخەرى بكات بۆ ھەولدان بە دەسەلاتە گشتيەكان لە سەر تاوانەكە بەر لە ئەنجامدانى تاوانەكە و پيش ھەلسانى دەسەلاتەكان بە دوا گەرانى ئەنجامدەرانى زانىنى بكەرەكانى ديكە، ئەوہ لەو سزايانەى لەم ياسايەدە دەقيان لە سەر دراوہ دەبووردريت، بەلام ئەگەر ھەولدانەكە لە دواى ھەلسانى دەسەلاتەكان بېت بەمە ئەوہ لە سزاكان نابووردريت تەنھا ئەگەر ھەولدانەكە گرتنى ئەو تاوانبارەى ئاسان كرديت.

دووہم: بە پاساويكى سووككار دادەنريت بۆ ئەوانەى حوكمەكانى ئەم ياسايە دەيانگريتەوہ ھەر ھەول دانك بە دەسەلاتە گشتيەكان لە سەر تاوانەكە لە كاتى ليكۆلينەوہ يان دادگايى كردن، ئەگەر ھەولدانەكە بېتە مايەى گرتنى تاوانبار يان ئاشكرا كردنى كەسانك بەشداريان كرديت لە تاوانەكە و پەيوەندييان ھەبېت بەباندى تاوانكارى نيو خويى يان نيو دەولەتيەوہ.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان،

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كە لە برگەى يەكەم دا ھاتوو ھەكجار مەتائىيە، يەنى ئەگەر كەسەك تاوانىكى گەورەى كوردبى بۆ جارى چوارەم خۆى بپروا ھەوال بەدات ئۆتۆماتىكى تۆ لىي خۆش بى، ئەمە چ جۆرە سزايەكە رەنگە تاوانەكە ئەو ھەندە سووك بەكات كەسى تاوانبار زۆر بە ئاسانى بتوانى دەست بۆ ئەم قەزبانە بەرى، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

خۆى مەبەدەى عام ھەيە لە قانونى عقوباتدا، شتىك ھەيە پى دەوترى دووبارە گەرانەو ھە سەر تاوان كە دووبارە گەرايتەو ھە سەر تاوان لىخۆشبوونى تىدا نىيە، عقوبەى جارى پيشووش دەيگرىتەو، فەرموو كاك كاروان.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە ئەكىد وايە علمم پىي ھەيە، بەلام ئەگەر كەسەك سى جار تاوانىكى كوردبى، بەلام ئاشكرا نە بووبى باس لەو ھالەتە دەكەم ئاشكرا نەبوو ھە بۆ جارى چوارەم پارەيەكى زۆر زۆرى قازانچ كوردو، چونكە بە ماددەى ھۆشبەر پارەيەكى زۆر زۆر قازانچ دەكات جارى چوارەم ھەوال بەدات و ئەگەر بزائى كە ئاشكرا دەبىت ھەوال بەدات و ھىچ شتىكى لە سەر ئىسپات نابى ئەو كاتە حكومەكى بەردانە، نازانم ئەمە چۆن سزاكەى ھەلدەو ھەشەيەو،

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك مەم.

بەريز مەم بورھان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە جەلسەى رابوردو جەنابت باسەت لەو كە مولاھەزەى زمانەوانى ناخەيتە دەنگدان مەشروعە ئەو ھەى جەنابت باسەت كەرد، بۆيە داوا لە بەريزان لىژنەى ياسايى و لىژنەى پەيوەندىدار دەكەم كۆى ئەم ياسايە بەم شىو ھە بپروا عەيە بۆ ئىمە، بۆ پەرلەمان، بەراستى زۆر زۆر خراپە تەرجەمەكەى من نوسخە عەرەبىيەكەم لە بەردەم داىە بەراورد دەكەم شتىكى دىكەيە، بەراستى يەنى باش نىيە، داوا دەكەم لەو برادەرەنە ھەفتەى داھاتوو دەنگ دەدرى لە سەر ئەم ياسايە مەسەلەن دەستپيشخەرى بەكات بە ھەوالدان بە دەسەلات ئەمە زۆر ھىنە، مەسەلەن دەست پيشخەرى بىت بۆ پىدانى زانىارى بى بە دەسەلات ئىخبار بە مەعناى پىدانى بەخشىنى زانىارىيە

جا ئەو شتانه لە رووی زمانەوانییەوه هیوادارم لە دواى جەلسەكە بدری بە لیژنەیهكى پەسپۆر، بۆ ئەوهی بەو شیۆهیه تیپەرینى، سوپاس.

بەرپز د. رێواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

ئیمە پێش ئەوهی بێینەوه بۆ بەشى دووهمى جەلسەكە ناردوویمان بۆ زمانەوان، بۆ ئەوهی تا یەكشەممە بێتەوه هەموومان بەرپرسیار لەوهی ئەم یاسایە بە باشترین شیۆه برۆا هاوكات پێشنيار دەكەم لە بەرپزێان لە لیژنەى یاسایى هەر ئەمڕۆ نووسراویك ئامادە بكەن ماددەكانى (٣٧٤ تا ٣٧٦) بنێرن بۆ ئەنجوومەنى دادوهرى، بۆ ئەوهی تا دووشەممە وەلاممان بدەنەوه ئەم سزایانەى كە لە ناو ئەو پرۆژە یاسایەدا هاتوو، ئایا لەگەڵ مەبادى عامە چەندى دەگونجى؟ چەندى ناگونجى؟ و مۆلاخەزاتیان چىیە ئەم یاسایە زۆر زۆر گرنگە، گرنگە پەسەندى بكەین، بەلام دەبێ بەشیۆهیهك پەسەندى بكەین كە چوو ئەو خەلك لە روومان دى بلیین ئەوه یاسای ئیمەیه، لیتان ناشارمەوه ئەمە هیچ بەس نییە هیچ ئەوه نییە تا كەس گۆیى لى بى، بەلام من كە ئەىخوینمەوه نازانم مەبەستى چىیە، یەعنى سزا هەیه لێره دەىخوینمەوه نازانم باسى چى دەكات، ئەى خوینمەوه نازانم ئەوه لە ناو قانوندا هەیه یان نییە؟ ئەهكامەكانى چىین یا چى نین؟ لەبەرئەوهی بۆ ئەوهی واخ تر بى ئیمە ئەو هەنگاوه دەگرینەبەر فەرموو ئاشنا خان،

بەرپز ئاشنا عبدالله قادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ببۆرە سەرۆكى پەرلەمان. هەر لە سەر ئەو دارپشتنەوهى زمانەوانى و ئەوانە پێشنياریكەم هەیه ئەگەر لیم وەرگیرن سوپاستان دەكەم بۆ ئەوهی جارێكى تر تووشى حالەتى هاو شیۆه نەبێن، بەراستى ئەو قانونانەى كە عەرەبێن وەردەگیردرین پێش ئەوهی كە خویندەوهى دووهمیان بۆ بكریت، پێش ئەوهی كە بیهینە ناو قاعەوه ئەو لیژنە موختەسسە یا بابلیین ئەو پەسپۆرە زمانەوانییانە بە تەواوەتى رێك و پێكى بكەن، ئەوجا بیهینە ناو قاعە مۆناقەشەى بكەین، هەر وهكو بەرپزێت ئاماژەت پى دا یەعنى ئیستا ئەوهندە رەكیکە كوردییەكەى ئەسلەن هەر نازانى باسى چى دەكات، ئیمە لەوه ئەچى ئەگەر رەوان بى لەبەرچاومان تیبینی زۆر جدى دروست بى لە سەر هەموو یاساكەى پى دەولەمەند بكەم، بەلام وەختێك من تیبیناگەم تیبینی لە سەر چ شتێك بەم، بۆیه زەرورە كامل بكرى ئەو پیدچوونەوهى زمانەوانى بۆ بكرى، ئینجا بیهینرێتە ناو قاعە و خویندەوهى دووهمى بۆ بكرى، سوپاس.

بەرپز د. رێواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

حەوت رۆژمان لەبەر دەستە تاوهكو خویندەوهى سببەم هەر پىوېستییەكى بوى چاكى دەكەین فەرموو.

بەريز د. گەلاويژ عبید عثمان :

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

حوکمەکانی سزاکان ھەمووی تەواو بوو ماددەى ئەخیری ماوہ دەزانم باسى (۱۱۱) دەکات، بەلام ھیچ سزایەك بۆ ئەو کەسانە دانەنراوہ کە ئەو رووہکانە بەرھەم دەھینن کە بۆ رووہکانیان ھەموار کراوہ، من پيشنيار دەکەم جینات بە کوردییەکەى پىی دەلین بۆھیل بۆ لیژنەى یاسایى ئەگەر چاکى بکەنەوہ لە ھەمووی نووسراوہ جینات ئەو رووہکانەى کە بۆھیلەکانیان ھەموار کراوہ بۆ ماددەى ھۆشبەر بە مەبەستى بەرھەم ھینانى ماددەى ھۆشبەر (نباتات معدل جینیین بفرچ انتاج مواد مخدر) ئەگەر بکریت پیداچوونەوہ بە سزاکان ئەوانیشى تى بکرى، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

ماددەى دوای ئەوہ فەرموو کاک بالانبۆ.

بەريز بالانبۆ محمد علی:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى / ۳۷

حوکمەکانى یاسای سزاکانى بەرکار ژمارە (۱۱۱) ی سالى ۱۹۶۹ى ھەموارکراو، یان ھەر یاسایەکى دیکە جیگەى بکریتەوہ پیادە دەکریت بەسەر ھەر تاوانیک، یان ھەر سەرپیچیەك کە لەم یاسایەدا نەھاتوہ.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

کى لەسەر ئەو ماددەى قسەى ھەبە؟ فەرموو سەرچنار خان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم ماددەى بە راي من لە رووی قانونیەوہ شتىكى زیادە، چونکە ئەگەر ھەر تاوانیک کە لەم یاسایەدا نەھاتبیت تەحسیل حاسلە و ئەسل وایە بگەرپتەوہ بۆ قانونى عقوبات یان قانونە عیقابىەکانى تر، ئیتر چ پىويست دەکات بیت ھەر لا بىريت تەبىعیە، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک حیکمت

بەريز حکمت محمد عبو زید:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری سەرچنارخان دەکەم، بە راي منیش وایە ئەم ماددەى زیادە و شتىكى کەم و کورە بۆ پەرلەمانى کوردستان کە بلیتن لە ماددەىك ئەگەر نەبیتن، ئەگەر نەبیتن با چاکى بکەین، بکەینە تىدایە، سوپاس.

بەپېز د. رېواز فائق حسيڻ / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو گولزار خان،

بەپېز گليزار رشيد حاجى:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش ھاوپام لەگەل سەرچنار خان، مەبدەئى قانونىمان ھەيە دەلېت (القانون منزه عن اللغو) فيعلن ئەمە زىادەيە (الزىادە كالتقصان)، سوپاس.

بەپېز د. رېواز فائق حسيڻ / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنە تايبەتمەندەكان قسەيەكتان ھەيە؟ نيتانە، ماددەى دواى ئەو، فەرموو گولستان خان،

بەپېز گولستان سعيد حمد:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى نۆيەم: رى و شوينەكانى چارەسەرکردنى كەسانى ئالودەبوون:

ماددەى/ ۳۸

يەكەم: دادگا لە جياتى سەپاندنى ئەو سزايەى لە ماددەى (۳۲)ى ئەم ياسايە دەقى لە سەر كراوہ بۆى ھەيە بپيار بدات بەوہى گونجاوہ لەمانەى خواروہ:

۱- دانانى ئەو كەسەى دەسەلمينرېت ئالودەى ماددەى ھۆشبەرە يان كارتىكارى عەقلىيە لە يەكئ لەو دامەزراوہ تەندروستيانەى بۆ ئەم مەبەستە دروست دەكرين بۆ ئەوہى تيدا چارەسەر بكرېت تاوہكو ليژنەى تايبەتمەند بە ليكۆلينەوہى حالەتى ئەو كەسەى لەوئ دانراوہ راپورتىك دەربارەى حالەتەكەى بۆ دادگا بەرز دەكاتەوہو بۆ ئەوہى بپيارى ئازادکردنى بدات يان دريژە بدات بەو مانەوہى بۆ ماوہيەك يان چەند ماوہيەكى ديكە.

۲- ئەوہى دەسەلمينرېت ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارە عەقلىيەكان بەكاردەھينيت پابەند بكات بەسەردانىکردنى نۆرينگەى دەروونى _ كۆمەلايەتى كە بۆ ئەم مەبەستە دروست دەكرين حەفتانە يەك جار يان دوو جار بۆ يارمەتيدانى لە سەر دەرباز بوون لە بەكارھينانى تاوہكو پزىشكى راسپيراو بە يارمەتيدانى راپورتىك دەربارەى حالەتەكەى بۆ دادگا بەرز دەكاتەوہو و بۆ ئەوہى بپيار بدات بە راگرتنى سەردانى كردنى يان دريژە پيدانى بۆ ماوہيەك يان چەند ماوہى ديكە نابيت بەرزكردنەوہى ئەو راپورتە لە (۹۰) رۆژ دوا بكەوييت لە ريكەوتى دەستكردنى نەخۆش بە سەردانىکردنى ئەم نۆرينگەيە.

۳- پابەندکردنى ئەوہى بپيارى ئازادکردنى دەردەچييت لە دامەزراوہى تەندروستى كە سەردانى نۆرينگەيەكى دەروونى _ كۆمەلايەتى بكات.

دووہم: لە وەزارەت ليژنەى پزىشكى پسپور پيڭ دەھينرېت بۆ كارکردن لە سەر جيپەجيكردى ئەم ريكارانەى لە بپرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەقيان لە سەر كراوہ و ئەركى ئەم ليژنانە بە رينمايى ديارى دەكرېت كە وەزير دەرى دەكات.

سېيەم: ئەگەر كەسى حوكم دراو ئەو چارەسەرىيە لەم ماددەيەى بۆى بربار دراو رەت بكتاەو
ئەو دادگا بۆى ھەيە لە شوئىنى بەندكردن داينئيت بۆ ئەو ماوھەيەى كە ماددەى (۳۲) ى ئەم
ياسايە دەقى لە سەر كراو.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر ئەندامىكى بەريز دەيەوئى گفتوگو لەو ماددەيە بكتا با دەست بەرزبكتاەو؟ فەرموو كاك
نزار،

بەريز نزار ملا عبدالغفار:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بەشى نۆيەم ماددەى (۳۸) بركەى يەكەم دەلئيت دانانى ئەو كەسەى دەسەلمئيرئيت
ئالودەى ماددەى ھۆشبەرە يان كارتىكارى عەقلىيە لە يەكئى لەو دامەزراو تەندروستيانەى بۆ
ئەم مەبەستە دروست دەكرئىن، بۆ ئەوھى تئيدا چارەسەر بكرئيت تاوھكو ليژنەى تايبەتمەند،
مەبەست لە ليژنەى تايبەتمەند ئەگەر بكرئى ناوھرۆكەكەى ديارى بكن ليژنەى تايبەتمەند كئپە؟
سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا،

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بركەى يەكەم، خالى يەكەم پشتگيرى لە رايەكەى كاك نزار دەكەم، ليژنەى تايبەتمەند ماددەى
يەكەمى لە پئناسەكان، پئناسە بكرئى و باشتيرين پئناسەش بە راي من بۆ ليژنەى تايبەتمەند
ئەوھەيە كە ليژنەى پزىشكى پسپورىيە لەلايەن وەزير پئىك دەھئيرئى و سالانە گۆرانكارىان تئادا
دەكرئى، چونكە ئەگەر ئەم ليژنەيە لە دەقى بركەكانى ديكە وازحە كە ئەم ليژنەيە سەلاحياتيان
يەكجار زۆرە ئەم ليژنە پزىشكئپە دەتوانئيت كەسئىك ئازاد بكتا، بۆيە دەبئت ئەمە سالانە
گۆرانكارى لەم ليژنەيەدا بكرئيت بۆ ئەوھى مەجالى ھىچ كارئىكى ديكەى نا ياسايى تئيدا نەمئيرئيت،
لە بركەى دووھمدا باس لەو دەكات كە بۆى ئەوھى دەسەلمئيرئيت ماددەى ھۆشبەر يان
كارتىكارە عەقلىيەكان بەكاردەھئيرئيت پابەند بكتا بەسەردانىكردى نۆرئنگەيەك، ئئمە لە ياساى
وەزارەتى تەندروستئيدا كەرتى يايبەتمان نئپە كەواتە بە ياسا ئەم پرسە يەك نەخراو بۆيە لە
جياتى نۆرئنگەيەك دەكرئى بكرئيتە سەنتەرئىك، چونكە لە ماددەكانى ديكەى پئشتر كە
موناقەشەمان لە سەرى كرد ئەمە ناوى سەنتەرە بۆ ئەوھى ئەو كەسە ئئجبار نەكرئت بچئتە
عئادەيەكى پزىشكى لە دەرەوھ ئئحالەى پزىشكى پسپور بكا و ئاماژەى پئى بكرئى بە
سەردانىكردى سەنتئرئىكى دەررونى كۆمەلايەتى لە كەرتى گشتى، چونكە وتمان لە كەرتى
تايبەت ياسامان نئپە، لە دئپرى دواى ئەوھەفتانە يەك جار يان دووجار ئەمە دەبئ سەنتەرەكە

ديارى بكات نەك بەپېيى ياسا ديارى بکړېت، بۆيه له جياتى ئهوه بلیى ههفتانه يهك جار يان دوو جار دهنووسين بهپېيى خشتهى دياريکراو لهلايهن سهنترهکه، له خالى سېدا بههه مان شيوه دياريکردنى نۆرينگه بگۆرېت بۆ سهنتره که له خالى دوودا باسمان کرد له برگهى دووهى هه مان مادده له تهريفه که باسى له ليژنهى تايبهتمه ند کرد دهبيت يان ليره بۆي ئيزافه بکهين يان له تهريفهى ليژنهى تايبهتمه ند باس لهوه بکهين که ماوهى ليژنهکه دياريکراو بى، سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى پهرله مان:

فهرموو روژان خان،

بهريز روژان ابراهيم على:

بهريز سهروكى پهرله مان.

بهس بۆ روونکردنهوهكى جبت ههقاله مه ههر نوقته بيژم، سهبارت وي ليژنى ليژنا تايبهتمه ند برگه دوو نهفسى ماددا گووتى وهزارت ليژنهى پزيشكى پسپور پيك دههينيت بۆ کارکردن له سه ر جيپه جيکردنى ئه و ريکارانهى له بهندى يهکه مى ئه و مادديه دهقيان له سه ر دراوه ئه ركى ئه و ليژنانه به ريئمايى ديار دهکړين که وهزير دهري دهکات، سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى پهرله مان:

فهرموو كاك سروان.

بهريز سروان محمد على:

بهريز سهروكى پهرله مان.

ئهوه دووهم جاره ئه و پيشنياره دهکه م، چه ز دهکه م بهراستى بههه ند وهربگيرى، بهر له وهى ئيمه تهوزيح بدهين و شيکردنهوهى له سه ر بکهين کهسى موختهس بهريز وهزيرى کاروبارى پهرلهمانه که مادديهك دهخويندريتهوه شيکردنهوهى يهکه م با ئه و بدرېت شيکردنهوه بکات كى نالى ئيمه به ههله له رسته که دهگهين يان له نووسينه که دهگهين، ئه گه ر يهکه م شيکردنهوه به ئه و بدرېت ئينجا ئيمه ئه وهى لى بکهين، سوپاس.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سهروكى پهرله مان:

سوپاس، بهلام بهگوپرهى پهيره و وا نييه ئيمهش پابهندى پهيره و دهبين، جهنابتان قسه دهکه ن دوايى دهرفتهى ددهبني وهلامى ههر هه مووتان ددهاتهوه، فهرموو كاك كاروان.

بهريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بهريز سهروكى پهرله مان.

له ماددهى (٨) له برگهى يهکه م له خالى دووهم، ئاماژه بهوه كراوه ئه وهى دسهلمينريت ماددهى هوشبه ر يان كارتېكاره عهقليه كان بهكاردههينيت پابه ند بکات بهسهردانىکردنى نۆرينگهى دهروونى _ كۆمهلايهتى، که بۆ ئه م مه بهسته دروست دهکړين خوئى ئه مه له ئه ساسدا ئه مه

كيشه يه كمان بۆ دروست ده كات، چونكه تا ئىستا نورينگه يه كى موخته سمان نىيه، وه كو برى بهرپىزم كاك زانا ئاماژه ي پىكرى، ئيمه له مادده كانى پيشووش باسمان له وه كر دووه كه نه خووش بنىردىته ئه وه نه خووشخانا نه ي كه تايبه تن به چاره سه ركردنى ئه وه كه سانه ي كه تووش بوون به مادده هوشبهره كان، به لام له هه رىمى كوردستاندا هيج جوړه نه خىشخانه يه كى له وشيوه يه مان نىيه، ئه م ياسايه حكومه تى هه رىمى كوردستان مولزهم ده كات بۆ ئه وه ي كه زوو به زوو ده ست بكات به وه نه خووشخانه وه نورينگانه، بۆيه تكا ده كه م ئه گه ر پىويست ده كات حكومه ت ده ست بكات به دروست كردنى نورينگه وه نه خووشخانه ي پىويست، پىويستمان به وه هه يه كه له ياسا كه دا ئاماژه ي پى بركى حكومه ت مولزهم بركى به مودده يه كى ديارى كراو بۆ دروست كردنى وه له هه مان برگه ي له خالى سىيه م پابه ندى كردنى برىارى ئازاد كردنى ده رده چىت ئه مه خو ي له ئه ساسدا رىنمايه، پىم وايه له ئىستادا پىويست ناكات ئه مه ئاماژه ي پى بركىت، چونكه سه ردانى كردنى نورينگه له ده سه لاتى ليژنه دايه پيشتر باس له ليژنه ي تايبه تمه ندى كراوه ئه گه ر ئه مان برىار بدن به سه ردانى كردنى بۆ نورينگه يه كى تايبه ت پىم وايه له ياسا ئىزافه يه، داوا ده كه م له بهرپىز وه زىرى هه رىم بۆ كاروبارى په رله مان وه لامى ئه وه بداته وه، سوپاس.

بهرپىز د. رىواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

فهرموو روپاك خان.

بهرپىز روپاك احمد رحمان:

بهرپىز سهروكى په رله مان.

له مادده (۳۸) برگه ي يه كه م له خالى يه كه م له ديږى كو تايى كه ده لى برىارى ئازاد كردنى بدات يان دريژه بدات به وه مانه وه ي بۆ ماوه يه ك، يان چهن ماوه يه كى ديكه، لىره ماوه ديارى نه كراوه ماوه كه ديار نىيه، ئايا چهن ده مينيته وه، بۆيه پىويسته ماوه كه ديارى بركى و، هه روه ها بۆ برگه دووه م پشتگىرى له قسه كانى كاك زانا ده كه م و پشتگىرى له قسه كانى كاك كاروان ده كه م، سوپاس.

بهرپىز د. رىواز فائق حسين / سهروكى په رله مان:

فهرموو كاك بالانبو.

بهرپىز بالانبو محمد على:

بهرپىز سهروكى په رله مان.

ويږاى پشتگىرىم بۆ وته كانى كاك كاروان، دياره ئه م ياسايه ده لى له دواى (۹۰) رۆژ له بلاو كردنه وه ي له وه قايىعى كوردستان جىبه جى ده كرىت، ئيمه له مادده ي (۳۸) برگه ي يه كه م خالى يه كه م ئاماژه مان داوه به وه دامه زراوه ته ندى روستيانه ي بۆ ئه م مه به سته دروست ده كرىن، ئيمه ئاماژه مان به شتىك داوه كه بوونى نىيه وه ناشزانين كه ي ده بىت، له بهر ئه وه باشتر وايه

ئەم ماددە يە يان لا بېرىت يان لە گەل حەمەت قەسە بېرىت، بۇ ئەو ەي كاتىكى ديارىكراو ە بېت بۇ دروستكردى ئەم دامەزراو ە تەندروستىيانە، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك رزگار.

بەرىز رزگار محمد محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (۳۸) بېرگە سىيەم ئەگەر كەسى حوكم دراو ئەو چارەسەرىبە لەم ماددە يە بۇى بېيار دراو ە رەت بكا تەو، ئەو ە دادگا بۇى ە يە لە شوپى بەندكردىن داينىت، ئىمە پرسىار دەكەين ئەو بەندىخانە يە كەسى تووش بووى لى دادەنرى، ەر ەمان بەندىخانە يە كە ئىستا خەلكى بە تىكەلى تىدايە، لەبەرئەو ە ئىستا كە ئەو كەسانە ي كە تووش بوون ئەچنە ناو ئەو خەلكانە ي ترىش كە خەلكى ترىش تووش دەكەن، چونكە خەلكمان بىنيو ە پىش ئەو ە ي كە بچىتە بەندىخانە تووش بوو نەبوو، بەلام ئىستا بە لۇدىكى تر دەبىنرى، بۇيە پىويستە ئەو كەسانە گرتوو خانە ي تايە تيان بۇ بېرى و ئەو كاتە كە چارەسەرى پزىشكىشيان بۇ دەكرىت و ئەو كاتە باشتەر چارەسەريان دەبى، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو گوليزار خان.

بەرىز گلزار رشيد حاجى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (۳۸) بېرگە (۱) فەقەرە (۲) وو شە ي نۇرپىنگە ەاتوو ە لىرە، دەبوايە ئىمە پىناسە ي نۇرپىنگە بكەين لە ماددە يە ك لە تەرىفە كان، من لىرە تەرىفىكم نووسيو ە (ەر نۇرپىنگە يە ك دەروونى كۆمەلە يە تى دادەمەزرىت بە پىي ئەم ياسايە بەمەبەستى چارەسەر كرىنى ئالوودە بوونە كان)، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ەسىبە خان فەرموو.

بەرىز حىبە سەيد ابراهيم:

ەموومان دەزانين مەبەست لە سزادان بۇ تۆلە سەندنەو ە نىيە، بەلكو ئامانچ تىيدا چاكردەو ە ي رەفتارى كەسەكانە، بۇ ماددە ي (۳۸) لە خالى يەكەم پشنگىرى لە كاك نزار دەكەم لە بېرگە يەكەمىش پشنگىرى كاك زانا دەكەم، بەنسىبەت خالى دوو ەمى و بېرگە ي دوو ەمىش كە دەلىت ئەو ە ي دەسەلمپىندرىت ماددە ەوشبەرە كانيان كارتىكەرە كان بەكار دەھىنرىت بەسەردانىكردى بۇ نۇرپىنگە يە كى دەروونى، كۆمەلە يە تى، ئىمە نۇرپىنگە ي پزىشكىمان ە يە، بەلام نۇرپىنگە ي كۆمەلە يە تى نىيە، سەنتەرى كۆمەلە يە تىيە، لە ماددە ي (۷) يش ئاماژە بەو ە كرايە كە بە مەككە مە

ھەماھەنگى ۋە زارھتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتى، ھەرۋەھا ۋە زارھتى تەندروستى سەنتەرئىك دادەمەزىپىنرئىت، بۆيە ئەگەر ھەموو ئەو ۋە ۋوشانە يەك بخرئىنەۋە باش دەبئىت، لە خالى (ج) بىرگەي سىيەم پابەند كىردنى ئەۋەي بىرپارى ئازاد كىردنى دەردەچىت لە دامەزراۋەي تەندروستى كەسەردانى سەنتەرەكان دىسان، لىرەشدا نابئىت بە راي من پاش ئەۋەي كە من لە چاكسازىيەكانەۋە بە راپۇرتى دەقىقەۋە باس دەكەم، ئەو كەسانەي كە دووبارە بە ھۆي ئالوودە بوونى بە ماددە ھۆشبەرەكانەۋە، جارى دوۋەم دېنەۋە سجنەكانى چاكسازى، ئەۋانەن كە ماۋەي ياسايى خۇيان تەۋاۋ نەكردىيە، ھەر كەسپك كە ئالوودەي ماددەي ھۆشبەر بوو بۇ ئەۋەي كە لە ژىر چاۋدىرىدا بئىت ۋ لە نويۋە دروست بىرئىت، پىۋىستى بە سالىك ۋ شەش مانگ ھەيە، بەشىۋەيەك ئەلئى كە سى مانگ ئەو كەسە بەتەنبا رىگەي بدرى كە سى مانگ نابى كەسە نىزىكەكان بىيىنى، سى مانگى دوۋەم ئەگەر پىۋىست بوو كەسانى دوۋەم، دۋاي نۇ مانگىش پىزىشك ئەتۋانى كە بىرپار لەسەر ئازادكىردنى ياخود مانەۋەي كەسەكان بدات، بۆيە با ماۋەي گىرپانەۋەي كەسەكە تەحدىد بىرئى، سوپاس.

بەرىز د. رىۋاز فائق حسىن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلئى رۇژان خان.

بەرىز رۇژان ابراهيم على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەت ماددە (۳۸) بەس روونكىردنەۋەك سەبارەت بە ماۋە ھەبوو كە بەحس كر، ھەگەر ھەم سەح كىرنى ماددە (۳۸) يەكەم با ئەۋەي دەسەلمىنى ماددەي ھۆشبەرى يان كارتىكارى عەقلى بەكاردەھىنرئى پابەند بىكات بە سەردانى كىردنى نۇرپىنگەيەكى دەروونى كۆمەلایەتى كە بۇ ئەم مەبەستە دروست دەكرئىت، ھەفتانە يەك جارى يان دووجار، ياهفتانە يا راپۇرتا حازر كىريا، ئەز بىژم ۋازحىيە باسكىرنى، سوپاس.

بەرىز د. رىۋاز فائق حسىن / سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، فەرموو د. قالا.

بەرىز د. قالا فرید ابراهيم / ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەكە زۇر ۋازىحە، تەنبا بۇ ئەو كەسانەيە كە لەماددەي (۳۱) باسكرايە، ماددەي (۳۱) تەنبا باس لەو كەسانە دەكات كە بۇ خۇي ماددەكەي ۋەرگرتوۋە، چى كرىبىتى ۋ چى بەرھەمى ھىنا بئىت، ۋاتا ئەو كەسەي كە بەكارى دىنى، لەو حالەتانە دەتۋانرئى بەشىۋەيەك موعالەجە بىرئى، پىشتىرىش لەگەل ۋەزىرى تايىبەتمەند ۋەلامى داۋەتەۋە كە نۇرپىنگە ۋ نەخۇشخانەمان ھەيە، بەلام بەو مستەۋايە كە ئىستا لەو قانۋونە باس كراۋە، لەو ياسايە ھەموو شوپىنەكان باس كراۋە كە ئەو نۇرپىنگانە ئەو شوپىنە موختەسانە ئىشيان چىيە ۋ ئەركىيان چىيە بەرامبەر بە كەسى

ئالوودە بوو و مەبەستى چارەسەركردنە، ئەو ھالەتى يەكەم، ھالەتى دووھم بەرپىزان ھەندىك موستەلح بەكاردەھىنرېت لەلايەن بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، داوا لە بەرپىزان دەكەم كە لە پرۆتۆكۆل بېسىرنەو ھەندىك دەلېن ھەزىرى ھەرىم بۇ كارووبارى پەرلەمان ھەندامان بەداتەو، ئىمە لېرە لە جەلسەيەكى ئىستىجوابى نىيە، لېرە ئەركى ئىمە تەنيا روونكردنەو، بەشداريكردنمان تەنيا بۇ پىدانى روونكردنەو بۇ بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، بۇ ئەوھى بەرچاويان روون بى، لەلايەك و لەلايەكى تىرشەو بۇ ئەوھى بەشپوھەيەكى ئەوتۇ ياساكان دەرچن، كەمترين صەخرات و بۇشايى تىدا بى، بۇ ئەوھى نەگەرپىندىنەو، بۇيە تەكا دەكەم لە بەرپىزان كە ھەندىك موستەلح ھەيە داوا بىكەن كە لە پرۆتۆكۆل ھەلبىگىرى، بۇ ئەوھى ئىمە لە جەلسەي ئىستىجواب نىن، زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

بۇ لەمەودوا بەكارى مەھىنن، بلىن داواى روونكردنەو دەكەين، شتىكى تر بلىن، دەمانەوئى روونتر بى، قسەكەي جەنابت لەو رووھ دروستە، ماددەي داواى ئەو بەرپىزان ھەندامان ھەيە فەرموو .

بەرىز رۆزان محمد كرىم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۵۵) پەيرەوئى ناوخۆي پەرلەمانى بىرگە (۲) سەرۆكى پەرلەمانى ھەر داخوازىيەك بىتن بۇ سىنەوھى ھەر كەلىمەك، لازمە بىپارى لەسەر بدەن ئەگەر جارەكى دى سەر ئاخاوتنا د.قالاي بىپارى لەسەر بدات زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

ئى ئەو بەرپارماندا لەمەودوا پەرلەمانتار بەكارى ناھىننى، ئەوان نىتتىكىان نىيە ئەمە دەزانين و، دىكتورە جەنابىشيان دەزانن ئەوان نىتتىكىان نىيە مەبەستيان روونكردنەوھى زىاترە لە شىوھى بىرسيارو ھەندام، داواى مەكەن لە شىوھى روونكردنەوھى داواى بىكەن ماددەي داواى ئەو بەرپىزان.

بەرىز گلوستان سەيد حمە:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۳۹)

۱-ئەو كەسەي ماددەي ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى بەكار دەھىننەك كە لە خۆيەوھى دىتە پىش بۇ چارە سەركردن لە نەخۇشخانەي تايبەت بە چارەسەركردنى كەسانى ئالوودەبوو ئەوا دەعواي تاوانكارى لەسەر ئەنجام نادى.

بىرگەي دووھم:

۱-ئەو نەخۇشەي ھوكمەكانى بىرگەي يەكەمى ئەم ماددەيە دەيگىرئەوھى لە ژىر تىببىنى كىردن دادەنرېت لە دامەزراوھى تەندروستى بۇ ماوھەيەك لە (۳۰)رۆژ زىاتر نەبىت.

۲-ئەگەر بۇ داموزراۋە تەندروستى سەلمىنرا كە نەخۆشەكە ئالودەيەو پېۋىستى بە چارەسەر ھەيە ئەوا بۇ ھەيە بۇ ماۋەيەك لە (۹۰) رۆژ زياتر نەبېت بېھپلنەو.

۳-دامەزراۋە تەندروستى ماۋەيە مانەوۋە نەخۆش تپايدا بۇ ماۋەيە (۱۸۰) رۆژ دريژ دەكاتەو ئەگەر بۇ دەركەوت پېۋىستى بە چارەسەر كىردنى ئەمە پېۋىست دەكات.

بېرگەي سېھەم: لىژنەي پزىشكى تايبەتمەند بۇ ھەيە ئەوۋە بېرىرى دەرچواندىيان لە دامەزراۋە تەندروستى دەدرېت پابەند بكات بەسەردانى كىردنى نۆرىنگەي دەرونى كۆمەلایەتى بەو مەرجهي پزىشكى چارەسەر كراو راپۆرتەكەي بۇ لىژنە بەرز بكاتەو بۇ ئەوۋە بېرىرى بدات بە راگرتنى سەردانى كىردنى نۆرىنگەي باسكراو يا بەردەوام بونى.

بېرگەي چوارەم: لەكاتى پابەند نەبونى نەخۆش بە پىرۆگرامى چارەسەرى لە لایەن دامەزراۋە تەندروستى ئەوا دامەزراۋە تەندروستى يان نۆرىنگە بە گۆپرەي حالەتەكە دادگای تايبەت لەو بوارەيەو ئەگادار دەكاتەو بۇ گرتنە بەرى رېگای ياساى دەرهەقى بە پىي ماددەي (۳۲)ى ئەم ياساىە.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان تېببىنى ھەيە لەسەر ئەو ماددەيە وە دەيەوېت گىفتوگۆي لەبارەيەو بەكات فەرموو ناوہكانتان تۆماربەكەن بەريزان (جوان خان، كاك زانا، د.گەلاويژ، شېخ زاھر، رويك خان، شىرىن خان، د.كازم، سەر چنار خان) فەرموو شىرىن خان.

بەريز شىرىن امين عبدالعزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۳۹) بېرگەي دووہم خالى يەكەم و دووہم با بلىين كات ياخود ماۋەيەك ديارى كراۋە بۇ كەسى ئالودەبوو بۇ چارەسەر كىردن، من پېشنىياز دەكەم ماۋەو كات ديارى نەكرېت، كەسى ئالودەبوو تا ئەوكاتەي پېۋىستى بە چارەسەر كىردن ئەبېت دەرفەتى ھەبېت واتا كاتەكە مەحدود نەكرېت بۇ كەسى چارەسەر كىر ياخود ئالودەبوو، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس د.كاظم فەرموو.

بەريز د.كاظم فاروق نامق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو تېببىنىيەي كە من ھەمە ديارە بەريزان پېش ئېمەش يەك دووجار باسيان كىردوۋە، بەس بەراستى لەم ماددەيا زۆر گىرنگە جەختى لېبەكەنەو، ئەويش بېرگەي يەكەم كە دەلېت لەخۆيەو دەيتە پېش بۇ چارەسەر كىردن لە نەخۆشخانەي تايبەت، بەراستى نەخۆشخانەي تايبەت ماعناي نەخۆشخانەي ئەھلى دەگرېتەو، لېرە يا ئەبېت بلىي تايبەتمەند يا ئەبې بلىي سەنتەر يا ئەبې

بلىي دامه زراوه يه كى سەر به وه زارەت و، من پىم باشه كه كه ليمه ي گشتى تيا بىت، بۇ ئەوهى وازح بىت كه كه رتېكى گشتييه و سەر به وه زارەتە و له ژىر چاودىرى وه زارەتدايه. سه بارەت به برگه ي دووهم له خالەكانى ئەلف و با و ئەوانه يه رۆژه كه يان ديارى كراوه نوسراوه بۇ نموونه برگه ي (أ) نوسراوه له (۳۰) رۆژ زياتر نه بىت، له راستيا من پىم وايه كه متر نه بىتته كه زهروورتره له وهى زياتر نه بىت، چونكه ههركاتىك نه خۆشه كه يان ئەو كه سهى ئالوده بووه گه بىشته ئەوهى كه پزىشك بتوانى ئىزنى بدات و سەردانى كردنه وهى ناو به ناوى بۇ دانىت ئەوا خۆى ئىزنى دەدات، به لām لانى كه م ئەبى موده يه كه هه بىت بزىشكه كه يا سه نته ره كه بتوانىت له گه ل دامووده زگاكانى ترا وهك و به شى ئاسايش و پۆلىسهى له نه خۆشخانه كه يا كار ده كه ن بتوانىت ئەو كه سه به يلىتته وه له نه خۆشخانه كه، كه واته لانى كه م حەدى ئەدناى بۇ دابىرى له (۳۰) رۆژ زياتر نه بىت، به لām له چەند كه متر نه بىت؟ ئەو دوو خالە لای من گرنگ بون زۆر سوپاس.

بهريز د.ريواز فائق حسين/ سهروكى په رله مان:

زۆر سوپاس فەرموو كاك شىخ زاهر.

بهريز ظاهر محمد على:

بهريز سهروكى په رله مان.

دياره ئەو ياسايه تايه ته به ماددهى موخه ده رو كار تىكراوه ئەقليه كان، پىم وابى باسى كه سىك نه كراوه كه رۆژانه ته عامولى له گه ل ماددهى موخه دره ئەويش دكتورى موخه دير، دكتورى ته خدير كاتىك نه خۆشپىك بهنج دەداتە نه خۆشه كان زۆر له و حاله تانه مان ديتيه كه ده لىن فلانه كه س به هوى به نجه وه به هۆش خۆى نه هاته وه، ئايا چ سزايه كه دادە نرېت بۇ نه خۆشى موخه دير و وه كو ده زانين له قانون هاتوو كه باس له وه ده كات دكتور به س دەبى عينايه بكات، نهك عينايه ره جلو ئيعتاد، ته نها له عه مه لياتى ته جمىلى كه ده بىت مه سه له ن كه سه كه چۆن ئەگەر كه پوى عه مه ليات بكات دەبى كه پوى چۆن بوى دەبى ئاواى بۇ دەر بجوئى، بۆيه داوا ده كه م عقوبه ي دكتورى موخه دير ديارى بكرىت، پرسيارى كيشم بۇ ليژنه ي پزىشكى ئەوه يه ئايا باس له كارتىكه ره عه قليه كان ده كات؟ ئايا مه شروباتى كهولى ناچىته بوارى كار تىكراوى عه قلى؟

بهريز د.ريواز فائق حسين/ سهروكى په رله مان:

فەرموو سەرچنار خان.

بهريز سەرچنار احمد محمود:

بهريز سهروكى په رله مان.

من تىبينيم له سەر خالى دووهم هه يه، كه ئەويش ره بتى به خالى يه كه مه وه هه يه، تهبعه ن ئەوه بۇ ئەو كه سانه يه كه ده عوايان له سەر ناكربىت و خۆيان يان ئەخبارى ده كه ن و ئالوده ن يان پىويستيان به چاره سه ره، جارى وا هه يه ئيمه حاله تىك دروست ده كات كه سه كه كه زانى

مەھكەمە پىي زانىوہ يا دادگا پىي زانىوہ دىتە ئەو بىنكە تەندروسىيىوہ دەلى من پىويستىم بە چارەسەرە، بۇ ئەوہى دەعوہى جەزائى لەسەر نەكرىت ئەمە خالىك.

خالى دووہم: ئەو (۳۰) رۆژەيە زياتر زياتر نەبىت، پىم وايە وەك و پىشتر نازانم زياتر نەبىتەكە ئەو مودە تەحدىد نەكرىت، چونكە ئەوہ رەبىتى بە خالى دووہمەوہ ھەيە، ئەگەر پىويستى بە چارەسەر بوو ئەلى بۇ (۹۰) رۆژ ئەتوانى تىھەلكىشى لە بەينى خالى يەكەم و دووہم بكرىت بە يەك خال و بە (۹۰) رۆژەكە.

خالى سىيەم: ئەگەر لە (۱۸۰) رۆژدا عىلاج نەكرا لەو حالەتەيا جى ئەبىت؟ چونكە ھەدى ئەعلاى بۇ داناوہ (۱۸۰) رۆژ زياتر نەبى، ئەى ئەگەر چارەسەر نەبوو؟ يەعنى وەك ئەوہ وايە ھىجمان نەكردىت، ئەوكاتە لەبەر ئەوہش يەعنى ھەر ئاوا بە موحدەدى نەمىنپتەوہ كاتەكەى تا چارەسەر ئەبى، زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

جوان خان فەرموو.

بەريز جوان يونس محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش ھەمان تىبىنى برادەرانم ھەبوو، پىم باشە ئەو رۆژانە تەحدىد نەكرىت، بەلكو بەو شىوہيە بنوسرىتەوہ تا ئەو كاتەى پىويستى بە چارەسەر نامىنپت و دلئادەبن لە باش بوونى نەخۆشەكە بۆيە پشنگىرى لە ھەقالانم (شىرن خان و د.كازم و سەر چنار دەكەم) زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى يەكەمدا پشنگىرى لە (د.كازم) دەكەم كە نەخۆشخانەى تايبەت بە نەخۆشخانەى خاس دىت بگۆردىت دەبىت بكرىتە نەخۆشخانەى تايبەتمەند كەواتە تەخەسوسى.

وہ لە برگەى دووہمدا ھەرسى خال يەك، دوو، سى رەبىتە بە يەكتر دەكرى، بكرىتە يەك خال، لەگەل ئەو رايەم كە لە پرۆتۆكۆلى عىلاجىدا كە ئەمە لە خالى يەكەم ئاماژەى پىكراوہ دەلى ئەو نەخۆشەى كە برىارت دا نەخۆشە لە پرۆتۆكۆلى عىلاجىدا سەقف ديارى ناكرى كەى چاك دەبىتەوہ كەس زەمانەتى ئەوہى ناكات رەنگە ئەمە نەتوانىن زەمانەتى ئەنفلۇزايەك بكەين، چۆن زەمانەتى ئەوہ دەكەى ئالودەبون بە ماوہى چەند چاك دەبىتەوہ بۆيە پشنگىرى لە ھەموو ئەو بەريزانە دەكەم كە لەگەل ئەوہن ماوہكە ديارى نەكرىت.

لە برگەى سىيەمدا: ديسان وەك پىشنىارەكەى پىشتر ووشەى نۆربىنگە بكرىتەوہ سەنتەر و ئىزافەى كەرتى گشتى بۇ بكرىت، بۇ ئەوہى نەجىتە كەرتى تايبەت، لە برگەى چوارەمىشدا بە

ھەمان شېۋە ووشەي نۇرىنگە ھاتۆتەۋە لەۋېشدا بگۆردرېت بە سەنتەرى كەرتى گشتى زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

روپاك خان فەرموو.

بەريز روپاك احمد رحمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (۳۹) بېرگەي يەكەم پىشتىگىرى قىسەكانى د.كازم دەكەم، كە بىرېت بە نەخۇشخانەي تايپەتمەند.

لە بېرگەي دووھەم: (أ، ب، ج) منىش پىشتىگىرى ھاورپىيانم دەكەم كە باس لە ھەدى ئەعلا نەكرېت، ديارى نەكرې ھەتا چارەسەر نەكرې، واتا ئەو ووشەيەي بۆ زياد بىرې كاتى چارەسەر بوونى سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس د.گەلاۋىز فەرموو.

بەريز د.گەلاۋىز عبىد عثمان :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۳۹) يەكەم پالپىشتى لە ھاوکارانم دەكەم كە نەخۇشخانەي تايپەت نىيە بىرېتە نەخۇشخانەي تايپەتمەند، بەلام لە خالى دووھەم يەكەم ئەو (۳۰) رۆژە دانراۋە ئەو كەسە لە ژىر چاۋدېرى دەي، چونكە ئەو كەسە ناگىرېتن لەوانەيە لە كاتى ئەو (۳۰) رۆژەي كە چوۋە دەلى ئەمن دەمەۋى ئەمن خۆم عىلاج بىكەم، لەوانەيە جارىكى تر ماددەي ھۆشبەر بەكاربىنېتەۋە، بۆيە (۳۰) رۆژ لە لە ژىر تىبىنە كىردن، تىبىنە كىردن دەي بگۆردىرې چاۋدېرى كىردن، بىرېتە چاۋدېرى كىردن باشتىرە لە دامەزراۋەي تەندروستى و بۆ ماۋەي (۳۰) رۆژ لە (۳۰) رۆژەي جارىكى تر بەكارە نەھىنېتەۋە ئەو ماددە ھۆشبەرە و، بۆ نۇرىنگەش پالپىشتى لە (كاك زانا دەكەم) و لېرە لە خالى سىيەم دامەزراۋەي تەندروستى ماۋەي مانەۋەي نەخۇش تىايدا بۆ ماۋەي (۱۸۰) رۆژ دىرېژ دەكاتەۋە ئەگەر بۆي دەرکەوت چارەسەر كىردنى ئەو نەخۇشە پىۋىستى بەو ماۋەيەيە نەك بۆي دەرکەوت پىۋىستى بە چارەسەر كىردنى ئەمە، پىۋىست دەكات ئەمە يەئنى تۆزىك رەكىكە دارشتنەۋەكەي پىۋىستى بەۋەيە رۆژ دىرېژدەكاتەۋە ئەگەر بۆي دەرکەوت چارەسەر كىردنى پىۋىستى بەو ماۋەيەيە زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لېژنەي تايپەتمەند لېژنەكان قىسەتان ھەيە فەرموو رۆژان خان.

بەريز رۆژان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو لىژنەى تايبەتمەند سەبارەت پزىشكان، پزىشكان بۇ موخەدرىش دىت و بۇ ھەموو پسپۇرى پزىشكى دىت، سەبارەت بەوھى كەمترىن ھەمان ماددە (۳۹) چوارەم، ئەگەر گوتى كەمتر بىتن ئەوژى لە كاتى پابەندبونى نەخۆش بە پرۆگرامى چارەسەرى، واتا رۆژبىت يان دوو رۆژبىت موھم تەوا نەكردىتەن واتا كەمترىنە سەبارەت بەحسى مەشروبائى كرن لىستا كار تىكراوى عەقلىدا ئەقە لىستە سەر مەھداتى دوھلى ھاتىيە سالانەى (۱۹۷۱) لىستا ئەوسالە ھاتى زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز وەزىرى ھەريم روونكردنەو تان ھەيە؟

بەريز د. قالا فرید ابراهيم / وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە نوسخەى عەرەبى (المستشفيات المختصة) واتا خاصە نىيە موختەسە، بۇيە تەئىدى بەريز د. كازم دەكەين ئەوھيان بىتتە موختەص، بەلام لەسەر موودەكان ديارە راي پسپۇران وەرگىراوہ لەو بابەتە راي وان وابووہ كە حالەت ھەيە بە (۳۰) رۆژ عىلاج دەكرى، حالەت ھەيە پىويستى بە (۹۰) رۆژە لە ھەموو حالەتتە عىلاجى كەسى ئالودەبوون رايان وا داوہ كە زۆر ئاستەمە لە (۱۸۰) رۆژ تىببەريت و ئەو كەسەى كە عىلاج دەكرىتەن، دەرڤەتى ئەوھى نىيە بجىتە دەرەوہ وەرى بگريتەوہ، چونكە ئەسل لە نۆرىنگە كە ناچتە دەرئى بۇخوى لە موستەشفا تايبەتەكە دەمىنيتەوہ تا عىلاج دەكرى و راپۆرت دەنوسرىت ئەو كەسە عىلاجكراوہ و تەئسىراتى لەسەر نەماوہ ئىنجا ئازاد دەكرىتەن زۆر سوپاس .

بەريز د. رىواز فائق حسن / سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامى كاك شىخ زاهر فەرموو.

بەريز زاھر محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمن پرسىيارەكم كرد ئايا ئەو ماددەيە دەچنە چوارچىوہى كارتىكەرە عەقلىەكان يان نا؟ ئەگەر دەچن بۇ داخىل ناكرى ئەگەر ناشچن بلين ناچن.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەس وەلامى دايتەوہ رۆژان خان فەرموو دكتورە.

بەريز د.شاين كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وہ لاملەكەى من ھەمان وەلامى رۇژان خانە، لۇخۇى لە خشتەى پېنجەمەو، خشتەى كار تىكارە عەقلىەكان نەخپىر تىيدا نىيە ھەسەب موعاھەدە نىو دەولەتتىيەكان و پىكھىنەرى، ئەساسى كھول ئىسانۆلە كە لە پىشىنە كىمىاوييەكان لە دوو خشتەى كۇتايى، واتا نۆيەم و دەيەم ھەر تىيدا نىيە، واتا موعاھەدە نىو دەولەتتىيەكان تىيان نەكردىە، ئەمە ئەو جەدوھلانە دەبى ئەو خشتانە لەسەر خشتە نىو دەولەتتىيەكان برۆين، لەبەر ئەو تىيدا نىيە دەست خۇش.

بەريز د.رئواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموو نوقتەى نىزام؟

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر روخسەت بەدى روونكردنەو ەيەك لەو بابەتە بەدەم ئەگەر روخسەتە.

بەريز د.رئواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابت لە ليژنەى تەندروستى فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەلى لە ليژنەى تەندروستىم، لەگەل پىشتگىرى كردنى ھەردوو بەريزان رۇژان خان، راستە لە موعاھەداتى نىو دەولەتى نەتەو ەيەكگرتو ەكان ھەرچى شەست و يەك و ھەفتا و يەك تىيدا نىيە، بەلام دەبى بگەريئەو ە سەر ئەو ەي بەلى كارتىكەرە عەقلىيەكان ماددە كھولپەكانىش دەگريئەو ە بە پىي زانستى، نەك بە پىي ئەو ەي چى واژووى لەسەر كراو ە، بەلى مۇئەسەراتى ئەقلىە و (WHO) دانى بەو راستىيە داناو ەو بەلى خواردنەو ە كھولپەكان لە زمنى كارتىكەرە عەقلىيەكانە زور سوپاس و ھەتا بەريز سەرۆكى پەرلەمان ھەندىك ماددەى ترمان ھەيە مۇنەشىتەكانە ئەو ەي ووزە بەخشەكان ئىستا ئەوانىش بەپىي (WHO) دىئە زومنى كار تىكەرە عەقلىيەكان.

بەريز د.رئواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

د.كازم جەنابىشت ئەندامى ليژنەى تەندروستى فەرموو، بەريزان دەرڤەت دەدەين بە د.كازم دكتورە باقسەيەك بكات لەو بواردەيەو ە.

بەريز د. كاظم فاروق نامق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دەست خۆشى لە ھەرسى بەريزان (رۆزان خان و د. شايان و كاك زانا) دەكەم كە ھەرسىكيان ئەندامانى ليژنەى تەندروستين، بە دليايەو ماددە كحوليبەكان وەك كاك زانا باسى ليوەكرد ماددەى ھۆشبەرن و كار دەكەنە سەر ھۆش و ھەست و تواناي ئيدراكى مرؤف و لەم خشتەدا نين، لەبەر ئەوەى عالەميەن جۆريك لە ئيستسنای بۆ دروستكراو لەبەر ئەوەى تازە بەو شيوازە ھاتو ئەگەر نا بەلى ماددەى ھۆشبەرن و ئەتوانم بليم ھيجيان كەمتر نيبە جۆريك لەو ماددانەى كە لەم خشتانەدا ھەن و كاريگەريان ھەيە لەسەر رەفتار و ئيدراك و بپرکردنەو و برياردانى مرؤفەكان، بەدليايەو كاريگەرى ئەبى لە سەر رەفتار و چۆنيەتى كاريگەريشيان لەسەر موجتەمەع، بەلام ئيستسنای بۆ كراو تازە لە جەدو لەكان نيبە، ئەكرپت بيخەينە ناوى، ئەشكرپت ھەرەك و چۆن ھاتو وەزى لیبھيندريت، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى دواى ئەو بەريزان ماددەى (٤٠) بەريزان فەرموون.

بەريز سعيد مصطفى تەتەرخان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (٤٠) نھينى ئەو كەسانەى لە حالەتى ئالودەبوون بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان چارەسەر دەكرين دەپاريزريت.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان كى ھەيە لەم بارەيەو قسە بكات با ناوى خوى تۆمار بكات (كاك لقمان، كاك سيروان، سەر چنارخان، رۆبين خان، كاك ديارى) بەريزان كاك لقمان فەرمون.

بەريز لقمان حمد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (٤٠) تەرجمەى حەرفى كراو لەرووى زمانەوانيبەو تەسەور دەكەم پيشنياز دەكەم واى لیبكرى جوانتر بيت، لە حالەتى چارەسەرکردنى ئەو كەسانەى ئالودەبوون بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان دەبيت نھينى كەسيان پاريزراو بيت زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو رۆبين خان.

بەريز رۆبينە اويملك عزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ھات و كەسەكە نھينى ئاشكراکرد، ئايا ھيچ سزايەك ھەيە؟

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەللى ئەو خۆى قانونى خۆيان ھەيە، كاك ياسين فەرموو.

بەريز ياسين خضر طە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگيرى لە رايەكەى كاك لقمان دەكەم.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە خۆى واجبى ھەموو فەرمانبەريكە لە حوكمەتە كار بكات نەيىنى كارەكەى بپاريزى، يەعنى ليرە ھيچ نەسيكى ئيلزامى نەھاتووہ ئەللى نەيىنى ئەو كەسانەى لە حالەتى ئالودەبوون لە ماددە ھۆشبەرەكان، يان كار تيكرە عەقلىبەكان چارەسەر دەكرين دەپاريزريت ئەبى وشەى پيويستە بخريتە پيشەوہ بپاريزرى لەلايەن كيوہ لەلايەن ئەو دامودەزگايانە كە كار لەو كەيسانە ئەكان.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ديارى فەرموو.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانم كرا پشتگيرى سەرچنار خان دەكەم.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سيروان فەرموو.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بيگومان ھەموو حالەتى نەخۆشيەك فەرزە و، پيويستە لەسەرچارەسەركار نەيىنەكانى بپاريزريت بە كۆمپليتى لە دواى ئەوہ قسەكانمان زورى كرا، بەلام من پيم وايە لەم حالەتە ئەبى يەك دەستەواژەى بۆ زياد بكرى بە پيچەوانەوہ ئەبى بە پيى ياساكان سزاي ئەوانە بدرى كە نەيىنەكەى ناپاريزرى تەبعەن يەك بە بەسيىتى بەريز سەرۆكى پەرلەمان ئەوانەى كە ئالودە دەبن بە و ئيشە بەلانى كەمەوہ چواردەورەكەى ئەيزانن نەك ئەبى ھەر نەيىنەكەى بپاريزريت، بەلكە ھيچ داتايەك نەدرى بە كەسى يەكەميشى بە بى رەزامەندى خۆى لە ھەموو دنيايە عورف ئاوايە قانونيش لە ھەموو ياساكان بە بى رەزامەندى خۆى ناتوانريت دايكيشى و باوكيشى لە (۱۸) سال

زياتر بوو داتا وهر بگري چ مادده يهك وهر نه گري ئيلا له حاله تيكا نه بيت نه گهر خو ي قودره تي نه وه ي نه بيت ژباني خو ي بهرجه سته بكات، يه كيكي بو دانين، وابزانم ليبره له مه حكه مه پي ي ده لين قه يم سه رپه رشتي كار نه و سه رپه رشتي كاره مه سئول و قه زبه ي خراپه كاره كان نه كاته وه زور سوپاس.

بهريز د.ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

ليژنه تايبه تمه نده كان به لي دكتوره.

بهريز د.شايان كاكه صالح محمد:

بهريز سهروكي په رله مان.

سوپاس بو هه موو سه رنجه كان، خو ي نه وه ي كه ئالووده ده بي به مادده ي هوشبه ر به نه خو ش حيسابه، نه خو شيش پزيشك هه ر كه ته خه روج ده كات سو يندي ده خوات كه نه يني نه خو ش بپاريزي ت، له بهر نه وه له ياسا كان ي پزيشكي دا هه يه كه له سو يند خوار دنه كان مان دا هه يه سوپاس.

بهريز د.ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

د.قالا فه رموو نه گه ر تي بينه كتان هه يه.

بهريز د.قالا فريد ابراهيم / وه زيري هه ريم بو كاروباري په رله مان:

سوپاس بهريز سهروكي په رله مان تي بينيمان نييه.

بهريز د.ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

به شي ده يم فه رموون.

بهريز گلستان سعيد حمه:

بهريز سهروكي په رله مان.

حوكه گشتييه كان و كو تاييه كان مادده ي (٤١) بر گه ي يه كه م ليژنه يه ك پي ك ده ي نري ت به سه رو كايه تي دادو ه ري كي پولي نكراوي يه كه م كه نه نجومه ني دادو ه ري له هه ريم ده ستنيشاني ده كات له گه ل نه نداميه تي نو ي نه ري نه م لايه نانه ي خواره وه.

١- ديواني نه نجومه ني وه زيران.

٢- به ري وه به رايه تي گشتي به ره نگار بونه وه ي مادده هوشبه ره كان و كار تي كاره نه قلييه كان.

٣- به ري وه به رايه تي گومر گه كان.

٤- په يمان گاي پزيشكي داد ي له هه ريم.

٥- ليژنه ي بالا.

٦- ئاز انسي پاراستن و زانباري.

بر گه ي دو وه م: نه و ليژنه يه ي له بر گه ي يه كه مي نه م مادده يه ده قي له سه ر كرا وه هه لده ستيت به له نه ستو گرتني نه ركي به دوا دا چوون و سه رپه رشتي كردني گرتن و پشكنين و پاراستن و

عەمبارکردن و لەناوبردنی ماددە ھۆشبەرەکانی یان کارتیکارە عەقلىیەکان یان پېشینە
کیمیاییەکان لە فەرمانگەى پزىشكى دادى ئەوانەى حوكمى دەست بەسەر داگرتنیان دراوہ.
برگەى سېيەم: كارى ئەو لیژنەىەى لە برگەى یەكەمى ئەم ماددەبە دەقى لەسەر كراوہ بە رېنمای
رېك دەخرېن كە سەرۆكى لیژنەى بالآ دەرى دەكات سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان دەپەوييت لەسەر ئەم ماددەبە قسە بکات، ماددەى (٤١) با
دەست بەرزبکاتەوہ (سەرچنارخان، كاك مەم، كاك بالآنبو، كاك ياسين، كاك زانا، رۆبين خان) كاك
مەم فەرموو.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئيمە لە پيناسەى يەكەمدا ماددەى لیژنەىەى كى بالآمان ھەيە، لە ناو لیژنەى بالآیە نوپنەرى
ئەنجومەنى وەزیرانى تيدايە، وەزارەتى دادى تيدايە، ھەموو ئەوانەى تيدايە، جا بۆيە من
پيشنيزام وايە ھەر ئەو لیژنەىەى بە ماددەبە ك بلى لیژنەى بالآ ئەركى ئەمە لە ئەستۆ ئەگرى،
يەعنى پېويست ناكا ديسانەوہ لیژنەىەى كى ديكە دروست بکەينەوہ، من پيشم وايە خالى
شەشەميان كە ئەلئ ئازانسى پاراستن و زانیارى ئەوہ دەزگايەكى زانیارى و مەلوماتیە،
دەزگای ئاسايش جياوازه دەزگای ئاسايشى گشتى نوپنەرايەتى ئەبئ لەو مەسەلەبە وەك لەو
شوینە، من پيم وايە زيادەشە زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ياسين.

بەريز ياسين خضر طه:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى يەكەمدا كە دەلئت لیژنەىەى پيكدەھينرئت لەوانەى خوارەوہ، من پيشنيار دەكەم ئەو
لیژنەىەى چوار سال جارېك بگۆردرئت، نەك بە درېژايى تەمەنى كابرآ ئەندامى ئەو لیژنەىەى بئ
ھەتا مووى بەسەريەوہ نەمپنى، لە ماددەى دووھميشدا لە ناو بردن و عەمبارکردنى بە راستى
من يەك شتتەن پئ بليم بەريزان دەبئ ئەو ماددەى لە دەست ئەو كابرآيە دەگيرئت تەبەعن بە
گرامە من نمونەبەكتان بۆ دەگيرمەوہ كەسېك (٧) كیلۆ لئ گيرابوو، كاتېك كە چووہ لای
حاکم، حاکم گوتى كاكە تۆ (٤) كیلۆ ئەو ماددەبەت لە كوئى بوہ؟ گوتى جەنابى حاکمى (٤) نەبوو
(٧) بوو، بۆ ئەوہى كە ئەگەر ئەو لیژنەى پيكدەھينرئت لە (٤) سال زياتر نەبئ ناتوانئ مەسەلەن ھەتا
(٤) سالى بەس تەحەمولى ئەوہى دەكات دواى (٤) سال لەوانەبە دەست لەگەل بانديكى
بازرگانى تپكەل بکات لەولايەوہ پەناى بدات، بۆيە من پيشنيار دەكەم لە (٤) سال زياتر نەبئ و

به ئاشكراش به بهرچاوى هه موو خه لكى كوردستان ئه وشته له ناو بهرپو بسوتينرپت، نهك به ناوى خهسته خانەى وهزارهتى تهنروستى زور سوپاس.

بهريز د.ريواز فائق حسين/ سهروكى په رله مان:

كاك زانا فهرموو.

بهريز زانا خالد سمايل:

بهريز سهروكى په رله مان.

له برگهى يه كه م كه باس له پيكهاتهى ليژنه كه دهكات له خالى (۲) بهرپوه بهرايه تى گشتى بهرنگار بوونه وهى له مادده هوشبه ره كان و كارتپكاره عه قليبه كان، ئه مه راست بكرپته وه بكرپ به بهرپوه بهرايه تى گشتى نه هپشتنى هوشبه ره كه به ياساى ژماره (۵) ى سالى (۲۰۱۱) ته نزم كراوه عينوانه كهى به م شپوه يه يه.

له برگهى دووه مدا ئه وهى كاك ياسين باسى كرد گرتن و پشكين و پاراستنى عه مباركردى و ئه وانه له ده لى يا پيشينه كيميايه كان له فه رمانگهى پزىشكى دادى يه عنى له وئ هه ل ده گيرين ده ستيان به سه ردا ده گيرپت فه رمانگهى پزىشكى دادى چيه؟ ئه مه له كوردستان ئىستا له په يمانگاي پزىشكى داديمان هه يه، فه رمانگه مان نييه، كه واته ته عريفمان نييه و موئه سه سه كه مان نييه پيشى ده لپين له وئ هه لپگره، خوى جيه كه نييه، جا له كوئ هه لپگرى، له وئ په يمانگاي پزىشكى داديش ئه و وه زيفه يه ي نييه ئه گه ر مه به ست په يمانگاي پزىشكى داديه وه زيفه يه كى ديكه ي هه يه زور جياوازه له وه زور سوپاس.

بهريز د.ريواز فائق حسين/ سهروكى په رله مان:

كاك بالانبو فهرموو.

بهريز بالانبو محمد على:

بهريز سهروكى په رله مان.

ماددهى (۴۱) برگهى دووه م ئه و ليژنه يه ي له برگهى يه كه مى ئه م مادده يه ده قى له سه ر كراوه هه لده ستپت، من پيم باشه ئه و ليژنه يه ي له برگهى يه كه مى ئه م مادده يه ده قى له سه ر كراوه دواى وه رگرتنى ره زامه ندى دادوه ر هه لده ستپت به له ئه ستوگرتنى، ئه گه ر ره زامه ندى دادوه رى له گه ل نه بى ئه م ليژنه يه ئه توانن له سه ر جاده سه ياره بوه ستينن و بلين ئيمه به دواى مه وادى موخه درا ئه گه رپين، ئه توانن بده ن به سه ر مالى خه لكا بلن ئيمه به دواى مه وادى موخه درا ئه گه رپين، ئه توانن برواته باخى خه لكه وه بلن به دواى مه وادى موخه درا ئه گه رپم، پيوسته پيش ئه وهى ئه م ليژنه يه ئه ركه كه يان جيه جى بكن ره زامه ندى دادوه ر وه ر بگرن زور سوپاس.

بهريز د.ريواز فائق حسين/ سهروكى په رله مان:

رؤبينه خان فهرموو.

بەريز رۆبينە اويملك عزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەف ليژنە چەند نويۇنەر، چەند پېكھاتەيەك ئەگەر ھاتوو نويۇنەريك لە پەرلەمان تېدايبتن خراپ نيبە.

بەريز د.ريواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

ئېمە چاوديريان دەكەين، نابېنە ئەندام لە گەليان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيري لە وتەکانى كاك مەم ئەكەم، لەگەل ئيزافەي ئەوہى كە لە ماددەي يەكى ئەم مادەيا ھاتووہ ئەلن ليژنەيەك پيک دەھيندري بە سەرۆكايەتي دادوهرىكى پۆلپنكرأوى دەرەجە يەك، يەعنى ئەم ليژنەيە كە دروست دەبى بە شەش دانە بەدەر لەوہى ئاژانس و پاراستن و زانياريبەكان نابى لەويىدأبى، بەلكو ئاسايش كارەكان ئەكات ليژنەيەكى بالآ يەكپكە لە ئەندامەكان، يەعنى وەك ئەوہ وايە ليژنەيەك لە ناو ليژنەيەكا دروست بكەين كە ئەمە ئەكرپت بكرى بە كارى ئيختساسى لە ليژنەي بالآ لە ھەمانكاتدا لە برگەي سېيەم ئەلن كارى ئەو ليژنەيە لە برگەي يەكەمى ئەم مادەيە دەقى لەسەر كراوہ بە ريئماي ريك دەخرپت كە سەرۆكى ليژنەي بالآ دەرى دەكات، يەعنى ريئمايەكە سەرۆكى ليژنەي بالآ دەرى ئەكات، سەرۆكيش لەولاوہ دادوهرىكى پلە يەكە، يەعنى دادوهرە پلە يەكەكەش دروست بى چ ئيختساس مھامپكى ھەيە، لە ھەمان كاتدا نەتوانى ريئماي دەربكات بەلكو سەرۆكى ليژنەي بالآ دەرى بكات.

بەريز د.ريواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ليژنەي تايبەتمەندەكان قسەيەكتان ھەيە؟ نيبە، بەريز وەزيرى ھەريم قسەيەكتان ھەيە لەسەر قسەي پەرلەمانتاران.

بەريز د.قالا فريد ابراهيم / وەزيرى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

ئېمە تەئيدى ماددەكە دەكەين وەكو خۆي، كارى ھەردوو ليژنەكە ديارە ليژنەي بالآ سەرۆكەكەي وەزيرە، بۆيە وەزير دەتوانى ريئماي دەربكات، زۆر زۆر سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابت، كاك كاوہ تېبينيەكى بۆ ناردبووين ئەلن لە ھەندىك شوپن بلاوبۆتەوہ، گوايە ئېمە ئەم ئالاي كوردستان كە بە گول دامان ناوہ پيچەوانەيە تەبەعن بە نسبەت جەنابتانەوہ تەواوہ بەس بە نسبەت ئېمەوہ وا نيبە و، ئەگەر رووى بكەيتە ئپرە سورەكە بكەويئتە لاي ئېمەوہ عەكس دەبيئتەوہ ئەو كاتە بە نسبەت ئېمەوہ مەزبووتە، بە نسبەت جەنابتانەوہ رووى كەيتە د.محيدين ئەتوانى قسەي لەسەر بكەي، رووى بكەيتە ئەم بەريزانەش ھەر دەتوانى، لەبەر ئەوہى ئېمە ئەو ئيختيارەمان كرد رووى لە زۆرينەكە بى و ھيچ

ئىشكالىكىشى پروا ناكەم تىا بى، سوپاس بۇ تىببىنىيەكە، ماددەى دواى ئەو بەرئزان لىژنەى تايىبەتمەندەكان ماددەى (۴۲).

بەريز گلوستان سعید حمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى يەكەم ھەر يەكك لمانەى خوارەو بە ئەندامى بەرزەفتكردى دادگەرى دادەنرئت بۇ پيادەكردى دەسەلاتەكانى بەدواداگەران لەو تاوانانەى لەم ياسايەدا سزايان بۇ دانراو لەگەل كۆكردەو ھى ئەو بەلگانەى پەيوەنديدارن پيئانەو.

۱- ئەفسەران و كارمەندانى ھيزەكانى ئاسايشى ناوخۇ.

۲- ئەفسەران و كارمەندانى پاسەوانى سنورەكان.

۳- فەرمانبەرانى گومرگ و فرۆكەخانەو بازارە ئازادەكان و پۇست.

۴- فەرمانبەرانى وەزارەتى كشتوكال ئەوانەى تەخويل كراون.

۵- فەرمانبەرانى وەزارەت لەوانەى خاوەن پيشەى پزىشكىن و ئەوانەى ديكە كە وەزىر بۇ چاودىرى كرىنى جىبە جىكردى ئەم ياسايە دايان دەئيت.

برگەى دووھم: ھەر يەكك لەوانەى لە برگەى يەكەمى ئەم ماددەى دەقيان لەسەركراو پابەند دەبئت بە پيادەكردى حوكمەكانى ياساى بنەماكانى دادگەرىيە تاوانكارىيەكانى ژمارە (۲۳)ى سالى (۱۹۷۱).

برگەى سىيەم: فەرمانبەرانى وەزارەتى كشتوكال ئەوانەى راسپىردراون بە جىبە جىكردى ئەو ھى تايبەتە بە وەزارەتەكەيان لەم ياسايە رىگە پى دەدرىن بە ھەلگەندى ئەو چىندراوانەى قەدەغەى بە پى حوكمەكانى و كۆكردەو ھىيان لەگەل پەلك و رەگەكانيان لەسەر تىچوى خاوەنەكانيان لە كۆگاكانى وەزارەتى كشتوكال دەپارىزىن تا ئەو كاتەى بەشپو ھىكى كاتى دەعواىەكە لە لايەن دادگارى تايبەتمەندەو ھىكلاى دەكرئتەو لەگەل لەبەر چاوغرتنى ئەمانەى خوارەو.

۱- ئەو رىكارەى فەرمانبەرانى وەزارەتى كشتوكال پى ھەلدەستن وەك دەزگاكانى بەرزەفتەكردى دادگەرى بە ئاگادارىونى لايەنە دادو ھى تايبەتمەندەكانەو ھىت.

۲- ھەلگەندى چىندراو قەدەغەكراو ھىكان بە ھەماھەنگى بئت لەگەل بەرپو ھىراىەتى گشتى كاروبارى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىەكان، ھەر ھە كۆنوسەكانى پشكىن و لىكۆلنەو ھىداتە لىژنەى پىكھىنراو بە پى ماددەى (۴۱)ى ئەم ياسايە عەمباركردەكەش لە ژورى توندو تۆبى كە بۇ ئەم مەبەستە ئامادەكراو ھى لەناو بردنى بە پى رىنماى كە وەزىرى كشتوكال و سەرچاو ھىكانى ئاو دەرى دەكات، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان دەيەويٹ گفتموگۆ بكات لەبارەى ئەو ماددەيەوہ با دەستى خوئى بەرز بكاتەوہ ناوى خوئى تۆمار بكات (گولستان خان، كاك شيخ زاهر، گوليزار خان، كاك زانا، شادى خان، د.محيدين، كاك مم، كاك ياسين، د.كازم، خديجه خان) بەريزان ئەم ناوانە ناوى خوئيان تۆماركردوہ گولستان خان فەرموون.

بەريز گلستان باقى سليمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من روونکردنەوہكى لەسەر مەشروبائين كھولى ھەيە، ئەز بيژم يان نا لەسەر مەشروبائين كھولى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

پەيوەندى بەو ماددەيەوہ چيە؟

بەريز گلستان باقى سليمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پەيوەندى زانستى ئەز بيژم دكتۆرە.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

تازە ئەو ماددەيەمان تەواوكرد، بيورە سوپاس بەريزان دەبي ئيلتيزام بە پەيرەو بکەين ئەگينا ئيشەكانمان ناروا فەرموو خديجه خان.

بەريز خديجه عمر طه:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تيبينيەكم ھەيە لەسەر ئەو ماددەيە، بۆم بۆتە جيگاي پرسيار ئەگەر د.فالا روونکردنەوہيەك بدات بەخۆشتان دەزانن كە لە قانونى (اصول محاكمات جزائى) لە ماددە (۳۹) باسى ئەعزاي زەبتى قەزائى دەكاتن بە ژماردن باس دەكات، يەعنى ليرەدا كراوہ مادام بە ژماردن، ئايا كە ئەوانە ليرە باس دەكرين ئەوا نابيتە تەناقوزيک لەگەل ئەو ماددەى (۳۹) لە قانونى (اصول محاكمات)؟ و يان ليرەدا مەبەستان ئەوہيە كە تەنھا ئەوانەى كە دەست نيشان كراون، تەنھا بۆ مەبەستەكانى ئەم ياسايەيە، چونكە وا تيدەكەم دەليتن يەكەم ھەر يەك لەمانەى خوارەوہ بە ئەندامانى بەرزەفت كردنى دادگەرى دادەنريٹ بۆ پيادەكردنى دەسەلاتەكانى بەدوا گەران لەو تاوانانەى كە لەم ياسايەدا سزايان دانراوہ، يەعنى كەواتا بۆ ئەم ياسايەيە يان بابەتتيكى ترە، چونكە ئەگەر وا نەبى ئەوا تەناقوچ دروست دەكات مۆتەعاروز دەبي لەگەل ماددەى (۳۹) لە قانونى (اصول محاكمات).

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتۆر كازم.

بهريز د. كاظم فاروق نامق:

بهريز سهروكي په رله مان.

تېبېنېه كې من زور كورته مادده (۴۲) بړگې يه كه م فه قهره (۵) باسى نه وه نه كات
فه رمانبه رانى وه زارته له وانې خاوه ن پېشه ي پزېشكين، پېشه ي پزېشكى نه وانې خاوه ن
پېشه ي پزېشكين پېناسه نه كراوه، زوريش روون نېه بزائين كېنه نه وانې يه عني مه ودايه كې زور
فراوان نه وانې خاوه ن پزېشكين، نه گه ر بكريت يان پېناسه بكرين يان نه م وشه يه بگوردرېت
نه وانې كه پزېشكن، بو نه وه ي شته كه حه سر بېت ده ست خو ش.

بهريز د. ريواز فائق حسيڼ / سهروكي په رله مان:

كاك ياسين فه رموو.

بهريز ياسين خضر طه:

بهريز سهروكي په رله مان.

نازانم له گال كاك دكتور هاورامه يان نا، به لام پشستگيري ده كه م من مادده (۳) كه ده لې
فه رمانبه رانى وه زارته كشتوكال هه موو فه رمانبه ران ده گريته وه، ده بې موخته س بكري به و
فه رمانبه رې كه له مادده ي كيمياوي ده زانې، له بهر نه وه ي وه زارته ي كشتوكال وه زارته تي كه
نه نوع فه رمانبه رې تي دايه، يه عني فه رمانبه رې تي دايه محاسيبه، به لام تي دايه دكتوره.

بهريز د. ريواز فائق حسيڼ / سهروكي په رله مان:

ئاخر به س نه لې نه وانې ته خويلكراون نه وانې رپيډراون ديارى كړدوه.

بهريز ياسين خضر طه:

بهريز سهروكي په رله مان.

نا به س ده لې فه رمانبه ر له مادده (۳) ده لې فه رمانبه رې وه زارته ي كشتوكال.

بهريز د. ريواز فائق حسيڼ / سهروكي په رله مان:

ئاخر نه وه ي جه نابت له وانېه نوسخه كې يه كه م بې، نه مه ي بهر ده ستى ئيمه راپورتي ليژنه يه
نه لې فه رمانبه رانى وه زارته ي كشتوكال نه وانې ته خويل كراون يه عني رپيډراون.

بهريز ياسين خضر طه:

بهريز سهروكي په رله مان.

ده لې راسپيډراون، ئينجا ده بې كه سى موخته س ديارى بكري هه مو كه س نازانې له به شى دوهم
ده لې عه مباركردنى مه سه له ن نه و مادده يه ي هه لكه ندراره هه لكيشراوه جى پيدهلين چيندراوه،
قه ده غه كراوه له وه زارته ي كشتوكال وه زارته ي كشتوكال وه زارته تي كي خزمه تگوزاريه خزمه تي
جوتياران ده كات، نايا نه و پو ليس و نه و نه منيه ته ي هه يه نه و ماددانه له وې دانې، بو يه وا چا كه
نه و مادده له شوينيكي تايبه ت بې و عه مه ليه تي پاريزراو بې، نه و جا له ئاسايش بې وه زارته ي

تەندروستى بىنەك لە ۋەزارەتەكى كشتوكال كە دەجى ھەز دەكەى دوانزەى شەو برۆ دەرگا
كراۋەتەۋە يەك پۆلىسى بەسیتی لەسەرە سوپاس.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر دامەزراۋەبەكى ھكومت، ھكومت بۆخۆى دەپپارېزى، يەنى فەرق چىپە لە بەینى
ۋەزارەتى تەندروستى و ۋەزارەتى كشتوكال.

بەریز ياسین خضر طە:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

نا فەرقى ھەيە، چۆن ۋەزارەتى تەندروستى لەگەل ۋەزارەتى كشتوكال ەرزوو ئاسمانى فەرقە
لە ۋەزارەتى تەندروستى بىنەكى پۆلىسى تىداپە، بەلام لە ۋەزارەتى كشتوكال يەك كەس
ھەرەسە سوپاس.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەریز سەرچنار احمد محمود:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

لە قانونى (ئصولى محاکماتى جزائى) ئىمە ئەغزای زەبتى قەزائى (ئصولى محاکماتى جەزائى)
دىارى كراۋە ئەمانەى بە ھەسر ھىناۋە پىۋىستى نەدەكرد ئەكرا رجوع بکەينەۋە، بۆ ئەۋە بەدەر
لەۋەى ھىنراۋە دەلى ياسای بنەماى دادگەرى تاوانكارىيەكان شتى وا ھەر نىيە، بنەما دادگەرىيە
سزايەكان ئەمانە ئەبى يەنى ھەر بەو شىۋازە، لە خالىكى تىرشا لە خالى دووھەم
بەرىۋەبەراپەتى گشتى كارووبارى ماددە ھۆشبەرەكان يەنى چى؟ كارووبارى ماددەى ھۆشبەر
من تىناگەم ئەگەر بەرەنگارىۋونەۋەى بەرىۋەبەراپەتى گشتى ماددە ھۆشبەرەكان بەس ئايا
بەرىۋەبەراپەتییەكمان ھەيە كارووبارى ماددەى ھۆشبەر، يەنى ئەبى ئەمانە رىكخىرئەۋە زۆر
سوپاس.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك محى الدين فەرموو.

بەریز محى الدين حسن يوسف:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددە (۴۲) بىرگەى يەكەم، خالى دووھەم، ئەفسەران و كارمەندانى پاسەوانى سنوور ئىمە
پاسەوانى سنوورمان نىيە، ئەۋەى ھەمانە ھىزى پىشمەرگەيە، بۆيە پىم وايە ھەر تەرجومە
تەرجومەكەى عىراقىيە، بىرگەى دووھەم خالى دووھەم ھەر يەك لە بىرگەى يەكەمى ئەم ماددەى ئەم
خالە دەقيان لەسەر كراۋە پابەند دەپىت، چۈنكە جەمە ئەۋانە كۆنە تاك نىنە تا پابەند بىپىت.

له سېپه ميان خالی چوارهم، له کۆگاکانی وهزاره تی کشتوکالدا ده پارېزن تا ئه وکاته ی به شیوه یه کی کاتی به شیوه ی کۆتایی، چونکه له عه ره بییه که ی (بشکل نیهائی) لیره نوسراوه کاتی، بویه پیم وایه ئه وهش چاک بکریته وه.

برگه ی کۆتایی ئه وه ی دووهم، خالی هه لکه ندن و که عه مبارکردنی له ژووری توندوو تۆل، بۆ ئه م مه به سته ئاماده کراوه یان له ناو بردنی به پیی رینمایي وه زیری کشتوکال سهرچاوه کانی ئاو، ئیمه له ماده (۴۱) باسی پیک هیئانی لیژنه که ی ده کات، له ماده (۲) برگه ی (۲) دا هه ماده (۴۱) باس له ئه رکه کانی ئه و لیژنه یه ده کات، ئه رکیان پشکنیی و ده ست به سهر داگرتن و له ناو بردنیه تی، ئیستا ئیمه دیین ئه و ده سه لاته ده ده ینه وه زاره تی کشتوکال، مه عه لعلم ئیمه له ماده ی (۴۱) دا له برگه ی (۲) ده سه لاته که دراوه به و لیژنه یه ی که سهر په رشتی گرتن و ده ست به سه راگرتنی له ناو بردنی ده کات و زۆر سوپاس.

به ریژ د. ریواز فائق حسین / سه روکی په رله مان:

شادی خان فه رموو.

به ریژ شادی نوزاد وهاب:

به ریژ سه روکی په رله مان.

له ماده ی (۴۲) برگه ی یه که م ئه و ده سه لاتانه ی دراوه به پیی ده سه لاتی به دواگه پان له و تاوانه ی له م یاسایه دا سزایان بۆ دانراوه، کۆمه لیک لایه نی زۆر جیاواز دیاری کراون بۆ ئه وه ی ده سه لاتی به دواگه پان به دواگه پانیان هه بیئت، من به راستی بۆم سهیره، چونکه له هه موو دنیا دا به م شیوه یه جیگه یه کی موخته س هه یه، بۆ به دواگه پان به دوا ی ئه و جه ریمانه ی که په یوه ندن یان به ئه و باندانه ی که په یوه ندیدارن به ماده ی هۆشبه ره وه، ئه کری هه ماهه نگیان له گه ل بکه ن، ئه کری هه والیان پی بده ن، ئه کری ئه گه ر شتیکیان له و بواره وه بیستب لایه نی په یوه ندیدار ئاگاداریکه نه وه، به لام ناکری ئه فسه ران و کارمه ندانی هیزه کانی ئاسایش ئاسایشی ناوخۆ ئه فسه رو پاسه وانی سنوره کان فه رمانبه رانی گومرگوو فرۆکه خانه و بازارکردن و ئیلا ئاخیره ی هه موو خاله کان هه موویان توانای ئه وه یان هه بن به دوا ی ماده ی هۆشبه ردا بگه رین، ئه مه ئه بن لایه نیکی موخته س بی جیهه تیکی دیاری کراو بی، له بهر ئه وه تکا ده که م ئه مه پیویستی به پیداچونه وه هه یه، پیویستی به گۆرانکاری هه یه، ناکری ئه م هه موو ده سه لاته توانای گه رانی هه بن به دوا ی ماده ی هۆشبه ردا سوپاس.

به ریژ د. ریواز فائق حسین / سه روکی په رله مان:

کاک زانا فه رموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى يەكەمى ماددەى (۴۲) لە خالى سېيەم، فەرمانبەرانى گومرگ و فرۆكەخانەكانى بازارە ئازادەكان و پۆست پۆست چييه؟ ئەگەر روونكردنه وە يەك هەبى لە لايەن پۆست نوسراوه، جا ئەگەر روونكردنه وە يەك هەبى باشتەرە و فەرمانبەرانى گومرگ و مەرزەكان ئيزافە بكرى، چونكە مەرزەكان تەنھا فەرمانبەرانى دائيرەى گومرگى لى نيبە، بۆيە ئەوانيش چاوديربن، لە خالى (۵) هاورام لەگەل رايەكەى كاك (د.كازم) لەوانەى خاوەن پيداويستى پزىشكىن، دەبى يان تەعريفى بكەين يان بېگۆرين، بەس وا چاكتەرە ئيمە بېگۆرين بە خاوەن پيشەى تەندروستى، چونكە دوو ماناى لەيەكتەر جيان، ئيمە دەزانين لەسەر سنوورەكان لەو جىيانەى لە بنكە تەندروستىيەكان كە چاوديرى تەندروستى بازارەكان دەكەن، ئەو ستافەى كە لەويىن ستافى زياترو ليقايەى تەندروستين، ئەوانەى چاوديرى بازار دەكەن، بۆيە ئەگەر بلين ستافى پزىشكى تەنھا پزىشك و دەرمانسازس دەگرېتەوه، بەلام ئەگەر بلين ستافى تەندروستى، رەنگە كيميائىش بگرېتەوه و ياريدەدەرى دەرمانسازو چاوديرانى بازار بە بوارى تەندروستى بگرېتەوه و، ئەوانەى لە ناو كارگەكانى دەرمانيشدا كار دەكەن ديسان هەر بە ستافى تەندروستى ناو دەهينرين زور سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

گليزار خان فەرموو.

بەريز گليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تيبينيه كم هه يه له ماددهى (۴۲) برگەى يەكەم هەمان تيبينى خەديجە خان و سەرچنارخانە، بەرزەفتكردن معنای (اعضاء الضبط القضائي في اصول محاكمات جزائية) تەعدادى كراوه حسريەن، هەر وەها لە خالى سېيەم فەرمانبەرهكانى گومرگ و فرۆكەخانە خۆى حەسەب (اصول محاكمات) باسى موديرى فرۆكەخانە دەكات و، موديرى گومرگ، نەك فەرمانبەران بەشيۆهى گشتى، جا ئەو روونكردنه وە مان دەوى لە د.قالا، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك مەم فەرموو.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبەعن دەست خۆشى لە لايەنى پەيوەنديدار دەكەم كە پرۆژەكەى كر دووه، من جەخت دەكەمەوه زور پرۆژەيەكى دووروودرېژوو وەرزكەرە، وپراى دەست خۆشى بەراستى لە ناو ليژنەى ياساىي ئەم پرۆژەيە رۆشتوو، نازانم تا چەند مولاخەزەى هەندى شتيان كرد، تەنيا سى نوقته باس دەكەم، سى خال دواى تەماشاش ئەكەين عەيبەيە بۆ ئيمە ئەم ياساىە بەم شيۆه يە لە

پەرلەمان دەرىجىسى، تەنبايىسى خال باس ئەكەم، يەنى ئەوھى فەرمانبەرلەر تەبەئەن لە ماددەى يەكەم خالى سېيەم، فەرمانبەرلەر گومرگ و فرۆكەخانە و بازار ئازادەكان پۇست، ئەوھى كاك زانا ئامازەى پېكرىد پىسارى كىر مەن تېئەگەم كە ئەل پۇست، پۇست مەنسەبە، پۇستە و گەبانەنە، دائىرەى بەرىد پۇستەيە، پۇست يەنى مەنصەب، مەنتق نېيە فەرمانبەرلەر پۇستمان نېيە، ئېمە بۇيە بزەنن ھەلەى زمانەوانى چ كارەساتېك دروست دەكات بۇ ياساكانمان، چوارەمیان پېويست ئەكات ئەم مەسەلەيە فەرمانبەرلەرلە مەھوھل كە لە عەرەبىيەكەى لە بەردستمانبايە، عەيبە وشەى مەھوھل نابى تەخويل كراو بېت سەر پىشك دەكرى سەرپىشككراوھ فەرمانبەرلەرلە سەر پىشككراو لە وەزارەتى كشتوكال عنوانەكە دوايى دېتە پېشەوھ بۇ وەزارەتى كشتوكال نەك بلىنى لە وەزارەتى كشتوكالەوھ تەخويل كراون پېنچەم خال، ئەمە بەس بۇ بەرچا و رۇشنى جەنابتان پېنچەمیان (ه) لە ناو نوسخە ئەسلىيەكە دەلى (موظفین وزارة من دول مهن طبية من غيرمن الذين يعاونون من الوزیريعینون الوزیر لرقابة هذا القانون) ئەم مەسەلەيە نابى تەندروستى بېت فەرقى ھەيە ئەمە پزىشكېيە، دەبى بلى ئەو فەرمانبەرلەرلە موعەرەفە لېرە ئەو فەرمانبەرلەرلەى وەزارەت كە پېشەى پزىشكېيان ھەيە ئەوانەى دېكەش بۇ وەزىر بۇ چاودېرى جېبەجېكردىنى ئەم ياسايە دايان دەنېن مەبەستم لەم جوملە رەكېكانە لە كۆى ياساكدە ھەيە بەراستى وە ئەم شتانە دواچار بلاو دەبېتەوھ ھىوادارم پېشنىيازەكەم بۇ ھاوپرېانى ئەزىز يەكېكن لە لېژنە ماندووەكان لېژنەى ياسايى بەراستى جېى دەستخوشىيە ئەم ماندووبونەيان بەلام پېشنىياز دەكەم ئەم ياسايە ئېمەش ئەتوانىن ھاوكارىيان بېن بۇ ئەوھى ئەو پىرۇژە ياسايانە بۇ ئەوھى مۆتەكاملتر بېتە بەردەستمان، سوپاس.

بەرىز د.رېواز فائق حسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ظاھر فەرموو.

بەرىز ظاھر محمد على:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوھى لە قانونى ئسول مەحاكەماتى جەزائى ژمارە (۲۳)ى سالى ۷۱ مادە (۳۹) چەند كەسېك ديارى كراون وەك ئەندامى بەرزەفتكردى دادوھرى (اعضاء ضبط القضائي) پېنچ كەسن ھەرىيەكە بەپېى ئىختىساس و مەكانەتى خۇيان و بەپېى ماددەى ۴۱ لە قانونى ئسول مەحاكەماتى ئەو كەسانە بۇيان ھەيە كە شەكوایان پى دەگات يان جەرىمەيەك روودەدات ئاگادارى قازى يان ئىدعاى عام بكەن گوى لە شەكوایەكان بگرن و لەو كەسانەى كە بە (اعضاء ضبط القضائي) دانراون يەك لەوانە موختارى گەرەك يان موختارى گوند بەراستى موختار گرنگىيەكى زورى ھەيە زانىارى زور لەلای موختارە، بۇيە داوا دەكەم موختار ئىزافە بكرى لەو كەسانى كە (اعضاء ضبط القضائي) لەو ياسايەدا ھاتوون.

بەپېز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، فەرموو روژان خان لىژنە تايىبەتمەندەكان.

بەپېز روژان ابراهيم على:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان:

سەبارەت ماددا (۵۵) بېرگە (۲) داخاز ژ جەنابى تە بکەم کو وشەى عەيبە کە پەرلەمانتارەكى ب کار ئىناى لایبىرېت لە پرۆتۆکۆل، و زۆر سوپاس.

بەپېز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنە تايىبەتمەندەكان قەستان نىبە؟ فەرموو كاك بزار.

بەپېز بزار خالد عبدالله:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

دقېت تە ئكيد كەمەقە عەدەدەكى زۆرى كۆمبوننا مە كر ئو زائيدەن جەلسېت پەرلەمانى بەردەوام بوون ئەف پرۆژە ب خو ئىك ژ پرۆژېت بەرفرە و گەلەكى شاملە ئەم ھند قېپرا گەشتىن وەكو سياغەكا قانونى تەماشا بکەين نوکە ژى ئەز تەئكيد كەمەقە لىژنا ياساىى نە لىژنا زمانەقانىە، ئەز ژى پېشنىار دكەم بو سەرۆكايەتيا پەرلەمانى ئەف حالەتە گەلەك جارا تىكرار بېت و ھەمى جەلسادا ئەندام تېيىنىپت وانا ژى مەقولن لىژنەيەك ھەبېت وەكو فلتەرەك بەرى بو لىژنا ياساىى بېتە ئىحالە كرن ژ ناحيا لوغەو ھە چونكى سۆرانىا مەيا تەواو نىنە حتا ژ بلى ھندى خەلكى سلېمانى و ھەولېرى مەعنا ھندى نىە سۆرانىى ھەمى دزانن ژ ناحيا لوغەوى پېتقى ب شارەزايپن ئەكادىمى يېت زمانەقانى ھەى ژ بەر ھندى ئەقى سەر لىژنا ياساىى حساب نەكەن، وە حەزدكەم سەر كۆيا پرۆژى بەپېز وەزىرە ئەگەر روونكردەنەكى بدەت چونكە ب راستى ئەقە ھەمى شولى لىژنا ياساىى نىنە، سوپاس.

بەپېز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، كرمانجى ژووروش رېزمانەكەيان زۆر دەولەمەندە ھىچ فەرقى نىبە لە راستى دا نەك فەرقى نىبە لە رووى رېزمانى و لە زۆر روو ھەو ھە زۆر دەولەمەند و بەھىزە بەلام ئىتر ئەو ھەمانى نووسىن و زمانى رەسميات سۆرانى يە ئېمە واجىمانە وەكو سەرۆكايەتى پەرلەمان ھاوكارى لىژنە تايىبەتمەندەكان بىن بو ئەو ھەى لە رووى زمانەوانىەو ھەم دارشتەيە باشتر ئامادە بکەين ئېمە حەوت رۆژمان لە بەر دەستە رېكى دەخەينەو، بەلى دكتورە قالا قسەيەكتان ھەيە.

بەپېز د. قالا فرید ابراهيم / وەزىرى ھەرىم بو كاروبارى پەرلەمان:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ھەى ئىشارەتى پېدرا بە نىسبەت قانونى (اعضاء ضبط القضائي) كە لە قانونى ئوسولى مەحاكەمەى جەزائى ھاتوو ھەمعناى ئەو ھە نىبە ناتوانپت لە قانونىكى تر چەند كەسپك كە وەكو

(اعضاء ضبط القضائي) تەھدېد بىكەت ئەو كەسانەنى لېرە ديارى كراون ماناى ئەو نىيە جېڭاى ئەو كەسانە دەگرەنەو كە لە ئوسولى مەھاكەماتى جەزائى دا ھاتوون ئەوان كارى خۇيان دەكەن و ئەوانەش لېرە كارى خۇيان دەكەن، ئەركى وان تەنھا جى بەجېكردىنى ئەو ماددە سزايپانەيە كە لەناو ئەو قانۇنەدا ھاتووە، بۇيە ھېچ تەناقوزېك لە بەينى ئوسول مەھاكەمەى جەزائى و لە بەينى ئەو ياسايە روونادات، بۇيە ھەريەكەيان ئەركەكانيان ديارى كراو، ئەفسەران و كارمەندان و پاسەوانى سنورەكان، پاسەوانى سنور لېرە يەغنى (حرس حدود) مان ھەيە جياوازە لەگەل (حرس اقليم) دەستورى عېراقى پېشمەرگەى بە (حرس اقليم) ناوھېناوہ لە ناو دەستورەكەيدا، بۇيە لېرە ھېچ خەلەلېك نىيە، بەرپوہ بەرايە تىيېك ھەيە لە كوردستان بە ناوى بەرپوہ بەرايە تى نەھېشتنى ماددەى ھۆشبەر، بەلئى بەرپوہ بەرايە تىيەكى گشتىيە سەر بەدەزگاي ئاسايشە لە ھەريمى كوردستان تەئىدى دكتور كازم و كاك زانا دەكەم لەوہى لە پېشەى پزېشكى بگوردرېت بۇ پېشەى تەندروستى، لەبەر ئەوہى لېرەدا ھاتووە (من ذوي المهن الطبية) واتا تەندروستى راسترە، خالەكانى تر لەگەل ئەوہين بەرپيز سەرۆكى پەرلەمان ماددەى (۴۲) وەكو خۇى پەسند بكرېت لە بەر ئەوہى ھېچ خەلەلېكى ياسايى تىدا نىيە، زور سوپاس.

بەرپيز د. رېواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زور سوپاس، دكتورە گەلاويژ روونكردەنەوت ھەيە وەكو ئەندامى لىژنەى موختەس، فەرموو.

بەرپيز گەلاويژ عبېد عثمان :

بەرپيز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۴۲) دووہم لە كۆتاييەكەى لە عەرەبيەكەى نوسراوہ وەزىر رېنمايى دەردەكات، لېرە نوسراوہ وەزىرى كشتوكال، من پېموايە وەزىر مەبەستى وەزىرى تەندروستىيە كە رېنمايى دەردەكات لېرە ئەو بە ھەلە نوسراوہ، چونكە لايەنى لەناوبردىنى ماددەى ھۆشبەر لە لايەنى تەندروستى دەبى وەزىرى تەندروستى رېنمايى دەربكات، سوپاس.

بەرپيز د. رېواز فائق حسيڭ / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى سوپاس، ماددەى (۴۳).

بەرپيز رۆژان ابراھىم على:

ماددەى (۴۳):

يەكەم: ئەو لايەنەى ماددەى ھۆشبەرەكانى گرتۆتەوہ برى يەك مليون دىنارى پى دەبەخشريت بەرامبەر بە ھەر كىلۆ گرامىكى دەست بە سەر داگىراو.

دووہم: ئەو برە پارەيەى كە لە برپگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەقى لە سەر كراوہ دو ھېندە دەكرېت لە حالەتى دەستگىر كوردنى ئەو تۆمەتبارە قاچاخچىيەى كە ماددەى ھۆشبەرەكانىشى بەردەستە.

سېيەم: پاداشتېك بە رېژەي (۴۰%) بەھاي ئەو پاداشتانەي لە ھەردوو بېرگەي يەكەم و دووھەمى ئەم ماددەھەي دەقيان لە سەرکراوھ دەبەخشرېتە ئەو كەسانەي ھەوآل دەدەن لە سەر تاوانەكانى بازىرگانى پى كىردن بە ماددە ھۆشبەرەكان ئەگەر ھەوآل دانەكە بووھى ھۆي ئاشكرا كىردنى تاوانەكە و دەستگىركىردنى تاوانباران.

چوارەم:

ئەو پاداشتەي لە بېرگەي يەكەم و دووھەم و سېيەمى ئەم ماددەھەي دەقى لە سەرکراوھ رادەستى ئەو كەسانە دەكرېت كە دەيانگرېتەوھ لە رېگاي دەزگاي ئاسايش و ميكانيزمى خەرجكردنېشى بە رېنمايى ديارى دەكرېت كە بەرپىز وەزىرى دارايى دەرى دەكات، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەو بەرپىزانە ناويان نووسىوھ بۆ ئەوھى دەست بە موناقدەشە بكەين، (كاك زانا، ھەسبە خان، كاك سىروان، شىرىن خان، كاك شاخەوان)، شىرىن خان فەرموو.

بەرپىز شىرىن امين عبدالعزىز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەي (۴۳) بېرگەي يەكەم كە باس لە پاداشت دەكات لە بەرامبەر كەسپك، ئەگەر كىلۆيەك ماددەي ھۆشبەر رادەست بكات، بەلام ئەو بېرە پارەبەي لېرە ديارى كراوھ، رەنگە ھاندانىكى ھىندە پېويست نەبېت كە خەلكىك ھان بدەين لە جېگا و شوپىنېك و بە ھەر شىپوازيك يا ھەر بېرېك ماددەي ھۆشبەر بەدى بكات رادەستى بكات بۆ تموح و ئامانجى شەخسى و مەبەستى خۆي بەكارى نەھىنېت، لېرەدا من پېشنىياز دەكەم كە بېرى ئەو پارەھەي لە (۵.۰۰۰.۰۰۰) بۆ (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) دىنار بكرېت وھ بە پېي جۆرى ماددەي ھۆشبەرەكەش ديارى بكرېت، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسيّن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، كاك سىروان فەرموو.

بەرپىز سىروان فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من بە تېكرا لەگەل ماددەي (۴۳) دا نېم و تەسەور ناكەم لابلېرېت، بەلام ئەم (۱.۰۰۰.۰۰۰) دىنار و تا خواروھ رەنگە ئىنشالاي خواي لە سەربى ئەو دەولەتەي ئېمە ھەزار سال تەمەنى بېت رەنگە لە دە سالى داھاتوودا ئەو يەك مليۆن دىنارە كۆكا كۆلايەك نەكات، رەنگە زۆر زۆرىش بېت، من پېشنىياز دەكەم لە دونيا عورف وايە ئەگەر ھاتوو پاداشتى كەسپك بكەيت لە كەشفكردنى شتېك بىروانايەك دەھىنېت كەوا ئىنسانىكى باشە لە پېشخستنى كۆمەلگاكەي و لە تاوانبارانى كەشف كىردووھ قەلەمىك يا مېدالايېك دەھىنى، بەلام بە بېرېكى باش ئەگەر مليۆنېك دىنار بوو مېدالايېكى ئالتون بكەن بە شانىيەوھ بە يەخەيەوھ، ئەمە ھەم ناھىيە مەعنەوييەكە زۆر زۆر گەورەترە لە پارەكە، دوو بۆ خۆي و كەس و كارەكەي دەمىنېتەوھ لە كۆمەلگايەكى وەكو

كوردستان بەشدارى كىردوۋە يا ھەماھەنگ بوۋە لە گەل دەسەلاتەكاندا بۇ ئەم ئىشە باشە بۇ
نموونە دەلېم ئىنشالاي خواي لە سەر بېت ئىمەش وا بگەين لە ھەموو دونيادا ھەيە سالانە لە
ھەموو شارېك، ئىنجا لە ھەموو ھەرېمېك ئىنجا دەولەتېك كەسى باش ھەلدەبۇرئ ئەوكەسە
باشەي كە ئىشېكى خېرى كىردوۋە دەستىنشانى دەكەن بە كەسايەتى سال لە شار، ئىنجا
كەسايەتى سال لە ھەرېمەكەدا و ئىنجا لە ولاتەكەدا جا من پېشنيار دەكەم زور بە كورتى دەلېم
ئەو كەسە شاپستەي ئەوھيە بېك لە سەروو ئەو ماددەيە و بۇي زياد بگىت كە نىشانەيەكى
ئازايەتى بدەنى، لە خالى چوارەمىش لە رېگاي دەزگاي ئاسايش ئەو پاداشتە دەرىت ئەمە
ھەلەيەكى زور گەورەيە، چونكە دەزگاي ئاسايش شوئېك نىيە پاداشتى خەلك بگات بەدەر
لەوھى كە رەئى خەلك و پەرلەمانتار چۆنە، ئەوھ لە رېگاي وەزارەتېكى مەئنى يا وەزارەتى
كۆمەلەيەتى بېت يا لە لېژنەيەكى بۇ دابنرېت، زور سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من مولاھەزەم لە سەر ئەم ماددەيە ھەيە، ھاورام لەگەل كاك سيروان بەراستى ديارى كىردنى
ئەو مەبلەغانە مەترسەيەك ھەيە، پېويستە لېرە باسى بگەين، ئەمە ھۆلى پەرلەمانە و
گواستنەوھى راستەوخۆش نىيە، بۇيە ھەندى قسە ھەيە دەبى بىكەين لە ئىستادا كە ئەو ياسايە
نەبوو پېشتر خەلكانىك ھەبوون توش دەكران بەوھى كە ماددەي ھۆشبەريان لەلايە، ئافرەت
ھەبوو لە ئارايشتگاكان كە توشكراون بېك ماددەي ھۆشبەر خراوەتە جەنتاي، بۇ ئەوھى توش
بگىت و ناچار بيت كارى تر لە گەل ئەم ئارايشتگايە بگات، ئەگەر لېرە ئىمە بە ياسا رېك بخەين
پاداشت بدەينە ئەو خەلكەي ھەوال دەدات دلئايىن ئەم حالەتان زور زياتر دەبن، بۇيە دەبى ئىمە
رېگى بگەين ھەدەف لەو ياسايە ئەوھيە رېگى لەم حالەتانە بگەين نەك رېگا خۆش بگەين،
بەيانى دوو گەنج شەرپ و دەمەقالئېيان دەبىت بېك ماددەي ھۆشبەر دەخاتە گىرفانىنەوھ
ھىچىشى پى نىيە بۇ ئەو مليون دىنارە ھەوالئېشى لە سەر دەدات، كەواتە ئىمە بە ياسا دەرگامان
بۇ ئەو حالەتە كىردەوھ، بۇيە بە راي من رېگايەكى تر بدۆزىنەوھ وەك ئەوھى كاك سيروان باسى
كرد پروانايەك رېزلىنانيك پاداشتى بگەين مەراسىمى بۇ بگەين ھەرچى بۇي دەكەين، بەلام
پارەي لى دەريئىن، زور سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زور سوپاس، كاك شاخەوان فەرموو.

بەريز شاخوان رۇوف مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (۴۳) بەشى زۆرى ھاوپپايان باسى ئەوھيان كرد كە بىر لەوھ بكرىت ميكانيزمىك بدۆزىتەوھ لە برى پاداشتەكە، چونكە راستە ئەو قسە قسەيەكى حسابىيە، كەسپك ئەگەر برپار بىت پاداشتە بدەيتى پاداشتەكە دەبىتە بەشپك لە مەشاكىل و سەرئىشەى گەرە بۆ خەلك، بەلام حەق واىە ميكانيزمىك بدۆزىتەوھ لە برى پاداشتەكە شتپكى كەى بۆ بكرىت و من پشتيوانى راي ھاوپپايان دەكەم، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، حسيبە خان فەرموو.

بەريز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى راي كاك زانا و كاك سيروان دەكەم، ھەرچەندە سزاكان قورستر بن ئيمە دەتوانين رىگىرى بكەين لەوھى كە كەسەكان ئالودەى ماددە ھۆشبەرەكان نەبن و بازرگانى پىكردىنى كەمتر بىتەو، بەلام لەھەمان كات ئەگەر پاداشتەكان زياتر بكەين دەرگا لە بەردەم خەلكەكە دەكەينەوھ، بۆ ئەوھى كارەكە زياتر فراوان بىت، زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەريز، لىژنە تايبەتمەندەكان قسەيەكتان ھەيە؟ سى كەس داوا دەكات پاداشتەكان لايىزەت لاي خۆتان تەسجىلى بكەن، بەلى كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ب راستى من زى قەناعەت ب پيشنيارا فان ئەندام پەرلەمانا ھەبوو حسيبە خان و كاك زانا و كاك سيروان، راستە دەمى موشەرەع قاعيدى قانونى رسم دكەت پىتقىيە دوورتر ھزر بكەت فعەلن ئەقە ھەزى ھندييە كو ئەم ھەمى لقيرى موشەرەعيت قى ياساينە ھزرت ھندى دا بكەين كو ئەم دەرگەھەكى قەكەين تەشجيعى دكەين كو خەلكەكى عەمدەن توش كەنى و ئىحتمالە خەلكەكى بى گونەھ زى بيت، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (۴۴)

بەريز گەلاويژ عبید عثمان :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۴۴)

جیگری سەرۆکی دەزگای ئاسایش بە ھەماھەنگی لەگەڵ ھەزیری تەندروستی و ھەزیری دارایی بۆ ھەبە پالپشت بە مۆلەتی دادوهری لیکۆلینەو ھەشیواری رادەست کردنی ماددە ھۆشبەرەکان و کارتیپەرە ئەقلیەکان و پێشینیە کیمیاییەکان بەکار بەھێنیت بە مەبەستی ئاشکراکردنی باندەکانی تاوانکاری ئەوانە مامەلە بەم ماددانە دەکەن، سوپاس.

بەرپز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ زۆر سوپاس، کێ ھەبە لەبارە ئەو ماددەبە قسە بکات، سیاغە ئەم ماددەبە باش بوو.

بەرپز زانا خالد سمایل:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

فیعلەن ئیمەش تەئید دەکەین سیاغە زۆر باشە، بەلام پرسیارەکی من لەو ھەبە روونکردنەو ھەمان بەدەنی، مەبەستی چیبە لە جیگری دەزگا، ئایا دەزگاکە بۆ ھەبە یا ئیلا ئەو کەسە، ئەگەر جیگری دەزگا ئەو کاتە کارێکی ھەبوو ئایا کەس بۆ نییە ئەو کارە بکات؟ زۆر سوپاس.

بەرپز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

لە سیاغە ئەم ماددەبە ئەسل ئیشە ئەساسیە کە ھی جیگری دەزگای ئاسایشە ھەماھەنگی دەکات لەگەڵ ھەزیرەکان و ھەزیری تەندروستی و ھەزیری دارایی، لە ئەسڵدا ئیشی ئەو بە گوێرە سیاغە ئەم ماددەبە، ئەو روونکردنەو کەبە، کاک دکتۆر کاظم فەرموو.

بەرپز کاظم فاروق نامق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

سەبارەت بە ماددە (٤٤) من پێموایە ھەر وەکو چۆن بەکارھێنانی ئەم ماددانە مەمنوعە و قەدەغەکراوە و بە یاساش دەردەچیت وە بازرگانی کردن و گواستنەو و فرۆشتن و دەستاو دەستی پێ کردنیان کرداریکی ئابرو بەرانەبە، بە ھەمان شیوہ رینگە نادریت بەکاربھێنریت بۆ ھەر ریکاریکی تر وە لە توب شتیک ھەبە پێی دەگوتریت (Placebo) و اتا دەرمانیکی ساختە، و اتا تۆ لە شیواری ساختەدا دەتوانی لە شیوہی حەب گەچی لە ناو دەنیی، چی لە ناو دەنیی دەتوانی دروستی بکەیت و ناوی بنییت دەرمانی ھۆشبەر، بەلام دەرمانە ھۆشبەرە کە نەبیت دەکری ماددەبە کێ ھیچ کاریگەری سلبی و ئیجابی نەبیت لە سەر جەستە ئەو مرۆقە ئەو بەکار بەھێنیت، نەک ماددە ھۆشبەرە ئەساسیە کە بەکار بەھێنیت، بۆ ئەو ھەبە خەلکی پێ بگریت یا باندی پێ بدۆزیتەو، و اتا دەکریت ئەگەر ئەمە مەبەستیانە ئەم ماددەبە بمینیتەو، بە راستی من ھیچ لەگەڵ ئەو ھەبە نەم ماددە کە خۆی بەکار بەھێنیت، بەلکو دەکری شیتی دەرمانی ساختە کە لە ولاتانی بەکار دەھێنریت ئەو ھەبە پێی دەگوتریت (Placebo) ئەو بەکار بەھێنریت بۆ ئەو ریکارە یاساییە کە لەم ماددەبە بەکار ھێنراوە، ئەگینا بەکارھێنانی ماددە کە خودی ماددە کە بۆ دەستگیر کردنی خەلک ئەو پاساویکی بە راستی ئەقلانی نییە، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى سوپاس، لىژنە تايىبەتمەندەكان قسەيەكتان ھەيە؟ ئەو ماددەيە لە دەقە عەرەبىيەكەدا ھەيە؟ دەقە عەرەبىيەكە لاي كئى ھەيە؟ كاك جلال وەكو لىژنەي ياسايى قسەمان بۇ بكە.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە قسەكان بەريز دكتور كاظم، ديارە ئيمە لە عەمەلى بينيومانە كاتيك دەلئى بەكار دەھيئيرئەت لە ژيەر چاوديرى بەريز دادوهرى ليكوئىنەو دادوهرىش بە خۆت دەزانى جيگرى دەزگاي ئاسايشى سەربەخۆ ئەم كارە ناكات بە مۆلەتى بەريز دادوهرى ليكوئىنەو ئەو كارە دەكات وە ھاوكات شپوازي بەكارھيئانەكەي، ئەمە لپرە مەتنە بەو شپوازيە مەسەلەن جيگرى ئاسايش ھەندىك لەم ماددەيە بە چاوديرى بەريز دادوهرى ليكوئىنەو دەھيئيرئەت لە ريگاي موخبيري يا ئەو كەسەي بۇ ئەو كەسانەي تەلەبى كرپنى دەكەن يا تەلەبى فرۆشتنى دەكەن ئەو كات كە دەبينى لپى دەكرئ دەزانئ ئەو كەسە كرپارە وە وردە باندەكە كەشف دەكات و دەستگيرى دەكات، بۇيە ئەگەر تۆ ماددەيەكى تەزويرى بدەيتئ ئەو كەسە خۆي خەبىرە وە بەكارى دەھيئى وە لەگەل بەكارھيئانى يەكەم نەفەسى دەزانئ ئەمە ئەو ماددەيە نييە، بۇيە موخبيرەكەش لاي سووك دبيت و كارى لە گەل ناكات و، بۇيە من تەسەور دەكەم بەم شپوازيە و مانەوھى زەرپوورە، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى سوپاس.

بەريز كاظم فاروق نامق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەو كەسە ماددەكەي بەكارھيئنا و بەو ماددەيە گيانى لە دەست دا حجەت چيىە بۇ ئەمە؟ ئەگەر تۆ كەمينيكت دانا و ماددەكەت دا بەو كەسەو، ئەو ماددە ھۆشبەرە ھەموومان دەزانين گرفتى تەندروستى دروست دەكات، ھەر لەويەو تەووشى گرفتىكى تەندروستى كرد دلئى وەستا حالەتيكى بە سەر ھات و مرد حجەت چيىە بۇ ئەو؟ بەلام ئەگەر شتيك بدەيتئ و لە رووى علميەوە بيسەلمينئى نابيتە ھۆكارى مردن يا گرفتى تەندروستى بۇ ئەو كەسە، واتا ھەر شتيكى بە سەر بيت دەزگاي ئەمنى و ئەو لىژنە ھيچ گرفتىكى ياسايان لە سەر نييە، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەي دواي ئەو.

بەريز رۆميۆ حزيان نيسان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ٤٥:

پاداشتى ئەو لىژنەيە لە برپگەى يەكەمى ماددەى (٤١) و برپگەى دووهمى ماددەى (٣٨) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەرکراو بە رينمايى ريك دەخرىت كە وەزىر دەرى دەكات، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان كى قسەى هەيە لە سەر ئەو ماددەيە؟ سەرچنار خان، كام مم، كاك زانا، سوپاس بۆ ئەوانەى كە تا ئىستاش تاقەتى مناقەشەيان ماو، فەرموو سەرچنارخان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەيى (٤٥) ئەگەر پاداشتى ئەو لىژنەيە لە برپگەى يەكەمى ماددەى (٤١) وە هەيە واتا پەيوەندى بە ماددەى (٤١) وە هەيە و برپگەى دووهمى ماددەى (٣٨) وە پەيوەندى بە ماددەى (٣٨) وە هەيە پرسىارى من لىرەدا ئەو هەيە بۆ ئەمە لە ماددەى (٤٥) هاتوو ئەگەر پەيوەندى بە ماددەى (٤١ و ٣٨) وە هەيە ئەسل واپە دەبى لە ماددەى (٤٢) هاتبوايە ئەمە خالىك خالىكى تر پاداشتى ئەو لىژنەيە دوو لىژنە تەحديد كراوە يەكيان لە ماددەى (٣٨) و يەكيان لە ماددەى (٤١) هەردووكيان كارى قانونى و وەزىفى خويان دەكەن چ پىويستيان بە پاداشتە ئەسلەن ئەم پاداشتە هەر نەمىنيت و ئەم ماددەيە لىبرىت و زۆر سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، بەريز كاك لقمان فەرموو.

بەريز لقمان حمد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (٤٥) من پيم باشە ئەو پاداشتە تەنها ئەو كەسانە بگرىتەو كە لە ماددەى (٤٣) دا هاتوون لە راستى دا نەك لە ماددەى (٤١) ئەوانە ئەركيان پىكهيئانى سەرپەرشتى لىژنەكە دەكەن بەلام لە هەموو حالەتيك دا لە خالە گومرگىيەكان تەنها بۆ ماددە هۆشبه رەكان نا بەلكو بۆ ئەو كەل و پەلانەى كە بە قاچاخيش داخيل دەبن لە خالە سنورىيەكان پاداشتيك ديارىكراو لە بەرامبەردا دەدرىتە ئەو كەسانەى دەست بە قاچاخەكان دا دەگرن بۆيە مانەو هەى پاداشت لە ماددەى (٤٣) كاريكى پىويستە و زەرورە، سوپاس.

بەريز ريواز فائق حسيين / سەرۆكى پەرلەمان.

بەلى سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھاوپام لە گەل رايەكەى سەرچنار خان ئەوانەى لە ماددەى (٤١) دا ناويان ھاتوو، ھەموويان پۆستيان ھەيە ئەگەر بگەرپيەو ھە ماددەى (٤١) ديوانى ئەنجومەنى وەزيران پەيمانگەى پزىشكى دادىە بەريز ھەبەر رايەتى گومرگانە، ژمارەيەك لەو بەريزانە ھەموويان پۆستيان ھەيە لە چوارچيۆھى ئەركەكەى خويان ئەم ئەركە دەكەن وە موچەيەكى باشيشيان ھەيە وە پلە تايبەتن زۆرەيان، بۆيە پيويست بە پاداشت ناکات ئەو ھەيان نەبيتە عەتف بەرامبەر بە زەمیلەکانمان لە لیژنە پزىشکبەکان، بەلام ھى ئەوان ھەقى خويانە ئەوانەى لە ماددەى (٣٨)، چونکە واقعيك ھەيە بەريزان ئەندامانى پەرلەمان دەبى بيزانن پزىشکە پسيپوريەکان ناچنە ناو ئەو لیژنانەى کە مەترسيان ھەيە، چونکە ئەو ھەشيان ھەر وازحە تاوھکو ئیستا لە کوردستان ئیمە ياسای پاراستنى مافى پزىشکانمان نبيە وە ئەو لیژنانەش لیژنەى مەترسیدارن، بۆيە ئەگەر پاداشت نەکرين يا دەرمالەيەکیان پى نەدریت ناچنە ناو ئەو لیژنانە، بۆيە ئەوانەى لە ماددەى (٣٨) ی ئەم ياسايە دەقيان لە سەر کراوہ تەنھا ئەوان پاداشت بکړين، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، كاك مم فەرموو.

بەريز مم بورھان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرەپاي ئەو ھى پشتيوانى لە تەواوى بۆچوونەکانى سەرچنار خان دەكەم بە ھەلۆھشانەو ھى ئەو ماددەيە و ھەر نەميينيت پيويست ناکات، تەنانەت كۆى ئەو پاداشتەنەى لە ناو ئەو ياسايە ھەلۆھشيتەو ھە پاداشت پيويست ناکات وە لە ھالەتيكيش ئەگەر ھالەتيكى لەو شيۆھيە بوو، كافىە ئیمە دەسەلاتمان داو ھە وەزیر رينمايى دەربكات لە ناو رينمايەكەدا دواتر ئەنجومەنيكى بالايە و ئەو ھەموو پۆستى بالاي تيدايە لە ناوياندا پاداشت كردن بودجەيەكى لە بەر دەمى دايت، بۆيە ناوھينانى پاداشت لە ناو ئەو ياسايە بە باش نازانم و بە ھەموو شيۆھيەك بسپرتەو ھەيە، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، فەرموو كاك سيروان.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئیمە لە ھەموو شوينيك باسى ئەو دەكەين خۆشەويستى خاك و نيشتمان و بەرياکردنى عەدالەت، ئیمە ھەموو فەرمانبەريكى ئەم وولاتە بە ئاسايش و بە فەرمانبەريكى ئاسايەو ھەتا دەگاتە وەزیر، ئيشەكەى ئەو ھەيە کە يەكەم شت خۆشەويست بيت بۆ خاك و نيشتمانەكە و

ئىشەكەي خۇي بىكات، ئى ئەو مووچەيەك وەردەگرى، لە پاى مووچەكەي خۇي ئىش دەكات، من ھەر بۇ ئەوھى درېژەي پى نەدەم، بزەبت لەگەل سەرنجەكە و راکەي سەرچنار خانم و پشتگىرى لى دەكەم و، كاك لوقمانىش كە دەلى ئەگەر كەسپك شايستەي پاداشت بىت لەم ياسايە، تەنھا ئەوانەي كە لەناو بېرگەي (۴۳) كە من ئاماژەم پىكردووه، دووبارەي دەكەمەو، پاداشت پارە نىيە بىدەيتە خەلك، پارە دەروات و دەيدا بەشتىك و دەيخوا، پارەي سەيارەيەكەي پى دەگورپى و تەواو، بەلام دووبارەي دەكەمەو ئەو پاداشتە دەبى بدرىت، بۇ نموونە كىلۆيەك لەو ماددەيە،.....

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بىورە، بەلام ئەو لەناو پەيرەو نىيە، نابى دووبارەي بىكەيتەو، پەيامەكە گەيشت سوپاس، ماددەي (۴۶)، كاك بزار فەرموو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دواي گفوتگوو كەردن لەگەل سەرۆكى لىژنە تايبەتمەندەكان، ئىمەش پيشنيار دەكەين و گەيشتىنە ئەو قەناعەتە ماددەي (۴۳) و (۴۵) ھەر نەمىنىت لە پرۆژەكەدا، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئىمە ئەگەر پاداشتەكان يانى لىژنەكانى كە لە ماددەي (۳۸ و ۴۱) دا ھاتوون، بروامان بەو ھەبى پاداشت وەربىگرن، ئەبى ماددەي (۴۵) بىمىنىتەو، چونكە ئەبى تەنзим بىكرى، و ئەگەر بروامان وابى پاداشت ھەر نەمىنى، ئەو كاتە دەبى ماددەي (۴۵) نەمىنى، باشترە ئىو ڊىراسەيەكى زىاترى بىكەن، ئەگەر قەرارتان دا ئەو دوو ماددەيە، وانا قەناعەتتان وابوو كە ئەو دووانەي تىرش زەرور نىيە، ئىنجا واى لى بىكەن، تەواو وازىحە يانى ئىو پىتان واىە كە زەرور نىيە، باشە رۇژان خان فەرموو.

بەريز رۇژان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بەحس كرى ماددا (۳۸) و (۴۱) بە حس كرا كو پيشتر بەحسا كر، ماددا (۳۸)، چونكا بە حوكما گشتى تەببىعى د بەحسى كرى باشترە ڊىراسەتى بىتە كرنى، نەك لادانى، و رىكخستنى بىكرى، باشترە پاداشت ھەبىتن كو تەشجىعەكى بۇ ئەوانا بىنە ئەندامى قان لىژنەدا، سەبارەت بەحسى (۴۳) كرد، ئەقە قىرى بۇچى باسى (۴۳) نەكرىا، چونكا (۴۱ و ۳۸) بەحسى لىژنەيا كرى، قەرى ناڤى لىژنا نەينادى، (۴۳) بەحسى لايەكيا، نەبەحسى لىژنە، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زور سوپاس، ماددەي (۴۶) فەرموو.

بەريز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۶۱): رسوماتى ئەو مۇلتانەى لەم ياسايەدا دەقيان لەسەر كراو، بەپيى خشتەكانى

رسوماتى ژمارە (۱۱) كە ھاويپچى ئەم ياسايەن.

بەريز د. ريواف فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى لەسەر ئەم ماددەيە، فەرموو.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەلى، يەكەم جار خشتەكە بخويپننەو، دووهم روونكردەنو بەدەن، تەكا دەكەم لە ليژنە

پەيوەنديدارەكان.

بەريز د. ريواف فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئى ئەو لە بەردەستاندا يە كاك ديار.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خشتەكە روون نييە، ئەو خشتە چۆنە و كى وەریدەگرپت و لە كوئى وەریدەگرپت؟ سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، وازحە، كپى تر قسەى ھەيە، سەرچنار، كاك مەم، كاك زانا، كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خشتەى ژمارە (۱۱) ھيچ روونپيەكى تيدا نييە، چونكە ئەو برانەى بە سەدا يەك و دووسەدو

پەنجا ھەزار دینار و ھەتا لە خالى پينجەمدا ھەر بەرەسمى ريگا بە خەلك دەدات بچى بچينپت،

يانى لە خالى چوارەمدا لە خشتەكەدا، خشتەى ژمارە (۱۱) خالى چوار، پينج سەد ھەزارى خوى

بدا و بچى بچينپت، ھيچ موشكيلەى نييە، كەواتە ئيمە ياسا بۇ دەردەكەين، بۇبە داواى

روونكردەنو ھى تەفاصيل دەكەين لە ليژنەى ياسايى لەسەر ئەو بابەتە، سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، دەر فەتيان دەدەين، سەرچنار خان فەرموو.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

رسوماتى ئەو مۇلتانەى لەو ياسايەدا دەقيان لەسەر كراو، بەپيى خشتەكانى رسوماتى ژمارە

(۱۱) ى ئەم ياسايە، يانى ماناكەى ناتەواو، ئەم ياسايە كە دپت رپك دەخرپت، ئەو ھى بۇ ئيزافە

بكرپت، بۇ ئەو ھى مەفھومەكەى جوان بكات، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك مەم فەرموو.

بەريز مەم بورهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگيري قسه كاني سەرچنار خان دەكەم، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ليژنه تايبه تمەندەكان قسه تان هەيه، نيهه، سەبارەت بە خستەهەي ژمارە (۱۱) داواي

روونکردنەوه دەكەن، رۆژان خان فەرموو.

بەريز رۆژان ابراهيم علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس روونکردنەوه يەكەي بو پەرلەمانتاران، ئەف خستەت هەنئ هەميت هاتە راسپاردنيت

هەردوو ليژنا تەندروستى و ليژنا ياسايى كو پيداچوونەكي ئان جەدوولە باش بکەن، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ياني پيداچوونەوه ي پيدا بکەن، بەلئ زۆر باشە، هەر بەراستى من نازانم ماددەي (۴۶) ياني چي؟

حوکمه کەي کوا؟ باشە ماددەي (۴۷).

بەريز بالانبو محمد علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي (۴۷):

يەكەم: - لەماوهي دوو سال لە ريکەوتى بەرکار بووني ئەم ياسايە وەزارەت هەلدەستيت بەمانەي

خوارەوه:

۱- دامەزراندن و پەرەپيدانى يەكەي چارەسەري تايبەت بە چارەسەرکردنى كەسانى ئالوودە بوو

بە ماددەي هۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە چوارچيۆه ي دامەزراوه تەندروستىەكان.

۲- دابينکردنى نۆرپىنگەي دەروونى - كۆمەلايەتى بۆ چارەسەرکردنى كەسانى بەكارهينەر بۆ

ماددە هۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و ئەوانەي ئالوودەيانن.

۳- شياندن و راهينان ميلاك لەوانەي پزىشك و دەرمانساز و فەرمانبەران و هاندانين لە رووى

ماددى و مەعنەوەيەوه بۆ چارەسەرکردنى كەسانى ئالوودەبووى ماددە هۆشبەرەكان و

كارتىكارە عەقلىيەكان و ئەوانەي بەكارين دەهينن، بۆ ئەوهي تەواوى شياوى تەندروستى

خويان لەرووى جەستە و عەقل و كۆمەلايەتبيەوه بەدەست بهيننەوه.

دووهم: وەزارەت بە هاوكارى لەگەل وەزارەتە پەيوەنديدەرەكان و ريکخراوه كاني كۆمەلگەي

مەدەنى هەلدەستيت بە دانان و جيپەجئ کردنى پلان و پرۆگرامى پيويست بۆ هۆشيارکردنەوي

خەلكى دەربارەى مەترسىيەكانى بازىرگانى پىكردن يان خراب بەكارھېنانى ماددە ھۆشەبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان بە پىچەوانەى حوكمەكانى ئەم ياسايە لەسەر تەندروستى تاكە كەسەكان و ئاسايىشى كۆمەلگە و لەسەر مافەكانى مرۇف و ئازادىيە بنەرەتتېيەكانى و گىرتنەبەرى رىكار بۇ ئاھەنگىپرانى سالانە لەرۇژى جىھانى بەرەنگاربوونەوہى ماددە ھۆشەبەرەكان.

بەپىز د. رىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوانەى دەيانەوئ قسە بکەن، كاك كاوہ، سەرچنار خان، كاك ديار، كاك سيروان، شادى خان، كاك مسلم، كاك لقمان، كاك زانا، حىسبە خان، كاك ياسېن، كاك كاوہ فەرموو.

بەپىز كاوہ عبدالقادر حىسېن:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەندە لە ماددەى يەكەمدا تەعريفى وەزارەت كراوہ كە وەزارەتى تەندروستىيە، بەلام لېرە دووجار ناوى وەزارەت ھاتووە، و لە بىرگەى دووہم كە دەلى وەزارەت بەھاوكارى لەگەل وەزارەتە پەيوەندىدارەكان، بۇيە بۇ ئەوہى ماددەكە وازحتر بى، باشترە لېرە لە ھەردوو جارەكە ناوى وەزارەتەكە بلى و بلى وەزارەتى تەندورستى، بەھاوكارى لەگەل وەزارەتە پەيوەندىدارەكان، واتە تەندورستىشى بۇ زياد بىرئ و زۆرسوپاس.

بەپىز د. رىواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، كاك ديارى فەرموو.

بەپىز ديارى انور حمە رحىم:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۴۷) بىرگەى يەكەم: لەماوہى دوو سال لە رىكەوتى بەركار بوونى ئەم ياسايە وەزارەت ھەلدەستىت بەمانەى خوارەوہ، ماوہى دوو سال بۇ بەركاربوونى ئەم ياسايە ماوہىيەكى زۆر زۆرە، و بەپىي ھەلئازدن بىت، بەپىيى بابلىين خولى پەرلەمانى بىت، نىزىكى سالىك لە تەمەنى حكومەت رۇيشتووہ، دواى دەرچوونى ئەم ياسايە و بەركاربوونى ئەم ياسايە دوو سال بۇ ئەم تەمەنە، واتە بەجۇرئىك لە جۇرەكانى زەمەنىكى زۆر كەمبىيەتەوہ لە تەمەنى ئەم كاپىنەى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، رەنگە ئىشەكان وەكو پىويست نەكرىت و يان ئەم موئەسسەسات و دەستە و ئەم لىژنانەى كە پىويستن پىك نەھىنرېن، بۇيە من پىم وايە ئەم ماوہىيە زۆر زۆرە، رىكارەكان ئەگەر ھەم بارگرانى دارايى بى و ھەر رىكارىكى دىكە بى حكومەت بەخوى ئەم پرۇژەى ھىناوہ، پرۇژەى خوىەتى، بۇيە ھىچ پىويست ناكات ماوہى دوو سالى بۇ دابنرئ، ومن پىشنىياز دەكەم كە دواى بەركاربوونى ياساكە يانى دواى ئەوہى لە وەقايەى فەرمى بلاودەبىتەوہ بە نەوہت رۇژ دەست بىكرىت بە دروست كردنى ئەم لىژنانە، وەزارەت ئەم شتانە بىكات، يان بەرزترىن كات لە ماوہى (۱۲۰) رۇژدا، ئەمە خالى يەكەم، با بلىين بىرگەى دووہمى ماددەكە، ماددەى (۴۷) لە كۇتايىدا دەلىت: لەسەر مافەكانى مرۇف و ئازادىيە بنەرەتتېيەكانى و

گرتنه بهری ریکار بۆ ئاھەنگیپرانی سالانە لەرۆژی جیھانی بەرەنگاربوونەوہی ماددە ھۆشبەرەکان، یانی من تێ ناگەم ئاھەنگ بۆ؟ کیشە یەك ھە یە، کە لتوو ریک ھە یە، بۆ نمونە سالانە سالیادی ھینەکان ئاھەنگ دەگیریت، یانی ئایا ئەمە بنبر کراوہ؟ ئایا شتیکی واکراوہ، بۆیە پێویستە لە بری ئاھەنگ گیران، سمینار بکری و ریکاری پێویست بگریتە بەر، وپێویست بە ئاھەنگ گیران ناکات، سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک مسلم فەرموو.

بەریز مسلم عبداللە رسول:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

وہللە من ئیزافەتەن لەسەر خالی (٤٧) لە برگی دووہمدا، کە باس لە وەزارەتە پەییوەندیدارەکان دەکات لەگەڵ ریکخراوہ کۆمەلگە مەدەنییەکانی، کە ھەلسن بە جیبە جیکردنی پلان و پرۆگرامی پێویست بۆ ووشیارکردنەوہی خەلک، من پیم وایە یەك شت ئیزافەتەن بۆ ئەوہی کە لیرە ئیشارە ی پێ نەدراوہ، راگەیاندنە، یانی پەخشی راگەیاندن بە شپۆہ یەکی گشتی ئیعلام، کە بەراستی رۆلێکی گرنگ و بەرچاو دەبینن لە ووشیارکردنەوہی خەلک، بتواندری لەرێگە ی ئەو خالەوہ ئیزافە بکری و، بۆ ئەوہی کە بتواندری ھەموو کۆمەلگە ی لێوہ ناگادار بکریتەوہ، و ناگاداری کاروچالاکییەکان و چۆنیەتی جیبە جیکردنی ئەو پرۆگرامە بن، سوپاس.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، کاک زانا فەرموو.

بەریز زانا خالد سمایل:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددە ی (٤٧) برگی یەكەم، ھاوڕام لەگەڵ پێشنیارەکی کاک دیاری، ماوہی دوو سال زۆر زۆر، چونکە رەوشی چاکسازییەکان لە ھەریمی کوردستان لە رەوشیکی زۆر خراپ دان، ئەوہندە ژمارە ی بەندکراوانی تیدا ھە یە کە جیگایان نابیتەوہ ئیستا، بارقورسیەکی زۆر لەسەر چاکسازییەکان لە سنووری پارێزگاگان ھە یە، بۆیە دەبیت وەزارەتی تایبەتمەند بەزووی ئەو کارە جیبە جی بکات، پیم وایە کە شەش مانگ باشە، ماوہ یەك لە شەش مانگ زیاتر نەبیت، ئەم سەنتەرانە بکریتەوہ، چونکە ھیچ موبەریریک نییە، لە ئیستادا ژمارە ی فەرمانبەران و پزیشکانی وەزارەتی تەندروستی زیاتر لە پەنجار ھەزارە میلایان، و گریبەستیان ھە یە، ژمارە یەك خۆبەخش ھەرچەندە یاسایی نین، دەزگاگان بەرپۆہ دەبن، بۆیە ئەو ئەرکی حکومەتە کە ئەو مۆئەسسەساتە بەزووی بکاتەوہ، ھەر لە برگی یەكەم خالی س، شیاندن و راھینان، لەوانە یە پزیشک و دەرمانساز و وشە ی پەرستار زیاد بکری، چونکە رۆلێکی یەكجار کاریگەر، پەرستار لەم سەنتەرانە کە دەکریتەوہ دەبینن، لە برگی دووہم وەزارەت بەھاوکاری لەگەڵ وەزارەتە

پەيوەندىدارەكان و رېڭخراوۋە جىھانىيەكان بىخىرىتە پېش رېڭخراوۋەكانى كۆمەلگەي مەدەنى، چونكى ژمارەيەك رېڭخراوى جىھانى ھەيەكە كار لەسەر ماددە ھۆشبەرەكان دەكەن، بەھاوۋىكارى ئەوان بېت و ھەموويان نووسىنگە و ئۆفېسىيان ھەيە لە ھەرىمى كوردستان، و ھاوپرام لەگەل كاك موسلم كە دەزگاكانى راگەياندىن ئىزافە بكرېت، سوپاس.

بەپېز د. رېواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ياسىن فەرموو.

بەپېز ياسىن خىسر طە:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگى لە راي بەرپېزان كاك زانا و كاك مسلم دەكەم، بەلام كاتېك كە باسى ماددەي (۴۶)ى كرد روونكردەنەويان نەدا لەسەر خىستەي (۱۱)، خىستەي (۱۱) زۆر خەتەرە، ئىنجا ھىوادارم يان پېداچوونەوھى پېدا بكرى و يان ھەر لابرېي، ماددەي (۴۶) ھەر لابرېي، لەبەر ئەوھى لە خىستەي (۱۱) دەلى كابر پېنج سەد ھەزارى داو رۆخەكەي بچېنى،

بەپېز د. رېواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ياسىن ئىمە لە ماددەي (۴۷)ين.

بەپېز ياسىن خىسر طە:

دەزانم دەستم بەرزكردەوھ، بەلام نەتېنى، ئىنجا ھىوادارم ئەو بەرپېزانەي كەوا ئەو لىژنە ھاوبەشە پېداچوونەوھەيەكى بە ماددەي (۴۶)دا بكەن، سوپاس. دەلى كابر پېنج سەد ھەزارى داو رۆخەكەي بچېنى، ...

بەپېز د. رېواز فائق حىسېن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپېزان سەبارەت بەو رسوماتانەي كە وەردەگىرى، لە عەرەبىيەكە بە وازحى ھەيە، ئىمە لەناو مەشروعەكە لەزۆر شوپىن ووتومانە وەزارەت مۆلەت دەدات بە پزىشك و فلان مۆئەسسەسە بۆ ئەوھى مەواد بېن و بچى، لە بەرامبەر ھەر مۆلەت پېدانىك رەسمى مۆلەت ھەيە، ئەو حالەتانەي لە ناو پرۆژە ياساكە ھاتووھ و ئەبى بە ياسا و تېيدا ئىقرار ئەكرى، حكومەت مۆلەت ئەدات بەو دامەزراوانە لە خىستەكە ھاتووھ، ئەلى بۆ سەيدەلانى چۆن ئەبى، ئەگەر ئىقرارى ئەوھ بكەين حكومەت بۆي ھەيە مۆلەت بەدات ئەبى ئىقرارىش ئەوھ بكەين لە بەرامبەر حكومەت پارە وەرئەگرى، جا بەرەكەي زۆرە يان كەم و ئەتانەوئ مەرج ھەبى بابەتېكى ترەن، بەلام لابرېدى تەواوى ماددەي (۴۶) نوقستانى گەورە دروست ئەكات، چونكى حكومەت مۆلەتى دوكانىك نادات چۆن مۆلەتى ھىنانى دەرمان ئەدات، لەبەر ئەوھ لىژنە تايبەتمەندەكان و لىژنەي ياسايى بەرمەبناي ئەو قسانەي ئەندامانى پەرلەمان كرديان سەيرى خىستەكە بكەنەوھ، بەلام لابرېدى بۆشايى دروست ئەكات، فەرموو.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپي پەيرەوى ناوخۆى پەرلەمان لە خویندنهوى سېيەم موناقدەشە و گفتوگوو لەسەر هېچ ماددەيەك ناکرئ، بۆيە پيشنيار ئەكەم ليژنە پەيوەنديدارەكان، بۆيە داواى روون كردنەوهەمان كرد، مۆلەت يان كات ئەدەن پيش ئەوهى ئەو ماددەيە بچيتە دەنگدان و خویندنهوى سېيەم روون كردنەوهە بەدەن بۆ ئەوهى گفتوگوو لەسەر بکەين.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ليستان ناشارينەوهە راويژيکمان کردوو لە تپپەراندنى ئەو پرۆژە ياسايە نابى پەلە بکەين، بە رەسمى داوامان لە ئەنجومەنى دادوهرى کردوو سەبارەت بە ماددەى (۲۶ تا ۳۷) رەئى خويمان بەدەن، چونکە ماددەى سزايين، پەيوەندى بە سزادانى خەلکەوه هەيە، خەلک ئەکرپتە سجن و لە سپدارە ئەدرئ، پيويستمان بە بەرچاو روونيبە، لە رووى سياغەوه پيويستمان بە بەرچاواروونى و دووبارە دارشتنەوهە، دلنيام هەمووتان حەز ئەکەن کاتى ياسايەك دەرئەچى لە سەردەمى هەريەکتان ئەتانهوئ بە باشترين کواليتى دەرچى، کەس پيى خوئش نيبە، ياسايەك لە پەرلەمان دەرچى کواليتى لە ئاستى تموح نەبى، هەول ئەدەين پەلە نەکەين، راستە تەنيا (۷) رۆژ لە رووى قانونيبەوه لەبەر دەستە، هەول ئەدەين لە ماوهى ئەو (۷) رۆژە خوئمان تەرخان بکەين، بۆ ئەوهى چيمان پي ئەکرئ بکەين ئپوەش ئەتوانن هاوکار بن و هەر موقتەرەحیک هەبى بۆ دەستکاری کردنى خشتەكە ئەتوانن بیدەن بە بەريزانى ليژنەى تايبەتمەند يان تەندروستى و کاروبارى کۆمەلايەتى و ياسايى، بۆ ئەوهى هاوکار بن، فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وهاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەو حالەتەى بەريزت باست کرد، پيويستە دانيشتنى دووهم بە کراوهيى هەلگرين، بۆ ئەوهى ئەو روون كردنەوانەى بەريزتەن داوتان کردوو و گەيشتە دەستان ئگادارى بين، جا موناقدەشەى ياساکە تپپەرى و ئينجا دانيشتنى سېيەمى لەسەر بکەين، بۆيە پيشنيار ئەكەم دانيشتنى دوو يان خویندنهوى دووهمى ئەو ياسايە بە کراوهيى هەلگيرئ تا ئەو رينمايى داواتان کردوو ئەگاتە دەستتان و روون كردنەوهە لای ئيمەش هەبى و موناقدەشە بکەين و ئينجا بچينە خویندنهوى سېيەم.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

وابزانم ئەو پرۆژە ياسايە لای شەش ليژنەيە، (۵۵) ئەندامى پەرلەمان دەرڤەتيان ئەبى پيداچوونەوهە بەو روون كردنەوانە بکەن، کە ئەنجومەنى دادوهرى ئەينيرئ، هەر ئەندامپكى ترى پەرلەمانيش ويستى قسەى هەبى ئەتوانى داوا لە سەرۆك ليژنەكان بکات، فەرموو سەرچنار خان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە خالى يەكەم لە ماددەى (٤٧) قسەم لەسەر ئەو (٢) سألەيه، ئەگەر بيهيئى لەگەل ماددەى (٥١) ئەويش ئەلى دواى (٩٠) رۆژ لە بلاوبوونەوهى لە وهقائىع، يانى دوو سأل و سى مانگ ئەكات نەك (٢) سأل، ئەكرى كورتى بكهينهوه لە سألېك زياتر نەبى، كاك زانا ئىشارەتى پيدا پشتگيرى لى ئەكەم، كاك دياريش، لەگەل ئەو ئاھەنگ گىرپانەش نيم، لەگەل ئەو ياسايە نايەتەوه، باسى بەرەنگاربوونەوهى ماددەى ھۆشبەرە و باس لە ئاھەنگ گىران نەكرى، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو حەسيبە خان.

بەريز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (٤٧) برگەى يەكەم، پشتگيرى لە كاك زانا و كاك ديارى و خاتوو سەرچنار ئەكەم، لە خالى (٣) شياندىن و راھيئان و ميلاك لەوانەى پزىشك و، ئەوهى تريش دكتور ئاماژەى پيدا پەرستاران و دەرمانساز و فەرمانبەران، فەرمانبەران ئەبى موختەس بن توپزەرى كۆمەلايەتى و دەرروناسى بن، ئەوانەى مامەلە لەگەل چاكسازيبەكان ئەكەن، پيم باشە خالى چوارى بۆ زياد بكرى، بەوهى كردنەوهى خولى زمان بۆ فەرمانبەران و بەتايبەتى توپزەران، چونكە راستەوخۆ چاوپيئەكتەن لەگەل سزادراوان ئەكەن كە زۇرجار سزادراو كەسى بيانيبە.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك لوقمان.

بەريز لقمان حمد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (٤٧) پشتيوانى لە كاك ديارى و كاك زانا و سەرچنار خان و كاك مسلم و حەسيبە خانيش ئەكەم، كە ئاماژەيان بەوهدا (٢) سأل زۆرە، دامەزراندنى يەكەى چارەسەرى يەكپەكە لە كارە گرنەگەكانى ئەو ياسايە، بۆيە بكرىتە (١) سأل، سەبارەت بە خالى (٢) دابىن كردنى نۆرپىنگەى دەررونى بۆ چارەسەر كردنى كەسانى بەكارهينەر بۆ ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىەكان، پيشنيار ئەكەم بەكارهينەر لابيئى، چونكە يەكپەكە لە ئامانجەكانى ئەو نۆرپىنگەيە ئەوهيە كەسانى ئالۆدە بوو چارەسەر بكا نەك بەكارهينەر، دەرگايەك ئەكاتەوه خەلك بەكارى بيئى، سەبارەت بە سازدانى ئاھەنگى سالانە بكرىتە ھەلمەتى ھۆشيارى سالانە.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەريز شادي نوزاد وهاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (٤٧) برگەى يەكەمى (٢) سالى زۆرە، پشتگيرى راي كاك زانا و كاك ديارى و سەرچنار خان و حەسيبە خان ئەكەم، برگەى يەكەم خالى (٣) پشتگيرى راي كاك زانا ئەكەم، پيويستە پەرستار ئەبى راھينانى بۆ بگرئ، لە برگەى (٢) ئاھەنگيران، پشتگيرى راي كاك لوقمان ئەكەم بگرئتە ھەلمەتى ھوشيارى، پشتگيرى سەرچنار خانيش دەكەم، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سيروان.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماوہى (٢) سالى زۆرە، پيش ئەوہ كابينەىە حكومەتى تر ھەبووہ، ئەبوایە ئيشيان لەسەر كرايە، ئەگەر بودجە نەبووہ، مەعلومە لە پای گرتنى ھەر بانديك يان قاچاخچيەك و كەسيك سەرۆكتيكي ئەكەويئتە دەستى، رەنگە لە ياسايە عيلاج نەكرابئ و لە شوينى تر كرابئ، ھەر كەسى كە دەستگير ئەكرئ و حوكم ئەكرئ لەسەر ئەوہى تيجارەتى كر دووہ بە ماددەى ھۆشبەر و كارتيكەرى عەقلى ھەر شتيكى لە رابردوو لە سەرۆت و سامانى بەو پارەيە ھاتووہ، داگير ئەكرئ و ئەچيئتە لاي حكومەت، ئەكرئ لەو پارانە خيراىى بكرئ، بەكاربيئتەوہ بۆ ئەو خالانى لە ماددەى (٤٧) ھاتووہ، ئەزانن ھەندئ لەوانە خەلكى دەرەوہن و زمانى تر ئەزانن، پيويستيان بە موتەرجم و موھامبە، ئەو مەسروفانە لە چ شوينيك ئەكرئ؟ لە ھەموو دونيا مەسروف لە خويانە، پشتگيرى لە بەريز ديارى و كاك مسلم و كاك زانا و ھەموو ئەو ھاورپيانەى لەو ماددەى باسى ئەوہيان كر دووہ ماوہكە ئەبى كەمتر بئ، و ئەو ئاھەگيرانەش لابرئ، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (٤٨) فەرموو، فەرموو رۆژان خان.

بەريز رۆژان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت (٢) سالى راستە زۆرە، بەس بارگرانى دارايى چئ دكات بۆ دامەزراندنا ھەر يەكەكا چارەسەريئ، پشتگيرى دكەم وەك خو بيمينيت، سەبارەت رسومات ئەگەر ب وردى قسە بکەين.....

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

رسومات تەواو بووہ رۆژان خان، لەسەر ماددەى (٤٧) قسە بکە.

بەريز رۆژان ابراهيم على:

تەواو سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ماددەى ٤٨.

بەريز د. گەلاويژ عبید عثمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ٤٨:

١ سەندوقىك دائەمەزرى بۆ ئەوئەى ئەو بپە پارەى لەو پيژاردنانەى لەو ياسايەدا دەقيان لەسەر كراوہ لەگەل فرۆشتنى ئەو ماينەى بەپيى ئەو ياسايە دەستيان بەسەر دا ئەگيرى تپيادا سپاردە بكرى.

٢- ئەو سەندوقەى لە برگەى يەكەمى ئەو ماددەيە دەقى لەسەر كراوہ تەرخان ئەكرى بۆ پارەدار كردنى (تمويل) ئەو دامەزراوہ تەندروسەتيانەى لە ماددەى ٣٨ ئەو ياسايە دەقيان لەسەر كراوہ.

٣- ليژنەى بالآ بەريوہ بردنى سەندوق لە ئەستۆ ئەگرى.

٤- وەزير بە ھاوبەشى لەگەل وەزيرى دارايى رينمايى تايبەت بە بەريوہ بردنى ئەو سەندوقە دەرئەكات.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك وەيسى.

بەريز ويسى سعید وەيسى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (٤٨) پيشنيار ئەكەم برگەيەكى تر زياد بكرى و بەشيك لەو داھاتەى كۆ ئەكرىتەوہ بۆ توشبوانى ماددەى ھۆشبەر خەرج بكرى، سوپاس.

بەريز د. ريواف فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شيرين خان.

بەريز شيرين امين عبدالعزیز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (٤٨) برگەى (٤) وەزير بە ھاوبەشى لەگەل وەزيرى دارايى رينمايى تايبەت بە بەريوہ بردنى ئەو سەندوقە دەرئەكات، پيشنيار ئەكەم داھاتەكە تايبەت بكرى بە چارەسەر كردنى ئالودەبووان چ لە چارەسەر بى يان نەخۆشخانەى تايبەتمەند، پشتگيرى راي بەريز كاك ويسى ئەكەم.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك مه م.

بەريز مه م برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوەى باسى سەندوقىك ئەكەين، پيم باشە لە پيناسەكانى سەرەتا سەندوقە پيناس بکات سەندوق چييه؟ ئەو و ئەو، بۆ ئەوەى لە برگەى (۳ و ۴) كە ئەلى ليژنەى بالآ بەريوهردىنى سەندوق لە ئەستۆ ئەگرى، ئەو شەخس بەخريتهوه ناو برگەى (۱۵) ى ماددهى (۵) ليژنەى بالآ ئەو سەندوقەش لە ئەستۆ ئەگرىت و ئەركەكانيشى بەو شيويه بيته، واتە برگەى (۳ و ۴) ليك بدرى و بكرىته برگەى (۱۵) لە ماددهى (۵) كە ئەركەكانى ئەنجومهنى بالآيه، پيويست ناكات ليره ديسان ئەركى ئەنجومهنى بالآ باس بەكى پيشتر باس كراوه، پيناسەى سەندوقيش هەست ئەكەم نوقسانە، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وههاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هەمان ئەو خالەى كاك سيروان لە ماددهى پيشوو باسى كرد، هەموو ئەو ئەمولانەى ئەگەرئيتەوه بۆ ئەو كەسانەى تيجارەت بە ماددهى هۆشبهەر و كارتىكەرى عەقلى ئەكەن، بچيتهوه ئەو سەندوقە و هەموو ئەو خەرجييانەى ئەكەويته ئەستۆى ئەو ياسايە جى بەجى بكرى، پيشنيار ئەكەم خالىك بۆ ئەو ماددهى زياد بكرى و جيگەى بكرىتهوه، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو گوليزار خان.

بەريز گلزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى (۴۸) برگەى دوو بە راي من ماددهى (۳۸) هەلەيه ئەبى (۴۷) بى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بزار ئەگەر ئەكىد بەكەنهوه، فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حمه رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيار ئەكە ماددهى (۴۸) برگەى يەكەمى بەو جوهرەى لى بى، واتە برگەى سييه م لابرى و يەكسەر سەندوقىك دائەمەزرى، بۆ ئەوەى ئەو بره پارەى لەو پييزاردنانەى لەو ياسايە دەقى

لەسەر كراوه، لەگەل فرۆشتنی ئەو مایانەى بەپێى ئەو ياسایە دەستى بەسەر دادەگیرى، تىیدا سپاردە بکړئ و لیژنەى بالا بەرپوهبردنى ئەو سەندوقە لەخۆ ئەگرئ، واتە راستەوخۆ بخرېتە سەر پېناسى سەندوقەكە، دوو، لە خالى چوارەم ئەلى وەزیر بە ھاوبەشى لەگەل وەزیری دارایی رېنمایى تايبەت بە بەرپوهبردنى ئەو سەندوقە دەرئەكات و پارەى ئەو سەندوقە تەنیا بۆ ئەو دامەزراوه تەندروستیانە و تووشبوانى ماددە ھۆشبەرەکان خەرج ئەکړئ، واتە بۆ هیچ شتیکی تر نەکړئ، برگەى دوو، ئەو سەندوقەى لە ماددەى یەكەمى ئەو ياسە تەرخان ئەکړئ بۆ تەمویل کردنى ئەو دامەزراوه تەندروستیانەى لە ماددەى (۳۸) ئەو ياسایە دەقى لەسەر كراوه و ھەر كورتهپنان و كەموکوریشى ھەبوو وەزارەتى دارایی پرى بکاتەو، نەك بە بیانوى بارگرانى دارایی یان كەمى پى بژاردن ئەو دامەزراوه دروست نەکړئ، سوپاس.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بژار.

بەریز بژار خالد عبدالله:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر قسەكای گولیزار خان، بپگەى دوو ماددەى (۴۸) وایە (۳۸)، بەلام ئەتوانین بنووسین (۳۸و ۴۷)، چنكى ل ھەردوو ماددە باسى ئەو دامەزراوه تەندروستیه كراوه.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سیروان.

بەریز سیروان فرج محمد:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر ئیستا كاك بژار ئیشارەتى پيدا، سوپاس.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا.

بەریز زانا خالد سمايل:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

داواى روون کردنەو ئەكەم لە بپگەى یەكەم و دیری دووهم، ئەلى لەگەل فرۆشتنى ئەو مایانەى، مەبەست چىیە لەو؟ ئەگەر بەتەماين ئەوہى ئەیگىرین بيفرۆشینەو ئەوہ خراپە.

بەریز د.ریواز فائق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بژار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ليره زور باس كرايه، قانونى بەركارباش ههيه، ليره ئه و كهل و پهله و مادده و بەرهمى ل تاوان ديينه گرتن دەستەلاتى ههه بینه فرۆتن، ل ديف رينمايى وهزارهتى دهرههخت چۆنيهتيا فرۆتنى به حس نه كريبه و ناكات، ل ديف رينمايى دببت.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بۆ نموونه به شى له و مهوادانهى دین پيشينهى كيميائين، ئەتوانى له دروست كردنى دەرمان بەكارى بىنى، ئەو كەسهى هيناوويهتى بى مؤلته، دەستى به سەر بگيرى ئاساييه بفرۆشرى به مەعمەلى دروست كردنى دەرمان، ههچ رينگرى نيهه، شهرت نيهه زيان به خشهكه، مهسهلن ئەو سهيارههى حيجز ئەكرى قابيله بۆ فرۆشتن، فهرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

..... من له گهل ئەموالهكان نيم، سهيارهيه، خانوو، بهلام باس له فرۆشتنى مايه، ئەگەر مهواد بى كارىكى خهتەر، خوى له خويدا كه ئەگيرى كهوايه دان ئەنپين به قاچاغ هاتوو، رهنهه پيشينهى كيميائيه كه ئەسلى ئەو مادده نه بى، پيوسته له كارگهكانى دەرمان بەكاربى، بويه له و بابته دوور كهوينه وه باشتره، ئەو وشه هه لگيرى باشتره.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوهى زيان به خش بى له ناو ئەبرى، زورجار مهواد ئەگيرى به موزايه ده ئەفرۆشريتته وه، كه سى به قاچاغ هيناوويهتى و كواليتى عهيبى نيهه، وهر ئەگيرى، بهلام پاش حوكمى ئيدانهى قابيله بۆ فرۆشتن، فهرموو دكتور كازم.

بەريز كاظم فاروق نامق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ناوئيشيم نه نووسيبوو بهس روون كردنهويهك، راسته ئەوانهه هه ندى جار موساده ره ئەكرى ئاساييه بفرۆشرى، بهلام ههر ماددهيهك بچيته جسمى مرۆقه وه به شپوهى قاچاغ هينرابى بۆ كوردستان و عيراق و به شپوازيكى زانستى نه گواستراييتته وه و نه قل نه كرابى سوودى خوى له دهست ئەدا، ئەگەر حه بى ئازار شكينيش بى مادام له دهستپكى ئەمين نه بوو هه ئەوه نيهه بيفرۆشيتته وه، له گهل ئەوه م تهواوى ئەو ماددانهه دهستى به سەر ئەگيرى ئەگەر پيشينهه كيميائى بن ئەگەر دەرمان و حه بن به ههچ شپوهيهك نه فرۆشرى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فهرموو كاك لوقمان.

بەريز لقمان حمد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۴۸) و خالى يەكەم، پېشنيار ئەكەم واى لى بىرى، سەندوقىك دابمەزرى بۇ ئەو بىرە پارەى لەو پېيژاردنە لەو ياسايە دەقى لەسەر كراو، لەگەل فرۆشتنى ئەو مولك و مالانەى بۇ ئەوەى لە وشەى ئەو ماينە رزگارمان بى، چونكە لە دەقە عەرەبىكەش پىم واىە ئەموال ھاتوو، ئەوەى تىرىش پىشتىوانى لە كاك مەم ئەكەم ئەو دوو فەقەرەىە بۇ ئەو ماددەىە بگوازىتەو، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ھەسىبە خان.

بەريز ھىبە سەيد ابراھىم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تېببىنى بەريز كاك زانام لا دروست بوو، ئەگەر مەبەست لەو ماينە مولك و ئەملاك بووبى خۇ لە ماددەى (۳۴) فەقەرەى (۲) ئەلى گشت ئەو ماددە ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلى و پىشنيەى كىمىيانەى گىراوان راستەوخۇ بۇ ئەو لايەنانەى تايبەمەندن بە پاراستنيان ئەنيدرىن، كەواىە غامزە ئايا ئەو ماددانەى دەستى بەسەر دادەگىرى لەلايەن ھەر لايەنىك ئەپارىزرىن، بۇ ئەوەى دووبارە بەكارىتەوە يان لە ناوئەبرىن، پىويستە روونتر بى، لە خالى سىبىم كە ئەلى ليژنەى بالآ سەندوق لە ئەستۇ ئەگرى پىم باشە ھەر لىرە ئەو داھاتە ھەمان پىشنيارى كاك مەلا وەپسى كە ئەلى داھاتەكە بۇ ئەو كەسانە بى كە ئالودەى ماددە ھۆشبەرەكانن يان لە نۆرىنگەكان چارەسەر ئەكرىن.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ماددەى دواتر.

بەريز گلوستان سەيد ھەمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ۴۹:

وەزىر بۇى ھەىە ئەمانەى خوارەو دەرىكات:

۱ رېنماىى بۇ ئاسان جى بەجى كردنى ھوكمەكانى ئەو ياسايە.

۲- بەيانىك كە ھەموار كردنى خىشتەكانى ھاوپىچ بەو ياسايە لە خۇ بگرى جگە لە خىشتەى (۱۱) تايبەت بە رسومات ئەویش رەش كردنەوە يان زىدە كردن يان گورىنى رىژەكانى ھاتوو تىيان دا بەو شىوەى ئەگونجى، لەگەل ھەموار كردنى خىشتەكانى ھاوپىچ بە رىكەوتنامەى تاكانەى سالى ۱۹۶۱و ھەموارەكانى و رىكەوتنامەى كارتىكەرە عەقلىەكانى سالى ۱۹۷۱و ھەموارەكانى و رىكەوتنامەى نەتەوە يەكگرتووەكان بۇ بەرەنگار بوونەوەى بازىرگانى پى كردنى نارەوا بە ماددە

ھۆشبەرەكان و كارتېكەرە عەقلىيەكانى سالى ۱۹۸۱ ۋە ھەموارەكانى و يان بەو شىۋەى ئەگونجى لەگەل دەرەنجامى ئەو لېكۆلىنەۋەى ۋەزارەت پىيان ھەلدەستى يان بلاويان ئەكاتەۋە لەسەر ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتېكەرە عەقلىيەكان بەو مەرجهى بەيانەكە لە رۆژنامەى فەرمى ۋەقائىعى كوردستان بلاو بىرېتەۋە.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ فەرموو كاك زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئامازەيەكى زۆر باش دراۋە بە ھەموو لايەنەكان، بەلام ئەساس لېرەيە، رەنگە لە ماۋەى مانگىكى تر ۋەزىر بىەۋى تەعدىلى خىشتەكە بىكات، ۋەزىر لەسەر ئەو ئەساسە تەعدىلى ئەكات، بەلام لايەنېكى گىرنگ ھەيە باس نەكرايە پىشتىرىش لە لىژنەى تەندورستى باشمان كرد رىكخراۋىش تەندورستى جىھانىيە (WHO) كە رىكخراۋىكى موعتەرەفە ۋە ھەم سالانە ۋە ھەم شەش مانگ جارىك لىستەكان ئىعلان ئەكات، بۇيە ئەبى رەچاۋى بىكى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنە تايبەمەندەكان، فەرموو دىكتور كازم.

بەريز كاظم فاروق نامق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىم وايە ۋەزىر ئەو دەسەلاتەى نەبى خىشتە بگۆرى، خىشتەكان ئەساسى ئەو ياسايە پىك دىنن، خودى خىشتەكان ئەو ماددانەيان دىارى كردوۋە كە حوكمەكانى ئەو ياسايە بەسەر جى بەجى ئەكرى ئەگەر بە كەسىكەۋە گىرا يان بازىرگانى پىۋە بىكى يان بەكارى ھىنا، ئەگەر ۋەزىر ئەۋەندە دەستى كراۋەبى بتوانى خىشتەكان بگۆرى رەنگە لە ماۋەيەكى كورت ۋە چەند سالىكى كەم وای لى بى ھىچى ئەو تۆى تىدا نەمىنى لەو ياسايە ھاتوۋە، لەبەر ئەۋە خۆى ئەۋە ياسايە دەرئەچى، ۋەزىر ئەو دەسەلاتەى نەبى دەستكارى بىكات، پەرلەمان ۋە ئەو جىھەتەى ئەو ياسايە دەركردوۋە ئاستى لە روۋى تەشربىيەۋە بەرزترە، ۋەزىر بۇى نەبى دەستكارى ناۋەرۆك بىكات، بەلكو بىتە نووسراۋىك ئاراستەى پەرلەمان بىكات ۋە داۋا بىكات خىشتەكانى دەستكارى بىكات.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلام پەرلەمان تەخويلى ئەكات بۇ ئىتدەيت، كوا ئىختىساسى ئەۋەمان ھەيە دانىشىن ئەپدەيتى خىشتەكان بىكىن.

بەريز كاظم فاروق نامق:

مادام خىشتەكان لە ناۋ دەقى ياساكە ھاتوۋە، كەوايە ھەر گۆرانكارى لە خىشتە بىكى ۋەكو ئەۋەيە لە دەقى ياساكە ئەكرى، ئەكرى ۋەزىر پىشنىارى خۆى بىرى بۇ پەرلەمان ۋە لېرە ھەموارى بىكى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوەى ئەو پرۆژە ياسايە %۷۰ قانۆنىيەكى جەزائىه پەرە لە ماددەى (۲۷ تا ۳۹) نزيكى (۱۲) ماددە سزاي تيدايە، كەوايه لە ئەحكام خيتامى مەبدەئىكى عام لە قانۆن هەيه (القانون لا تسري على ماضي) تەنيا ئەگەر لە ساليحى مۆتەهەم بى، پيويستە ماددەيهك هەبى ئىشارەت بەو بەكات كە ئەو كەسەى پيشتەر بە ياساي سالى ۱۹۶۵ حوكم بوو و حوكمى وەرگرتيه ئەبى نەصيک هەبى بە ئەسەر رەجعى حوكمى ئەوان بىتە دان و ئەو ياسايە لەسەر وان جى بەجى بى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ماددەى ۵۰.

بەريز گلوستان سعيد حەمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ۵۰:

ياساي ماددە هۆشبەرەكانى ژمارە (۶۸) ى سالى ۱۹۶۵ كارى پى ناكرى و ئەو پەيرە و رينمايى و بەياناتەى بەپىي ئەو ياسايە دەرچوو بە بەركارى ئەمپنەو بەو شيوەى ناكۆك نەبى لەگەل حوكمەكانى ئەو ياسايە تاكو هەلۆه شينرينەو بەيان دەرچوونى ئەوەى جىگايان ئەگرىتەو.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ياساي بەركار ئىستا ياساي (۶۸) ى سالى ۱۹۶۵، مەجموعەيهك نيزام و رينمايى پى دەرچوو، ئەوانە ئەهينەو بە مەرجى دژ نەبن لەگەل ناوەرۆكى ئەو ياسايە تا شتيكى نوئ دەرئەكرى، كى قسەى هەيه؟ كەس نيبە، پيش ماددەى (۵۱) ئەبى ماددەيهك زياد بەكەين پرتۆكۆليه، لەسەر ئەنجومەنى وەزيران و ئەنجومەنى ئاسايش و ئەنجومەنى دادوهرى و دامەزراو پەيوەنديدارەكان، پيويستە حوكمەكانى ئەو ياسايە جى بەجى بەكەن، چونكە هەموو ئەو مۆئەسسەساتانە لە ناو ياساكە ناويان هاتوو، فەرموو ليژنەى ياسايى پيت وايە پيويستە؟ كى مولاخەزەى هەيه لەسەر زياد كردنى ئەو ماددەيه؟ ئەنجومەنى ئاسايش سەر بە سەرۆكايەتى هەريمە، ئەنجومەنى وەزيران وەزارەتەكانى لايە، ئەنجومەنى دادوهرىش ئەبى حاکمەكان دابنى، ماددەى (۵۲).

بەريز گلوستان سعيد حەمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ۵۲:

ئەو ياسايە لە دواى بەسەرچوونى ماوہى (۹۰) رۆژ لە ريكەوتى بلاوكردنەوہى لە رۆژنامەى فەرمى وەقائىعى كوردستان جى بەجى ئەكرى.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كئ قسهى ههيه؟ فەرموو كاك لوقمان.

بەريز لقمان حمد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيار ئەكەم ئەو نەوتە بكرى بە (۹۰) رۆژ، نەوت هەر خۆى نيبه.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

خوا رهحمى كردوو پهخش نيبه، ئەگينا ئەيانوت پەرلەمان نەوتى كرد بە (۹۰) رۆژ، سوپاس،

هۆيه كانى دەرچوو واندن.

بەريز گلوستان سعید حەمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هۆيه كاي دەرچوو واندن:

بە لەبەر چاو گرتنى پەسند كردنى كۆمارى فيدرال و ئەندام بوونى لە چەندىن پەيماننامەى نيوودەولەتى پەيوەنديدار بە ماددە هۆشبه رەكان و كارتىكەرە عەقلىه كان و بە مەبه ستي رووبەروو بوونەوهى بلاوبوونەوهى بازرگانى پيكردى نارەوا بە ماددە هۆشبه رەكان و كارتىكەرە عەقلىه كان لە هەريئى كوردستان لە پيناو لەناوبردى باندەكانى تاوانكارى ئەوانەى كار ئەكەن لەسەر گومرا كردنى هەندى چيني گەل و هاندانيان لەسەر بەكارهينانى ئەو ماددانه كه ئەو هوش هەرەشه يه كى ترسناكه لەسەر تەندروستى مرؤف و خۆشگوزەرانيان و زيان دەگه يەنى بە بنه ماكانى ئابوورى و كۆمه لايەتى و رۆژشنيبرى و رهوشت له كۆمه لگا به مەبه ستي په يره و كردنى ريساي زانستيانە لە چاره سەر كردنى ئەو كه سانهى ئالوده بووى ماددە هۆشبه رەكان و كارتىكەرە عەقلىه كانن بۆ پته و كردنى هاوكارى نيوودەولەتى لەو بواره، بە مەبه ستي رېگه نەدان بە چاندنى ماددە هۆشبه رەكان يان ئەو رووه كانەى كارتىكەرە عەقلىان لى دەرئەهينرى يان سنوودار كردن يان وهك ئافاتيكي مەترسيدار كه هەرەشه له قهوارهى كۆمه لگا ئەكات و دانانى سزاي پشتگير (ردع) بۆ ئەو كه سانهى ئەيانچين يان بازرگانى پيوه ئەكەن ئەو ياسايه دەرچوو يئرا.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزانن ئەزانين دارشتنه كهى زۆر خراپه، لەبەر ئەوه ئەگەر قسه لەسەر دارشتنه كه ههيه،

فەرموو.

بەريز مەم بورهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هۆى دەرچوو واندنى ئەو ياسايه چيبه؟ دوو شته، يه كه م بەرگرتنه له تەشه نەسەندنى مەسەلهى

ماددەى هۆشبه ر، دوو، چاره سەر كردنى ئالوده بووه كانە، پيشنيار ئەكەم وا لیبى (بە مەبه ستي

بەرگرتن له تەشەنەسەندنى ماددەكانى ھۆشبەر و چارەسەر كىردنى ئالوودەبووان ئەم ياسايە دەرچووئىترا، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

واژووئى ئەندامانى لىژنەى ياسايى، ئەمە كۆبوونەوئى ھاوبەشى لىژنەى ھاوبەشە ھى سەرۆكەكانى پىوئە، بەلام پىرۆژە ياسايەكە چۆتە لىژنەى ياسايى و ھاتۆتەوئە كوا چەند ئەندامى لىژنەى ياسايى لەگەلى بوو؟ چەند كەس لەگەل بوو كوا واژووئەكانيان، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كات كەم لەبەر دەست بوو، (۵۵) لىژنەى تايبەتمەند بوو، لەگەل ژمارەيەك راويژكار لە ماوئى ئىسبوئەك نەشيان چەند ماددەك ژبوورين، بۆچى؟ (۶۰) مرۆف ھەر يەك كەلىمەك بەھاقى براستى زەحمەتە، ل دەستەيا سەرۆكايەتيا لىژنە بريار دال سەر قى راپۆرتى دەستەيا سەرۆكايەتيا بەژدار بيت تا ئەم شىن تەفاهوم كەين.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى لىژنەى ياسايى، لە رووى پەيرەوئەبەوئە بوو ھەموو ئىمزاكان پىوئە بى بۆ خوئىندەوئى دەنگدان ئەبى ھەر (۵۵) كەسەكە قەبووليانە يان نا ئەبى رەئى خوئيان بلىن، ئەزانم بە گوئىرەى پەيرەوئەبى بە ھەفتەيەك تەواو بى، بەلام ھىوادارم بتوانين لەو ھەفتە بتوانين باشى بکەين بەو شىوئەى ئەمانەوئى، ئەگەر نەمانتوانى ئەتوانين دەرەفەتى زياتر بدەين، بۆ ئەوئى ياسايەك بى لە ئاست تموحى ھەمووان بى، فەرموو گوليزار خان.

بەريز گليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كۆمارى فيدرالى بەپى دەستوورى فيدرالى ئىتتىحاديە نەك فيدرالى.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

لپرە وابەكارى، ئىتتىحاديەكان ئەكەن بە فيدرالى، فەرموو دكتور محى الدين.

بەريز محى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بريژت ئامازەت پيچدا پيىم وايە، ھۆيەكانى دەرچوواندن ئەبىن دارشتنەوھى بۇ بكرى، نووسراوھ كۆمارى فيدرال، عىراق لاچووھ، نووسراوھ چين، خۆى توپژە، گومرا كردنى توپژەكانە، زۆرى تر پيويستى بە چاكدنە، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو جوان خان.

بەريز جوان يونس محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بيورھ ھەر لەسەر دارشتن دوو تيبينم ھەيە، پيشنيار ئەكەم پيش ئەوھى بخريتە دەنگدان ھەلە ريزمانىيەكان چاك بكرينەوھ، بەياني يەك دوو وشەيە چاكي ئەكەينەوھ و دەنگى لەسەر ئەدرى و خەلك قسەى لەسەر ئەكات لەسەر دوو شتى وايە، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لەو بابەتە پەلە ناكەين، لەبەر ئەوھى ئەو ياسايە بەو شيوھى ئيستا بخريتە دەنگدان و بچيتە بەر دەستى خەلك كارەساتە، سوپاس، بەو شيوھى دانىشتنەكان ھەلگري...

بەريز ئاشنا عبدالله قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەى خشتەكان، ئيستا من تيبينيم ھەيە لەسەرى، لە جەلسەى دەنگدان ناتوانين موناقتەشەى بكەين.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان خشتەى يەكەم تەواو زانستىيە، ھەر كەس مولاھەزەى ھەيە، ئەھلى ئيختىساس، فەرموو ئاشنا خان.

بەريز ئاشنا عبدالله قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئەھلى ئيختىساس نيم، بەلام بەو پيىھى بە عام سەيرى خشتەكانم كرد، خشتەى يەكەم لەگەل سيبەم زۆر دووبارەى تيداىە، لە يەكتەر ئەچن، بۇ دووبارەن، ئەگەر قەدەغەيە تەواو بۇ لە خشتەيەكى تريش دووبارە بيتەوھ.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لەبەر ئەوھى ھەندى مەواد ھەيە ھۆشبەريشە و كارتىكەرى عەقلىشە و ئەشى پيشينەى كيميائىشى ھەبى، فەرموو كاك زانا.

بەرىز زانا خالد سمايل:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

خشتەكان بە گشتى لە كۆبوونەوێ لێژنەى تەندروستىش باسماڻ كرد، كوموكورپى زۆرى تىدايه، راستە لە ياساى پەرلەمانى عىراقى وەرگىراوه، بەلام شتىكى تر هەيه ئەوێ پەرلەمانى عىراقىش لە ياساى ۲۰۰۷ ى مەملەكەى بەحرەين وەرگىراوه، هەمان خشتەكان كۆپى كراينەوه و هاتىنە ناو ئەو خشتەيه، مىسال هەيه لە جىاوازى نىوان خشتەكان هەيه و سناىيه بە تەبىعى ناوئراوه، هەشە بە تەبىعى بە سناى ئاماژەى پىكراوه، مىسال لەبەر دەستمە، كەوايه خشتەكان كەموكرى تىدايه، پىشتەر لەگەل برادەرانى لىژنە زۆر باسماڻ كرد، دكتۆره شاپانىش هەندى ئىشى لەسەر ئەو بابەتە كردوو، پىم باشە ئەو بابەتە يەكلایى بكينەوه بە لىژنەيهكى پىپۆر، داوامان لە وەزارەتىش كردوو پىداچوونەوه بە خشتەكان بكرى، ناكرى ئەم ياساىيه بە هاوئىچى ئەو خشتانە لەو پەرلەمانە دەرئىچى، پىويستمان بە كات هەيه بۆ دەسن نىشان كردنى ئايمەكان يەك بە يەك هەتا گىراوهكان، بابەتىكى تەواو زانستيه.

بەرىز د. رىواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان پىشنيارىك هەيه هى كاك زانا، شتەكان بەتەواوى بنىرين بۆ كەسانى پىپۆر، بەلام ناتوانين لە ماوهى ئەو (۷) رۆژە دەنگى لەسەر بەدين كە لە ئەو پەيرەوه هاتوو، ئەخەينه دەنگدانەوه، فەرموو كاك زانا.

بەرىز زانا خالد سمايل:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددام پىششارەكە ئەخەنە دەنگدان، پىم باشە ئەو لىژنەيه چونكە ئەو پرۆژە هى حكومەتە ناردوووتى و راي وەزارەتى تەندروستيه، ئىنجا هاتوو، ئەو لىژنە پىپۆريهى باسى ئەكەين بە برىارىكى پەرلەمان ئەو لىژنەيه لە كەسانى شارەزا لە ناو پەرلەمان دروست بكرى و راوئىژ بە خەلكى پىپۆر لە دەرەوه بكەين، بۆ نموونە لە زانكۆكانى هەرىم يان ئەوانەى موختەسن لە دەرمانسازى، لىرە لە لىژنەى تەندروستى برىار لە خشتەكە بدرى، بچىتەوه حكومەت بە هەمان خشتە دىتەوه.

بەرىز د. رىواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتۆره شاپان.

بەرىز شاپان كاكە صالح محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

هاوراي پىشنيارى كاك زانام، سەرنجەكەى ئاشنا خانىش لە جى خۆيهتى، ئەوه لە موعاھەدە نىودەولەتبيەكان وەرگىراوه، بەلام بۆ دووبارە نەكرائتەوه لەبەر ئەوێ ئەو ماددانە زياتر

كارىگەرتىن، رېنمايى توندترىيان لەسەر ئەسەپ، بە مەبەست ئەو خىشتەيە دووبارە كراوه ھەلەى زانستى و تەكنىكى نىيە.....

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

راتان چىيە بەدەين بە ليژنەى پىسپۆر؟

بەريز شايان كاكە صالح محمد:

..... خۆى من بم دكتۆره قالا باسى ئەوھى كرد خىشتەكە راست بكرىتەوھ كار لەسەر كردووه، بەلام زۆر ئاساييە ليژنەى موختەس كارى لەسەر بكات، پيداچوونەوھى وردى ئەوئ، لەبەر ئەوھى ستراكتهرەكى كىمپاوى كە لپره ناوى كىمپاوى ئاكار ھاتووھ، ئەگەر سەير بکەين ئەوھ سكراتتەرى دەرمانەكانە، ئەگەر داشيك يان حەرفيك يان ژمارەيەك بگۆرئ ئەو ناوھ ئەگۆرئ، باشتەرە چاك بكرىتەوھ نەك ئاوا پروا.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ليژنەى تەندروستى لە پەرلەمان رائەسىپىرين، بۇ ئەوھى لە ماوھى ھەفتەيەك پەيوەندى بە كەسانى پىسپۆر بكات بە مەبەستى راستاندنى خىشتەكە و دانىشتنى خويندنەوھى دووھم ھەر بە كراوھى ئەمىنيتەوھ تا راستاندنەكە، فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تاكەى كراوھ؟ بەپىي پەپرەو (۲۴) كاتژمپرە.

بەريز د.ريواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

تا ئەوان ئامادە ئەبن، ھىچ شتى نىيە لە پەپرەو بلئ ئەوھنە سەعات بە كراوھى بئ، ئىستا جەلسەى خويندنەوھى دووھم دابخەين ناتوانين جاريكى تر موناقلەشەى ئەو خىشتەيە بکەين، بە دەنگدان ئەو بريارە ئەدەين، ھەر بۇشاييەكى ياسايى ھەبوو بە دەنگدان بريارى لەسەر ئەدەين، چ چارەسەرىكى تر ھەيە فەرموو.

بەريز ئوميد عبدالرحمن خوشناو:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ليژنەى پەيوەنديدار راسپىردرئ لە پەرلەمان پيداچوونەوھى خىشتەكان بكات، نەك بە كراوھى جىبھىلين، ئەو ليژنەى لەسەر ريك ئەكەوئ لەسەر ھەموو ئەو بابەتانە چ گرفتیک ئەبئ؟ گرفتیکى پەپرەوى ھەيە؟ ئيمەى پەرلەمانتار ئامادەين جەلسەيەكى تر بکەين لەسەر موفرەديك كە كارى ئيمە نىيە؟ كاريكى ئىختىساسىيە، باشترين ريگا ئاراستەى ليژنەى پەيوەنديدارى بکەين و ئەوانيش لەسەر خىشتەكە ريكەون و خويندنەوھى سىيەم بكرئ ھىژ گفتوگوئ لەسەر نەكرئ، سوپاس.

بەريز د.ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەو فەرەيه كى ترە، دەنگ لەسەر ئەو بەدرى، ليژنەى تايبەتمەند تەخويل بكنە لە ماوہى ھەفتەيهك پيداچوونەو بەكات بە يارمەتى پسپوران لەسەر ئەو خشتەيه، ئەوہى جەنايبان ئەيخەنە ناو راپورتى كۆتايى پەسند كراوى پەرلەمانى كوردستان بى بۆ خویندەوہى سىيەم، كى لەگەلە بەو شىوہيه؟ (٦٢) كەس لەگەل ئەوہيه ليژنەى تايبەتمەند راسپىدرى، بۆ ئەوہى لە ماوہيهك لە ھەفتەيهك تىپەر نەكات راپورتى خۆى سەبارەت بە خشتەكان ئامادە بەكات و راپورتى پەسند كراوى ليژنەى تەندروستى ئەخرىتە ناو راپورتى خویندەوہى سىيەم بۆ دەنگدان، دانىشتن كۆتايى ھات.

د. ريواز فائق حسين
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان – عىراق

ھىمن ھەورامى
جىگرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان – عىراق

منى نبى قھوچى
سكرتىرى پەرلەمانى
كوردستان – عىراق

هەريمی كوردستان - عێراق

پەرلەمانی

كوردستان - عێراق

پروژە تۆكۆلەكان

۱۱۳

سالی / ۲۰۲۰ - بەرگی سەدو سێزده

چاپی یەكەم / سالی ۲۰۲۲

پېرېست

- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۳) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - يهك شه ممه ۲۰۲۰/۱/۱۲ ل ۵
- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۴) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - دوو شه ممه ۲۰۲۰/۱/۱۳ ل ۲۱۷
- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۵) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - پېنچ شه ممه ۲۰۲۰/۱/۱۶ ل ۴۲۳
- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۶) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - پېنچ شه ممه ۲۰۲۰/۱/۲۳ ل ۴۶۳
- پروټوڪۆلى دانېشتنى ژماره (۱۷) خولى پېنجه مى هه لېژاردن - پېنچ شه ممه ۲۰۲۰/۱/۳۰ ل ۴۷۵

پېويستى به ليكۆلېنهوه هه بوو (۷) رۆژ مۆلەتى هەيه بۆ وەلامدانەوه، ئەم مودەيهەش تى پەريوه تا ئىستا بەرپىزيان ئامادەنەبوون داواكارم روونکردنەوه بەدن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى سەبارەت بەوهى جەنابتان نووسراوى جەخت کردنەوه دەكەين، سەبارەت بە پرسىيارەكەى كاك سۆران لەپاستى دا وايە ئيمە بۆمان هاتوو، بەلام لەبەرئەوهى هەموو ئەو دەستانەى كە لەژىر چاودىرى پەرلەمانى كوردستان، ئىستا ئىشكاليەتى بەسەرچوونى ماددەكە، مودەكەيان هەيه، ئيمە بىرمان لەوه كردهوه كە هەموو ئەو دەستانە دەبئ سەرۆكى تازەيان بۆ دابندريت، وتمان ئەيخەينه ئەو كاتەى كە سەرۆكىكى تازە ديت، بۆ ئەوهى كە بتوانين بە ئاسانى مامەلەى لەگەل بكەين، لىژنەى ياساىى حازرن، كاك على فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئيمە وەكو خۆمان لەگەل پرساندنى هەموو وەزىرئىك داين، لەگەل پرساندنى سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزىرائىشداين، بەلام هەر بەپىى پەپرەوى ناوخۆ پيش پرساندن، پرسىيار هەيه، پرسىيار دەكەى، وەلامت بۆ دەگەرپتەوه، وەلامەكەت موقەع نيبە، واژووى ديارى كراوى ژمارەى ئەندامانى پەرلەمان كۆدەكەيتەوه، ئەگەر نا بۆ نموونە تۆ پرسىيارت هەيه لەسەر بابەتئىك وەلامت وەرئەگرتۆتەوه تەحقيقاتى تيا نەكردوو، لە كوئى بووه يەكسەر بچيتە مەرحەلەى پرساندن، سوپاس.

بەرپىز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى مەبەستت چىيە لەو پرسىيارە؟ مەبەستت پرساندنى وەزىرى داراييە؟ بەلئى ئەو مەرحەلانەى تىپەپاندوو، بۆيە ناردوو مانە ئيمە، پرسىياريان كردوو، كاكە تۆ ناتوانى پاستەوخۆ وەلامى ئەندامىكى پەرلەمان بەيتەوه، كاك على فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ناوى هيج بەرپىزئىكم نەهيناو، ياداشتەكەم بينيو، تۆ دايرئىكت، پاستەوخۆ پۆيشتوو بۆ پرساندن.

بەرپىز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى ئەوه سەرۆكايەتى قەرار دەدات ئسولئى خۆى پريوه يان نەبرپوه، ئەوان پرسىياريان كردوو وەلاميان وەرگرتوو، وەلامەكەيان بەدل نەبووه، جارئىكى تر پرسىياريان كردوو تەوه وەلاميان بۆ نەهاتۆتەوه، بۆيە پرساندنيان كردوو، كاك كاروان لپرە ئيمە دەرئەتى ئەوه مان نيبە جواب و جواب دانەوهى تيا بئ، دەست بە بەرنامەى كار دەكەين، دەرئەت نيبە، تەواو، وەلامم دايەوه لەجياتى تۆ بەگوپرەى پەپرەو، كاك سەروان فەرموو.

بەرپز سروان محمد علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لە کۆبوونەوهی لیژنە، مۆلەت دراوم، نەك نەهاتووم، ئەگەر ئەوه چاك بكری، سوپاس.

بەرپز د. رێواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

بەسەرچاو، فەرموون بڕگە یەكەمی بەرنامە ی كار؟ كاك بزار فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەمە دەقی راپۆرتی لیژنەى ھاوبەشە:

بۆ سەرۆكایەتی پەرلەمانی كوردستان

بابەت/ راپۆرتی ھاوبەش

لیژنەى كاروبارى یاسایى و لیژنەى كاروبارى كۆمەلایەتى و داكوکی كردن لە مافی مرۆف و لیژنەى كاروبارى تەندورستى و ژینگە و مافی مرۆف، لیژنەى ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێیەكان، رۆژی سێ شەممە رێككەوتى ۲۰۲۰/۱/۷ كاتژمێر ۱۲ كۆبوونەوهی ھاوبەشیان ئەنجامدا، بە مەبەستى نووسینی راپۆرتی ھاوبەش، بۆ تاوتوێ كردن و دارپشتنەوهی ئەو پێشنيارانهی كە لە لایەن ئەندامانی پەرلەمانەوه پێشكەش كراون تايبەت بە پێشنيازە پرۆژەى یاسای ماددە ھۆشبەرەكان و كارتێكەرە عەقڵیەكان لە ھەرێمی كوردستان - عیراق لە خۆیندنەوهی دووھەمدا لیژنەكان گەیشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارەوه:

سەبارەت بە ناوێشان دوو پێشنيار ھەيە، پێشنيارى یەكەم/ ھەك خۆی پرۆژە یاسای ماددە ھۆشبەرەكان و كارتێكەرە عەقڵیەكان لە ھەرێمی كوردستان - عیراق. پێشنيارى دووھەم/ پێشنيارى لیژنەى ھاوبەشە، پرۆژە یاسای بەرەنگاربوونەوهی ماددە ھۆشبەرەكان و كارتێكەرە عەقڵیەكان لە ھەرێمی كوردستان - عیراق.

بەرپز د. رێواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ زۆر سوپاس، ئێمە پێشنيارى یەكەم دەخەینە دەنگدان وەكو خۆی، بەرپزان ئەندامانی پەرلەمان ئێمە دوو پێشنيارمان ھەيە یەكیان وەك خۆی، یەكێکیان ھى پێشنيارى لیژنەى ھاوبەشەكانە، پێشنيارى یەكەم وەك خۆی ناوێشانى پرۆژە یاساکە وەك خۆی ھەر ئەندامێكى بەرپزی پەرلەمان لەگەڵ ئەوھەيە ناوێشانى پرۆژە یاسایەكە وەكو خۆی بى با بفرموویت دەنگى پى بدات؟ كەس نییە، پێشنيارى دووھەم پێشنيازى لیژنەى ھاوبەشە ھەر ئەندامێكى بەرپزی پەرلەمان لەگەڵ ئەوھەيە كە ناوێشانى پرۆژەكە بەو شیوھەيە بى كە لیژنە ھاوبەشەكان پێشنياریان كردووه، بەلێ بەرپزان بە دەنگى (۹۴) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا، بەرپزان بەرپز سەرۆكى لیژنەى یاسایى فەرھەيەكى ھەيە، ئەو ماددانەى پرۆژە یاسایەكە كە وەك خۆیەتى ئەسڵ ئەوھەيە كە جەنابتان راپۆرتى لیژنەكانتان لەبەردەستە ئەوھى كە گفوتوگۆی لەسەر كرا،

پیشنیاریکی ههیه که مهرج نییه هه مووی بخویندریتهوه، له بهرئهوهی زۆر زۆرن، تهها ئیزافاتهکان بخریته دهنگدان و بخویندریتهوه، ئه وهش پیشنیاری ئه م لیژنه بهرپزانهیه، کهس ئیعترازی ههیه؟ کاک بژار ماددهی بهکه م فهرموو.

بهرپز بژار خالد عبدالله:

بهرپز سهروکی په رله مان.

سه بارهت به ماددهی یه که دوو پیشنیار ههیه، پیشنیاری بهکه م/ وهک خوئی، پیشنیاری دووهم/ پیشنیاری لیژنه ی هاوبه شه، به پیی ئه وه دهسه لاتانهی ماده (۹۱) برگه ی (۴) له په یروهی ناوخوی په رله مان کوردستان که به لیژنه ی یاسایی و لیژنه تاییه تمه ندهکان دراوه، ئیمه کۆبه ندی ئه و بژاردانهی که پیشنیار کراون له لایه ن ئه ندامانی په رله مان له دانیشتنی خویندنه وهی دووهم دا ئه م پیشنیاران هه خهینه روو و داوا ده که بین بخریته دهنگدان:

ماددهی ۱/

وهک خوئی تهها پیناسه یه که بۆ گه رانه وه به زنجیره ی (۲۲) زیاد بکریت، گه رانه وه، دوو باره کردنی هه مان تاوان یان زیاتر له تاوانیک که له م یاسایه دا دهق نووس کراوه، دوا ی ده رچوونی حوکمی کۆتایی له سه ر تاوانی پیشتەر.

بهرپز د. رپواز فائق حسین/ سهروکی په رله مان:

به لئ زۆر سوپاس، بهرپزان ئه ندامانی په رله مان، ئیمه دوو پیشنیارمان ههیه، یه کیکیان وهک خوئی، یه کیکیشیان وهک خوئی له گه ل ئه و ئیزافه یه ی که لیژنه هاوبه شه کان دایانناوه بۆ پیناسه یه کیان ئیزافه کردووه بۆ گه رانه وه بۆ تاوان که له ناو یاسایه که دا عقوبه که ی به هیتر ده بی یان زیاتر ده بی، ته عریفیان کردووه ته وه، ئیستا هه ردووی ده خهینه دهنگدان، به که م جار هه ر ئه ندامیکی بهرپزی په رله مان له گه ل ئه وه یه وهک خوئی وهک ئه وهی که له راپۆرتی لیژنه هاوبه شه کان هاتووه، دهنگ به ماده که بدات با دهست بهرز بکاته وه؟ وهک خوئی به بی ئه وهی که لیژنه ی هاوبه شه ئیزافه ی کردووه، وهک خوئی ئه وه یه که له راپۆرتی لیژنه ی هاوبه شه، تهبعه ن دوا ی پیچوونه وهی زمانه وانی، بۆ خۆتان ده زانن ئیمه کیشه ی زۆرمان هه بوو له رووی زمانه وانی، بهرپزان بایخوینیتته وه به راستی ئاوا به و شیوه یه نازانم بۆ خۆم زۆر قه ناعه تم پیی نییه، وهک خوئی بخویننه وه له گه ل ئیزافه که ی، کاک بژار فهرموو.

بهرپز بژار خالد عبدالله:

بهرپز سهروکی په رله مان.

سه بارهت به ماددهی یه که دوو پیشنیار ههیه، پیشنیاری بهکه م/ وهک خوئی، بۆ مه بهسته کانی ئه م یاسایه مانا کانی ئه م دهسته واژه و زاراوه کانی به رامبهریان دا دانراون:

۱- هه ریم: هه ریمی کوردستان - عیراق

۲- وه زارهت: وه زارهتی ته ندروستی هه ریم - عیراق

- ۳- وهزير: وهزيرى تهنڊروستى ههرېم - عيراق
- ۴- سهنديكاي دهرمانسازان: سهنديكا دهرمانسازانى ههرېمى كوردستان - عيراق
- ۵- سهنديكاي پزېشكان: سهنديكاي پزېشكانى ههرېمى كوردستان - عيراق
- ۶- مادده هۆشبهرهكان: ههر ماددهيهكى سروشتى يان پېكهپنراو له و ماددانهى كه له خشتهكانى يهكهم و دووهم و سى يهه و چوارهمى هاوپېچى ئەم ياسايهدا هاتوون
- ۷- كارتېكاره عهقلېهكان: ههر ماددهيهكى سروشتى يان پېكهپنراوه له و ماددانهى له خشتهكانى پېنجههه و شهشههه و ههوتهم و ههشتههه هاوپېچى ئەم ياسايهدا هاتوون
- ۸- پېشینه كيميائيهكان: ئەو توخم يان پېكهاته كيميائيهه كه دهچنه ناو دروست كردنى دهرمانى پزېشكى خاوهن كاريگهري دهروونى وردهكارىيهكانى له ههردوو خشتهى نۆيههه و دهيههه هاوپېچى ئەم ياسايه دا هاتوون
- ۹- بازرگانى پېكردنى نارېهوا: چاندنى مادده هۆشبهرهكان يان بازرگانى پېكردنيانه ياخود بازرگانى پېكردن به كارتېكاره عهقلې يان پېشینه كيميائيهكانه به پېچهوانهه ئەو حوكمانهه له م ياسايهدا هاتوون
- ۱۰- هاوردهكردن: هيئانى ماددهى هۆشبههه و كارتېكاره عهقلې و پېشینه كيميائيهكانه بو ناو ههرېم
- ۱۱- ههناردهكردن و بردنهوهى يان گواستنهوهى مادده هۆشبههه و كار تېكاره عهقلې و پېشینه كيميائيهكانه بو دهرهوهى ههرېم، چ لهناوهوهى عيراق يان بو ولاتانى ديكه، ياخود بهرپڭاى تى پهروون يان ترانزىت ماناى زاراوهى ههنارده كردن سهه لهنوئ ههنارده كردنېش دهگرېتهوه، تهنه مهگهه بهلگينهيهك قهرينه هه بى له سهه پېچهوانهكهه
- ۱۲- دهستدار: حيازه و خاوه نڊارېتى دهستدارى مادده هۆشبههه و كارتېكاره عهقلې و پېشینه كيميائيهكانه، به ههر سيفه تېك بېت و به ههر مه به ستيك بېت
- ۱۳- دروست كردنى گشت پرؤسهكانى به دهستهپناني ماددهى هۆشبههه يان كارتېكاره عهقلېهكان كه به فالته كردن و گۆرپنپان له شپوهيهك بو شپوهيهكه ديكه دهگرېتهوه، پرؤسهه گۆرپنپنېش واتا گۆرپنې ماددهيهكه له شپوهى يهكه ميهوه بو دروست كردنېهتې له شپوهى دووههه مى دا
- ۱۴- به ره مهپنپان: جياكردنهوهى مادده هۆشبههه يان كارتېكاره عهقلې يان پېشینه كيميائيهكانه له بنهچه رووه كيهكانپان
- ۱۵- گيراوه: ههر تيكه لهيهكه رهق يان شل ياخود گازى كه ماددهى هۆشبههه له خو بگرېت به پېى نهوهى له برڭهكانى ۶ و ۷ و ۸ مى ماددهى يهكه ئەم ياسايهدا هاتووه
- ۱۶- بازرگانى پېكردن: به ره مهپنپان و دروست كردن و دهرهپنپان و گرتهوهه و دهستدارى و پېشكهش كردن و خستههرووه بو فروشتن و رهواج پېدان و دابهش كردن و كرپن و فروشتن و رادهست كردن به ههر سيفه تېك دهلالى كردن و ناردن و پېدارؤيشتن و به ترانزىت گواستنهوهه و

هاورده كوردن و هه ناردە كوردن و نپوه ندىگىرى كوردنە لە نپوان دوو لايەن دا كەلە يە كېك لەو كوردانە وەى لەم بېرگە يە دا هاتوون

۱۷- پووەكى ھۆش بەرى ھەموار كراو لە پوووى بۆھىلە وە (جىنيا) ئەو پووەكە خۆرسكانەن كە بە مەبەستى لى دەستكە و تنى ماددە ھۆش بەرە كان لە پوووى بۆھىلە وە ھەموار دە كرېن

۱۸- پزىشك: پزىشكى مۆلەت دراو بە پىيى ياساى بەركارى سەندىكاى پزىشكان كە لايەنى كەم بېروانامەى بە كالۆرىۆسى لە پزىشكى دا لە زانكۆيەكى عىراقى يان ھاوتاكەى بە دەست ھېنا بېت

۱۹- دەرمانساز: دەرمانسازى مۆلەت دراو بە پىيى ياساى بەركارى سەندىكاى دەرمانسازان كە لايەنى كەم بېروانامەى بە كالۆرىۆسى لە دەرمانسازى دا لە زانكۆيەكى عىراقى يان ھاوتاكەى بە دەست ھېنا بېت

۲۰- پادەست كوردنى چاودىرى كراو: پىگە دانە بە تى پەپوونى بارى شەحنە نارەوا يان گومان لىكراو لە ماددە ھۆش بەر يان كارتىكارە عەقلى يان پىشىنە كىمىيايە كان لە ھەرىمە وە بەرەو دەولەتتىكى دىكە بە ئاگادارى دەسەلاتە تايبە تمەندە كان و لە ژىر چاودىرىياندا بۆ مەبەستى زانينى كۆتا شوپىنى مەبەستى بارەكە و بەدوا گەپان لە تاوانەكە و ئاشكرا كوردن و دەستگىر كوردنى ناسنامەى ئەنجام دەرانى ئەو كەسانەى دەستيان لەم كارەدا ھەيە

۲۱- لىژنەى بالآ: لىژنەى بالآ نەھىشتنى ماددە ھۆش بەر و كارتىكارە عەقلىە كانى پىكھىنراو بە پىيى ھوكمە كانى ئەم ياسايە

پىشنىارى دوو م/پىشنىارى لىژنەى ھاوبەش

بە پىيى ئەو دەسەلاتانەى ماددە ۹۱ بېرگەى ۴ لە پەپەرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان كە بە لىژنەى ياسايى و لىژنە تايبە تمەندە كان دراو ئەيمە لە كۆبەندى ئەو بژاردانەى كە پىشنىار كراون لە لايەن ئەندامانى پەرلەمان لە دانىشتنى خويىندەنە وەى دوو م دا ئەم پىشنىارانە دەخەينە پوو و داوا دەكەين بخرىتە دەنگدان:

ماددەى ۱/ وەك خۆى تەنھا پىناسەيەك بۆ گەپانە وە بە زنجىرەى ۲۲ زياد بكرىت.

۲۲- گەپانە وە، دووبارە كوردنى ھەمان تاوان يان زياتر لە تاوانىك كە لەم ياسايەدا دەق نووس كراو، دواى دەرچوونى ھوكمى كۆتايى لەسەر تاوانى پىشتر.

بەپىز د. رپواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، وەك خۆى بۆ خويىندەنە وە، لە گەل پىشنىارى لىژنە ھاوبەشە كان كە وەك خۆيەتى لە گەل ئىزافە كوردنى پىناسەيەك گەپانە وە، ئىستا ھەردوو كيان دەخەينە دەنگدان، يەكەم وەك خۆى ھەر ئەندامىكى بەپىزى پەرلەمان لە گەل ئەو بە كە وەك خۆى بىتە ماددە يەك؟ لىژنەى ھاوبەش وەك خۆى دايانە و تەو تەنھا يەك پىناسەى ئىزافە كردو وە كە پىيى واىە زەرورە، ئەمەى ئىستا دەخەينە دەنگدان وەك خۆيەتى بەبى ئەوەى كە لىژنە ھاوبەشە كان ئىزافە يان كردو وە، بەپىزان ئەندامانى پەرلەمان بۆ ئەوەى زياتر تى بگەين، وەك خۆى ئەوە بوو

كە كاك بژار بۇ جەنابتانى خويىندەو، ئەمە وەك خۇي يەككە لە موقتەرەحەكان بەبى ھىچ ئىزافەيەك، شتىكى تر ھەيە كە ليژنەي ياسايى بە تايبەتى پىيان وابوو مادام باسى گەرانەو ھەكات واتا كەسپك كە ماددەي ھۆشبەر بەكاردينىت حوكم دەدرئ حوكمەكەي تەواو دەكات، جارېكى تر دەيفرۇشى بۇ نموونە موتاجەرەي پى دەكات، جارېكى تر دەگەرپتەو ھەمان تاوان لەناو ياسايەكەدا، لەناو پرۇژەكەدا سزاكەي زياترە، ليژنەي ياسايى پىيان وايە گەرانەو بۇ تاوان دەبى پىشتر پىناسە بكرئ ئىنجا باس بكرئ لەناو پرۇژە ياسايەكە، ئىمە ئىستا لەبەردەم دوو پىشنيارين يەكەم وەك خۇي بەبى، پىناسەكردنى گەرانەو، ھەركەسپك لەگەل ئەو ھەيەكە وەك خۇي بەبى پىناسەكردنى زاراو ھى گەرانەو ئەو ماددەيە بىتتە ماددەيەكە يەكەم لەناو ئەم پرۇژە ياسايە با بفەرموى دەنگ بدات، ليژنەي ھاوبەش گەرانەو ھى تىدايە كاك زانا، وەك خۇي بەبى ئەو ھى ليژنەي ھاوبەش، بەلى بەرپزان (۲۵) دەنگ، ئەو ھى دوو ھەك خۇي لەگەل ئەو ئىزافەيەي بەرپز ليژنە تايبەتمەندەكان و ليژنەي ياسايى ئىزافەيان كرد، ناتوان دوو جار دەنگ بدەن جەنابتان، فەرموون زور سوپاس، (۶۸) دەنگ ئەو ھى ليژنەي ھاوبەش پەسەندكرا، ماددەي دواتر، فەرموون.

بەرپز بژار خالد عبداللە:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەي (۲) ھىچ پىشنيارىك نىيە، كەواتە وەك خۇي بەم شىو ھەيە: ئامانجەكانى ئەم ياسايە ئەمانەي خوارەو ھەيە:

۱-خۇ پاراستن لە ئالوودەبوون بە ھەر يەككە لە ماددە ھۆشبەر يان كارتىكەرە عەقلىيەكان و خارپ بەكارھىنانيان و چارەسەر كردنى كەسانى ئالوودەبوولە نەخۇشخانەكانى تايبەتكراو بە چارەسەرى.

۲-پەرەپىدانى دەزگاكانى ھەرپم ئەوانەي پەيوەندىدارن بە نەھىشتنى بازرگانى پىكردنى نارەوا بە ماددە ھۆشبەر يان كارتىكارە عەقلى يان پىشنيە كىمىيەكان ياخود خارپ بەكارھىنانيان.

۳-چر كوردنەو ھى رپكارەكانى نەھىشتنى بازرگانى پىكردن و ئالوگوربىكردنى نارەواي ماددەي ھۆشبەر يان كارتىكارە عەقلى ياخود پىشنيە كىمىيەكان و سنووردار كردنى بلابوونەو ھەيان.

۴-مسوگەر كردنى جىبەجى كردنى كاراي پەيماننامەي نپودەولەتتەيەكانى پەيوەندىدار بەو ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلى و پىشنيە كىمىيەكانەي كۆمارى عىراق پەسەندى كردوون يان تىپاندا ئەندامە باو ھى لە ھەرپمىش دا كارپىكراو بن.

۵-فەرھەم كردنى دروستى مامەلە كردن بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلى و پىشنيە كىمىيەكان بۇ مەبەستى پزىشكى و زانستى و پىشەسازى.

بەرپز د. رپواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

زور سوپاس، بەرپزان ئەم ماددەيە ھىچ پىشنيارىكى لەسەر نىيە، ھەر ئەندامىكى بەرپزى پەرلەمان لەگەل ئەو ھەيە ئەم ماددەيە وەكو خۇي كە بەرپز سەرۆكى ليژنەي ياسايى خويىندى ھە پەسەند بكرئ با بفەرموى دەنگ بدات؟ بەلى زور سوپاس، بە (۹۸) دەنگ پەسەند كرا، ماددە (۳).

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۳) چوار پيشنيار ھەيە:

پيشنيارى يەكەم:

وہك خوى تەنيا لە برگەى (سييەم) دا نوينەريكى وەزارەتى ئەوقاف بۆ ليژنەى بالآ زياد بكرى.

پيشنيارى دووہم:

وہك خوى تەنيا لە برگەى (سييەم) دا نوينەريكى وەزارەتى پەرورەدە و نوينەريكى وەزارەتى

رۆشنيارى زياد بكرى.

پيشنيارى سييەم:

وہك خوى:

يەكەم/ ليژنەيەك لە وەزارەت بە ناوى ليژنەى بالآى نەھيشتنى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە

عەقلىيەكان پيك دەھيترىت.

دووہم/ ليژنەى بالآ بە سەرۆكايەتى وەزير دەبيت و جيگرەكەشى جيگرى ئاسايشى گشتى

ھەريم دەبيت.

سييەم/ ئەندامانى ليژنەى بالآ لەمانەى خوارەوہ پيك ديىت:

۱- بەرپۆەبەرى گشتى فەرمانگەى كارى ھونەرى لە وەزارەت.

۲- بەرپۆەبەرى چاودىرى تەندروستى دەررونى.

۳- بەرپۆەبەرى پەيمانگاي پزىشكى دادى.

۴- بەرپۆەبەرى دەستەى گومرگەكان.

۵- بەرپۆەبەرى پۆلىسى گومرگ.

۶- نوينەريكى ھەر يەك لەم لايەن و وەزارەتانەى خوارەوہ كە پلەى ھيچ كاميان لە

بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى:

أ- ديوانى ئەنجومەنى وەزيران.

ب- وەزارەتى داد.

ج- وەزارەتى دارايى و ئابوورى.

د- وەزارەتى كاروبارى كۆمەلايەتى.

ه- وەزارەتى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئاو.

و- وەزارەتى ناوخۆ.

ز-دەزگای ئاسایش.

ح- نوپنەری ھەر یەك لە سەندیکاكانی پزیشكان و دەرمانسازان.

چوارەم/ وەزیر فەرمانبەریکی وەزارەت لە پلەى وەزىفەى لە بەرپۆوەبەر كەمتر نەبێت وەك
بەربەردەرى لیژنەى بەلا دەستنیشان دەكات.

پینجەم/ سەرۆکی لیژنەى بەلا بۆى ھەيە بانگھێشتى ھەر شارەزایەك لە بواری نەھیشتنی
بازرگانى پیکردنى ناپەوا بە ماددە ھۆشبەر یان کار تیکارە عەقلىیەکان بکات بە مەبەستى
وەرگرتنى بۆچوونى بى ئەوہى مافى دەنگدانى ھەبیت.

پیشنیاری چوارەم:

پیشنیاری لیژنەى ھاوبەش وەك خۆى بپرگەى چوار بەم شیوہیەى لى بکریت:

چوارەم/ وەزیر فەرمانبەریکی وەزارەت كە پلەى وەزىفەى لە بەرپۆوەبەر كەمتر نەبى وەك
بەربەردەرى لیژنەى بەلا دەستنیشان دەكات.

بەریز د. رێواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لە چوارەم كاك بژار چوارەم (وەزیر فەرمانبەریکی وەزارەت) ئەو ئەھا ئەوہى لە
(پلەى بەرپۆوەبەر كەمتر نەبى) ئەوہ بکوژیننەوہ لای خۆتان، تەنھا ئەوہ، چونكە ئەوہ لە خوارەوہ
پیشنیار كراوہ، ھەلەپەكى تەبەعە، بەرپزان ئیمە ئیستا لە بەردەمى چوار پیشنیارداین، یەكەم/ وەك
خۆى تەنھا لە بپرگەى سێیەم نوپنەریکی وەزارەتى ئەوقاف بۆلیژنەى بەلا زیاد بکری، ھەر
ئەندامیكى بەریزى پەرلەمان لەگەل ئەوہیە كە نوپنەریکی وەزارەتى ئەوقاف زیاد بکری بۆ
لیژنەى بەلا با بفرمویت دەنگ بدات، بەلى، (5) كەس، بەلى پۆژان خان، فرموو، نوقتەى
نیزامى؟ پەيوەندى بەو ماددە ھەيە؟.

بەریز پۆژان ابراھیم علی:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

وہللاھى لەسەر كۆى پرۆژەكە.

بەریز د. رێواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

با دەنگدان تەواو بکەین.

بەریز پۆژان ابراھیم علی:

سەبارەت بە بپرگەى یەكەمیش بەرنامەى كاری سەر دەنگدان پەرۆژە یاسای ماددە ھۆشبەر و
كارتیکارە عەقلىیەکان، وەكى پیشتر كۆ پەخشی راستەوخۆ راگرتبین، نوکەش دەنگدانە، ئەز
دبىنم دیسان باشتەرە بێتە راگرتنى، زۆر سوپاس.

بەریز د. رێواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

بەلى، تەنھا بۆ دەنگدان لەسەر پرۆژە یاسای ماددە ھۆشبەر و کارتیکارە عەقلىیەکان، تەنھا بۆ
بپرگەى یەكەم پەخش راگرتن تا دەنگ دەدەین لەسەر قانونەكە، بەس بۆ بپرگەى یەكەم، لە بپرگەى

دوووم دا په خش دهكینه وه، چهند ئەندامی بهرپزی په رله مان له گه ل ئەوهییه تهنه بۆ برگیه یه كه م په خش رابگرین؟ پيشتریش دهنگمان له سهر داوه، دروسته تهنه په خش، پرۆتۆكۆل تهنه سجیل دهكات، بهرپز بهرپوه بهری راگه یاندن تهنه بۆ برگیه یه كه م، له برگیه ی دوووم دا دهكریته وه په خشه كه.

دوووم بهرپزان ئەندامانی په رله مان، پيشنیاری دوووم وهك خۆی تهنه نوینه ریکی وهزاره تی په روه رده و نوینه ریکی وهزاره تی رۆشنیبری زیاد بكری، چهند ئەندامی بهرپزی په رله مان له گه ل ئەوهییه كه نوینه ری ئەو دوو وهزاره ته بهرپزه ش له وئ بن؟ به لئ زۆر سوپاس، (۳۲) دهنگ. پيشنیاری سییه م وهك خۆی، ههر ئەندامیکی بهرپزی په رله مان له گه ل ئەوهییه وهك خۆی بن؟ به لئ، كه سی له گه ل نییه.

دوای ئەوه پيشنیاری چوارم ئەوهییه كه یهك ئیزافه یان بۆ كرده وه لیژنه هاوبه شه كان كه وه زیر فرمانه ریکی وهزاره ت كه پله ی وهزیفی له بهرپوه بهر كه متر نه بن وهك بریارده ری لیژنه ی بالاً دهستنیشان دهكات، وهك خۆی له گه ل ئەو زیاد كرده، ههر ئەندامیکی بهرپزی په رله مان له گه ل ئەوهییه كه وهك خۆی له گه ل ئەو زیاد كرده ماده كه په سه ند بكری بفه موئ دهست بهرز بكاته وه، غه له تیکی ته به كه كاك به لئین، لایدا ته واو، وهك خۆی ئیزافه ی تیدایه له چوارم دا لایبه ن، غه له تی ته به، زۆر سوپاس، پيشنیاری لیژنه ی هاوبه ش په سه ند كرا به (۴۰) دهنگ.

ماده ی دوای ئەوه، فهرموو.

بهرپز شاخه وان رۆوف مصطفى میران:

بهرپز سه رۆکی په رله مان.

سه باره ت به ماده ی (۴) دوو پيشنیار هه یه:

پيشنیاری یه كه م:

وهك خۆی تهنه یه له برگیه ی دوووم و سییه مده ریژه ی یاسایی كۆبوونه وه كان دهنگدان بكریته (۵۰% + ۱).

پيشنیاری دوووم:

وهك خۆی:

یه كه م/ لیژنه ی بالاً به لایه نی كه م مانگی جاریك له سهر بانگه پيشتی سه رۆكه كه ی كۆده بیته وه و سه رۆك بۆ هه یه له ههر كاتیکی دیکه ی پیویست دا بانگه پيشت بۆ كۆبوونه وه بكات.

دوووم/ ریژه ی یاسایی كۆبوونه وه ی لیژنه ی بالاً به ئاماده بوونی (۳/۲) ی ئەندامانی ته واو ده بیته و له حاله تی ئاماده نه بوونی سه رۆك یان جیگره كه ی سه رۆكایه تی كۆبوونه وه كه دهكات.

سییه م/ بریاره كانی لیژنه ی بالاً له ریگای دهنگدان و به زۆرینه ی ژماره ی ئاماده نه بوونی دهنگدر وه رده گیریت و ئەگه ر دهنگه كان یه كسان بوون ئەو لایه نه ی دهنگی سه رۆکی له گه ل دایه پيش ده خریت.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريزان ئەم ماددەيە ھيچ پېشنيارىيىكى لەسەر نىيە، ئىمە بۇ ماددەي (۴) لەبەردەي دوو پېشنيارين:

يەكەم/ بېرگەي دووھەم و سېيەم وەك خۇيان بن، بەلام رېژەي پېويست بۇ كۆبوونەو بەكرېتە (۵۰%+۱) يەكەم جار ئەو دەخەينە دەنگدان ھەر ئەندامىيىكى بەريزي پەرلەمان لەگەل ئەو پېشنيارەيە بە دەنگ بدات، بەلئ زۆر سوپاس، (۳) كەس.

ئەوھي دووھەم خۇي ھەر ئەندامىيىكى بەريزي پەرلەمان لەگەل ئەوھيە ماددەكە وەكو خۇي پەسەند بكرئ بەفەرموي دەنگ بدات، بەلئ زۆر سوپاس، بە (۸۲) دەنگ وەك خۇي پەسەند كرا، فەرموون.

بەريز شاخەوان رۇوف مصطفى ميران:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەي (۵) سى پېشنيار ھەيە:

پېشنيارى يەكەم:

وەك خۇي تەنيا بېرگەي (حەوتەم) بەم شېوھي لئ بكرئت:

سالانە سوود وەرگرتن لە رۆژي جيھاني بەرەنگاربوونەوھي ماددە ھۆشبەرەكان بە ئامانجى بلاكوردنەوھي ھۆشيارى لە بواري سيمينار و ۆركشۆپي و بايەخدان بە ئاستي رۆشنيارى و عەقلى و فيكرى گەنجان و بلاكوردنەوھي ناميلكەي سالانە لەچارچېوھي خۇياراستن لە مەترسيەكانى ئالودەبوون.

پېشنيارى دووھەم:

وەك خۇي تەنيا لە ھەردوو بېرگەي حەوتەم و دەيەم بكرېتە يەك بېرگە و دەستەواژەي (لە پووي مادديەوھە) لە بېرگەي دەيەم لابرئت و ئەم پستەيە زياد بكرئت بۇ بېرگەي (چارەدەيەم) (نوئېكردنەوھي ئەو خشتانەي كە ھاوپېچي ئەم ياسايەن لە خشتەي (۱) تا (۱۱) بە جۆرئك كە بگونجئت لەگەل ئەو رېككەوتنە نيودەولەتيانە لەلايەن كۆماري عيراقى فيدرالەوھە واژوو كراون و پەيرەو دەكرئن، ھەرۋەھا سوود وەرگرتن لە رېكخراوي تەندروستى جيھاني.

پېشنيارى سېيەم:

وەك خۇي:

ليژنەي بالائەم ئەركانەي خوارەوھە لە ئەستۆ دەگرئت:

يەكەم/ دانانى سياسەتي گشتي بۇ ھاوردەكردنى ھەر جۆرئك لە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلى و پېشنيە كيميائيەكان و ھەناردەكردنى گواستەنەوھە و بەرھەم ھېنان و دروستكردن و گرتنەوھە و شيكردنەوھە و چاندن و خاوەنبوون و دەستداري و دەستھينانى (إحراز) بازرگاني كردن و كرپن فروشتن و رادەستكردن و وەرگرتن و نووسينى بەراچئتەي پزىشكى و پيدانى لە

دەرمانخانەکان و ھینانی بە ھەر پێگایەك یان نۆوەندگیری کردن لە ھەر یەکیك لەم کردانە بە مەبەستەکانی پزیشکی یان زانستی یاخود پێشەسازی بەو مەرجەیی بە پێی مۆلەتی وەزیر بیت لە چوارچۆوەی سیاسەتی گشتی ھەرێم دا.

دووھم/ ھەماھەنگی گرتنی ھاوکاری لەگەڵ وەزارەت و لایەنەکانی دیکەیی تایبەتمەند لە کاروباری ماددە ھۆشبەر و کارتیکارە عەقڵییەکان لە ھەرێم بۆ بەدیھێنانی ئامانجەکانی ئەم یاسایە.

سێھەم/ ھەماھەنگی کردن لەگەڵ لایەنە تایبەتمەندەکانی حکومەتی فیدرال بۆ ھینانەدی ئامانجەکانی ئەم یاسایە.

چوارھەم/ دانانی ستراتیجی نیشتمانی گشتگیر بۆ نەھێشتنی بازرگانی کردنی ناپەوا بە ماددە ھۆشبەرەکان و خراب بەکارھێنانی کارتیکارە عەقڵی و پێشینیە کیمیاییەکان سەرھەرای ئامادەکردنی پلان و پرۆگرام بۆ جێبەجێ کردنیان.

پێنجەم/ گرتنەبەری پڕی و شوینی پێویست بۆ نەھێشتنی دیاردەیی بەکارھێنانی ماددە ھۆشبەرەکان و خراب بەکارھێنانی کارتیکارە عەقڵییەکان بە پێی میتۆدیکی زانستی چاکسازی و چارەسەرکاری کەسانی ئالودە بوو.

شەشەم/ دیاریکردنی بپری ئەو ماددە ھۆشبەر و کارتیکارە عەقڵی و پێشینیە کیمیاییەکان کە دەبێت سالانە ھاوردە بکرین یان ھەناردە بکرین یان بگوازیڤنەو ھە یان بەرھەم بھێنریڤن یاخود بە مەبەستەکانی زانستی و پزیشکی بچینریڤن.

ھەوتەم/ سالانە سوود وەرگرتن لە پۆژی جیھانی نەھێشتنی ماددە ھۆشبەرەکان بۆ مەبەستی بۆلابوونەو ھە ھۆشیاری گشتی سەبارەت بە مەترسییەکانی بەکارھێنانی ماددە ھۆشبەرەکان یان بازرگانی کردنی ناپەوا پێیان یاخود خراب بەکارھێنانی ماددە ھۆشبەر و کارتیکارە عەقڵی و پێشینیە کیمیاییەکان.

ھەشتەم/ ھاندانی لیکۆلینەو ھە تووژینەو ھە زانستی لە بواری جیا جیاکان تایبەت بە نەھێشتنی بازرگانی کردنی ناپەوا بە ماددە ھۆشبەر و کارتیکارە عەقڵییەکان و خراب بەکارھێنانیان و ئەنجامدانی پێشپڕکیی سالانە و بەخشیڤنی پاداشتی ماددەیی و ھاندانی پەخشیڤنی خەلاتی نەختینە بە سەرکەوتووڤان.

نۆھەم/ پێشنیازکردنی بۆ دامەزراندن و پەرەپێدانی دامەزراو ھە تەندروستی تایبەت بە چارەسەرکردنی کەسانی ئالودەبوو بە ماددە ھۆشبەر و کارتیکارە عەقڵییەکان و دەستەبەرکردنی پێداوېستی یە بنەرەتییەکان لە فەرمانبەرانی لېھاتوو بۆ ئەم چارەسەرییە لەگەڵ ئامپیر و کەرەستەیی پێویست.

دەيەم/ ھاندانى رېڭخراۋەكانى كۆمەلگەي مەدەنى پەيوەندىدار بە پرسەكانى نەھىشتىنى بازىرگانى كىردى ناپەوا بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان يان خەراپ بە كارھىنان و كۆمەك كىردىيان لە پووى ماددى و مەعنەوييەوہ.

يازدەھەم/ گرىبەست كىردى لەگەل شارەزايانى خاوەن لىھاتووى زانستى و پراكتىكى بۇ سوود وەرگىن لىيان لە ھەر بوارىك لەو بوارانە ھاوكار دەبىت لە ھىنانەدى ئامانجەكانى ئەم ياسايە.

دوازدەھەم/ پىكھىپىنانى لىژنەي تايبەتمەند لە ھەر كاروبارىك لە كاروبارەكانى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان و پىشىنە كىمىايەكان.

سىزدەھەم/ ھاندانى كادىرە پزىشكى كۆمەلايەتتەيەكان بۇ كاركىردن لەو دامەزراوانەي پەيوەندىدارن بە نەھىشتىنى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان و چارەسەركىردىنى ئالودەبووان بە ماددە ھۆشبەرەكان.

چواردەھەم/ نوپىكردنەوہى سالانەي خىشتەكانى ژمارە (۱) تا (۱۱) كە ھاوپىچى ئەو ياسايەن بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى تەندروستى فىدرال بە جۇرىك كە بگونجىت لەگەل ئەو رېككەوتنامە نپودەولەتتەيەنى لەلايەن كۆمارى عىراق پەسەند كراون.

سوپاس.

بەرىز د. رېواز فائق حىسېن/سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان، سەبارەت بە ماددەي (۵) سى پىشنىار ھەيە، يەكەم ئەوہيە كە خويىندىانەوہ بەرىزيان، (سالانە سوود وەرگىرتن لە رۇژى جىھانى بەرەنگارىبوونەوہى ماددە ھۆشبەرەكان بە ئامانجى بلاكوردنەوہى ھۆشيارى لە بوارى سىمىنار و وىركشۇپ و بايەخدان بە ئاستى رۇشنىبىرى و عەقلى و فىكرى گەنجان و بلاكوردنەوہى نامىلكەي سالانە لەچوارچىوہى خۇپاراستن و مەترسىيەكانى ئالودەبوون) پىشنىارى يەكەم دەلى وەك خۇي تەنھا بىرگەي حەوتەم بەو شىوہيە دابىرپىژرېتەوہ، ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەوہيە كە ماددەكە وەكو خۇي لەگەل دارىشتنەوہى بىرگەي حەوتەم بەو شىوہيە كە خويىندىرايەوہ با دەنگ بدات، بەلى (۲) دەنگ.

پىشنىارى دووہم وەكو خۇي ھەردوو بىرگەي حەوتەم و دەيەم بىرېتە يەك بىرگە و دەستەواژەي (لەپووى ماددىيەوہ) لە بىرگەي دەيەم لابىرى و ئەم رىستەيە زىاد بىرى بۇ بىرگەي چوارەم (نوپىكردنەوہى ئەو خىشتانەي كە ھاوپىشى ئەو ياسايەن لە يەك بۇ دە بە جۇرىك كە بگونجىن لەگەل ئەو رېككەوتنامە نپودەولەتتەيەنى لەلايەن كۆمارى عىراقى فىدرالەوہ واژوو كراون و پەيپەرە دەكرىن و ھەرۋەھا سوود وەرگىرتن لە رېڭخراوى تەندروستى جىھانى، ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەوہيە ماددەكە بەم شىوہيە پەسەند بىرى با دەنگ بدات، (۸۴) دەنگ زۇر سوپاس، دواي ئەوہ وەك خۇي ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەوہيە وەكو خۇي ماددەكە پەسەند بىرى با دەنگ بدات، بەلى بە (۸۲) دەنگ پىشنىارى دووہم پەسەند كرا.

فەرموون ماددەى (6).

بەرپز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (6) ھىچ پېشنىيارىك نىيە ۋەك خۇى:

- 1- بەرپوۋەبەرپەتە گىشتى نەھىشتى ھۆشبەر لە دەزگای ئاسايش ئەم ئەركانەى لە ئەستۆ دەپت: بەرەنگارپوۋەۋەى ئەو تاوانانەى ئەم ياسايە سزای لەسەر داناون و دەستگىرکردنى ئەنجامدەرانى.
- 2- گرتنى زەبت ئەو ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلى و پېشىنە كىمىيائەى بە پېچەۋانەى ھوكمەكانى ئەم ياسايە بازىرگانىان پېۋە دەكرىت.
- 3- ھاوكارىبىردن لەگەل لايەنە پەيوەندىدارەكان لە ھەرپم و كۆمارى عىراق و ئەۋانەى تايپەتمەندن بە كاروبارى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى بالا.
- 4- دۆكىومېنت كىردنى داتاي تايپەت بەو كەسە عىراقى و بىئانەى لەسەر تاوانى بازىرگانى كىردنى ناپەرۋا بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلى و پېشىنە كىمىيائەى كان ھوكم دراۋن و بەدواداچوۋنى چالاكىيەكانى ئىستىيان بۇ خۇپاراستن لە دووبارە گەرانەۋەيان بۇ ئەنجامدانى تاوانى نوئ و گرتنەبەرى پى و شوپنى ياسايى پېۋىست بۇ ئەم خۇپاراستنە.
- 5- چاۋدېرى كىردنى ئەم كەسانەى بە پىي ئەم ياسايە مۆلەت دراۋن بە ھاوردەكىردن يان ھەناردەكىردن يان گواستەنەۋە يان دروست كىردن، ياخود دەستدارى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى بۇ دىنباۋون بۇ پابەندبوۋنىان بە سنوورەكانى پى و شوپنە دىيارىكراۋەكان ئەم مۆلەتانە و گرتنەبەرى پى و شوپنى ياسايى بەرامبەر بە سەرپېچىكاران ئەنجامدانى ئەم پرۆسەى چاۋدېرى كىردنەش كە لەم بىرگەيەدا دەقنوس كراۋە بە ھەماھەنگى نىۋان ۋەزارەت و سەندىكاي دەرمانسازان دەپت.
- 6- چاۋدېرى كىردنى نېۋەندەكانى گواستەنەۋە بۇ زامان كىردنى بە كارنەھېنەنى ئامرازەكانى گواستەنەۋە لە ئەنجامدانى تاوانىك بە پىي ئەم ياسايە سزای بۇ دانراۋە ئەۋەش بە ھەماھەنگى لەگەل لايەنە پەيوەندىدارەكان دەپت.
- 7- ئالوگۇر كىردنى زانىارى لەگەل لايەنە پەيوەندىدارەكان لە عىراق و ولاتانى دراۋسى و عەرەبى و نىۋەۋلەتتېيە پەيوەندىدارەكان بە كاروبارى ماددە ھۆشبەرەكان بۇ بەدەست ھېنەنى زانىارى سەبارەت بە تۆرپەكانى بازىرگانى كىردن بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان.
- 8- جىپەجى كىردنى ھوكمە دادۋەرىيەكان لەگەل فەرمانەكانى دەستگىر كىردن كە لەلايەنە عىراقى يە پى پىدراۋەكان لە روۋى ياسايەۋە دەرچوۋن و تايپەتن بەو تۆمبەر و ھوكم دانەۋەى لە ھەرپمن.

۹- جېبەجى كىرىدىكى رېڭكە وتنامەكانى ھاوكارى ياساى دادوهرى و ئەمنى و پادەستكىردنى تاوانباران لە نىوان عىراق و ولاتانى دىكەدا سەبارەت بە تۆمەتباران و حوكم دراوانى ناعىراقى كە لە ھەرئىم دا لەسەر پىرسەكانى بازىرگانى كىردن بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان يان خراب بەكارھىنانيان دەستگىركراون بە پىپى ئەو رېسايانەى لەم بارەيەو ھەپىرەو دەكرىن، بە ھەماھەنگى لەگەل لايەنە فېدرالىيە پەيوەندىدارەكان.

۱۰- ھاوكارى كىردن لەگەل ھەزارەت لە چوارچىوھى پروگرامەكانى ستراتىجىيەتى نىشتىمانى بەرھەنگارىبوونەوھى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان بە مەبەستى رېڭكەستى خولى پراھىنان بۇ كارمەندەكانى بوارى ئاسايشى ئەم بەرپۆھبەرايەتى يە گشتىيە لە بوارى نەھىشتىنى بازىرگانى پىكىردنى ناپرەوا يان خراب بەكارھىنانيانى كارتىكارە عەقلىيەكان لە پىناوى پەرەپىدانى لىوھشاوھى و گەشەپىدانى ئەزموونىيان.

بەرىز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەوھىيە ئەم ماددەيە ھەكو خۆى پەسەند بكرى با دەنگ بەدات؟ تەنھا ئەو پىشنىيارە ھەيە، ماددەكە ھەك خۆى، بەلنى بە (۹۱) دەنگ پەسەند كرا، دواى ئەوھ فەرموون، بەلنى كاك بەلنىن.

بەرىز بەلنىن اسماعىل حاجى ابراهيم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پرۆژە ياسايە خویندەنەوھى يەكەمى بۇ كراوھ چۆتە بەردەم ئەندامانى پەرلەمان، خویندەنەوھى دووھمى بۇ كراوھ و موناقيەشە ئەوھ جەلسەى دەنگدانە، تەكە دەكەم لە پىناو گىپرانەوھى كات ئەو ماددانەى كە پىشنىيازى ئىزافەيان نىيە ھەك خۆيەتى، پىويست ناكات بخویندريئەوھ بەراستى، يەئنى بەس بۇ ئەو ماددانەى كە ھەك خۆيەتى پىشنىيازى ئىزافەى نىيە يەكسەر بخرىئە دەنگدانەوھ، زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلنى كاك شاخەوان، فەرموو.

بەرىز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران::

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۷) سى پىشنىيار ھەيە:

پىشنىيارى يەكەم:

ھەك خۆى تەنيا برگەى چوارەم بەم شىوھى لى بكرى:

سەنتەرەكە لە ئاستى بەرپۆھبەرايەتى دا بىت و فەرمانبەرئىكى خاوەن شارەزايى و پسپورى لە سالانى خزمەتى لە (۱۰) سال كەمتر نەبىت و ھەلگىرى پروانامەى بەكالورىئوس بى لە زانستى كۆمەلايەتى سەرۆكايەتى دەكات.

پېشنیاری دووهم وهك خۆی:

یهكهم/ وهزارهتی کاروباری کۆمهلایهتی به هه ماههنگی له گهڵ وهزارهت سهنتهريکی شياندهوهی كهسانی ئالودهبوو به بهکارهپنانی مادده هۆشبهريان کارتیکاره عهقلیهکان دادمهزینیت و به پپی پپویست سهنتهري دیکه له پارێزگاگان دهکریتهوه.

دووهم/ ئەو سهنتهري له برهگی یهكهمی ئەم ماددهیهدا دهقنوووس کراوه تایهت دهبيت بهوانه ی به بریاری دادوهر ئازاد (إفراج) دهکرین، یاخود له فهرمانگهی چاکسازی نهوجهوانان به کۆتایی هینانی حوکمهکانیان ئازاد دهکرین، له نهخۆشخانه دههینرینه دهرهوه یان هامشو کردنیان بۆ نۆرینگهی دهروونی و کۆمهلایهتی رادهگیریی لیژنهکانی پهیوهندیار به بارهکانیان به هه ماههنگی له گهڵ وهزارهت بریار لهسهر بارودۆخیان و پابهندکردنیان به پرۆگرامهکانی شياندهوه دهدهن.

سپیهم/ (سهنتهري) له برهگی یهكهمی ئەم ماددهیهدا دهقنوووس کراوه پرۆگرامیکی گونجاو بۆ شياندى ئارهزوومهندان بۆ فیبوونی پيشهکيهکی گونجاو له گهڵ لپوهشاوهبیان و خستنهسهر کاریان دادهین به جۆریک كه داهاکی گونجاویان بۆ مسۆگهر بکات، سههرای بهدواداچوونی جیبهجی کردنی بهرنامهکانی دیکه چاودیاری بریارلیدراویان بۆیان.

چوارهم/ سهنتهريکه بۆ ههیه بۆ جیبهجی کردنی پرۆگرامهکی پشت به پسپۆری دهروونی و کۆمهلایهتی و رینوینکاری ئاینی و لپهاتوو بهست.

پینجهم: سهنتهريکه له ئاستی بهرپوهبهرایهتی دهبيت و فهرمانبهريکی خاوهن شارهزایی پسپۆری که سالانی خزمهتی له (۱۰) سال کهمتر نهبيت سهروکایهتی دهکات.

پيشنیاری سپیهم پيشنیاری لیژنه ی هاوبهش، وهك خۆی تهنها برهگی یهكهم بکریته دووهم وه بهو شیوهیه جیبهجی بکریت، بکریته دوو برهگی.

بهریز د. رپواز فائق حسین/ سهروکی پهرلهمان:

سوپاس، بهریزان بۆ ماددهی (۷) سین پيشنیار ههیه وهکو خۆی، تهنها یهك شت ئیزافه بکریت له برهگی چوارهم سهنتهريکه له ئاستی بهرپوهبهرایهتیایه و فهرمانبهريکی خاوهن شارهزایی و پسپۆری که سالانی خزمهتی له (۱۰) سال کهمتر نهبيت و ههنگری پروانامهی بهکالۆریۆس بیت له زانستی کۆمهلایهتی سهروکایهتی دهکا، ههر ئەندامیکی بهریزی پهرلهمان له گهڵ ئەم پيشنیازیه با دهنگ بدا؟ زۆر سوپاس، کهسی له گهڵ نییه.

پيشنیاری دووهم وهك خۆی ههر ئەندامیکی بهریزی پهرلهمان له گهڵ ئەوهیه وهك خۆی بی. سپیهم پيشنیازی لیژنه ی هاوبهش تهنها برهگی یهكهم بکریت به دوو برهگی ههر ئەندامیکی بهریزی پهرلهمان له گهڵ ئەوهیه با دهست بهرز کاتهوه؟ سوپاس، بهدهنگی (۷۵) ئەندامی پهرلهمان پهسهند کرا. بهریزان ئەندامانی پهرلهمان ئەو گۆرانکاریانە له وهك خۆی کراون تهنها گۆرانکاری له رووی زمانهوانی تهرجههمی ههندیک زاراوهوه، له بهر ئەوهی ئیمه ئەوهیکمان ههیه

تەرەدوودىكىمان ھەيە لەوھى كە نەخوئىرئىتەوہ ئەگەر رەزامەند بن ئەو گۆرانكارىانەى كىردوومان تەنھا بە ئىزنى خۆتان دواومانن بە دوو زمانەوان وە كاك (مم) یش ھاوكارى كىردوون تەنھا لە رووى زمانەوانىيەوہ گۆرانكارى لە وەك خۆى كىردووه، لەبەر ئەوھى ئەو پىشنيارەى كاك (بەلپن) جارپكى تىرىش وتمان و جارپكى تىرىش ھاتىنەوہ سەر ئەوھى بىخوئىننەوہ قەلەقىيەكە بۆ ئەوھىە دوايى ئەندامپكى بەرپىزى پەرلەمان بلى ئەو ماددەيە كە ئىستا داتان ناوہ وەكو ئەوہ نييە كە لە ناو راپۆرتى لىژنە ھاوبەشەكانايە، ئىمە لە رووى زمانەوانىيە و ئىعادەى سياغەوہ كىردوومانەتەوہ لەسەر دواى خۆتان، ئەگەر رەزامەندن ئىمە ھىچ موشكىلەمان نييە ئو كەس ئىعترازى نييە، كەس ئىعترازى ھەيە؟ ئەيخەينە دەنگدان بەرپىز ئەو گۆرانكارىيە زمانەوانىانەى كە لە ئىعادەكىردنەوھى سياغە و زاراوہكان بەبى دەستكارى كىردنى بابەتى لەوہك خۆى كراوہ رەزامەندن بەبى خوئىندنەوھى وەك خۆيانە ئىمە پرۆسەى دەنگدان بەبىن بەرپوہ؟ ھەركەسپك رەزامەندە دەنگ بەدا. كاك (اميد)، فەرموون.

بەرپىز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

راستە كات دەگەرئىتەوہ زۆر ئاساييە لەو بارە كات بگەرئىتەوہ، بەلام خوئىندنەوھى ھەر دەقىك پىرۆتۆكۆل تۆمارى دەكا دەنگ لەسەر ئەوہ دەدرئىت، ناكىرئى دەنگ بە دەقىك بەدەين كە ئەندامى پەرلەمان نەزانى دەنگ بە چ دەدات، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

دەقىقە، خۆى مشكىلەكە ئەوھىە سياغەك لەسەر ئەساسى ئەم راپۆرتە ناكىرئى، سياغەكە لەسەر ئەساسى ئەوہ دەكرئى كە لە انصات ئەوان دەيخوئىننەوہ و ئەوان سياغەى دەكەنەوہ، بە راستى من مۆتەرەدەيدم، بىخوئىننەوہ، فەرموون.

بەرپىز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۸) سى پىشنيار ھەيە:

ماددەى (۸):

پىشنيارى يەكەم: وەك خۆى تەنھا حكومەت خۆى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان بەيئىن نەك بازركان.

-پىشنيارى دووہم: وەك خۆى، بەشى سىيەم مۆلەتى ھاوردە كىردن و ھەناردەكىرن و گواستەنەوہ و مەرچەكانى:

۱-ھاوردەكىردنى ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارە ئەقلى و پىشنيە كىمىيائىيەكان و ھەناردەكىرن و گواستەنەوہيان بە مۆلەت يان بە رەزامەندى وەزىر دەبى دواى ئەوھى رەزامەندى لايەنە تاييەتمەندەكانى ئاسايش وەردەگىرئىت.

۲- مۆلەت بۇ ماوەی یەك سال دەكرى نوئ بكرىتەوہ لە رىكەوتى (۳۱) ى كانونى يەكەمى ھەموو سالىكىش كۆتايى پىدەيت.

۳- لە پىدانى مۆلەتدا برى ديارىكراوى ئەو ماددە ھۆشبەرە ياخود كارتىكارە ئەقلىانە پىشىنە كىمىايىيەكان رەچاۋ دەكرى كە لىژنەى بالا رەزامەندى لەسەر ھاوردەكردى يان ھەناردەكردى يان گواستەنەوہى داوہ لە ھەمان ئەو سالەدا كە مۆلەتەكەى تىدا دەدرىت.
-پىشنىارى سىيەم: پىشنىارى لىژنەى ھاوبەشە، وەك خۆى تەنھا برگەى دووہم بەم شىوہى لىبكرىت:

مۆلەت بۇ ماوەى يەك سالە و دەكرى نوئ بكرىتەوہ.

بەرىز د. رىۋاز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان ئىمە لەبەر دەمى سى پىشنىارىن، يەكەمىيان وەك خۆى بىت بە تەنھا حكومەت بۆى ھەبى ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارە ئەقلىيەكان بىنى نەك بازگانان، ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان لەگەل دەقى ماددەكەبە بەو شىوہەبە با دەنگى پىدا؟ (۱۱) دەنگ. وەك خۆى ھەر ئەندامىكە بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەوہىبە وەك خۆى بى با دەست بەرز كاتەوہ؟ كەسى لەگەل نىيە. سىيەم پىشنىارى لىژنەى ھاوہش لەگەل ئەوہىبە كە وەك خۆى بىت تەنھا برگەى دووہم بەو شىوہەبە لىبكرىت كە مۆلەت بۇ يەك سالە و دەكرى نوئ بكرىتەوہ، ھەر ئەندامىكى بەرىزە پەرلەمان لەگەل ئەوہىبە با دەست بەرز كاتەوہ؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (۶۵) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا، ماددەى (۹)، فەرموون.

بەرىز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۹) پىشنىارىك نىيە وەك خۆى ماددەى (۹):

ناجى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى يان پىشىنەى كىمىاوى ھاوردە يان ھەناردە يان بگوازىتەوہ ياخود بچىنرىت ياخود بەرھەم بەپىنرىت ياخود دروست بكرى ياخود خاوەندارىبەتى بكرىت يان بەكاربەپىنرىت ياخود دەستبەردار بكرى يان بە دەست بەپىنرىت يان كرىن و فرۆشتنى پىوہ بكرى يان رادەست بكرى يان بازگانى پىوہ بكرى يان لە رووى پزىشكىيەوہ سەرف بكرى يان بە نوسىنى رەچەتە بە نوسىنى رەچەتەى پزىشكى بدرىت ياخود سەوداى پىوہ بكرى يان بە ھەر سىفەتېك بى دەستى لى ھەلبىگرى يان نىوہندگىرى لە يەكېك لە كردانەى سەروہ بكرى، بىجگە لە مەبەستەكانى پزىشكى يان زانستى و تەنھا بەپىي ئەو ھالەت و مەرجانەش لەم ياساىدەدا دەق نووس كراون.

بەرىز د. رىۋاز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (۹) وەكو خۆى ھىچ پىشنىارىك نىيە، ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەو ماددەبە با بفرموىت دەنگ بەدا؟ بە دەنگى (۶۶) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا ماددەى دواى ئەو، فەرموون.

بەريز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۰) ھىچ پېشنيارىك نىبە ۋەك خۇى:

ماددەى (۱۰):

يەكەم: ئەو مۆلەتەى كە لە ماددەى (۸) ى ئەم ياسايەدا دەق نووس كراۋە تەنھا بەم لايەنانەى خوارەۋە دەدرېت:

۱- فەرمانگەكانى ھەرېم و پەيمانگا زانستىبەكان و ناوندەكانى توۋزىنەۋەى زانستى دانپېدانراۋ كە پسپۆرەكانيان پېويستى بە بەكارھېنانى ماددە ھۆشبەر يان كارتېكارە ئەقلىبەكانە.

۲- خاۋەنى كارگەكانىش شىكردنەۋەى كىمىيائى يا پىشەسازى يا خۇراكى يا ھەر شتېكى دىكە كە كارەكانيان پېويستى بە بەكارھېنانى ماددەى ھۆشبەر يا كارتېكارى ئەقلىبە.

۳- خاۋەنى ئەو كارگە و شوۋىنانەى مۆلەت دراۋن بە دروستكردى ئەو دەرمانانەى ماددەى ھۆشبەر يان كارتېكارى ئەقلى دەخرېتە ناۋ پېكھاتەكانىانەۋە.

۴- نووسىنگەكانى راگەياندى تايبەت بە دەرمانى مۆلەت پېدراۋ.

دوۋەم: ۋەزىر بە برپارىيى ھۇدار بۇى ھەيە بەخشىنى مۆلەت رەت بكاۋە ئەگەر ئەو مەرجانەى لەو ياسايەدا ھاتوون دەستەبەر نەبىوون.

سېيەم: برپارى ۋەزىر بە رەتكردنەۋە شىۋاۋى تانە لېدانە بەپېى حوكمەكانى ياسايى بەركارى ئەنجومەنى شوراي ھەرېمى كوردستان-عىراق يان ھەر ياسايەكى دىكە كە جېگەى دەگرېتەۋە.

بەريز د. رېۋاز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددەى (۱۰) ۋەك خۇى ھەر ئەندامېكى بەريزى پەرلەمان لەگەلېتەى با دەنگى پېبدا؟ بە دەنگى (۷۱) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا، ماددەى (۱۱)، فەرموون.

بەريز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۱) دوو پېشنيار ھەيە:

ماددەى (۱۱):

پېشنيارى يەكەم: ۋەك خۇى تەنھا برگەى دوۋەم بەم شېۋەى لېبكرېت:

ۋەزىر بە ھەماھەنكى لە گەل لېزنىەى بالاي بەرەنگار بوونەۋەى ماددە ھۆشبەرەكان بۇى ھەيە داۋاكارىبەكە قىبوول بكات يان رەت بكاۋەۋە.

پېشنيارى دوۋەم، ۋەك خۇى:

۱- پېويستە ئەو كەسەى مۆلەتەى ھاوردەكردى يان ھەناردەكردى يان گواستنەۋەى ماددەى ھۆشبەر يان كارتېكارە ئەقلى يان پېشنىەى كىمىۋاۋى پېدراۋە داۋاكارىبەك پېشكەشى ۋەزارەت يكات و تېدا كارى خۇى و ناۋنیشانى كارەكەيى و ناۋى ئەو ماددە ھۆشبەرە يان كارتېكارە

ئەقلىيە بخاتە روو كە بە نيازە ھاوردەى بكات يا بىگوازىتەوہ لەگەل سروسىت و پىكھاتە و برەكەى، ھەروہا ئەو مۆلەتى ھاوردەى كەردن يان ھەناردە كەردن ياخود گواستەنەوہى كە لەلايەن حكومەتى ئەو ولاتەوہ پىپى دراوہ كە ماددەى لى ھاوردەى كراوہ سەرەراى ئەو ھۆكارانەى كە بوونەتە پاساو بۆ ئەو كارەى ھەروہا رىكەوتەكەى بە نزيكەى لەگەل تەواوئى ئەو زانىيارىانەى كە وەزارت لىپى داوا دەكات.

۲- وەزىر بۆى ھەيە داواكارىيەكە قەبۇل بكات يان رەت بكاتەوہ ياخود ئەو برەى تىيدا ديارى كراو كەم بكاتەوہ بە رەچاو كەردنى ئەو مەبەست و حالەت و مەرجانەى لەم ياسايەدا ھاتوون.

بەرپز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان دوو پىشنيارمان ھەيە، پىشنيارى يەكەم وەك خۆى بەلام ئەمە زياد بكرى بەم شىوہەيە لىبكرى، بە ھەماھەنكى لەگەل لىژنەى بالاي بەرەنگار بوونەوہى ماددە ھۆشەبرەكان بۆى ھەيە داواكارىيەكە قەبۇل بكات يان رەت بكاتەوہ. ھەر ئەندامىكى بەرپز پەرلەمان لەگەل ئەوہەيە كە بەم شىوہەيە پەسەند بكرە بە (۶۳) دەنگ. ماددەى (۱۲)، فەرموون.

بەرپز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۲) ھىچ پىشنيارىك نىيە وەك خۆى:

ماددەى (۱۲):

يەكەم ئەم ماددە ھۆشەبرەيە يان كارتىكارە ئەقلىيە ياخود پىشنيە كىمىيايانەى دەگەنە فەرمانگەيەكى گومرگى ناپىت رادەست بكرىن تەنھا بەو مۆلەتى راکىشانەى (اجازە السحب) نەبىت وەزىر يان ئەوہى وەزىر راي دەسپىرئ دەرى دەكا دەبىت تەواوئى زانىيارىيە پىويستەكانىشى لەسەر نووسرابى.

دووہم: پىويستە فەرمانگەكانى گومرگ لە دەروازە سنوورىيەكان و فرۆكەخانەكان لە حالەتەكانى ھاوردەكەردن يان ھەناردە كەردن ياخود گواستەنەوہ بە تىپەربوون ترانزىت مۆلەتى ھاوردەكەردن يان ھەناردەكەردن ياخود گواستەنەوہ لە كەسانى پەيوەندىدار وەرىگرن رەوانەى وەزارەت بكنەوہ وىنەيكىش لەو مۆلەتە لە لاي فەرمانگەكانى گومرگ يان فرۆكەخانە كەسانى پەيوەندىدار پارىزرىت بەو مەرجەى ھىنەناوہوہى بۆ لايەنى ھاوردەكار بە پاسەوانى گومرگى بىت.

سىيەم: ئەگەر لە ماوہى (۹۰) رۆژدا لە رىكەوتى دەرچوونىيەوہ كارى پىنەكرى مۆلەتەكە بە ھەلوەشاوہ دادەنرى لەكاتى پىويستىشدا وەزىر بۆى ھەيە ئەو ماوہى بە بۆ ماوہىەكى ھاوتا درىز بكاتەوہ.

بەرپز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بورپزان ھەر كەسك لەگەل ئەوہەيە ماددەى (۱۲) بەم شىوہەيە پەسەند بكرى با دەنگ بىدا؟ زۆر

سوپاس، بە دەنگى (۷۶) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا. ماددەى (۱۳)، فەرموون.

بەرپز شاخه وان رۇوف مصطفى مىران:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۱۳) ھىچ پېشنىارىك نىيە ۋەك خۇى:

ماددەى (۱۳):

دووم: ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەر ئەقلى يان پېشىنەى كىمىاوى تەنھا لەو بارەدا ھاوردە دەكرى كە لە رىكەوتى دەرچوونى مۇلەتى ھاوردە كرنە كەدا لە تۆمارنامە كە ۋەزارەتدا تۆمار كراپىت و شىاو بوونى و بەكارھىنەنى سەلمىنراپىت و ۋەك يەك بىت لەگەل ئەو خەصلەت و زانىارىيانەى لە مۇلەتى ھاوردە كرنە كەدا ھاتوون بەپى راپۇرتى تاقىگەكانى چاودىرى كرنى دەرمان.

دووم: ۋەزارت رىكارەكانى دلىابوون لە شىاو بوون و ۋەك يەكى بە رىنمايەك رىك دەخات كە ۋەزىر دەرى دەكات.

بەرپز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، ھەر بەرپزىك لەگەل ئەۋەپە كە ماددەى (۱۳) بەو شىۋەپە پەسند بكرى كە بەرپزىان خوئىندىانەۋە با بفرموى دەنگ بىدا؟ زۇر سوپاس بە دەنگى (۷۴) ئەندامى پەرلەمان پەسند كرا. ماددەى دواى ئەۋە، فەرموون.

بەرپز شاخه وان رۇوف مصطفى مىران:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۴) ھىچ پېشنىارىك نىيە ۋەك خۇى:

ماددەى (۱۴):

ناپىت ماددەى يان كارتىكارى ئەقلى ياخود پېشىنەى كىمىاوى لەناو پاكىچىكدا ماددەى دىكەى تىداپىت ھاوردە يان ھەناردە ياخود بگوازىتەۋە، بەلكو دەبى ناردنى تەنەت ئەگەر ۋەك نمونەش بىت لەناو پاكىچى دلىايى لەسەر كراودا بىت و تىيدا ناوى تەواوى ماددە ھۆشبەر يان كارتىكارە ئەقلىيەكەى لەسەر نووسرا بىت سروسشت و پىكھاتە وبر و رىژە و رىكەوتى بەكار ھىنان و بەسەر چوونىشى لەسەر بىت.

بەرپز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان ھەر ئەندامىكى بەرپزى پەرلەمان لەگەل ئەۋەپە ئەۋەپە بەو ماددەپە بەو شىۋەپە پەسند بكرى كە بەرپزىان خوئىندىپەۋە با بفرموىت دەنگ بىدا؟ زۇر سوپاس، بە دەنگى (۷۲) ئەندامى پەرلەمان پەسند كرا. داوى ئەۋە، فەرموون.

بەرپز شاخه وان رۇوف مصطفى مىران:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۵) ھىچ پېشنىارىك نىيە ۋەك خۇى:

ماددەى (۱۵):

يەكەم: ئەو مۆلەتەنەى لە ماددەى (۸)ى ئەم ياسايدە دەقنوس كراو بە مانەى خوارەو نادرئ:

۱- ئەوەى لەسەر تاوانىك يان كەتنىكى ئابروۋبەر حوكم دراو.

۲- ئەوەى بە يەكئ لەو تاوانەى لەم ياسايدە دەقنوس كراو حوكم دراو.

دووەم: ئەوەى لەم مۆلەتەى لە ماددەى (۸)ى ئەم ياسايدە دەق نوس كراو بە ھەلەشاو دادەنرئ ئەگەر خاوەنەكەى بە حوكمىكى بنەبەر يا يەككى لەو تاوانەى يان ئەو سزايانەى لە برگەى يەكەمى ئەو ماددەيدە ھاتوون لەسەرى دەربچىت.

سېيەم: مۆلەتى بازىرگانى كىرەن بە ماددەى ھۆشبەر كارتىكارە ئەقلى و پېشىنە كىمىايەكان تەنھا دەدرئتە كەسكى دەرمانساز مۆلەتدراو يان كارگەيكى دەرمان ياخود ئەو لايەنەنەى لە ماددەى (۱۰)ى ئەم ياسايدە دەق نوس كراو.

چوارەم: خاوەنى ئەو شوپىنەنەى مۆلەت دراو بە بازىرگانى كىرەن بە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى ياخود پېشىنەى كىمىاوى يان بۇيان نىيە شوپىنەكان يان ئەو ماددانەى تىپاندا بفرۆشن يان رادەستى بكن ياخود بە دەستى بېھلەنەو تەنھا بۇ ئەو لايەنەنەى نەپىت كە لە برگەى يەكەمى ماددەى (۱۰)ى ئەم ياسايدە دەق نوس كراو يان ئەو كەسانەى بەپىيى ياسا پەيرەو كىرەن پېشەى دەرمانسازى بەركار ژمارە (۴۰)ى سالى (۱۹۷۰) يا ھەر ياسايدە كە جىگەى دەگرئتەو مۆلەت پىدراو بازىرگانى بكن بەو ماددانەى و بەو مەرجانەى كە لايەنى پەيوەندىدار لە وەزارەت ئاگادار بكرئتەو و وە ئەو لايەنەنەش كە لەم مامەلانەدا بەشدارن بخرئە روو.

پىنجەم: وەزىر بە رىنمايى مەرجى پىويست ئەو شوپىنە دەرى دەكات كە بۇ بازىرگانى كىرەن بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە ئەقلى و پېشىنە كىمىايەكان مۆلەت پى دەدرئت.

بەرىز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (۱۵) ھەر وەك بەرىزىان خوئىندىيەو، ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان لەگەلپەتى با دەنگ بىد؟ زۆر سوپاس، بە (۶۷) دەنگ پەسەند كرا. ماددەى دواى ئەو، فەرموون.

بەرىز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۶) دوو پېشنىار ھەيە:

پېشنىارى يەكەم: وەك خۆى تەنھا برگەى يەكەم بەو شىوہى لىبىكرئت:

پزىشكى تايبەتمەند بۇى ھەيە ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكارە ئەقلىيەكان بۇ نەخۇش بنووسىت و بە مەبەستى چارەسەرى پزىشكى تەنھا لەناو نەخۇشخانەكاندا.

پېشنىارى دووەم: وەك خۆى:

بەشى چوارەم رەچەتەى پزىشكى سەرف كىردنى ماددە ھۆشەبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان لەلايەن دەرمانسازەوہ:

۱- جگە لە مەبەستى چارەسەر كىردنى بىزىشكى و تەنھا بەپىيى ئەو رىئەيائەنى رى و شوئەنەنى كە وەزارەت لەم بارەيەوہ دەريان دەكات بىزىش بۇى نىيە ماددەى ھۆشەبەر يان كارتىكارى ئەقلى بۇ ھىچ نەخۆشەك بنوسى.

۲- پزىشك نايىت ھىچ بىرەك لە ماددەى ھۆشەبەر يان كارتىكارى ئەقلى بە مەبەستى بەكارھەينان تايبەت بە خۇى بنوسىت.

بەريز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، پىشنىيارى يەكەم وەكو خۇى تەنھا بىرگەى يەكەم بەو شىوہى لىبىكرىت كە بەرپىزان خويىندىيەوہ ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل ئەوہى بەو شىوہى بەت ماددەكە با دەنگ بەدا؟ كەسى لەگەل نىيە. پىشنىيارى دووہم وەك خۇى بۇ ماددەى (۱۶) ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمانى لەگەل بە دەست بەرز كاتەوہ؟ بە دەنگى (۷۱) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا. دوای ئەوہ، فەرموون.

بەريز شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۷) سى پىشنىيار ھەيە:

پىشنىيارى يەكەم: وەك خۇى تەنھا وشەى كەسەكان بگوردى بۇ وشەى نەخۆشەكان. پىشنىيارى دووہم: وەك خۇى كەسەكان بۇيان ھەيە لە چارەسەرى تەواوى پزىشكىدا ماددەى ھۆشەبەر و كارتىكارە ئەقلىيەكانيان ھەبىت يان بە دەستى بىھەن ئەمەش بە تەنھا بۇ لەبەر ھۆكارى تەندروستى دەبىت و لە چوارچىوہى ئەو پرسەشدا دەبىت پزىشك بنوسىت ناشبىت لەبەر ھەر ھۆكارىك بىت دەستبەردارى بن بۇ كەسىكى دىكە.

پىشنىيارى سىبەم: پىشنىيارى لىژنەى ھاوبەش لابرەنى ماددەى (۱۷) يە.

بەريز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان ئىمە لەبەر دەمى سى پىشنىيارىن، يەكەم وەكو خۇى تەنھا وشەى كەسەكان بگوردى بۇ وشەى نەخۆشەكان، ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمانى لەگەل بە دەست بەرز كاتەوہ؟ زۇر سوپاس، (۲۴) كەسى لەگەل. وەك خۇيمان ھەيە لەگەل ئەوہى لىژنەى ھاوبەش، وەك خۇى چەند كەس لەگەل ئەوہى؟ (۴) كەس. چەند كەس لەگەل ئەوہى كە ماددەكە بە تەواوى لىبىرىت؟ (۴۱) ئەندام لەگەل ئەوہى بە ماددەكە بە تەواوى لىبىرىت. ماددەى (۱۸)، فەرموون.

بەريز ئومىد عبدالرحمن حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىيى ماددەى (۹۱) دەنگدان بە روونى لە پەيرەويشدا نەھاتووە، بەلام عورفى وا جىبەجىكرايە كە ئەندام دەتوانى لەسەر يەك ماددە دەنگ بەدا لەسەر يەك را دەنگ بەدا، بەلام چەند جارە ئەو

حاله تە دووبارە دەپ تەئەۋە پېئويست دەكا سەرۆكايەتى پەرلەمان روونكردنەۋە بە ئەندامانى پەرلەمان بىرئى بە تەنھا دەتوانى لەسەر يەك را دەنگ بدا نەك لەسەر چەند رايەك، زۆر سوپاس.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

زىياتر لە جارېك ئەۋەمان وتوو ھەر ئەندامېكى پەرلەمان دەتوانى لەسەر يەك پېشنىيار دەنگ بدات تىكايە راستە دروستە، كاك (زانا)، فەرموون.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋەى كە دەيلېين زۆر زەرورە و ئەو ماددەيە لەناو بېرگەكانى ئەم ياسايەدا بىمىنئەتەۋە نازانم چ بەريزېك لە رابردوودا پېشنىيارى كردييە، تا چەند پىشتىگىرى بەدەست ھىنايە ھەتا ۋەكو ليژنەى ھاوبەش بېريار بدا ئەو ماددەيە ھەلبىگىرى داوا لە ليژنەى ياسايى و ليژنەى ھاوبەش دەكەم كە روونكردنەۋە لەسەر ئەو ماددەيە بدەن، زۆر سوپاس.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

موناقەشە لە كاتى دەنگداناناكرى، ليژنە ھاوبەشەكان بىگومان ئەگەر گومانىيان لەلا نەبووبى داۋاي لابرندى ماددەكە ناكەن بەريز كاك (بزار) قسەيكتان ھەيە لەو بارەيەۋە، ۋەلەو دەنگمان داۋە بەلام، ۋەزىرى تەندروستى بۇ خۆى پىي باش بوۋە.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنىيارى ۋەزىرى تەندروستى بوو، كاك (د.سامان) لەسەر پېشنىيارى ئەو بوو، كمن لىرە نەبووم لەو جەلەسە نەبووم بەس بە قسەى ھاورىيان.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

قسە لە دەنگداناناكرى ماددە (۱۸)، فەرموون.

بەريز شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاي گەورە، بەريز سەرۆكى پەرلەمان سەبارەت بە ماددەى (۱۸) دوو پېشنىيار ھەيە: پېشنىيارى يەكەم: ۋەك خۆى تەنيا بېرگەى يەكەم بەم شىۋەى لىبىكرىت: دەرمانساز بۆى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارە ئەقلىيەكان سەرف بكا تەنھا بە پىي رەچەتەى پسولى نووسراۋ لەلايەن پزىشكىكەۋە يان بەپىي پسولەى مۆلەتى بەخسراۋ لەلايەن ۋەزارەتەۋە نەبىت كە تىيدا ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە ئەقلىيەكە و بېرەكانىيان دىارى دەكات ۋە پېئويستە ۋەزارەت و لايەنە پەيوەندىدارەكان پسولە و رەچەتەكان بە يەك شىۋە رىك بخەن لە نەخۆشخانە و نۆرىنگەكانى حكومى و ئەھلى.

پېشنىيارى دووھم: ۋەك خۆى:

۱-دەرمانساز بۆي نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارە ئەقلىيەكان سەرف بكا تەنھا بە پىي رەچەتەيكي ئسولى نوسراو لەلايەن پزىشكىكەوہ يان لەلايەن پسولەى مۆلەتى بەخسراو لەلايەن وەزارەتەوہ نەبىت كە تىيدا ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە ئەقلىيەكە و برەكانيان ديارى دەكات.

۲- وەزىر بەيانىك دەردەكات بەو مەرج و زانىارىانەى پىويستىن بۆ بەدەست ھىنانى پسولەى مۆلەتى دەق نووسكراو لە برگەى يەكەمى ئەم ماددەيەدا لەگەل ئەو لايەنە كارگىرييەى تايبەتمەند دەبىت پىدانى پسولەى مۆلەتەكە و ئەو برە ديارىكراوانەى كە نابىت لىيان زياتر بۆ خاوەنى پسولەكە سەرف بكرى.

۳- پسولەى مۆلەت تەنيا بەو كەسانەى خوارەوہ دەدرىت:

۱-پزىشك.

۲- ئەو پزىشكانەى نەخۆشخانە و سەنتەرەتەندروسىيەكان بەھۆى نەبوونى دەرمانساز تىياندا دەست نىشانىان دەكەن.

بەرپز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىمە بۆ ماددەى (۱۸) دوو پىشنىارمان ھەيە، يەكەمىيان دارشتنەوہيە برگەى يەكەمە بەو شىوہيەى كە بەرپزىيان خوئىندىيەوہ ھەر ئەندامىكى بەرپزى پەرلەمان لەگەل ئەوہيە كە ماددەكە وەكو خۆى لەگەل دارشتنەوہى برگەى يەكەم وەك ئەوہى بەرپز (د.شايان) خوئىندىيەوہ با بفرمويت دەنگ بىا؟ بە (۶۱) دەنگ پىشنىارى يەكەم پەسەند كرا، وەك خۆى ھەر ئەندامىكى بەرپزى پەرلەمان لەگەل ئەوہيە وەكو خۆى بىت با دەنگ بىا؟ (۱) دەنگ، پىشنىارى يەكەم وەك خۆى لەگەل دارشتنەوہى برگەى يەكەم بەو شىوہيەى كە پىشنىار كرا بوو پەسەند كرا. ماددەى (۱۹)، فەرموون.

بەرپز شايان كاكە صالح محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۱۹) دوو پىشنىار ھەيە:

پىشنىارى يەكەم: ئەم ماددەيە لابرىت.

پىشنىارى دووہم: وەك خۆى:

وەزىر رىنمايى دەردەكا تىيدا دەستنىشانى ئەو زانىارى و مەرجانە دەكا كە دەبىت لە رەچەتە پزىشكىيەكان و پسولەكانى مۆلەتدا دەستەبەر بىن وە بەپىي ئەو رەچەتە و پسولانەش وەصفى ماددە ھۆشبەر يان كارتىكارە ئەقلىيەكان لە دەرمانخانەكان بۆ سەرف بكرىت و دەستنىشانى ماددەكە و ئەو برەش دەكرى كە نابىت مانگانە لەوہ زياتر بۆ نەخۆش سەرف بكرىت.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان پيشنيارىك ھەيە كە ئەو ماددەيە لايبريٽ ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەو ھەيە كە ئەو ماددەيە لايبريٽ با دەنگ بدا؟ كەس لەگەل ئەو ھەيە ماددەكە لايبريٽ. پيشنيارى دوو ھەم ماددەكە ھەكو خۆى بەريزان ئەندامانى پەرلەمان ماددەى (١٩)، زۆر سوپاس بە دەنگى (٦٤) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا، ئەو ھەيە كە ماددەكە ھەكو خۆى بيمينيٽە ھە. ماددە (٢٠)، فەرموون.

بەريز شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (٢٠) ھيچ پيشنيارىك نيبە ھەكو خۆى:
ماددەى (٢٠):

بە بەيانيك كە ھەزير دەريدەكا، چۆنيەتى ئالوگور پيكردىنى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە ئەقلىيەكان لە نەخۆشخانە و بنكە تەندروستىيەكان و ئەو يەكانەى سەر بەوانن لە كەرتى گشتى و تىكەلەو تايبەت يان سەر بە رېكخراوئىكى ناھكومين و خزمەتگوزارى و تەندروستى پيشكەشى نەخۆش دەكەن ديارى دەكرين.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان بۆ ماددەى (٢٠) ھيچ پيشنيارىك نيبە ھەو دارشتەى كە بەريز (د.شايان) خويندییە ھەو ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەليەت با دەنگ بدا؟ زۆر سوپاس، بە دەنگى (٦٥) ئەندامى پەرلەمان ماددەى (٢٠) پەسەند كرا. ماددە (٢١)، فەرموون.

بەريز حكمت محمد عبو زيد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (٢١) دوو پيشنيار ھەيە:

پيشنيارى يەكەم: ناوئيشانى ماددەكە لايبريٽ ھەردوو برگەى يەكەم و دوو ھەم بكرىتە يەك برگە بەم شيوەيە:

كارگەكانى دەرمان تەنھا دواى ھەرگرتنى ئەو مۆلەتەى كە لە ماددەى (٨) ئەم ياسايەدا دەق نووسكراو ھەتوانن ئەو گيراو ھەزىشكيا ھەروست بكن و بەكار بھينن كە ماددەى ھۆشبەر يا كارتىكارى ئەقلى يا خود پيشينەى كيمياوى دەچيتە ناو پيكاھتەكانە ھە.

پيشنيارى دوو ھەم: دروستكردىنى ئەو گيراو پيشينە كيمياوى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە ئەقلى و يا پيشينەى كيمياوى لە خۆ دەگرن:

١-كارگەكانى دەرمان تەنھا دواى ھەرگرتنى ئەو مۆلەتەى كە لە ماددەى (٨) ئەم ياسايەدا دەق نووسكراو ھەتوانن ئەو گيراو ھەزىشكيا ھەروست بكن و كە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارە ئەقلى يان پيشينەى كيمياوى دەچيتە نيو پيكاھتەكانيانە ھە.

۲- کارگهکانی دەرمان بۆیان نییە ماددەى ھۆشبەر یا کارتیکارى عەقلى یاخود پېشینهى کیمیاوى بەدەست ھاتوو بەکاربھینن تەنھا لە دروستکردنى گیراوى پزىشکیدا نەبیت بەپى رېنمايى ھەزارەت.

بەرپز د. رېواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپزان ماددەى (۲۱) یەکیکیان پېشنیاریک ھەیه کە ناونیشانى ماددەکە لابریت ھەردوو برپگەى یەکەم و دووہم بکریتە یەک برپگە بەو شیوہى کە بەرپزیان خویندییەو ھەر ئەندامیکی بەرپزی پەرلەمان لەگەل پېشنیاری یەکەمە با بفرمویت دەنگ بەدا؟ کەسى لەگەل نییە. دووہم وەك خۆى ھەر بەرپزیک لەگەل ئەوہیە وەك خۆى پەسەند بکری بەدا؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (۶۵) ئەندامى پەرلەمان وەكو خۆى پەسەند کرا. ماددەى (۲۲)، فەرموون.

بەرپز حکمت محمد عبو زید:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پىویست بوو پېشەکی ھەر برادەرەکی ھەر ئەندامەکی بەرپز کە ماددەکان دەخوینیتەو ھەر ناوى خۆى بلێ، سەبارەت بە ماددەى (۲۲) ھىچ پېشنیاریک نییە وەك خۆى: بەشى شەشەم: ئەو رووہکانەى چاندنیان قەدەغەیه ماددەى (۲۲):

جگە لە مەبەستەکانى پزىشكى یان زانستى تەنھا لەسەر ئەو حالەتەنەى کە بەپى ئەم یاسایە رپگە پیدراون چاندنیان یان ھاوردەکردنیان ھەناردەکردن یاخود خاوەندارى کردن یا بەدەستھێنان یان دەستداری یان کرین یان فرۆشتن یان گواستنەو یان رادەستکردن یان ئالوگۆر کردن، یاخود دەست لى ھیکردن یان نپوھندی کردن لە ھەر گرتیەك لەوانەى سەرەو ھەر رووہکانە قەدەغە کە ماددەى ھۆشبەر یان کارتیکەرە عەقلى ھاتوو لە خشتەى یەکەمى ھاوبەشى ئەو یاسایە یان لەبەر ھەم دیت لە تەواوى قۆناغەکانى گەشە کردنیان و تۆھکانەو ھەش خەشاش و ئەفۆین و رەوہکی گۆشت و ئەو رووہکانەشى ئەوانە لە خۆ ئەگرن و لە رووى بۆھۆیلەو ھەموار کراو ھەن و کاریگەرى ھەمان ماددەى ھۆشبەریان ھەیه.

بەرپز د. رېواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

بۆ ماددەى (۲۲) ھىچ پېشنیاریک نییە، کى لەگەل ئەوہیە؟ (۶۵) کەس لەگەلداپە، ماددەى (۲۳).

بەرپز حکمت محمد عبو زید:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى ۲۳:

دوو پېشنیار ھەیه:

۱ وەكو خۇي تەنيا برگەيەك زنجيرەي برگەي دوو زياد بکری بە و شپوہيە (۲) - لە وەزارەت داتابەيسیك ریکبخری سەبارەت بە رەسید و بر و پی ماددە ھۆشبەرەکان و کارتیکەرە عەقلیەکان و پیشینە کیمیاییەکان بۆ ریکسختنی برگەي یەکەمی ئەو ماددەيە (۲- وەکو خۇي).

بەشی حەوتەم:

تۆمار کردنی ماددەي ھۆشبەر و کارتیکەری عەقلی و پیشینە کیمیاییەکان و خاوەن کردن و چاودیڤری کردن و پشکینیان.

ماددەي ۲۳:

پیویستە لەسەر بەرپرسیانی دەرمانخانە و ئەو شوپیانەي مۆلەتدارن بە ھاوردە کردنی ماددەي ھۆشبەر و کارتیکەری عەقلی یان پیشینە کیمیاییەکان یان بەکارھێنان دەرخستەيەکی واژوو کراو بە وردەکاری رییەو بەھیندرین بۆ ئەو لایانە کارگێریانەي وەزارەت دیاری ئەکات، سەبارەت بە ماددە ھۆشبەر یان کارتیکەرە عەقلیانەي وەریان گرتوو و و سەرفیان کردوو و ئەوہشی ماوہتەوہ بە ماوہي (۷) رۆژ لە ریکەوتی بەسەر چوونی وادەي ئەو (۹۰) رۆژەي لە برگەي سییەمی ماددەي (۱۲) ی ئەو یاسایە دەقنوووس کراو بەپی ئەو کلیشانەي وەزارەت بۆ ئەو مەبەستە ئامادەي ئەکات، ئەوہش بەسەر تەواوی دامەزراوہ تەندروستیيە حکومیيەکان و ناحکومی و نۆرینگەکانی پزیشکی پیادە ئەکری.

بەریز د. رپواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، پیشنیاری یەکەم داوا ئەکری برگەيەك زياد بکری بۆ ماددەي دووہم بە و شپوہي خویندراییەوہ، کئی لەگەلە؟ (۵۵) کەس، وەکو خۇي کئی لەگەلە؟ (۳) کەس، پیشنیاری یەکەم پەسند کرا، فەرموو ماددەي (۲۴).

بەریز بزار خالد عبداللە:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەي ۲۴: سنی پیشنیار ھەيە: یەکەم:

وہکی خۇي یان لە برگەي یەکەم داتابەيس بکریتە بیانکی زانیاری.

دوو: وەکو خۇي تەنيا برگەيەك بە زنجیرەي برگەي چوارەم زياد بکری بە و شپوہيە:

۴- ھەمان ئەو بانکی زانیاریەي لە برگەي یەکەمی ئەو ماددەي ئاماژەي پیکراوہ لە خالە سنووریەکان دابنری.

سییەم: وەکو خۇي:

۱ لە وەزارەت بانکی زانیاری دروست ئەکریت و تاییەت ئەبی بە و کەس و لایەنانەي مۆلەت دراوون بە ھاوردە کردن و ھەناردەکرن و گواستەنووہ و دروست کردنی ماددەي ھۆشبەر و کارتیکەری عەقلی و پیشینە کیمیاییەکان.

۲- ئەو زانىيارىنەي لە برگەي يەكەمى ئەو ماددەي دەقنوووس كراون ھەريەكە بۆ ماوەي ۲۰ سال لە رېكەوتى دواين تۆمارەو ئەپارېزى.

۳- ئەو رەچېتە پزېشكىيانەي لە ماددەي ۱۸ ي ئەو ياسايە دەقنوووس كراون بۆ ماوەي ۵ سال لەو رېكەوتەي لەسەريي جېگىر كراو ئەپارېزى.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان سى پېشنيار ھەيە، يەكەم دتابەيس بکريتە بانكى زانيارى، فەرموو كاك زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيارى يەكەم خۇيان جى بەجىيان كىردوو لە سىيەم، بۆيە ئەوەي يەكەم ھەر نەخرېتە دەنگدان.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

راستە، پېشنيارى دوو، ھەمان ئەو بانكە زانيارىيەي لە برگەي يەكەم ئاماژەي پېكراو لە خالە سنووربەكائيش دابىرى، كى لەگەلە؟ ۳ كەس، سىيەم وەكو خۇي، ۶۱ كەس، پەسند كرا، ماددەي ۲۵.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەي ۲۵: دوو پېشنيار ھەيە:

يەكەم: وەكو خۇي تەنيا برگەي يەكەم لابرئ.

دوو: وەكو خۇي:

۱ وەزارەت پابەند ئەبى بە ئاگادار كىردنەوەي لايەنى پەيوەنديدار لە دەروازە سووربەكان و دەستەلاتى گومرگى لە ھەريم سەبارەت بە سروشت و جوړى ئەو ماددە سروشتيانەي خواست لەسەر ھاوردە كىردنيان ھەيە لەگەل راسپاردنى دەرمانسازىك لە ھەر دەروازەيەكى سنوورى بۆ پشكىنى ئەو ماددە و بەراوردنيان لەگەل مۆلەتى ھاوردە كىردنەكە، ئامادە كىردنى كۆنووسىك لە بارەبەو كە وىنەيەكى ھەر يەك لە لايەنى پەيوەنديدار لە دەروازەكان و دەستەلاتى گومرگى لە ھەريم و وەزارەتئيش ئەكرى.

دوو: ئەو ماددە ھۆشبەرانەي بەپىي ئەو رېكارانەي لە برگەيەي يەكەمى ئەو ماددەيە وەرگىراو رەوانەي كۆگاكانى وەزارەت ئەكرىن و دواترىش رادەستى لايەنە ھاوردەكارەكان ئەكرىن.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

دوو پېشنيار ھەيە، يەكەم وەكو خۇي برگەي يەكەم لابرئ، كى لەگەلە؟ كەس نىيە، وەكو خۇي؟ (۶۴) كەس لەگەليەتى، پەسند كرا، ماددە سزايەكان.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە ۲۶: سى پيشنيار ھەيە:

يەكەم: ۋەكو خۆي تەنيا برىك ديارى بكرى بۇ ماددە ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلى و پيشنيە
كىميايەكان بە مەبەستى ھەژمار كوردى ۋەكو بازىرگانى پى كوردى نارەوا.
دوو: ۋەكو خۆي تەنيا سزاي لەسپدارەدان نەمپنى.
سى: ۋەكو خۆي.

ماددە ۲۶:

ھەر كەسپك يەكپك لەو كوردەوانەي خوارەو ھە نجام بەدات بە لە سپدارەدان يان زىندانى كوردى
ھەتاھەتايى سزا ئەدرى:

۱ ماددە ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پيشنيە كىميايى ھاتوو لە خشتەي ژمارەي يەكى
ھاويپچى ئەو ياسايە يان روەكپك لەو روەكانەي ماددەي ھۆشبەر و كارتىكەرى عەقلى لى
بەرھەم ديت بە مەبەستى بازىرگانى پى كوردن بەدەر لەو حالەتانەي ياسا مۆلەتى پىداون ھەناردە
يان ھاوردە كوردپىت.

۲- ماددە ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بە مەبەستى بازىرگانى پىكوردن بەرھەمپىنابى يان
دروستى كوردى بەدەر لەو حالەتانەي ياسا مۆلەتى پىداون.

۳- بە مەبەستى بازىرگانى پىكوردن روەكپكى چاندپىت كە ماددەي ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى
لى بەرھەمدىت يان روەكپكى لەو روەكانە لە ھەر ققۇناغىك لە قۇناغەكانى گەشە كوردى ھىنابى
يان ھاوردە يان ھەناردە كوردى يان بازىرگانى بە تۆوھەكى كوردى بەدەر لەو حالەتانەي ياسا
مۆلەتى پىداون.

بەريز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

سى پيشنيار ھەيە، يەكەم، ۋەكو خۆي، تەنيا برىك ديارى بكرى بۇ بازىرگانى پىكوردى نارەوا، كى
لەگەلە؟ كەس نيە، دووھم ۋەكو خۆي تەنيا سزاي لە سپدارەدان نەمپنى، كى لەگەلە؟ (۸) كەس،
ۋەكو خۆي؟ (۶۰) كەس، پەسند كرا، ماددەي (۲۷).

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە ۲۷: سى پيشنيار ھەيە:

يەكەم: ۋەكو خۆي تەنيا سزا ماددەيەكان لە برگەكانى يەكەم و دووھم سى ئەوھندەي لى بكرى
بەو شپوھەيە:

۱ پىبىژاردن كەمتر نەبى لە (۳۰) مليون دىنار و زياتر نەبى لە (۹۰) مليون دىنار.
۲- پىبىژاردن كەمتر نەبى لە (۱۵) مليون دىنار و زياتر نەبى لە (۳۰) مليون دىنار.

دوووهم:

۱ هەر كەسپك يەكئ لەو كرادارانەى خوارەووە ئەنجام بەدات بە زیندانى كوردنى هەتاھەتايى يان كاتى و بەپى بژاردنى برىك كەمتر نەبى لە (۱۰) ملیۆن دینار و زیاتر نەبى لە (۳۰) ملیۆن دینار سزا ئەدرى.

۱ ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پېشىنەى كىمىيائى ھاتوو لە خستەى ژمارە يەكى ھاوپیچی ئەو ياسايەى بەدەست ھېنابى يان دەستكارى كوردبى يان كرىبى يان فرۆشتىبىتى يان رادەستى كوردبى يان ۋەرىگرتبى يان گواستىبىتتەو ھە دەستى لى ھەلگرتبى يان ئالوگۆرى پى كوردبى يان سەرفى كوردبى بە ھەر سىفەتېك يان نپوھندگىرى كوردبى لە يەكئ لەو كرادانە بە مەبەستى بازىرگانى پى كوردن بە ھەر شپوھىيەك بى بەدەر لەو حالەتانەى ياسا مۆلەتى پىداون.

۲- ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بۆ بەكارھېنان پېشكەشى كەسپكى دىكە كوردبى يان بەشدار بووبى يان ھاندەر بووبى لەسەر بەكارھېنانى بەدەر لەو حالەتانەى ياسا مۆلەتى پىداون.

۳- مۆلەت درابى بە دەستدارى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پېشىنەى كىمىيائى ھاتوو لە خستەىيەك لە خستەكانى ژمارە يەكەم و دووھەم و سىيەمى ھاوپیچ لەگەل ئەو ياسايە بۆ بەكارھېنانى لە مەبەستىكى ديارى كراو بەلام بە پىچەوانەى ئەو مەبەستە رەفتارى كوردبى.

۴- شوپىنكى بۆ بەكارھېنانى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بەرپوھەردىت يان ئامادەى كوردبى يان رەخساندىت.

۵- ناوچەوانىكى ھەلناپىت يان كەسپكى ھاندابىت بۆ ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى. دوو: ھەر كەسپك بە مەبەستى بازىرگانى پى كوردن بە ھەر شپوھىيەك بىت بەدەر لەو حالەتانەى ياسا مۆلەتى پىداون ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى لە خستەكانى دووھەم و سىيەم و چوارەم و پىنچەم و شەشەم و حەوتەم و ھەشتەم و نۆيەم و دەيەمى ھاوپیچ لەگەل ئەو ياسايە يان روھكېك لەو روھكانەى كە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى لى بەرھەم دىت بە خاوەن بووبى يان بەدەستى ھېنابى يان دەستدارى كرىبى يان كرىبىتى يان فرۆشتىبىتى يان راستى كوردبى يان ۋەرىگرتبى يان گواستىبىتتەو ھە دەستى لى ھەلگرتبى يان ئالوگۆرى پى كوردبى يان سەرفى كوردبى بە ھەر سىفەتېك بى يان نپوھندگىرى لە ھەر كوردەيەك لەوانەى سەرھوھە كوردبى بە بەند كوردنى توند بوون و بە پى بژاردنىك كەمتر نەبى لە (۵) ملیۆن دینار و زیاتر نەبى لە (۱۰) ملیۆن دینار سزا ئەدرى.

سىيەم: پىشنىارى لىژنەى ھاوبەشە:

ۋەكو خۆى تەنبا خالى (۵) لە برگەى يەكەمى ئەو ماددەيە لابرئ.

بەريز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان سى پىشنىار ھەيە، يەكەم، چەند مەبلەغىك زياد كراو، كئ لەگەلە؟ (۳۸) كەس، ۋەكو خۆى گە لىژنەى ھاوبەش پىشنىارى كوردووە خالى (۵) لابرئ؟ (۲۷) كەس، پىشنىارى يەكەم پەسند كرا، فەرموو بۆ (۲۸).

بهريز صباح محمود محمد:

بهريز سه روکي په رله مان.

مادده ۲۸: سي پيشنيار هه يه:

يه که م: وه کو خوی ته نيا له برگه ی سپيه م وشه ی باندي ناو خوی زياد بکړی.

دووه م: وه کو خوی:

نه مانه ی خواره وه به باری توند کردن بو نه و سزايانه ی له هه ردو مادده ی ۲۶ و ۲۷ نه و ياسايه ده قنوس کراون دائه نری.

۱ گه پانه وه بو تاوان بو سه لماندنې تاوان گشت نه و حوکمه دادوهریه نيشتمانی و بيانیه ره چاو نه کړین که به تاوانبار کردن به و تاوانانه ی له و ياسايه ده قنوس کراوان ده رچوون.

۲- نه گهر بکه ره مانبه ريان که سپکی راسپيردراو راژه ی گشتی بی له وانه يه به ره نگار بوونه وه ی بازگانی پیکردن يان به کارهینانی ناره واه به مادده ی هوشبه ريان کارتیکه ری عقلی يان چاودیږی کردنی ئالوگوریان ده ستداریان پی سپيردراوه.

۳- نه گهر بکه ره شدار بوو بیت له بانديکی نیوده وه ته ی يان کرداریکی هاوکات بیت له گهل تاوانیکي پيشيلکار (مخل) به ئاسایشی هه ریم.

۴- نه گهر بکه ره توندو تیژی يان چه ک له نه جامدانی تاوانه که ی به کاریږنی.

۵- نه گهر تاوانه که له شوینی خواپه رستی يان دامه زراوه يه کی فیرکاری سه ربازی يان مه دهنی له زیندان يان گرتووخانه يان شوینی راگرتن يان چاکسازی ناوجه وانان يان په ناگه يه کی له خو گرتن که سانی بی لایه ن و بی سه رپه رشت يان شوینی چاودیږی کردنی بی باوک و دایکان يان يانه يه کی وه زرشی يان دامه زراوه يه کی کومه لگه ی مه دهنی نه نجام درابن.

سپيه م: پيشنياری لیژنه ی هاوبه ش:

وه کو خوی ته نيا برگه ی دووه م به و شیوه يه بی:

۲- نه گهر بکه ره مانبه ريان که سپکی راسپيردراو به راژه ی گشتی بی يان پوليس يان ئاسایش بی له وانه ی به ره نگار بوونه وه ی بازگانی پیکردن يان به کارهینانی ناره واه به مادده ی هوشبه ريان کارتیکه ری عقلی يان چاودیږی کردنی ئالوگوریان ده ستداریان پی سپيردراوه، له برگه ی پینجه مېش وشه ی فیرکاری لبرئ، قوتابخانه يان فرمانگه و ده زگانکی حکومت زياد بکړی به و شیوه يه.

۵- نه گهر تاوانه که له شوینی خواپه رستی يان دامه زراوه يه کی سه ربازی يان مه دهنی له زیندان يان گرتووخانه يان شوینی راگرتنی چاکسازیه کی ناوجه وانان يان په ناگه يه کی له خو گرتنی که سانی بی لانه و بی سه رپه رشت يان شوینی چاودیږی کردنی بی باوک و دایکان يان قوتابخانه يان فرمانگه ی و ده زگانکی حکومت يان يانه يه کی وه زرشی يان دامه زراوه يه کی کومه لگه ی مه دهنی نه نجام درابن.

بەريز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

سى پېشنيار ھەيە، يەكەم، ۋەكو خۆى تەنيا لە برگەى سىيەم ووشەى باندى ناوخۆى زياد بكرى، كى لەگەلە؟ (۱) كەس، دووھم، ۋەكو خۆى، كەس نىيە، سىيەم پېشنيارى لىژنەى ھاوبەشە، (۶۹) كەس لەگەلە، پەسند كرا، بەريز سەرۆكى لىژنەى ياساىى ماددە سزايىەكان بەريزت بىخويئەو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۲۹) ھىز پېشنيار نىە ۋەكو خۆى،

۱ ھەر كەسك دەستريژى بكاتە سەر فەرمانبەريك يان راسپېردراويك بە راژەى گشتى لەوانەى ئەو ياسايە جى بەجى ئەكەن يان بە ھىز يان بە توندوتىژى يان بە چەك لە كاتى بەجى گەياندى ۋەزىفە يان بە ھۆيەو بەرنگارى بىتەو ئەو زىندانى كردنى كاتى سزا ئەدرى و سزاكە ئەبىتە زىندانى كردنى تاھەتايى لەو حالەتانەى خوارەو:

۱ ئەگەر ئەو دەست دريژىە كە لە برگەى يەكەمى ئەو ماددەى دەقنوووس كراو پەكەوتەى ھەمىشەى لى بکەوئتەو.

۲- ئەگەر بکەر لەو فەرمانبەرەنە بى كە نەھىشتنى تاوانى يان پاراستنى ئاسايشيان پى سپېدراو.

۳- ئەگەر ئەو دەستريژىەى لە برگەى يەكەمى ئەو ماددەى دا دەقنوووس كراو بوو ھۆى مردنى تاوانليكراو ئەو سزاكە ئەبىتە لە سپدارەدان.

بەريز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (۲۹) ۋەكو خۆى، كى لەگەلە؟ (۶۴) كەس لەگەلە، پەسند كرا، فەرموو دواتر.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۳۰) چوار پېشنيار ھەيە:

يەكەم: ۋەكو خۆى تەنيا سزا ماددەيەكە بەو شپوھى لى دى، بە پېبزارديك لە (۲۰) مليون دينار كەمتر نەبى و لە (۴۰) مليون دينار زياتر نەبى.

دوو: ۋەكو خۆى تەنيا سزاي بەند كردنەكە بەو شپوھى بى، لە سى سال كەمتر نەبى.

سى: ۋەكو خۆى، ھەر پزىشكىك راچىتەيەكى بۆ سىەرف كردنى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى جگە لە مەبەستى چارەسەرى پزىشكى بنوووسى بە بەند كردن بۆ ماوھى (۶) مانگ كەمتر نەبى و پېبزارديك لە (۳) مليون دينار كەمتر نەبى و لە (۵) مليون دينار زياتر نەبى بەيەكى لەو دووانە سزا ئەدرى و ھاوكات پىادە كردنى پىشەكەى بۆ ماوھى (۱) سال لى قەدەغە ئەكرى، ھەر دەرمانسازىكىش ئەم ماددانە بى راچىتەى پزىشكى ھاوريك لەگەل حومكەكانى ئەو ياسايە سەرف بكات ھەمان سزا ئەدرى.

چوارەم: پېشنيارى لىژنەى ھاوبەشە، ۋەكو خۆى تەنيا لە سزا ماددىەكە بەو شىۋەىە، پېشېژاردنىك لە (۱۰) مىيۇن دىنار كەمتر نەبى و (۲۰) مىيۇن دىنار زىاتر نەبى.

بەريز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان چوار پېشنيار ھەيە، ۋەكو خۆى تەنيا سزا ماددىەكە بەو شىۋەى لى دى، بە پېشېژاردنىك لە (۲۰) مىيۇن دىنار كەمتر نەبى و لە (۴۰) مىيۇن دىنار زىاتر نەبى، كى لەگەلە؟ (۲) كەس، پېشنيارى دووھەم، ۋەكو خۆى تەنيا سزاي بەند كوردنەكە بەو شىۋەىە بى، لە سى سال كەمتر نەبى، (۱) كەس، سىيەم، ۋەكو خۆى، (۲) كەس، چوارەم، (۵۶) كەس لەگەلە، پەسند كرا، فەرموو دواتر.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۳۱) دوو پېشنيار ھەيە:

يەكەم: ۋەكو خۆى تەنيا سزا ماددىەكە بەو شىۋەىە بى، پېشېژاردنىك كە لە (۵۰) مىيۇن دىنار كەمتر نەبى و لە (۱۰۰) مىيۇن دىنار زىاتر نەبى و سزاي بەند كوردن لە (۱۰) سال كەمتر نەبى و لە (۱۵) سال زىاتر نەبى.

دووھەم: ۋەكو خۆى، ھەر كەسك بە مەبەستى ۋەرگرتن و بەكارھينانى كەسى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پېشينيەى كيميائى ھاوردە بكات يان بەرھەم بەينى يان دروستى بكات يان دەستدارى بكات يان بەدەستى بەينى يان بە خاۋەنى بەينى يان بىكرى يان رووھكەىك لە رووھكەكانى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بەرھەم بەينى يان بچينى يان بەرھەم بەينى، ئەوا بە بەند كوردن بۆ ماۋەبەك لە (۱) سال كەمتر نەبى و لە (۳) سال زىاتر نەبى و بە پېشېژاردنىك لە (۵) مىيۇن دىنار كەمتر نەبى و لە (۱۰) مىيۇن دىنار زىاتر نەبى سزا ئەدرى.

بەريز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

دوو پېشنيار ھەيە، يەكيان سزاكە زياد كراۋە، يەكيان ۋەكو خۆى، يەكەم، كى لەگەلە؟ (۴) كەس، ۋەكو خۆى؟ (۶۰) كەس، پەسند كرا، ماددەى (۳۲).

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ۳۲: دوو پېشنيار ھەيە.

يەكەم: ۋەكو خۆى، برگەى سىيەمى ئەو ماددىە بەو شىۋەى لى ئەكرى:

۳- ھەر كەسك بزائى ئەو رووھكە ھۆشبەرانەى لەو ياسايە ھاتوون يان روھكى ھۆشبەرى ھەموار كراۋ لە رووى بۆھيلەۋە بە نارەۋايى لە شوينەكە چينراون و دەست پېشخەرى نەكرا بۆ ھەوالدان بە دامەزراۋە پەيوەندىدارەكان ئەوا ھو سزايەى بەسەر جى بەجى ئەكرى كە لە خالى يەكەمى برگەى دووھەمى ئەو ماددىە دەقتووس كراۋە.

دوووم: وهكو خوى:

۱ به بهند كردن بۇ ماوهيهك له (۶) مانگ كه متر نه بى و له (۲) سال زياتر نه بى و پيېژاردنيك له (۳) مليون دينار كه متر نه بى و له (۵) مليون دينار زياتر نه بى سزا ئه درى.

۱ ههر كه سيك له شوپنى خوى ريگه به كه سى ديكه بدات ماددهى هوشبهر يان كارتىكه رى عه قلى به كار بى نيت ته نانه ت ئه گهر بى به رامبه ريش بيت.

۲- ههر كه سيك له شوپنىكى ئاماده كراو يان ره خسپندراو بۇ به كار هپنانى ماددهى هوشبهر يان كارتىكه رى عه قليه كان بگيريت و به ئاگادارى ئه و مادده به كار هپندرى.

دوووم: حوكمى برگه يه كه مى به سهر هاوسهر و بنه چه و لقه كانى ئه و كه سه ي ئه و شوپنه ي ئامادده كردوه و ره خساندوووه يان ئه وه ي له گه لپان نيشته جى بووه جى به جى ناكا به مهر جى ره چاو كردنى حوكمه كانى ياساى سزادان دهر باره ي به شدارى كردن له هه والدان له سهر تاوانه كان.

سييه م:

به پيېژاردنيك له (۲) مليون دينار كه متر نه بى و له (۵) مليون دينار زياتر نه بى ههر كه س مادده ي هوشبهر يان كارتىكه رى عه قلى ده ستبهر بكات يان به ده ست بيى به برى زياتر له و برانه ي كه دهر نجامى فره يى پرؤسه ي كيشانن يان كه متر بى له و مهرجه جياوازانه ي له وانه ي خواره وه زياتر نه بن:

۱ ريژه ي ۱۰% له و برانه ي له (۱) گرام زياتر نين و ريژه ي ۵% له و برانه ي له (۱) گرام زياتر تا (۲۵) گرام به و مهرجه ي بره كه ريگه پيدراوه له (۲۵) گرام زياتر نه بى.

۲- ريژه ي ۲% له و برانه ي كه له (۲۵) گرام زياتر نين دال / له سه دا پينج له و مادده هوشبهرانه يان كار تيكاره عه قليبانه شل جا بره كه ي ههر چه نديك بيت، دووم له حالته تى گهرانه وه بۇ تاوان سزايه كه ده بيت به به نكردن و پيېژاردنيك له پينج مليون دينار كه متر نه بيت و له ده مليون دينار زياتر نه بيت يان به يه كيك له م دوو سزايه.

چواره م: ههر كه سيك بزانيت ئه و رووه كه هوشبهرانه ي له م ياسايه دا هاتوون به نارپه وا له شوپنىك جيندراون ده ست پيشخهرى نه كات بۇ هه والدان به دامه زراوه په يوه نديداره كان ئه وا سزايى به سه ردا جيبه جى ده كرپت كه له خالى يه كه مى برپه گه ي سييه مى ئه م مادده يه دا ده ق نوسكراوه.

به ريز د. رپواز فائق حسين/سه روكى په رله مان:

به لى زور سوپاس، به ريزان مادده ي (۳۲) دوو پيشنيار هه به، يه كه ميان دارشتنيكى ترى بۇ برپه گه ي سييه م كردوووه كه به ريزيان خوينديانه وه، دووه مپش وهك خوى، ههر به ريزيك له گه ل پيشنيارى يه كه مه كه دارشتنه وه ي مادده ي برپه گه ي سييه مى مادده كه يه كه به و شيويه به خويندرايه وه با به رمويت ده نگ بدات؟ به لى كه سى له گه ل نييه، پيشنيارى دووم وهك خوى؟

بەلئى زۆر سوپاس بەدەنگى (۶۴) ئەندامى پەرلەمان وەك خۇي جىبەجىكرا، ماددەى (۳۳) بخويئەو.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۳۳) هيچ پيشنياريك نيبه

۱- پيويسته دادگاي تايبەتمەند برپارى گلدانەوہى مايەى ھەموار گويزرانەوہو نەگويزرانەوہى ھەر كەسيك بدات بە پيى ياسا يەكيك لەو تاوانەى ئەنجام داپيت كە لە ھەردوو ماددەى (۲۶) و (۲۷) ئەم ياسايەدا دەق نووسكراون.

۲- پيويسته لەسەر دادگا لەسەرچاوەى راستەقینەى ئەو مایانەى لە برگەى يەكەمى ئەم ماددەى دەق نووسكراون بە ليكۆلينەوہ ليكۆلينەوہ كەش مايەى گويزراوہو نەگويزراوہو ھاوسەرو منال و كەسانى ديكە جگە لەوانەى لە ناو دەرەوہى ھەريم دەيان گريئەوہ.

۲- دادگا برپارى دەست بەسەرداگرتنى مايەى تۆمەتبارو ھەروہا ھاوسەرو منالەكانى يان كەسانى ديكە جگە لەوان دەدات، ئەگەر بۆى سەلميندرا ئەو مایانە بەرھەمى ئەنجامدانى يەكيك لەوانەن كە لە ھەردوو ماددەى (۲۶) و (۲۷) ئەم ياسايەدا دەق نووسكراون.

۳- بان كە عيراقى و بيانىەكان ئەوانەى لە ھەريم كار دەكەن پابەند دەبن بە پيدانى گشت داتا و بە دادگا تايبەتمەنديەكان بۆ زانىنى برى رەسید و پاشەكەوت و پيسپاردەو پشكو سەنەدوو ھەر مايەكى ديكە كە خاوەندارىەتى دەگريئەوہ بۆ ئەو كەسانەى لەسەر ئەو تاوانەى لەم ياسايە دەق نووسكراون ليكۆلينەوہ يان لەگەلدا دەكريت و جىبەجىكردى برپارەكانى دادگا بە گلدانەوہى يان دەست بەسەرداگرتنيان.

بەريز د. ريواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى بەريزان بۆ ماددەى (۳۳) هيچ پيشنياريك نيبه، ھەر ئەندامپكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەوہىە وەك خۇي پەسەند بكرى با بفرمى دەنگ بدات؟ بەلئى زۆر سوپاس بە دەنگى (۶۵) ئەندامى پەرلەمان پەسەندكرا، ماددەى (۳۴) بخويئەو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۳۴) سى پيشنيار ھەيە

پيشنيارى يەكەم: وەك خۇي تەنيا لەبرگەى دووہمدا لەكۆتايدا دەستەواژەى لە ناو دەبريئت زياد بكرى.

پيشنيارى دووہم: سزاي دەستكردن الشروع بە ئەنجامى تاوان وەك ماددەى (۳۱) و (۳۲) ياساي سزادانى عيراقى ژمارە (۱۱۱)ى سالى (۱۹۶۹) بيت.

پيشنيارى سيبەم: وەك خۇي

۱- له هه موو بواریکدا حوکوم به دهست به سهرداگرتنی مادده هۆشبهرو کارتیکاره عه قلی و پیشینه کیمیاوییه کان و ئه و رووه کانه ی مادده هۆشبهر یان کارتیکاره عه قلی لئ بهرهم دیت و ئه و کهرهسته و ئه و ئامپرو کهل و پهل و ئامرازی گواستنه وه و ئه و گواستنه وانه ی له ئه نجامدانی تاوانه که به کار هاتوون ده دریت به بی پیشیلکردنی مافی کهسانی دیکه ی نیاز پاک.

۲- گشت ئه و مادده و هۆشبهرو کارتیکاره عه قلییه ی هۆکاره عه قلی و پیشینه کیمیاوییه یان گیراوان راسته وخۆ بۆ ئه و لایه نانه ی تایبه تمه ندن به پاراستنیان ده نیردریت.

۳- حکومهت به داخستنی ههر شوینیکی مؤلهت دراو پالپشت به حوکمه کانی مادده ی (۸) ی ئه م یاسایه به هاوورده کردن یان به هه نارده کردن یان گواستنه وه ی یان دهستداری مادده ی هۆشبهر یان کار تیکاره عه قلی یان پیشینه کیمیاوییه کان دهری بۆ ماوه یه که له یه که مانگ که متر نه بیته و له یه که سال زیاتر نه بی داخستنه کهش قه دهغه کردنی خودی کاره که ی یان بازرگانیه که ی یان خودی دروستکردنه که له هه مان شوین به دوا ی خۆیدا ده هیئیت و چ له ریگی خودی حوکوم دراو یان له یه که یه که تاکه کانی خیزانه که ی یان هه رکه سیکی دیکه که حوکوم دراو له دوا ی روودانی تاوانه که شوینه که ی بکری تیدابیت یان دهستی لئ هه لگرتبیت و قه دهغه کردنه کهش خاوه ن شوینه که یان هه ر که سیکی مافی عایلی به سهردا هاتبیت ناگرته وه و ئه گه ر په یوه ندی به تاوانه که وه نه بیته.

۴- پیویسته له سه ر دادگا سه رباری ئه و سزایانه ی له م یاسایانه دا ده قه دادنوسکراون حوکم بدات به بی به شکردنی که سی حوکم دراو له پیاده کردنی کاره که ی بۆ ماوه یه که له یه که سال زیاتر نه بیته، ئه گه ر گه راپیه وه بۆ هه مان تاوان له ماوه ی ئه و پینج ساله ی ده که ویته دوا ی دهرچوونی حوکمی کۆتای قه دهغه کردنه که ی، ئه و دادگا بۆی هه یه فه رمان بکات به قه دهغه کردنی بۆ ماوه یه که له سی سال زیاتر نه بیته و قه دهغه کردنه کهش له ریکه وتی کۆتایه یانی جیبه جی کردنی سزاکه ی یان کۆتایه اتنی به هه ر هۆیه که بیت دهست پی ده کات. پینجهم:

۱- بۆ سزای دهستکردن الشروع به ئه نجامدانی هه ر تاوانیک له و تاوانانه ی له م یاسایه دا سزایان بۆ دانراوه سزای تاوانی ته و او جیبه جی ده کریته.

۲- به ژداری کردن (المساهمه) له و تاوانانه ی له م یاسایه دا سزایان بۆ دانراوه چ به هاندان بیت یان ریکه وتن یان یارمه تیدان یان هه ر شیوه یه که ی دیکه ی به شداریکردن سزای بکهری تاوانه که ی به سهردا جیبه جی ده کریته.

به ریژ د. ریواز فائق حسین/سه رۆکی په رله مان:

زۆر سوپاس، به ریژان مادده ی (۳۴) سی پیشنیارمان هه یه، پیشنیاری یه که م وه کو خۆی ته نها له برگی دووه مدا له کۆتاییدا دهسته واژه ی له ناو دهری زیاد بکری، هه ر ئه ندامیکی به ریژی په رله مان له گه ل ئه وه یه با دهست به رز بکاته وه؟ به دهنگی (۵۱) ئه ندامی به ریژ.

پېشنیاری دووهم: وهك خۆی، به لّام سزای دهستکردن به ئه نجامی تاوان و اتا الشروع وهك ماددهی (۳۱ و ۳۲) یاسای سزادانی عیراقی (۱۱۱) سالی (۱۹۶۹) ی لئ بکری هه ر ئه ندامیکی به ریژی په رله مان له گه ل ئه وه به با دهست به رز بکاته وه؟ (۱) دهنگی به دهست هینا. وهك خۆی به لئ زۆر سوپاس پېشنیاری یه که م په سه ندکرا فەرموون.

به ریژ بزار خالد عبدالله:

به ریژ سه روکی په رله مان.

سه بارهت به ماددهی (۳۵): دوو پېشنیاری هه به

پېشنیاری یه که م: وهك خۆی ته نها برگه کانی یه که م و سییه م به م شیوه یه ی لئ بکریت برگه ی یه که م: نابیت ئه وانیه تۆمه تبارن به و تاوانانه ی له مادده کانی (۲۷ و ۲۸ و ۳۰ و ۳۱) ی ئه م یاسایه دهق نو سکراون دهسته به ری ئازاد بکرین تا وه کو ده عواکه یه کلای ده کریته وه. له برگه ی سییه میشدا به م شیوه یه ی لئ بکریت ئه و تاوانانه ی له مادده کانی (۲۶ و ۲۷ و ۳۰ و ۳۱) ی ئه م یاسایه دهق نو سکراون به تاوانی ئابرو به ر داده نرین.

پېشنیاری دووهم: وهك خۆی

۱- نابیت ئه وانیه تۆمه تبارن به و تاوانانه ی له مادده کانی (۲۶ و ۲۷ و ۳۰) ی ئه م یاسایه دهق نو سکراون به دهسته به ری ئازاد بکرین تا وه کو داواکه ی یه کلای ده کریته وه.
۲- ئه و تاوانانه ی له م یاسایه دا دهق نو سکراون له و تاوانانه دا که پابه ندن به راده ستکردنه وه ی تاوانباران به پی یاسا ده یان گریته وه.
۳- ئه و تاوانانه ی له هه ردوو مادده کانی (۲۶ و ۲۷) ی ئه م یاسایه دا دهق نو سکراون به تاوانی ئابرو به ر داده نرین.

به ریژ د. ریواز فائق حسین/ سه روکی په رله مان:

به ریژان سه بارهت به ماددهی (۳۵) دوو پېشنیاریمان هه به، پېشنیاری یه که م وهك ئه وه ی به ریژ سه روکی لیژنه ی یاسایی خویندی هه وه هه ر ئه ندامیکی به ریژی په رله مان له گه له با دهستی خۆی به رز بکاته وه؟ زۆر سوپاس (۵) که س.

پېشنیاری دووهم وه کو خۆی هه ر ئه ندامیکی به ریژی په رله مان له گه له با دهستی خۆی به رز بکاته وه؟ زۆر سوپاس به دهنگی (۶۳) ئه ندامی په رله مان وهك خۆی په سه ندکرا، فەرموون مادده (۳۶) بخویننه وه.

به ریژ جلال محمد امین:

به ریژ سه روکی په رله مان.

ماددهی (۳۶) دوو پېشنیاری هه به

پېشنیاری یه که م: برگه ی یه که م به م شیوه یه ی لئ بکری:

۱- ھەر كەس لە سزاكانى ئەم ياسايە دەبوریت ئەگەر بە بەلگە سەلمیندرا دەستپیشخەربووه بە پیدانى زانیاری بە دەسەلاتە گشتیەكان لەسەر تاوانەكە بەر لەوھى دەسەلاتەكان بە دواى بگەرین و گەران لەو بارەییەو ئەنجام بەن.

پیشنیاری دووھم:

۱- ھەر كەسێك لە نیو تاوانبارەكان دەست پیشخەربیت بە ھەلدان بە دەسەلاتە گشتیەكان لەسەر تاوانەكە بەر لە ئەنجامدان و پیش ئەوھى دەسەلاتەكان دەست بە گەران و بە دوا داگەرانى ئەنجامدانى زانیاری بگەرەكانى دیکە بگەن لەو سزایانەى لەم ياسایەدا دەقنوسکراون دەبوردریت، بەلام ئەگەر ھەولدانەكە لە دواى دەستپیکردنى دەسەلاتەكان بیت بەو کارانە ئەوا تەنها ئەو كاتە لە سزاكە دەبوردریت كە ھەوالدانەكەى دەستگیرکردنى ئەو تۆمەتبارانەى ئاسانکردیبت.

۲- ھەر ھەولدانێك بە دەسەلات تا گشتیەكان سەبارەت بە تاوانەكە لە كاتى لیکۆلینەوھە یان دادگایکردن كە بێتە ماھى گرتنى تاوانبار یان ئاشكراکردنى كەسانێك بەشداریان کردیبت لە تاوانەكەو پەيوەندیان ھەبیت بە باندی تاوانكارى نیو خۆى یان نیو دەولەتى بە پاساویكى سەو كەر دا دەنریت بۆ ئەوھى ئەو ھەولدانەى حوكمەكانى ئەم ياسایە دەیانگرتەوھە.

بەریز د. رپواز فائق حسین/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ماددەى (۳۶) دوو پیشنیار ھەبە، پیشنیاری یەكەم ئەوھى بەرگەى یەكەم بەو شیوھى لیبكری كە بەریزیان خویندیوھە، ھەر ئەندامیكى بەریزى پەرلەمانى لەگەلە با دەستى خۆى بەرز بکاتەوھ؟ بەلى سوپاس كەسى لەگەل نییە.

پیشنیاری دووھم ھەر ئەندامیكى بەریزى پەرلەمانى لەگەلە با دەستى خۆى بەرز بکاتەوھ؟ بەلى زۆر زۆر سوپاس (۷۳) دەنگ وەكو خۆى پەسەندكرا، فەرموون ماددەى (۳۷) بخوینەوھە.

بەریز جلال محمد امین:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۳۷): ھىچ پیشنیاریك نیه وەك خۆى حوكمەكانى ياسای سزاكانى بەرکار ژمارە (۱۱۱)ى سالى (۱۹۶۹)ى یان ھەر ياسایەكى دیکە جیگەى بگرتەوھ بەسەر ھەر تاوانیک یا سەریبچیهك كە لەم ياسایەدا نە ھاتوھ جی دەكریت.

بەریز د. رپواز فائق حسین/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى بەریزان ھىچ پیشنیاریك نییە بۆ ماددەى (۳۷) ھەر بەریزىك لەگەل ئەوھى كە ئەو ماددەى بەو شیوھى پەسەند بكری كە بەریزیان خویندیوھە با بفرمى دەنگ بدات؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (۷۱) ئەندامى پەرلەمان پەسەندكرا، فەرموون ماددەى (۳۸) بخوینەوھە.

بەریز شاخەوان رۇوف مصطفى میران:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۳۸) ھىچ پیشنیاریك نییە، وەك خۆى بەشى نۆیەم رى و شوینەكانى چارەسەرکردنى كەسى ئالوودەبوون ماددەى (۳۸)

يەكەم: دادگا لە جياتى سەپاندنى ئەو سزايەى لە ماددەى (۳۱)ى ئەم ياسايە دەق نوس كراوہ بۆى ھەيە بپريار بدات بەوہى بە گونجاو دەزانى لە مانەى خوارەوہ.

۱-دانانى ئەو كەسەى كە دەسەلمپندرپن كە ئالوودەى ماددەى ھۆشبەر يان كارتپيكارى ئەقلىيە لە يەكپك لەو دامەزراوہ تەندروسىيەنەى بۆ ئەم مەبەستە دروست دەكرپن، بۆ ئەوہى تپيدا چارەسەر بكرپن تاكو لپژنەى تايبەتمەند بە لپكۆلپنەوہ لە بارودۆخى ئەو كەسە راپۆرتپك دەربارەى حالەتەكەى بۆ دادگا بەرز دەكاتەوہ، بۆ ئەوہى بپريارى ئازادكردن يان درپژە دان بەمانەوہى بۆ ماوہيەكى ديكە بدات.

دووہم: پابەندكردننى ئەو كەسەى دەسەلمپندرپت ماددەى ھۆشبەر يان كارتپيكارى عەقلى بەكار دەھپنپ بەسەردانى كردنى نۆرپنگەيەكى دەروونى كۆمەلایەتى بۆ ئەم مەبەستە دروست دەكرپن ھەفتانە يەك جار يان دووجار يارمەتيدانى لەسەر دەربازبوون لە بەكار ھپنان تاكە پزپشكى راسپپردراو بە يارمەتيدانى راپۆرتپك دەربارەى حالەتەكەى بۆ دادگا بەرز دەكاتەوہو بۆ ئەوہى بپريار لە راگرتنى سەردانى كردن يا درپژە پپدانى بۆ ماوہيەكى ديكە بدات، و نابپت بەس كردنەوہى ئەم راپۆرتە لە (۹۰) رۆژ زياتر پپت لە رپكەوتى دروستكردننى نەخۆش بە سەردانى كردن ئەم نۆرپنگەيە دوا بكەوپت.

سپپەم: پابەندكردننى ئەو كەسەى بپريارى ئازادكردننى لە دامەزراوہى تەندروسىيە كە سەردانى نۆرپنگەيەكى دەروونى كۆمەلایەتى بكات.

دووہم: لە وەزارەت لپژنەيەكى پزپشكى جپبەجپكردننى ئەو رپكارانەى لە بپرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەق نووس كراوہ پپك دەھپندرپت و ئەركى ئەو لپژنەيە بە رپنمايى ديارى دەكرپ كە وەزپر ديارى دەكات.

۳-ئەگەر كەسى حوكم دراو ئەو چارەسەريپەى لەو ماددەيەى بپرياردراوہ رەتكاتەوہ ئەوہ دادگا بۆى ھەيە لە شوپنى بەندكردن داپپنپت بۆ ماوہيەك لە ماددەى (۳۱)ى ئەم ياسايە دەق نوسكراوہ سوپاس.

بەريز د. رپواز فائق حسپن/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ماددەى (۳۸) ھپج پپشنيارپكى لەسەر نپپە، ھەر ئەندامپكى بەريزى پەرلەمانى لەگەل ئەو ماددەيە بەو شپوہيە پەسەند بكرپ با دەستى خۆى بەرز بكاتەوہ فەرموئ دەنگ بدات؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (۷۶) ئەندامى پەرلەمان پەسەندكرا، فەرموون ماددەى (۳۹) بخوپنەوہ.

بەريز شاخەوان رۆوف مصطفى ميران:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۳۹) دوو پپشنيار ھەيە:

پپشنيارى يەكەم: وەك خۆى:

۱-ئەو كەسەي ماددەي ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى بەكار دەھىنەيت و لە خۆيەو دەيتە پيش و بۇ چارەسەر كىردن لە نەخۇشخانەي تايبەت بە چارەسەر كىردنى كەسانى ئالودەبوو سكالاي تاوانكارى لەسەر ناكىت.

دووھم:

۱-ئەو نەخۇشەي حوكمى بىرگەي يەكەمى ئەم ماددەيە دەيگىرئەو لە ژىر چاودىرى دامەزراوہىي تەندروستى دادەنرئەت بۇ ماوہيەك لە (۳۰) رۇژ زياتر نەبئەت.

۲-ئەگەر بۇ دامەزراوہى تەندروستى سەلمىندرا كە نەخۇشەكە ئالودەيەو پىويستى بە چارەسەر ھەيە، بۇي ھەيە بۇ ماوہيەك لە (۹۰) رۇژ زياتر نەبئەت بەيلىرئەو.

۳-دامەزراوہى تەندروستى ماوہى مانەوہى نەخۇش تىايدا بۇ ماوہى (۱۸۰) رۇژ دريژ دەكاتەو، ئەگەر بۇي دەر كەوت چارەسەر كىردنى پىويست بەو ماوہيە ھەيە.

سپيەم: ليژنەي پزىشكى تايبەتمەند بۇي ھەيە ئەو كەسەي بىريارى دەرچواندىنى لە دامەزراوہى تەندروستى دەدرئەت پابەند بكا بە سەردانى كىردنى نۇرىنگەي دەرۋونى كۆمەلايەتى بەو مەر جەي پزىشكى چارەسەر كراو راپۇرتەكەي بۇ ليژنە بەرز بكا تەو و بۇ ئەوہى بىريار لە راگرتنى سەردانى كىردنى نۇرىنگەي باسكراو يا بەردەوام بوونى بدات.

چوارەم: لە كاتى پابەند نەبوونى نەخۇش لە پىرۇگرامى چارەسەرى لەلەي دامەزراوہى تەندروستى يان نۇرىنگە، بە گويىرەي حالەتەكە دادگاي تايبەتمەند لەم بارەيەو ئەگادار دەكاتەو بۇ گرتنەبەرى رىكارى ياسايى بە پىي ماددەي (۳۱) ي ئەم ياسايە،

پيشنيارى دووھم پيشنيارى ليژنەي ھاوبەش:

وہك خۇي تەنھا دەستەواژەي نەخۇشخانەي تايبەت بكىرئە نەخۇشخانەي تايبەتمەند.

بەريژ د. رىواز فائق حسين/سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ جەنابت، بەريژان ئەندامانى پەرلەمان بۇ ماددەي (۳۹) دوو پيشنيار ھەيە، يەكەمىان وەك خۇي، دووھمىان پيشنيارى ليژنەي ھاوبەشە، ھەر ئەندامىكى بەريژى پەرلەمان لەگەل ئەوہيە ماددەكە وەكو خۇي پەسەند بكىرئە با بفرموي دەنگىدات؟ بەلى كەسى لەگەل نييە، ھەر بەريژىك لەگەل ئەوہيە كە بەو شىوہيە پەسەند بكىرئە كە ليژنەي ھاوبەش داوايان كىردوو بە دەنگىدات؟ بەلى زۇر سوپاس ماددەكە بە (۷۶) دەنگ پەسەندكرا بەو شىوہيەي كە ليژنەي ھاوبەش پيشنيارىان كروو، ماددەي (۴۰) بخويئەو فەرموون.

بەريژ شاخەوان رۇوف مصطفى مىران:

بەريژ سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەي (۴۰):

ماددەي (۴۰) ھىچ پيشنيارىك نييە و وەك خۇي ماددەي (۴۰) پىويستە ئەو كەسانەي ئالودەبوون بە ماددەي ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى چارەسەر دەكىرن نەپنيان پارىژراو بئەت، بە

پېچەوانەو ھەر فەرمانبەرو کارمەندو راسپېردراوېك بە چارەسەرى نھېنيان ئاشكرا بكا بە پېي
ياسا بەركارەكان سزا دەدرئ، زۆر سوپاس.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ زۆر سوپاس ماددەى (٤٠) ھىچ پېشنيارېك نىيە وەك خۆى، وەك ئەوہى بەريزيان
خويئدييەو ھەر بەريزيكى لەگەلە با دەست بەرز بکاتەوہ؟ بەلئ زۆر سوپاس بە دەنگى (٨١)
ئەندامى پەرلەمان پەسەند کرا، فەرموون ماددەى (٤١) بخويئەوہ.

بەريز صباح محمود محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (٤١):

سەبارەت بە ماددەى (٤١) ھىچ پېشنيارېك نىيە وەك خۆى، بەشى ددەيەم حوکمە گشتيەکانى
کۆتايەکان ماددەى (٤١).

يەكەم: ليژنەيەك بە سەرۆکايەتى دادوهرېكى بۆ پۆلئىنکراوى پېك دەھيئدرئت كە ئەنجومەنى
دادوهرى لە ھەرئيم دەست نيشانى دەكات بە نوئەرى ئەم لايەنانەى خوارەوہش ئەندامى
ليژنەكە دەبن.

١-ديوانى ئەنجومەنى وەزيران.

٢-بەريۆبەرايەتى گشتى نەھيشتنى ماددەى ھۆشبەر.

٣-بەريۆبەرايەتى گشتى گومرگەکان.

٤-پەيمانگای پزىشكى داد لە ھەرئيم.

٥-ليژنەى بالآ.

٦-ليژنەى پاراستن و زانيارى.

دووہم: ئەو ليژنەيە لە بېرگەى يەكەم ئەم ماددەيە دەق نووسکرا ئەركى بە دواداچوون و
سەرپەرشتيکردن و پشکين و پاراستن و عەمبارکردن و لە ناوېردنى ماددە ھۆشبەر يان
کارتىکارە عەقلى يان پېشنيە کيمياييەکان، ئەوانەى حوکمى دەست بەسەر داگرتنيان دراوہ لە
ئەستۆ دەگرئت.

سېيەم: کارى ئەو ليژنەيە لە بېرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەق نووسکراوہ بە پەپرەويك رېك
دەخرئت كە سەرۆكى ليژنەى بالآ دەرى دەكات.

بەريز د. رېواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ زۆر سوپاس ماددەى (٤١) ھىچ پېشنيارېك نىيە، بەريزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر
ئەندامىكى بەريزي پەرلەمان لەگەليەتى بەو شيوەيەى بەريزيان خويئدييەوہ با بفرموي دەنگى
پېيدات؟ بەلئ زۆر سوپاس بە دەنگى (٧٢) ئەندامى پەرلەمان پەسەندکرا، فەرموون ماددەى (٤٢)
بخويئەوہ.

بەريز گلوستان سعید حمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (۴۲):

سەبارەت بە ماددەى (۴۲) چوار پيشنيار ھەيە:

پيشنيارى يەكەم: ۋەك خۆى تەنھا لە برگەى يەكەم خالى چوارو پينچ بەم شيۆەيەى لى بكريت، چوارھەم فەرمانبەرانى سەر پشكراو لە ۋەزارەتى كشتوكال، پينجەم فەرمانبەرانى ۋەزارەت لەوانەى پيشەى پزىشكيان ھەيە ۋەوانەى ديكە كە ۋەزير بۆ چاوديري كردنى جيبە جيكردنى ئەم ياسايە دايان دەنيّت.

پيشنيارى دووهم: ۋەك خۆى تەنھا لە برگەى يەكەم خالېك بە زنجيرە شەش زيادبكري؟ شەشەم موختار.

پيشنيارى سيبەم: ۋەك خۆى يەكەم بۆ پيادەكردنى دەسەلاتەكانى بەدوا داگەران لەم تاوانانەى لەم ياسايەدا سزاىان بۆ دانراۋە كۆكردنەۋەى ئەو بەلگانەى پەيوەنديدارن پيبانەۋە ھەر يەكېك لەمانەى خوارەۋە بە ئەندامى بەرزەفتى دادوهرى دادەنرېت:

- ۱- ئەفسەران و كارمەندانى ھيزەكانى ئاسايشى ناخۆ.
- ۲- دووهم ئەفسەران و كارمەندانى پاسەوانى سنورەكان.
- ۳- فەرمانبەرانى گومرگوو فرۆكە خانە و بازارە نازادەكان و پۆستە.
- ۴- فەرمانبەرانى ۋەزارەتى كشتوكال ئەوانەى رېپيدراون.
- ۵- فەرمانبەرانى ۋەزارەت ئەوانەى خاۋەن پيشەى پزىشكين و ئەوانەى ديكە كە ۋەزير بۆ چاوديريكردنى جيبە جيكردنى ئەم ياسايە دايان دەنيّت.

دووهم: ھەر يەكەى لەوانەى لە برگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەق نوسكراون پابەند دەبن بە پيادەكردنى حوكمەكانى ياساى بنەما دادوهرى تاوانكارىەكان ژمارە (۲۳)ى سالى (۱۹۷۱).

سيبەم: فەرمانبەرانى ۋەزارەتى كشتوكال ئەوانەى راسپيدراون بە جيبە جيكردنى ئەۋەى تايبەتە بە ۋەزارەتەكەيان لەم ياسايەدا رېپيدراون بە ھەلگەندنى ئەو جيندراوانەى بە پيبى حوكمەكانى ياساكە قەدەغەن و كۆكردنەۋەيان لەگەل پەلكە گەلاۋ رەگەكانيان لە سەر تيجوى خاۋەنەكانيان و لە كۆگاكانى و ۋەزارەتى كشتوكالپيشدا دەپاريزرين تا ئەو كاتەى داواكە بە شيۆەى كۆتايى لە لايەن دادگاي تايبەتمەندەۋە يەكلايى دەكريتەۋە لەگەل لەبەر چاوغرتنى ئەمانەى خوارەۋە:

۱- ئەو ريكارانەى فەرمانبەرانى ۋەزارەتى كشتوكال ۋەك دەزگاكانى بەرزەفتى دادوهرى جيبەجيبى دەكەن بە ئاگادارى لايەنە دادوهرى تايبەتمەندەكان دەبيت.

۲- ھەلگەندنى جيندراۋە قەدەغەكراۋەكان بە ھەمەھەنگى دەبيت لەگەل بەرپو بەرايەتى گشتى نەھپشتنى ھۆشبەرۋ كۆنووسەكانى پشكين و لېكۆلېنەۋە ئاراستەى ليژنەى پېكھپنراۋ بە

پېي مادده (۴۱) ي ئه م ياسايه ده كرېت و عه مباركردنه كەش له ژوورې توندو تۆل ده بېت كه بۆ ئه م مه به سته ئاماده كراوه، يا به پېي رېنمائي كه وه زيرې كشتوكال و سه رچاوه كانې ئاو ده رې ده كات له ناو ده برېن.

پېشنيارې چوارهم: پېشنيارې لېژنه ي هاوبه ش وهك خۆي ته نيا له برگه ي يه كه مدا به م شپوه يه ي لېبكرې خالي سې لابرېت له خالي پېنج وشه ي پزېشكي بكرېته ته ندروستي سوپاس.

به ريز د. رېواز فائق حسين/سه روكي په رله مان:

به لې سوپاس گلوستان خان، به ريزان بۆ مادده ي (۴۲) چوار پېشنيار هه يه، پېشنيارې يه كه م وهك خۆي ته نها له برگه ي يه كه م خالي چوار و پېنج به م شپوه يه ي لې بكرې، بۆيه بۆتان ئه خوېنمه وه نه كا له بېرتان چووبې، زۆره پېشنياره كان چوار فه رمانبه رانې سه رېشك كراو له وه زاره تي كشتوكال پېنج فه رمانبه رانې وه زاره ت له وانې پېشه ي پزېشكيان هه يه و ئه وانې ديكه كه وه زير بۆ چاودېرې كردنې جېبه چېكردنې ئه م ياسايه دايان ئه نېت هه ر به ريزېك له گه ل ئه م پېشنياره يه با بفرموئ ده نگ بدات؟ به لې كه سي له گه ل نيه.

پېشنيارې دووهم: موختارې بۆ زياد بكرې كې له گه له؟ به لې كه سي له گه ل نيه.

پېشنيارې سېيه م: وهك خۆي كې له گه له؟ زۆر سوپاس (۲۹) ده نگ.

پېشنيارې چوارهم: پېشنيارې لېژنه ي هاوبه شه فه رموون كې له گه له؟ به لې پېشنيارې لېژنه ي هاوبه ش به (۳۶) ده نگ په سه ندر، فه رموون مادده ي (۴۳) بخوېنه وه.

به ريز گلوستان سعيد حمه:

به ريز سه روكي په رله مان.

مادده ي (۴۳):

سه باره ت به مادده ي (۴۳) دوو پېشنيار هه يه:

پېشنيارې يه كه م: وهك خۆي ته نها برگه كانې سېيه م و چوارهم به م شپوه يه ي لې بكرې له برگه ي سېيه م پاداشتي ماددي بېته پاداشتيكي مه عنه وي، له برگه ي چوارهم له جياتي ده زگاي ئاساسيش وه زاره تي كارو كاروباري كۆمه لايه تي يا وه زاره تيكي تايبه تمه ند يا لېژنه يه كي تايبه ت ئه م ئه ركه له ئه ستۆ بگرېت.

پېشنيارې دووهم: وهك خۆي:

۱- ئه و لايه نه ي له مادده هۆشبه ره كانې گرتوه له هه ر جوړيكي بېت برې يه ك مليون دينا رې به رامبه ر به هه ر يه ك كيلو گرام يكي ده ست به سه ر كراو پېن ده به خشري.

۲- ئه و بره پاره يه ي له برگه ي يه كه مي ئه م مادده يه ده ق نوسكراوه ده كرېته دوو هېنده له حاله تي ده ستيگر كردنې تۆمه تبار له گه ل مادده هۆشبه ره كان.

۳- ياداشتيك به ريزه ي سه دا (۴۰) ي به هاي ئه و پاداشته نه ي له هه ر دوو برگه كانې يه كه م و دووهمي ئه م مادده يه ده ق نووسكراون ده به خشريته ئه و كه سانه ي له سه ر تاوانه كانې

بازرگانیکردن به مادده ھۆشبەرەکان ھەوآل دەدەن ئەگەر ھەوآل دانەكە بوە ھۆی ئاشکراکردنی تاوانەكە و دەستگیرکردنی تاوانباران.

۴- ئەو یاداشتەي لە بڕگەکانی یەكەم و دووہم و سێیەمی ئەم ماددەيە دەق نووسکراون لە رینگای دەزگای ئاسایش رادەستی ئەو كەسانە دەکریت كە دەیانگریتەوہ میکانزمی خەرچکردنیشی بە رینمایي دیاری دەکریت كە وەزیری دارایی دەری دەکات سوپاس.

بەریز د. رێواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەریزان بۆ ماددەي (۴۳) دوو پێشنیار ھەيە، پێشنیاری یەكەم ئەوہی بەریزان گلۆستان خان خویندییەوہ ھەر ئەندامیكی بەریزی پەرلەمان لەگەلە با بفرموی دەست بەرز بکاتەوہ؟ بەلێ (۶۳) دەنگ.

پێشنیاری دووہم وەك خۆی كی لەگەلە؟ (۲) كەس، پێشنیاری یەكەم پەسەندکرا فەرموون ماددەي (۴۴) بخوینەوہ.

بەریز بالانبۆ محمد علی:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەي (۴۴):

سەبارەت بە ماددەي (۴۴) دوو پێشنیار ھەيە:

پێشنیاری یەكەم: وەك خۆی جیگری سەرۆکی دەزگای ئاسایش بە ھەماھەنگی لەگەل وەزیری دارایی بۆی ھەيە پالپشت بە مۆلەتی دادوہری لیکۆلینەوہ بە مەبەستی ئاشکرا کردنی باندەکانی تاوانکاری ئەوانەي مامەلە بەم ماددانە دەكەن شیوازی رادەستکردنیشی چاودیریکراوی ماددە ھۆشبەرۆ کارتیکارە عەقلى و پێشینە کیمیایییەکان بەکار بەینیت.

پێشنیاری دووہم: پێشنیاری لیژنەي ھاوبەش ماددەي (۴۴) لا بدریت سوپاس.

بەریز د. رێواز فائق حسین/سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، بەریزان بۆ ماددەي (۴۴) دوو پێشنیار ھەيە، یەكیکیان وەك خۆی، یەكیکیان پێشنیاری لیژنەي ھاوبەشە، سەرتا وەك خۆی كی لەگەلە با دەست بەرز بکاتەوہ؟ (۲۸).

پێشنیاری دووہم: ماددەكە لا بیری پێشنیاری لیژنەي ھاوبەشە ھەر بەریزیك لەگەل ئەوہیە ماددەكە لا بیری با دەستی خۆی بەرزبکاتەوہ وەك ئەوہی لیژنە ھاوبەشەکان پێشنیاریان کردوہ؟ بەلێ (۳۶) كەس لەگەل ئەوہیە كە ماددەكە لا بیری (۲۸) لەگەل ئەوہبوون ماددەكە لادەدری، بەلێ فەرموون ماددەي (۴۵) بخوینەوہ.

بەریز بالانبۆ محمد علی:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەي (۴۵) دوو پێشنیار ھەيە:

پيشنيارى يەكەم: وەك خۇي پاداشتى ئەو ليژنە يە لە برگە يەكەمى ماددەي (۴۱) و برگە يە دووہمى ماددەي (۳۸) ي ئەم ياسايەدا دەقنوووس كراوہ، بەرپنمايي ريك دەخریت كە وەزير دەريدەكات.

پيشنيارى دووہم: پيشنيارى ليژنە يە ھاوبەش ماددەي (۴۵) لابدریت.

بەرپز د. ريواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ بەرپزان ئەوہي پيشوو ماددەي (۴۴) بوو كە لادرا، ئيستا ماددەي (۴۵)، دوو پيشنيارمان ھەيە، يەكەميان وەكو خۇي، دووہميان پيشنيارى ليژنە يە ھاوبەشە كە لابدری، يەكەمجار وەكو خۇي دەخەينە دەنگدان، كئ لەگەلە وەكو خۇي بمينيتتەوہ؟ سوپاس (۲) كەس، پيشنيارى دووہم ماددەكە لابدری ماددەي (۴۵) پيشنيارى ليژنە يە ھاوبەش، كئ لەگەلە؟ بەدەنگي (۶۷) ئەندامى پەرلەمان، پەسەند كرا، ماددەي دواي ئەوہ فەرموون.

بەرپز شايان كاكە صالح محمد:

سەبارەت بە ماددەي (۴۶) دوو پيشنيار ھەيە، پيشنيارى يەكەم وەك خۇي تەنيا دەستەواژەي (ريك دەخریت) زياد دەكریت، پيشنيارى دووہم وەكو خۇي رسوماتي ئەو مۇلەتانەي لەو ياسايەدا دەقنوووس كراون بەپيي خشتەكاني رسوماتي ژمارە (۱۱) دەبيت، كە ھاوپيچي ئەم ياسايە.

بەرپز د. ريواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئ، بەرپزان پيشنيارى يەكەممان ھەيە، كئ لەگەل پيشنيارى يەكەمە؟ رسوماتي ئەم مۇلەتەي لەم ياسايە دەقنوووس كراون بەپيي خشتەكاني رسوماتي ژمارە (۱۱)، ريك دەخریت و كە ھاوپيچي ئەم ياسايە، دووہم: رسوماتي ئەم مۇلەتانەي لەم ياسايە دەقنوووس كراون بەپيي خشتەكاني رسوماتي ژمارە (۱۱) دەبيت، كە ھاوپيچي ئەم ياسايە وەكوخۇي، بە (۶۶) پەسەند كرا. ماددەي (۴۷).

بەرپز شايان كاكە صالح محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەي (۴۷) سئ پيشنيار ھەيە، پيشنيارى يەكەم وەك خۇي تەنيا لە برگە يەكەمدا ماوہكەي كەم بكریتتەوہ، پيشنيارى دووہم: وەك خۇي تەنيا لە برگە يە دووہمدا دەزگاكاني راگەياندن راگەيەنریت لەدواي كۆمەلگەي مەدەني، پيشنيارى سييەم: وەك خۇي، يەكەم لەماوہي دوو سال لە ريكەوتی بەركاربووني ئەم ياسايە وەزارەت ئەمانەي خواروہ جيبەجی دەكات:

۱- دامەزراندن و پەرەپيداني چارەسەري تايبەت بە چارەسەرکردني كەساني ئالوودە بوو بە ماددە ھۆشبەرو كارتیکارە عەقلىيەكان لە چوارچيويەي دامەزراوہ تەندروستيبەكاندا.

۲- داىىن كىردى نۇپىنگە دەروونى - كۆمەلەيتى بۇ چارەسەركىردى بەكارهينەرانى ماددە ھۆشبەرەكان و كارپىكارە عەقلىەكان و ئەوانەى ئالوودەيانن.

۳- شىاندن و راھىنانى فەرمانبەران و كارمەندان لە پىزشك و دەرمانساز و پەرسىتار و فەرمانبەران و ھاندانىان لەرووى ماددى و مەعنەويىبەوہ بۇ چارەسەركىردى كەسانى ئالوودە بوو بەكارهينەرى ماددە ھۆشبەر و كارپىكارە عەقلىبەكان، بۇ ئەوہى تەواویش شىاوى تەندروستى خۇيان لەرووى جەستەى و عەقلىبەوہ لە رووى كۆمەلەيتىبەوہ بەدەست بىننەوہ.

بىرگەى دووہم: وەزارەت بە ھاوكارى لەگەل وەزارەتە پەيوەندارەكان و رىكخراوہكانى كۆمەلگەى مەدەنى پلان و پروگرامى پىويست بۇ ھۆشياركىردنەوہى خەلك دادەنپت و جىبەجىيان دەكات، دەربارەى مەترسىبەكانى بازىرگانى كىردن يان خراپ بەكارهينەرانى ماددە ھۆشبەر و كارپىكارە عەقلىبەكان، بە پىچەوانەى ھوكمەكانى ئەم ياسايە و كارىگەرى لەسەر تەندروستى تاكە كەس و ئاسايشى كۆمەلگا و مافەكانى مرؤف و ئازادىبە بنەرەتتىبەكانى.

بەرىز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، سوپاس، سى پىشنىار ھەيە بۇ ماددەى (۴۷) وەك خۇى تەنيا لە بىرگەى يەكەمدا ماوہكەى كەمبىكىتەوہ، بەلام دىارى نەكراوہ چەند بى، دووہم وەك خۇى تەنيا لە بىرگەى دووہمدا دەزگاكانى راگەياندن دابندى لەدواى كۆمەلگەى مەدەنى، ئىستا يەكەم ئەخەينە دەنگدان وەكو خۇى تەنيا ماوہكەى كەمبىكىتەوہ؟ (۲) كەسى لەگەلە، پىشنىارى دووہم، دەزگاكانى راگەياندن دابندى لەدواى كۆمەلگەى مەدەنى؟ (۶۶) دەنگ، وەك خۇى؟ كەسى لەگەل نىبە پەسەند كرا، فەرموو.

بەرىز حكمت محمد عبو زىد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۴۸) دوو پىشنىار ھەيە، پىشنىارى يەكەم: وەك خۇى تەنھا لە بىرگەى يەكەمدا دەستەواژەى مايا بگۆردىت بە مۆلك و مال، پىشنىارى دووہم وەك خۇى، يەكەم سندوقەك دادەمەزىت بۇ ئەوہى ئەو پىرە پارانەى لە بژاردنانەى لەم ياسايەدا دەقنوووس كراون و ئەوہى لە فرۆشتنى ئەو مايانەى بە پىى ئەو ياسايانە دەستيان بەسەردا دەگرىت، تىادا سپاردە بكىت.

دووہم: ئەو سندوووقەى لە بىرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەقنوووس كراو و بۇ پارەدار كىردى ئەو دامەزراوہ تەندروستيانەى لە ماددەى (۳۸)ى ئەم ياسايەدا ھاتوون تەرخان دەكرىن.

سىيەم: لىژنەى بالا بەرپوہبردنى سندوووق لە ئەستۆ دەگرىت.

چوارەم: وەزىر بە ھاوبەشى لەگەل وەزىرى دارايى رىنمايى تايبەت بە بەرپوہبردنى ئەم سندوووقە دەردەكات.

بەرىز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، ماددەى (۴۸) تەنھا دوو پىشنىار ھەيە، يەكەمىان مايا بگۆرى بە مۆلك و مال، ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل پىشنىارى يەكەمە با بفرموئ دەنگ بدات؟ بەلى كەسى

لەگەل نییە، دووهم وەك خۆی فەرموون، زۆر سوپاس بەدەنگی (٦٩) ئەندامی پەرلەمان پەسەند كرا، فەرموو.

بەرێز شاخەوان رۆوف مصطفی:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (٤٩) سى پيشنيار هەيه، پيشنيارى يەكەم وەك خۆى تەنيا لە بپرگەى دووهم وەزير دەسەلاتى هەموارى خستەكانى ئەيىت، تەنها پيشنيار بنيرى بۆ پەرلەمان بۆ هەموارکردنى، پيشنيارى دووهم وەك خۆى، وەزير بۆى هەيه ئەمانەى خوارەو دەربكات:

١- رينمايى بۆ ئاسان جيىبە جيىکردنى حوكمەكانى ئەم ياسايە.

٢- بەيانىك كە هەموارکردنى خستەكانى هاويىچ بەم ياسايە لە خو بگرىت جگە لە خستەى يازدەيهەمى تايبەت بە رسومات ئەويش بە سڤينەوە يان زياد کردنى يان گۆڤينى ريزەكانى هاتوو تياياندا، بەو شيۆهيه بگونجى لەگەل هەموارکردنى خستەكانى هاويىچ بە تاكە ريككەوتنامەى سالى ١٩٦١ و هەموارەكانى و ريككەوتنامەى كارتىكارە عەقلىيەكانى سالى ١٩٧١ هەموارەكانى و ريككەوتنامەى نەتەوە يەكگرتووەكان بۆ بەرەنگاربوونەوەى بازرگانى کردنى ناپهوا بە ماددەى هۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكانى سالى ١٩٨٨ و هەموارەكانى يان بەو شيۆهيهى لەگەل دەرەنجامى ئەو ليكۆلينەوانەى وەزارەت ئەنجاميان دەدات و يان بەسەر ماددە هۆشبەر يان كارتىكارە عەقلىيەكان پيرەويان دەكات، بگونجى بەو مەرجەى بەيانەكە لە رۆژنامەى فەرمى وەقايەى كوردستان بلاوبكرىتەو.

پيشنيارى سيىم: پيشنيارى ليژنەى هاوبەش وەكو خۆى تەنها لە بپرگەى دووهم ناوى ريكخراوى تەندروستى جيەانى زياد بكرى بەم شيۆهيه.

دووهم: بەيانىك كە هەموارکردنى خستەكانى هاويىچ بەم ياسايە لە خو بگرىت، جگە لە خستەكانى يازدەيهەمى تايبەت بە رسومات ئەويش بە سڤينەوەى يان زياد کردنى يان بە گۆڤينى ريزەكانى هاتوو تياياندا، بەو شيۆهيه بگونجى لەگەل هەموارکردنى خستەكانى هاويىچ بە تاكە ريككەوتنامەى سالى ١٩٦١ و هەموارەكانى و ريككەوتنامەى كارتىكارە عەقلىيەكانى سالى ١٩٧١ هەموارەكانى و ريككەوتنامەى نەتەوە يەكگرتووەكان بۆ بەرەنگاربوونەوەى بازرگانى کردنى ناپهوا بە ماددەى هۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكانى سالى ١٩٨٨ و هەموارەكانى و ريكخراو تەندروستى و جيەانى يان بەو شيۆهيهى لەگەل دەرەنجامى ئەو ليكۆلينەوانەى وەزارەت ئەنجاميان دەدات و يان بەسەر ماددە هۆشبەر يان كارتىكارە عەقلىيەكان پيرەويان دەكات، بگونجى بەو مەرجەى بەيانەكە لە رۆژنامەى فەرمى وەقايەى كوردستان بلاوبكرىتەو.

بەرێز د. رىواز فائق حسين/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەلئ سوپاس، ماددەى (٤٩) سى پيشنيار هەيه، هەر بەرپريىك لەگەل پيشنيارى يەكەمە با بفرمى دەنگ بدات؟ كەسى لەگەل نییە، دووهم وەك خۆى كى لەگەلە با دەستى بەرزبكاتەو؟

(۱) كەس، سېيەم پېشنيارەكەى ليژنەى ھاوبەش كى لەگەلە؟ بەلنى بەدەنگى (۶۵) ئەندامى بەرپىز پەسەند كرا، ماددەى (۵۰) فەرموو.

بەرپىز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۵۰) دوو پېشنيار ھەيە، پېشنيارى يەكەم وەك خۆى، ياساى ماددە ھۆشبەرەكان ژمارە (۶۸) سالى ۱۹۶۵ كارى پى ناكرىت و ئەو پەپرەو رېنمايى و بەياننامانەى بە پىي ئەو ياسايەى دەرچوون بە بەركارى دەمپننەو بەمەرچىك ناكۆك نەبن لەگەل ھوكمەكانى ئەم ياسايە تاكو ھەلدەو ھەشپنرېنەو، يان ئەوانەى جىگايان دەگرېتەو دەرەچوئىندرىن، پېشنيارى دوو، پېشنيارى ليژنەى ھاوبەش وەك خۆى تەنيا برگەيەك بە زنجيرەى دوو بە زياد بكرى بەم شپوھيە:

دوو: كار بەھىچ دەقىكى ياسايى يان برپارىك ناكرى كە ناكۆك بن لەگەل ھوكمەكانى ئەم ياسايە.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ماددەى (۵۰) دوو پېشنيار ھەيە، پېشنيارى يەكەم وەك خۆى، ھەر ئەندامىكى بەرپىز لەگەل ئەوھيە وەك خۆى بى؟ (۳) كەس، پېشنيارەكەى ليژنەى ھاوبەش، ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمانى لەگەلە؟ بەدەنگى (۷۱) ئەندامى بەرپىزى پەرلەمان پەسەند كرا. فەرموو.

بەرپىز حكمت محمد عبو زيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۵۱) ھىچ پېشنيارىك نىيە وەكو خۆى، پېويستە ئەنجوومەنى وەزيران و ئەنجومەنى دادوھرى و لايەنە پەيوەندىدارەكان ھوكمەكانى ئەم ياسايە جىبەجى بكن.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان ماددەى (۵۱) ھىچ پېشنيارىك نىيە، ھەر بەرپىزىكى لەگەلە با بفرموى دەنگ بدات؟ فەرموو.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم/ وەزىرى ھەرىم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېش دەنگ بدەن، ئەو لە ئەصلى ياساكە نىيە، دەبن ليژنە بلنى ئىمە زيادمان كردو، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلنى راستە دەبن وابوترى، مادام لە ئەصلى ياساكە نىيە كاك بزار زيادتان كردو، ماددەيەكى پرۆتۆكۆليە وەكو پېويستى زياد كراو، بەلنى، فەرموون دەنگ بدەن؟ بەدەنگى (۷۲) ئەندامى بەرپىزى پەرلەمان زياد كرا، بەلنى ماددەى دواتر.

بەرپىز گولستان سعيد حمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (۵۲) ھىچ پېشنيارىك نىيە وەكو خۆى، ئەم ياسايە لەدواى تىپەرپوونى ماوھى (۹۰) رۆژ لە رېككەوتنى بلاوكردەوھى لە رۆژنامەى فەرمى وەقايەى كوردستان جىبەجى دەكرىت.

بەريز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، بەريزان ماددەى (۵۲) ھىچ پىشنيارىك نىيە، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمانى لەگەلە با
بفەرموئ دەنگ بدات؟ بە (۶۸) دەنگى ئەندامانى پەرلەمان پەسەند كرا، فەرموو كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيارى لىژنەى ھاوبەش كە لە خویندەنەوہى دووہمدا، لىژنە ھاوبەشەكان ئەم پىشنيارەيان
كرد كە ئەم ماددەى بە زنجيرەى ماددەى (۵۳) زياد بكرئ بۇ ئەو پرۆژەى، بەم شىوہى:
ھوكمەكانى ئەم ياسايە لەسەر ئەوانەى پىش پەسەند كردنى ئەم ياسايە ھوكم دراون جىبەجئ
دەبىت ئەگەر لە بەرژوہندى ئەواندا بىت.

بەريز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان، كئ لەگەل زياد كردنى ئەو ماددەى كە لىژنە ھاوبەشەكان داوايان كردوہ.

بەريز د. قالا فرید ابراهيم/ وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ناو قانونى ئصولى موھاكماٲ ماددەى جەزائى (القانون الاصلح للمتھم) بەركارە و پىويست
ناكات ئەو ماددەى زياد بكرئ، سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسىن/سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى، لەراستىدا ئەواشمان پىگوتن، ئەوان بۇ تەئكىد دەيانەوئ زياد بكرئ، پىشتر ئەو قسەىەمان
كردبوو لەگەلئان بۇ تەئكىد دەيانەوئ زيادى بكەن، ئەگىنا ھەىە ئەو (قانونى اصلح للمتھم) سارى
مەفعولە، بەلئى دەىخەىنە دەنگدان، فەرموو ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمانى لەگەلە با
بفەرموئ دەنگى پئ بدات؟ ئەگەر ئەم قانونە باشتر بوو بۇ يەكىك كە ئىستا ھوكم دراوہ
ئەوہيان لەسەر جىبەجئ دەكرئ، ئەوانەى لە صالحى نەبوون ھەر بە قانونە كۆنەكە، بەلئى (۵۳)
كەس، چەند كەس دژىيەتى؟ سوپاس (۱۴) كەس دژىيەتى، پەسەند كرا ماددەكە، ھۆىەكانى
دەرچوواندن.

بەريز د. شايان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ھۆىەكانى دەرچوواندن ھىچ پىشنيارىك نىيە وەك خۆى.

ھۆىەكانى دەرچوواندن

بە لەبەر چاوكردنى پەسەندكردن و ئەندام بوونى كۆمارى عىراق لەچەندىن پەيماننامەى نىو
دەولەتى پەىوہندار بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان، بەمەبەستى رووبەر و بوونەوہى
بلاو بوونەوہى بازرگانى كردنى نارەوا بە ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان لە ھەريمى
كوردستان، لەپىناو لەناو بردنى باندەكانى تاوانكارى، ئەوانەى ھانى ھاوولائىان دەدەن بۇ
بەكارھىنانى ئەم ماددانە كە ھەرەشەىەكى ترسناكە لەسەر تەندروستى مرؤف و
خۆشگوزەرائيان و زىان دەگەىەنپت بە بنەماكانى ئابوورى و كۆمەلەىەتى و رۆشنىبرى و رەوشت

ههريمي كوردستان - عيراق
په رله ماني كوردستان - عيراق

پروئتو كۆله كان

۱۱۵

سالى / ۲۰۲۰ - بهرگى سه دو پازده

چاپى يه كه م / سالى ۲۰۲۲

پیرىست

- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (۱) ى خولى پىنجه مى ھەلبژاردن - چوار شەممە ۲۰۲۰/۹/۲ ل ۵
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (۲) خولى پىنجه مى ھەلبژاردن - پىنچ شەممە ۲۰۲۰/۹/۳ ل ۲۳
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (۳) ى خولى پىنجه مى ھەلبژاردن - سى شەممە ۲۰۲۰/۹/۸ ل ۱۵۱
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (۴) خولى پىنجه مى ھەلبژاردن - چوار شەممە ۲۰۲۰/۹/۹ ل ۲۰۵
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (۵) خولى پىنجه مى ھەلبژاردن - سى شەممە ۲۰۲۰/۹/۱۵ ل ۲۶۱
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (۶) خولى پىنجه مى ھەلبژاردن - چوار شەممە ۲۰۲۰/۹/۱۶ ل ۳۲۳

سوپاس، بەدریە خان فەرموو.

بەریز بەدریە اسماعیل محمود:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

بە ناوی خۆی بەخشندە میهرەبان، پێشنیار دەکەم ھۆیکانی دەرچوواندن بکریت بە ھۆکارە پێویستیەکان و تیایدا ھۆکارە پێویستیەکان بە روونی بنووسریت کە خزمەتگوزاری تەندروستی مافیکی دەستوورییە و پێویستە لەسەر حکومەت ھەستێت بە داڕێژدنی بە خۆرای بە باشترین شیوە بۆ ھەموو تەمەنەکان، زۆر سوپاس.

بەریز د. رێواز فائق حسێن / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، دکتۆر اسماعیل فەرموو.

بەریز د. اسماعیل علی طە:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

من دوو تێبیینیم ھەبوو، یەک وەکو یەک بن مادام ئەرکەکان جمع ھاتییە ناشیی بەیتە جەمە، دەبیتە بۆ پاراستنی مافەکانی نەخۆش و دیارکردنی ئەرکەکانی دێ، پتر ئەخیری تێبیینیە پێ تفیە یەعنی ھۆکارەکان رەنگدانە ئارمانجی قی یاسایەت تیدا ئاشکرا بن دیار بن خاسەتەن لە ھیزتر ئەو یە کونکردنا پەيوەندی ناقبەرا نەخۆشی و جارەسەرکەری کادرا ساغله میا ھەبیتە کیری پتی وی پزیشکی ھاوجەرخدا بگونجیت و کونکردنا پەيوەندی دناقبەرا نەخۆشی و جارەسەرکری و ھۆکارە ساغله میا سوپاس.

بەریز د. رێواز فائق حسێن / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەریزتان، ئیستا بپرگە دووھەمی بەرنامە کار تەواو بوو زۆر سوپاسی لیژنە تەندروستی دەکەین، بەریزان لە سەرۆکایەتی لیژنە تەندروستی ئەتوانن ئیسراحتی خۆیان وەرێگرن بچنەو شوپنەکانی خۆیان زۆر سوپاس کاک دکتۆر، بەلی لیژنە قانوونی فەرموون ھەمووتان وەرن بەریزان ئەندامانی پەرلەمان دەست بە جیبەجیکردنی بپرگە سییەمی بەرنامە کارە دەکەین کە بریتیە لە خستنەرۆو دەنگدان لەسەر پێداچوونەووە چەند ماددەو بپرگە یاسای ژمارە (۱) ی سالی (۲۰۲۰) یاسای بەرەنگاربوونەووەی ماددە ھۆشبەر ھۆکارە کارتیکارە عەقلییەکان لە ھەریمی کوردستان - عیراق کە بە بپاری ژمارە (۴) ی سالی (۲۰۲۰) سەرۆکایەتی ھەریم گەریندراو تەووە بۆ پەرلەمان، بە پپی حوکمی بپرگە یەکەمی ماددە (۹۵) لە پەیرەوی ناوخی پەرلەمانی کوردستان، بەریزان ئەندامانی پەرلەمان لەبەر ئەو ی بابەتی موناقتەشەکردن و دانگدان لەسەر کۆی ئەم یاسایە بە داخراوی بوو یا بە مانایەکی تر پەخش راگیراوە، ئیستا بەر بەبنای ماددە (۹) لە پەیرەوی ناوخی پەرلەمانی کوردستان داواتان لی دەکەم ھەر ئەندامیکی بەریزی پەرلەمان لەگەل ئەو یە کە دەنگدان لەسەر ئەم تێبیینانەش بە شیوہی راگرتنی پەخش بی با دەست بەرز بکاتەو؟ بەدەنگی (۵۵) ئەندامی پەرلەمان پەخش رادەگرین پەخش رابگرن، راگەیاندن ھەموو قسەکانی کاک کاروان لە پرتۆکۆل ئەسپیتەووە بە

پېی پەپرەو قسە بکەى ئەو پەپرەو بەخوینیتەو ئەزانى لەکاتى دەنگدان قسە ناکرئ ئیستا
فەرموو قسەکەت بکە.

بەریز کاروان عبدالرحمان عبدالله:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

ناکرئ هیچ کەس ئەو پەرلەمانە دەستەى سەرۆکایەتى پەرلەمان بەو شیوەیە بئ ئیعتبار بکەن،
لەکاتیکیدا کە هەر ماددەیهکی گرنگ هەیه ئیو پەخش رابگرن هیچ ماددەیهکی گرنگ نەخەنە
ناو بەرنامەى کارەو، ئەوێ جەنابتان دەیکەن بەتەواوەتى غەرقى پەپرەو و ئەگەر لێرە رینگە
نەدەن لە میدیاکانەو قسە دەکەین، بۆیە نکات لئ دەکەم باشە.

بەریز د. ریواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

برۆ لە میدیا قسە بکە، ئیمە بابەتى قانونى موخەدەرات لەو لەحزەیهووە کە پرۆژە یاسا بوو کە
موناقلەشەمان کردوو کە دەنگمان لەسەر داو لە هەموو قوناقەکانیدا لەبەر پاراستنى بەریزتان،
لەبەر ئەوێ بتوانین قسەى خۆمان بکەین، لەبەر ئەوێ بتان پارێزین لە مافیاکانى کارکردنى
بوارى موخەدەرات، هەموومان پەخشان راگرتوو، ئەمەش تەکمیلەیه عەینەن پرۆسەیه
دەستەى سەرۆکایەتى و سەرۆک بە ماددەى (۹) بۆی هەیه پێشنيار بکا بەریزتان دەتوانن دەنگ
بدەن و دەتوانن دەنگیش نەدەن، من بەرپۆبەرى پۆلیس نیم، بەلام مەسئولم لە بەرزەفەتکردنى
دانیشتنەکانى پەرلەمان، ئەو پەپرەو سەلاحیەتى پێداوم دەنگدان لى بەریزتانە
پێشنيارکردنى لای ئیمەیه، ئەم بابەتە لە بیدایەتەو پەخشى بۆ داخراو، هیچ کەسێک لە هیچ
قوناقیکە نەیزانیووە ئەم بابەتە چۆن چۆنى موناقلەشە دەکرئ، ئیستا کە هەموومان پیکەو دەنگ
دەدەین لەسەر مەسەلەیهکی تەکمیلی تەواوکارى پرۆسەى تەشریح، حەقى خۆمانە بە هەمان
ئالیەت پەخشە کە رابگرن، چونکە خەلک نازانى ئیمە پێشتر باسى چیمان کردوو تا بزانی
تەکمیلەکەى چیه، بەریز سەرۆکی لیژنەى قانونى فەرموون.

بەریز بزار خالد عبدالله:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەمە دەقى راپۆرتى لیژنەى یاساییه:

بۆ سەرۆکایەتى پەرلەمانى کوردستان

بابەت راپۆرتى لیژنەى کاروبارى یاسایى

رۆژى چوارشەمە ریکەوتى (۲۰۲۰/۸/۱۹) کاتژمێر (۱۱)ى پێش نیوەرۆ کۆبوونەوێ خۆى ئەنجامدا
بۆ تاوتویکردنى راو تیبینییهکانى سەرۆکایەتى هەریمی کوردستان لەسەر یاسای ژمارە (۱)ى
سالى ۲۰۲۰ یاسای بەرەنگاربوونەوێ ماددە هۆشبەرۆ کارتیکارە عەقلییهکان لە هەریمی
کوردستان –عیراق بەمەبەستى گەرانهوێ بەشێک لەم یاسایە بۆ پەرلەمانى کوردستان بە پێى
حوکمی ماددەى (۱۰) بڕگەى یەکەم خالى دوو لە یاسای سەرۆکایەتى هەریمی کوردستان ژمارە
(۱)ى سالى (۲۰۰۵)ى هەموارکراو کە بە نووسراوى (ژمارە ۲۳۷/۱۰) لە ریکەوتى (۲۰۲۰/۳/۱)
پێشکەشى پەرلەمانى کوردستان کراو دواى گفتوگۆکردن و تاوتویکردن لیژنە گەیشتە ئەو
ئەنجامانەى خوارەو:

۱- بە پىي ماددەى (۹۵) بېرگەى يەكەم لە پەيرەوى ناوخوى پەرلەمان ياساكة وهك خوى دەخرىتە دەنگدان، ئەگەر دەنگى پىويستى بەدەست ھىنايەوۈ ئەوا ياساكة بە پەسەندىكراو دادەنرىت و راي پەرلەمان رەت ناكىتەوۈ.

۲- ئەگەر پەرلەمان پىداگرى لەسەر راي خوى نەكات و ياساكة وهك خوى دەنگى پىويستى بەدەست نەھىنا ئەوا داواكارىيەكەى سەرۆكى ھەرىم بۇ پىداچوونەوۈ لە ياساى ناوبراو بەم شىوۈيەى خوارەوۈ تاوتوۈيدەكرىت و خال بە خال دەخرىتە دەنگدان.

بەرىز د. رىواز فائق حسىن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان ئاماژە بەو روونکردنەوۈى بەرىز سەرۆكى لىژنەى قانونى ئىمە چەند تىبىنىيەكمان لە بەرىزان بەرىز سەرۆكى ھەرىمى كوردستانەوۈ بۇ ھاتوۈ سەبارەت بە ياساى ژمارە (۱) ى سالى (۲۰۲۰) ياساى بەرەنگار بوونەوۈى ماددە ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان لە ھەرىمى كوردستان - عىراق، ئىمە بە پىي ئەم ماددەيە لە بەردەمى دوو ئەگەرىن، ئەگەرى يەكەم قبولكردنەوۈى ياساكة وهك خوى بە بى وەرگرتنى ھىچ تىبىنىيەك، ئەكەرى دوو ھەرگرتنى تىبىنىيەكانە بەو تىبىنىيەنەى كە لىژنەى ياساى دەيخەنەروو بۇ بەرىزان، ئىستا يەكەمىيان دەخەينە دەنگدان ئايا چەند ئەندامى بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەوۈيە ياساكة وهك ئەوۈى لە پەرلەمانى كوردستان دەرچوۈ بە بى وەرگرتنى ھىچ تىبىنىيەك قبولكردنەوۈ؟ بەلى (۸) ئەندامى بەرىزى پەرلەمانى لەگەل، ئىستا لە بەردەم ھالەتى دوو ھەمىن بەلى بەرىزان لە بەردەمى ھالەتى دوو ھەمىن چەند ئەندامى بەرىزى پەرلەمان لەگەل ئەوۈيە ئەو تىبىنىيەنەى كە ھاتوون بۇ پەرلەمانى كوردستان بە نەزەرى ئىعتبار ۋەربىگرىن يەك يەك بخرىنەوۈ دەنگدان؟ بەلى بەرىزان بە دەنگى (۶۷) ئەندامى پەرلەمان پىداچوونەوۈكە دەچىتە بوارى جىبەجىكردنەوۈ، ئىستا رىگا بە بەرىزان لە لىژنەى ياساى دەدەين بۇ ئەوۈى بۇمان بخوینەوۈ، ئىستا دەرەتت دەدەمى كاك دكتور رىبوار بۇ ئەوۈش لە بەردەمى دوو ئەگەرىن يەككىيان ئەوۈى كە لە سەرۆكايەتى ھەرىمەوۈ ھاتوۈ وهك خوى ۋەربىگرىن، ئەگەر ھىچ تىبىنىيەكى لىژنەى ياساى لەسەر نىيە ئەوۈىترىشان لىژنەى ياساى لە ھەندى ھالەتا، پىي وايە ئەوۈى پەرلەمانى كوردستان دروستە و بەرىزان ئازاد ئەوۈكەتە دەنگ بە كامىان دەدەن، بەلى فەرموو كاك دكتور رىبوار ۋەردەگرىن ۋەكو نوقتەى نىزامى.

بەرىز د. رىبوار عبدالرحىم عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس بۇ ئەو دەرەتە، من تىبىنىيەكەم لەسەر ئەوۈيە كە ھىچ كاتىك لەلايەن سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستانەوۈ تىبىنىيە و سەرنج و پىشنيار ھەبوو لەسەر ئەو پىشنيازە ياساينەى كە خویندەوۈى دوو ھەمى بۇ كراوۈ دەنگدانى لەسەر كراوۈ خویندەوۈى سىيەم، ھەقە پىش ئەوۈ دانىشتن بكرى بۇ قسەكردن لەسەر يا دەنگدان لەسەر پىشنيارو تىبىنىيەكانى سەرۆكايەتى ھەرىم، ئىمە ئەو تىبىنىيە و پىشنيارانەمان لە بەر دەست بى، بۇ ئەوۈى ئىخترايىكى بکەين لەسەرى، بۇ ئەوۈى لەسەر چ بېرگەيەك و چۆن چۆنى سەرنجيان ھەبوۈ لەسەر بابەتەكە، ئىستا ھىچمان لە بەر دەست نىيە، يا راستە ئىمە دەنگمان لەسەر ئەوۈ بوۈ كە گفتموگۇ بکەين لەسەر

تېببىيەكانى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان، بەلدم ناكرى بە شەفەيى بەزارەكى لەلەيەن سەرۆكى لىژنەى ياسايەوہ كاتىك بخويىندرىتەوہ ئىمە ئىستىعابى بکەين، رەنگە ئىحتمالى ھەيە ئىستىعابى نەكەين ئەگەر لەبەر دەست بى باشتر ئىستىعابى دەكەين باشتر گفتوگوى لەسەر دەكەين.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى دروستە و لەمەو دوا حالەتېكى وا ھاتە پيشەوہ ئەتوانين نوسخە بەدەين بە ئىوہش و دراوہ بە سەرۆك فراكسۆنەكان بەس بە درەنگەوہ و ابزانم ئەمرۆ پييان دراوہ حەقى خۆتانە لەمەولا دەتاندريتى بەردەوام بە بەريز سەرۆكى لىژنەى ياسايى بەريزان بيورن ئىمە لە دەنگداندين تەركيز بکەن بۆ ئەوہى كە ئەم ياسايە ياسايەكى گرنگە ئەمرۆ تەواوى بکەين بۆ ئەوہى بتوانين بينيرين بۆ وەقايە فەرموو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى يەكەم: لە برگەكانى (١٨ و ١٩) دا لە ماددەى (١) ياساكە دەستەواژەى لە زانكۆيەكى عىراقيدا يان ھاوتاكەى بگۆردريت بۆ لە زانكۆيەك لە زانكۆكانى ھەريم يان ھاوتاكەى.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئىمە نووسيومانە لە زانكۆيەك لە زانكۆكانى عىراق يان ھاوتاكەى، بەريزان پشنياريان كردووہ لە زانكۆيەك لە زانكۆكانى ھەريم يان ھاوتاكەى، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەو گۆرانكارىيە بە با فەرموى دەنگ بەدات؟ بەلى سوپاس بە دەنگى (٦٤) ئەندامى پەرلەمان پەسەندكرا.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى دووہم: برگەى (٢٠) لە ماددەيى يەك لابيىت.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

برگەى (٢٠) لە ماددەى يەك لابيىت، بيخوينەوہ.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى (٢٠) لە ماددەى يەك لە ياساكە پيناسەيەكە بەم شيوەيە بە رادەستكردى چاودىرى كراو ريگە دانە بە تىپەربوونى گومان لىكراو لە ماددە ھۆشبەر يان كار تىكارە عقلى و يان پيشينە كيميائيەكان لە ھەريمەوہ بەرەو دەولەتېكى ديكە بە ئاگادارى دەسەلاتە تايبەتمەندەكان و لە ژىر چاودىرياندا بە مەبەستى زانىنى كۆتا شوينى مەبەستى بارەكەو بەدواگەران لە تاوانەكەو ئاشكرادى ناسنامەى ئەنجامدەرانى و ئەو كەسانەى دەستيان لەو كارەدا ھەيە دەستگيركردنيان.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان با زياتر بۆتان روونبەكەمەو، ئىمە ماددەبەك لە ناو ياساكەدا ھەبوو باسى لەو دەكرد كە رادەستكردنى چاودىريكرائو، واتا ھىزە ئەمىيەكان دەسلەتتى بابلىين ھىزەكانى ئاسايشى ناوخۆ ھەقى ئەوھيان پى بدرى خويان يەككىك وا لىبەكن، بۆ ئەوھى كە بە ماددەكەو بەگىرى، بەريزتان بە دەنگدان ئەو ماددەبەتان بە دەنگدان ھەلگرت، بەلام تەعريفى رادەستكردنى چاودىريكرائو كە لە ھىچ شوپىنىكى قانونەكەيا نەماوھ لە ناو تەعريفەكاندا لا نەدراوو، ئەوان پىيان واىە ئىستا ئەو تەعريفە مادام لە ناو قانونەكە لادراوھ باسەكەو ھكومەكە، كەواتە دەبى تەعريفەكەشى لادبرى شتىك كە لەناو قانوندا نەبى نابى لە ناو تەعريفەكەشدا ھەبى، بەلى چەند ئەندامى بەريزى پەرلەمان لەگەل لادىرنىيەتى لادىرىت؟ سوپاس بە دەنگى (٦٤) ئەندامى پەرلەمان بىرگەى (٢٠) لە ماددەى يەك لا دەبرى، بەلى فەرموون.

بەريز بزار خالد عبداللە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى سىيەم: بىرگەى (٢٢) لە ماددەى يەك لا بىرىت.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان بىرگەى (٢٢) لە ماددەى يەك پەيوەندى بە گەرانەوھو بۆ تاوان ھەيە، ئەم راپۆرتەى لەبەر دەستى من دا ھەيە لىژنەى ياساى پىيان واىە ئەو بىرگەيە ئەبى بىمىنئەتەو، چونكە ئەو كەسەى دەگەرىتەوھو بۆ تاوان دەبى سزاكەى زياتر بى لە كەسىك كە يەكەم جاربيەتى، تاوانەكە ئىمە ئىستا ھەردووكى دەخەينە دەنگدان لادىرىت دەخەينە دەنگدان واىەكەى لىژنەى ياسايش دەخەينە دەنگدان، ئايا ئەو بىرگەيە لادىرىت چەند ئەندامى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەوھيە ئەو بىرگەيە لادىرىت؟ كەى لەگەل نىيە، چەند ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل واىەكەى لىژنەى ياساىە؟ زۆر سوپاس، بە دەنگى (٦٨) ئەندامى بەريزى پەرلەمان ئەو بىرگەيە وھەك خۆى دەمىنئەتەو، واتا بىرگەى (٢٢) لە ماددەى يەك وھەك خۆى دەمىنئەتەو، بەلى چوارەم بخوینەوھ.

بەريز رۆژان محمد كرىم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى چوارەم: بىرگەى (٧) لە ماددەى (٦) بەم شىوہيەى لى بىرى ئالوگۆرکردنى زانىارى لەگەل لاىەنە پەيوەندىدارەكان لە عىراق و ولاتانى دراوسى لەلايەنى نىو دەولەتى پەيوەندىدار بە ماددە ھۆشبەرەكان بۆ بەدەست ھىنانى زانىارى سەبارەت بە تۆرەكانى بازىرگانى كىردن بە ماددە ھۆشبەرە كارتيكارە عەقلىيەكان بە پى چوارچىوہو رىكارە ياساىيەكان لە رىگەى دەسلەتە كارگىرى و دىبلۆماسىيەكان و تايبەتمەند لە ھەرىم.

بەريز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان چ ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەوھيە دەقەكە بەو شىوہيەى لى بىرى، ئەمەى بۆ زىادكراوھ كە دەلى بە پى چوارچىوہو رىكارە ياساىيەكان لە رىگەى دەسلەتە كارگىرى و دىبلۆماسىيەكانى تايبەتمەند لە ھەرىم، خۆى ئەوھى لەگەل نىيە نەنووسراوھ لە رىگەى رىكارەكانەوھ، ئىستا دەيخەينە دەنگدان، بەريزان ھەر بەريزىك لە

ئەندامنى پەرلەمان لەگەل ئەو ھەيە بېرگەي (۷) لە ماددەي (۶) ئەم دەستەواژەي بۆ زيادبكرى، بە پيى ريكاره ياسايبەكان و لە ريگەي دەسەلاتى كارگيرى و ديبلۇماسييبەكانى تايبەتمەند لە ھەرئيم با دەنگىدات؟ سوپاس بە دەنگى (۶۰) ئەندام پەرلەمان ۋەرگيرا، دواي ئەو خالى پيىنجەم بخوينەو.

بەريز رۇژان محمد كرىم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى پيىنجەم: دەستەواژەي حوكمە دادوھرييبەكان لابرئى، راي ليژنەي ياسايبە سەبارەت بە خالى پيىنج پيمان باشە ئەم دەستەواژەيە لەم بېرگەيەدا ۋەكو خۆي بمينى لە ناو ياسايبەكەدا.

بەريز د. ريواز فائق حسيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

ئيمە ھەردووكى دەخەينە دەنگدان، بەريزيان پيىيان وايە دەستەواژەي حوكمە دادوھرييبەكان لابرئى، ليژنەي ياسايبە پيىيان وايە ۋەك خۆي بمينيتتەو، ئەمە لە بېرگەي ھەشتەم لە ماددەي (۶) ھەر ئەنداميكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەو ھەيە حوكمە دادوھرييبەكان لابرئى؟ بەريزان دەبوو خۇتان ياساى موخەدەراتان پيىبوايە بەلئى فەرموون، چونكە ئەو سى رۇژە خراوتە بەرنامەي كار ھەر بەريزيك لەگەل ئەو ھەيە دەستەواژەي حوكمە دادوھرييبەكان لابرئى با دەنگ بەدا؟ يەك دەنگ، ھەر بەريزيك لەگەل رايەكەي ليژنەي قانوونيبە؟ (۶۲) دەنگ پەسەندكرا ۋەك خۆي دەمپينيتتەو، بەلئى بەريز سەرۆكى ليژنەي ياسايبە بەلئى رۇژان خان.

بەريز رۇژان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى شەشەم: لە بېرگەي نۆيەم دا لە ماددەي (۶) زيادكردنى دەقيك بۆكۆتايى بېرگەكەو بەم شپوھەيەي خوارەوھى لى بكرئى:

(جيبە چيكردى ريكەوتەكانى ھاوكارى ياسايبە و دادوھرى ئەمنى سەبارەت بە تۆمەتباران حوكمدراوانى نا عيراقى كە لە ھەرئيمدا لەسەر پەرسەكانى بازرگانى كردن بە ماددە ھۆشبەرو كارتىكارە عەقلىيەكانيان خراپ بەكارھيىنانيان دەستگير كراون، رادەستكردنى تاوانباران لە نيوان عيراق و ولاتانى ديكەدا بە پيى ئەو ريسايبانەي لەم بارەيەو پەيرەو دەكرين بە ھەماھەنگى لەگەل لايەنى فيدرالييبەت پەيوەنديدارەكان لە ريگەي لايەنە بالاكانى تايبەتمەند لە ھەرئيم).

بەريز د. ريواز فائق حسيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بزار ئەو لە نەسەكەش لى خۇشمان ھەر نووسيومانە نا عيراقى، قانوونەكە دەرچوو بەريزتان بۇمان بخوينەو بېرگەي نۆيەم لە ماددەي (۶).

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

نۆيەم جيبە چيكردى ريكەوتتەماھەكانى ھاوكارى ياسايبە و دادوھرى و ئەمنى سەبارەت بە تۆمەتباران و حوكمدراوانى نا عيراقى كە لە ھەرئيمدا لەسەر پەرسەكانى بازرگانى كردن بە ماددە

هۆشبەر و کارتیکاره عهقلییه کان و خراب به کارهینانیان دهستگیرکراون و رادهستکردنی تاوانباران له نیوان عیراق و ولاتانی دیکه دا به پپی ئەو ریسیایانهی له م بارهیهوه په پیرهو دهکرین به هه ماههنگی له گه ل لایه نه فیدرالبییهت و په یوه نیدار ه کان.

به ریز د. ریواز فائق حسین / سه رۆکی په رله مان:

به ریزان دهیخهینه دهنگدان، به لام ئەو نا عیراقییه بگۆرین به بیانی، ئیمهش باشمان نه نووسیوه ئەوانیش باشیان نه نووسیوه، دهخریته دهنگدان به و شیوهیه ئەو دهسته واژهی بۆ زیادکراوه هه ر ماده که خۆیه تی له ریگه ی لایه نه بالایانه کانی تایبه تمه ند له هه ریم ئەو موئه سه ساتانه ی بۆیان هه یه په یوه ندیان هه بئ له گه ل حکومه تی فیدرالی، له راستی ئیمهش تیپینیمان هه بوو، به لام تیپینیه کانیان یه عنی زۆربه ی زۆری هی ئەوه نه بوو پپی وه ربگیرئ، له راستیدا نازانم لیژنه ی قانونی ئەوه یان بۆ ئەخر ره ئی خۆته بمینیت لیژنه ی قانونی له گه ل ئەوه ن به و شیوهیه ی لیبکرئ؟ به ریزان چ ئەندامیکی به ریز په رله مان له گه ل ئەوه یه به و شیوهیه بی که خۆیندیانه وه که رۆژان خان خۆیندییه وه؟ به لی بیانییه که نا عیراقی ده کرئ به بیانی به دهنگی (هه) ئەندامی په رله مان برگه که ده گۆرئ به و شیوهیه، به لی فه رموون بیخۆینه وه.

به ریز رۆژان ابراهیم علی:

به ریز سه رۆکی په رله مان.

خالئ حه وته م: برگه یه ک به زنجیره ی شه شه م ماده ی (V) زیاد بکرئ به م شیوهیه: شه شه م کۆرو ئەرکه کانی سه نته ره کانی شیان بوونه وه ی ئالوده بوون به په پیره ویئک ریئک ده خریت، لیژنه ی یاسایی پپی باشه ئەو ماده یه وه ک خۆی بمینیت، له ناو یاساکه و پیویست به زیادکردنی برگه که ناکات.

به ریز د. ریواز فائق حسین / سه رۆکی په رله مان:

هه ردووی دهخهینه دهنگدان، به ریزان سه بارهت به و برگه ی به ریزان له سه رۆکایه تی هه ریم زیادیان کردووه کارو ئەرکه کانی سه نته ره کانی شیاندنه وه و ئالوده بوون به په پیره ویئک ریئک ده خرئ، لیژنه ی یاسایی له گه ل ئەوه ن که ئەم په پیره وه پیویست ناکا به م شیوهیه بنووسریت پیویست ناکا ئەم برگه یه زیاد بکرئ، چونکه ئەوان مه به ستیان له په پیره وی ناوخۆیه، له بهر ئەوه کاک بژار ئەگه ر به په پیره ویئکی ناوخۆ ناوخۆیی ریئک ده خرئ، به ریزان ئەندامانی په رله مان ئەوه ی لیژنه ی یاسایی وه رده گرین که به م شیوهیه کارو ئەرکه کانی سه نته ره کانی شیاندنه وه ی ئالوده بووان به په پیره ویئکی ناوخۆیی ریئک ده خرئ، چونکه په پیره وه له ده سه لاتی سه نته ره که نییه هه ر ئەندامیکی به ریزی په رله مان له گه ل ئەوه یه ده قه که ی سه رۆکایه تی هه ریم وه ربگیرئ که باسی ناوخۆیی ناکا با دهنگ بدا، هه ر ئەندامیکی به ریزی په رله مان له گه ل ئەوه یه که ده قه که ی لیژنه ی یاسایی وه ربگیرئ به زیادکردنی وشه ی ناوخۆیی با دهنگ بدات؟ به لی به دهنگی (٦٣) ئەندامی په رله مان ئەوه ی لیژنه ی یاسایی ده مینیتته وه وه ک خۆی برگه ی دوا ی ئەوه.

به ریز رۆژان محمد کریم:

به ریز سه رۆکی په رله مان.

له ماددهى (۱۴) دا زياد كردنى دەستەواژەى يان پېشىنە كېمىيەكەى له دواى ماددهى ھۆشبەر يان كارتېكارە عەقلىيەكان، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسيڻ / سەرۆكى پەرلەمان:

دەستەواژەكە تەواو بەريزان ئېمە ئەو ياسايە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتېكارە عەقلىيەكان و پېشىنە كېمىيەكانە له دوو ماددە دەستەواژەكەمان له بىر چوو، ئەوان دەلېن ئىزافەى بكنەنەو، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەوئە دەستەواژەكەى ئىزافە بكرىتەو پېشىنەى كېمىيەى با دەنگىدا؟ سوپاس بەدەنگى (۵۹) ئەندامى پەرلەمان پەسەندكرا، نۆبەم.

بەريز رۆژان محمد كرىم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

له برگەى يەكەمدا له ماددهى (۲۰) گۆرپنى ئەو دەقە ئەو مۆلەتەى كه له ماددهى (۸)ى ئەم ياسايەدا دەقنووسكراوہ بۆ ئەم دەقەى خوارەو، ئەو مۆلەتەى بە ھەمان ھۆكار ھاتوو له ماددهى (۸)ى ئەم ياسايەدا دەقنووسكراوہ، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسيڻ / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل گۆرپنى ئەو سياغەى بەو شپوئەى بە دەنگىدا؟ سوپاس بەدەنگى (۶۰) ئەندامى پەرلەمان پەسەندكرا، دە بخوئەو بە ئەو نوقتە نىزامى و ھەريگرم رۆبىنا خان.

بەريز شادى نوزاد و ھاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى نوقتەى نىزامى نىيە بەريز سەرۆكى پەرلەمان بەتەنيا داواكارىيەكە، ئەگەر كه بەريزانى لىژنە ماددەكە دەخوئەنەو لە راپۆرتەكە دواتریش لە ياساكە ھەندىك چەند چركەى بە كاتمان بەدەتتى تا لە ناو ياساكەدا دەيدۆزىنەو دەخوئەنەو، ئىنجا بتوانىن دەنگ بەدەين، بۆ ئەوئە باشتر تىي بگەين باشتریش دەنگ بەدەين، سوپاس.

بەريز د. ريواز فائق حسيڻ / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو رۆبىنە خان.

بەريز رۆبىنە اويملك عزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دە: له برگەى دووئەمدا له ماددهى (۲۷) زيادكردنى دەستەواژەى پېشىنەى كېمىيەكان له دواى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتېكارە عەقلىيەكان.

بەريز د. ريواز فائق حسيڻ / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان بە ھەمان شىۋە بە زيادکردنى دەستەواژەي پېشىنە كېمىيەكانە، ئىمە نەمان نووسىۋە ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەلپىيەتى با دەست بەرز بىكاتەۋە؟ بە دەنگى (۶۲) ئەندامى پەرلەمان پەسەندىكرا، يانزە بخوئىننەۋە.

بەريز رۇبىنە اويملك عزيز:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

يازدە: لە بىرگەي پېنجەم لە ماددەي (۲۷) زيادکردنى ئەم دەقە يان بە ساللاچووان يان مالەكانى توندوتىزى خىزانى بەم شىۋەيەي خوارەۋە:

پېنجەم: ئەگەر تاوانەكە لە شوئىنى خۇپاراستندا دامەزراۋەيەكى سەربازى يان مەدەنى زىندانى يان گرتووخانە يان شوئىنى راگرتن چاكسازىبەكى ناۋجەوانان يان پەناگەيەكى لەخۇگرتنى كەسەكى بى لايەن و بى سەروبەرە بى يان شوئىنى چاودىرىكردنى بى باوك و دايكان يان بەساللاچووان يان مالەكانى توندوتىزى خىزانى يان قوتابخانە يان فەرمانگە دامودەزگايىبەكانى حكومەت يان يانەيەكى ۋەرزشى يان دامەزراۋەيەكى كۆمەلگەي نپودەۋلەتى ئەنجامدرايىت.

بەريز د. رىۋاز فائق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەريزان ئەمە بۇ توندکردنى بارى ئەو كەسەيەكە تاوان ئەنجام دەدا لە ھەندى لەو شوئىنانەكى كە ئىمە لە قانۋونەكەيا باسماكردبوون، بەريزيان پېيىبان وايە دوو شوئىنى تىرىش گىرنگە ئىزافە بكى ئەگەر يەكەك لەو شوئىنانە ئىشى موخەدەراتى كرد عقوبەكەي توندبى، ئەوانىش پەناگەكانى بە ساللاچووان و مالەكانى توندوتىزى خىزانى، شوئىنى پاراستنى بەساللاچووان، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەۋەيە زياد بكى با بفرمى دەنگ بدات؟ سوپاس بە دەنگى (۶۱) دەنگى ئەندامى پەرلەمان پەسەندىكرا، نوقتەي نىزامى؟ فەرموو.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەم بابەتە بابەتتىكى گىرنگ و ھەستىيارە، بۇخۆت دەزانى لەگەل ئەندامانى بەريزى پەرلەمانى كوردستان لە دانىشتنەكانى دىكەدا چەند كاتتۇمپىرىكى دووردىرۇ مناقەشەي ئەو بابەتەمان كرد، پرسەكە پرسىكى ھەستىيارە لە ئىستادا بۇ ئەم گۇرپانكارىانەكى كە ھاتۆتەۋە بۇ ناۋ پەرلەمانى كوردستان، نە ئەو گۇرپانكارىانە و لە ئىستادا نە نوسخە كۆنەكەكى كە پەرلەمانى كوردستان ناردبوۋى بۇ سەرۋكايەتى ھەرىم ھىچيان رەنگە ئەو پەرلەمانتارانەكى كە ئىستا ئامادەن بە خۇشمەۋە رەنگە زۆربەي زۇرمان لامان نەبىت (۹۰%) ئەم پرسەش پرسىكى ھەستىيارە، بۇيە من پېشىياز دەكەم قەيچى ئەكات ئەگەر ئەمپۇ نەبىت چەند مانگىكى بەسەردارۇشتوۋە با سبەينى بىت با دوو سبەي بىت، بەلام ئىستا شەركەيت و بەراستىمە.

بەريز د. رىۋاز فائق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىمە بەرپىزتان ھەمووتان قانۇنەكەتان ھەيە، ئەبوو خۇتان قانۇنەكەتان ئىستا بەر دەست بوايە، ئىمە گۇرانكارىيەكان جوان جوان شەرح دەكەين رەنگە مۇفەق نەبوين ھەي ئەبوو كە نوسخەي گۇرانكارىيەكەتان لە لايى ئەم بابەتە ھەستىارو زۆر گرنگە، بەلام دەبوو داواتان بکردايە ئىستا ئىمە لە دەنگدانين بەردەوام بن بەرپىزان ھەركەس داواي كرىپت وەريگرتوو بەردەوام بن بەرپىزان با ساراخان بۇمان بخويىتتەو.

بەرپىز سارا دلشاد بكر:

بەرپىز سەركى پەرلەمان.

دوانزە: لە برگەي دووھم لە ماددەي (۳۱) لادىردنى ئەم دەقە لە كۆتايى برگەكە بە مەرجى رەچاوكردنى حوكمەكانى ياساى سزادان، دەربارەي بەشدارىكردن و ھەول نەدان لەسەر تاوانەكان، بەلام لىژنەي ياسايى پىي باشە بە گرنگى دەزائىت ئەم برگەيە وەك خۇي بمىنىتتەو لە ناو ياساكە.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىمە ماددەبەكمان داناو لە ناو قانۇنەكە دەليين، ئەگەر ژنيك ئەگەر كورپك ئەگەر كچيک نەيزانى باوكى ئيشى موخەدەرات دەكات حوكم نادرئ، بەلام ئەگەر زانى بۇ نمونە من دەزانم ھاوسەرەكەم گریمان ئەو ئيشە دەكات، بەلام ھەوال نادەم ئەوكاتە مەعفو نيم عەفو ناكريم لە عقوبە، بەلام ئەگەر نەزان لە ناو ھەمان مالىشدا بژى عقوبە وەرنەگرم، چونكە لە راستيدا نايزانم بەرپىزان لە سەرۆكايەتى ھەريم داوا دەكەن ئەو لايىرئ بە مەرجى رەچاوكردنى حوكمەكانى ياساى سزادان، واتا ئەگەر ھاوسەرپك زانيبوشى ھاوسەرەكەي ئەو ئيشە دەكات قسەي نەكردبوو ھەر بەر عەفو بکەوئ لىژنەي قانۇنى لەگەل ئەوھن نا ئەمە ئەوكەسەي كە دەزانئ ھاوسەرەكەي ئيشى ماددەي ھۆشبەرەكان دەكاو ھەوال نادا دەبئ سزا وەربگرئ، ھەردووكى دەخەينە دەنگدان يەكەم ئەوھي سەرۆكايەتى ھەريم بەرپىزان داوايانكردو ئەلئ ئەگەر زانيشى ھەوالئ نەدا ئەگەر منالپك كورپك زانى باوكى ئيشى ماددە ھۆشبەرەكان دەكا لە ھەمان مالدا دەژين ھەوال نادا، رەئى ئەوان وايە عقوبە نەدرئ، بەلئ (۸) دەنگ زۆر سوپاس، چەند كەس لەگەل رەئىيەكەي لىژنەي قانۇنييە با دەست بەرز بکاتەو؟ بەلئ بە دەنگى (۵۸) دەنگى ئەندام پەرلەمان پەسەندكرا، كاك ياسين لەسەر ئەم بابەتە.

بەرپىز ياسين خضر طە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەدان كەس بىتاوانە گىراوہ ئەو ماددەيە جەريمەيە، كابرا دەسلاتى بابى نييە، ژنەكە ناوئري قسە بکات گوناحە تاوانى لە كوئبوو بۇ بگيرئت؟ كاكە رۇژانە سەدان كەس ئاوا دەگيرئت.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ياسين تەواو دەنگماندا ئەم بابەتە لە كۆبوونەووەی پەرلەمان موناقلەشەيەكى زۆرى لەسەر كرا، تەواو ماددەكە دەنگى لەسەر دراوہ قابىل نىيە بۆ موناقلەشە، جارىكى تر بېرگەى (۱۳) بخويئەوہ فەرموون بەردەوام بە.

بەريز سارا دلشاد بكر:

بەريز سەركى پەرلەمان.

سيانزە: بېرگەى دووہم لە ماددەى (۳۳) گۆرپىنى دەقەكەى بۆ گشت ئەو ماددەو ھۆشبەرە كارتىكارە ئەقلىيەكان، پيشينەى كىمىيەكان راستەوخۆ بە لىژنەى پىكھات و بە پىى ماددەى (۴۰) ئەم ياسايە دەمىنيت، بەلام لىژنەى ياسايى پىى باشە ئەم بېرگەيە وەك خۆى بمىنيت لەناو ياساكە.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەروۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئىيمە كاك ياسين خۆ ئىيمە تازە موناقلەشەى ئەو ماددەيە ناكەين، ئەم ماددەيە موناقلەشەمان كردووە تەواو، لە دەرەوہ قسە بكە كاك ياسين دەبى رىزى رەفيقەكانت بگري، بەلى بەردەوام بن ئەمپۆ ھىچ ماددەبەك نەبووہ بىى مونتەمەرى سەحەفى، پىدەچى زەرورپىى مونتەمەرى سەحەفى بكرى، دەرەتەى كەس نادەم بەلى ناچىتە پرتۆكۆلەوہ، ئەسلەن خۆى بەريزان ئىيمە دەنگماندا، بەلى فەرموون ئىيمە دەنگماندا كاك ھاورى، كاك بزار بەردەوام بە رجائەن بەريزان ئەندامانى پەرلەمان سيانزەيەم دوانزەيەمان تەواوكرد، سيانزەيەم گشت ئەو ماددە ھۆشبەرەو كارتىكارە ئەقلىيانەو پيشينە كىمىيەيانەى گىراون راستەوخۆ بۆ لىژنەى پىكھاتوو بەبى ماددەى (۴۰) ئەم ياسايە دەنيردرىت، بەلام ئەمە رەئى سەروۆكايەتى ھەريمە دەلى دەقەكە بەو شكلى لىبكرى، ھەرچى لىژنەى ياسايە دەلى وەكو خۆى بمىنيتەوہ، خۆيمان بۆ بخويئەوہ كاك بزار بېرگەى دووہم لە ماددەى (۳۳) ئەسل بېرگەى (۲) لە ماددەى (۳۳).

بەريز بزار خالد عبداللە:

بەريز سەروۆكى پەرلەمان.

بېرگەى دووہم لە ماددەى (۳۳) گشت ئەو ماددە ھۆشبەرەو كارتىكارە عەقلى و پيشينە كىمىيەيانەى گىراون راستەوخۆ بۆ ئەو لايەنانەى تايبەتمەندن بە پاراستنيان دەنيردرىت و لەناو دەبرىت.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەروۆكى پەرلەمان:

وشەى لەناو دەبرىت لىژنەى ياسايى پىى وايە دەبىت لە ناوبېرى، لە رەئى سەروۆكايەتى ھەريم پىيان وايە دەلى ئاراستەى لىژنە دەكرى، ھەر ئەندامىكى بەريز لەگەل رەئى سەروۆكايەتى ھەريمە با دەنگ بدات فەرموون؟ دوو دەنگ، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل رەئىيەكەى لىژنەى قانونىيە با بفەرموويت دەنگ بدات؟ بەلى بە دەنگى (۶۲) ئەندامى پەرلەمان رەئىيەكەى لىژنەى قانونى وەك خۆى دەمىنيتەوہ، چواردە بخويئەوہ كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبداللە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

چواردە: بېرگەي سېيەم لە ماددەي (۳۷) دەقەكە بەم شېۋەيە لى بىرئىت: ئەگەر كەسى حوكم دراو ئەو چارەسەريەي لەو ماددەيەدا بۆي بېياردراو رەت بىكاتەو دادگا لەسەريەتي حوكمى بەسەردا بدات بەو سزايەي لە ماددەي (۳۰)ى ئەم ياسايە دەقنوسىراو، بەلام لىژنەي ياسايى پېي باشە ئەم بېرگەيە وەك خۆي بىمېنىت لە ناو ياساكەو دادوەر دەسەلاتى تەقدىرى ھەبېت و لەسەر ھەلومەرچى ناوچەكە بېيار بدات.

بەريز د. رىواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئىمە لە ناو ياساكە مەجموعە ئىجرائاتى تەندروسىتىمان داناو بە ئىسلاخ بۆ چاككردنەو ھەو بۆ تەھىل، ماددەيەك ھەيە دەلى ئەگەر ئىمە دامان ناو دەلېين ئەگەر يەكېك ئەوانەي قەبۇل نەبوو دادوەر بۆي ھەيە عقوبەي بەسەردا بدات، تەبەن ئەو سولتەي تەقدىرىەو لە مبادى عامەيە، قازى خۆي دەسەلاتى ھەيە حوكم بدا يان حوكمى نەدا، بەريزان لە سەرۆكايەتي ھەريم دەلېين ئەبى نەسەكەي بەم شېۋەيە لى بىرئىت: كە پېويستە حوكمى بدات ئەمە لەمەيا ھىچ دەسەلاتىكى تەقدىرى لاي حاكم نامېنىتەو، لەبەر ئەو لىژنەي ياسايى پېيان وايە وەك خۆي بىمېنىتەو، يەكەم جار ئەو ھەي بەريز سەرۆكايەتي ھەريم دەخەينە دەنگدان چەند ئەندامى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەو ھەيە كە پېويستە حوكمى بدا؟ دوو دەنگ، چەند ئەندامى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەو ھەيە كە دەسەلاتەكە بۆ قازى بەجى بھېلدرى؟ سوپاس بەدەنگى (۶۷) ئەندامى پەرلەمان پەسەندىكرا، وەر تان ناگرم كاك ھاورى ھىچ كەسېك وەرناگرم بەردەوام بن كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پانزە: لە بېرگەي يەكەمدا لە ماددەي (۳۸) گۆپىنى دەستەواژەي سكالاي تاوانكارى لەسەر ناكريت بۆ سكالاي سزاي لەسەر ناجولېندريت.

بەريز د. رىواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەو ھەيە ئەو تېبىنيە وەرگىرى با دەست بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (۶۵) ئەندامى پەرلەمان وەرگىرا دواي ئەو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

شانزە: بېرگەي سېيەم لە ماددەي (۴۰) گۆپىنى دەقەكە بەم شېۋەيە خوارەو كارى ئەو لىژنەيەي لە بېرگەي يەكەمى ئەم ماددەيە دەقنوسىراو بە پەپرەويك رىك دەخريت.

بەريز د. رىواز فائق حىيىن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى بەريزان ئەو ھەي كە بەريز سەرۆكى لىژنەي ياسايى خويندەيەو تېبىنيەكەي سەرۆكايەتي ھەريم وەك خۆي وەرگىرىت، ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمانى لەگەل بە دەست بەرز بىكاتەو؟ بە دەنگى (۶۵) ئەندامى بەريز پەسەندىكرا.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

حەقەدە: بېرگەى دووہم لە ماددەى (٤١) گۆرپىنى دەستەواژەى ياساى بنما دادوہرپىيە تاوانكارپىيەكان ياساى رى و شوپىنى دادوہرپىيە سزايپەكان، راي لىژنەى ياساى سەبارەت بە خالى حەقەدە پيمان باشە ئەو دەستەواژە بگۆرپىت بە ياساى بنەماى دادوہرە سزايپەكان، بەريز سەرۆكى پەرلەمان ئەگەر دەرفەت بەدى جەنابى تەو ھەمى ئەندام پەرلەمانى دەزانن ناحىيەى تەشرىعەدا ھەندى تەو حەيدا موستەلەح و مافى قانونى بپتە كرن، باشترە فەنى سياغەو دارشتن بپتە كرن، بپشتر ھپندى پەرلەمانى بەريز دوو ياساى دەرکەتپن ھەر وەكو تەرجەمە بۆ قانونى ئصول محاکەماتى جەزائى عىراقى ياساىيەكى نافەكى دەرکەتى دوو ياساى دى بناغەكى جياواز دەرکەتى ئەقرۆ نامى بپتن لەگەل يەك و دوو ژبەر ھەندى وەكو لىژنەى ياساىيە مە پاشە قى شپوہى ياساى بنەماى دادگاىيە سزايپەكان بىخەپە دەنگدانى و تەسبىت بى تاكو لەكەل ھەردو ياساى ژمارە (١٣) سالى (٢٠١١) و ھەروەھا ياساى ژمارە (١٧) سالى (٢٠١١) بگونجى و بپتە يەك تەرجومە يەك ناوى ياساىيە، زۆر سوپاس.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان چ ئەندامپكى بەريزى پەرلەمان لەگەل ئەوہىيە كە بەو شپوہىيەى كە لە سەرۆكايەتى ھەرپم ھاتووہ دابندىتەوہ ياساى بنەمادادوہرپىيە تاوانكارپىيەكان بگۆرى بۆ ياساى رپو شوپنە دادگاىكردنە سزايپەكان لە دەنگدانپن؟ كەس لەگەل نپيە، چەند ئەندامى بەريزى پەرلەمان لەگەل تپپىنپىيەكەى لىژنەى ياساىيە كە بەريز سەرۆكى لىژنەى ياساىيە خوپندپىوہ؟ بەدەنگى (٦٣) ئەندامى پەرلەمان پەسەندكرا، ھەژدە بخوپنەوہ.

بەريز عباس فتاح صالح:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەژدەم: خالى (٢) بېرگەى سپپەم ماددەى (٤١) گۆرپىنى دەقى كۆتايى خالەكە بەم شپوہىيەى خواروہ:

دوو: ھەلکەندى چپندراوہ قەدەغەكراوہكان بە ھەماھەنگى دەبپت لەگەل بەرپوہبەراپەتى گشتى نەھپشتنى ماددە ھۆشبەرو كۆنووسەكانى پشكنپن و لپكۆلپنەوہ ئاراستەى لىژنەى پپكھپندراو بە پپى ماددەى (٤٠)ى ئەم ياساىيە دەكرپت و عەمباركردنەكەش لە ژوورى كۆنترۆل دەبپت كە بۆ ئەم مەبەستە ئامادەكراوہ تا ئەو كاتەى لەلاپەن لىژنەى ناوبراوہ لە ناو بېردىرپت، بەلام لىژنەى ياساىيە پپى باشە دەقى ئەم خالە وەكو خۆى بمپنپتەوہ كە چۆن ھاتووہ لە ناو ياساكە.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەمە لەبەر ئەوہى چپندراوہكانن ئەوانەن كە با بپپن كە حەشپش و جۆرەكانى ماددە ھۆشبەرەكان ئەروپن، ئپمە لە ياساكەدا دەسەلاتى لەناو بېردنمان دابوو بە وەزارەتى كشتوكال، بەريزان لە سەرۆكايەتى ھەرپم دەسەلاتى لا بېردنەكەپان داوہ بە لىژنەكە، ھەر ئەندامپكى

بەريزي پەرلەمان لەگەڵ ئەوويە كە دەسەلاتەكە لى لىژنەكە بى وەكو ئەووي سەرۆكايەتى ھەرپم داوا دەكات با دەنگبەت؟ (۱۰) ئەندامى بەريز، ھەر ئەندامىكى بەريزي پەرلەمان لەگەڵ ئەوويە دەقەكە وەكو خۆى بىمىنپتەو وەكو ئەووي لىژنەى ياسايى داوايانكروو؟ بەدەنگى (۵۲) ئەندامى پەرلەمان ئەووي لىژنەى ياسايى پەسەندكرا، نۆزدەھەم بخوینتەو.

بەريز عباس فتاح صالح:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

نۆزدەھەم: لە برپگەى سىيەمدا لە ماددەى (۴۲) (أ) گۆرپىنى دەستەواژەى لە برپگەكانى يەكەم و دووھم بۆ لە ھەردوو برپگەى يەكەم و دووھم (ب) دەستەواژەى وەزىرى دارايى بكرىت بە وەزىرى دارايى و ئابوورى.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر ئەندامىكى بەريزي پەرلەمان لەگەڵ ئەم گۆرانكارىيەى بە دەستى خۆى بەرز بكاتەو؟ (أ) بە جىا يەكەم جار دەنگ بە (أ) دەدەين كە گۆرپىنى برپگەكانە بۆ ھەردوو برپگە بە دەنگى (۳۸) ئەندامى پەرلەمان، كى دژە؟ كەس نىيە وەك خۆى، برپگەى (ب) گۆرپىنى دەستەواژەى وەزىرى دارايى بۆ وەزىرى دارايى و ئابوورى، لەبەر ئەووي لە ناو قانونەكە بەو شىوويە ھاتوو، ھەر ئەندامىكى بەريزي پەرلەمانى لەگەڵ بە دەست بەرز بكاتەو؟ بە دەنگى (۵۳) ئەندامى پەرلەمان وەرگىرا.

بەريز عباس فتاح صالح:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بىست: ماددەى (۴۵) لە ياساكە لىبىرىت، بەلام لىژنەى ياسايى بە گرنكى دەزانىت كە ئەم ماددەى وەك خۆى بىمىنپتەو لە ناو ياسايەكە.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (۴۵) دەخوینتەو؟

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (۴۵) برپگەى يەكەم: سندوقىك دادەمەزرىت دواى ئەووي ئەو برپە پارانەى لە و ژماردانەى لەم ياسايەدا دەق نووسكراو و ئەووي لە فرۆشتنى ئەو مايانەى بە پىي ئەم ياسايە دەستيان بەسەردا دەگىرىت تىايدا سپاردە بكرى.

دووھم: ئەو سندووقەى لە برپگەى يەكەمى ئەم ماددەى دەقنووسكراو بۆ پارە دەرکردنى ئەو دامەزراو تەندروستيانەى لە ماددەى (۳۸)ى ئەم ياسايەدا ھاتون تەرخان دەكرىت.

سىيەم: لىژنەى بالا بەريووبەردنى سندووق لە ئەستۆ دەگرىت.

چوارەم: وەزىر بە ھاوبەشى لەگەڵ وەزىرى دارايى رىنمايى تايبەت بە بەريووبەردنى ئەم سندووقە دەردەكات.

بەريز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل ئەوھىيە ئەم ماددەھىيە كە تايىھتە بە دامەزراندنى سىندووقىك لابىرىت با دەنگىدات؟ كەس لەگەل نىيە، ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل ئەوھىيە ۋەكو خۇي بىمىنپىتەۋە با دەنگىدات؟ سوپاس بە دەنگى (۵۶) ئەندامى پەرلەمان ۋەرگىرا.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بىست و يەك: ماددەھى (۵۰) گۆرپنى دەستەۋاھى پىش پەسەندىردنى ئەم ياسايە بۇ پىش ئەۋەى ئەم ياسايە بچىتە بوارى جىيەجىكرىن، ھەرۋەھا گۆرپنى دەستەۋاھى ئەگەر لە بەرژەۋەندىان دابىت بۇ ئەگەر باشتىر بوو بۇيان.

بەرپىز د. رىۋاز فائق حىسېن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر كەس لەگەل گۆرپنى ئەم دەستەۋاھىيە بەم شىۋەھىيە سەرۋكايەتى ھەرپىم داۋا دەكەن با بفرموى دەنگىدات؟ بە دەنگى (۵۵) ئەندامى پەرلەمان ۋەرگىرا ئاخىر بىرگە.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بىست و دوو: لە خىشتەى ژمارە (۱۱) دا زىادىردنى خالى شەش بۇ لىستەكە بەم شىۋەھىيە رەسمى ۋەرگىراۋ بەرامبەر پىدانى مۇلەت بە دروستىردنى ئەم گىراۋانەى ماددە ھۆشبەرۋ كارىتىكارە عەقلى و پىشپىنە كىمىيەھىيەكانىان تىدايە (۵۰۰) ھەزار دىنارە.

بەرپىز د. رىۋاز فائق حىسېن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل زىادىردنى ئەم بىرگەھىيە بۇ پىدانى مۇلەتى دروستىردنى ئەم گىراۋانەى ماددەھى ھۆشبەرۋ كارىتىكارە عەقلىيەكان و پىشپىنە كىمىيەھىيەكانىان تىدايە (۵۰۰) ھەزار دىنار ۋەرىگىرىت با دەنگىدات؟ سوپاس بە دەنگى (۵۱) ئەندامى بەرپىزى پەرلەمان پەسەندىكرا، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ئىمە لىرە كە پەخىش رادەگرىن لە حالەتتىكى ۋا دەزانىن ناۋەرپۇكەكەى جىيە- ئىمە لە دەرۋە خەلك رەھمان پىناكات با خۇمان رەھم بە خۇمان بىكەين، ئا ئەۋە لە پەخىشابۋايە تا يەك ھەفتەى تر ئىمە قسەمان لەسەر دەكرا، ۋوشەى ئابوورىان بۇ ۋەزىر زىادىردوۋە، فلان كەلىمەھىان كىرد بە فلان كەلىمە، بۇيە ئەم قانۋونەش بىى بە قانۋون شەش مانگە ئەم جۋابانە ھاتۋتەۋە بۇ ئىمە، ئىمە نامانەۋى قانۋونىك بىرى لەبەر جەلسەھىكى ئاۋا كە (۲۰) دەقەى دەۋى قانۋونىكى گىرنگە كە ئىۋە خۇتان بىنيتان زۇربەى تىبىنەھىكان تىبىنى نىن ۋوشەن كە خەتاي ئىمە نىيە، خەتاي ئىمە نىيە زمانى كوردى دەستەۋاھى قانۋونى تا ئىستا بە تەۋاۋەتى دا نەرپىزراۋە، خەتاي ئىمە نىيە مۋستەلەھات و دەستەۋاھە قانۋونىيە بەكار ھاتۋۋەكان تا ئىستا مۇھەدو يەگرتوونىن، بەلەم ئىمە دەمانەۋى ئەگەر خەلك لەدەرۋە رەھمان پى ناكات با خۇمان رەھم بە خۇمان بىكەين، كاتىك قسە بە پەرلەمانم ئەۋترى يەكەم جار بە ئىمەھىيە، بەلەم بۇ ھەموۋشەتەنە بۇ ھەموۋ ئەۋانەى كە لە دەسلەتن ئەۋانەشى كە لە موعارەزەن بۇ ھەموۋمانە بۇ تەننەت بۇ فەرمانبەرەكانىشمانە، لەبەر